Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Corpus iuris civilis

Accursius, Franciscus

[Basel], 7. Juli 1487

[Liber I:] In nomine domini nostri iesu christi Codicis domini Iustiniani [...] Incipit constitutio prima. De novo codice faciendo

urn:nbn:de:bsz:31-318379

Visual Library

In nomine domini noſtri ieſu xpi Codicis domini Juſtiniani [b] ſacratiſſimi [c] principis. ppetui [d] Auguſti [e] iuris enucleati ex omni veteri iure collecti repetiti [f] plectionis Incipit conſtitutio prima.

De [g] nouo codice faciendo.

¶ Imperator Juſtinianus Auguſtus ad ſenatum.

Hec [h] que neceſſario corrigenda eē mlʼtis retro principibus viſa ſunt. interea tamē nullus eorum hoc ad effectum ducere auſus eſt. in preſenti [i] rebus donare communibus [k] auxilio dei omnipotentis cenſuimus [l] et prolixitatem litium [m] amputare [n]. multitudine [o] quidem conſtitutionum que tribus codicibus Gregoriano Hermogeniano atqȝ Theodoſiano continebantur. illarum [p] etiam que poſt eoſdez codices a Theodoſio diuine recordationis. al ijſqȝ poſt eum [q] retroprincipibus [r] ꝛ a noſtra etiam clementia poſite [r] ſunt reſecanda [s]. vno autez codice ſub felici noſtri noīs vocabulo componēdo in quē colligi tā memoratorum trium codicum ꝗ̄ nouellas [t] poſt eos [v] poſitas [x] conſtitutiōes oportet. ¶ Ideoqȝ [y] ad hoc maximum [z] et ad ipſius reipublice [a] ſuſtentationem [b] reſpicientes [c] opus efficiendum elegimus [d] tanto faſtigio [e] laborum. tanteqȝ ſollicitudini ſufficientes [f]. Joannē virū excellentiſſimum exqueſtorem [g] noſtri ſacri palacij conſularem [h] atqȝ patriciuz [i] Leontiū virū ſublimiſſimū magiſm militū ex prefecto ṗterio [k] conſularē atqȝ patriciū. Phocam virum eminentiſſimum magiſtrū militum cōſularem atqȝ patricium. Baſilidem virum excellentiſſimuz ex prefecto ṗtorio orientis atqȝ patricium. Thomam virum glorioſiſſimum queſtorem ſacri noſtri pallacij ꝛ excōſulem Tribunianum virum magnificum magiſteria dignitate inter agentes [l] decoratū. Conſtantinum virum illuſtrē comitē largitionū [m] inter agētes [n] decoratū. ꝛ magiſtrū ſcrinij libellorum ſacrarumqȝ conſtitutionū. Theophilum virum clariſſimū comitem ſacri noſtri conſiſtorij ꝛ iuris

a ¶ In nomine dnī. Incipit a deo. vt. j. de officio prefecti pretorio Aphrice. l. in nomine domini.

b ¶ Juſtiniani. qꝛ iuſtini filius fuit. vt inſti. de dona. §. eſt ꝛ aliud. Et dicitur hoc ad differentiam trium codicū de quibus. j. ſit mentio in conſti. ſecunda. Accurſius

c ¶ Sacratiſſimi. qꝛ inūctus. vel qꝛ ſacras leges nobiſ tradidit

d ¶ Perpetui. i. generalis. vt inſti. ḋ ſatiſda. tu. ꝛ cu. §. i. ſic. j. ḋ edē. l. edita. vñ illḋ ergo edictū ꝛc. ꝛ i epiſtola oīs gīa ꝛc. ponitur ꝛ aliter vt dixim ff. p ſocio. l. i.

e ¶ Auguſti. ab augeo ꝗ̄ ad ꝓpoſitū vel ꝛ inſtmoniū ḋ rebus diuidua lꝫ qñqȝ diuidat. vt iſti. de pa. po. in prin. ꝛ. C. de repu. l. conſenſu vel ḋ ab Octauiano Auguſto qḋ eſt diuinare.

f ¶ Repetite. iuſſit enī fieri primo codicē ex tribus. ꝛ iterū iuſſit diſſolui vt ibi apponeret quaſdā deciſiones quas pꝰ ea fecerat. ꝛ ſic iterū iuſſit ligari. ꝛ iḋ dicit repetite. vt. j. ḋ emē. iuſti. co. p totū. ꝛ. §. in antiqs eni ꝛc. Item qḋ dicit plectionis. i. lectionis. ꝛ eſt figura ꝓthēſis ſic ponit. ff. ḋ dote ple. p to. ti.

g ¶ De nouo. ſuperior rubrica eſt cōis ad totū librū. ſed qḋ ſequit. ſ. de nouo codice cōponēdo ad cōſtitutiōꝫ iſtā tm. Azo

h Ec. ſ. iā correcta. vel melius id ē corrigēda ꝑm vos iudices. Et dic qḋ hec cōſtitutio diuidit in ꝗ̄ttuor ptes. pria vſqȝ illuc iḋqȝ ꝛc. ſecunda vſqȝ illuc. quibus ſpāliter ꝛc. tercia vſqȝ illuc. Hijs igit. quarta ꝛ vltima ab inde vſqȝ in finez dic ꝗ̄ hec q̄ corrigenda. ſ. nunc.

i ¶ In pñti. hoc verbū in pñti determinat verbū donare. ñ verbū cenſuimꝰ. qꝛ ꝯtrariū̄ aſſeuerat per ṗteritū cenſuimus. Azo.

k ¶ Cōmunibus. i. cōi vtilitati ꝗ̄ prouenit ex conſtitutionibus.

l ¶ Cenſuimus. i. ordinauimus in corde vel toti rei. p. vel impꝰio alia tamē forma ꝗ̄ olim.

m ¶ Litiū. que fiebant imortales. ēt repete multitudine. accur.

n ¶ Amputare reddit attentū. ꝛ facit. ff. ſi cer. pe. l. quidam

o ¶ Multitudinē. alias multitudine. ꝛ tūc eſt. j. reſecāda ꝛ melꝰ

p ¶ Illarum. ſcilicet conſtitutionum

q ¶ Eum ſcilicet theodoſium

r ¶ Retro principibus. quo ad nos. i. ante nos

r ¶ Poſite vt extrauagantes conſtitutiones

s ¶ Reſecanda alias reſecando. ꝛ tunc habes multitudinē. al's reſecanda. ꝛ tunc multitudine.

t ¶ Nouellas non omnes ſed vtiles

v ¶ Poſt eos tres codices

x ¶ Poſitas id eſt factas.

y ¶ Ideo qꝛ iam nos diximus qḋ volebamꝰ illos tres codices ꝛ extrauagātes ꝯſtōes in vnū codicē redigere. ideoqȝ

z ¶ Maximū. ſi habes maximū plana eſt. ſi habes maxime ſic expone. nā nō ſolū iſtos. x. viros elegimꝰ ad hoc opꝰ. ſed ēt ad alios libros faciendos. ſed maxime ad hoc.

a ¶ Reipublice. i. imperij.

b ¶ Suſtentationē. qꝛ p leges ſuſtentat̄ reſpublica. ſicut ꝛ p arma.

c ¶ Reſpicientes. al's reſpiciētes. ꝛ tūc plana. alias reſpiciens. ꝛ tūc ſic cōſtrue. ideoqȝ elegimꝰ viros ad hoc maximū opus efficiendū. opus dico reſpiciens ad ſuſtentationē ipſius reipublice. i. imperij

d ¶ Elegimus. ſ. aliꝫ homines qui ibi ponuntur.

e ¶ Faſtigio. i. altitudini vel magnitudini ꝛ ſcribe per. g. nō per. d. Accur.

f ¶ Sufficiētes. ſ. viros īfra ſcriptos.

g ¶ Exqueſtorem. nomen eſt dignitatis. ſicut dico in exprefecto. et exconſule ſecundum io. vt. j. de aduoc. ḋ uer. iudi. l. petitionem. §. egredientē. ſicut exqueſtor. vt. ff. de officio queſ. l. i. in fine. Alij dicunt eum exqueſtorem qui queſturam dimiſit. ꝛ ſic excōſul qui conſulatum dimiſit.

h ¶ Conſularem. conſularis eſt qui inſignia conſulum bñficio principis conſequitur. ſed conſules ſunt in ipō actu gerendi vt. j. de conſul. l. iij. ꝛ. iiij. li. xij.

i ¶ Patricium. expone. vt inſti. qui. mo. ius patri. pote. ſol. §. filiuſfami.

k ¶ Pretorio. natum vel vocatum

l ¶ Inter agentes. inter agentes dicuntur qui ſunt inter eos qui res imperiales adminiſtrant vel qui agunt. id eſt morantur circa latus principis. vnde habes. j. xi. de principibus agentibus in rebus. li. xij.

m ¶ Largitionū. id eſt donationū que fiebant in aula regia

n ¶ Inter agētes. quidā habent inter gentes. ſed male. dic ergo inter agentes. ꝛ id expone vt. ſ. Accurſius

a ¶ Urbe ſcilicet conſtantinopolitana.
b ¶ Quibus ſpecialiter ⁊c. ſunt ꝗ decem ⁊ ſic decem fuerunt i pē tendis tabulis. vt. ff. de origi. iur. l. ij. §. exactis. tres vero in inſti. xvi. in cōpilatione digeſtoꝝ. vt inſti. in pꝛhemio. §. cūq; hꝰ deo. et §. ex oibꝰ ⁊. j. de vete. iur. enu. l. ij. §. ꝗ oia. Itē ꝗnq; in cōpilatōe noui codicis. vt. j. ti. ij.

Item nota hic de ordine. vt notatur in auten. de here. et fal. §. i ordinato. collatione. i.
f ¶ Ponendis. ſcilicet ſine die et conſule. et valet. vt ſubijcit. ſed contra. j. de diuer. re. ſi qua. Solu. hic de his que iuris corpore clauduntur. ibi non. j.

in hac alma vrbe[a] doctorē. Dioſcoꝛ ⁊ pñtinū diſertiſſimos togatos foꝛi āpliſſimi ꝑtoꝛiani. ¶ Quibꝰ[b] ſpecialiť pmiſim[c] reſecatis taz ſupuacuis ꝗtuz[d] ad legū[e] ſoliditatē[f] ptinet ꝑfationibꝰ[g] ꝗ[h] ſilibꝰ[i] et ꝯtrijs[k] ꝑterꝗz[l] ſi iuris alia diuiſione[m] adinueni[m] illꝰ[n] ēt ꝗ[n] in deſuetudinē[o] abierūt. certas[p] ⁊ breui[q] ſmone cōſcriptas. ex iiſdē tribꝰ codicibꝰ ⁊ nouellis[r] ꝯſtitutiōibꝰ leges ꝯponere ⁊ ꝯgruis[s] titul' ſubdere[v] adijcientes[x] quidē ⁊ detrahētes[y] imo[z] ⁊ mutantes[a] vba eoꝝ. vbi hꝰ rei ꝯmoditas exigeret colligētes[b] vo in vnā[c] ſanctionē. ꝗ varijs ꝯſtitutōibꝰ diſperſa ſūt. et ſenſū eaꝝ clarioꝝ efficientes. ita tñ vt oꝛdo tpm. earūq; ꝯſtitutōnū. nō ſolū ex adiectis diebꝰ[d] ꝯſulibuſq;: ſed ēt ex ipſa ꝯpoſitione[e] eaꝝ clareſcat. primis quidē in primo loco. poſterioribꝰ vo in ſcdō[f] ponēdis ⁊ ſi ꝗ eaꝝ ſine die ⁊ ꝯſule in tribꝰ veteribꝰ codicibꝰ vl' in his i ꝗbꝰ nouelle ꝯſtitutiōes recepte ſūt inueniant. Ita is ponendis nullaq; dubietate ſup generali eaꝝ robore[g] ex hꝰ oꝛtēda. ſicut ⁊ illas vim general' ꝯſtitutōis obtinere palam ē: ꝗ ad certas[h] pſonas[i] reſcripte[k] ſunt. vl' p pragmaticā[l] ſanctionē ab initio date eidē nouo codici ꝑpť vtilitatez ſanctionis

indulte[m] fuerūt[n] ¶ Hec igiť ad veſtrā noticiā[o] ferre ꝑperauimus. vt ſciatis ꝗta nos diuturna ſuperꝗz cōi vtilitati cura ſollicitet. ſtudētes certas ⁊ indubitatas[p] ⁊ in vnū codicē collectas eē de cetero ꝯſtitutōes. vt ex eo tm̄mō ſub felici nřo nomie nūcupato codice recitatio ꝯſtitutōnum in omnibꝰ ad[q] citioꝛes litium diuiſiones[r] fiat[s] iudicijs.

De iuſtiniano codice confirmādo.

¶ Imperatoꝛ Iuſtinianꝰ pius felix[t] inclitus[v] victoꝛ ac triumphator ſp Auguſtus Senne[x] p. p.

Ex pcepto[y] huius alme vrbꝭ[z] Cōſtātini cōſulis ac pricip[a] ſumma[b] reipublice tuitio de ſtirpe duaꝝ reꝝ. armoꝝ atq; legū veniēs. vimq; ſuā exinde muniens. felix romanoꝝ genꝰ oibꝰ anponi natōnibꝰ. oibuſq; gētibꝰ dñari. tā pteritis effecit tpibꝰ. ꝗ deo ꝑpicio in eternū efficiet. iſtoꝝ eteni alterū alterius auxilio[b] ſemp eguit. ⁊ taz militaris res legibus in tuto collocata eſt. ꝗ ipſe leges armoꝝ pꝛdio[c] ſuate ſūt. ¶ Merito[d] igitur[e] ad primam[f] cōmunē[g] reꝝ ſuſtentationez nřam ſemitam ⁊ mentem laboreſq; noſtros referentes. militaria quidē agmia[h] multiplicibꝰ et omnem ꝑuidentiaz continentibus modis correximus

c ¶ Permiſimꝰ. ſ. ꝑcipiēdo. et no. qꝺ decē facit precepta.
d ¶ Quantū. q. d. ſolide. i. itegre leges remaneant reſecatis ſuperfluis.
e ¶ Legum. ecce primum preceptum
f ¶ Soliditatez. que medulla legis bñ ē ſolida ſine ſuperuacuis ꝑfationibus.
g ¶ Prefationibus nota ſupuacuis. als ꝑ. ff. d origi. iur. l. i.
h ¶ Quā. ecce ſcdm
i ¶ Silibꝰ. ad hē ꝯ. ff. de diſtra. pi. l. arbiter. ⁊. l. vlť. ꝗ fuit vitiū ſcriptoꝛis. Itez ⁊ alias in multis locis ſunt ſilia ꝗ oia ſolue vt. j. de vete. iur. enu. l. ij. §. ſi quis.
k ¶ Contrarijs. ecce terciū.
l ¶ Preterꝗz. ſimilibus dico pter. ꝗd. i. pleniore idagine. vt j. ti. i. §. ſed cū ſit. et. j. d vete. iur. enu. l. ij. §. ſi ꝗd. Itē ꝑbatur ex duobꝰ. vt. j. de iur. et fac. igno. l. ſi pꝰ diuiſionē. ⁊. ff. fa. her. cū putarē. nō āt ꝑferť ad id qꝺ dixerat de ꝯtrarijs. que nullū ꝯtrarium inuenitur. vt. j. d vete. iure enu. l. ij. §. ꝯtriū. vl' ēt ad ꝯtriū ꝑt referri. ⁊ tunc patz exemplum in. l. l. ſupradictis. l. ſi pꝰ diuiſionem. et. l. cum putarem
m ¶ Diuiſione. i. additione. m ¶ Adinuentur illa. ſ. ſimilia
n ¶ Illis. ſcꝫ reſecatis n ¶ Que. ecce quartum.
o ¶ In deſuetudinem ſic inſti. in pꝛohemio. §. ⁊ qꝺ poſtea deſuetudine ⁊c. ⁊. j. de vete. iur. enu. l. i. §. ſed et ſi quid. iij. columna.
p ¶ Certas. in ſui ꝯfiſione. vñ in fi. huiꝰ legis vocat indubitatas ⁊ hꝰ fallit vbicunq; eſt diſcuſſio dñoꝝ ⁊ in. ff. ſepe fallit in ſceuola.
q ¶ Breui hoc fallit in legibus iuſtiniani quandoq;.
r ¶ Nouellis ꝗ ſunt extrauagantes. s ¶ Leges ſic reddit dociles. nā docilē facit ꝗ ſumma rei breuiter comprehendit. Accurſiꝰ
t ¶ Congruis. ecce quintum. v ¶ Subdere. ſubaudi eos permiſimus. Accurſius. x ¶ Adijcientes. ecce ſextum. Accurſius
y ¶ Detrahentes. ecce ſeptimum. z ¶ Immo. ponitur pro ⁊ ſm quoſdam ſic exponitur. j. de ſa. ſanc. eccle. l. iubemus. §. iconomus. ⁊. §. ſe. non correctiue. vt et alias. ff. de here. inſti. ſi ita ſcriptū in principio.
a ¶ Mutantes ecce octauum.
b ¶ Colligentes. ecce nonum. et beniuolum reddit. quia dicit ex pluribꝰ. vnū facturos. vt. j. de iure deli. l. fi. in prin. ⁊. §. fi. Item vocat quod ſanctio ꝺ multis modis. vt notať in pꝛhemio. ff. in pn.
c ¶ In vnam. i. legē impialē. vl' i. hunc codicē. ita ſeqť. ⁊. pceptū
d ¶ Diebus. ſi dies ⁊ conſules erant adiecti. Accurſius.
e ¶ Compoſitione. id eſt compilatione primo loco. vt primo lex ſit vnius imperatoris et ſequens eiuſdem tituli ſit ſequentis imperatoris poſt illum. et ſic deinceps. non autez intelligas quo ad totum volumen. nam inuenies legem Iuſtiniani etiā circa principium voluminis. ⁊ tñ inuenies poſtea in alijs tituꝰ alioꝝ imperatorum. poſtea iterum et eiuſdem Iuſtiniani legem inuenies. ⁊ primo factam. poni poſtea. et factam poſtea prius poſitam. vt patet. j. de iudicijs. l. properandum. ⁊. j. vt intra certum tempꝰ. l. fi.

g ¶ Roboꝛe. ꝗ ſint ſine die ⁊ cōſule. Accurſius.

h ¶ Ad certas. ex motu principis.
i ¶ Perſonas. ad hec verba concordat. j. in cōſtitutione proxima ſequente. §. hunc igitur. ibi nullaq; dubietate. Accurſius.
k ¶ Reſcripte. hic eſt contra. j. de legi. et cōſti. l. ij. et inſti. de iure na. §. ſed qꝺ principi. in fi. Sol. hic de his que iurꝫ corpore clauſe ſunt. ibi non. vel hic reſpondendo quid ſit iuris. ſed ibi in priuilegijs. Item intellige hoc qꝺ hic dicit. niſi dicatur in lege expreſſuz contrarium vt patet. ff. de cen. l. i. et. j. de decuri. l. neq; dorotheum et. j. de his qui ad eccle. confu. l. ſi. in prin.
l ¶ Pragmaticam que ſit conſilio procerum.
m ¶ Indulte alias inſerte.
n ¶ Fuerunt. futuri temporis. nec eñ eſt factus. ſed fieri mandatur per hanc conſtitutionem.
o ¶ Noticiam. ad ſenatores loquitur.
p ¶ Et indubitatas. et ponitur pro id eſt.
q ¶ Ad citiores propria poteſt intentio Iuſtiniani. hic notari. ſed et beniuolentia. Accurſius.
r ¶ Diuiſiones. id eſt deciſiones.
s ¶ Fiat ecce propria Iuſtiniani intentio.
t ¶ De Iuſtiniano codice ꝯfirmando. ſuperior conſtitutio fuit facta nondum facto codice. hec cum iam eſſet factus. vt. j. e. §. ad iſtum.
u ¶ Inclitꝰ. i. bñ auguratꝰ dotū expone vt in pꝛhemio. ff. in prin.
x ¶ Senne. ſupple miſſa fuit ex precepto. ⁊c. Accurſius

Ex precepto. alias ex precepto alme vrbis conditoris conſtantini. ⁊c.
z ¶ Urbis ſubaudi ꝯditoris. ⁊ ſic patz qꝺ ꝺ noua roma cum eam fecit conſtantinus. non de veteri cū eaz fecerit Romulus. et dic ꝙ Conſtantinus precepit hec duo. ſcꝫ ꝙ arma et leges

eſſent ad tuitõz reipublice. ⁊ h̾ ſi habes ɔſtantini, ſed al's eſt ɔſtantino ⁊ patricio ⁊ tūc dic ex p̄cepto. ſ. diuino ſūma tuitio veniēs cōſtātino ⁊c. ⁊ ſic ſunt datiui caſus ⁊ ſꝫ incipit ɔſtructio ſumma ⁊c. ⁊ facit inſti. in p̄hemio. in prin. imparatoriā ⁊c.
a ¶ Sūma. al's ſumma tuitio. ⁊ al's ſūma reipublice tuitio Et nota q̄d prin⁹ hic ſūma ⁊c incipit legē. ſꝫ alibi ſic. ex p̄cepto hui⁹ alme vrbis ɔſtātini atq̄ patricij. ⁊ q̄d dicit vrbis ſubaudi ɔditoris.
b ¶ Auxilio. nā ⁊ leges indigēt armis vt ff. de rei vē. qui reſtituere. Jtē ad p̄numēdos rebelles. vt. j. de epiſ. ⁊ cle. ſi q̄s i h̾ ⁊ arma legib⁹. vt. ff. de re. mili. l. iij. §. miles. vſq̄ ī fi. legis.
c ¶ Podio. i. auxilio.
c ¶ Seruare al's ſeruande.
d ¶ Merito. hic dicit impator qualr̄ ſe habuit ad arma.
e ¶ Jgit cū p̄dicta duo. ſ. arma ⁊ leges fecerūt romanū pop. oībus alijs nationibus dn̄ari. ⁊ ſint duo brachia mūdi di. merito ego īpator feci ſi habui curā circa ea ⁊ q̄re habuerim dico. et p̄mo circa arma tāq̄ digniora Accur.
f ¶ Primā. ſ. maria; ⁊ h̾ vt tollas ɔtrarium j. l. pri. vbi dicit q̄ primo ad leges.
g ¶ Communiū armorum.
h ¶ Agmia. i. milites in agminib⁹.
i ¶ Veterib⁹. ſcilicet agminibus.
k ¶ Exquiſitis. ſ. expēſis publicis.
l ¶ Poſita. ſ. agmia iuxta illd̄ ouidij. Nō minor eſt virtus q̄ querere parta tueri.
m ¶ Firmiſſima. id agmina eſt vtraq̄
n ¶ Sed quū hic dic q̄ al'r ſe habuit ad leges
o ¶ Jnſidiantē. naz q̄n legē non intelligis tibi inſidiat.
p ¶. Edidim⁹. i. deputauim⁹. vl' edidimus i. ad hoc dedimus nos metipſos.
q ¶ Doctria quo ad cognitionem.
r ¶ Expientia q̄ ad operationem.

et tam legibus veteribus[l] ad meliorem ſtatum breui t[em]p[or]e ductis q̄ nouis. non ſolū exquiſitis[k]: ſed etiam recta diſpoſitione noſtri nominis ſiue nouis expēſis publicis ɔſtitutis primo ſeruando poſita: deinde noua ponēdo firmiſſima[m] ſubiectꝫ eſſe cimus. ¶ Sed cum[n] ſit neceſſariū multitudinē ɔſtitutionum tam ī tribus veterib⁹ codicibus relatarum. q̄ poſt earum ɔfectionē poſteriorib⁹ t[em]p[or]ibus adiectarum. ad breuitatem reducendo: caliginem earū rectis iudicum diffinitionibus inſidiantem[o] penitus extirpare. ad h̾ cōmune p̄ſtandum beneficiū deo p̄ſule prono animo nos edidim⁹[p]. et electis viris glorioſiſſimis tam doctrina[q] legum q̄ expientia[r] rerum. ſtudioq̄ reipublice indefeſſo[s]. ⁊ laudabili p̄poſito pollentib⁹. ſub certꝫ finibus magnum laborem commiſimus. per quem tam trium veterū gregoriani hermogeniani atq̄ Theodoſiani codicum conſtitutiones q̄ plurimas alias poſt eoſdem codices a Theodoſio diuine memorie. ceteriſq̄ poſt eum retro principib⁹. a noſtra etiam clementia poſitas. in vnum codicem felici noſtro vocabulo nuncupandum colligi precepimus. ¶ Tollendis quidem tam p̄fationib⁹. nullum ſuffragiū ſanctionibus ɔferentib⁹[v] q̄ contrarijs cōſtitutionibus que poſteriore p̄mulgatione vacuate ſunt: ſimilib⁹[x] etiam. preter eas que eadem pene ſanciendo. diuiſionem iuris aliquam facere noſcuntur. ex qua[y] diuidendo vetera nouum aliquid naſci videtur. multis inſup alijs ad rectam huius codicis cōpoſitõz p̄tinentib⁹ ijſdem prudentiſſimis viris a nr̄o nomine mandatis[z] ⁊ noſtro ſtudio p̄ republica inſtituto. ſuum p̄ſidiuꝫ deus omnipotens annuit[a]. ¶ Ad iſtuꝫ enim laborem ⁊ tanti opis conſummationem electi[c]. vir excellētiſſim⁹ exqueſtor noſtri palacij conſularis atq̄ Patricius Johannes. et vir ſublimiſſimus ex p̄fecto p̄torio. conſularis atq̄ patricius Leontius vir quoq̄ eminentiſſimus magiſterialitū ɔſulatis atq̄ patricius Phocas. etiam vir excellentiſſimus ex p̄fecto p̄torio p̄ oriente. ⁊ patricius. et tunc prefectus pretorio p̄ illiricum Baſilides: ⁊ vir glorioſiſſim⁹ queſtor ſacri noſtri palatij et exconſul Thomas. immo ⁊ vir magnificus magiſteria dignitate inter agentes decoratus Tribunianus. ⁊ vir illuſtris comes ſacrarum largitionum inter agentes ⁊ magiſter ſcrinij libellorum ⁊ ſacrarum cognitionum. Conſtantin⁹. ⁊ vir illuſtris ex magiſterio et iuris doctor in hac alma vrbe Theophilus: viri etiam diſertiſſimi. togati ampliſſimi fori tuc ſublimitatis Dioſcorus atq̄ Preſentinus. omnia que eis mandauimus cum ſedula[d] et peruigili induſtria moderataq̄ digeſtione[f] cum dei auxilio ad proſperum tulerunt terminū. ⁊ eundem nouū Juſtiniani codicē nobis obtulerunt ita cōpoſitū vt rebus p̄futurus cēt cōmunib⁹[g] ⁊ noſtro conueniſſet impio. ¶ Hūc igit[h] in eternū[i] valiturū iudicio tui culminis[k] in timare[l] p̄ſperim⁹. vt ſciant omnes tam litigatores q̄ diſertiſſimi aduocati nullatenus eis licere de cetero conſtitutiones ex veteribus trib⁹ codicibus: quoꝝ iā mētio facta eſt. vel ex is que nouelle cōſtitutiones ad preſens tempus vocabant in cognitionalibus recitare certaminibus[m] ſed ſolum eidē nr̄o codici inſertis conſtitutionib⁹ neceſſe[n] eſſe p̄ti. falſi crimini[o] ſubdendis is qui ɔtra hoc facere auſi fuerint. cum ſufficiat earundem conſtitutionū nr̄i codicis ſcitatõ[p] adie ctis etiā veterum. iuris etiam interp̄tatorū laborib⁹[q] ad omnes dirimendas lites. ¶ Nulaq̄ dubitatione emergenda vel eo q̄ ſine die ⁊ conſule q̄dam compoſite[r] ſunt. vel q̄ ad certas perſonas reſcripte ſunt. quum omnes generalium conſtitutionm

v ¶ Cōferentib⁹ q̄ñq̄ eni conferunt. vt p̄z. j. de ca. tol. in p̄n. & rel iuro. ac. l. i. in p̄n. ⁊ de h̾ is dic vt dixim⁹ in ſupiori ɔſtitutõe
x ¶ Similibus tollendis.
y ¶ Ex qua ſcꝫ diuiſione.
z ¶ Alijs tollēdis. repete que olim erant ſcripta.
¶ Pertinentibus. ſ. ſi tollant.
a ¶ Mādat. i. elect.
b ¶ Annuit. i. ſuū p̄buit aſſenſū exhibuit volūtatē. p̄ſtitit fauorē. ⁊ hoc p̄ id q̄d fecerit apparet. q̄ ea q̄ eis cōmiſimus feliciꝰ cōpleuerūt. ⁊ h̾ dicit ad iſtū enim ⁊c.
c ¶ Electi verbū huius noīatiui ē longe. j ad p̄ſperū tulert. ⁊c.
d ¶ Sedula. i. ɔtinua
e ¶ Jnduſtria. i. valde eroꝝ aium⁹ eos. vt de hac cōpoſitõe delibrarēt. aꝫ. vl' dic q̄ determinat ſequētia.
f ¶ Digeſtiõe. id eſt deliberatione.
g ¶ Cōmunib⁹. i. p̄prijs ſingloꝝ. ⁊ ita exponē. s. ⁊. j. ſꝫ nā nō erāt oīa coīa coicatõe.
h ¶ Jgit tertia pars
i ¶ Jn eternū ponit p̄ ppetuo.
k ¶ Culmis. loquit māne p̄re. p̄torio.

s ¶ Jndefeſſo. i. nō fatigabili. al's indefenſo ſtudio. i. q̄ nullus defendit h̾ ſtudiū. nō eſſet bn̄ factū. vt ſi h̾ec dictio in exponat. i. n̄ vt ⁊ al's. vl' meli⁹ dic indefeſſo. i. multū defenſo p̄ iſtud opus ⁊ ſic ponit in p̄ valde. ⁊ ſic etiā ponit increſcer aq̄. i. valde creſcit. vt. ff. aq̄ plu. ar. l. i. §. i. ⁊ indifficil'. i. valde diffici l'. ff. de libe. ⁊ poſthu. l. gallus §. ille caſus. al's eſt indefeſſo. ⁊ tunc eſt plana. q̄ʒ iſti nunq̄ erāt feſſi donec compleuerunt ⁊ ſemper erant recentes vt colligitur q̄ meli⁹ fecerunt. nā in primis horis diei vel poſt ſomniū q̄n aliquis eſt recens melius facit. vt. ff. de ver. ſig. l. q. in fine.

l ¶ Jntimare. id eſt mittere. vt. j. in fi. ſed ſenatoribus tm̄ ſignificauit. vt. s. ɔſti. pri. in fi.
m ¶ Certaminib⁹. i. in iudicijs.
n ¶ Neceſſe niſi impatores poſt nos aliqua correxerint. ſicut et nos facimus de legibus aliorum. Nam noue derogant antiquis vt. j. de ve. iur. enu. l. tanta. in prin. ⁊. ff. de legi. ⁊ ſe. con. l. non eſt nouum. Et nota hic nō eſſe trahendū. ar. ex legib⁹ arrogatis. ⁊. j. de lati. li. toll. l. i. circa prin.
o ¶ Crimini. i. accuſatõi. crimini eni non lex vel imperator ſꝫ p̄e

ſe ſubiiciunt. ⁊ fa. ff. ad. l. cor. de fal. l. ſi.
p ¶ Recitatio. i. in iudiciis
r ¶ Compoſite. al's componite
a ¶ Proculdubio. i. ſup. hoc ⁊ in ſupiori dicto potes dicere 3ria q̄ di ximus s. n. i. in fi. ac.
b ¶ Veter. ſ. iurū co dicum
¶ Commendare. i. non allegare
d ¶ Tunc. quod ē in iurib codicib.
e ¶ Aduerſet. i. con cordat. tunc enim al legat non tanq̄ anti qua ſed tāq̄ noua ni ſi velit ſub crimīe fal ſi
f ¶ Si q̄. quarta ps
g ¶ Pragmatice. dic tū eſt. s. de 9ſtōe clau ſis i cor. iur. hic d' his que ſunt extra ſanci ones vt ſunt reſcrip ta
h ¶ Scriniis. his ſcz qui perat ſcriniis. id eſt officiis quoꝝ acta reponunt in ſcriniis.
i ¶ Impetite. ſunt a nobis aut ab aliis p' nos vel ante nos.
k ¶ Priuilegium. fa ciendi quid vel n̄ faci endi
l ¶ Ratas. ſiū aduer ſet ſiue non conſtōni codicis. ⁊ ſic eſt 3. j. d' p. imper. of. l. reſcripi ta. ⁊ d' ſa. ſan. ec. priui legia. ij. rn̄. So. hic nl' lius imperatiōe fuit conceſſum. ibi ſic. vel hic non ledebat aliū ibi ſic.
m ¶ Capitulis. n̄ p priuilegio ſed iure cō muni.
n ¶ Si qua. ante hu ius codicis compoſi tionem. ac.
o ¶ Regeſta. i. cā ac titata.
p ¶ Militarib. q̄a magiſter militū dat ſnias. j. de munerariis li. xii. p totum.
q ¶ Expenſis. ſ. pub licaꝝ pſonarum pu ta iudicum ⁊ aduoca torum ⁊ executorū ⁊ militum

vim obtinere proculdubio[a] eſt. ſed et ſi que earundem conſtitutionū de tractis vel additis vel permutatis cer tis verbis quod ⁊ ipſum prefatis ex cellentiſſimis viris ſpecialiter pmi ſimus compoſite ſunt. nullis conce dimus ex libris veterum[b] iuris iter pretatorum: aliter eas habentib re citare. ſed ſolam iuris interpretato rum ſententiam commendare. vt tūc[d] teneat cum minime aduerſetur[e] ei uſdem noſtri codicis conſtitutiōib ¶ Si que[f] vero pragmatice[g] ſancio nes que minime in codez noſtro co dice recepte ſunt. ciuitatibus forte l' corporibus vel ſcolis vel ſcriniis[h] l' officiis vel alicui perſone impartite[i] ſunt. eas ſiquidem aliquod priuile gium[k] ſpecial' benefi cō indulgz om nimodo ratas[l] manere. ſi vero p cer tis capitulis[m] facte ſunt: tunc tene re cum nulli noſtri codicis aduerſan tur conſtitutōni precipimus. ſed et ſi qua regeſta[o] in tui culminis iudi cio vel in aliis iudiciis ciuilibus vel militaribus[p] vel apud principia nu merorum p publicis expenſis[q] vl' q̄ buſcunq̄ titulis ad publicum perti nentibus poſita[r] ſunt. ea etiam pro ut communis rei commoditas exi git firma eſſe cenſemus[s] ¶ Illuſtris[t] igitur et magnifica[v] auctoritas tua p innato[x] ſibi circa rempublicaz no ſtraſq̄ diſpoſitiones explendas ſtu dio: ad omnium populorum notici am eundem codicem edictis ex mo re propoſitis[y] peruenire faciat: ipſo etiam textu codicis in ſingulas pro uicias noſtro ſubiectas imperio cū noſtra diuina ſubnotatōne[z] mitten do. vt eo modo ad omnium noticiaz eiuſdem noſtri codicis conſtitutio

quennio imperatori p tributo offerebat aurum. in ſcdo quinquen nio argentum. in tercio es. ⁊ primi q̄ndecim āni dicebant prima indictio. ſcdi ſcda. ⁊ ſic de ſingulis. ⁊ ſic erat. xv. indictio. hic. i. reuo lutis ſeptem vicibus q̄ndecim annis. que reuolutio inducebat ſe ptimam indictōem. ⁊ quod ibi dr. xii. i. duodecim annis ſeptime

nes valeāt peruenire[a] ⁊ vt extātib[b] fe ſtis dieb[c]. i. ex die ſextodecimo calē das maii preſentis ſeptime[d] indicti onis conſulatu Decii viri clariſſimi recitatōnes[e] conſtōnum ex eode no ſtro codice fierent

De emēdatōe[f] codicis dn̄i Juſtini ani ⁊ ſcda eius editōne

¶ Imperator ceſar Flauius Juſtini anus Alemanicus Goticus Fran cus Germanicus Atticus Alanic' Vandalicus Aphrican' Pius Fe lix Inclitus victor ac triumphator ſp Auguſtus Senatui vrbis Cōſtā tinopolitane

CORdi[a] nobis eſt patres[b] cō ſcripti ſemper noſtri animi curas rebus communibus[i] auidiſſime impendere. vt nihil a no bis inceptum imperfectum[k] relinq̄ tur. igitur i primordio[l] noſtri impe rii ſacratiſſimas conſtitutōnes que in diuerſa volumina fuerant diſper ſe. ⁊ q̄ plurima ſimilitudine necnō diuerſitate[m] vacillabant: in vnum corpus colligere omniq̄ vicio pur gare propoſuimus. et hoc iam p vi ros excelſos et facundiſſimos perfe ctum eſt. ⁊ a nobis poſtea confirma tum quod gemine conſtitutiōes no ſtre que ante poſite ſunt oſtendunt ¶ Poſtea vero cum[n] vetus ius cōſi derandū recepimus tā quinquagin ta deciſiones[o] fecimus[p] q̄ alias ad commodum propoſiti operis ptinentes plurimas conſtōnes promulgamus: quib maximus antiquaꝝ leguz[q] ar ticulus emendatus ⁊ coartatus eſt omneq̄ ius antiquum ſupuacua p lixitate liberum atq̄ enucleatum in noſtris conſtitutōnibus atq̄ dige

indictōis q̄ fiebat in ſ. prima reuolutione q̄ndecimi anni. et ſic eſt idem tempus hic ⁊ ibi. ſed hoc non pla cet. nam nec idem cō ſulatus nec eedem ca lende aſſignant hic ⁊ ibi. ⁊ ita non eſt idem tempus. dic ergo q̄ hic aſſignatur idictio in qua fuit factus co dex ⁊ publicatus. ibi vero aſſignat' idictio in qua fuerunt dige ſta correcta ⁊ inſtitu tōnes facte ⁊ publica te. vt ibi aperte dicit' ſed contra hoc eſſe vi detur quod in eadem lege dicitur. §. omni igitur. nam dicit' ibi in trib annis poſt cō poſitōnem codicis fu iſſe correcta digeſta ⁊ inſtitutōes factas. et in ſeptima fuit indic tione codex publica tus vt hic dicit. ergo ibi deberet dici decia indictōne. Ad hoc re ſpondent q̄ duo āni fuerit interpoſiti p' compoſitōnem codi cis ante inceptōnem digeſt. ⁊ in tercio cor recta. vel dic q̄ ſtatī poſt compoſitōem co dicis fuerunt incho ata. licet poſt continua tionem ſteterunt p duos annos anteq̄ pu blicaretur. ⁊ in tercio fuerunt publicata vl' dic melius q̄ de indic tione loquitur hic q̄ currebat tempe quo factus eſt primus co dex. in quo non erāt extrauagantes cōſti tutiōes. qui fuit po ſtea diſſolutus. ⁊ nō de codice nouo q̄ non fuit poſtea mutatus ¶ Item nota q̄ tabelli liones cum dicunt indictōne prima vel ſecunda in inſtrumentis intelligitur primus annus indictōnis. ⁊ ſic de ſingulis. Itē ſi vis inuenire indictiōnem cuiuſlibet inſtrumenti publici quando fac tum fuerit vel que indictō ſit currat vel currebat quolibet āno. ac cipe annos domini illius inſtrumenti vel eius anni de quo queris ⁊ diuide per quindecim. ⁊ adde tres annos. quia tot erant tempo re natiuitatis xpi. ⁊ reiice quindenarium numerum donec habeas eum completum. ⁊ quod remanet tota erit indictio. vel ſi nihil tūc prima

r ¶ Poſita. id eſt ſtatuta
s ¶ Cenſemus. non vt vicem legum teneant ſm. h. ſed tantum 3 eos niſi forte ex principis permiſſu de iure rn̄derunt.
t ¶ Illuſtris. quinta pars ⁊ vltima
v ¶ Magnifica o pfecte. ac.
x ¶ Pro innato. q. ān natiuitatem ⁊ poſt natiuitatem fuit ſtudi oſus
y ¶ Propoſitis. i. publice poſitis
z ¶ Subnotatōe. i. ſubſcriptōe. ac.
a. ¶ Peruenire. quidam non habent hic plus

b ¶ Extantibus. id eſt cum feſtum erit celebre legetur de eo q̄ā tum poterit
c ¶ Dieb. ſ. feſtiuis paſcalib extantib. i. aduenientibus
d ¶ Septime indictōnis. immo vr dr. xii. vt. j. de ve. iure enu. l. ii. § leges. que eſt contra. Solu. verbum indictōnis diſſimiliter hic et ibi accipitur. nam olim. xv. anni erant conſtituti. ⁊ in primo quin

e ¶ Recitatōes. in publicis. ⁊ ſic inter plures vices cum nō poſſet totus legi vna die.
f ¶ De emēdatōne Juſtini. codicis. impator ceſar. hec verba ex pone vt in phemio digeſtoꝝ in prin.

CORdi. quattuor habet partes hec conſtitutō. Primo dicit q̄aliter curat componere leges ad negocia dirimēda q̄d patet. q2 iam fecit codicē ⁊ 9firmauit eundem. Scdo dic q̄ poſt predictum codicem factum fecit ipſe multas cōſtitutiōes

correxerint et immutauerint aliq̃s leges de q̃s que erãt in codice. que cõſtõnes q̃uĩ nõ eſſent in corpe codicis. mandauit quibuſdã ſapientibus vt primũ codicẽ diſſoluãt. ꝛ iſtas interſerant. ꝛ alias immutent. vt eis videbitur et ſic nouũ librũ faciant. Tercio dicit h̃ eſſe factũ. et ideo mandat eũ ſeruari. ꝛ nullam aliam imperatoris legẽ niſi de nouo faciat que poterit ĩ quodã libro q̃ nouellarũ dicat. et hũc librum ſcribendũ eſſe p conſequentiã litterarũ. Quarto et vltimo mittit eũ ſenatoribꝫ cõſtãtinopolitanis. Accur.

h Patres conſcripti ſenatores etate. vel ſimilitudine cure dicit patres vt in Saluſtio. patres cõſcripti ideo q2 eorũ vł eiꝰ noĩa ſcripta erãt in diademate capitis eorũ in litteris aureis vt recognoſcerẽt ab aliis hominibꝫ.

i Cõmunibꝫ rebꝰ oĩbus de quibꝰ ſunt faciẽde leges. l. ceptũ de legibus.

k Imperfectum nihil videt eſſe actum ꝛc. vt. j. ad ſilla. l. cũ ſillanianũ in fine.

l Primordio. imo primo. ſ. q̃uad leges. ad agmina militum viderẽ ſe retuliſſe. vt. s. ti. j. in pꝛĩ. ſ3 exponẽ vt ibi. primã. .i. maximã. vł dicnõ dicit hic prius.

m Vacillabãt. q2 multa erãt ibi contraria.

n Quũ vetus. q erat poſitum in voluminibꝰ deſpatis iuris veteris.

o Deciſiones. deciſio eſt lex imperatoris quã cõponit ad dirimẽdã aliquorũ diſſenſionẽ. et ſic ponit. j. de ↄ̃hen. ꝛ committen. ſtipula. veteris. ſed cõſtõ dicit quelibet lex a principe facta. Accur.

p Fecimus. i. dedimus ſententias decidendo lites.

q Legũ. i. digeſtorum.

r Eaꝝ quedã. que in codice pmo facto ↄ̃ tribꝫ erãt recepta.

s Eſt. i. eſt fuerat

t Operis digeſtorũ ꝛ inſtitutoꝝ cõſtitutõeſ. quem codice erant. vel meliꝰ loq̃t de q̃nquaginta deciſionibꝫ et de aliis cõſtitutõibꝰ q̃s poſt codicem cõpoſuerat. dic ergo.

gestis reddidimꝰ. ❡ Sed cũ nouelle noſtre tam deciſiones q̃ꝫ conſtitutiones. que poſt noſtri codicis confectiones late ſunt extra corpꝰ eiuſdem codicis deuagabantur. et nr̃aꝫ prouidentiam noſtrũq̃ꝫ conſilium exigere videbantur. quippe cum earum quedam ex emerſis poſtea facti aliquã meliorem conſilio permutationem vel emendatõnem deſiderabant. neceſſarium nobis viſũ eſt per tribunianũ virum excelſum. magiſtrum exqueſtorem et conſulẽ legittimum operis noſtri miniſtrũ necnon virum magnificũ queſtorem et Berithenſium doctorẽ Dorotheum Mennam. inſuper et Cõſtantinum. et Johannez viros eloquentiſſimos. togatos fori ampliſſime ſedis. eaſdem conſtõnes noſtras decerpereᵘ. ꝛ in ſingula diſcretas capitula. ad perfectarum conſtõnum ſoliditatem competentibus ſupponereˣ titulis. et prioribus conſtõnibꝰ eas aggregare. ❡ Supradictis itaq̃ꝫ magnificis et prudentiſſimis viris permiſimus hec omnia facere et ſi qua emendatione opus fuerit. hanc facerent nõ titubante animo. ſed nr̃a auctoritate fretiʸ conſtõnes vero ſuperfluas vel ex poſterioribꝫ ſanctionibus noſtris iam vacuatas vel ſi que ſimiles vel cõtrarie inuenirentur circumducere. et a p̃rii codicis congregatione ſeparare. ꝛ tam imperfectas replere. q̃ꝫ nocte obſcuritatis obductasᶻ noua elimationisᵃ luce detegere. vt vndiq̃ꝫ non ſolum inſtitutionum et digeſtorum via dilucida et aperta pateat. ſed etiã conſtitutionum noſtri codicis plenum iubarᵇ omnibus clareat. nullaᶜ penitus nec ſimili nec diuerſa nec inuſitata relicta. quum nemini venit in dubium quod repetitaᵈ prelectõ probabit. hoc ſatis validum ſatiſq̃ꝫ eſſe formoſum. in antiquis etenim libris non ſolum primas editiões. ſed etiam ſecundas. quas repetitas prelectiones veteres nominabant ſubſecutas eſſe inuenimus quod ex libris Vlpiani viri prudentiſſimi. ad Sabinum ſcriptis promptum

erat querentibus reperire. ❡ His igitur omnibus ex noſtra cõfectis ſententia. commemoratus Juſtinianꝰ codex a predictis glorioſiſſimis ꝛ facundiſſimis viris purgatus et candidus factus. omnibꝰ ex noſtra iuſſione et circunductis. et additis et repletis necnon transformatis nobis oblatus eſt. iuſſimus in ſecũdo eum ex integro conſcribi non expriore compoſitione. ſed ex repetita prelectione. et eum noſtri nominis auctoritate nitentem. in omnibus iudiciis ſolumᵉ quantum ad diuales conſtitutionesᶠ pertinet frequentari ex die quarto kalendas Januarii quarti noſtri feliciſſimi conſulatus et Paulini viri clariſſimi. nulla alia extra corpus eiuſdem codicis conſtitutione legenda. niſi poſtea varia rerum natura aliquod nouum creauerit. quod noſtra ſanctione indigeat. hoc etenim nemini dubiũ eſt. q̃ ſi quid impoſterum melius inueniatur. ꝛ ad conſtitutionem neceſſario ſit redigendũ. hoc a nobis. et cõſtituatur. et in aliã congregationemᵍ referatur. que nouellarumʰ nomine conſtitutionum ſignificetur. ❡ Repetita itaq̃ꝫ iuſſione nemini impoſterum concedimus. vel ex deciſionibusⁱ noſtris vel ex aliis conſtitutionibus quas antea fecimus. vel ex prima Juſtiniani codicis editõe aliquid recitare. ſ3 quod in preſenti purgato et reuouato codice noſtro ſcriptum inueniatur. hoc tantũmodo in omnibus rebus et iudiciis. et obtineat et recitetur. cuiusᵏ ſcripturam ad ſimilitudinemˡ noſtrarum inſtitutionum et digeſtorumᵐ. ſine vlla ſignorum dubietate cõſcribi iuſſimus. vt omne quod a nobis compoſitum eſt hic. et in ſcriptura. ꝛ in ipſa ſanctõne purum atq̃ꝫ dilucidũ clareat. licet ex hac cauſa in amplioremⁿ numerum ſumma huius codicis redacta eſt. ❡ Vt igitur ſanctiſſimi et florentiſſimi patres. noſtri labores vobis manifeſti fiant. et p omne tempus obtineant. hanc preſentem legem ad frequentiſſimum ordinẽ veſtrũ duximus deſtinandũ.

u Decerpẽ. ſ. ex aliis vt ſpẽales ꝛ meliores ſeu vtiliores colligẽ

x Supponere. ppoſuimꝰ. ſ. p illos ſapientes.

y Freti. ſcilicet et ſecuri.

z Obductas. i. ſublatas q2 nimis difficiles erãt ad itelligẽdũ vnde nihil valebant et ſeipſas auferebãt.

a Elimationis. iſtius codicis noui.

b Jubar. i. vigor.

c Nulla ↄ̃ſtitutõne.

d Repetita. iſtud ꝛc. nil opat. ſicut dicitur. ff. de dote prelegata Azo. ꝛ dic ordinẽ ſeruandũ. q2 priꝰ hunc codicẽ. fecit ꝛ ↄ̃firmauit. vt ĩ principio hꝰ legis. poſtea digeſta deinde inſtõnes. ad plenmũ vt paulo poſt in. §. poſtea hũc codicem relegit ꝛ emẽdauit ꝛ hic ẽ ille q patꝫ ex eo q. j. de ve. iu. enu. l. ij. §. ſed cũ oĩa. ꝛ. §. nomẽq̃ꝫ. ꝛ. §. omnigitur. ꝛ. §. legis. facit mentionẽ de cõpoſitione digeſtorũ ꝛ inſtitutionum.

e Solũ q̃tum. aliẽ eni diuales cõſtitutiones nõ pferuntur. quãtũ ideo dicit. q2 nunc nõ diualia quedam pferunt. vt leges digeſtorum.

f Conſtõnes. q. d. nõ vero allegam legeſ inſtitutionũ ꝛ digeſtorũ. ſ3 leges impatorũ. i. diuales ↄ̃ſtitutiones.

f Quarti nr̃i. ↄ̃. j. de ve. iu. enu. l. ij. §. legis vbi dr̃ tertio kal. Januarij. ſ3 illd̃ intelligẽ pꝰ digeſta correcta inſtõnes factas ꝛ codicẽ factũ ñ tñ adhuc diſſolutũ. ꝛ reemẽdatũ. ſ3 h̃ itelligẽ poſt hoc totũ factum

g Cõgregationem hic ſumẽ ar. q Juſtinianꝰ fecit librũ autenticorũ q̃ſi iã tũc venerat in mẽtẽ ſuã eũ q̃nq̃ꝫ ↄ̃ponere ẽm Ja. ſ3 Jr. elicit hic ar. in ↄ̃riũ. q̃re. ſ. liber iſte autẽticorũ ſit repellendꝰ. nã ñ noĩat ſic h̃ dr̃. ſ3 autẽticorũ Itẽ eiꝰ ſtilꝰ cũ ceterꝫ Juſtiniani ↄ̃ſtõnibꝫ nullo mõ ↄ̃cordat ſ3 omnimõ int̃ ſe diſcrepat. Itẽ eiꝰ libri pricipiũ nullũ ẽ nec ſtilꝰ nec ordo. Itẽ nouelle iſte cõſtõnes de q̃ bn̄ h̃ loquit̃ ñ pmittunt̃ niſi ↄ̃ nouis negociis. Itẽ ad h̃ eſt ar. j. de le. ꝛ ↄ̃ſti. hũanũ i fine vt ibi notat̃

h Nouellarũ. videtur loqui de autenticis.

ij Deciſionibꝰ. differt deciſio a ↄ̃ſtõne.

k Cuius. ſcilicet codicis preſentis.

l Similitudinẽ. nã ibi pcipit nõ fieri ſigna. vt. j. de ve. iu. enu. l. ij. m Et digeſtoꝝ. vt. j. de ve. iu. enu. l. ij. in. §. h̃ aũt §. h̃ a. i.

n Ampliorem ſcilicet chartarum.

a ¶ De ſumma trinitate. de iuſticia tractatur⁹ de ci⁹ pte pͨipua quidem tractat. id ē de religione. Religionis a. ait eſt principiuz fi- des. ⁊ hanc pmittit. vel ſic pōt cōtinuari quū omnia ab ipſa tri- nitate pcedant vt dicit in euāgelio Johānis. In principio erat verbū ⁊c. ⁊. j. de ve. iu. enu. l. i. circa prin. merito igit de ſumma tri- nitate ⁊ fide catholi- ca. Rub. ſupponit. et hec ↄtinuatio tangit primā tantū pte Ru- brice. vl ſic continua ⁊ tangit ſecunda ps rubrice. quum omne qđ nō ē ex fide ſit pec catum. vt extra de p̄ ſcrip. quoniā omne xxviij. q. i. c. i. ⁊ nr̄a re paratio a fide ſum- pſit exordiū. et nil bo- ni poſſit ſine fide ſup edificari vbi fidei de eſt fundamentū. vt i. q. i. cui paulus. Io imperator Iuſtinia nus ſui operis poſuit ſummā trinitatē et fidem catholicā fun- damentum.

v ¶ Reliquos. tertiū deinde.

x ¶ Dementes. i. ſine mēte.

y ¶ Infamiā. ecce vna pena. ⁊ collige hic ar. qđ piur⁹ puniēd⁹ ſit licet. j. de re. cre. ⁊ de iureiu. l. ij. dicat qđ nō debeat puniri corpaliter. punit tñ alias. vt hic. leges eni que piuria puniūt ⁊ cetera. vt. j. de indicta vidui. l. penultima.

¶ Suſtinere iubem⁹ Accurſius.

Incipit liber primus Iuſtiniani de ſumma[a] trinitate ⁊ fide[b] catholi- ca[c] vt nemo publice de ea contende re audeat.

¶ Impatores Gratia. ⁊ Valenti. ⁊ Theodo. aaa. ad popu. vrbis Con ſtantinopolitane.

Cunctos[e] populos quos[f] clementie[g] noſtre regit imperium: in tali volumus reli gione[h] verſari: quā[i] diuinū Petruz apoſtolum tradidiſſe romanis. reli gio[k] vſq adhuc ab[m] ipſo īſinuata[n] declarat. quāq pontificē Damaſū[o] ſequi claret. ⁊ Petrū Alexādrie epi- ſcopum virum apoſtolice[p] ſanctita- tis[q] hoc eſt vt ſm apoſtolicam[r] diſci- plinam. euangelicamq[s] doctrinam. patris ⁊ filij ⁊ ſpiritusſancti vnā dei tatem. ſub parili maieſtate[t] ⁊ ſub pia trinitate credamus: hanc[t] legem ſe- quentes chriſtianorū catholicorum nomē iubemus amplecti. reliquos[v] vero dementes[x] veſanoſq iudicantes. heretici dogmatis infamiā[y] ſuſti nere. diuina[a] primū vindicta[b] p⁹ eti am motus[c] animi noſtri quem ex ce leſti arbitrio ſumpſerimus[d] vltione plectendos.

¶ Idem. aa. Eutropio. pp.

Nullus[e] hereticis miniſterio rum[f] loc⁹. nulla ad exercēdā animi obſtinatōris[g] demētiā pateat occaſio. ſciāt oēs etiā ſi qđ[h] ſpeciali quolibet reſcripto p fraudē[i] elicito ab hmōi hominū genere im- petratum ſit[k] non valere. arceantur cunctorum hereticorum ab illicitis congregationibus turbe. vni⁹ ⁊ ſum- mi dei nomen vbiq celebretur. Ni- cene[l] fidei dudū a maioribus tradi- te. ⁊ diuine religiōis teſtimonio atq aſſertione firmate. obſeruantia[m] ſp-

b ¶ Fide. Fides eſt ſperandarum rerū credulitas. nō tamē cuiuſlibet rei. ſed cir- ca trinitatem. et ar- gumētum nō appa- rentium.

c ¶ Catholica. i. vni- uerſali et vbiq porre cta. vnde dicitur. In omnē terrā exiuit ſo nus eorum.

d ¶ Contēdere ali- as eſt tractare. id eſt diſputare.

¶ Diuina. ſcʒ eccle- ſiaſtica. q̄ ſepantur a cōmunione fideli- um. ⁊ qđ dicit eos iſa mes. ergo ñ pñt ferr̄ re teſtimoniū. vt. ff. đ teſti. l. iij. §. lege iul. de vi. qđ lex inter eos ⁊ in cōtractib⁹ ⁊ in te ſtamentis ⁊ inter ali os cōcedit. vt infra đ here. ti. l. qm̄. in prin. ⁊ in fi. So. hic loqui tur de infamia facti que non repellit a te- ſtimonio de qua loq̄- tur. ff. đ obſequijs. l. ij. vel aliter. hic loq̄t de infamia iuris. ſed loquit de his heretic̄ q̄ nūq teſtificari pñt q̄ ⁊ nulla lege aſſig- nant. vel tertio repel- lit eorū teſtimoniū inter orthodoxos. ſʒ inter ſe nō. exceptis quibuſdā. quia etiā inter ſe repellunt vt in illa lege qm̄. vel dic eos infames non ī ipſo iure ſed per ſenten- tiam ex celeſti arbitrio pferendam. quia cor regis in manu dei eſt. vt infra. e. in ſ claras. hodie vero omnes ſunt ipſo iure īfames vnde repellunt. vt. j. de here. auten. gazaros ⁊c.

Accurſius.

e Cunctos. prima pars precipit fidem ſeruari quam ſan- cti patres tradiderunt. ſcđo afficit premio ſeruantes. tertio afficit pena triplici nō ſeruātes.

f ¶ Quos. ar. quod ſi bononienſis conueniat Mutine. non de- bet iudicari ſm ſtatuta mutine quib⁹ nō ſubeſt. quū dicat. quos nr̄e clementie regit imperium.

g ¶ Clementie. clementia eſt ps modeſtie. modeſtia enim cōue nit ſupioribus ⁊ inferioribus. ſed ppie eſt a ſupioribus erga infe riores exercere clementiā. vt. j. fa. hex. l. in ipſius.

h ¶ Religione. id eſt fide.

i ¶ Quā. id eſt qualē. ⁊ dic qđ religio ē ius cuiuſdā ſupioris natu re que curā cerimoniāq nobis affert. Item ex eo qđ dicit volu mus ergo eſt lex. vt inſti. de iure. na. §. ſed qđ principi.

k ¶ Religio. circa fidem.

l ¶ Vſq adhuc. id eſt hodiernū diem.

m ¶ Ab ipſo ſcilicet Petro. Accurſius.

n ¶ Inſinuata. id eſt docta.

o ¶ Damaſum. ſcilicet papam.

p ¶ Apoſtolice. ex hoc quod hic legit ſume. ar. qđ vſure hodie peti non poſſint ſm ius ciuile. nam dicit impator. qđ vult qđ ſubditi ſi bi. ſequant fidem ſiue religionem quā Petrus apoſtolus tradi dit romanis. ſed iure diuino phibite ſunt vſure. ergo peti nō poſ ſunt vſure. Item iura ciuilia nō dedignant ſacros canones imi tari. vt auten. de ec. ti. col. ix. vnde do. Azo. in ſumma de vſuris con ceſſit quod ſcʒ nō poſſet peti. verū tñ ad iſtam legē poſſet rñderi. qđ dicit ſequi quātū ad fidem. ad hoc rñdent quidam ita. qđ ſacre le ges non dicunt qđ ſint phibite ne capiant vſure in quattuor con ſilijs. ſed quidam decretiſte dicunt qđ ſunt phibite. ſed diſtingue aut petunt vt lucrum ⁊ nō poteſt. aut quia abeſt ſibi quia paſſus ē damnum. ⁊ tunc non vt vſure ſed intereſſe petunt. ar. ff. p ſocio. l. ſociū qui in eo. ⁊ ita obſeruat in curia romana.

q ¶ Sanctitatis. nō dicit ideo qđ fuerit apoſtolus. nā tantū vnū Petrū legimus apoſtolum fuiſſe. ſed vitā egit apl̄orū.

r ¶ Secūdū aplicam. quia apl̄i ita pdicauerunt.

ſ ¶ Euāgelicā. ita cōtinet in euāgelio. s ¶ Maieſtate. i. potētia.

t ¶ Hanc ecce pmū qđ ſeruus vocat nomine dñi.

b ¶ Vindicta. eccleſiaſtica. vel ppie ⁊ eſt hec alia pena.

c ¶ Motus. ecce tertia pena.

d ¶ Sumpſerim⁹. ſic ergo videt qđ extraordinaria ſit. ſʒ hodie ē ordinaria q̄ certa. vt. j. de here. l. ij. ⁊ l. quicūq. §. ſcientib⁹. et. §. vni uerſis. et. §. nulli inſup. Item ↄtra. j. de re cre. l. ij. So. vt ibi.

e Nullus. prima pte precipit qđ nullus locus concedat he- reticis ad cōuenīendum. vt ibi tractet ſuper errore eorū firmando. ſecūdo qđ nulliū priuilegium ſup hoc vel alio ab eis impetratum valeat. tertio vnum deum credi et eius fidem ſeruari vult ⁊ dicit qualis ſit. quarto imponit penam tam facienti bus contra fidem q̄ conuenientibus in aliquem locum cum he- reticis.

f ¶ Miniſteriorum vt doceant vel doceant.

g ¶ Obſtinatioris. id eſt durioris futuri ob hoc. ſi eis licet conue nire et facit. j. e. l. in ſi. et. j. de here. l. ij. et in auc. de interdictis col. he re. §. i. col. viij. ſed contra de iudeis in ſynagoga. ſed aliud ē in iu deis q̄ alijs hereticis. quia et ipſi legem acceperunt a domino. ſed heretici non.

h ¶ Si quid cōtra hec. dic vel etiā quodlibet aliud.

i ¶ Per fraudem quod preſumitur ſemper. alias nihil eſſet con- tra eos ſpeciale. quum et ab alijs ſic impetrata non valeant. vt. j. ſi contra ius vel vti pub. l. ij. ſic et alias preſumitur quandoq. vt j. ſi nupti. ex reſcrip. pe. l. fi. et de reſcin. ven. l. de contractu. et de ſer. fu. l. mancipia. in fi. de epiſco. ⁊ cleri. l. quicūq. et. l. quiſquis.

k ¶ Sit vt liceat in aliquo loco cōuenire.

l ¶ Nicene. id eſt in illo concilio tradite.

m ¶ Obſeruantia. id eſt in illo concilio Niceno.

n ¶ Teneat. id eſt valeat.

o ¶ Qui ſpiritum. ſic conſtrue. qui ſcilicet catholicis non violat ſcilicet catholicam fidem. negando ſpiritumſanctum. q. d. nō ne- gat. et ideo non violat. ſi autem diceres qđ ſpiritum negando nō violaret. falſum eſſet.

p ¶ Quem ſcilicet ſpiritūſanctū. ⁊ nota quod loquit ſm grecos

qui dicũt ſpm̃ ſanctũ eſſe tantũ a pr̃e. vñ in euangelio. Spiritus ſanctus qui a pr̃e ꝓcedit ⁊c̃. vñ dic qḋ grecus fecit iſtã legem vt in fine decretoꝝ nos dicimus ſpiritũ ſanctũ ꝓcedere tã a patre q̃ȝ a filio. vt ḋ in Credo in vnũ deũ. qḋ in miſſa cantat̃. ibi qui ex pr̃e filioq̃ȝ ꝓcedit. ⁊ ſ. Quicunq̃ȝ vult.

x Quinq̃gīnta repete. i. iuxta ſtatuta ⁊c̃. vt inſti. de iure na. §. reſponſa prudentum.

y Nã in ɔtẽptores. vere iniuriã faciũt. q꞉ penas patiuntur. ⁊ eſt locus ab effectu

z Prophanãt. i. deturpare vident̃. phana eñ ſunt ſacra. inde prophana quaſi procul a ſacris.

q Speramus. per fidem. Accurſius

r Accipim⁹ ꝑ gr̃aꝫ

s Negando. qḋ ñ negat.

t Apud quẽ. ſ. cultorẽ catholice fidei.

v Incorrupte. repete ⁊ apud quẽ.

x Homioſi. i. indiuiſa ſubſtãtialiter. ff. de contrahẽ. emp. l. i. vẽditione

y Hec ſtatuta. i. cõcilio Niceno.

z Inſeruiũt. ſ. ſtatutis in dicto cõcilio vt. j. l. ſi. §. ſuſcepim⁹

a Dolis. ſ. cũ eſſe ctu inuentis.

b Nomẽ. ſ. xp̃ianitatis. q꞉ nõ hñt b priuilegiũ q̃ vocent̃ chriſtiani

c Denotent̃. i. excõicent̃. vt in auc. de interdic. col. here. vl̃ dic. i. accipiũt nomẽ xp̃ani ſecundũ genus hereſeos. ⁊ ſtati ſubijciet de excõicatõe. ac.

d Arceant̃. q꞉ heretici vocabunt̃.

d Cum redit ad primum

e Oppida. ſ. maritre. nã nec extra tria oppida l; eis facere ɔgregatõẽ ſ Azo. ⁊c̃

f Eruptio. i. oꝑatio in malũ. i. conſpiratio.

g Factioſa. q꞉ faciant locũ vbi exerceãt ſua miniſteria. l' factõſa. i. facinoroſa.

h Exterminato. ĩmoderato

i Furore. q꞉ q̃ſi furioſi eis videantur. vl̃ dic qḋ ĩpi cenſent̃ vt furioſi

k Orthodoxiſ. ab orthos qḋ eſt rectuꝫ ⁊ doxa qḋ eſt gloria quaſi recte glorians.

mãſura teneat[n]. Iis autẽ Nicene aſſertor fidei et catholice religionis ver⁹ cultor accipiendus eſt. qui omnipotentem deum ⁊ chriſtum filiuꝫ dei vno nomine confitetur deum de deo. lumen ex lumine qui[o] ſpiritum ſanctum quem[p] ex ſummo rerum parente ſperamus[q] ⁊ accipimus[r] negando[s] non violat. apud[t] quem incemerate fidei ſenſus viget incorrupte[v] trinitatis indiuiſa ſubſtantia. que greco verbo. homiouſion. recte credentibus dicitur. hec[y] profecto vobis magis probanda hec veneranda ſunt. Qui vero non iiſdem inſeruiunt[z]. deſinant affectatis dolis[a] alienum vere religionis nomẽ[b] aſſumere. et ſuis apertis criminibus denotentur[c]. ab omni ſubmoti eccleſiarum limine penitus arceantur[d] cum omnes hereticos illicitas agere intra oppida[e] congregatõnes vetemus. ac ſi quid eruptio[f] factioſa[g] tentauerit ab ipſis etiam vrbium menibus exterminato[h] furore[i] propelli iubemus. vt cunctis orthodoxis[k] epiſcopis qui Nicenam fidem retinẽt catholice[l] eccleſie toto orbe reddantur

Impa. Marcian⁹. paladio. pre. p̃.

Nemo[m] clericus l' militaris vl' alteri⁹ cuiuſlibet[n] ɔdictõis de ſi de chriſtiana publice[o] turbis coadunatis ⁊ audientibꝫ tractare conetur in poſterum ex hoc[p] tumultus vel perfidei[q] occaſionẽ requirens[r]. nam ⁊ iniuriam facit iudicio reuerendiſſime ſynodi. ſi quis ſemel iudicata ac recte diſpoſita reuoluet[r] ⁊ publice diſputare contenderit. cuꝫ ea que nunc de chriſtiana fide a ſacerdotibus[s] qui Calcedone conuenerunt per noſtra precepta ſtatuta ſunt. iuxta apoſtolicas[t] expoſitiones et inſtituta ſanctorum patrum trecentorum decem et octo. ⁊ centũ[v] et quinquaginta[x] in hac regia vrbe diffinita eſſe noſcuntur. nam[y] in cõtemptores huius legis pena non deerit. quia non ſolum contra fidem vere expoſitam veniunt; ſed etiam iudeis et paganis ex huius certamine prophanant[z] veneranda miniſteria. Igitur[a] ſi clericus erit qui publice tractare de religione auſus fuerit a conſortio clericorum remouebitur[b]. ſi vero militia preditus ſit cingulo ſpoliabitur. ceteri[c] etiam huius criminis rei. ſiquidem liberi ſint de hac ſanctiſſima vrbe repellantur. pro vigore iudiciario. etiam competentibus ſupplicijs[d] ſubiugandi. ſi vero ſerui. ſeueriſſimis[e] animaduerſionibus plectentur

Gloriosiſſimo[f] ⁊ clemẽtiſſimo filio iuſtiniano iohãnes ep̃s vrbis rome ſalutem dicit

Inter claras[g] ſapiẽtie mãſuetudinis veſtre laudes xp̃ianiſſime princip̃ũ puriore luce tã q̃ȝ aliquod ſydus irradiat q̃ amore fidei. qḋ charitatis ſtudio edocti eccleſiaſticis diſciplinis romane ſedis reuerentiam conſeruatis. et ei cuncta ſubijcitis. et ad eius deducitis vnitatem. ad cuius auctorem hoc ẽ apoſtolorum primum[h] domino loquente preceptum eſt. paſce oues[i] meas quã[k] eſſe omnium vere eccleſiarum caput et patrum[m] regule et principũ ſtatuta declarant ⁊ pietatis veſtre reuerendiſſimi teſtant̃ affatus patet igitur in vobis impletum fore qḋ ſcripture loquuntur[o] per me re

a Igit̃. q꞉ pena ñ deerit. igit̃ audi hoc

b Remouebit̃. i. priuilegijs clericoꝝ ñ vtatur

c Ceteri. p̃ter clericos ⁊ milites

d Supplicijs. q꞉ verberabuntur.

e Seueriſſimis. i. vltimo ſupplicio qḋ mortẽ interp̃tamur vt. ff. de penis. l. vlti. ⁊ mũ. ⁊ eſt hoc generale. vt plus ſerui q̃ȝ liberi puniant̃. vt hic ⁊. ff. ḋ penis. in ſuoꝝ in prin. ⁊ de incẽ. rui. l. pediuſ. ſed oppo. ex eo qḋ eſt. j. de epis et clericis. l. preſbyteri vbi in dignitate poſiti plus puniunt̃ q̃ȝ minores. ſed hic duplicit̃ hi minores delinquunt ⁊ q꞉ diſputant. ⁊ q꞉ immiſcent ſe rei nõ ad ſe ꝑtinẽti. ſicuti ad maiores vt ff. de re. iurꝫ. culpa. ſꝫ quid de ſtatu liberis. rñdeo vt liberi puniantur. vt. ff. de penis moris. §. ſi. ſꝫ ar. ɔ. ff. ḋ ſtatu libero. l. ſtatu liberi. a ceteris. ſꝫ dic vt ibi.

l Catholice. nominatiui caſus.

Nemo primo precipit. ſecundo punit. Accurſius.

n Cuiuſlibet. vt ſcholaris.

o Publice. quid ſi in priuato vr̃ plus puniri. ar. ff. de ritu nup. l. ſi. ſed dic cõtra. q꞉ ibi q̃ñq̃ȝ in priuato ẽ cã minoris erroris. ⁊ facit. ff. vi. bo. rap. l. ij. §. antepe.

p Ex hoc. id eſt ex tali diſputatione

q Perfidie. nã qui eſſent heretici magis fierent perfidi

r Requirẽs. qḋ quidẽ ſp̃ p̃ſumit̃ niſi fiat̃. cã addiſcẽdi in ſcholis nã ḋ ſingulis dubitare nõ eſt inutile. ſm̃ Ariſtotilẽ. vl̃ cã conuincendi hereticũ ſm̃. vt. j. ti. ij. l. quoniam.

r Reuoluere. i. in dubiũ reuocare. ſic ⁊. j. de ſacri. ſacri. l. ij. ſꝫ ar. ɔ. j. de ap. ⁊ cõ. l. in maioribus. ſed hic nõ poſſet appellari cum ſit q̃ſi ius naturalẽ. vt inſti. de iure na. §. penul. Accurſius

s Sacerdotibus. i. epiſcopis.

t Apoſtolicas. i. ſcḋm qḋ apoſtoli docuerũt

v Centum. ſcilicet patrum.

Glorioſiſſimo ⁊ clemẽtiſſimo. Nota qḋ papa premittit imperatorem in epiſtola quod hodie non faceret. Item nota qḋ primum miſerat imperator epiſtolam pape quã habes. ſ. e. l. tertius autem ⁊ cetera vſq̃ȝ illuc. liquet igitur ⁊ cetera ⁊ iſta que eſt hic eſt remiſſiua. in qua interſerit miſſiuam ⁊ totam ei remittit. ⁊ hec probantur. j. proxime ibi pietatis veſtre reuerendiſſimi ⁊ cetera. ⁊ ibi tertius autem ⁊c̃. Accurſius.

Inter claras. ad eius ſcilicet romane ſedis.

h Primum. ſcilicet petrum

i Oues. id eſt fideles

l Caput. nam conſtantinopolitana eccleſia inferior eſt romana. ⁊ eam ſequi debet. vt in auten. de eccle. ti. §. i. colla. ix. ⁊ q̃ dicit patrum. ſcilicet Auguſtini ⁊ ceterorum vt circa principia decretorum in multis locis

m Patrum. ſcilicet auguſtini ⁊ ceterorum

n Affatus. id eſt epiſtola quam nobis miſiſtis. vt. j. e. victor ⁊ et cetera.

o Loquunt̃. id eſt hõ per ſcripturã. vt in libro ſapientie.

g ¶ Religio vera non patitur defectum in genere ſic accepta. ſed religioſus ſic. vnde dictum eſt. ſepties in die cadit iuſtus. nam et ſanctus Petrus apoſtolus cecidit. ſicut ⁊ diximus in iure natura l. vt inſti. de iure na. §. penul.
b ¶ Auctorem vite. id eſt deum.
c ¶ Vtraqꝫ. ſ. fides et religio Accurſius
d ¶ Exorabit. paſſiue ſcꝫ a nobis.
e ¶ Labijs. i. ſententijs.
f ¶ Auctorē. i. pricipem ſi h̄ faciat.
g ¶ Cuſtodit. ſ. de⁹.
h ¶ Ei. ſ. imperatori
i ¶ Quē impatorez
k ¶ Rugis. i. ſchiſmatibus.
l ¶ Apices. i. lr̄as
m ¶ Victor. p̄mittit nomen ſuum imperator i eplē textu.

ges regnant ⁊ potentes ſcribunt iuſticiā. nihil eſt enī qđ lumine clariore pfulgeat qꝫ recta fides in principe nihil ē qđ ita negat occaſui ſubiacere qꝫ vera religio ᵃ nā cū auctorē ᵇ vite vel luminis vtraqꝫ ᶜ reſpiciāt. recte ⁊ tenebras reſpuūt et neſciūt ſubiacere defectui. ¶ Quāobrē gloriosiſſime principū. votū oībꝫ exorabit ᵈ diuina potētia: vt pietatē vr̄am in h̄ ardore fidei: in hac deuotione mētis. i h̄ integre rligiōis ſtudio ſine defectu ſui in lōgiora tpa ɔſeruet. h̄ enī ⁊ ſanctē credim⁹ eccleſijs expedire. ſcriptum ē enī. Labijs ᵉ regit rex. ⁊ iterꝫ. cor regis in manu dei ē ⁊ vbi voluerit iclinabit illud. h̄ eſt enī qđ vr̄m firmat impiū. h̄ qđ vr̄a regna ɔſeruat. naꝫ pax ecclie religionis vnitas. auctorē ᶠ facti in ſublime puectū. grā ſibi trāquillitate cuſtodit ᵍ neqꝫ enī puaei ʰ viciſſitudo a potentia diuina tribuit p quē ⁱ nullis rugis ᵏ eccłia diuiſa ſecernit nulł infēis macul̄ variat. ſcriptū ē enī. q2 cū rex iuſt⁹ ſederit ſupra ſedem non aduerſabit ſibi quicqꝫ malignuꝫ. pinde ſerenitatis apices ˡ vr̄e. p Hypacium atqꝫ Demetrium ſctiſſimos viros fratres ⁊ coepōs meos reuerētia ɔſueta ſuſcepim⁹. quorꝫ ēt relatione ɔperim⁹: qđ fidelibꝫ pplis ppoſuiſtis edictū amore fidei p ſubmouenda hereticorꝫ intētione. ſm aplicaꝫ doctrinā. fratrū et coepōrꝫ nr̄orꝫ interueniēte ɔſenſu qđ q2 aplice doctrine ɔuenit nr̄a auctoritate ɔfirmam⁹ ¶ Text⁹ āt eplē tal' ē ¶ Victor ᵐ Juſtinian⁹. Pius Felix Jnclit⁹ triūphator ⁿ ſp auguſtus Johāni ſanctiſſimo archiepō almē vrb rome ⁊ pr̄iarche ¶ Reddētes honorem aplice ſedi ⁊ vr̄e ſanctitati. qđ ſp nob in voto fuit ⁊ ē. vt decet pr̄em. honorātes vr̄aꝫ beatitudinē. oia q̄ ad eccliarꝫ ſtatuꝫ ptinent feſtinam⁹ ad noticiā deferre vr̄e ſanctitatis: qm̄ ſp nob fuit magnuꝫ ſtudiū vnitatem vr̄e aplice ſedis et ſtatū ſanctarꝫ dei eccleſiarꝫ cuſtodire qui hacten⁹ obtinet ⁊ incōmote pmanꝫ nulla intercedente ɔtrietate. ¶ Jdeoqꝫ oēs ſacerdotes vniuerſi orientalis tract⁹ ſubijcere ⁊ vnire ſedi vr̄e ſanctitatis pperauim⁹. in pn̄ti g̊ q̄ ɔmota ᵖ ſunt: qꝫuis manifeſta ⁊ indubitata ᑫ ſint. ⁊ ſm aplice vr̄e ſedis do

n ¶ Triumphator. ſcribit imperator pape primo reddēs honorē dn̄o pape. ſecūdo ſignificat ei d quibuſdā q̄ erant infideles in certis capitul' fidei. referens q̄ ſit fides catholica. quā ſcī pr̄es et ipe impator ſuat. tertio petit qđ papa eū ɔmēdaret. ⁊ alios epō. ſi bn̄ credunt de fide chriſtiana debeat ⁊ ēt ꝑ ei orari ꝑ ſex s. ibi rext⁹ ⁊c. vſqꝫ illud liquet ⁊c. poſtea reſcribit ei papa. primo ɔmēdās de honore quē ſibi ⁊ eccłie reddit. ⁊ h̄ mult̄ auctoritatibꝫ vſqꝫ ad §. Jnde. ſecundo q̄lr papa recepit nunciū impatoris pdictaꝫ epiſtolā portantē. tertio ɔmendat eū de fide quā ſuat. hortans eum multis rōnibꝫ ⁊ varijs ad eandē ſuandā. q̄rto refert. ſ. qđ fecit ipe papa de quibuſdaꝫ hereticis nouiter inuentis. q2 non pcipit eis niſi errorē deponerēt ⁊ de h̄ rogat impatorē qđ parcat ſi redire voluerint. vltimo orat p eo ⁊ ɔmēdat legatos ſibi miſſos a principe.

ctrinaꝫ ab oībꝫ ſp ſacerdotibꝫ firme cuſtodita ⁊ pdicata. neceſſariū duximus vt ad noticiā vr̄e ſanctitatꝫ puenīant. ¶ Nec enī patimur quicqꝫ qđ ad eccleſiarꝫ ſtatum ptinet qꝫuis manifeſtū ⁊ indubitatū ſit qđ mouet. vt non ēt vr̄e innoteſcat ſanctitati. q2 ʳ caput ē oīm ſanctarꝫ eccliarū. p oīa enī vt dictū ē pperam⁹ honorē et auctoritatē creſcere vr̄e ſedis ¶ Manifeſtū igit̄ facim⁹ vr̄e ſanctitati q̄ pauci quidē infideles ⁊ alieni ſancte dei catholice atqꝫ aplice ecclie. cōtradicere iudaice atqꝫ apoſtatice ˢ auſi ſūt aduerſus ea q̄ ab oībꝫ ſacerdotibꝫ ſm vr̄am doctrinā recte tenētur ⁊ glorificant̄ atqꝫ pdicant̄: denegātes ᵗ dn̄m nr̄m ieſum xp̄m vnigenitū filiū ᵛ dei. deū ⁊ dn̄m nr̄m incarnatū ex ſancto ſpū. ⁊ ſancta atqꝫ glorioſiſſima ſemp vgine dei genitrice Maria. hoīem factū atqꝫ crucifixuꝫ ˣ vnū eſſe ſancte ⁊ ɔſubalis trinitatꝫ: ⁊ coadorandū ⁊ ɔglorificandū pr̄i ⁊ ſpūiſancto. ɔſubaleꝫ pr̄i ſm diuinitatē. ⁊ ɔſubaleꝫ nob eundē ipm ſm hūanitateꝫ. paſſibilē carne. eundēqꝫ ipſū impaſſibilē deitate. recuſantes enī dn̄m nr̄m ieſū xp̄m vnigenitū filiū dei ⁊ dn̄m nr̄m fateri vnū eē ſancte ⁊ ɔſubalis trinitatꝫ. vident̄ Neſtorij malā ſequi doctrinā ſm grām dicentes vnū filiū dei ⁊ aliū. dicentes deū vbū. ⁊ aliū xp̄m ¶ Oēs vo ſacerdotes ſancte catholice atqꝫ apoſtolice ecclie ⁊ reuerendiſſimi archimādrite ʸ ſctōrꝫ monaſteriorꝫ ſequentes ſanctitatē vr̄am: ⁊ cuſtodientes ſtatū ⁊ vnitatē ſanctarꝫ dei eccleſiarꝫ quā hn̄t ab aplica vr̄e ſanctitatis ſede: nihil penitus immutantes de eccleſiaſtico ſtatu. qui hactenus obtinuit atqꝫ obtinet. vno ɔſenſu cōfitent̄. et glorificant̄. pdicantes dn̄m nr̄m ieſum xp̄m vnigenitū filiū ⁊ vbūꝫ dei ⁊ dn̄m nr̄m. ante ſecula ⁊ ſine tpe de pr̄e natum. in vltimis diebus ᶻ deſcendiſſe de celis. ⁊ incarnatū ex ſpūſancto. et ſancta atqꝫ glorioſa vgine et dei genitrice Maria natum ⁊ hominem factum ⁊ crucifixum: vnum eē ſancte ⁊ ɔſubſtantialis trinitatis et coadorandū. ⁊ glorificanduꝫ pr̄i et ſcō ſpūi. nec enim alium dei verbum et alium chriſtum cognoſcimus ſed vnum atqꝫ eundem ipſum conſub

o ¶ Archiepiſcopo. id eſt pape.
p ¶ Comota ſunt. p quoſdaꝫ malos monachos d̄ qbꝫ d2. j.
q ¶ Jndubitata. de fide. Accurſius
r ¶ Quia caput. romana eccłia vt dixa buiſti in ſupiori epłe ſtola.
s ¶ Apoſtatice. apoſtata d2 retrogradus q̄ fidē quaꝫ ſuſcepit derelinquit. vt. infra de apoſta.
t ¶ Denegantes. ecce illud in q̄ errabāt.
v ¶ Filiuꝫ dei. et ſic dicunt n̄ eē filiū dei.
x ¶ Vnum. ſ. denegantes.
y ¶ Archimādrite. ab archos qđ eſt princeps. ⁊ mandros qđ ē ouis. inde archimandrita. i. abbas q̄ peſt ouibꝫ. i. monachis q̄ ſunt q̄nqꝫ lupi rapaces vel monach⁹ grece latine d2 auriga. ⁊ ſic p ſimilitudinem.

z ¶ Diebꝫ. poſt q̄s n̄ mutabit. ⁊ iō dicitur in vltimis. Et nota qđ ſex ſūt etates mūdi. Prima ē ab Adā vſqꝫ ad Noe. Secūda vſqꝫ ad abrahaꝫ. Tertia. vſqꝫ ad moyſen Quarta vſqꝫ ad David. Quinta vſqꝫ ad aduentum domini. Sexta vſqꝫ ad fineꝫ ſeculi. vt in Huguitione in verbo ſam ex eſt

De summa trinitate et fide catholica

a ¶ Homo. i. indiuiſa ſubſtantia
b ¶ Sumpſerit. q ante fuit.
c ¶ Cōgregati. ecce vnum.
d ¶ Regia. conſtantinopoli.
e ¶ Vbi Neſtorius fuit condemnatus
f ¶ Conuenerunt. ecce ſecundū
g ¶ Cōgregati. ecce terciū. Primo cōgregati. Secūdo dicit q fuerāt ibi duo cōcilia exteremū quorū fuit maledictum et decretū fuit. vt nō teneretur niſi primū. ⁊ nota ꝯcilia q recipiūtur eē quattuor. Nicenū Conſtātinopolitanū Epheſinum. Calcedonenſe. ſic et j. de her. ⁊ ma. l. q̄cūq
h ¶ Conuenerunt. ecce quartum

ſtantialem patri ſcd̄m diuinitatem et conſubſtantialem nobis eundem ipſum ſecundum humanitatem paſſibilem carne eundem ipſum impaſſibilem deitate. vt enim eſt in diuinitate perfectus. ita idem ipſe et in humanitate perfectus eſt. in vna enī ſubſtantia deitatem ſuſcipimus. et confitemur quod dicunt greci. homoiuſion [a]. ⁊ quoniam vnigenitus filius et verbum dei ante ſecula et ſine tempore de patre natus idem ipſe et in vltimis diebus deſcendēs de celis incarnatus ex ſpiritu ſancto. et ſancta atq gloriosa ſemper virgine et dei genitrice Maria. et homo factus. dominꝰ noſter ieſus chriſtꝰ proprie et verus deus eſt. ideo ⁊ ſanctam atq glorioſam virginem Mariam proprie et vere dei matrem eē dicimus. non quia deus verbū principium ex ipſa ſumpſerit [b]. ſed q in vltimis diebus deſcendit de celis. ⁊ ex ipſa incarnatus ⁊ homo factus ⁊ natus eſt. quem confitemur et credimus ſicut dictum eſt. conſubſtantialem patri ſecundum deitatem ⁊ cōſubſtantialem nobis. eundem ipſum ſecundum humanitatem. eiuſdem miracula ⁊ paſſiones quas ſponte carne ſuſtinuit. agnoſcentes. ¶ Suſcipimus autem ſancta quattuor cōcilia. id eſt trecentorum decem ⁊ octo ſanctorum patrum qui in Nicena vrbe congregati [c] ſunt. ⁊ centumquinquaginta ſanctorum patrum qui in hac regia [d] vrbe [e] conuenerunt [f] ſanctorum patrum qui in Epheſo primo congregati [g] ſunt. ⁊ ſanctorum patrum qui in Calcedoni conuenerunt [h] ſicut veſtra apoſtolica ſedes docet atq predicat. ¶ Omnes ergo ſacerdotes ſequentes doctrinam apoſtolice ſedis veſtre. ita credunt ⁊ confitentur ⁊ predicant. vnde properauimus hoc ad noticiam deferre veſtre ſanctitatis per Hipacium ⁊ demetrium beatiſſimos epiſcopos vt nec veſtram ſanctitatem lateat q a quibuſdam paucis monachis male ⁊ iudaice ſecundū Neſtorij perfidiam denegata ſunt. ¶ Petimus ergo veſtrum paternum affectum. vt veſtras ad nos deſtinetis litteras. ⁊ ad ſanctiſſimum epiſcopum huius alme vrbis ⁊ patriarcham veſtrum fratrem [i]. quoniam et ipſe per eoſdem ſcripſit ad veſtram ſanctitatem feſtinans in omnibus ſequi ſedem [k] apoſtolicam beatitudinis veſtre. manifeſtum nobis faciatis q̄d omnes qui predicta recte confitentur ſuſcipit veſtra ſanctitas. et eorum qui iudaice auſi ſunt rectam denegare fidē condemnat perfidiam. plus enim ita et circa vos omnium amor ⁊ veſtre ſedis creſcit auctoritas ⁊ que ad vos

i ¶ Fratrē. hic eum parificat.
k ¶ Sedē ſeq. mīor itaq eſt.
l ¶ Reſeruet. alˢ cōſeruet.

eſt vnitas ſanctarum eccleſiarum inturbata ſeruabitur. quando per vos didicerint omnes beatiſſimi epiſcopi eorum que ad vos relata ſunt ſcd̄m ſinceram noſtre ſanctitatis doctrinam. petimus autem veſtram beatitudinem orare pro nobis ⁊ dei nobis acquirere prouidentiam. Item ſubſcriptio talis fuit. deitas te conſeruet [l] per multos annos ſancte ac religioſiſſime pater. ¶ Liquet [m] igitur imperator glorioſiſſime vt lectōnis tenor ⁊ legatorum veſtrorum relatio patefecit vos apoſtolicis eruditionibus ſtudere. cum de religionibꝫ catholice fidei ea ſapitis. ea ſcripſiſtis. ea protuliſtis. ea populis fidelibus publicaſtis que ſicut diximus et ſedis apoſtolice doctrina et ſanctorum patrum veneranda decreuit auctoritas. ⁊ nos confirmauimꝰ in omnibus. opportunum eſt ergo voce proclamare ꝓphetica. tibi abūdet [n] celum [o] deſuper ⁊ effundant mōtes [p] iocunditatem. et colles [q] leticia letabūtur. Hec igitur in tabulis cordis fidelis ſcribere. hec vt pupillas oculorum conuenit obſeruare. neq enim quiſq eſt in quo chriſti charitas feruet qui tam recte. tam vere cōfeſſionis veſtre fidei refragator exiſtat. cum impietatem euidenter Neſtorij Euthichetiſq vel omnium hereticorum damnantes vnam veram catholicam fidem domini et dei noſtri ſaluatoris ieſu chriſti magiſterio inſtitutam. ⁊ propheticis apoſtoliciſq predicationibꝫ vbiq diffuſam. et ſanctorum per totum orbem confeſſionibus roboratam. patrū atq doctorum ſententijs adunatam. ⁊ nr̄e doctrine conſentaneam inconcuſſe atq inuiolabiliter deuota deo ⁊ pia mente ſeruatis. ſoli etenim profeſſionibus noſtris aduerſantur. de quibus diuina ſcriptura loquitur dicēſ poſuerunt mendacium [r] ſpem ſuam et mendacium operi ſperauerunt. ⁊ iterū qui ſcd̄m prophetam dicunt dn̄o recede [s] a nobis vias tuas ſcire nolumus. ꝓpter q̄d Salomon dicit ꝑ ſemitas ꝓprie culture errauerūt. colligūt aūt manibꝫ īfructuoſa. ¶ Hec eſt igiť vera vr̄a fides. hec certa religio hoc beate recordatōis vt diximꝰ p̄res oēs preſuleſq romane eccleſie quos in omnibus ſequimur hoc. ſedes apoſtolica predicauit actenus ⁊ inconcuſſe cuſtodiuit huic confeſſioni huic fidei quiſquis contradictor extiterit alienum ſane a cōīone alienum ſeipſum [t] ab eccleſia iudicauit eſſe catholica. ¶ Nos enim in romana Cyrum [v] cum ſequacibus ſuis inuenimus ciuitate qui de Cumitenſi monaſterio fuit quos apoſtolicis ſuaſionibus ad rectam fidem velut

m ¶ Liquet. igitur. finita ep̄la imꝑatoris quā interpoſuit. redit ad ſuam dominus papa
n ¶ Abundet. alias iucundet
o ¶ Celū. i. celeſtis magnitudo imꝑerij. vel ꝑ celū ſignificantur hi q ſue vite ſublimitate ceteros ſupgrediuntur
p ¶ Montes. i. hi q nō tā alte vite ſunt.
q ¶ Colles. hi quinferioris vite ſunt

r ¶ Mendacium. hoc eſt in Eſaia. xxviij. c.
s ¶ Recede. hoc ait iob. xxj.
t ¶ Seipſum. nota q̄d quis ſeipm̄ cōdēnat. ſic. ff. de cōfe. l. i.
v ¶ Cyrum ꝓprium nomen viro
x ¶ Accendiſtis. inꝑpoſitio eſt.
y ¶ Paſtoris huiuſq.

oues q̄ pierant errātes. ad ouile cō-
tendim⁹ reuocare dn̄icum. vt agno
ſcant ꝺm ꝓphetā lingue balbucien-
tes loqui q̄ ad pacē ſunt. ad non cre
dentes āt ꝑ nos prim⁹ apl'oꝝ Eſaie
prophete ꝟbum dicit Pergite in lu
mine ignis nr̄i ⁊ flāme quā accendi-
ſtis [x] ſed obduratū ē cor eorū vt ſcri
ptū ē vt nō intelligeret paſtoris [y] vo
cē. oues q̄ mee nō erāt audire mime
valuerūt. in q̄b⁹ obſuantes ea q̄ ab
ipſoꝝ ſunt ſtatuta pontifice eos mi-
nime in nr̄a cōione recipimus. ⁊ ab
oīni eccl'ia catholica eſſe iuſſim⁹ alie
nos: niſi errore dānato. doctrinam
nr̄am quātocius ſequi vita regulari
profeſſione ſignauerit. Equū q̄p-
pe eſt vt qui nr̄is mime obedientiā
accōmodāt ſtatutꝫ ab eccleſijs habe
ant̄ extorres. ſꝫ q̄ꝛ gremiū ſuū nūq̄
redeūtib⁹ claudit eccl'ia: obſecro cle-
mentiā vr̄am. vt ſi ꝓprio depoſito er
rore et praua intentione depulſa. ad
vnitatē eccleſie redire voluerint. i ve-
ſtra cōione receptis [b] indignationis
vr̄e remoueatꝫ aculeos. et nob̄ inter
cedentib⁹ benigni animi grām 2do-
nare. Deprecāt ⁊ ſaluatorē nr̄m ieſū
xp̄m exoram⁹. q̄ten⁹ lōgeuis ⁊ pacifi
cis vos dignet̄ cuſtodire tp̄ib⁹ i hac
vr̄a religione ⁊ vnitate [c] ⁊ veneratio
ne apl'ice ſedis. cuius principatū vt
xp̄ianiſſimi et pij ꝯſuat̄ in oīb⁹. pte
rea ſereniſſime principū laudamus
legatorum vr̄oꝝ perſonas Hypacij
Demetrij fratrū nr̄oꝝ ⁊ coep̄oꝝ no
ſtrorū. q̄s clemētie vr̄e ḡtos fore ip-
ſa manifeſtauit electio. nā tante cāe
pond⁹ nō niſi pfectis i xp̄o potuiſſet
iniungi. tāte vo pietat̄: tāte reuerē
tie plenos affat⁹: niſi p amātes mi
nime dignaremini deſtinare. Grā
dn̄i nr̄i ieſu xp̄i ⁊ charitas dei patris
⁊ cōicatio ſancti ſp̄us. ſit ſp̄ vobiſcū

Amē p̄iſſime fili. Item ſubſcriptio
Omps de⁹ regnū vr̄m ⁊ ſalutem ve
ſtram perpetua protectione cuſtodi-
at glorioſiſſime et clementiſſime fili
imperator Auguſte.

De ſacroſanctis [d] eccleſijs, et de rebus ⁊ p̄uilegijs earum.

Impa Conſtantinus Auguſtus
ad populum.

Habeat vnuſquiſq̄ [e] licentiā
ſanctiſſimo catholico venera
biliq̄ ꝯcilio [f] decedens. bonoꝝ q̄ꝺ op
tauerit relinquere. ⁊ non ſint caſſa [g]
iudicia ei⁹. nihil [h] eſt̄ ē q̄ꝺ magis ho
minib⁹ debeat̄. q̄ꝫ [i] vt ſupme volun-
tatis poſtquā iā aliud velle nō pōt [k]
liber ſit ſtilus [l] ⁊ licitū q̄ꝺ iteꝝ nō re-
dit arbitrium [m]

Impatores Gratianus. et Vale
tinianus et Theodoſius. a a a. Pā-
cratio prefe. vrbis.

n Nemo [n] apl'oꝝ vel [o] martyrū
ſedē [p] humanis corporibus
extimet eſſe conceſſam [q]

Imperatores Honorius ⁊ Theo
doſius. a a. prefe. vrbis.

Nemo martyres [r] diſtrahat [s]
nemo mercetur [t]

Idē. a a. Niceno prefe. pretorio.

Non plures q̄ꝫ nōgenti [v] q̄n-
n quaginta decani [x] ſacroſan-
cte ampliſſime [y] vrb̄ depute
tur eccleſie [z] nulliq̄ his [a] addēdi vl'
mutādi. vl' in defuncti [b] locū ſubſti-
tuēdi pateat [c] copia. nulli alij [d] corpo-
ratorū p̄ter dictū numeꝝ ꝑ patroci-
nia [e] imunitate [f] ꝯceſſa. negataq̄ oī
nouatiōis [g] facultate. ſilia [h] vendicā
di. his [i] q̄ in honorē vl' neceſſaria ob
ſeq̄a ſacroſancte eccleſie idulta [k] ſūt

Idem. a a. Velitio. p̄. p̄.
Placꝫ rōnib⁹ ꝯſilij tenore per
penſo [m] diſtricta moderatiōe
preſcribere. a quib⁹ ſpecialiter neceſ-

a Premium contra. j. ꝺ apoſta. l. iij. So. vt ibi.
b Receptis preſtito ante ſacramento. vt. j. iij. q. ſi. c. peſſimam
c Et vnitate. dic papa impatori d De ſacroſctis eccleſijs
cū fides de q̄ dictū eſt. s. ⁊ religio ſit deo debita ⁊ eccl'ia ſit mr̄ fidei
⁊ religionis vt. j. e. ti. l. iubem⁹. ij. §. verū. in ſi. §. cui eccl'ie op⁹ eſt re-
bus tā diuino cultui
q̄ꝫ ꝑſonaꝝ ibidē ſui
entiū vſui ſupeditā-
tib⁹. ⁊ cum alie q̄ꝫ do
mus religioni dicāt̄
id ē dedicant̄. nec ſī
⁊ ſine loco. vt q̄n reli
quit̄ captiuis pia ac
tio ē. ex quib⁹. ſ. reb⁹
op⁹ eſt vt neceſſita-
te hn̄tib⁹ exhibeant̄
q̄b⁹ oīb⁹ in reb⁹ ſuis
⁊ rerū acq̄ſitione ius
imptīt ſingulare: iō
de his dicit.

Habeat vnuſ-
quiſq̄ abiliſ
ad teſtandum.
f Cōcilio ſiue mo
nachoꝝ ſiue clericoꝝ
⁊ idē cuiciīq̄ꝫ corpori
licito th̄ vt. ff. ad tre-
bel. l. oīb⁹. ⁊ de leg. i. l.
ſi heres. §. vicis. et. j.
ad trebel. l. iij.
g Non ſint caſſa.
ob h̄ ipm q̄ꝺ relictū
eſt eccl'ie vl' ſili colle
gio'. ſi mō alia rōne
ſit vallatū teſtm̄. vt
j. e. l. generali. ⁊. j. ti. i.
l. ſi q̄s preſbyter ⁊ in
auten. ꝺ ſanc. epiſ. §.
ſi q̄ mulier. coll. ix. et
j. de inof. teſ. ſi q̄n. in
prin. alias vo ſi alia
rōne deſinit. non va
leat vt. ff. de le. i. l. ne-
mo p̄t. ⁊ de adimen.
leg. l. q̄dā decedēs. in
prin. ⁊ de ꝯdi. inſti. l.
q̄daꝫ in ſuo. in prin
⁊. j. vt i poſ. le. ſcire in
ſi. ⁊. ff. ad trebel. l. ſed
ſciendū. et. ff. de iof.
teſta. ticia.
h Nihil eſt. fauei
mus relicto grā eius
cui q̄ꝺ relinquit̄: vt
dictū eſt q̄m ⁊ teſtā-
tis grā fauorabile ē
relictū vt ſequitur.
i Quā. ſ. volunta
tem.
k Nō pōt. ſ. morte
ſuperueniēte.
l Stilus. id eſt di-
ſpoſitio in ſcriptis.
m Arbitriū ſine ſcripꝫ. ſed ꝯ eſt huic legi. j. de iudeis. l. i. ⁊ de he-
redi. inſti. l. collegiū. Sed illud in illicitis q̄b⁹ nō p̄t relinqui. licet
poſſit cuilibet ſingulari de collegio quando non erat prohibitū
ratione ſecte. vt. ff. de reb⁹ du. l. cum ſenatus.
n Nemo apl'oꝝ vl' alioꝝ ſanctoꝝ eccleſias vl' reliquias. q̄ꝺ ḡ
ſi ꝯ factū fuerit. m̄. ex ordinem punient̄. vt. ff. de penis. l.
ſanctio legū. Itē nihil valet q̄ꝺ agit̄. j. de le. ⁊ ꝯſtitu. l. non dubiū
o Vl' martyꝝ vl' ꝯfeſſoꝝ. vt. j. l. px. nemo p Sedē. i. ſepul
p Sedē. ſedes apl'oꝝ ē eccl'ia q̄ꝛ relique eoꝝ ſūt i eccl'ia. turā
q Conceſſam. i. lꝫ pam eccl'iā ad ſepeliendū. vel dic ad moran-
dū laicis in choro cū clericis dū faciūt officiū. vt ex̄ de vi. ⁊ ho. cleri.
c. i. vl' habitare in his prohibet. vel contractum in his habere. vt
⁊ infra ad legem proxi. nemo.
r Nemo martyrē. i. eccleſias martyꝝ. vl' dic. id eſt reliquias
s Diſtrahat. i. vendat vl' alioꝝ ſanctoꝝ eccl'ias vl' reli-
quias. q̄ꝺ ḡ ſi ꝯ factū fuerit. m̄. ex ordinē punient̄. vt. ff. de penis.
l. ſanctio legū. Itē nihil valet q̄ꝺ agit̄. vt. j. ꝺ leg. ⁊ ꝯſti. l. nō dubiū
t Mercetur. id eſt emat.
v Non plures. nōgenti. cū forte ibi eſſet maior numerus. et
vltra facultates eccleſie
x Decani. decan⁹
dict⁹ a decē. q̄ꝛ decē p̄
eſt. ſꝫ detracta appel-
latiōe ſignificat eos
q̄ dicuntur canonici
y Ampliſſime. ſcꝫ
cōſtantino politane.
z Eccl'ie. ſ. ꝯſtanti
nopolitane. et ſic eſt
hec lex localis. ſꝫ idē
eſt hodie ⁊ in alijs ec
cleſijs. vt ꝑ facultā-
tib⁹ eccl'ie ꝯſtituant̄.
vt. j. ti. i. l. in eccleſijs
⁊ in autē. de mēſura
or. cle. ⁊ in autē. quō
opor. epi. §. neq̄ꝫ. ⁊ ex̄.
de vi. et ho. cle. ca. q̄m
vt ait ſcriptura.
a His nongentis quinquaginta Accurſius.
b Defuncti. q̄ erant vl' numeꝝ donec ꝑueniat̄ ad numerum.
c Pateat copia. donec perueniatur ad hunc numerum. ſic ⁊ in
fra de aduoca. diuer. iu. petitiones.
d Nulli alij quaſi dicat. ſi qui vltra predictum numerum in p̄
dicta eccleſia fuerint corporati. id eſt in eo corpore aſſignati: non
habeant immunitatem. id eſt priuilegium.
e Per patrocinia. id eſt auxilia aliquorum que priuilegia ha-
bent alij infra numerū conſtituti. vl' dic ſi quis fuit incorporatus
per patrocinium alicuius non gaudet immunitate qua gaudent
alij infra numeꝝ conſtituti. ⁊ patrocinia vl' p̄cedentia vel ſequen
tia determinat. et dic per patrocinia. id eſt adiutoria alioꝝ.
f Immunitate. id eſt priuilegio.
g Nouationis quidam hn̄t nouationis. ſ. introducendo no
uitatē aliam q̄ꝫ hec lex dicat ad vendicanda ſim ilia. ⁊ alij habent

noſtra ꝛoni.i.eis q̄ de notio admittunt̄ vltra ꝑdictū nūeꝝ.
h ❡ Sit a.ſ.ꝓuītia. i ❡ Bis.ſ.ꝓātys.Accur.
k ❡ Jndulta ſunt.ſic ḡ ꝓuītū cl'ico ꝯceſſuz ꝓſumit̄ eccl'e ꝯceſſum
gō ⁊ ad alias acq̄ſitiōes trahi pt.v.ꝫ.j.n.i.auc.licentiam.
P Lacet.ſep̄e dic.ꝑmo pollicet̄ q̄ mūera ſubeat eccl'a vel nō.
P ſcdo excuſat ecā a ſordib. tertio ab ex̄ordiarijs q̄rto a ſup indict.q̄n to a trāſlatōe ꝑdiꝗ in fiſcū.ſexto gn̄aliter a q̄libet p̄ter duo.vltimo punit.
m ❡ Perpeto.ꝫ ne ꝗ res publica nimis oneret.⁊ qō honor eccleſijs exhibeat̄.
n ❡ Neceſſitatib.ꝑſonaꝝ vel reꝝ.
o ❡ Vrbiū.ex̄ ytaliā nā in ytalia oēs ſunt priuilegiate.vt.j.ti.i.de his.
p ❡ Prima a ſordib ab ex̄ordinarijs.a ſuꝑindictis a trāſactōe eſt eccl'a immunis.⁊ dic vſurpatōis q̄ ad eccl'aꝝ nō q̄ ad alios.
q ❡ Vſurpatōnis.i.iniuſte actōis vt.j.ti.i.l.ij.in ꝑnc.
r ❡ Predia.i.eccl'aꝝ.
s ❡ Dedicata.i.ex q̄rū fructib fit euchariſtia.ſi aūt ad hoc nō ſint deſignata aliō eſt vt.j.de exac.tribu.l.fi.q̄ eſt ꝯ.vel dic q̄bi erāt diuina ꝑdia.i.patrimoniū dn̄i impatoris nō aūt eccl'a.illa quidē pn̄t fieri fiſcalia.vel ibi nō de ſordibus.
t ❡ Sordidoꝝ.calcꝫ coquende vel arene fodiende.cuſtodia aqueductus calefactio balnei.vt.ff.de mu.⁊ ho.l.numeꝝ.§.inter alia.

ſitatibus[n] vrbium[o] eccleſie ſingularū habent̄ immunes.ꝑma[p] quippe illius vſurpatōis[q] ꝯtumelia depellenda eſt.ne ꝑdia[r] vſibus celeſtium ſecretoꝝ dedicata[s] ſordidoꝝ[t] muneꝝ fece vexentur.nil extraordinariū[v] ab hinc[x] ſuperindictum[y] ve flagitetur nulla tranſlationum[z] ſollicitudo ſignetur[a].poſtremo nihil preter cāonicam[b] illationem[c] quam[d] aduenticie neceſſitatis[e] ſarcina repentina poposcerit eius functionibus[f] aſſcribatur.ſi quis contrauenerit[g] poſt debite vltioſis[h] acrimoniam.que erga ſacrilegas iure.ꝑmēda ē exilio deportationis[i] ꝑpetuo iuratur.

❡ Idem Philip.ꝑꝑ. Illirici.

O Mni nouatōe ceſſante vetuſtatē[l] ⁊ canon[m] ꝯſtitnos eccleſiaſticos q̄ vſq̄ nūc tenuerūt etiā ꝑ oēs illirici ꝓuincias ſeruari ꝑcipimus:vt ſiquid dubietatꝫ emerſerit[n] id oporteat non abſq̄ ſciētia viri reuerendiſſimi ſacroſancte legis antiſtitis[o] eccl'e vrbis conſtantinopolitane que[p] rome veteris prerogatiua[q] letat̄ ꝯuentui ſacerdotali[r] ſanctoq̄ iudicio[s] reſeruari.

❡ Idē Auguſti Aſclepiadoto.

v ❡ Ex̄ordinariū.q꞉ natus ē filius ꝑncipi vel vxorem duxit
x ❡ Ab hinc.i.ab hoc tpe in antea.vel dic ex̄ordinariū.i.ex̄ legitimū canone.vt q꞉ ꝑncipi ſit natus filius vn̄ collectam facit.
y ❡ Supindictū.i.ſupimpoſitū ab impatore tpe fertilitat̄.ſꝫ cuiꝰ mōi eſt eccl'e ꝓuil'ū quū a nullo ſit exigendū.vt.j.li.x.de ſupindictis.l.i.Rn̄.a nullo exigit̄ ſine auc̄te ꝑncipis.ab eccleſia aūt ⁊ cum principis auc̄te nō licet exigere.⁊ ex̄ordinatū.vt in dicta.l.de ſupindictis ꝺ꞉.Accur.
z ❡ Tranſlationū.i.nō timeat eccl'a nec ſit ſollicita qō transferat in fiſcū ꝑdiū ob ceſſatiōnē tributoꝝ etiā debitoꝝ nedū indebitoꝝ.ſꝫ ꝯ.j.ti.i.l.de his.So.ibi de ꝑdijs clericoꝝ hic eccl'e.alij dicūt q̄ de his ꝑdijs dicit ex quib ꝓuenit corpus xp̄i.
a ❡ Signet̄.i.deputet̄
b ❡ Cāonicā.canō.i.regula.inde cāonica.ſ.regularis at irregularis ē vt q꞉ naſcit̄ filius ꝑncipi.vel fac̄ filiū militē vel fac̄ nuptias.ſꝫ ꝯ.j.ti.i.l.i.So.ibi.Jꝺ hec corrigit̄.j.ti.i.l.i.in auc̄. item nulla.
c ❡ Illationeꝫ.i.ordinariū tributū.
d ❡ Quā aduenticie.repete ⁊ ꝑter ſimilis lectio eſt.ff.de adopti.ſi arrogator.§.i.ſi aūt iſtud quā refert̄ ad cāonicā illatōeꝫ falſuꝫ eēt q꞉ q̄ hec ſarcina poſſit nō eſt cāonicū ſed extraordinarium
e ❡ Neceſſitat.i.niſi impatorē ad has ꝑtes venire ꝯtingerit et aliq̄d neceſſariū fuerit.vt.j.e.l.neminem.
f ❡ Functionibus.i.ꝑſtationibus.
g ❡ Cōtrauenerit.q꞉ exegerit qō nō debuit.
h ❡ Acrimoniā.i.excōicatōeꝫ q̄ ſic dicta ē a .. gremio matris eccl'e ex̄cunt̄ excōicati acrimoniā ſic dictā.q꞉ eos arcet.
i ❡ Deportatōis.j.ti.i.ſi eccl'e.ꝯ ſo. vt ibi ⁊ potes hic diſtinguere vt in ſumma.
k Mnouatōe.q꞉ forte erat facta ab aliq̄ tyranno.
l ❡ Vetuſtatem.i.priuilegia.

m ❡ Cāones.q̄ deſierūt eſſe in vſu.⁊ innouati ſunt ꝑ ꝓuilegium.
n ❡ Emerſerit.ſup his antiquis canonibus.
o ❡ Antiſtitis.i.patriarche
p ❡ Que.ſ.vrbs.
q ❡ Prerogatiua.ar.ꝯ.ō.ti.i.l.victor ⁊c.in me.ij.col.vbi dic̄ in oībus ſeq̄ ſe.ap.beatitudinis vr̄e.ſꝫ ibi in eccleſia qō ſubſit.hic in ciuitate qō nō ſubſit ⁊ fac̄ ad hāc legē de legat.⁊ con.l.humanū.⁊ ff.de fideiuſſ.l.liber.ita ꝗ.⁊.ff.de ꝑto.ſti.l.imperatorꝫ.⁊.ff.de ap.ab execūtiōe.in ꝑn.⁊ j.de priui.vr.cō.l.i.

D inſtructōes[v] itineꝝ pontiū[x] etiā diuinas[y] domos ⁊ venerabiles eccl'ias tā laudabili titulo[z] libent̄ aſcribim[a] q꞉ nō ē int̄ ſordida mūera numeratū.

❡ Imperator Carus Preſidoro ꝑfec.pꝛeto.

S Acroſancta[a] Theſſalonicenſis ciuitatis eccl'ia aperte ſciat ꝓprie[b] tm̄mō capitatōis[c] modū bn̄ficio noſtri numinis ſubleuādū[d] nec extraneoꝝ[e] grauamine[f] tributoꝝ[g] rempublicā eccl'aſtici nominis abuſione[h] ledendā.

❡ Impato.Theo.⁊ Valen.auguſti Cyro ꝑfecto vrbis.

Q Ui ſub ꝑtextu[i] decanoꝝ ſeu collegiatoꝝ cū id mun[l] non impleant alijs ſe mūeribus conant̄ ſubtrahere[k] eoꝝ fraudibus credimus eſſe obuiandum:ne quis ſub ſpecie muneris[m] quod[n] minus ex̄equit̄ alterius muneris oneribus releuet̄ ne argentarioꝝ vel nūmulärioꝝ munera declinent̄ ab his qui dicit tm̄modo[o] collegiati vel decani[p] feſtinant̄.ideoq̄ ſi quis eorum ſub nude appellationis velamine collegiatū ſeu decanum ſe appellat: ſciat

r ❡ Sacerdotali epiſcopoꝝ iudicio.ſ.int̄ꝑtaturo nō abſq̄ ⁊c.
s ❡ Reſuari.in ꝑma pte h[o].l.ꝯfirmat̄ cāones datos eccl'ijs orientalib q̄ erāt aū decretū.ſcda plana eſt.
A D inſtructiones itineꝝ.an pro q̄libet itinere faciendo.Rn̄.non.ſꝫ ꝓ illo.ſ.ꝓblico ꝑ qō publice tranſit̄.
v ❡ Pōtiū.de nouo faciēdoꝝ vel etiā reficiendoꝝ.
x ❡ Diuinas ſtas.ſilr̄ ⁊ impatrices.⁊ facit.j.de priui.aug.do.l.abſit.li.xi.
y ❡ Titulo.an ad muros ciuitatis.Rn̄.nō.vt.j.de q̄b mūc.ne.li.ſe.ex.l.fi.li.x.
z ❡ Aſſcribimus.ſ.nos.
a Acroſancta.hec lex localis eſt.
b ❡ Prope.tm̄mō ḡ in ea ſpāle ē q̄ nō ꝑſtat tributa.in alijs ꝯ.vt j.de exactri.li.x.l.fi.⁊.ō.e.plꝫ.⁊ facit.j.de anno.⁊ trib.l.fi.
c ❡ Capitatōis.hoīm vel animaliū.q꞉ forte ꝓ q̄libet capite aīalis vel hominis ſoluebat̄ aliquid.
d ❡ Subleuandum ab ea.
e ❡ Extraneoꝝ.i.aliorum.
f ❡ Grauamie.q꞉ grauamē eēt reipb.ſi nō hēret̄ ab alijs ex̄neis.
g ❡ Tributoꝝ.q̄ ex̄ ordinem debent impendere.
h ❡ Abuſione.q꞉ dic̄ eccl'a hec ꝑdia mea ſunt.quū nō ſint.
Q Ui ſub ptextu.i.velamie quū id qō ad decanos ſpectat nō impleāt quū neſciant officiū.
k Subtrahere.qō faciūt layci.
l ❡ Obuiandū.nō.n.ꝑtextu liciti dꝫ venire ad illicitū vt h.⁊.ff.de via pub.re.l.i.§.ſi q̄s.⁊ de of.pſi.in.l.illicitas.in.§.illicita.⁊ in auc̄.vt iudi.ſine q̄q̄ ſuffra.§.qō aūt in primis.colla.ij.
m ❡ Muneris.vt muneris laycoꝝ
n ❡ Minus.i.nō. o ❡ Tantūnō.⁊ nō ſunt
p ❡ Decani ⁊ nō ſunt.q꞉ illud officiū nō faciūt.
q ❡ Mūeri.qō ad decanos vel ad collegiatos ſpectat.
r ❡ Subrogatōe.ſ.facienda in locū mōꝛatū.
s ❡ Eoꝝ.repete in loco.
t ❡ Primatū.genitiui caſus pluralis numeri
t ❡ Admiſſo.ſi.n.monachū ſancti ꝑculi.mōachi ſancti feliꝗ voluit eligere.vel in mōachū vel in decanū debebit iudiciū abbatis ſancti ꝑculi interuenire ⁊ ꝯſenſus eius q̄ ē p̄mas ſubrogādi.ſi vo diſtinctiorē habitū vellet eligere poſſet etiā ſine ꝯſenſu p̄matū. Jtē nota q̄ per legē iſtam excludet̄ a ꝓfeſſione q̄cunq̄ munus refugit

occaſione religionis. ꝛ fac. ad hãc. l. in auẽ. de ſan. epiſ. §. nullũ autẽ. col. ix. ꝛ. j. de coll. l. i. xi. ꝛ. ſ. ð anno. ꝛ tri. l. fi. li. x.

v ❡ Judicio. i. hita licẽtia. x ❡ Diſpoſitione. i. lege

a ❡ Ante. i. ꝯ.

Volemus. vltra. ſ. q̃titatẽ.

b ❡ Embolã. i. militũ ſupabũdãtia. nã tot naſcebãt̃ in vrbe romana q̄ ꝑpt̃ nimietatẽ oportebat aliq̃ſ alibi tranſmitti. ſic ꝛ d̄r ãnus emboliſm⁹. ſ. ãnus ſupercreſcens.

c ❡ Speꝝ. vt ãnona velarina. ſpi

d ❡ Dignitatꝭ. q̄ ſit

e ❡ Religiõis. q̄ ſit eccleſie.

ee ❡ Perſone. q̄ ſit marchionis. ꝯti

f ❡ Oraculũ. i. reſcꝑ

g ❡ Annotatõ. reſcꝑta oĩa p̃nt dici oracl'a al's ãnotario vt q̃ ſit pauc̄ adhibit̃. al's ꝑgmatica vt q̃ aduocatis p̃ncip̃s ꝛ palacijs ĩ modũ cãe ꝯcã exaiatione ꝯcedit̃. ꝛ h̄ oĩa p̃nt dici oracula.

h ❡ Excuſare. al's expurgare. i. excludere.

i ❡ Hmõi. ſ. ãnotationib̄ vel ꝑgmaticis ſanctionibus.

k ❡ Nõ valeat. vt. j. ſi ꝯ ius vel vtili. ꝑb. l. fi. ꝛ. j. de p̄ci. impa. ð ff. l. nec dãnoſa. Accur.

l ❡ Corrigim⁹. iſtud delictũ corrigim⁹. nõ eccl'am in h̄ cãu pati dãnũ ꝑ factũ p̄lati ſic ꝛ al's. vt in auc. vt cũ de ap. cog. §. ſi q̃s. col. viij. ꝛ ĩ auc. ð ſan. epi. §. ſi q̃s rapuerit. col. ix vel dic q̄ admiſtratores ab eccl'a ꝯuenient̃ q̄ delictũ ẽ pſone nec d̄z redũdare in dãnũ eccl'e. xvi. q. vi. c. ſi ep̄m ꝛ ar. j. e. l. iubem⁹ §. econom⁹. ſic ꝛ in tutore. vt. j. de iudi. ꝑpeĩ rãdũ. §. fi. ꝛ. j. vñ vi. l. meminerit. ꝛ. ff. de eo ꝑ quẽ fac. e. l. fi. vel dic tertio q̄ delinquẽdo p̄t eccl'ia ꝯditõꝫ ſuã facere deteriorẽ nõ ꝯhẽdo ſup alienatõib̄ mobiliũ vel q̃ſi imobiliũ vt in miore. xxv. an. p̄tꝫ. ſꝫ nõ dãnificãt eccleſiã vni⁹ clerici pactũ vel delictũ vt dictũ ẽ in tutore ſꝫ oim delictũ. ꝛ ſic loq̄tur hec lex.

ꝑ ſe aliũ ſubrogãdũ qui ꝑdicto muneri ſufficiẽs approbet̃: ſubrogatõe videlꝫ loco mẽoratoꝝ vel eoꝝ q mouunt̃ ꝑmatum eius q̃ ſubrogat̃ admiſſo iudicio ab hac diſpoſitõe ne mine excuſante ſacroſanctaꝝ eccl'arum reuerentia.

❡ Jdem auguſti Flo. pre. pre.

Volemus nullã nauẽ vltra ducentorum milium modioꝝ capacem ante felicem embolam vel publicarum ſpecieꝝ tranſuectione aut ꝑuilegio dignitatis aut religionis intuitu aut prerogatiua perſone publicis vtilitatibus excuſari poſſe ſubtractã. nec ſi celeſte contra profe ratur oraculum ſiue annotatio ſit ſiue diuia pragmatica ſanctio ꝑuidentiſſime legis regulas excuſare debebit. qd etiam in omnib̄ cauſis cupimus obſeruari vt generaliter ſi quid hmõi contra ius vel vtilitatẽ publicã in quolibet negocio proferatur non valeat. quicquid enim in fraudẽ iſtius legis quolibet modo fuerit attentatum. id nauigij qd excuſat̃ publicatione corrigimus.

❡ Jdem aa. ad Ratum. p̄p̄.

Eminentem angarijs vel parangarijs vel plauſtris vl' quolibet mũere excuſari ꝑcipim⁹ quũ ad feliciſſimam expeditionẽ noſtri nomĩs omniũ ꝓuincialium per loca qua iter arripimus debeãt ſolita nobis miniſteria exhiberi. licet ad ſacroſanctas eccleſias poſſeſſiones

Eminẽ angarijs. q̃ ſunt in opis pſonarum.

n ❡ Perangarijs. in q̄b' vti ũq̄ ꝯtit̃. ſ. opa pſonaꝝ ꝛ reꝝ impẽdia. ſꝫ ꝯ. j. ti. i. l. ij. ſꝫ ibi ſolui. Jt̃ excipe ab hac. l. milites ꝛ veteranos. vt. ff. de mu. ꝛ ho. l. fi. §. pe. ꝛ fac. j. de curſu pu. nl's. li. ij. ꝛ. j. ex q̃. mu. ꝛ pſ. ne. l. i. li. x. an ĝ q̄ accipit galdana. i. exercitus impatoris iuſte alienet̃ ab ea. q̄ð vĩ vt h. ar. ff. ad. l. ro. de iac. l. ij. § ij. vbi dic ꝯicãdũ tpe necitat̃. Jt̃ q̄ filij iſrl' accipiebãt ſpicas alienas. vi. q. iij. ſcriptũ. de ꝯſe. di. v. c. diſcipulos. Jt̃ ꝛ oĩa ſunt ꝑncipis. in auẽ. quõ opor. e. c. illud. col. i. ꝛ. j. de q̃dri. ꝑ. l. fi. ꝛ. ff. de iudi. l. nali. §. fi. ꝛ. ff. de ꝟ. ob. ſi ſtipulat⁹ fuero p̄re. ſꝫ ꝯ d̄r. ſ. q̄ nõ ꝯ alienatio. q̄ debẽt illi de exercitu ſe ꝑmunire. ꝛ ſi q̃d deeſt a cõitatib̄ terraꝝ debẽt erigẽ nec. n. inde iniungant̃ ꝛc̃. vt. j. vñ vi. l. meminerint.

o ❡ Plauſtris. in reb̄ tantum

Priuilegia. ꝯſtitutionibus poſita.

q ❡ Retro ante nos.

r ❡ Principes. catholici.

ꝛ ❡ Cuſtodiri. ꝑuil'a eccl'ijs ꝯceſſa ꝯfirmat. vt. j. ti. i. omnia. ꝛ. j. de legi. ꝛ conſti. l. ij.

s ❡ Pragmaticas factas a quodã infido vel tyranno ꝑncipe

t ❡ Ambitõis. vt q̄ ꝑnceps ãbit aliq̃d reuerẽtie vel honoris amibitõis qd ẽ ꝑſumẽdũ vt in auẽ. h̄ poſita. ſuccũbit ĝ lex cãonib̄ vbi eſt ei ꝯria vt hic. ꝛ in auẽ. vt cle. apud ꝓ. epi. §. fi. col. vi. ꝛ in auẽ. vt deter. ſit nu. cle. §. fi. col. i. ꝛ in auẽ. hic poſita q̃ ſic incipit caſſa ꝛ irrita ꝛc̃. q̃ eadẽ ꝯfirmat ꝛ penas imponit.

t ❡ Speciebꝫ. vt pane vino ꝛ ſimilibus.

ꝑtineant. ❡ Jmperato. Valen. ꝛ Marcus. aa. Palladio. p̄p̄.

Priuilegia que generalibus ꝯſtõnibus vniuerſis ſacroſanctis eccl'ijs orthodoxe religionis retro ꝑncipes pſtiterunt firma ꝛ illibata ꝛ in ꝑpetuũ decernim⁹ cuſtodiri. ❡ Oẽs ſane ꝑgmaticas ſanctõẽs q̃ circa cãones eccl'aſticos interuẽtu gr̃e vel ambitõnis elicite ſunt robore ſuo ꝛ infirmitate vacuatas ceſſare ꝑcipimus. q̄ ꝛ hũanitatis noſtre ẽ egenis ꝓſpicere ac dare opaꝫ vt paupib̄ alimẽta nõ deſint. ſalaria etiam que ſacroſanctis eccleſijs in diuerſis ſpeciebꝫ de publico actenus miſtrata ſunt. iubem⁹ nunc quoq̄ inconcuſſa ꝛ a nullo prorſus immunita p̄ſtari liberalitateq̄ huic promptiſſime perpetuam tribuimus firmitatem.

v ❡ Preſtari. ſꝫ certã q̃titatẽ non adij̃ciat impator. in ꝯcedẽdo tñ valet ſicut in annuo legato. ff. ð an. le. ſi cui annuũ. ꝛ in legato ad vſã reficiẽdam vt. ff. de l. ij. ita ſcripſit ſꝫ aliud in alio legato ꝛ in alijs ꝯtractib̄ int̃ viuos factis vt. ff. de ꝟ. ob. ita ſtipulat⁹ in ꝑn. ꝛ de iure dot. cũ poſt. §. gener. licet quidam idem.

v ❡ Promptiſſime. quã ſponte damus.

Noua conſtitutio Frederici imperatoris.

Caſſa ꝛ irrita eſſe ❡ Con.

c denũciari ꝑ totã ytaliam ꝑcepit oĩa ſtatuta ꝛ ꝯſuetudines ꝯtra libertates eccleſie earumq̄ perſonas inductas aduerſus canonicas vel imperiales ſanctiones ꝛ ea de capitularibus penitus aboleri. mandat noua conſtõ. ꝛ de cetero ſimilia attentata ipſo iure nulla eſſe decernit. ſi quid cõtra fiat pene que ſtatute ſunt imminebunt. ſed ſi per annum hmõi nouelle conſtõis ali

Caſſa. hec cõſtitutio irritat ipſo iure

y ❡ Per ytaliã. vbi maxie habãt. ſi tñ ꝛ alibi in romão imꝑio hec fiãt. eadẽ eſt equitas. ergo idẽ ius. vt ff. de ver. ob. l. a ticio in fine.

3 ❡ Capitularib̄. i. libris ſtatutorum

ꝛ ❡ Conſtitutio. ſ. hec.

a ❡ Statute. in cor. vnde ſumit̃ iſtud param.

b ❡ Annũ. in quo fuit facta hec ꝯſtitutio.

Generali vidua. q̄ viꝝ amiſit. ff. de ꝟ. ſig. malũ. §. viduam ꝛ dic q̄ deo ſe dedicauit.

d ❡ Diaconiſſa. q̃ miniſtrabat olim ſacerdoti. ſed hodie nõ eſt in eccleſia romana.

e ❡ Deo dicata. vt puella que nondũ velum ſuſcepit.

f ❡ Religioſi. vt ꝯuerſa.

g ❡ Dignitatis. vt abbatiſſa.

h ❡ Vel codicillo. qui ꝛ ſine ſcriptura fit. vt. j. de ho. liber. l. vlti. in ꝑn. ꝛ in fi. huius legis. ibi ſiue nõ ſcripta ꝛc̃. nõ hic in ſingulari numero codicillus frequenter tamen in plurali ꝑfert̃. vt. ff. de verb. ſig. nõ eſt ſine liberis.

i ❡ Quod. ſ. teſtamentum.

k ❡ Alia. q. d. de hac nõ curo an ſit monacha.

l ❡ Munitũ teſtiũ ꝛ aliaꝝ ſolennitatũ. vt. ſ. e. l. j.

m ❡ Eccl'e. gñale nõmen eſt. q̃ vero ſequunt̃ ſpecialia ſunt ſic ꝛ ꝯ ff. ad. l. acqui. ſi ſeruus ſeruũ. §. rupiſſe.

n ❡ Martyrio. i. eccl'e vbi ſunt reliquie martyꝝ.

o ❡ Clero. vbi eſt multitudo clericoꝝ.

p ❡ Vel monacho. vbi eſt multitudo monachoꝝ.

p ¶ Pauꝑibus ſimul habitantibꝰ vel non.
q ¶ Ex integro. exceptis his facultatibꝰ que dicuntur. j. ti. i. ſi q̃s preſbyter
s ¶ Re. i. in quantitate.
t ¶ Relinquendũ. i. voluerit relinquere oĩbꝰ. etiam ſi extraneo relinquat. ſ. collegio.
v ¶ Fideicõmiſſo. vt q̃n eſt de tota hereditate reſtituenda.
x ¶ Spẽali. ſ. fideicõmiſſo.
x ¶ In poſterũ. i. poſt hanc legem.
y ¶ Submota. ꝑmitti igit̃ hec lex teſtari talibꝰ ꝑſonis. ſʒ cõſtitutõ ingreſſi ⁊c. ꝓhibet i monachis. ac eẽ alia auẽ. ſi qua diſtinguit. ⁊ ideo ſic ꝑ ordinẽ lege ingreſſi ⁊c. qꝛ prior ẽ i ordie auẽ.

qui inuenti fuerint contemptores. bona eorum per totum noſtrum imperium impune ab omnibus occupentur.

¶ Idem Auguſti Paladio.

g Generali lege ſancim[c] ſiue vidua ſiue diaconiſſa[b] vel virgo deo dicata[e] vel ſanctimonialis mulier ſiue quocũqʒ alio nomine religioſi[f] honoris vl' dignitatis[g] femina nuncupata. vel teſtamẽto vl'[h] codicillo ſuo. qđ[i] tñ alia[k] oĩi iuris ratione munitũ ſit. eccleſie[m] l' martyrio[n] vel clero[o] vel monacho[p] vel pauꝑibus[q] aliquid vel ex integro[r] vel ex parte in quacunqʒ re[s] vel ſpecie credidit relinquendũ[t] id modis omnibus ratum firmum qʒ conſiſtat ſiue hoc inſtitutione ſiue ſubſtitutõe. ſeu legato aut fideicommiſſo[v] per vniuerſitatẽ: ſeu ſpeciali[x] ſiue ſcripta ſiue non ſcripta voluntate fuit derelictum omni impoſterum in huiuſmodi nego

Ingreſſi mõaſteria. vt ſeculo renũciẽt tacite vl' expſſe. tacite. vt ſi dedicẽt ſe. ſed expreſſe ſi renũciẽt ibiqʒ remaneãt. qđ eſt eo ꝓpo q' fit monachꝰ. nõ cã orandi tm̃ vl' amicuʒ viſitãdi. vt in cor. auẽ. de mona. §. illđ idẽ coll'. i. ğ idẽ ſi quãlibʒ eccĩam etiã ſclarẽ renũciẽt tacite vl' expſſe. ⁊ ſic general'r apꝑellãt vltramontani. ſecus ſi nõ renũciẽt ſeculo ingrediẽs capellã vel eccleſiã ſecularẽ. qʒ habent ꝓpria. vt in auẽ. de ſanc. epi. §. preſbyteros. coll'. ix. ⁊. j. ti. i. l. ſacroſanc.

a ¶ Dedicãt. i. trãſferũt ꝓpꝛie ei quo ad ſe. vt. j. ti. e. l. quiſqs emẽſis. ſed impꝛopꝛie q̃ ad bona. vt. ff. de offi. ꝓcon. ⁊ le. l. ij. Itẽ quid ſi ex pacto aliqua retinuerit. Rñ. nõ valet pactũ. ſed ingreſſus nõ vitat. vt. ff. de here. inſti. l. ſi ita quis heres in vltima charta. ⁊ qꝛ cũ eſt alterius iuris nõ põt ipſe aliqđ habere. ⁊. ar. ff. de vſu. l. placuit. vt. ff. de acq. re. do. l. hõ liber in ſi. ⁊ de reg. iuris qui in ſeruitute. vñ cũ conuerſus etiã eccleſie ſeculari ſe dedicat nõ põt habere bona rõne ꝑdicta. Itẽ ſi dedi me ⁊ mea nonne ſupfluo dicit' mea cũ enĩ de dedicatõe mei bona ſint monaſterii facta nõ plus fieri eius pñt. vt ff. de acq. poſ. l. iij. §. ex pluribꝰ. Rñ. diſtinguit' qđ ꝓcedat vt ſi me ſupfluo dicat' mea. ſi mea habebit bona eccĩa expſſa conceſſione. non tacita. vt. ar. j. de pac. con. ſup do. l. ſi. vel dic q' etiã ſi ꝓcedat me. ſi tñ ſtatim ſequat' mea habeat eccĩa bona ex ꝯceſſione expſſa. vt ar. ff. de no. cum enĩ. Itẽ quid ſi ingreſſus nõ tenet ⁊ in aliqs ꝯtractibꝰ inter viuos factis. Rñ. nec obligatio honoꝝ tenet. qꝛ vbi expſſum nõ valet nec tacitũ. vt. ff. de ſerui. vꝛ. pꝛe. l. ter. in ſi. Itẽ ſi tenebat' ex contracto vel delicto ingreſſus an pro eo monaſterium teneatur. Rñ. ſic ad inſtar capite minuti. vt. ff. de ca. di. l. ij. in ꝑñ. ⁊. l. tutelas. §. ſi libertate. Item quid ſi ingreſſus habeat precariaʒ. Precaria dicitur quando quis emit ab eo qui habebat i emphiteoſiʒ. libellus quando quis emit ab eo qui habet precariam. ſed tamen iſti omnes tales habent vnum quamuis omnia talia ſunt vulgaria vel libellum vel vſufru. in rebus alienis an duret ⁊ poſt ingreſſum ſaltem in vita illius. Rñ. ſic. ar. ff. de le. ij. pe to. §. i. ⁊ de dona. inter virum ⁊ vxorem. ſed ſi mors. §. ij. in ſi. Item eſt. ar. contra in auten. vt nul. iu. §. quia vero coll'. ix. vbi bona ingredientis monaſterium non ſunt omnia ſtatim dedicata. ſed dic qđ ibi inuit' ſu it ingreſſus. hic ſpontaneus.

b ¶ Utpote. nec hec eſt probabilis ratio non neceſſaria. nõ eſt dominus ergo non teſtatur. nam ⁊ non dominus teſtatur quãdoqʒ de rebus alienis. vt notabis in auten. ſi qua. ſed hoc regulare. vt ff. de iure codi. l. conficiuntur. §. ſi poſt in ſi. et. §. ideo dicit ſi qua.

c Si qua. intrauerit. animo ibi manendi non cauſa orãdi. vt dixi in auten. ingreſſi.

d ¶ Competere. ſaluo pacto dotis ⁊ donatõis ꝓpter nuptias ſicut ex morte naturali. vt. j. ti. i. deo nobis §. i. ⁊ in auẽ. de mona. §. ſi autẽ vxorẽ. col. i. Itẽ quid ſi añ ingreſſum inſtituat extraneũ dic idẽ indiſtincte vt hic. vt omnia competant monaſterio. ſed dic qđ ſi aliquid dimiſerit monaſterio iure inſtitutionis. qđ modo ingreditur non rumpitur teſtamentuʒ. alioqñ ſic. cum ec. leſia exeq̃tur filio naſciturus. vt in auten. de ſãc. epiſco. §. ſed hoc preſenti coll'. ix. ⁊. ff. de iniuſto rup. teſt. l. ſi quis. ⁊. l. ante pe. ⁊ de li. ⁊ poſt. l. filio. §. ſi. ibi natura agnoſcendo ⁊c. preterea quum habens filios omnia eis donare non poteſt. multo minus extraneis vt hic dicitur. Item alia ratione nil remanet extraneo heredi. nam domini rerum qđ remanſit penes teſtantem in eccleſiam eſt collatum. vñ iam nil habet tempore mortis. Item propter capitis diminutionem teſtatoris qui deceſſit ñ ſit ſui iuris vnde eſt irritatum. vt inſti. q̃. mo. teſt. infir. §. non tamen. et. ff. de iniuſto rup. teſt. l. ſi quis ex herede. §. irritum. econtra videtur tenere teſtamentum quia pro mortuo habetur. ergo teſtamentum ſicut morte confirmatur. ſed nõ eſt quod habeatur pro mortuo quo ad omnia. ergo ſto prime opinioni. Itẽ quid ſi inter filios teſtatus eſt ante ingreſſum ⁊ nil relinquat monaſterio. videtur hic a contrario ſenſu. ſ. anteqʒ diſponatur qđ nõ rumpitur. Item an iure hereditario vel ex donatione competunt hec bona eccleſie. qđ prodeſt propter actiones que dabuntur contra ingreſſum. Rñ. iure ſucceſſorio quaſi ſemimortui. arg. inſti. per quas perſonas nobis acquiritur. §. ſi. ⁊. j. ad. l. iul. de vi. l. ij.

tio ambiguitate ſubmota[y].

In auten. de monachis. §. illud idem collatione. i.

Ingreſſi monaſteria CON ipſo ingreſſu ſe ⁊ ſua dedicant[a] deo. nec ergo de his teſtantur vtpote[b] nec domini rerum.

In auten. de ſanctiſſimis epiſcopis §. ſi qua. colla. ix.

c Si qua mulier vel CON vir liberis non extantibus monaſticam vitam elegerit ⁊ monaſterium intrauerit[c] monaſterio quod intrauit res eius competere[d] iubemus. Sed ſi perſona liberos[f] habens. anteqʒ de rebus ſuis inter eos diſponat monaſterium intret. liceat ei poſtea[g] inter eos diuidere[h] legittima diminuta. ⁊ quod eis non dederit monaſterio competet: ſed ſi omnem[k] ſubſtantiã inter eos filios diuidere voluerit ſua perſona filijs connumerata[i] partẽ ſibi

e ¶ Iubemus. ⁊ ſic idẽ dicit quod auten. ingreſſi.
f ¶ Liberos quid ſi parentes. q. d. non filios habeat tantum. Rñ. ⁊ hi ſm Jr. habent legittimam. vt in auten. e. §. pſbyteros. ⁊. j. ti. i. ſi quis preſbiter. ⁊. ar. ff. de inoffi. teſt. l. nam ſi ⁊ parentibus. ⁊ in auten. vt nulli iudi. §. adulteram ſm azo. contra cum monaſterium reputetur pro filio. vt in di. auten. de ſan. epi. §. ſed hoc preſenti coll'. ix. ⁊ hoc vbi quis ſeculo renunciat. ſecus ſi clericus ſecularis fiat vt dicto. §. preſbyteros. ⁊ dicta. l. ſi quis preſbyter. Item dicta auten. vt nul. iudi. iuste intrauit vel hic corrigit vel expone ibi monacham. id eſt monaſticam vitam gerentem. non q' pro veritate ſit monacha
g ¶ Poſtea ⁊ in hoc caſu corrigitur auten. ingreſſi.
h ¶ Diuidere. nũquid ẽ hec diuiſio deſtiũ hoc enĩ poteſt ꝓdeſſe ſi de actione querat' vel de numero teſtiũ. Per Jo. H. ⁊. P. Rñ. non qꝛ arbiter ⁊ iudex diuidit non tamen teſtat'. qꝛ non eſt dñs. vt in auten. ingreſſi. ⁊. ff. de iure codi. cõficiunt'. §. ſi poſt. ſed quicquid dicatur numerus duoꝝ ſufficit. vt in filijs dicitur infra. fam. her. l. ſi. ſed. az. dicit eſſe teſtamentũ ⁊ ſic non dñs teſtatur. vt ⁊ alias. l. j. de ſecun. nup. femine. §. ſi. ⁊ inſti. de pub. ſubſti. §. non ſolum. ⁊. ff. de dona. inter virum ⁊ vxo. l. cum hic ſtatus. §. ſimiles vxori. ⁊ de iniuſto teſt. l. ſi quis ex. §. qui per ſeruum. ⁊ poterit etiam ſeruo hec lex cõcedere teſtandi licentiam ſi decius primam tueri. quod nõ ſit teſtamentum. dic q' in lege femine domina erat mater licʒ haberet neceſſitatem filio relinquere. Item illa de pupil. ſub. permittit. q̃a ibi filij non poterant teſtari ſibi propter etatem Item videtur q' nec etiam diuidere poſſit pater poſt ingreſſum. vt. j. ti. i. auten. nũc autẽ ſup. l. ſi quis pſbyter. que eſt ꝯtra So. vt ibi. Item nõ obſtat vt apparet ſupiori auten. ingreſſi.
i ¶ Diminuta ergo volebat dare minus qʒ poterat.
k ¶ Omnem. ecce vbi vult dare aliquis plus qʒ põt.

retineat que monaſterio cōpetere dꝫ ſed ſi poſt ingreſſum monaſterium moriat[d] anteq̄ꝫ inter eos diuidat. ſi li legitimaꝫ ꝑcipient[c] reliqua ſubſtantia monaſterio eo competente.

¶ Impꝛs Leo ⁊ An. aa. Armaſio.

Iubemus[d] nulli poſt hanc[e] archiepiſcopo[f] in hac vrbe[g] regia ſacroſancte orthodoxe eccl'ie ꝑſidenti nulli economo cui[h] res eccleſiaſtica gubernanda[i] mandat[k] eē facultatem fundos[l] vel p̄dia vrbana ſiue ruſtica. res poſtremo[m] imobiles aut in his predijs colonos[n] vel mancipia[o] cōſtituta. aut annonas[p] ciuiles cuiuſcūqꝫ ſupꝛma vel ſupſtitis voluntate ad religioſas eccl'ias deuoluta ſub cuiuſcūqꝫ alienatiōis ſpē ad quācūqꝫ trāſferre pſonā. ſed ea etiā p̄dia diuidere[q] quidē. colere augere[r] ⁊ ampliare[s] nec vlli[t] iiſdem p̄dijs audere cedere[t] ¶ Clerū[v] ſiue teſtamento quocūqꝫ facto iure. ſeu codicillo. vel ſola nuncupatiōe legato. ſeu fideicōmiſſo. aut mortis cauſa donatiōe. aut alio quocūqꝫ vltimo arbitrio. aut certe inter viuētes habita largitate. ſiue cōtractu venditōis. ſiue donatiōis. aut alio quocunqꝫ titulo quiſqꝫ ad p̄fatā venerabilē eccl'iaꝫ patrimoniū ſuuꝫ. partē ue certam patrimonij. in fundis p̄edijs. ſiue domibus. vel annonis. mācipijs ⁊ colonis. eorūqꝫ peculijs voluerit ꝑtinere. inconcuſſa ea oīa ſine vlla penitus imutatiōe cōſeruētur ¶ Scientes ſibi igit nulla occaſione vel tēpe ad viciſſitudinē beneficij[y] colorati. aut gratie referēde donandi. vl certe hoibus volentibus emere. alienandi aliquā facultatem pmiſſam[a] nec ſi omnes cum religioſo epiſcopo ⁊ economo clerici. in eorum poſſeſſionum alienationem cōſentiāt[b] ea enī que ad beatiſſime eccleſie iura ptinēt. vel poſt hac forte puenerint. tanqꝫ ipſam ſacroſanctam eccleſiā ⁊ religioſaꝫ. intacta cōuenit venerabiliter cuſtodiri. vt ſicut ipſa religionis ⁊ fidei[c] mater[d] ꝑpetua eſt. ita eius patrimoniū iugiter ſeruet illeſū[e] ¶ Sane ſi hec noſtre[f] ꝑhennitatis ſtatuta audaci ſpiritu ⁊ mente ſacrilega[g] quiſqꝫ economorum vel hominū temeranda crediderit. ipſe quidē qui ꝓteruo auſu eccleſiaſtica predia donationis vl emptionis. ſeu cōmutatiōis titulo vl cuiuſcūqꝫ cōtractus alterius noie. niſi eo mō quo nunc ſtatuim[h] acquirere vel habere tentauerint. omnem hmōi fructū[i] ꝓprie temeritatis amittat. ⁊ p̄cia[l] quidē ⁊ munera[m] q̄ eius gratia data fuerint. economo ſiue alijs cuiuſcūqꝫ pſonis eccl'ie lucris ⁊ cōmodis acquirant[n] ¶ Predia aūt ⁊ in his omnia cōſtituta[o] ab ipſis clericis ⁊ tpalib economis[p] cum fructibus ſeu penſionibus vel acceſſionib totius medij tpis vendicent. vt tanqꝫ perit a nullo empta vel vendita teneant. quia ea que contra leges fiunt pro infectis habenda ſunt[q] ¶ Economus aūt qui hoc[r] fecerit. immo[v] fieri paſſus[x] fuerit. vel in quacūqꝫ prorſus hui venditione ſeu donatione vel cōmutatione. niſi ea que p̄ſenti[y] lege concedimus. poſtremo in quacūqꝫ alienatione cōſenſerit. cōmiſſa ſibi economatus adminiſtratione priuet[z] deqꝫ eius bonis quodcunqꝫ exinde incōmodū eccl'ia cōtigerit reformetur. heredeſqꝫ eius ⁊ ſucceſſores ac poſteriori ſup hoc facto ſine cōſenſu competenti ab eccleſiaſticis perſonis actione[a] pulſentur[b] his tabellionibus qui hmōi cōtractuū veri-

a ¶ Connumerata. vt tm̄ ſibi retineat q̄ntum neceſſe h̄t dari al's vnicuiqꝫ filioꝝ ſcḋm io. ⁊ nos. Alij ſic vt q̄ntum dat alicui filioꝝ cui plus ꝯfert. ar. j. de ſecū. nup. hac edita. circa prin. ⁊ hoc q̄n ſunt partes ineq̄les. ſi aūt ſunt equales ptes retinꝫ ſibi virilē. ⁊ ad hoc in auc. e. §. diaconiſſam. col. ix. ⁊ ff. de col. bo. l. i. §. portiones

b ¶ Moriat. innuit hanc portōem. ſ. legit tymam demum poſt mortem naturalē debere p̄ſtari ſcḋm Al. vt ar. in auc. vt li. ma. et a. §. quia vero ex conſenſu. col. ix. ⁊ j. de do. inter vir. ⁊ vx. l. res. ſꝫ poteſt dici q̄ntum ad alimēta ſaltem debere ſīn agi. ar. ff. de an. le. l. ſeruus. ⁊ vt in poſt. le. l. penul. ⁊ de lib. ag. ſi quis a liberis. vel ſi velis dicere q ſtatim poſt ingreſſum petat hec portio. habes arg. vt in autē. de mo. §. illud. col. i. ⁊ j. de epi. et cle. cū nobis. §. i. ⁊ in auc. vt nul. iuḋ. §. adulteram. ⁊ §. ſi vero p̄ter. ⁊ quia p mortuo ⁊c̄.

c ¶ Percipiēt. hec diſpoſitō eſt legis nō teſtatoꝛis.

Iubemus. prohibet vſqꝫ ad §. ſane. abhn. §. ſane. punit ꝯ facientes tercio pmittit j. §. ſane ne omnis. ac.

e ¶ Poſt hanc. i. poſt hanc legem. al's poſt hac. i. deinceps.

f ¶ Archiepo. id eſt. patriarche

g ¶ Vrbe. i. ꝯſtantinopolitana. et ſic eſt hec lex localis. ſed hodie eſt ius generale. vt i auc. hoc ius

h ¶ Cui. diffinitō economi

i ¶ Gubernanda. ab epō.

k ¶ Mandat. quaſi ꝓcuratoꝛi ad agēduꝫ forte ⁊ defendenduꝫ. ⁊ nota. q hec eſt diffinitio economi aliq̄ addito. vt. j. t. i. l. oēs. §. hoc nihilomin. q et al's dr cymiliarcha. q̄ ſi cuſtos ſacroꝝ vaſorum ⁊ aliaꝝ reꝝ eccl'ie. vt. j. de bo. auc. iu. poſ. l. ſi. in fine.

l ¶ Fundos. nomen fundi generale eſt ad ſeq̄ntia. ⁊ ꝓprie vniuerſitatem fundoꝝ ſignificat. vt. ff. de v. ſi. l. queſtio eſt. ⁊ de re. du. l. q̄.

m ¶ Poſtremo. vt breuiter dicam

n ¶ Colonos. ſ. conſtitutos

o ¶ Mācipia. que int imobilia ſūt vt hic. ⁊ ff. de diuer. ⁊ tē. p̄. l. iij.

p ¶ Annonas. i. ꝑſtenda de publico. vt. s. eo. priuilegia. vel de cuiuſqꝫ priuato p̄trimonio ſoluēdas. vt ſtatim ſubiūgit q̄ ter imobilia ꝯputant. vt in auc. de ñ alie. §. hoc ergo. col. ij.

q ¶ Diuidere. vt vna ps ſeminet vno anno. alia alio āno. diuiſio ne facta p ſepes ⁊ foſſata ⁊ ſulcos. vt. ff. de le. ij. caius ſeius. §. ticius. ſcḋm Jo. Alij dicunt diuidere poteſt ſi ꝓuocet non ſi ꝓuocet illuꝫ cum quo communionem habet ſicut minor. vt ar. j. de fun. do. l. q̄ ⁊ de p̄di. mi. l. inter omnes. ⁊ de re. co. qui ſub tu. vel cu. l. ſi pupillorum. Tenꝫ vt Pla. q aliam eccl'iam poteſt ꝓuocare non priuatū ſicut ⁊ cum ea ꝑmutat. vt in auc. item ſibi inuicem. Quarti vt p-

⁊ al. q etiam priuatum ꝓuocat cum ſibi expedit. ſicut alienat inutile p̄dium ꝓpter fiſcalium onus. vt in auc. item p̄dium. ⁊ ar. ff. de iure do. l. ſi. vel diuidit ſcḋm. h. vt accipiēdo ptē quo ad vſum. ⁊ ſi q̄ ad ꝓprietatem locādo. cum ſocius nolit ſuam ptem locare

r ¶ Augere. i. quo ad q̄ntitate. ſed ampliare quo ad preciuꝫ. quod fit diligenti cultura. vt ff. de iure fi. l. ſi in. intelligit. §. diui fr̄es

s ¶ Ampliare. i. pinguādo

t ¶ Vlli. patriarche vel economo

t ¶ Cedere. i. cōcedere. ſ. emphiteōſim aliquam nam qui alienare ꝓhibetur emphiteuſim cōſtituere non pt. vt. j. de re. ali. non alie. l. ſi. ⁊ ff. d re. e. l. iij. §. ſi. vl dic q viriliter debent reſiſtere ne quis poſſeſſionem talium p̄dioꝝ intret. vt in auc. de non alien. §. economo. col. ij.

v ¶ Rex. iſtud idē dicit qḋ. s. verum tñ

x ¶ Conſeruent. economi ſiue clerici

y ¶ Beneficij. vt q̄a dicūt aliquē ſuiuiſſe eccl'ie qui ñ ſuuit

z ¶ Reſerēde. vt q̄a dicat al's extitiſſe gratioſus eccleſie

a ¶ Permiſſaꝫ. an q̄ bñ merentē pt bñ remunerare. dic q ſic. nā ſi colorati bñficij remūeratō īpedit. ergo ꝯ̄a pmittit ēt de īmobilib vt vl bīc in nui. ar. ꝯ j. e. l. §. ſi.

b ¶ Conſentiāt. ⁊ renunciāt. ⁊ ſic eſt ſpeciale q non pt renūciare. quia eccleſie eſt non eorum fauor ſicut ſunt ⁊ alia multa que notant. j. de pac. l. penul.

c ¶ Fidei. ſequunt auc. q̄ ſiat ꝓhibent. ſ. hoc ius porrectū ⁊ ſeq̄ns.

d ¶ Mater. vt. s. t. i. victoꝛ. §. ⁊ in p̄nti. ⁊ j. e. decernimus

e ¶ Illeſum. vt nec eps poſſit alienare. vt in decre. q̄. q. q̄.

f ¶ Noſtre. i. nōs q̄ ſum ꝑhennes in ſuādo hac voluntate

g ¶ Sacrilega. i. quaſi. vt enī improprie dr dedicatio rei cū cōfert eccleſie. ita ſi clericus alienet deſecratō quedam vt ita dixerim. et ita dr quaſi ſacrilegium

h ¶ Statuimus. in vltimo. §.

i ¶ Fructum. id eſt commodum

k ¶ Temeritat. i. hui ꝯtus facti p temeritatem

l ¶ Precia quādo emit m ¶ Munera. qñ dona accipiet

n ¶ Acquirent. ſic ergo eccleſia locupletatur cum aliena iactura. vñ equum eſt q reddat. vt. ff. de ꝯdi. inde. nam hoc natura. et. j. q̄

vi tme[illegible] cā.l.ſiue ł' metu nō dico qḋ actione aliq̄ cōpellat̄ eccl'ia ciuili.ſed an ſi nō fuerit ſolutū p̄cū poſſe peti.r̄n̄.nō ł'm.p. q2 que dā honeſte accipiunt̄ nō tn̄ honeſte petunt̄.vt.ff.de varijs ⁊ extra ordi.cog.l.i.§.i.ſecus in emphitheota.vt in autē.qui res iā. Alij ꝯ dicunt odio ēptoꝝ poſſe peti ⁊ non reddi ſi eſt ſolutū ⁊ fauore ec

l ❡ Vtroſq3 economū ⁊ ſecum contrahentem
m ❡ Vite accipientes ad plus.
n ❡ Cōſcribat.ſic ḡ ſcriptura exigit̄.al's nō valet.vt.j.dicam
o ❡ Per que.ſcilicet pacta.
p ❡ Manifeſtum.ſcilicet per pacta.

cleſie per dictā autē.q res ⁊.ff.de dā.infec.l.ſi.⁊ hic etiā ſi bone ſi dei ēptoꝝ ſunt ſ3 tunc hēat actōnem ꝯ economū.vt.j.§.primo
o ❡ Cōſtituta.vt mācipia ⁊ inſtra fundi
p ❡ Economus ⁊ p iſtos primo loco vēdicant̄ ſ3 in ſubſidiū cuilibet permittit̄ q̄ſi publicū factū vt par rochiani ł' patroni vt in curiali q̄ retrahit̄ q̄ſlibet.vt.j.de decurionib9.ſi q̄s.ſ3 nūquid idē q̄ vendidit qḋ eſt ſubbatina ⁊ vr̄ q̄ idē.vt.j.de li.cā.l.ſi.⁊.ff.de bo.lib.ſi filij.circa prin.⁊ i de cre.xij.q.ij.nō ſ3 eꝫ q̄ nō idē.vt.ff.de accu.ſicut.§.his idē.⁊ i decre.xij.q.ij.monem9.vt.ff.ꝺ adop.p9 morte⁊ ibi de hoc inuenies ſolutionē
q ❡ Vel acceſſionibus.ſ.naturalib9.ſ3 nō ciuilib9.q2 ſic eēt vſura.

r ❡ Teneāt̄.i.hēant
s ❡ Habenda ſunt.vt.j.de legi.⁊ cōſti.ſi dubiū.⁊ hoc q̄ ad eccleſiā nō quo ad economū qui tenet̄ emptori eccleſie.

toꝝ auſi fuerint inſtra cōſcribere.irreuocabilis exilij aniaduerſione plectendus his quoq3 iudicib9 l' ius[c] geſtoꝝ habentibus qui hmōi donationū ł' ꝯtractuū geſta cōfecerint[d] dignitatis p̄prie ⁊ honoꝝ[e] oīm ſpoliatione dānandis[f]. ❡ Sane ne oīs religioſis economis commode via puiſionis ⁊ occaſio venerandis eccleſijs profutura videat̄ excluſa id qḋ vtile plerūq3[g] iudicatur ſub cautele obſeruatione neceſſario procedere concedimus[h] ſi quando[i] igitur vir religioſus economus huius regie vrbis eccleſie proſpexerit expedire.vt deſideranti cuiq3 certarum poſſeſſionum atq3 prediorum vrbanorum ſc3 ſiue ruſticorum ad ius eccleſiaſticū pertinentiū tpalis vſuſfructus poſſeſſio pro ipſius petitione[k] preſtetur tunc eius tpis quod inter vtroſq3[l] conuenerit ſiue in diē vite[m] ſue ab eo qui deſiderat poſtuletur.pacta cū eo qui hoc elegerit ineat economus.atq3 cōſcribat[n] per que[o] ⁊ tps intra quod hoc preſtari placuerit ſtatuatur ⁊ manifeſtum[p] ſit quod quiſq3 acceperit[q] adinuicem huius bn̄ficij gratia preſtando[r] quidē eccleſiaſtici predij p tempore vſufructum.p9 ſtatutū aūt tempus ⁊ placitum temporum reditum proprietate[s] ad dominium et ius eccleſiaſticum currente firmiter.ita ſcilicet vt ſine cōpleto ſpacio qḋ fuerit inter eos conſtitutum ſue mortis ſeu tempore ſi hoc q̄q3 conuenerit is qui poſſeſſionē eccleſiaſticā ⁊ certoꝝ reddituū vſuſfructū habendi gratia interueniēte pacto ſuſceperit non minus quā alterius tante quantitatis quante acceperat redditus cum ipſoꝝ prediorum[t] dn̄o ⁊ rebus immobilib9 eorumq3 colonis ⁊ mancipijs eccleſie derelinquet[v] niſi enim hac conditione pacta inita fuerit ea quoq3 ꝺcernimus non valere.ſed poſſeſſionem eccleſiaſticā tanq3 nullo iure trāſcriptam in iure ipſius atq3 dn̄io pmaneret ab eccleſiaſticis ſiue economis decernimus vendicari.

In auten.de non alienandis.aut permutandis.§.nos igitur.⁊ in auten.de ali.⁊ emphi.§.hoc etiam ſup ipſis ⁊.§.hoc vero iubemus.

Hocius[x] porrectū[y] ē COM ad oēz venerabilē locū oēq3 collegiū qḋ actio pia[z] cōſtituit vt nec res eoꝝ pignorentur[a] et perpetuo[b] ſeruetur in his imobilibus

q ❡ Accepit ab economo.gr̄a qḋ cōfert̄ in eccleſia de ſuo.
r ❡ Preſtando deſideranti.accurſius

s ❡ Proprietate.i.poſſeſſione.eius pdij cui9 vſufructus confertur frequenter eccleſie.nam p̄prietas nunq3 ab eccleſia ſeparatur.ſic.ff.de ver.ſig.interdū.⁊ de iudi.l.ſi.de iudi.⁊.j.de rei vendi.l.quotiens.et.j.ꝺ pbatio.l.ij.alij ponunt p̄prietatem poſſeſſionis que in eccleſiam confertur.

t ❡ Fecerit.id eſt alienauerit
v ❡ Immo p vel.⁊ nota qḋ agens ⁊ cōſentiens pari tenet̄ pena q2 pariter delinquunt vt hic.⁊.ff.de his qui no.infa.liberoꝝ in fi.⁊ de iure pa.adſcere.in prin.⁊.j.ti.i.ſi quenq̄ in fi.⁊ ibi ē et de hoc habes multas concordantias
x ❡ Paſſus per quendam de ſubditis
y ❡ Preſenti.in vltimo.§.
z ❡ Priuet̄.p ſniam nō ipo iure alioquī nō h3 locū qḋ ipſe poſſit vendicare. Itē dicit priuet̄ ⁊ nō priuatus ſit.ſ3 vr̄ illa pena iponi nō h3.⁊.j.ti.i.ſi eccleſie.q̄ eſt cōtra ſolutionē vt ibi. Accurſius
z ❡ Ac poſteriori.id eſt ſucceſſorū ſucceſſores.
a ❡ Actione mādati ł' ne.ge.vel cōdi.ex lege iſta.
b ❡ Pulſent̄.i.cōueniant̄ iudicibus qui ſunt tantū iudices.
c ❡ Ius geſtoꝝ.i.ſcripturaꝝ.nā ſdē erant iudices ⁊ notarij ł' dic de officialibus curie qui ſcribunt geta.
d ❡ Cōfecerit.i.cōfici mandauerint.vt.ff.de his q̄ no.infa.furti.§.mandati.vel p̄prie qn̄ habent ius geſtorū.ſed pout ad iudices tantum improprie.
e ❡ Honoꝝ oīm.ſed cui applicabunt̄.rn̄.eccl'ie forte quā ledere voluit.vt ar.s.eo.l.§.i.tu dic fiſco.vt.j.de mō mulct.l.multarū.et ff.de inof.teſta.l.papi.§.meminiſſe.
f ❡ Damnādis.ſeq̄tur autē.q̄ res iā dictas.q̄ ſil' puniit
g ❡ Sane plerūq3 vt in cōtractu qui ſequitur
h ❡ Concedimus. Nota ſic inſti.de auc.tu.§.neq3
i ❡ Si qn̄.deſiderabat quidā ab eccl'ia tpalē vſufructū alicuius predij vrbani ł' ruſtici vſq3 ad quinq3 ł' decē annos ł' dieb9 vite ſue ⁊ finito tempore dicit ſe redditurū hoc prediū ⁊ aliud qḋ totidem fructus reddat.querit̄ an economus hoc facere poſſit.⁊ dicit̄ qḋ ſic.⁊ facit hec conſtitutio
k ❡ Petitōe.ex hoc v̄bo ſūpſit ir.qḋ poſuit in formulario tabellionū in ꝯtractib9 ēphiteoſis.dicunt eni3 ſic emphitheoticarius.ſcilicet petitionibus ⁊c.

t ❡ Prediorum.ſic ſcilicet de nouo dandorum
v ❡ Derelinquet.in vltima voluntate vt innuit verbum relinquat.vt.ff.de tabu.exhi.l.i.§.ſi.ſed hodie ab initio ⁊ mor vt in auten.de non alienan.§.ſi quis autem voluerit.colla.ij.lege ſic lectam Sequitur autentice igitur.⁊ primo lege prohibentes.ſecundo punientes.tertio permittentes.vt in hac.l.in textu facit ꝟ Leo.ſic ergo lege primo.hoc ius porrectum ⁊ ſicut alienatio ⁊ multo magis ⁊ quibuſcunq3 modis.ſecundo qui res iam dictas.tercio ſi quas ruinas.⁊ perpetua quoq3.⁊ ſed ⁊ permutare.⁊ item ſibiinuicem.⁊ item predium ⁊ qui rem huiuſmodi ⁊ hec huius preſtatio.ſed alij ponunt illam qui rem inter punientes.ſed non eſt in hoc vis.

Hocius. Imperator leo rebus conſtantinopolitane eccleſie prouiderat per legem iſtam iubemus.ſed per hanc autenticam extenditur prouiſio ⁊ priuilegium ad omnem locum venerabilē.ſic ergo dic.hoc ius porrectum.⁊ ſumitur hec pars vſq3 illuc et perpetuo et cetera.ex auten.de non alienan.§.nos igitur col.ij.
y ❡ Porrectum.id eſt productum.et diuiditur in ſeptem partes

z ❡ Actio pia.id eſt pius actus.et ſic ponitur.ff.de dona.inter vi.⁊ vxo.l.iij.§.ſi.alias non factum v̄ hic.ſed ius deſignat vt inſti.de ac.§.i.
a ❡ Nec pignorentur.ſcilicet res eccleſiaſtice ſpecialiter ſed generaliter ⁊ hoc per auten.de non alie.§.ſi vero creditor.in ſi.§.col.ij.ſed per aliam de alie.⁊ emphi.quilibet permittitur ſi debitum vrgeat vt hic dicit.
b ❡ Perpetuo.i.incōmutabiliter ſine exceptōe.nota q̄ ſet caſus vbi eccleſia nullo mō alienat.primus vt hic qn̄ res imobil' a principe dat̄ qḋ ſ[illegible] autē.de alie.⁊ ēphi.§.ea vero.col.ix.ſecūdus qn̄ ipſam eccleſiā alienaret vt in autē.multo magis.tertius qn̄ ipſemet emeret ł' cognato venderet.vt autē.quibuſcūq3 modis.

quan⁹ q̄n eſt data res eccl'ie ſub hac ɔditione ne alienetur. vt in autē. de alie. ⁊ emphi. §. ſanctiſſimas. col. ix. q̄nt⁹ eſt qd̄ heretico nō alienet. vt in autē. de eccle. ti. §. iubem⁹. ſext⁹ anno relicto de ꝓpinquo preſtando. vt in auten. de eccle. ti. §. ſi autem. coll. ix.

a ¶ Rebꝰ preterq̄ donatis ab imperatore.

b ¶ Excipitur. a ſuꝑ predicto.

c ¶ Non poſſit. ſcꝫ ɔmodē. vt. ff. de ꝟ. ſig. l. nepos proculo.

d ¶ Specialiť deneť. ſꝫ ſi ex auten. d̄ alie. ⁊ emphi. §. hic inſup col. ix. nā ꝑ auť. d̄ nō alie. §. ſi aūt creditor col. ij. nō ꝑmittebať ſpecialis hypotheca. ſed generalis.

e ¶ Reputet. qd̄ eſt cōe ius in om̄i creditore niſi ſit pactū vt fruct⁹ vice vſurarum cedāt vt. j. de pig. ac. l. i. et. ij. ⁊ de vſu. ſi ea pactione.

rebꝰ ᵃ q̄ ab im̄p̄ali domo p̄dictis locis applicanť: in certis gaten⁹ excipitur ᵇ ſi debitū vrget qd̄ ex mobilibꝰ ſolui nō poſſit ᶜ ¶ Primo res imobiles ſpāliter ᵈ deneť pignori: cuꝰ fructus creditor ſibi reputet ᵉ tā in ſortē q̄ꝫ in vſuras ᶠ vſqꝫ ad q̄rtam centeſime ᵍ q̄d ſi nolit ʰ creditor ita accipere: tūc ordinator ⁱ dom⁹ apud euꝫ ᵏ a q̄ ordinať habitis abſqꝫ diſpendio geſtis ᵐ iuret ⁿ maiori ᵒ p̄te ibidē ſuiētiū ɔſentiente ᵖ ⁊ debitum exiſtere ᑫ nec ex mobilibꝰ ſolui ʳ poſſe ˢ q̄ ſubſecuto ꝑ. xx. dies rē eccl'ie eſſe venalem publice ſit notuꝫ. vt plus offerenti deť modis oībꝰ. ⁊ p̄cio ꝑ debito ᵗ dāto. aliť ᵛ enī res emptori non ɔcediť ⁊ h̄ inſcribať ˣ nihil eſſe factum in ea re ad damnū diuine dom⁹. emptore ꝟo nō inuento. res eſtimata diſtricte creditori deť in ſolidū. addita in p̄cio vniuerſe ʸ extimationis decima ᶻ p̄te: ⁊ accedente cōſenſu ordinatoris ᵃ ⁊ maioris p̄tis ibidē ſuientiuꝫ. ſit tn̄ res mediocris ᵇ inter ceteras: inſpecta ipſi⁹ q̄litate ⁊ q̄ꝫtitate ⁊ onere ᶜ et is creditor hic intelligať: qui qd̄ credit probat ᵈ in vtilitatem diuine dom⁹ proceſſiſſe.

In autenticis d̄ nō alienandis aut ꝑmutandis. §. ſicut autē. coll. ij.

S Icut alienatio ᶜ ᵒ ᴾ. rerum eccleſie interdicitur: ita prohibeť neq̄ ſterilis ᵉ ei deť poſſeſſio: aut alias oneroſa. veluti fiſcalium ᶠ nomine vel onere.

In autenticis de non alienandis. §. q̄ꝛ vero col. ij. ⁊ in autenticis d̄ alie. ⁊ emphi. §. et quoniam. col. ix.

Multomagis ᵍ ꝓ m hibetur ipſius monaſterij ʰ alienatio: q̄ꝛ ⁱ redeat in antiquū ſtatū ⁊ ſecularem vſū.

In autenticis de alienatione et emphiteoſi. §. economus. coll. ix.

Q Uibuſcūqꝫ modis h̄ in alijs ꝑmittiť ᵏ interdiciť certꝫ ꝑſonis res hm̄oi accipe. vt economo eiuſqꝫ ɔgnatis ˡ alioquin bona eorum economorū ⁊ ordinatorum quibꝰ coniuncti ſunt poſt mortem ꝑueniant ad eccleſiam de qua rem accipiunt.

In autēticis de non alienādis aut ꝑmutandis. §. q̄ꝛ vero econo. col. ij.

Q Ui res ᵐ ſā diuitas nō ꝯtuito ⁿ alienationis titulo citra formā legis ᵒ accepit. rē quidē cū oī incremento medij t̄pis reſtituat. eius autem quod

x ¶ Inſcribať. in iuramēto ſic ꝫ debet fieri ſcriptura alias nō valet cōtractus. vt in. l. iubemus. §. ſi. poteſt ꝫ predicto caſu aliena res eccl'ie cū debitū vrget. Itē ſecundo in ꝑpetua emphiteoſi. vt in auť. ꝑpetua. tertio cū alia eccleſia ꝑmutando. vt in auť. itē ſibi. q̄rto cū principe. vt in auť. ſed ⁊ ꝑmutare. q̄nto vt in redemptione captiuorū. vt in auten. d̄ alie. ⁊ emphi. §. ſanctiſſimas. col. ix. Itē ſexto vt ſuperflua vaſa. vt in auten. preterea.

y ¶ Extimationis. ſ. rei dare in ſolutum.

z ¶ Decima. vt ſi res valeat nouē deť pro decē. ſed certe tūc nō adderetur decima ſꝫ nona. Alij vt ſi res valeat decem accipiat pro vndecim ſcd̄m Azo. ⁊ ſcd̄m h̄ eccleſie ſit additio alij vt ſi res valeat vndecim accipiat pro decem. et qd̄ dicit addita. ſcꝫ emptori vt quia grauať. imo qd̄ ſcꝫ inuitus accipit aliud pro alio releueť in hoc. vt. ff. d̄ iureiur. l. eum qui. Item eſt hic ſpeciale qd̄ aliud ꝑ alio recipiat inuitus. vt. j. de ſo. autē. hoc niſi debitor. ſed regulariter contra. vt. ff. ſi cer. peta. l. ij. §. i.

a ¶ Ordinatoris. id eſt abbatis.

b ¶ Mediocrꝫ. s. in auten. d̄ fideiuſ. §. qd̄ autem. collatione. i. cōtra. vbi quā meliorem habet debitor dare debet in ſolutum. So h̄ ſpeciale fauore eccleſie hoc placet. vel ibi precioſius metallum debebat vt aurum. et ideo precioſior res ſolui debet quam debitor habeat. Accurſius.

c ¶ Onere. ſ. debiti ꝑ q̄ vendiť. vt res magni precij ꝑ debito paruo non vendať. vt. ff. de rebꝰ eorum. l. magis. §. item requirit. vel dic onere tributorum. vt in auten. ſicut.

d ¶ Probat in vtilitatem. ſpeciale eſt ſic. et. j. ſi aduer. cre. l. i. ⁊. ff. ſi cer. pe. ciuitas probabit. ergo forte per p̄ſumptionem. vt q̄ꝛ prelatus eſt diligens et eccleſia tunc indigebat. non autem vt quilibꝫ nummus ſit datus. vt. ff. de exer. l. ſi. vel quia omnibus de eccleſia ſimul dedit per quos poteſt deterior eccleſie fieri conditio. vt. s. e. l. iubemus. §. ſi quando. quid ſi conſuetudo in contrarium ſit ſcd̄m Azo. valet vt inſti. de iure na. gen. et ciui. §. ex non ſcripto.

Autentica.

S Icut ſterilis. id eſt non fructuoſa vel fenea. vt in cor. vnde hoc ſumitur de non alie. §. pe. collatione. ij.

f ¶ Fiſcalium. ſed quomodo poteſt eſſe onus tributorum fiſcalium cum ſcd̄m qualitatem fructuum dentur. vt. j. de allu. et pa. l. i. ⁊ ij. Rn̄. pro preteritis anteq̄ꝫ ad eccleſiam deueniret fundus. vt. ff. de publi. imperatorum. Item poteſt eſſe onus tributorum ⁊ in h̄ maiorem partem fructuum oporteret dari pro tributis.

Autentica.

m Ultomagis. ſ. q̄ꝫ aliarum rerum. et eſt verbū. Ir. non legis

f ¶ In vſuras. primo in vſuras. ſecundo in ſortē vt. j. de ſo. l. i. nec obſtat hic ordo ſcripture. vt. ff. de ſo. l. nec enī. ⁊ de leg. ij. cum pr. §. fidei tue q̄ ⁊. e. l. cum pr. §. pe. h̄ ſpeciale eſt fauore eccleſie vt primo in ſortem.

g ¶ Centeſime. h̄ eſt vt in fine anni. xl. tm̄ habeat ꝑ vſuris q̄rtū eſt q̄rta p̄s ſortis. ſors enī centeſima d̄r. i. quoddaꝫ principale vel ꝑfectum q̄ꝛ centeſim⁹ numer⁹ ē ꝑfect⁹ vt ponať in viri ſubſtantiam. cētēſima ē ꝫ p̄s q̄ eq̄pať ſorti in āno vt pꝫ. j. d̄ vſu. l. eos. §. i.

h ¶ Nolit. ſcꝫ creditor.

i ¶ Ordinator. i. abbas.

k ¶ Eum. ſcꝫ epiſcopum.

l ¶ Ordinať. vt apud ep̄m et ep̄s apud archiep̄m. ſꝫ cum archiep̄s vendit duo ep̄i debēt intereſſe. vt in auť. vt null⁹ fa. or. do. §. ſi

m ¶ Geſtis. q̄ꝛ ꝑ ſcriptura nil dabiť tabellioni. ſic. j. de epiſ. audi. l. tam demente.

n ¶ Iuret. ɔ. j. ti. i. cum clericis. §. qd̄ ſuis. So. h̄ ſpāle ſuper alie.

o ¶ Maiori. q̄ attendiť primo in numero. ſecundo ratione. in dignitate. vt. ff. de pac. l. maiorē. nō cōnumeratis ſuientibꝰ. ſꝫ ordinatis in eccleſia. ſi ꝟo q̄daꝫ abſint. oporter duas p̄tes ordinatorū eſſe p̄ntes ſed ſufficit maiorē parteꝫ duarū p̄tiū cōſentire. vt ff. de decre. ab. or. fa. l. i. et. l. iij. ⁊. ff. qd̄ cuiuſqꝫ vniuerſitatis. l. nulli. ⁊ l. plane. ⁊. j. de p̄dijs. cu. l. ij. ⁊ de decur. l. noīationum. hr.

p ¶ Conſentiente. ſ. iuramento vt ſup ſuā aīam iuret. vt auten.

q ¶ Exiſtere. ſolutū nō eſſe. non aūt iurare debet cū ꝑpetua effectu h̄ creditor ꝓbabit. vt in ſi. huius auten. ⁊ h̄ ē ita de munī ſcit. alias nō cogiť ꝓcurare. ſed iurabunt alij q̄ ſciunt. vt in auť. perpetua ɔſiſtere ecce vnum.

r ¶ Solui. ecce ſecundum.

s ¶ Poſſe. ſ. ɔmode.

t ¶ Pro debito. emptor enī ſoluet creditori. vt in auten. de eccle. re. imo alia. §. ementibꝰ q̄deꝫ in fiſcū. coll. v. ſic ⁊. ff. d̄ in rem ver. l. iij. §. pe. ⁊. ff. de rebꝰ eorum. l. magis. §. ne tamen.

v ¶ Aliter enim. id eſt niſi predicta ſolēnitas ſerueť. vel niſi p̄ciū cedat in vtilitatem eccleſie. Accurſius.

h ¶ Monaſterij.i.eccl'ie vel loci ↄſecrati.
i ¶ Quia.ſ.alienatõe ⁊ hoc eſt in cor.ↄ alie.⁊ emphi.§.⁊ qm̃ col.ix

Autentica.

Quibuſcunq; ꝑmittit.qđ e i ſex caſib⁹ vt dixim⁹.vt i aut.ꝯ ius porrectum.

l ¶ Cognatis vl aſſi nib⁹.vt in corpe vnđ ↄ ſumit.ſ.in aut.de ali.e.⁊ emphi.§.econo mus col.ij.⁊ ē rõ.q̃a ex officio qđ miſtrat nõ licet emere p ſe vl' p aliũ.vt.ff.de ↄtͬen. emp.l.nõ lʒ.⁊.l.q̃ offi cij in fi.⁊ ſic nõ.gene rale.qđ nõ admittit aliq̃s vt q̃liꝫ.vt.ſ. de dolo.l.i.vbi.de ↄ di xi.ʒ.ↄ.in aut.de ſanc. epiſ.§.ſi aũt eccleſia. coll.ix.vbi diſpenſa torib⁹ ꝑmittit accipe re.So.ibi ꝑmittit cõ ducere vl' tꝑale em phitheoſim accipe.ↄ aũt ꝑhibet ꝑpetuam alienationẽ.Item ↄ economo ꝑhibet.ibi diſpenſatori ꝑmittit puta ꝑlato nõ admi niſtrãti.⁊ ſpecialiter hic excipit econom⁹ in ſi.illi⁹.§.ſi autem.

Autentica.

q Si tesiã di ctas.ſ.locoꝝ venerabiliũ

n ¶ Non gratuito. vt emptõe.ꝑmutatõ ne.⁊ ſimilibus.

dedit: nullam actionem habet con tra venerabilem locum.ſed aduer ſus eum[p] qui alienauit.donatarius aũt rez cum[q] omni cauſa ⁊ fructum reſtituet ⁊ aliud tantundem. credi tor[r] quoq; reſtituta re pignorata: crediti actionem contra ſolum pig noris datorem[s] habet emphitheo ſis acceptor.⁊ ab eo cadat[t] nec quod dedit repetit.immo ſtatim ſoluet qđ ſoliturus eſſet in vnoquoq; anno. ſi iure contraxiſſet[v] ſed melius dici tur[x] omnimodo denegandas[y] actiõ nes huiuſmodi acceptori.

In auten.de alie.⁊ emphithe.§.q̃a vero colla.ix.

Si quas [z]ruinas ha bent memorate diuine do mus.quas reedificare non valent.⁊ hec i emphitheoſim dent[a] perpetuam.emphiteota vſuro ma teria habitationis depoſite[b] domus vt penſio diminuatur in tertiam[c]

partem[d] ab ea que ſtantibus adhuc habitationibus colligebatur.aut ꝑ ius eo reedificante[e] ex[f] additis illius per extimationem[g] penſionibus medietas detur religioſe domui.nã priore caſu ab initio emphitheoſis[h] preſtanda eſt penſio.

In auten.de non alienan.§.quia ve ro.⁊.§.his ſolis.colla.ij.⁊ in auten. de alienan.et emphitẽ.§.hoc quidẽ collatione.ix.

CON

Perpetua[i] quoq; em phitheoſis in his[k] permitti tur rebus.ſi res in eorũ ge ratur preſentia quibus hoc aſſigna tur.lege iurantibus[l] his quorũ in tereſt.ex eo contractu nil ad leſionẽ diuine domus effici.ſolito reddit u ipſius rei qui fuit quãm diuino iu ri dedicaretur[m] non minuendo.ni ſi ſextam[n] partem.aut ſi ob cladeʒ diminuta[o] fuerit.tunc conſtante[p] nunc penſione in emphitheoſim de tur.q ſi res precioſa[a] quidem eſt. tamen parum aut nihil preſtet pen

quid dicatur eſt contra il'a aut.ꝑpetua.vbi dicit diminuendam penſionẽ in ſextã ꝑtem.ſed illud in nõ ruinoſis.ſed adhuc aliud ↄ in eadem aut.ꝑpetua.non dicit ſi ob cladẽ diminuta ſit penſio tunc ↄſtante nunc penſione in emphitheoſim dat.ſed dic determi nari ꝑ iſtã.vtꝫ ſoluat ſtatim ⁊ pſens ꝑciũ minuat in tertiã ꝑtem annõ ⁊ tũc tm̃ pſtet quantũ põt nunc hri duꝫ tñ det medietas penſionum adiectaꝝ ꝑ reedificatiõꝫ.nam hec aut eſt poſt illã in cor.aut.cuꝫ hec ſit de ali.⁊ emphi.§.ſi do quidã.⁊ illa de ñ alie. §.q̃ vero Leonis.nec dicas hãc hře locum tm̃ in eccl'ia ↄſtãtino poli.vt quidã dicũt.ſ mo in oĩbus.vt i au tẽ.de alie.⁊ emphi.§. quicunq; vero col.ix

o ¶ Legis.vel q̃ nõ erat de caſib⁹ ꝑmiſſis.⁊ ſcđm ↄ expone citra ꝓ contra.vel ſi erat nõ fiebat cum ſolẽnitate qua debebat vt i au ten.ↄ ius por.diximus.⁊ tunc dic citra.i.ꝑter.q̃ alienauit lʒ non valeat ↄtractus in preiudicium eccleſie.

p ¶ Eum.ſ.economũ.Itẽ ꝑponderat dolũ economi ꝓpter offici um dolo emptoris.q̃d ſi nõ eſt ſoluẽdo vel nil hʒ cum ſit vnus de monachis.Rñ.tenet eccl'ia ſi locupletior eſt.ꝑ ↄditionẽ ſine cau ſa.vt.ff.de ↄdi.inde.nam hoc natura.⁊ de ↄdi.ob tur.cauſa.l.perpe tuo.ſcđm quoſdã.⁊ de eo ꝑ quẽ fac.eſt.l.ſi.in ꝑin.

q ¶ Cũ oĩ cauſa qualr intelligat habes.ff.de rei ven.l.ꝑcepta

r ¶ Creditor qui accepit rem pignori ⁊ in caſum non cõceſſam.

s ¶ Datorem.non aũt contra eccleſiam.

t ¶ Cadat iure exceptionis.

v ¶ Cõtraxiſſet ⁊ ſic eẽt futuri tꝑis ñ ſolũ ꝑteriti.⁊ ↄ iđ q̃ deliq̃t i ↄtͬendo.ſi aũt deliquit tm̃ non ſoluendo canonẽꝫ poſtea nõ ſoluit ꝓ futuro tꝑe.vt in autẽ.qui rem.

x ¶ Sed melius hec verba referunt ad id qđ dicit cadat.nam vi debat cadere iure exceptõis.ſed meli⁹ eſt vt cadat ipo iure.vel ſed melius hec verba ſunt Ir.nec multũ important vtilitatis.poſſunt tamẽ ita continuari.ex ꝑdictis videbat emphiteota repellẽdus exceptõe ſed melius eſt vt ipo iure actio deneget.⁊ eſt ſic.ff.de arb. ſicũ dies.§.ſi quis et ar.⁊ ſumit hec tota ex cor.in autẽ.de nõ alie. §.q̃ vero leonis col.ij.⁊ ex ſequentibus.⁊.c.in autẽ.de alie.⁊ em phi.§.ſi vero ꝑter hoc ⁊ ſequentibus.§.col.ix.

y ¶ Denegandas ſub ipſo iure.

Si quas ruinas.i.ruinoſas domus.

a ¶ Dent.i.dari pñt.rñ dit em̃ qđ dicit ꝑpetuã dic in infi nitũ quãdiu penſio ſoluit.inſti.loca.§.adeo.⁊ ſcđm hoc de bet fieri renouatio vt q̃s nõ dicat ſe pſcripſiſſe ſcđm ↄſuetudinem alij vſq; ad.xxv.an.vt inſti.de ꝑpe.⁊ temp.acti.i ꝑin.Alij vſq; ad tertiã generatõẽ.vt in autẽ.de non alie.§.emphitheoſis.col.ij.⁊ ſe cundũ hos nõ ſit renouatio in tertia.ſed i q̃rta.prima verior.ſ.do nec ſoluat penſio.⁊ corrigit illa de non alie.§.alienationis.que ñ permittebat perpetuam.

b ¶ Depoſite.i.dirute

c ¶ Tertiã pte.i.tertia minuat ⁊ due pſtent.alij.vt.R.⁊.H.⁊.Pi. vt due remittant ⁊ tertia pſtet.⁊ hec verior.vt i corpe ꝓbat.ſed q̃d

d ¶ Partem.ſ.ſoluendam.

e ¶ Reedificante.id eſt edificare volente ante quam aliquid no mine penſionis ſoluat

f ¶ Ex additis.id eſt ex penſionibus que nunc edificio reedificato vltra ſolitas penſiones accipi poſſunt.medietas detur.⁊ poſtea ſi militer detur penſio que primo ex ruinoſis ſtantibus edificijs col ligebatur.

g ¶ Per extimatoꝫ.i.reedificatoꝫ.nam ꝑ eam maior extimatio penſionis preſtatur.

h ¶ Emphitheoſis.ſ.contractus.

Autentica.

p Perpetua hoc verbũ ē ex autẽ.de alie.⁊ emphi.nã ⁊ in illa de nõ alie.nõ erat hoc verbũ.⁊ expone illud vt mõ dixi in illa auten.ſi quas ruinas.

k ¶ In his.ſ.eccl'iaſticis nõ ruinoſis.vl' in his.ſ.ruinoſis lege.vt in aut.hoc ius porrectũ.

l ¶ Iurantibus.ſ.clericis.

m ¶ Dedicaret.i.eſſet applicata.

n ¶ Sextã partem.ſ.ad plus.alias magis retineret eccleſia quaꝫ vendat.ſed nonne eccleſia eſt deterioris conditionis quam alius. Rñ.quia diminutio ſit propter ſterilitates.que quandoq; erunt quando priuatis remitteret totum.vt.ff.loca.⁊ conduc.l.quero.§ ſ.vel dic q hic erat res deterior quam tunc quãdo fuit eccleſie da ta.prima verior.⁊ hoc quum non eſt ruinoſa.alias ſecus.vt i aut. ſi quas que eſt contra.Item videtur in nihilum diminui.vt i au ten.de alie.⁊ emphi.§.i.ſed ibi ſpeciale in paſcuis ⁊ in agris proxi marum villarum maioris eccleſie conſtantinopolitane.

o ¶ Diminuta.vel eius fructus ſcꝫ

p ¶ Conſtante nunc.id eſt vt tantum preſtet quantum poſſet nunc ſi nunc eſt locata et addatur medietas penſionum adiecta rum per reedificationem ⁊ de refecta ſoluatur penſio.ac ſi prius ſit diminutio in tertiam partem.vt in auten.ſi quas ruinas.que eſt contra.vel hic quando aliquis habet reddit⁹ ibi nullos.vel hic eſt ruinoſa clade ibi vetuſtate.prima verior vt ibi dixi.quia hec de terminatur per illam.

a ¶ Precioſa vt turris aliqua

b ¶ Iuſta.ſ.de talis pẽſio q̃ collecta in viginti ãnis ↄtineat rei

expiatõem .vt in auẗ.de ñ alie.§.ſi do alic⁹ eccłaſtici.ſed ſi ẽ hiero ſolomitane ⁊ oporteat vendi tñ in qnquaginta annis.vt in auẗ.de alie.⁊ emphi.§.ſanctiſſimas.col.ix.

Autẽtica.

Sed ⁊ principi.i.cum principe.

d ¶ Maiori.danda a principe

e ¶ Hoc expoſcit.bñ dico maiori ſi res ⁊c.

f ¶ Pragmatica.i.cõſilio pcep.⁊ ſumitur hec auẗ.de ñ alie.§.ſancimus.col.ij.

Autentica

Item ſibiinuicem vna.ſ.eccia cum altera.vt ꝯ ac. cetero cõmu.col.viij. in fine

h ¶ Indemnitate.alioqn vna ꝯ aliam reſtitueret.vt.ff.ex qbus cau.maio.l.ſi.

i ¶ Referunt.vt i autẽ.hec ius porrectum ⁊ hoc eſt in auẗ.ꝯſtõ q exſcrip.⁊ li.na.§.fin. col.v.

Autẽtica

Item pdium.onus fiſcale.hoc expone.vt.s.in auẗ.illa.ſic alienatio

l ¶ Supra in auẗ.hoc ius por.⁊ eſt hec ꝯ ali.⁊ emphi.§.ſi vero qs col.ix.

m ¶ Immunitas.i. indemnitas

Autentica

Si res hmõi i.talem q̃ per mittit inemphiteoſim dãi.vt auten.ppetua.

o ¶ Deteriorem.poteſt enim quilibet cõductor repelli ſi rẽ deteriorem facit.vt.C.loca.l.iij.

p ¶ Per bienniũ.⁊ emphyteota priuari triennium.vt.j.de iure emphi.l.ij.in colono ſimplici bienniũ ſeruat.vt.ff.loca.q̃ro §.inter.ac.

q ¶ Repelli pt.eccła dedit in emphiteoſim p quinquaginta.cum valet parum pl⁹ ſtatuta.impenſione vni⁹ nummi an habeat locum pena h⁹ autentice.videt̃ q ſic cũ nõ ſit mutatum.vt.j.de teſta.ſancimus.Itẽ omne pactum factum in eo ꝯtu valet.⁊ ſic dicta forma.vt iſtiẗ.loca.§.adeo.in ſi.Sñ.q nõ.tum quia ille ꝯctus eſt ꝯ legem iſtam ⁊ ita eius forma non ſeruanda.vt in auẗ.de non alieñ.§.lex itaq. col.ij.tum quia graue eſſet ⁊ nimis pter ceſſatiõem vni⁹ nũmi totum precium ⁊ rem perdere.Vbi autem contrahitur ſm auẗ.ſi quas.⁊ ſm illam perpetua.non eſt graue damnum vltra modum. Item non eſt veriſimile imponi penã in cãu q̃ñ pt ꝯtigere.ar.in auẗ.de fili.añ dota.inſtru.natis.in ſi.col.iij.q̃d ſi vna eccia hẽt ab alia ⁊ ñ ſoluit.rñ.idem.vt ar.j.de fru.⁊ lit.expen.l.ſi.

r ¶ Temporis pñtis ⁊ pteriti ñ futuri.vt dixi in auẗ.qui res.

s ¶ Meliorationis.locupletat̃ igit̃ eccia cũ aliena iactura.rñ.ſ ſue ri culpa eius q̃ dãnũ ſentit quare ſibi imputet.vt.ff.de reg.iuẗ.q̃ ſ q̃s.⁊ ſumit̃ hec auẗ.ex illa de ñ alie.§.ſcire aũt.⁊ ex illa de alie.⁊ em

ſionũ.res ſubtiliter extimanda eſt vt ex hac penſio iuſta[b] conſtituat̃.ea tñ ſola dentur in emphiteoſim que ad hec congrua videnẗ economo et alijs gubernatoribus

In auten.de non alienã.aut pmu tan.§.ſicut autẽ.colla.ij.

Sed ⁊ permutare Com. principi[c] aut imperatori li: p re maiori[d] vel equali ſi res publica hoc expoſcit[e] pragmatica[f] forma ſuper hoc pcedente

In auẗ.ꝯſtitutio que et aſcripticijs §.q² vero.col.v.

Item[g] ſibi inuicẽ Com.
i recte pmutant cum vtriuſq indemnitate[h] eorum cõſenſu interuenienẗe ſcz qui ⁊ ſupra[i] refe runtur[i]

In auẗ.de alie.⁊ emphi.§.⁊ quoniã

Item predium.pp̃t Com.
onus[k] fiſcale inutile alienetur ⁊ geſtis ⁊ ſupra[l] conficiẽdis.⁊ eo dem iuramento preſtito.i.q̃ð alia de cauſa non alienat̃: niſi vt ymmunitas[m] eiuſdem venerande domus ſer uetur

In auẗ.de alie.⁊ emphi.§.ſi vero qs aut locator.col.ix.

Si rem[n] hmõi Com.
q conductã vel in emphiteoſim acceptam fecerit deterio rem[o] aut emphiteoticum canonem per[p] bienniũ non ſoluerit repelli[q] poteſt.vt tñ ſoluat toti⁹ ptis[r] penſi onem.⁊ id in quo rem leſit ẽſartiat. non repetiturus ſi quid impẽdit no mine melioratõis[s]

In autẽ.de alie.⁊ emphi.§.ſi vo qs voluerit.col.ix.

Nec vſus[t] preſta Com.
tio locum habet in omĩ do mo religioſa.quo finito res vtraq pleno iure perueniat in domũ

Nphi.§.ſi vero quis.col.ix.

Autentica

Nec vſus.pſtatiõ ñ facit eccia alicui priuato.vt in ſi.l.iubemus.⁊ ſumit̃ de alie.⁊ emphi.§.ſi do q̃s voluerit.col.ix.

v Eternimus.Imperator leo diſu ꝯ orientem pfectus erat.et ideo q̃dam tirannus eccias inuaſerat.ſ.odacus.⁊ mltas leges et ſtatuta ꝯ eccleſias ⁊ earũ priuilegia ſtatuerat.que oĩa caſſat leo per hanc legem ⁊ ad priſtinã formam reducit.

x ¶ Antiquatis.i.vt freqntari debeant.

y ¶ Ac pro id eſt.

z ¶ Fundit⁹.ipo iur.

⁊ ¶ Que.ſubaudi.his.ac.

iam dictam nec tributis quidem gra uata maioribus ſit ea res que datur inuicem.⁊ eiuſdem redditus ſit

¶ Idem Augu.Sebaſtiano p.p.

Eternimus[v] vt inantiqua v tis[x] ac[y] infirmatis funditus[z] que ꝯ ipm orthodoxe religi onis dominium quodã mõ fcã ſunt in integrũ reſtituanẗ vniuerſa.et ad ſuũ ordinẽ reuocenẗ que ante pfec tionem noſtre mãſuetudinis de or thodoxe religiõis fide ⁊ ſanctiſſima rum eccleſiarum ⁊ martiriorum ſta tu firmiter obtinebãt. ¶ His q̃ con tra hoc tpe tirannidis innouata ſũt. tam contra venerabiles eccleſias q̃ rum[a] ſacerdotium[b] gerit beatiſſimus ac[c] religioſiſſimus epiſcopus patri archa noſtre pietatis pater Achaci us quam[d] ceteras[e] que per diuerſas prouincias collocate ſunt.necnõ et reuerendiſſimos earũ antiſtites ſeu de iure ſacerdotalium creationum[f] ſeu de expulſione cuiuſq epiſcopi.a[f] quolibet illis temporibus facta.ſeu de prerogatiua in epiſcoporum con cilio vel extra cõcilium ante alios re ſidendi[g] vel ꝯ priuilegio Metropo litano vel patriarchico ſub ijſdẽ im prijs temporibus penitus antiquandis vt caſſatis et reciſſis que per hmõi ſceleratas iuſſiones aut pragmati cas ſanctiões aut conſtiões impi as ſiue formas ſubſecuta ſũt ¶ Que autem a diue recordatõis retro prin cipibus ante noſtrum imperium ⁊ de inceps a noſtra manſuetudine indul ta vel conſtituta ſunt ſuper ſanctis ec cleſijs ⁊ martirijs.et religioſis epi ſcopis et clericis aut monachis in uiolata ſeruent̃. ¶ Sacroſanctam quoq huius religioſiſſime ciuitatis eccleſiam ⁊ matrẽ[h] noſtre pietatis.et xpianorum orthodoxe religiõis om nium ⁊ eiuſdem regie vrbis ſanctiſ ſimam ſedem priuilegia et honores

a ¶ Quarũ.ſ.eccłiarũ.

b ¶ Sacerdotum.i. patriarcharũ

c ¶ Ac ponit̃ p id eſt.

d ¶ Quas.ſubaudi contra

e ¶ Ceteras.ſ.eccias

f ¶ Creationum.q̃s ⁊ a quo ordinet̃ epũs

g ¶ Reſidẽdi.quis a dextris et quis a ſiniſtris patriarche dẽat ſedere vt fuit ꝯtentio inter archiepum Rauennatẽ.⁊ mediol.

h ¶ Matrẽm.ſ.ſcdam poſt ro.ſedẽ.vt.s.e.l.iubem⁹.§.ſcientes.⁊ in auẗ.de eccle.ti.§.i.col.ix.⁊.s.de ſum.tri.l.victor.

Illud quod ex veteribus legibus dicebat̃ q donatio facta i priuatum valeat vſq ad.cc.ſolidos.ſed ſi in ecciam fieret i pl⁹. ſed non determinabat̃ g eas.vñ dicit illud.

k ¶ Minus.id eſt non.

l ¶ Actis.id eſt cartis

m ¶ Intimare.i.recitare.

n ¶ In aliqs.cum donatio confertur in alium

o ¶ Intimandis.i.in ſcriptis deducendis.

p ¶ Inſta cta.vt dẽant inſinuari ſi ſunt vltra.cc.ſoli.vt.j.de do.l ſancimus

q ¶ In q̃buſcũq.mobilibus vel immobilibus

r ¶ Fecerit.i.facere voluerit

omnes ſup epiſcopoꝝ creationibus ⁊ iure ante alios reſi dendi. ⁊ cetera omnia que ante noſtrum imperium vel a nobis imperantibus habuiſſe dinoſcitur. habere imperpetuum fir⸗miter regie vrbis intuitu iudicam⁹ ⁊ ſancimus.

Imp. Juſti. Augu. mēne. p̄. p̄.

Jlud qḋ ex veteribꝫ legibus licꝫ obſcure poſitis a quibuſdā attē tabaṫ. vt donationis ſuper pijs cauſis facte: licet minus[k] in actis[l] in⸗timate[m] ſunt. tamē valeant. certo ⁊ dilucido iure taxam⁹: vt i alijs[n] q̄ de caſibus iura vetera ſup intiman⸗dis[o] donationibus intacta[p] mane⸗ant. Si quis vero donatōes vſqꝫ ad quingentos ſolidos in quibuſcū qꝫ[q] rebꝫ fecerit[r] vel in ſanctam eccle⸗ſiam vel in xenodochium[s] vel in no⸗ſocomium[t] vel i orphanotrophiū[u] vel in ptochotrophiū[x] vel in geron⸗chotomiū. vel in brephotrophium[z] vel in ipſos pauperes. vel in quamcūqꝫ ciuitatem[a] iſte donationes etiam cir⸗ca actionem[b] confectionis conua⸗leſcant. Sin vero amplioris qn⸗titatis donatio fit. excepta. ſcꝫ impe⸗riali donatione[e] non aliter valeat niſi actis intimata[f] fuerit nulli dan⸗da licentia quacunqꝫ alia[g] cauſa pie⸗tatis iure ſubnixa. preter eas[h] quas ſpecialiter expoſuimus. introducen⸗da veterum[i] ſcita[k] ſup intimandis donationibus permutare.

Idē. aa. Demoſtheni. pre. preto.

Sancim⁹[l] nemini licere ſacra tiſſima atqꝫ archana vaſa vl veſtē ceteraqꝫ donaria: q̄ ad diuinā religionē neceſſaria ſūt. cum etiā veteres leges ea que iuris diui⸗ni ſunt humanis nexibus non illica⸗ri ſanxerunt[m] vel ad venditionē vel hypotecam vel pignus trahere. ſed ab is qui hec ſuſcipe auſi fuerit mo⸗dis omnibus vendicari. tam per re⸗ligioſiſſimos epiſcopos[n] qꝫ econo⸗mos[o] necnon ⁊ ſanctorum vaſorū cuſtodes. nulla eis actione relinqn⸗da[p] vel ſuper recipiendo precio[q] vel fenore exigēdo. pro quo res pigno⸗rate ſunt. ſed omnibus huiuſmodi actionibus reſpuendis ad reſtituti⸗onem eorum[r] omnibus modis co⸗artari. Sin autem vel conflata ſunt[s] vel fuerint[t] vel alio modo im⸗mutata vl diſpſa. nihiloin⁹ l ad ipa corpa vel ad ipſa precia[v] eoꝝ exactōꝫ competere ſiue per[x] in rem ſiue[y] per conditionem. ſiue per[z] in factū acti⸗onem. cuius[a] tenor in multis ⁊ va⸗rijs iuris articulis[b] ſepe eſt admiſ⸗ſus. Excepta videlicet cauſa cap⸗tiuitatis in locis is in quibus hoc quod abominamur contingit. nam ſi neceſſitas fuerit in redemptione captiuorum[c] tunc ⁊ venditionem prefatarum[d] rerum diuinarum. et hypothecam ⁊ pignorationes fieri cō⸗cedimus. cū non ō abſurdum eſt ani⸗mas[e] hoim quibuſcunqꝫ cauſis vel veſtimentis preferre hoc obtinente non ſolum in futuris negotijs ſed etiam in iudicijs pendentibus[f].

In autentica de alie. et emphi. §. vltimo collatione. ix.

Preterea[g] ſi habeat **Com** eccleſia ſuperflua vaſa quiꝫ debitrix ſit. nec aliunde ſol⸗uere poſſit. ne quid immobile aliene⸗tur vel diſtrahatur integra ea[h] ge⸗ſtis habitis coram eo cuius eſt loci ordinatio. vel alijs locis venerabili⸗bus[a] oblata dentur: vel conflata[b] cuiuſlibet alij vendantur quo ma⸗gis debitum perſoluatur. Qui au⸗tem hoc acceperit contra hanc obſer⸗uationē iiſdem penis ſubiacet: que

s Xenodochium. locus in quo pegrini aluntur.
t Noſocomium. locus in quo egroti curantur.
u Orphanotrophiū. locus in quo pueri orbati pētibꝫ aluuṫ.
x Ptochotrophiū in quo pauperes aluṅṫ.
y Geronchotomiū. in q̄ paupes ꝓpter ſenectutē ⁊ ꝓpter infirmi tatem curantur.
z Brephotrophiū. i q̄ infantes ⁊ imbecil⸗les aluṅṫ vt pbantur hec expoſitōes i nouel lis ſup iſta ↄſti. de nō alie. ⁊ emphi.
a Ciuitatē. ſic gꝫ hoc ⁊ alis panficat ci⸗uitas cū ecclia. vt j. e. vt inter diuinum.
b Actoꝝ. i. ſcriptu raꝝ fctāꝝ corā iudice.
c Quantitatis. qꝫ qngentoꝝ ſolidorū.
d Donatōe. vt in auṫ. de nō alie. §. fini⸗mus col. ij.
e Valeat. ſ. dona⸗tio in eo q ḋ excedit. vt. j. de do. ſi qs argen tū. §. ſed in omnibus
f Intimata. i. ſcri⸗pta in actis.
g Alia cā abſimi⸗lē pdictis. nā in locis ſimilibꝫ pdictis idē iuris eſt. ſed ibi ē ſec⁹ vbi qs vellꝫ dicere do naui amico meo. vel ↄſanguineo ⁊ cā pie⸗tatis. tūc eā non poſ⸗ſet niſi ſcḋꝫ vetera iu ra vt hic ḋr vſqꝫ ad. cc. ſolidos. vt. j. de dona. l. ſācim⁹. in prin. ⁊. ff. de le. ⁊ ſena. cō. qḋ cō⸗tra rōnem. hodie vero cōmune ius eſt oim donationum vt vſqꝫ ad qngētos ſolidos valeāt ſine ſcriptura vt. j. de dona. l. pe. vnḋ dicitur cuidā hodie va lere in ecclia vſqꝫ ad dccingētos ſine ſcrip tura. vt ſicut olim in trecentis vltra dona⸗tiones alias fiebat ſic hodie. qḋ ſatiſ dici pt ſed ſm auṫ. videṫ im menſū. vt in auṫ. de n̄ alie. §. ſin imus col. ij ſed certe ibi diṫ de im paore donante. illud aūt ↄſtat ſiue impa⸗tor puato ſeu puat⁹ ⁊ donet nō eſt neceſſaria ſcriptura. vt i auṫ. vt nō fiaṫ pig. §. ſi. coll. v. ſed quid ſi dicā dono talem rem paupibus coram quibuſdā vi⸗deṫ q valet. vt. ff. de le. ij. l. cum pr. §. donatōis. ⁊. j. ti. i. ſi quis ad de clinandū. §. vbi aūt. ſed dico aliud in legato vbi nō erigiṫ legata⸗rij pſona. ⁊ eſt aliud in his ↄtractibꝫ vbi erigiṫ p ſe vel p aliū. ⁊ ſic intellige in paupes pñtes p ſe vel per alium.
h Preter eas. ſ. cauſas.
i Veterum. ſ. legum.
k Scita. i. ſtatuta.
l Sancimus. ſicut lex iubemus, phibet punit pmittit. ita hic ſed illa in mobilibꝫ. hic in immobilibꝫ. ⁊ ſic iſta imitaṫ il⸗lam ſancimus licet cetere leges huius tituli dicant de his q̄ ſunt vſui deo miniſtrantium. hic tamen de rebus diuino cultui cō ſecratis dicit.
m Sanxerunt. vt. j. de religio. locū. ⁊. ff. de ↄtrah. emp. l. ⁊ liberti. ⁊ l. ſꝫ celſ⁹. ⁊ de vſucaptio. i. l. vſucaptōꝫ. ⁊ de reb. diui. l. i. ī ſi §. ſacre.

n Epos. cū forte res. erant epales ecclie. imo certe ⁊ ſi alicui⁹ ca pelle vl mōaſterij ſibi ſbditi vt i auṫ. ḋ ali. ⁊ emp. §. ⁊ qñ cognouī mus coll. ix.
o Economos. qñ alius obligauit non economus.
p Relinquēda. l. ↄ eccliam. ſed ↄ economū ſic vt in auṫ. de alie. ⁊ emphi. §. ſi vō quiſ col. ix. ⁊ in auṫ. de nō alie. §. ſi aūt i pigno⸗re. coll. ij.
q Precio. qñ emit
r Eoꝝ. ſ. vaſorum
s Sūt. ſ. vaſa a tē⸗pore huius legis.
t Vl fuerit. ſ. dein⸗ceps.
v Ad ipſa pcia. i. extimatōꝫ. ſ. ſi corpa non extant.
x Per in rē. ſ. ſi ex⸗tant in eadē forma.
y Siue p ↄditiōeꝫ i. ex lege iſta. vl ſine cā qñ immutata ſunt l non exiſtunt.
z Per in factū. cū ↄſumpta ſūt ⁊ nō ex⸗tant. vel. i. cū extāt vl non extant.
a Cui⁹. ſ. actionis in factum.
b Articulis. nā in loco cuiuſlibet edicti ⁊ interdicti daṫ. vt in⸗ſti. de interdictis i ſi. ⁊ in ſubſidiū. l. aquil. vt iſti. ad. l. aql. in ſi. ⁊ in ↄtribꝫ innomina⸗tis tribꝫ. do vt des. fa⸗cio vt facias. do vt fa⸗cias i q̄rto. ſ. facio vt des daṫ de dolo actio. vt. ff. de preſcrip. ver. l. naturalis ⁊ in alijs multis caſibꝫ i ſubſidi⸗uꝫ. vt hic ⁊. ff. ḋ pſcri. ver. l. quotiēs. ſed ad id qḋ dixit dari ſi vē⸗di. eſt ↄ. ff. de rei ven⸗di. in rē. §. loca. So. qḋ ibi dicit rem ſacrā rei ven. peti nō poſſe. ver⸗ eſt a priuato ⁊ laico. ſed ab eccleſiaſticis pōt vel dic adiecta cauſa ecclie quia vendiderat tanqꝫ eccleſie non tanqꝫ ſuam. ſicut ⁊. ar. ff. de rei vendi. l. i. §. i. vel eſt hec diſiunctiua cuius altera pars eſt ve⸗ra in rem. ſ. vel in factum dari. qꝛ in factum. vel ponitur vel pro et ſi ue. q₂ rectius. prima verior
c Captiuoꝝ. ſ. vendi talia vaſa.
d Prefatarum. ſcilicet mobilium hodie ⁊ immobiliū. niſi hac conditione vt non alienentur ad eccleſiam venerint. vt in auten. de alie. ⁊ emphi. §. ſanciſſimas collatione. ix. quam quidā hic ha⸗bent que incipit res mobiles ⁊c.
e Alias hoim. i. animata corpa. vt ⁊ ar. de pe. l. in ſeruoꝝ. §. ſi. ⁊ in ſti. de eo. cuilibꝫ. cā bona adq̄. §. ⁊ ne h⁹. ⁊. ff. de vē. i po. mit. l. i. §. ⁊ ge⸗neraliter. ⁊ illud. Res mihi nunqꝫ me rebꝫ ſubijcere conor hac ec rōne dicas p alimētis paupm fieri alienatōꝫ qꝛ anime hoim ⁊c.

⁊ q: ſimili modo ſine inſinuatõe in vtr[..]ꝗ cã donat. vt. s. e. illud. ⁊. j. de do. ſi q̃s p redemptõe. in prin. ⁊ p hoc in de cre. xij. q. ij. c. aurũ habet eccia. licet aut. de ñ alie. §. ijſdẽ. coll. ij. ⁊ de alie. ⁊ emphi. §. ſa/cris. de his non dicant

f ❡ Pendẽtib. dummõ ñ pendeāt ex appellõnis cã. vt in aut. vt cum de ap. cog. in prĩ col. viij. Sequit aut. ꝑterea. vt ſi hacten⁹ fuerint facte lites ven ditões ⁊ modo reuo cant

Autentica

PRefea. lex co dicꝫ in caſu ꝑ miſerat aliẽa/ri hic ĩ alio. ꝑterea ⁊c.

h ❡ Ea. ſ. vaſa

a ❡ Venerabilibus ſubaudi ſicuti ſunt.

b ❡ Conflata. i. con/tracta ⁊ liquidata. ſꝫ ⁊ adhuc vendẽtur facta. ar. inſti. d re. di. §. ſacre res. ſꝫ decretiſ/ſte diſtiguant. ſed bñ poteſt rñdere ꝙ calix fractus non ſit ſacer cũ nihil calicitat. re/manſit eo fracto. ſed domo diruta rema/net area. que eſt eius maxima ps Item q̃ modo vendenť cũ ex ſtimari nõ poſſint. vt ff. d re. di. l. [..]a. §. ſi. ⁊ de ꝯtrahen. empt. ſꝫ cel ſus. tñ. fiet vt potent eſtiatõ. vt ⁊ in libero homie c⁹ venditõ q̃nꝫ valet. vt. j. de pa. q̃ ſi. di. l. ij. ⁊. ff. de his q̃ de/ie. vel effu. l. ſi.

s Ancimus. cõ/ſuetudo ſiue lex erat q̃ dice/bat ꝙ ſi quis decurio/num vel curialiũ vel/let ſuã ſubſtãtiã dare quoquo modo ali/cui ſiue in vltia volũ/tate ſiue inter viuos certa ps puta quarta dabať curie. hodie vero excipiunť per hanc legem oia loca venerabilia vt eis decuriones bona omia dare poſſint ⁊ curia nil detrahat ⁊ in aliis bonis ꝑmane at dicta ꝯſuetudo vt hic ⁊. j. q̃n ⁊ quib. quarta ps. l. i. ⁊. ij. ⁊. j. d im po. lucra. de. l. i. li. x. ſed ſi curialis ſit cl'icus tres ptes ſue ſubſtantie remanẽt apud curiam. vt. j. t. i. aut. ſed neꝗ. que eſt ꝯ. ſecus ſi q̃s donet ipo in curia exiſte vt hic

d ❡ Xenones. vbi pegrini alunť ⁊ omia que ſequunť ſunt nomia venerabilium locoꝝ. vt. s. e. illud

e ❡ Curialis. nam ex bonis curialium tantũ dabať quarta.

f ❡ Viuos. ſ. donatõis

g ❡ Inſcriptõib. i. inſcriptio erat quarta portio eius rei quã ali/quis dabat venerabili loco. vt. j. q̃n et quib. quarta ps. l. ij. et. j. de impo. lu. l. i. li. x.

h ❡ In aliis quidem. ſ. priuatis

VT inter dinum. duob modis d͛ ius dinũ ⁊ a deo ꝯſtitutũ vt euãgelia ⁊ dei ꝯſtituta vt ſup reb eccîaſticis factum. et hoc ſcd̃o mõ accipiť hic. Item ⁊ publicũ duob mõis d͛. vt in qualibet ciuitate factũ qd̃ d͛ ius ciuile. vt inſti. de iu. na. §. ius aũt ciuile. ⁊ ciuitati factũ. i. ſup reb ciuitať. ⁊ ſic hic accipitur

k ❡ Priuata ꝯmoda. dicit id eſt iura ſup ꝯmodis priuatoꝝ facta inter duo prima ex vna pte. ⁊ hoc terciũ ex alia eſt dĩa vt hic. ⁊. s. l. px. in ſi. ⁊ ſic no. ꝙ idem ius datť reb ciuitatũ qd̃ reb eccîarũ. vt hic ⁊. s. e. illud. ⁊ ar. in aut. de ñ alie. §. ſi minus. col. ij. ſꝫ arg. ꝯ. ff. de ꝯ. ſi. eñ qui vectigal. in ſi. Item no. ꝙ ius publicũ ciuitatũ alterũ appellať ꝑter romanoꝝ ꝑm quoſdã. vt. j. de ſer. fu. l. mãcipia. ⁊ ali/bi p romanoꝝ ⁊ aliaꝝ ciuitatũ. vt. ff. de publi. l. ſed ⁊ hi. §. preterea. alibi p romanoꝝ tm̃. vt. d. l. cum q̃ vectigal. ⁊. j. of. eius qui vicem

in reb immobilib ſunt ꝓdite

❡ Idẽ Auguſ. Demoſth. p. p.

s Ancimus [c] res ad venerabi/les eccias vel xenones [d] l' mo/naſteria vl' orphanotrophia vel gerontho[..]omia vel in ꝓthotho/trophia vel in noſocomia vel in be/photrophia vel ſi quid aliud tale cõ/ſortium d̃ſcendentes ex qualicunꝗ curialis [e] liberalitate ſiue inť viuos [f] ſiue mortis cauſa ſiue ĩ vltimis vo/luntatibus habita. lucratiuoꝝ in/ſcriptõnibus [g] liberas immunesꝗ eſ/ſe. lege ſcilicet que ſuper huiuſmodi inſcriptionibus poſita eſt: in aliis [h] quidem perſonis ſuum robur obti/nente. ❡ In parte autem eccleſiaſti/ca vel aliaꝝ domuum que piis con/ſortiis d̃putate ſunt ſuum vigorem pietatis intuitu mitigante. cur eniꝫ non facimus diſcrimẽ inter res di/uinas ⁊ hũanas. quare n͛ competẽs ꝑrogatiua celeſti fauori conſeruetť. que optet non ſoluꝫ in caſib quos futurum tempus creauerit ſed etiã in adhuc pendentib ⁊ iudiciali ter/mino vel amicabili ꝯpoſitõe negoũ ſopitis obtinere.

❡ Idem Auguſtus Julia. p. p.

VT inter dinũ [i] publicũꝗ ius ⁊ priuata ꝯmoda [k] cõpetens diſcretõ [l] ſit ſancim⁹ ſi quis aliquã reliqrit hereditatẽ [m] vel lega/tũ vel fideicõmiſſum vel donatiõiſ titulo aliquid dederit [n] vel vendide/rit [o] ſiue ſacroſãctis eccleſiis ſiue ve/nerabilibus xenonibus [p] vel ptho/chotrophiis vel monaſteriis ma/ſculorum vel virginum. vl' orpha/notrophiis vel bephotrophiis vel gerontrophiis. nec non iuri ciuita/tum. vel donatorũ vel venditoꝝ vel relictorum [q] eis ſit longeua exactio. nulla temporum ſolita pſcriptõne coartanda [r] ❡ Sed et ſi in redẽptõ/nem captiuorũ quedã pecunie vel res relicte. vel legittimo modo do/nate ſunt. et earum exactionẽ lõgiſ/ſimam [s] eſſe cenſemus ❡ Et nobis quidem cordi erat nullis temporũ metis hm̃õi actiones circumcludi ſed ne videamur in infinituꝫ [t] hanc [v] extendere. longiſſimũ hominis vite tps elegimus. et nõ aliter eam actio/nem finiri cõcedimus: niſi centum annoꝝ [x] curricula exceſſerint: tũc [y] tantũmodo hm̃õi exactionẽ euane/ſcere ſinimus ❡ Siue [z] itaꝗ memo/ratis religioſiſſimis locis vel ciui/tatibus. hereditas ſiue legatum vel ſideicõmiſſum fuerit relictũ. vel do/natio vel venditio ꝓceſſerit. in qui/buſcũꝗ rebus mobilibus vel imo/bilibus vel ſe mouẽtibus. ſiue ꝓ/redemptõne captiuorũ [a] quedã fue/rint derelicta vel donata [b]. ſit eoruꝫ [c]

alterius gerit. l. i. ac publicum ex vna pte priuata ex altera pte.

l ❡ Competens. id eſt idonea

❡ Diſcretio. id eſt differentia

m ❡ Hereditatem. inſtituendo eccîam vel ciuitatem

n ❡ Dederit. id eſt dare conſueuit.

o ❡ Vendiderit q̃tu/oꝝ. no. ꝑm io. in q̃buſ hec lex locũ hꝫ in here/ditate. in legato. i dõ/nato. in vendito

p ❡ Xenonib. locuſ in quo pegrini ſuſci/piunť. expone huiuſ/modi venerabilia lo/ca. vt. s. e. illud.

q ❡ Relictoꝝ. hoc re/fertur ad hereditateꝫ ⁊ legatum

r ❡ Coartanda. ſcilꝫ exactio

s ❡ Lõgiſſimã. ſ. cen/tum annoꝝ

t ❡ In infinituꝫ. noꝫ infinitateꝫ vitari. vt ff. de le. iij. fideicõmiſ/ſa. §. ſi q̃s decem. ⁊ de dam. infec. q̃ bona. in ſi. vt in aut. vt deter. ſit nu. cle. in prin. col. ix. ar. ꝯ. in aut. de nõ alie. §. ſinim⁹. col. ij. ⁊ ff. de iureiu. videam⁹. §. iurare. ⁊. ff. de fideiuſ. l. ſi ita ſtipulatus a ſeio

v ❡ Hanc exactionem.

x ❡ Centũ annoꝝ. hec eñ eſt longiſſima hoïs vita vt hic ⁊. ff. d vſu/fru. l. an vſufruct⁹. ⁊ tãto tpe durãt actões eccleſiis ⁊ ciuitatib et captiuis vt hic. ſed videtur contra in iure ciuitatum ꝑm. m. nam videtur ꝙ viginti tantum annis duret. vt. ff. de di. ⁊ temp. preſc. l. in omnib. que eſt contra. So. ibi ſpecialiter in reb fiſcalib roma/noꝝ loquitur. que multis aliis priuilegiis gaudent. quare mirari non debes ſi hic grauenť. cum ⁊ idẽ in libertate ſit qd̃ q̃nꝗ eſt dete/rioris ꝯditõis q̃ res alie. quia ⁊ alia multa habet priuilegia. vt. ff de lib. cã. liberis. §. ſi duo. ⁊. l. duobus. ⁊ d manu. teſtamento. l. cum ex pluribus. vel dic ꝑm. P. ꝙ illa corrigitur per legem. j. de preſcri/xxx. an. omnes. ⁊. j. de fundis pa. l. ſi. que ſunt ſimiliter huic contra/nam ſtatuerunt quadraginta annos ⁊ ille due corrigunť p iſtaꝫ ⁊ iſta per auten. quas actiones. vel dic ille tres loquũtur de retinẽ/dis vel acquirendis. ſed hoc non placet. quia maioꝝ pſcriptio de/beret ſtatui in amittendo q̃ in acquirendo ſiue recupando. l' dic ꝑm Jo. ꝙ hic in quattuoꝝ tantum caſibus loquiť illa in aliis. hec placet. vel dic ꝙ omnes iſte actões que plirius durabant artãt. hec aũt ecõtra que minus durabant progat. Item ꝯ. j. de fundis re. pub. l. cum. vbi triginta annis preſcribit ſeru⁹ publicus. ſꝫ ibi de ſeruo principis dicit. preterea ⁊ eſt ibi fauoꝝ curie preſcribentis qui facit etiam naturales filios legittimos. vt in aut. qui. modis na. ef. ſui. §. ꝙ ſi non eſt. col. vij. ⁊ inſti. de nup. in ſi. Iteꝫ ꝯ. j. de ope. pub. preſcriptio. ſed ibi ſpeciale vt nulla pſcriptio currat. vt. ff. de via pub. l. via.

y ❡ Tũc. ſ. elapſo illo tpe nulla petitõe vel exactõne facta.

z ❡ Siue itaꝗ. repetit vt addat. q: iam dedim⁹ priuilegium circa

pſcriptionẽ innuit itaq̧ ⁊ aliud demus vt ei ɔpetat in rẽ etiã ſi nõ tradidetiṫ ⁊ repetit m̃ prius qđ dixerat.
a ¶ Captiuoꝝ. vel ſimili cã vt paupib. vt. j. ti. i. l. nulli. ⁊ l. ſi quis ad. ⁊ epo his caſib. daṫ vendicatio ꝑ leges illas.
b ¶ Donata. ita ꝙ nõ tradita.
c ¶ Eoꝝ. ſ. relictorũ vel donatorum
d ¶ Inhibenda. ſ. actõne.
e ¶ Primas pſonas relinquẽtiũ. ſ. heredes ꝑmos vel ɔſentium.
f ¶ Moueanṫ. ſ. actione. ſic g ſi ɔ alios agat ṗt repelli minore pſcriptõe qđ in petitione hereditaṫ ṗt aptari ⁊ nõ in alijs.
g ¶ Perſonales actiones ex ɔ̃pto vel ɔdictione ex lege vel ex teſtamento actõe vel hereditaṫ petitõe.
h ¶ In rẽ. ſ. vtilẽ. ſ3 qđ ſi pciũ non fuit ſolutũ. idẽ forte. vt. ff. d public. de pcio. nã ⁊ b de vtili dic. vt ⁊ ibi. ſ3 tu dic ꝙ in eodẽ caſu vendicat ſine traditione q̃ ⁊ ꝑuatus facta traditõe. ſ. ſoluto precio vel alias ſatiſfacto vt inſti. d re. di. §. vendite. Itẽ nũqđ poſſeſſio ſine traditõe trãſferṫ. Rñ. nõ qꝛ pluri mũ facti hʒ. vt. ff. ex qui. cau. ma. l. deniq̧. Item qđ ſi vni eccl'e

pene ꝑpetua vendicatio:ᵃ ad annos centum ſecundũ ꝙ dictum eſt extẽ datur nulla alia exceptõe tpis inhibendaᵈ ſiue contra primasᵉ perſonas ſiue contra heredes vel contra ſucceſſores eorum moueanṫ.ᶠ ¶ In his aũt omnibus caſibus non ſolũ perſonalesᵍ actiones damus. ſed etiam in remʰ ⁊ hypothecariamⁱ ſecũdum noſtre ɔſtitutõnis tenorẽ que legatarijs ⁊ fideicõmiſſarijs ⁊ hypothecariam donauit: ⁊ ſup̃dictis omnibus vnum tantũmõ terminũ ſue vite imponimus id eſt centum metas annoꝝ. hec aũt omnia obſeruari ſancimus ⁊ in his caſibus qui vel poſtea fuerunt nati vel iam in iudiciumᵏ deducti ſunt.

In autentica de eccleſia. titu. §. pro temporalibus autem. colla. ix.

Quas actões alias decẽnal alias vicẽnal. alias **CON.**

prius vendidit ⁊ ſolutũ fuit p̃ciũ nõ tñ tradidit deinde alij eccleſie vendidit ⁊ tradidit q̃ erit potior: vtili actõe directa. tñ. ɔ̃ma ꝑlata vtili actõe directe. ff. de pet. her. ... ſ3 ſic ar. ɔ. j. de rei ven. l. q̃ni ... ſ3 illa in priuato loquiṫ ⁊ ex̃ordinaria eſt.
i ¶ Hypothecariã. h referṫ ẽm Azo. ⁊ Io. ad ſola legata ⁊ fideicõmiſſa vel in alijs bonis relinquentĩ. ⁊ nõ eſt ſpãle in hypotheca. qꝛ ⁊ ꝑ aliã legẽ ɔperit vt ſubijcit ẽm ⁊c. quã hẽs. j. cõia de leg. l. i. alij ⁊ ad donatã trahũt ⁊ empta vt ⁊ ibi ɔpetat tacita hypotheca. in alijs bonis vendentis vel donãtis ⁊ ẽm eos tria p̃uilẽa ɔcedit hec lex circa pſcriptõez que alijs ſilis nõ repiṫ niſi vt in dicta. l. de vſufruc. l. an vſufructus. ⁊ l. ne rei domi. vel tem. l. i. ij. ⁊ iij. Itẽ ⁊ in rei ven. q̃ daṫ nõ tradita poſſeſſione qđ nõ eſt alias. vt ff. de rei ven. l. ſi ager ⁊. j. de pact. l. traditionibus que ſunt ɔ. Item in tacita hypotheca vt dixi.
k ¶ Deducti ſunt. i. exiſtunt ⁊ nõdũ defuncti. Sequiṫ au. q̃s actiones.

Autentica.

Quas actões. ɔpetant priuatoꝝ.
m ¶ Excludunṫ. h fallit in duob' caſib' in quib' ꝑuatus audireṫ vſq̧ ad. xxx. an. vt ⁊ alias tricẽnalis eccl'e eſt annalis vt in hereditate heretici. vt in auc̃. vt cũ de ap. cog. §. ſi vero liberi col. viij. ⁊ in bonis rapientis monachã. vt in auc̃. de ſan. epiſ. §. ante pe. col. ix. ſed quid ſi eccl'a ɔ eccl'az ſe vellet tueri. m̃. q̃dragintа annis tueri ṗt ẽm Alar. ff. ex qui. cau. ma. l. fi. ſ3 quidam dicãt. xxx. annis. Item quid ſi eccl'a ɔ ꝑuatũ velit ſe tueri. nunq̃d ꝑuatus poterit vti eadẽ exceptõe. m̃. eodem mõ quo ⁊ alijs ꝑuatus ɔ aliũ priuatũ. nec obſtat. vt. ff. ꝙ quiſq̧ iur. l. i. qꝛ hoc priuilegiũ ex liberalitate principis fuit indultũ. vt. j. c. ti. l. iij. in prin. Item an idem in ciuitate cui pſcriptio centũ annoꝝ cũ eccl'a lex fuit largita. Rñ. nõ idem ẽm Pi. ⁊ Io. qꝛ in ea nõ inueniṫ correctum. vt. j. de ap. ꝑcipimus. in fi. ⁊ de teſta. ſancimus. ſed Pla. dixit idem qꝛ eadẽ eſt rõ vel maior. vt. ff. ad. l. acqui. illud. ⁊. j. de diuer. reſcrip. l. i. Item nunquid poterit hodie concedi vt tantum centum annis contra aliquam eccl'az pſcribaṫ. Rñ. ſic vt fuit Nouantule eccl'e. tñ qꝛ ſunt odioſe pſcriptões ſic q̧ artande. tñ qꝛ antique forme reddiṫ. vt ar. ff. de pac. ſi vnus. §. qđ in ſpecie. ⁊. j. de ſpon. l. fi. Item an h poterit ɔcedi vt nulla obijciaṫ. Rñ. nõ. vt ar. ff. ſi q̃s cautio. ſ3 ⁊ fi. §. ſi q̃ſitũ. Itẽ nunquid ɔ has pſcriptões vel minores q̃ currũt vt ſtatim dices poterit reſtitui in integꝝ eccl'a vel ciuitas. q̃dã vt Pi. ſic

vſq̧ ad quadriennium a die leſionis. ſ. complete pſcriptõis. vt. j. de iure reipub. l. rẽpublicã. ⁊. j. ex q̃. cau. ma. l. reſpub. nã h parificat rẽ publicã eccl'e. ſ3 res pub'ca reſtituiṫ g ⁊ eccl'a. ⁊ hic dicunt fere oẽs alij ꝙ nõ ⁊ eq̃pario fit minori in ɔctib' nõ aũt in pſcriptõib'. Itẽ quid ſi pſcriptio. x. vel. xx. vel. xxx. an. cepat currere ɔ eũ cui eccleſia ſucceſſit. dicũt q̃dã. ſ. Py. ⁊ Io. fieri q̃draginta annis. vt. ff. de vſu. l. cũ q̃dã. §. fiſcus ⁊ §. ſi debitores. ſ3 ṗt dici eã debere vti iure priuati. vt. ff. de iure fiſ. ſi fiſcus. ⁊ de fun. do. ſi fundũ.

tricẽnalis pſcriptio excludit: ſi loco religioſo competantˡ. quadraginta annis excludunṫᵐ vſucapione triẽnijⁿ vel quadriennij pſcriptioneᵒ in ſuo robore durantibusᵖ ſolaᵠ romana eccl'a gaudente centũ annorum ſpacio vel priuilegio. Ti. iij.

De epiſcopis ⁊ clericis orphanotrophijs ⁊ xenodochijs ⁊ ptochotrophijs ⁊ aſſiſterijs ⁊ monachis ⁊ priuilegijs eoꝝ: ⁊ caſtrenſi peculio ⁊ de redimendis captiuis. ⁊ de nuptijs clericoꝝ vetitis ſeu pmiſſis.

¶ Impa. ɔſtã. a. eccl'ijs ſalutẽ dicit.
Vrta ſanctõzˢ quã dudũ meruiſtisᵗ ⁊ vos mãcipiaᵛ veſtra nullusˣ nouis collatõibʸ obligauit. ſ3 vacatõneᶻ gaudebitis: ṗterea neq̧ hoſpitesᵃ ſuſcipietis.

¶ Idẽ auguſti. felici epo
Omnes acticis idebiteᵇ ɔuentionisᶜ iniuria: ⁊ inique ex

n ¶ Vſucapione. ſ. triennij
o ¶ Preſcriptõe. vñ ſi fiſcus rẽ eccl'e venderet tanq̃ ſuã. vt. j. de q̃dri. pſcrip. l. ij. in fi.
p ¶ Durãtib'. vt currãt ɔ eccl'az cũ effectu. ⁊ idẽ in q̃libet pſcriptione minore decẽnio vt in redibitoria vel q̃ſto minoris. qꝛ in decẽ ⁊ viginti ⁊ tricẽnali tantũ innouat hec ɔſtõ. vt in cor. auc̃. vñ h ſumiṫ. hec ɔſtõ innouat ɔſtõez priorẽ. vt in auc̃. de ec. ti. §. p tpalibus col. ix. ſecus in minore ɔ quẽ ipo iure nõ currat. vt. j. in q̃. cau. in integ. reſti. nõ ſit neceſſaria. l. fi.
q ¶ Sola eccl'a. hec clauſula ſumpta ẽ ab Irnerio ex illo ti. vt eccleſia romana ⁊c. q̃ dicebat aliã ɔſtõz. ſ. h ɔſtõ ⁊c. loq̃ in alijs eccleſijs tantũ. ſ3 tu dic ẽm. Io. ꝙ in oib' dic. ⁊ ſic corrigit illã. vt eccl'a romana. quũ ⁊ ſpãliter de ea mentionẽ faciat in rubrica. ſic dicẽs hec ɔſtõ innouat ⁊c. eſt g hec adiectio falſa iure legũ. ſ3 iure cãonũ valet ꝙ diṫ Ir. xvj. q. iij. §. i.
r ¶ De epiſcopis ⁊ clericis. de rebus eccleſiarum dixit. nunc de miniſtris.
s Vrta ſanctionem. i. legem
t ¶ Meruiſtis. coepi ⁊ clerici. ⁊ faṫ mentõez de lege p3. ɔ. ti. pri. ⁊ loquutur hic Conſtantinus qui fuit imperator primus xp̃ianus. j. de natu. li. l. diui ɔſtantini. ⁊ legẽ iſtã p3 fecit vel ipe vel alius ãnceſſor.
v ¶ Mancipia. i. familia noſtra
x ¶ Nullus. ſ. exactor.
y ¶ Collationibus. ſcilicet ſordidorum munerum vel extraordinariorum.
z ¶ Vacatõe. ſ. ſordidoꝝ mũeꝝ vel ex̃ordinarioꝝ
a ¶ Hoſpites. hoſpites h intellige milites armatos q̃ꝝ hoſpitalitas eis q̃ſi munus incũbebat. hoſpites aũt. paupes ſuſcipe debẽt vnde paulus hoſpitalitate inuicẽ ꝑuenientes. vt. j. l. pri. ſ3 opponiṫ hoſpitis receptio ẽ patrimoniale munus. vt. j. de mune. pa. l. iij. ⁊ l. etiã li. x. ⁊ ff. de mu. ⁊ ho. l. fi. §. ſiue aũt. ⁊ l. q̃ originẽ. §. munᵒ hoſpitis. g clerici debẽt ſubire. vt. j. e. l. de his. q̃ eſt ɔ. Rñ. ſubeunt clerici munera patrimonialia ſ3 non oĩa. qꝛ tributoꝝ tantũ. vel aliṫ hoſpitis ſuſceptio alias rei ꝑprie coheret alias nõ. ſ3 q̃ſi ex inopinato ſuſcipiṫ. p caſu clerici nõ excuſanṫ. qꝛ nec milites nec impuberes. nec mulieres nec veterani. imo nec ipe ꝑnceps. vt. j. de mũe. pa. ꝑto. li. x. ⁊ vt in ep. ſpe. ne. li. ſe ex. li. x. ⁊. ff. de va. mu. l. ſũt mũera. In

ſecũdo ⁊ clerici ⁊ milites excuſant. vt hic. ff. de va. mune. his. §. an gariarũ. vel melius licet pr̄imoniale ſit munus ſuſcipe hoſpites. tñ ꝓpter bñficiũ ſpeciale huius legis ſe excuſant. illi enĩ ſoli ſe excuſant q de hoc hñt ſpeciale priuilegiũ. vt. ff. de va. munez. l. ſunt munera. vt pbri ⁊ artiũ pfeſſores ⁊ milites ⁊ veterani. vt. ff. de mune. ⁊ ho. l. fi. §. penul. ⁊ fi.

a ℂ Omnes. tria dicunt in lege iſta. ſ. q̄ clerici relaxent vel excuſent ab extraordinariis mũeribus. ſcd̄o q̄ ſi quid honeſte q̄ſierint q̄ erogent i vſus pauperũ. tertio hoc cõcedit tam clericis q̄ ſuis familiaribus.
b ℂ Indebite q̄ ad eos ⁊ ſi erigant iniuria ẽ eis. ſʒ laicis ñ ẽ iniuria. vt ſtati dicet ⁊ dic q̄ de extraordinariis exactionibus dicit. nec obſtat. j. lex prima.
c ℂ Cõuentioni s. ſ. extraordinarie collecte.
d ℂ Exactionis. ſcʒ ſordidorũ munerũ.
e ℂ Nulla. idẽ dicit melius declarãdo.
f ℂ Negociatores. ſcʒ laici.
g ℂ Uniuerſis. ſ. de ricis nõ habita relatione ad ſinglos clericos. i. ad ſingula generũ. q̄z nõ ad vagabundos. vt. j. e. generaliter. ſʒ ad ſinglos gradus. i. ad genera ſingulorum.
h ℂ Strepitus vocatõ
i ℂ Parſimonia. id ẽ pce viuendo q̄ſituz ſile dbũ habes. ff. de pecu. l. peculiũ.
k ℂ Prouiſione. id ẽ ex ſciẽtia vel ſcriptã
l ℂ In vſum. ſ. congregauerũt.
m ℂ Oporteat. i. decens ẽ. ſic. ff. de iuſticia ⁊ iure. l. i. nec enĩʒ ẽ neceſſe. vt. j. e. l. ſacroſcẽ. q̄ ẽ ꝯ. vel hoc in ſi ſis de rebus eccl̃ie. ibi de ſuo pr̄imonio. Accurſius.
n ℂ Ergaſteriis. ab erga q̄d ẽ opa ⁊ ſterõ q̄d ẽ ſtatio. inde ergaſteriũ. i. opaꝝ ſtatio.
o ℂ Tabernis ꝓ eodem accipe. i. ſtationibus vel ꝓpriẽ. ſʒ hoc q̄ño quñ etiã itrare nõ deleãt. xliiij. di. c. nulli. ru. bri. locabũt. vt. ff. de pe. i. here. l. ⁊ ancillarũ.
p ℂ Religionis. ſcʒ pauperũ.
q ℂ Uerũ etiã nõ ſolũ clericis dam⁹ hoc priuilegiũ. ſʒ ⁊ ceteris.
r ℂ Hominibus. ſ. familiaribus. ſ ℂ Eorũ dẽ clericorum.
t ℂ In mercimoniis. ſ. vendẽdis. v ℂ Cauerũt. i. ꝓuiderũt
x ℂ Redundarẽt. i. abũdarẽt. redũdarẽt tã in ſe q̄ in ſuis.
y ℂ Cõquieſcat. niſi ſint ea que ad expeditõnẽ nr̃i nõis accipim⁹ vt. s. ti. i. l. neminẽ. que ẽ contra.
z ℂ Clericis. i. hoĩbus clericorum.
a ℂ Cõiugia licita tñ. q̄z anteq̄ erãt clerici.
b ℂ Liberi habiti ante ſacros ordines.

Omnes[a] dicunt in lege iſta

actiõis[a] repellatur improbitas: nullaq̄[c] conuentio ſit circa eos munez ſordidorũ. et quũ negociatores[f] ad aliquam preſtationẽ competentem vocãtur. ab his vniuerſis[g] iſtiuſmodi ſtrepitus[h] conquieſcat. ℂ Si q̄d enim vel parſimonia[i] vel prouiſiõe[k] vel mercatura honeſtati tamen conſcia congeſſerint id in[l] vſum pauperum atq̄ egentium miniſtrari oporteat[m] aut id quod ex eorundẽ ergaſteriis[n] vel tabernis[o] cõquiri potuerit ⁊ colligi. collectuʒ id religionis[p] extiment lucrum. Uerumetiam[q] hominibus[r] eorundem[s] que opaʒ i mercimoniis[t] habeãt. diuini principis. i. mei genitoris ſtatuta. miſtimoda obſeruatione cauerunt[v] vti idem clerici priuilegiis pluribus redundarent[x] itaq̄ extraordinariorũ munerũ a p̄dictis neceſſitas atq̄ oĩs moleſtia conquieſcat[y] ad pangariam quoq̄ p̄ſtationem non vocent. nec eorũdẽ facultates atq̄ ſubſtantie. Omnibus clericis[z] hmõi prerogatiua ſuccurrat. vt coniugia[a] clericorũ ac liberi[b] eorum quoq̄. ac miniſteria. id ẽ mares pariter ac femine. eorũq̄ etiam filii[d] ⁊ filie immunes ſemper ab hmõi muneribus pſeuerent.

Nota conſtitutio[e] Frederici imperatoris.

Item nulla cõmunitas vel pſona publica vel priuata collectas exactiones angarias[g] vel pangarias eccleſiis vel aliis piis locis aut eccleſiaſticis pſonis iponant. aut inuadere eccleſiaſtica bona p̄ſumant[h] quod ſi fecerint[i] et requiſiti ab eccleſia vel impio emendare contempſerint. triplum[l] refundãt. ⁊ nihilominus banno impiali ſubiaceant. quod abſq̄ ſatiſfactione debita nullatenus remittat.

ℂ Idem August⁹ ad Taurũ. pp.

c ℂ Miniſteria. id eſt miniſtri.
d ℂ Filii ante cõcepti. nã poſt ſactos ordines eſſent inceſti. Itẽ ſi ſint in ſeruitio parẽtũ ⁊ viuũt p̄res clerici nõ alias. ⁊ facit. s. ti. i. l. placet
e ℂ Sequit nova cõſti. Fredrici. col. decima.

De his clericis qui p̄dia poſſidẽt ſublimis auctoritas[m] tua. non ſolũ eos aliena iuga nequaq̄ ſtatuet excuſare[n] ſed etiã ꝓpriis prediis que ab his poſſident eoſdem ad penſitanda fiſcalia[p] purgere. vniuerſos nãq̄ clericos poſſeſſores dumtaxat[q] puinciales penſitationes fiſcaliũ[r] tranſlationeſq̄ faciẽdas recognoſcere cenſemus.

ℂ Impatores Conſtan. et Cõſtãs Aug. ad taurũ. pp.

Officiales[t] rõnales[v] ſi exhibitione curſus[x] ſeu primipili[y] neceſſitate[z] neglecta. iteruerſa[a] etiam ratione fiſcali q̄d clericatus honorem putauerint tranſeundum[a] ad priorem conditionẽ retrahant[c] ℂ Si vero obnoxii rõciniis vel neceſſitatis non ſint ſub notione[d] iudicũ[e] officiis[f] conſentientibus[g] ſi ꝓbabilis vite ſtudium id poſtulauerit transferant[h] nec ceſſionem[i] metuant facultatum. ℂ Q̄d ſi clandeſtinis[k] artibus putauerit irrepẽdu: duas ptes ſuarũ rerum cõcedant liberis. aut ſi ꝓles defuerit ꝓpinquis ex ꝓpria ſubſtantia ⁊ portionẽ tertiã ſibimet retineant. ℂ Si vero ꝓpinquorum neceſſitudo defuerit. geminę portiones officiis in quibus militant[m] relinquent. portione tñmõ ſibi tertia retenta.

In auten. de ſanctis. epiſc. §. ſʒ neq̄ curialem. collatione. ix.

Sed neq̄ curialẽ aut officialem clericũ fieri pmittimus. ne ex hoc venerabili viro[n] fiat iniuria. ſi vero tales pſone in clero conſtituant[p] tanq̄ nec ad ordinationem producte proprie fortune reſtituant. niſi monaſticaʒ[o] forte vitã aliquis eorũ nõ min⁹. xv. annis impleuerit. tales enim ordinari precipimus. quarta[r] ꝓprie ſub

f ℂ Item nulla. Angarias hoc expone vt di. xi. s. ti. i. l. neminẽ.
h ℂ Preſumãt ex p̄dicta cã. q̄z nõ ſoluerunt collectas. vel etiam ex alia vt hoc tãq̄ fauor extẽdat. vt. ff. de libe. ⁊ poſth. cũ q̄dã
i ℂ Q̄d ſi fecerint aliqui officiales.
k ℂ Ab eccl̃ia. rõe ꝗ delicti ẽnt laici in foro eccl̃ie. q̄d ẽ notandũ ſic ſit de loco ꝓ auten. qua i puincia.
l ℂ Triplum. ſic iſti. de actiõibus. §. tripli.
m ℂ Eius auctoritas. loquit p̄fecto p̄torio.
n ℂ Excuſare. q̄d q̄ñq̄ faciebat. vt. s. ti. ⁊ ſacroſcã. ⁊. l. q̄.
o ℂ Ad penſitanda id ẽ ſoluẽda. Accur.
p ℂ Fiſcalia. ſ. tributa.
q ℂ Dũtaxat. hoc dictio dũtaxat reſpicit prouinciales q̄d ſequit. quedam tamen puincie hodie quaſi ſunt. vt. ff. d cen. l. pe. et fina. Sed videt etiã italicorũ predia eſſe grauãda tributis. vt. j. ſine cen. l. oẽs. que eſt cõtra. So. vt ibi. Itẽ ſimiliter contra inſti. de re. di. §. ꝑ traditionẽ. So. nulla eſt differẽtia quo ad trãſlatiões dominii. ſed quo ad tributa ſic. Item eodem modo contra. vt. j. de vſucapi. tranſfor. l. i. ſed et ibi exequatiũ ẽ ius prediorũ in vſucapione nõ in tributis.
r ℂ Fiſcaliũ. i. tributorum ſolutiones.
ſ ℂ Tranſlationeſq̄. ſi enĩ nõ ſoluant eis auferret fundus ⁊ aliis trãſferret. ſʒ ꝯ ſupra. ti. i. l. placet. So. vt ibi. ſʒ hodie videt correcta iſta lex ꝑ aut. itẽ nulla quã p̄ime legim⁹.
t Officiales. ſcʒ iudices fiſci.
v ℂ Rationales. q̄ ratiocinia gerunt.

x ¶ Curſus.i.actus relicta tõe curſus.i.officiũ ſibi iposi. vt.ſ.de curſu pub.l.publici.li.xij.
y ¶ Primipili.ſ.erpone.ſ.ea.l.q̄ſq̄s.primipili.i.prime ⁊ marime adminiſtrationis quã gerebat.
z ¶ Neceſſitate.i.nõ finito tpe vel nõ reddita ratione.

ſtantie ſibi retẽta.reliq̄s ptibꝫ curie ⁊ fiſco vendicãdis.ſi in clero cõſtituti monaſticã vitã ⁊ decentem impleuerint.ſed ſi poſt clericatus,[q] honorem aliquis vxorẽ aut concubinam accepit.ꝓprie fortune[r] reddatur.ſꝫ tali eccleſiaſtico[s] gradu tenebatur in quo quis conſtitutus vxorem ducere non ꝓhibetur[t].idẽ et in omnibus alijs monachis licet[v] nulli fortune[x] prius ſubiecti fuerint ⁊ generaliter quicunq̄[y] eſſet quolibet eccleſiaſtico gradu conſtitutus ad ſecularem vitam redierit[z] honore nudatus curialis fortune ꝓprie ciuitatis reddatur[a].

¶ Impa. Iouian⁹.a. Secũdo.p.p.
Si quis[b] non dicã rapere[c] ſꝫ attentare[d] tantũmõ iũgendi cã matrimonij[e] ſacratiſſimas virgines auſus fuerit. capitali[f] pena feriatur

¶ Impatores valen. Gratia.⁊ valens ad Cataformium
Preſbyteros diaconos ſubdiaconos atq̄ exorciſtas et lectores hoſtiarios ⁊ pſonalium[g] munerũ expertes eſſe p̄cipimus

a ¶ Interuerſa. q2 obnoxij ſunt. ⁊ non reddunt rationem.
b ¶ Tranſeundũ.i. tranſiuerint
c ¶ Retrahãt.ſic q̄ pſonalr pſecũt ⁊ in factratibꝫ puniũt vt in fine hui⁹ legis
d ¶ Sub notiõe.i. examinatione
e ¶ Iudicũ.ſ.eorũ q̄ curialibꝫ preſunt
f ¶ Officijs.i.officialibus.
g ¶ Conſentientibꝫ ſcꝫ officialibus
h ¶ Transferant in clerũ.ſ.palã exceptis primipilarijs.vt.j.e.ti.q̄ſq̄s eni.q ẽ ꝯ.ſic q̄ ad alios ſe hic refert vel ſo.vt ibi
i ¶ Neceſſionẽ p9 pꝫ quã timebat oli.nã oli ſi clericus fiebat curial.cedere debebãt bona curie.
k ¶ Clãdeſtinis.nota pl⁹ puniri clãdeſtinũ dlictũ q̄ꝫ publicũ ſic.ff.de admi.tu.l.ñ exiſtimo.⁊ retẽto caſu qñ ñ ſunt obnoxij patet q̄ ꝑ hanc legẽ qð põt curialis effici cleric⁹.ſed hodie per auc.ſꝫ neq̄ ⁊c. nõ pt niſi ſcðm formã ibi datam hoc dicit auten.ſed neq̄ curialem.
l ¶ Irrependũ.i.eundũ ad ordinẽ clericatus v el.ſ.intrandũ.
m ¶ Militant.i.militarũt.

Autentica.

Sed neq̄ clero.vt.ſ.abſtrahat[n] ¶ Cõſtituant de facto
o ¶ Monaſticã.ñ tñ fiet monach⁹ cũ ꝓpriã ſubſtãti ã h̄re dici nõ poſſit.s.ti.i.auc.ingreſſi.qð tñ ſtari dicet. ſed quõ hic cũ.j.dicat ſcꝫ ẽ in alijs monachis q̄ idẽ in illis.tñ. non ponit ibi reſpectiue vt in auc.vt defunc.ſeu ſi.in prin.col.v.q̄re q̄ vxorẽ ducere nõ pt.tñ.q2 habitũ hꝫ ⁊ q2 ſatis ẽ clericari curialem
p ¶ Quarta hec particula eſt in.§.curialẽ.ſed tota alia eſt in.§.ſed neq̄ curialẽ.⁊ in auc.de ſan.epiſ.col.ix.
q ¶ Clericatus refert ad id qð dixi.ſꝫ tales eni ⁊c.
r ¶ Fortune.i.curie. s ¶ Eccl'iaſtico gradu vt vſq̄ ad duos gra.
t ¶ Non ꝓhibet.vt in minoribꝫ ordinibꝫ qð eſt generalẽ in q̄libet monacho vt in auc.de mona.§.añ tẽpe.col.i.⁊ hic ſubijcit.
x ¶ Idẽ vt tradat curie.q.d. u ¶ Licet nõ eſſent officiales
v ¶ Fortune.ſeruus vero dño debet reddi.vt.j.e.auc. ſi ſeru⁹ q̄ ẽ cõtra. Itẽ ꝯ.j.de decur.l.ne quis.Sꝫ.ð2 hic redire in pꝛiſtinã conditionẽ quantũ ad onus ſuſtinendũ.non quantũ ad honores.vt ff.de interdic.⁊ re.l.relegatorum.§.finali.
x ¶ Quicunq̄ ſcilicet curialis.
y ¶ Redierit habẽdo vxorem vel concubinam
z ¶ Curiali.imo i aliud monaſteriũ vt i auc.de ſan.epiſ.§.monachus col.ix.ſꝫ dic qð hic bis fugerat ſecus ſi ſel.vt ibi diſtinguit.
a ¶ Reddatur.alias eſt in textu tradatur.
b Si quis ita lege.ſi quis fuerit auſus nõ dicã rapere matrimonij cã ſed attentare tñ.ſ.eius iudiciciã.ſic accipit.ff.de miſer.attẽtari vł ita ſi q̄s auſus fuerit nõ dicã rapere ſꝫ attentare tñ matrimonij ꝯiungendi cã.⁊ ſcðm h̄ ẽ ꝯ.ff.ð penis.l.cogitationis.⁊.ff.ad.l.cor.de fal.l.qui fal ſaꝫ.ad quorũ ꝯrioꝝ ſolutionẽ ſic diſtingue.aut q̄s cogitauit tñ delinquere ⁊ ad actũ nõ ꝓceſſit.⁊ tunc nõ puniť.ita loquiť.ff.de pe.l.cogitatõnis.nã primi motus nõ ſunt in ptãte nr̃a.aut ad actũ ꝓceſſit ⁊ tũc aut ꝑduxit ad effectũ ⁊ indubitanter puniť ſiue vtat ſiue nõ.vt.ff.qð quiſq̄ iuris.l.ij.in prin..aut nõ ꝑduxit.⁊ tunc aut q2 voluit ⁊ hoc caſu ei parcitur ⁊ ſic loquiť.ff.ad.l.cor.de fal.l.qui falſam.⁊.ff.ad turpil.queſitũ.aut q2 nõ potuit.⁊ tunc aut erãt atrociora ⁊ h̄ caſu puniť acſi ad effectũ ꝑduxiſſet.vt hic.⁊.j.ſi quacũq̄ pre.po.l.in prin.⁊.ff.de extraor.cri.l.ij.aut nõ erant atrociora ⁊ hoc caſu nõ puniť.vt.ff qð q̄ſq̄ iur.l.ij.§.ſi.et hoc caſu aut nõ deſiderãt iuris efficaciaꝫ aut deſiderãt ⁊ h̄ caſu quis nõ puniť.j.ſi mãci.ita fu.ali.ea q̄ dem
c ¶ Rapere qð maiꝰ eſt.

¶ Impa. Theodoſius dixit
Nec honore[h] nec legibꝫ[i] epiſcopus ad teſtimoniũ dicendũ flagitet[k] ¶ Itẽ dixit[l] epm̃ ad teſtimoniũ dicendum[l] admitti[m] non decet: nã et perſona honoratur[n] ⁊ dignitas ſacerdotis[o] excepta[p] cõfunditur[q]

In auth. de ſanc.epiſ.§.nulli vero iudicum.col.nona. COD

Sed iudex.mittat ad eũ quoſdam de ſuis miſtris[r] vt ꝓpoſitis[r] ſacroſctis euãgelijs ꝑm[s] q̄ decet ſacerdotes[o] dicãt q̄ nouerit[c]
¶ Idẽ Paulino p̄fecto auguſtali
Preſbiteri citra iniuriã queſtionis[v] teſtimoniũ dicãt.ita tñ vt falſa nõ ſimulẽt[x] ceteri vero clerici qui eundẽ gradũ vel ordinem ſequuntur ſi ad teſtimonium dicendũ petiti fuerint: prout leges[z] ꝑcipiunt[y] audiant.et ſalua tamẽ ſit litigatoribꝫ falſi actio[a]: ¶ Si forte preſbiteri qui ſuo nomie[b] ſuperioris loci teſtimoniũ dicere citra aliquaꝫ corporalẽ iniuriã ſint precepti[d] hoc

d ¶ Attentare.ſcꝫ qð eſt min⁹.⁊ hoc ſi ad aliquẽ actũ ꝓceſſerit alias nullã pati ť penã.vt.ff.de pe.l.cogitatõis. Itẽ non puniri delictũ lꝫ ñ ſequtur effect⁹.vt hic ⁊.j.de fur.ſi q̄s ſeruo.⁊.j.ad.l.[illegible].l.q̄ſq̄s ⁊ ff.de extraor.cri.l.i.⁊ j.ſi quacũq̄ p̄.po.l.i.⁊ lꝫ ſit ſpãlia.regulari ꝯ.vt.ff.qð q̄ſq̄ iur.l.i.in fine.⁊ ad.l.cor.de fal.q̄ falſam.⁊ de hoc dic vt no.ff.de fur.l.qui ea mente.⁊.ff.de pe.l.cogitationis

e ¶ Matrimonij.⁊ nedum ſtupri multo magis ergo ſi vt concubinam eam habuerit vel habere attentauerit
f ¶ Capitali.vel vt capite puniť.ſ.vt ciuitatẽ amittat.⁊ facit.j.ð rap.vir.l.vnica.
g Preſbyteros perſonalium vt tutele vel cure.vt.ff.ð mu. et ho.l.i.et.l.munerum.§.ij.et.j.e.generaliter ⁊ in auten. ibi poſita.
h Nec honore.q.d.aliquis honor eſt ei ſi veritatem aperiat. vel dic honore ſcilicet iudicijs
i ¶ Legibus.id eſt iure ciuili qð cogit alios ad teſtimonium perhibendum.vt.j.de teſti.ſi quando
k ¶ Flagitetur.id eſt vocetur inuitus ſcilicet.ſed nec volens eſt admittendus ſcðm.D.vt ſubijcit hic
l ¶ Item dixit ſcilicet Theodoſius.
l ¶ Dicendum coram iudice.
m ¶ Admitti.ſponte volentem teſtificari.
n ¶ Honoratur.id eſt honoranda eſt in hoc ⁊ alijs ſi vero hales honoratur plana eſt
o ¶ Sacerdotis.id eſt epiſcopalis
p ¶ Excepta.i.priuilegiata a tali onere.
q ¶ Confunditur.ſcilicet ſi adducantur vł confunditur cũ alijs clericis.ſcilicet quia iam non eſſet differentia inter epiſcopum et alios clicos. ¶ Sequitur autentica. ſed iudex.que eſt ex cor.de ſanc. epiſ.col.ix.

Autentica

Sed iudex miniſtris ſi ipſe iudex impediatur ire.alias ipſemet debet recipere teſtes.vt in auc.vt defunc.ſeu fu.§.illð colla.v.⁊ hoc eſt ſpeciale vt eatur ad domum teſtis.ſic et ff.de iureiur.l.ad perſonas.
r ¶ Propoſitis ⁊ tactis ꝑm p.vt.j.de teſti.l.iureiurãdi tu.dic nõ tactis q2 ſubijcit ꝑm q̄ decet ⁊c.q2 ſacroſancte ſcripture ꝓponũtur ante eos ⁊ non tanguntur ⁊c
s ¶ Sacerdotes hic mutat pſonas.nam ſupra dixit ad eum.hic dicit ſacerdotes ⁊ dicant que nouerint

t Que nouerint. h ſi velint dicere dictū ſ. arg. alias nō coguntur. vt in ſūma huius ti. §. priuilegia. ſic ergo p vtraq; pte vt h. e. ſ. e. l. pri. pſbyteri. ⁊ in aut. de teſti. §. ⁊ qm̄. col. vij. ⁊ eſt hec generalis
Preſbyteri. q̄ōnis. i. tormentationis. vel ita ꝯſtitutio vt non fiat eis poſtea qd poſtq̄ dixerint teſtimoniū vtrū bn̄ vel male dixerint

t Animaduertatur. id eſt puniatur.
v Cultus. ac ſi dicat cuilibet ibi exiſtenti.
x Conuictos. id eſt comprobatos per teſtes
y Nouerit. ſic ergo poſt ꝯfeſſionē dat ſnīa vt dixim9. ff. ad. l. acq. proinde in. §. notandū. ⁊ dic ſpōte ꝯfeſſuz. vt. q. i. nos in quib. §. alias. ꝯ. vt. ff. de qſt. l. ꝯ. diuus. ⁊. §. delinquentibus.

x Simulēt. id eſt dicant.
x Leges de laicis.
y Precipiunt. vt poſſint ſubijci q̄ſtionibus ſicut ceteri liberi hoīes ſi in teſtimōio vacillant ⁊ dicant ſe interfuiſſe facto. vt ff. de queſt. l. ex libero ⁊. l. vnius. §. teſtes. ⁊ ſ. de abol. fallacit. §. q ſi ingenuorū.
z Salua nūc redit ad primum caſum
a Actio. i. accuſatio. ſic ponit in aut. eo. §. ſi quis aūt. ff. de iureiu. ꝓpter. §. i. Itē ⁊ actio pecuniaria poteſt dari in falſariuz. vt ff. ad. l. cor. de fal. qui nomine. non tm̄ torquet vt dicit.
b Suo noīe. h dicunt q̄dā ſpāle in ſacerdotib[illegible] poſſint i cā ꝓpria teſtificari. ſz eſt falſum. vt. ſ. de teſti. l. oībus. tu expone ſuo noīe. i. ꝓpt ſuum nomen. q2 obtinz locū ſuperiorem.
c Supioris. i. clericalis. nam ſacerdotes ſunt in ſuperiori gradu inter ceteros clericos.
d Precepti. i. excuſati.
e Suppreſſerint. id eſt occultauerint.
f Honorz. cui plura ꝯmittunt plura exigunt vt h. ⁊. ff. de penis q̄daz. ⁊ in aut. vt de func. ſeu fu. §. i. col. v. ſed. ar. ꝯ. ff. de incen. rui. nau. pedi9 et. ſ. vt nemo pri. l. ne q̄s. et. ff. de penis. l. capitaliū. §. ſi. et. s. ti. i. l. nemo. §. ſi. Itē notat ꝯmittere falſū q̄ tacet verū vt. ar. ſ. ſi ꝯ ius vel vti. pu. l. ij. ⁊. ff. ad. l. cor. de fal. l. i. §. i. Sequitur autentica preſbyteri.

ipſo qd nihil metuant ea ſuppreſſerint [e] multo magis etenī pena digni ſunt quib9 cū plurimū honoris [f] per noſtram iuſſionem delatum eſt: ſi in occulto inueniatur crimen.

In auten. de ſanc. epiſ. §. reuerendiſſimus epiſcopus. colla. ix.

Preſbyteri ſeu · C O N. diaconi ſi falſuz teſtimoniuz dixerint [g] ſi quidē in cā pecuniaria. diuino miſterio [h] dūtaxat per tres ānos ſeparati mōaſterijs ⁊ verberib9 tradant. ſz ſi in crimīali clericat9 honore nudati legitimis penis ſubijciant. ceteri vero clerici cōi iure officio eccliaſtico depulſi ſine delectu [l] cāe verberib9 [m] coerceant.

Imp. Valen. ⁊ Theodoſius. a a. Ticiano. p̄. p̄.

n Ulla niſi emerſis quinq̄ginta annis ſm̄ pceptū apl̄i ad diaconiſſaꝝ ꝯſortiū transferat [n]

In aut. de ſanc. epi. §. pſbyterꝝ. col. ix

Preſbyter [o] mi · C O N. noꝝ vigintiquinq; ānis fieri non pmittim9. ſz neq; diaconū [o] minorem decem et octo. Item eps minor annis trigintaquinq; ordinari prohibetur.

In auten. de ſanc. epi. §. diaconiſſam vo. collatione. ix.

d Diaconiſſam in C O N.

ſanctā eccliaz nō ordinari p̄cipimus q̄ minor ſit annis q̄draginta: aut ſi ad ſecundas puenerit nuptias.

Impa. Archadius et honori9. a a Theodoro. prefe. pre.

Si q̄s [p] in h [q] gen9 ſacrilegij prorupit. vt i eccliās catholicas irruēs. ſacerdotib9 ⁊ miſtris vel in ipo cultu [r] locoq; [s] aliqd iportet iniurie. qd gerit [s] a puincie rectoribus animaduertat: atq; ita puincie moderator ſacerdotū et catholice ecclie miſtroꝝ. loci q̄z ipſi9 ⁊ diuini cult9 [v] iniuriā capitali in ꝯuictos [x] ſeu confeſſos reos ſnīa nouerit [y] vindicandū: nec expectet [z] vt eps iniurie ꝓprie vltionē depoſcat: cui ſāctitas [a] ignoſcēdi gloriā dereliquit. ſitq; cunctis laudabile [b] factas atroces ſacerdotibus aut miniſtris iniurias velut crimē publicū pſequi ac de talib9 reis [c] vltionez mereri. q [d] ſi multitudo [e] violēta a ciuilis apparitoris [f] executione ⁊ adminiculo ordinū [g] vel ordinatoꝝ poſſeſſorūue nō poterit flagitari [h] q ſe armis an locoꝝ difficultate tueat p̄ſides puincie ⁊ militari auxilio p publicas lr̄as a ꝓpetito [k] competentem vindictam tali exceſſui imponere non morentur.

In auten. de ſancti. epiſ. §. ſi quis cum ſacro. collatione. ix.

z Nec expectet. ſ. pſes vel moderator.
a Sanctas. alias ſanctitas.
b Laudabile. ſine accuſatore punit q̄. vt et dixi. ſ. de teſtib9. nullum.
c Reis. id eſt delinquentibus.
d Qd pro et.

Autentica

p Preſbyteri dixerint q ſit et tacendo veꝝ. vt in. l. preſbyteri.
h Miniſterio. i. officio et beneficio.
i Legitimis. laicoꝝ que ſunt ad. l. cor. de fal. l. i.
k Ceteri a preſbytero vel diacono. Accurſius.
l Sine delectu. ſine diſtinctiōe illa vtꝝ fuerit pecuniaria cā an criminalis vt. s. l. ſz h. aliter ⁊ min9 puniat. i pecuniaria q̄ criminali
m Verberib9. id eſt tormentis.
Nulla transferat. vt in autē. quō opor. epiſ. §. q̄ꝛa. ſz Paulus ad Thimotheū dixit de. lx. Itē aut. h poſita diaconiſſam. ⁊ c. corrigit hanc legem ⁊ dicit de. xl. ſic q; min9 tp̄s putauit ſufficere impator q̄ aplſ. vel impator antiquus.
Sequitur auten. diaconiſſam. ⁊ auten. preſbyterum que ſunt de ſanc. epiſ. §. diaconiſſam. ⁊. §. preſbyterum. collatione. ix.

Autentica

p Preſbyteꝝ. diaconum. ſz vel ſubdiaconum. vt in coꝛ. aut. vnde hec ſumitur de ſanctiſ. epiſ. §. preſbyteri.
Si q̄s. tres ſpālitates notant hac lege. prima q crimē iniuriaꝝ eſt publicū crimē. ſecūda q ex eo infligit pena capitalis. tertia q q̄s ſine accuſatore punit. vel dic q nullum ſit hic ſpeciale. q2 non loquit de crimine iniuriarū ſed de crimie ſacrilegij.
q Hoc gen9. nam h eſt vnum inter cetera.
r Prorupit. i. inciderit.
z Ipo cultu qn̄ dicitur officium.
s Loco qn̄ non dz.
s Qd gerit. i. quod factum eſt.

e Multitudo ſcilicet delinquentium.
f Apparitoris. id eſt nuncij communis.
g Ordinum. id eſt militum iuſticie illius caſtri vel loci.
h Flagitari. id eſt iudici preſentari.
i Qd. id eſt quia.
k Appetito. ſicut. ſ. de his qui latro. vel in alq̄s cri. l. ij.
Sequit auten. ſed nouo.

Autentica

Sed nouo. iniuria. ſcilicet illata aut pro ⁊ vt patet ex eo q dicit de letanijs. ſic. ff. de ver. ſig. ſepe. et eſt hec auten. de ſanctiſ. epiſ. §. ſi quis cum ſacra. collatione. ix.
m Mittitur. quando officium nō celebratur.
n Miniſteria tempore quo celebratur miniſterium.
o Pro iniuria illata.
p Verberatus. hic quando ſunt facte. alias punitur.
q Clericis. ita tamen vt non turbetur officium.

i In eccl'ijs vicis. non accipias h vicū niſi de aſcripticijs tm̄ alteri9 poſſeſſionis. nā ex eadē poſſeſſione clerici ordinantur. volēte demū dn̄o ꝯſtitutione noua ⁊ p̄ter voluntatē
s Del vico. ſi idonei ſint ibi. alias ſec9. q2 de alq̄s terris. vt. ar. ff. de mu. et ho. vt gradatim. §. et ſi. l. ⁊ qd cuiuſq; vniuerſi. l. i. §. pe. Ir. tamen dicit hanc legem loqui in aſcripticijs tantum. et pro co. ſ. quiſquis. vnde et inuito dn̄o. vt in auten. e. §. aſcripticios. ſz et in alq̄s loqui poteſt qui ratione poſſeſſionum ad aliqua tenentur preſtanda. vt et. ar. ſ. de offi. preſi. l. tres.
t Capitationis. id eſt penſationis vel tributi animalium.
u Sarcinā. q̄ꝛuz ad corp9.
v Recognoſcāt. ſcʒ in eo vico.
x Iudicio. cōſentiente patrono vt in autē. de. ſi q̄s oratori domum. vel ibi ad collationē hic ad certum numerum clericorum. ⁊ facit ſupra. ei. ſ. non plures. et in decretis. lxi. di. c. nullus.

S[i] quis curialis. obnorius rationibus curie.
z ¶ Conuentione. i. citatione.
a ¶ Ex ſolertia. i. ſolicitudine.
b ¶ Iudicantium. forte ab is quibus ſeruiebat ſi pſidis deſit co-
pia. vt. j. de decu. l. generali.

x ¶ Eorum expulſorum.
z ¶ Indignationem ſcilicet noſtram.
c Conuenticulam illicitam vt aliquorum hereticorum.
t ¶ Extra eccliam. i. ext eccliaſticā religionē. 7 ſic expone l.
ſi. ho. l. alij hñt ibi etiā 7 ſic ē plana lex. vl' dic tertio qr lz ex ecclīam

c ¶ Veluti. exempli
ficatiue.
d ¶ Signu militari
i. ſocietate. 7 tūc pici
tecta imiſſa. vel ꝓprie
dic q manus iniecta
tur in eū capiendo ip-
ſum.
f ¶ Reuocet. ſz an cle
ric⁹ eē deſinat. Rñ. nō
ſz priuilegijs clerico
rū nō vtet. qr nec de-
curio q̄ q̄n q̄z manci
pat. i. dat decurio eē
deſinit. vt. j. ad. l. cor.
de fal. ſi q̄s. ſed. arg. ō
in auꝫ. quō optet. e. §
neq̄z aūt 7 fac ad hāc
l. de agri. 7 cen. l. ſi. 7 i
auꝫ. vt iudices ſine q̄
q̄ ſuf. §. neceſſitatē. 7
in decre. di. li. c. ij. 7. iij
7. xxvij. di. pter. 7. j. e. l.
quiſq̄s. 7 poſſet h legi
auꝫ. ſed neq̄z. q̄ eſt. o.
e. l. officiales.
g ¶ Legē quā nō ha
bem⁹. q̄ dicebat h q̄ꝺ
ſequit. erat em̄ lex q̄
patiebat fieri decurio
nes clericos. ſi vellēt
cedere bōis 7 dare cu
rie.
h I ecclie. cō
miſſaꝫ. i. pec
catū ſiue de
lictum.
i ¶ Cōdemnatōe. ſꝫ
q̄ s. ti. i. placet. ſꝫ dici
ponit pena ciuilis. ibi
criminalis. vl' ibi ꝺ p
uilegijs circa tributa
de q̄bus dicibi. hic de
alijs. vl' h ꝺ ꝑuilegijs
ſpālit alicui q̄ ad pe
cuniā idultis ibi ꝺ ge
neralibꝫ. vl' ibi vidi
cta. h mulcta. Itē. ꝫ.
s. ti. i. l. iubem⁹ nulli.
§. ſane. ibi vindicta
hic multa. vel ibi q̄n
circa alienatōꝫ violā
tur priuilegia. Itē. ꝫ.
i. de legi. 7. ꝯſti. l. q. ſꝫ
ibi ſoluas. l' itelligas
legē iſtam loq̄ui deo
qui volebat priuile
giū ecclie ipugnare. p
uilegia tn̄ intellige ñ
incluſa i corꝑ iur. Itē eſt hic auꝫ. noua. Itē quecunq̄z 7c.

S[ed] nouo iure ꝑ tali Cō[n]
iniuria verberat aut in exili-
um mittitur[m] ſꝫ ſi ſacra mi-
niſteria[n] turbauerit vel celebrare ꝑ
hibuerit capite puniatur. Idem eſt
7 in letanijs nam pro iniuria[o] verbe-
ratus[p] exilio tradatur ſi eas concuſ-
ſit capite puniatur. laicis facere le-
tanias interdicimus ſine clericis[q]
que ſine orationibus 7 cruce fieri nō
debent.

¶ Idem. aa. Euth. prefec. pre.

i I[n] eccleſijs[r] que in poſſeſſiōi-
bus vt fieri aſſolet diuerſoꝝ
vicis vel etiā quibuſlibet lo-
cis ſunt ꝯſtituti clerici nō ex alia poſ
ſeſſione vel vico[s] ſed ex eo vbi eccle
ſiam eſſe conſtiterit ordinentur. vt
ꝓprie capitatiōis[t] onus ac ſarcinā[v]
recognoſcant[x]. ita vt ꝑ magnitudi
ne vel celebritate vniuſcuiuſq̄z vici
eccleſijs certus iudicio[y] epiſcopi cle
ricorum numerus ordinetur.

¶ Idem. aa. Euthichiano. pre. p̄.

S[i] quis[z] curialis clericus fu
erit ordinat⁹. nec ſtatim ꝯuē
tione[a] ꝑmiſſa priſtini ꝯditio
ni reddat: ſi is vigore 7 ſolertia[a] iudi-
cantiū[b] ad priſtinā ſortē veluti[c] māu
iniecta mox reuocet[f] clericis em̄ vl
terius legē[g] ꝓdeſſe non patimur: q̄
ceſſione ꝑtimonij ſubſecuta decurio
nes clericos eſſe non vetabat.

¶ Idem. aa. Fidiano vicario.

s I[n] eccleſie venerabilis priui-
legia cuiuſq̄z[h] fuerint vl' te-
meritate violata. vl' diſſimula-
tōe neglecta. cōmiſſū[h] quinq̄z libraꝝ
auri ꝯdemnatione[i] plectetur.

Noua conſtitutio Frederici.

I[tem] quecunq̄z cōmunitas vel
perſona per annum in excōmūi-
catione ꝓpter libertatem eccleſie
pſeuerauerit. imperiali banno ſub-
iaceat: a quo nullatenus extrahatur

niſi prius ab eccleſia beneficio abſo-
lutionis obtento.

¶ Idē Augu. Fidiano vicario.

Q[ui]cunq̄z reſidentibus[k] ſacer-
dotibus[l] fuerit epiſcopali lo-
co 7 homine detruſus[l] ſi[m] ali-
quid contra cuſtodiam vel contra q̄-
etem publicam moliri fuerit depre-
henſus. rurſuſq̄z[n] petere ſacerdotiū[n]
a quo videt[o] expulſus: procul ab ea
vrbe quam conturbauerit centum
milibus[p] vitā agat: nec noſtra ade-
at ſecreta: nec impetrare reſcripta ſpe
ret: ſed etiam impetratis[p] careat et
defenſoribus[q] et eorum[r] indignatō
nem[z] ſubituris.

¶ Idem. aa. Stadio. p̄. vrbis.

c C[o]nuenticulā[c] illicitā etiaꝫ
extra[t] eccliaꝫ in priuatꝫ edi
bꝫ celebrari ꝓhibem⁹: pſcrip
tōis[v] dom⁹ ꝑiculo imminēte. ſi dñſ
eius in ea clericos[x] nouā ac tumul-
tuoſam ꝯuenticulā extra eccleſiam
celebrantes ſuſcepit.

¶ Impatores Honorius 7 Theo-
doſius antemio. pre. pre.

Q[ui]ſq̄s cenſibꝫ fuerit[a] anno-
tatus[b] inuito agri dño ꝑpet
ab oī clericatu: adeo vt etiaꝫ
ſi in eo vico in quo noſcit manſita
re clericus fuerit[c] ſub hac lege[d] reli
gioſum aſſumat ſacerdotium. vt et
capitationis[e] ſarcinā ꝑ ipm dñm ag
noſcere compellat[f]. 7 in curialibꝫ ob
ſequijs[g] quo malunt ſubrogato[h]
vtat: ea ſ. immunitate[i] indulta[k] q̄
certe capitationis[l] venerādis[m] eccle
ſijs relarat. nullo ꝯtra hanc legem
nunq̄z valituro reſcripto.

¶ Idem. aa. Maximo. pre. pre.

p P[l]acet[n] nr̄e clemētie vt nihil
cōe clerici cū publicis actōi
bus[n] vl'[o] ad curiā ptinentibꝫ
cui⁹ corꝑi nō ſūt anneri[p] habeant. p̄
terea eis qui parabolani[q] vocantur

ꝓhibeat nō io in ec-
clia pmittit nō ei ſp
valet. ar. a ꝯtrio ſenſu
vt. j. de iuri. om. iu. l.
nemo.
v ¶ Proſcriptōis. i.
publicationis. ſic. j. ꝺ
fal. mone. l. i. §. dom⁹.
x ¶ Clericos hr̄tos
y ¶ Tumultuoſam
ſic 7. j. de is q̄ ad eccle.
ꝯfu. l. denūciam⁹. 7. j.
de here. l. iij. 7. j. de pa-
ga. ſar. 7 tem. l. i.
Q[ui]ſq̄s. ſ. illi-
gatus.
a ¶ Annota
tus. id ē. glebe ſer-
uus effect⁹. vt de ea cē
ſū ſolueret annuum.
b ¶ Annotatus id ē
allegatus.
c ¶ Fuerit. i. eē voluerit
d ¶ Sub hac lege. i.
d ño pmittēte. ſꝫ ho-
die 7 iuito. vt in auꝫ.
de aſcri. que eſt. ꝑ ea.
iubemus.
e ¶ Capitationis. i.
tributi.
f ¶ Compellat. ſ. tal' cle
ric⁹. vt. s. e. i eccleſijs.
g ¶ Obſequijs. ſ. co
lendi fundum.
h ¶ Subrogato. id ē
hmōi loco dato. ar.
q vaſallus poſſit fui
re feudū p ſubſtitutū
Itē. ar. q here ſ aduo
cati nō iuriſpit⁹ poſſi
ſit ſeruire ꝑ aliū 7 re-
tinere feudū. vt. j. e. l.
ad ſimilitudinē. 7. l.
iubem⁹. ſꝫ. ar. ꝯ. ff. ꝑ ſo
cio de illo. 7. j. de pro-
curatoribus. l. ſi.
i ¶ Immūitate. q̄ꝺ
ſit cū dñi voluntate.
k ¶ Indulta. huic
clerico.

Q[ui]cunq̄z reſidentibus in conſilio.
k ¶ Sacerdotibus. i. epis
l ¶ Detruſus. i. incluſus ꝑ electōꝫ. 7 q̄ꝺ dicit. j. expulſus.
ſ. ipo iure ꝑ talia cōmiſſa. vel verius dic detruſus. i. depoſit⁹ 7 expul
ſus. 7 ꝓprie ponit. 7 ꝓbat hec expoſitio in auꝫ. c. §. ſi quis archiepo.
quam auꝫ. habent hic quidam.
m ¶ Si pro quia.
n ¶ Rurſus. id eſt iterum.
n ¶ Sacerdotium. i. epiſcopatum petere velit
o ¶ Videtur 7 etiam 7c.
p ¶ Milibus. id eſt miliaribus.
p ¶ Impetratis. reſcriptis.
q. ¶ Defenſoribus qui vellent eos defendere.

l ¶ Capitationis. ſ. extraordinarie preſtat. vt. s. e. de his. vel dic
q dicit de predijs eccleſie.
m ¶ Venerandis. ſcilicet alijs clericis. occaſione venerandaruꝫ
eccleſiarum.
p P[l]acet. actionibus publice ideo dicuntur. qr iure publico.
i. ciuili inducte ſunt. vt 7. ff. de origi. iu. l. ij. §. deinde ex his.
alr̄ dic actionibus. i. muneribus. vt ſit iudex.
o ¶ Vel. i. actibus ſiue officijs ptinentibus ad ſingulos de popu
lo. vt 7. j. e. l. reperta.
p ¶ Anneri ergo in curia epi q̄ eius curie corꝑi ſunt ānexi ha-
bere poſſunt aliquid commune.
q ¶ Parabolani. i. medici ſic dicti. qr multās hñt pabolas q̄ 7 cir-
cuitores vocant. vt. ff. de excu. tu. l. ſi quis duas. §. i.
r ¶ Spectaculum. i. ludum.

a ¶ Sindico.i.defenſore ipſius corporis medicoꝝ qui ſexcēti erāt. vt.ſ.e.l.pr.ꝛ eoꝝ noīa ſcripta erant in b[illegible]e ſiū in quaterno q̄dā vt hic ſubijcit. Et no. q̄ aliqua poteſt facere quis p ſe vel pro ſuo corpore.que p alio ñ pt.vt.ſ.de pcu.l.qui ſti.pendia.et.ff.de pcura.l.filius.§.milites.

b ¶ Sub ea diffinitione.hoc eſt iubeo p̄dicta ſub certa pena diffinita

c ¶ Breuibꝫ.i.ſcriptē vel quaternis.Sequitur autē.interdicim⁹ ac.quā inuenies.ſ.e.poſt legem paboſani

d ¶ Parabolani.i.medici.ꝛ regitur a verbo p̄cipim⁹ q̄ð eſt infra.et ſic indeclinabile

e ¶ Arbitriū.i.volūtatem.

f ¶ Fuerāt.ſ.añ electionē faciendā de tāto numero

g ¶ Honorat̄.i.officialibꝫ qui ehgi ñ p̄ñt nec d̄ñt ſicut nec ſubrogāi vt ſubijciet ſtatim

h ¶ Ex his.ſ.medicꝫ

i ¶ Sacerdot̄.i.epi

k ¶ Excepc̄.q2 nō dꝫ quis eligi de illis.

l ¶ Reliquis.ſ.p̄ceptis

m ¶ [illegible] ſupioris.

n ¶ Forma.vt.s.l.pxima

Autētica

Interdicimus:ſcīſſimis epis.quales oēs eē debent

o ¶ Collegio.idē eſt in cōuerſis.

q ¶ Sc̄emate.i.ordine vel figura.

r ¶ Ad tabulas.etiā graue argumēto ei⁹ q̄ð dicit de ſpectaculo quod fit grat̄.ſꝫ q̄d ſi ad ſcacos.rñ.forte ſecus.q2 in ingenio naturali conſiſtit nec cōmittit viribꝫ fortune ꝛ auten.hec eſt d̄ ſan.ep.§.interdicimus

s ¶ Minuere.ſ.trieñium.

Cum.vt epm vel clericum.

v ¶ Agit.id eſt agere debet.

x ¶ Decolorari.id ē diffamari

y ¶ Sororie.vt ſi diceret aliquā quaꝫ dicat ſororem

z ¶ Cogitcāt.ſic.ff.de vſu.ꝛ ha.l.ñ aliter.

a ¶ Filias.quas habuerūt añ clericatū

b ¶ Septa.i.clauſa.

c ¶ Fedus.i.vincl'm vel primitas ꝯſāgui

d ¶ Cōiugi tatis.um.ſ.maritorum.

neqꝫ ad quodlibet publicum ſpectaculum[k] neqꝫ ad curie locū neqꝫ ad iudiciū accedēdi licētiam pmittimus niſi forte ſinguli ob cās pprias et neceſſitates iudicem adierint aliquem pulſantes lite:vel ab alio ipſi pulſati.vel in cōes totius corporis cās ſindico[a] ordinato ſub[b] ea diffinitōe vt ſi quis eoꝝ hec violauerit.et breuibꝫ[c] pabolanis eximat̄.ꝛ ꝯpetenti ſupplicio ſubiunget̄.ne vnqꝫ ad eandē ſollicitudinē reuertat̄

¶ Idem Augu.Maximo.

Parabolani[d] q ad curāda debiliū egra corpa deputātur ſexcētos ꝯſtitui p̄cipim⁹:ita p arbitriū[e] viri reuerēdiſſimi antiſtitis alexādrie vrbis.de his q̄ ātea fuerant[f] ꝛ qui p ꝯſuetudine curādi gerunt expientiā.ſexcenti pabolani ad hmōi ſollicitudinē eligant̄.exceptis vicꝫ honoratis[g] ꝛ curialibus. ¶ Si quis autem ex his[h] naturali forte fuerit abſumptus:alter in eius locū p volūtate eiuſdem ſacerdotis[i] excepti[k] honoratis ꝛ curialibꝫ ſubrogetur.ita vt hi ſexcēti viri reuerendiſſimi ſacerdotis p̄ceptis ac diſpoſitōibus obſecūdēt.ꝛ ſub eius cura cōſiſtant vt reliquis[l] que dudum late legis[m] forma[n] cōplectit̄.ſup his pabolanis vel de ſpectacul' vel de iudicijs ceteriſqꝫ ſicut iam ſtatutū eſt cuſtodiendis

In auten.de ſanctiſſimis epis.§.interdicimus.col.ix.

Interdicim⁹ ſanctiſſimis epis[o] et p̄sbyteris ꝛ diacōibus ꝛ lectōribus et oibꝫ alijs cuiuſlibꝫ ordinis venerabili collegio[p] aut ſchemate[q] conſtitutis.ad tabulas[r] ludere:aut alijs ludētibus participes aut inſpectores fieri:aut ad q̄ðlibet ſpectaculū ſpectandi gratia venire.ſi quis aūt ex his ñ hoc deliquerit iubem⁹ tribꝫ annis a venerabili miſterio phiberi.ꝛ in monaſterio redigi.ſed in medio tpe ſi ſe penitentem oñderit liceat ſacerdoti ſub quo conſtitutus eſt epo minuere[s] et hunc priori rurſus vel pprio monaſterio reddere

¶ Idem Augu.Palladio

Cum[t] qui pbabilē ſeclo diſciplinā agit[v] decolorari[x] ꝯſortō ſororie[y] appellōis non decet quicūqꝫ igit̄ cuiuſcūqꝫ gradus ſacerdotio fulciunt̄ vel clericatus honore cenſent̄.extraneaꝝ ſibi mulierū interdicta ꝯſortia cognoſcant[z] ac tātū

e ¶ Cōuerſatōe.fuit eñ tal' ꝯuerſatōnis hec vxor q̄ poſuit ſecū caſtitatē.vel ſic ſuaſit ei vt eſſet ſacerdos

Autētica

Multo magis ꝯiugia q̄ de nouo facerent vt ſtatim ſubijcit.ꝛ ſic non corrigitur.l.ij.

g ¶ Peruenerint.cantores ꝛ lectores.

eis facultate cōceſſa vt mr̄es filias[a] atqꝫ germanas itra domoꝝ ſuarū ſepta[b] contineāt:in his enim nihil ſeui criminis exiſtimari fedus[c] naturale pmittit. ¶ Illas enim non relinqui caſtitatis hortat̄ affectio que ante ſacerdotiū maritoꝝ legittimū meruere ꝯiugiū[d] neqꝫ enī clericis incompetenter adiuncte ſunt.que dignos ſacerdotio viros ſui cōuerſatione[e] fecerunt.

In autē.de nup.§.ſed ꝛ ſi quis aūt mona.col.iiij.

Multo magis ergo ꝯiugia[f] ceſſant coꝝ ſoli enim cātores lectoreſqꝫ[g] nuptias ꝯhere pmittunt̄.alijs āt penit⁹ interdicimus.verūtñ ſi ad ſcḋas puenerint[g] nuptias nequaqꝫ ad ſacerdotij culmen aſcendant[h]

In aut̄.de ſan.epis.§.pbris.cum ſequē.col.ix

Epiſcopo[i] nullā mulierē ſecū hēre pmittit̄.ſꝫ ſi hēre pbet̄ ab ſtatu deijciatur quo ſe fecit indignum

¶ Imperatores Theo.ꝛ Valen.aa.Thaurum

Si quis pbr aut diaconus aut diaconiſſa ſeu ſubdiaconus vel cuiuſlibet alterius loci[m] clericus aut monach⁹[n] aut mulier que ſolitarie[o] vite dedicata eſt nullo ꝯdito teſtamēto deceſſerit,nec ei pntes vtriuſqꝫ ſexus vel libi vel ſi q̄s agnationis cognatōniſve iure iungitur.vel nec vxor extiterit.bona que ad eū vel ad eam ptinuerūt.ſacroſancte eccleſie monaſterio cui forte fuerat deſtiatus aut deſtinata omnifariam ſocientur ¶ Exceptis his ſacratibꝫ quas forte cēſibus[p] aſcripti vel iuri patronatus ſubiecti[q] vel curiali conditiōi obnoxij.clerici vel mōachi vel cuiuſcumqꝫ ſint ſexus relinquūt.neqꝫ enī iuſtum eſt bona[r] ſeu peculia[s] q̄ a patrono legibꝫ debentur.aut domino poſſeſſionis cui[t] quiſ eorum[v] fuerat aſcriptus aut ad curias pro tenore dudum late conſtitutionis[x] ſub certa forma[y] ptinere noſcūtur ab eccleſijs aut monaſterijs detineri actionibus videlicꝫ competentibus[z] ſacroſanctis eccleſijs[a] vel monaſterijs reſeruatis[a] ſi quis forte predicti[b] cōditionibus obnoxijs[c] aut ex geſtis[d] negocijs aut ex quibuſlibet alijs eccleſiaſticis actionibꝫ[e] obligat⁹ obierit

h ¶ Aſcendāt.ſ.cātores ꝛ lectores tercias nullo mō ꝯhāt.vt in cor.aut.ꝛ hec ē de mona.§.ſi quis aūt.col.i.ꝛ de nup.§.ſed ꝛ ſi q̄s colt.iiij.ꝛ q̄uo op.ep.§.neqꝫ aūt.colt.ix.

Autentica

Epiſcopo hec ē ex aut.quo.op.ep.§.quarta.ꝛ in autē.e.§.preſbiteros

k ¶ Nullā.idē i monacho.vt in aut̄.quo.op.mo.viuere.§.nō egrediunt̄.pbri vero ꝛ inferiores pñt hēre ſecum illas q̄ omnem effugiūt ſuſpitionem:vt in aut̄.e.§.pbros.

Si quis preſbiter

m ¶ Loci.i.gradus

n ¶ Monach⁹.ſim hec tpa mōachi habebant pria

o ¶ Solitarie vite.i.ſole.vt ſit in vna cella ſolus

p ¶ Cenſibꝫ aſcripti vt ſerui glebe

q ¶ Subiecti.i.liberti facti clerici

r ¶ Bona libertorum

s ¶ Peculia.aſcripticioꝝ.q̄ improprie dicunt̄ peculia cū ſint liberi.ſed q2 tpe harū legum non erāt niſi caſtrenſia vel q̄ſi vt.ſ.de inof.teſ.l.ſi.vn de p puſillo p̄trimonio ponitur.vt.ff.ad trebell.cogi

s ¶ Legibꝫ.olīꝫ alia q2 quarta ꝛ hodie tercia.vt inſti.de ſuc.lib.§.ſed noſtra.

t ¶ Cui ſcilicꝫ domino

w Ep͂oꝝ. ſ. clericoꝝ
x Conſtitutōis. vt. ſ. de here. decu. l. iiij. ⁊ ar. ꝯ. e. officiales.
y Forma. vt ſine herede decedāt.
z Cōpetentibꝰ. aduerſus dn̄m vel pſes.
a Reſeruat. ꝯ eū bona vel pſonā vel dn̄m vel curiā.
b Predicꝫ. conſilio vel pſono
c Obnoxius. i. obligatus
d Heſtis ab eis. ſ. negocijs eccl'ie.
e Actōibꝰ. i. obligationibꝰ ex q̄bꝰ puenerūt actōes. vel. i. actionibus

ordinarij. arg. vt. ff. a [illegible] turpil. ⁊ in puatis. ⁊. l. ſi q̄s. §. fi. ⁊. ſ. de acuſ. l. fi. Ac.
o Calculis. i. rōnib⸗ fiſci.
t Percellat. i. vt puniat ille q̄ p calūniā poſtulauit eū exhiberi.
v Quinetiā. ſ. papinus

Autentica.

Nunc aūt ceſſante. ſ. teſtamētario diuiſoꝝ. aut nō ceſſat. vt ī auc. ſi q̄. q eſt ꝯ. vel ſm Jo. i. ſi ceſſauerit pt. n. teſtari p illā. ⁊ h plꝫ. vel breuiter p illā corrigit quū hec ſit de mōachis. illa de ſan. epiſ. §. illud. col. ix. vł dic hec verba eſſe Jr. nō legis. Ac.
g Catenus. i. vſq ad ſupplementum q̄r te.
h Detrahit. etiā in vita pris. vt. ſ. ea. l. deo nobis. i. Rn̄. ⁊ in auc. vt nulli iudi. §. ſi vo pter. ſꝫ arg. ꝯ. ſ. de dona. inter vir. ⁊ vx. l. res.
i Dſſitudinē. nā ſi curialis fiat ep̄us vel p̄ſbyter pt clā fuiſſe curie p ſubſtitutū.
k Honorario. vt q̄ pus erat curialis vel decurio. ⁊ ex codē titulo electus ē ad illuſtrē dignitatē ſeruiet quidē p ſubſtitutū ſecus ſi dict⁹ decurio vel curialis eſſet in ep̄iſcopū vel p̄ſbyterū vel dyaconū electus ſꝫ hoc vł falſum. q curialis vendicat a curia ſi fiat clericus vt. ꝯ. e. l. ſi q̄s clericus. q̄ eſt ꝯ. Jo. hec in alijs curie allegat. illa in decurionibꝰ vel curialibus ſm q̄ſdā. hoc nō plꝫ. Als illa de clicis qui ſunt infra dyaconē. hec de illis q̄ ſunt ſup in eo q dicit de clerico. hodie tn̄ hec corrigunt p auc. ſ. e. ſꝫ neq curialē. vel ibi clā h palā. ⁊ nō erat obnoxius. vt pꝫ. ꝯ. e. officiales
l Illuſtrē. ſ. vt haberet eū honorē quē hn̄t illuſtres. ſed tn̄ ſine adminiſtratione
m Per ſubſtitutos. dic vt. ꝯ. e. q̄ſq̄s ⁊ ſub ydoneos.
n Suaꝝ. vō ſi ſubſtitutus male adminiſtret

Si qua p calūniā. vere cognitā [illegible] q̄ſdā. tu dic p̄ſumptā calumniā. vel q nō pbauit vel [illegible] deſtitit. ⁊ ē ſi ſic p̄ſumpta calūnia. ſ. e. oēs q̄ vbiq. i. m. in fi. [illegible] de offi. pſe. p. l. i. §. his cunabulis. ⁊. ff. de trāſac. cū hi. §. in pſona
p Poſtulatio. i. accuſatio. Ac.
q Exhibitionis. i. vt exhibeat. i. pn̄tet apud iudicem vt rn̄deat accuſatōni.
r Cuni. h ſi ciuilit agat. ſi criminaliter tūc ſimilitudo ſupplicij vł

In autentica de monachis. §. illud quoq. colla. iiij.

Nuncāt quū mōachus factus: h ipo ſuas res oēs obtuliſſe mōaſterio videt ſi pus teſtat⁹ nō ſit ⁊ exinde iudicio eius ceſſante lege diſponit: vt ſi liberos hēat in q̄s aut nihil aut minus legitīa portōe quoquo mō dādi titulo ꝯtulerit. catenus^g ſub hemonaſterio deſtinate ꝯtrahat^h ne quid ꝯtingat circa liberos iniquū.

Idem. aa. Thome. pp̄.

Dſſilitudinē^i tā ep̄oꝝ orthodoxe fidei q̄ꝫ p̄ſbyterorum ⁊ diaconoꝝ. q̄ꝫ hi qui honorario^k titulo illuſtrē dignitatē ꝯſecuti ſunt p ſubſtitutos^m piculo ſuaꝝ^n facultatū curie muneribꝰ ſatiſfacere nō detent.

Idem. aa. Florentino. pp̄.

Si qua^o p calumniā poſtulatio^p ſup criminalibꝰ cauſis a p[illegible] ꝯpetentē iudicem depoſita exhibitionis^q cā fuerit ſacroſancte religionis antiſtitis. xx. pōdo auri^r ꝯdemnatōe publicis calculis^o inferenda. vt pcellitur ꝯtipimus quinetiā^v omnia priuilegia q̄ ſacroſanctis eccleſijs confugarum^x: aut clericorum decanorum^y aut alioꝝ eccliaſticorum cauſa legibus ſunt p̄ſtita^z intacta^a atq illibata^b ſeruari^c preterea iubemus. vt omnes clerici atq monachi qui de ſuis ciuitatibus ad hanc almam vrbem eccleſiaſtici negocij vel religionis cauſa proficiſcūtur litteris epiſcopi cui vnuſquiſq eorum iter faciens obſequit muniti adueniant^d ſcituri q ſi citra hanc fiduciā acceſſerint ſibimet imputabunt q nō clerici vel monachi eſſe putabuntur^e.

In auten. de ſanctiſſi. epiſco. §. ſed neq p qualibet. colla. ix.

Nullus ep̄s inuit⁹ ad ciuilē vel militarē iudicē^n in q̄libet cā pducat vel exhibeat niſi iubeat pnceps. iudex aūt q̄ duci vel exhiberi imperauerit: poſt cingulū puatōꝫ. xx. libras auri eccl'ie cui⁹ ep̄s ē pſoluat. executore poſt cinguli priuatōeꝫ verberibꝰ ſubdēdo ⁊ in exilium deportando.

Impa. Valē. ⁊ Mar. Palla. pp̄.

Quoniā venerabilis recordatōnis fabianus h⁹ alme vrbis ep̄s. quū venerabilis ſynodi innumerabiliū pene ſacerdotū q̄ī calcedone ꝯuenerūt tāto ⁊ tali decoratus ē teſtimonio vt enchiſes qui ꝯ ſenſerat^g cum ſceleratis dictis ſuis ab omnibus^h vno^i ore damnaretur aboleret quidē Euthichetis damnoſa mēoria Fabiani autem laudabilis recordatio releuet.

Idem. aa. Palla. pre. pre.

Id q̄ pauperibus teſtamento vel codicillis relinquit non^i vt in certis pſonis relictum euaneſcat^m ſed omnibꝰ modis ratū^n firmumq^o conſiſtat^p.

Impa. Mar. Auguſ. Con. pp̄.

Cum clicis^q in iudiciū vocatis pateat ep̄alis^r audientia volētibꝰ^s tn̄ actoribꝰ^t ſi actor diſceptatōem ſanctiſſimi archiep̄i^v voluerit expiri eminētiſſime tue ſedis examen^x cōtra catholicos ſub viro reuerendiſſimo archiep̄o hui⁹ vrbis clericos conſtitutos: vel contra reuerendiſſimum economum tā de ſuis^y quā de eccleſiaſticis negocijs ſibimet nouerit^z expectandum qui^a in nullo alio foro vel apud quemq alterum iudicem^b eoſdē clicos litiſ

x Cōfugaꝝ. vt cōfugiētes ad eū ſecuri ſint. vt. ſ. de his q̄ ad ec. ꝯfu. l. pn̄ti
y Decanoꝝ. vt ⁊. ꝯ. ti. i. decemmus
z Preſtita ſunt. vt ꝯ. ti. i. punſia.
a Intacta. in totū
b Illibata. in p̄te
c Seruari. ſ. pcipimus.
d Adueniāt. forte nec diſcedēt de roma anq insinuato iudici deſiderio diſcedendi licētiā ꝯſequant a dn̄o papa. alioqn indignatōꝫ ꝯpetēte ſortient. vt. ſ. de decuri. ſi q̄s decurio.
e Putabunt. ⁊ ſi q̄ eis fuerit iniuria facta nō vindicabit vt clicoꝝ. ⁊ ſic ē arg. q ſi q̄s verberauerit clicū intōſum non incidit in cāonē. ⁊ ſic ar. ff. de iniur. itē apud. §. ſi q̄s virginē [illegible] loca. ſi q̄s ignorās. ⁊ ad h q hic de lris dic eſt ſile. ſ. de his q̄ latro. l. ij. §. tribuni. ⁊. ſ. de mā. pn. l. i. ⁊ in auc. de ſan. epiſ. §. interdicimus. col. ix. ⁊ quōopoꝛe. §. nō aliter. col. ix. ⁊ vt diff. iu. §. neq aūt. ⁊. ſ. de off. rec. p. nullus

f Doniā. venerabilis
g Senſerat. ſ. fidem catholicam.
h Ab omnibus. ſ. ep̄is
i Vno ore. crucifige crucifige. pꝫ g̃ vt de fide catho. liceat pblice diſputare ad reprobādā puā opinionem hereticoꝝ vt h. ⁊ nō. ꝯ. de ſum. tri. ⁊ fi. catho. l. iij.
k Dānaret. vt. ſ. de here. l. q̄cūq.
l Releuet. i. mēorie habeat.
m Id q̄ paupibꝰ. euaneſcat. als deficiat.
n Ratū. de iure.
o Firmū. de facto.
p Cōſiſtat. fauore pietatꝫ. vt. ſ. e. ſi q̄s. ⁊. l. nulli. ⁊. ꝯ. ti. i. l. i. ⁊. l. gn̄ali als āt in certū pſonis relictū nō valet. vt inſti. de le. §. in cert. ⁊. ff. de vſufr. le. l. q̄ pces. ſꝫ incerto de certū valet. vt. ff. de re. dū. q̄dā. ⁊. d. §. ī certū niſi in librate. vt. ff. de māumiſ. te. cū ex pluribꝰ.
q Cum clicis vł cāme. vel p q̄uis lege cū. ⁊ ē h lex localis ꝯſtātinopolitane ciuitatis.
r Ep̄alis. i. archiep̄alis vt ſtatim innuit.

ſ Volentibꝰ. nõ inuitis vt hic. ⁊ ſ. ti. i. ꝺ. ... ernimꝰ. ſꝫ hodie etiã inuitis. vt. s. e. autẽ. cleric9 quoqꝫ. ⁊ autẽ. cauſa que fit.
t Actoribꝰ. ſubaudi pateat.
v Archiepi. quẽ vocauit epm.
y Suis. ſ. economi ⁊ alioꝝ clericoꝝ.
x Examẽ loquitꝰ. pre. ꝑ.
z Nouerit actor.
a Expectandũ. id ẽ agendũ.
a Qui. ſ. actor ꝺ curſus.
b Iudicem. niſi apud archiepm vel ꝑfectũ vt dictũ eſt.
c Innectere. i. exꝑiri.
d Orthodoxarũ. i. catholicarũ.
d Viro quẽ. s. vocauit epm ⁊ archiepiſcopum.
e Sententiarũ. ſ. ꝯuentionaliũ ſeu citationũ ẽ eni ſnia interlocutoria. cũ ꝑcipit iudex vł eiꝰ executor cum ꝯuenire ad cauſam.
f Pulſanꝰ. i. citanꝰ
g Fideiuſſorẽ. i. iudicio ſiſti. vł iudicatũ ſolui qꝺ ꝯtinet tria. vt ff. iudi. sol. l. iudicatũ. Et nota ꝙ h ꝺꝫ dupliciꝰ corrigiꝰ. tũ qꝛ clerici nõ dãt fideiuſſorẽ. vt in autẽ. e. §. ſi qs autẽ ꝑ pecuniaria. tũ qꝛ economus vł defenſor nõ fideiubent. vt in auꝰ. eo. §. nullũ ꝑterea. ſm hanc legẽ ẽ ꝯ. ſ. e. oẽſ. i hac So. vt ibi. Itẽ vocauit h q̃dã aliũ eẽ economũ ⁊ aliũ defenſorẽ. vt. ff. ꝺ mu. ⁊ ho. l. munerꝫ. §. defenſores
h Defenſorẽ. iudicatũ ſolui. vel iudicio ſiſti.
i Vtpote. nota ꝙ q̃ alios informat vł inſtruit non debet ab alio inſtrui vł informari vt hic. ⁊ in autẽ. e. §. i. vbi dicit ꝙ q̃ debet alios docere. nõ debet ab alijs doceri. vt. ff. ꝺ edẽ. ſi qs ex. §. ꝓhiber.
k Fideiuſſor. idoneꝰ multo magis ꝑ ſe.
l Memoratã. ſ. quinquaginta libras auri ⁊ noĩe ſumme etiã ſpecies cõprehendꝰ. vt. ff. ꝺ le. ij. ſi quis in fine.
m Cautionẽ. i. nudã ꝓmiſſionem.
n Inſertum. i. nullũ ꝑſtabiꝰ iuſiurãdum.
o Iurare ꝓhibent. i. iudicio ſiſti ⁊ iudicatũ ſolui. ſed de calumnia ſic. ⁊ ſic nõ obſtat. j. de iureiurꝰ. ꝓpter. ca. l. ij. vbi dicit quẽlibet debere iurare. vt extra de iureiu. c. pe. ⁊ fi. Itẽ vt fama ſua purgeꝰ vt. j. de his qui ad ec. confu. l. pñti. §. ſicubi. Itẽ ꝑ teſtimonio. vt. j. ꝺ teſti. l. iureiu. Itẽ in alienatione rei eccleſiaſtice. vt. e. ti. i. autẽ. h iuſ ꝑor. ⁊ auten. ſed iudex.
p Executoribꝰ. q̃ detulerũt ſententias cõuentionales vt nũcijs nã olim ſolucbat litigator nũcio ꝑ tota cauſa.
q Economꝰ. conuentꝰ.
r Beatiſſimo. ſ. exiſtente.
ſ Sententiarũ. ſ. cõuentionaliũ ſeu citationũ.
t Dent. ſ. illis executoribꝰ. ⁊ accipe ſolidũ ꝑ aureo. vt. ff. de iuſ. vo. l. pe. ⁊ inſti. de pe. te. li. §. fi. ſed videꝰ ꝙ minus. vt. j. eo. oẽs. ij. §. executoribꝰ q̃ ẽ ꝯ. So. ibi de minoribꝰ iudicibꝰ hic de maioribꝰ. Itẽ h de ꝯſtantinopolitanis clericis. ibi de alijs. ſꝫ hodie ſerua auten. ſꝫ hodie nulla. quã hic legas ⁊ poſtea leges aliã auꝰ. generaliter.
v Monitione. alias cõuentione. i. citatione. ſ. ad iudiciũ.
x Inſtitutiõe. i. faciendo inſtrumẽta ꝓcurationis.
y Procuratoris. i. ꝑ iſtituto ꝓcuratore in iudicio. i. dicere ſiue ꝑ ſe agãt ſiue ꝑ ꝓcuratorem.
z Eum. ſ. ꝓcuratorem.

bus irretire. ⁊ ciuilibꝰ vel criminalibus negocijs tentet innectere[c]. Memorati aũt reuerendiſſimi clerici orthodoxarum[d] eccleſiarũ qui ſub viro[d] religioſiſſimo antiſtite huius inclite vrbis ſunt: in cauſa in qua ipſi vel ꝓcuratores quos pro ſe dederit ſententiarum[e] tua ꝑ auctoritate pulſantur[f]. Executoribus per quos ceperint conueniri. fideiuſſorẽ ſanctiſſime huius vrbis eccleſiaſtice economum vel defenſorem[h] prebeant. qui vſqꝫ ad quinquagita libras auri fideiuſſor exiſtat. ipſe vero reuerẽdiſſimus economus vrbis huiꝰ alme eccleſie. lite pulſatus fideiuſſorẽ pro ſe non prebeat. vtpote[i] qui ⁊ aliorum clericorum fideiuſſor[k] futurus eſt. ſed fidei ſue committatur. Quod ſi lis diuerſorum accepto reuerendiſſimo economo clericorum que agitanda ſit memoratam[l] ſummam videatur excedere. clericus lite pulſatꝰ det executori pro reſidua quantitate cautionem[m] ſuam. cui tamen nullum inſertum[n] erit iuſiurandum. quia eccleſiaſticis regulis. ⁊ canone a beatiſſimis epiſcopis antiquitus inſtituto clerici iurare[o] prohibentur. Statuimus autem vt executoribus[p] idem reuerendiſſimus economus[q] vel alij diuerſi clerici ſub beatiſſimo archiepõ huiꝰ ſplẽdidiſſime ciuitatis ſententiarum[s] tuarum auctoritate cõmoniti duos ſolidos tãtũmodo dentꝰ ꝑ monitione[v] ſua. ⁊ ꝑ inſtitutione[x] procuratoris[y] ſi ꝑ eum[z] voluerit litigare quod circa alios[a] quoqꝫ diuerſos apparitiones eminẽtie tue in his que ex conſuetudine[b] prebentur officio[c] obſeruari in cauſis predictorum clericorum[d] iubemꝰ vt litis ſumptus vel expenſe a clericis pauciores humanioreſve preſtẽtur.

In auꝰ. de ſanctiſ. epiſco. §. ſportularum.

SEd hodie nulla CON ꝑſona in eccleſiaſtico officio conſtituta in qualibet cauſa criminali vel pecuniaria cuiuſcunqꝫ quantitatis. neqꝫ diaconiſſa vł monachus vel aſiſteria. vel monacha. amplius quattuor ſiliquis[e] dare ꝑmittebatur. niſi quũ ex iuſſiõe principis ad alias prouincias vocantur vt non vltra vnum ſolidum executor accipiat epiſcopus pro rebus eccleſie nihil preſtet nomine ſportularꝫ actiones contra eccleſias propoſitas economis ſuſcipientibus. vel illis qui in ea cauſa ordinati ſunt. qui cõtra hec exegerit i duplũ[h] qꝺ exegerit reddat. cingulo ſi miles ẽ nudatꝰ reddat. ſi clericꝰ a clicoꝝ ꝯſortiõ moueaꝰ

a Alios quoqꝫ qui reos obſeruãt in iudicio vel inſtruunt.
b Ex conſuetudine. i. in eſculento ex poculento.
c Officio. i. executoribus.
d Clericorũ. forte reorum.
e Sequitur autentica. Sed hodie.

SEd hodie. ſiliqꝰ ſiliq̃ ẽ q̃rta ꝑs vncie. vt. ff. ꝺ ãnuis lega. l. libertorũ. §. filiũ dico vncie auri. ñ libre auri. vt q̃dã alij dicunt qꝛ ſic etiã excederet ſtatutũ modũ ſed q̃dam hñt. vt. M. i lege liberto ſiliciũ. nõꝰ ⁊ ſiliquã. tu dic ſm Iohan. genꝰ ẽ monete ſiliquã q̃ ꝓuinciales vtunꝰ. alias vocaꝰ medalia ꝺ ſcã helena ⁊ ſic accipiꝰ. infra de vſuris auten. ad hec

f Vnũ ſolidũ. qꝺ plꝰ erit. qꝛ iudex mõ vocaꝰ ad diuerſaꝫ ꝓuinciã. vt i cor. autẽ. vnde h ſumiꝰ. ſ. i auten. e. §. ſportularum col. ix.
g Economꝰ. q̃d ſi ꝯ epm actio ꝓponaꝰ noĩe rei epãlis quũ i ecclia nõ ſit economꝰ vł ſindicꝰ. Rñ. actores ordinent cũ auctoritate epi. vt ar. inſti. de cur. §. fi. nõ ſindicuꝫ vel economũ. qꝛ nõ ẽ vniuerſi vł vniuerſitas. ſꝫ Aldri. dicebat ipſuꝫ epm cõueniri ⁊ de calũnia iurare.
h In duplum. ſ. eius quod iniuſte eſt exactũ nõ qꝺ iuſte. vt. j. de dona. ſancimꝰ. §. ſi quis aũt. Itẽ ẽ ꝯ in autẽ. vt liti. iurẽt. §. ſꝫ h. vbi ſimplum damnũ paſſo ⁊ triplũ fiſco daꝰ. So. ⁊ hodie dari triplum fiſco ⁊ damnũ paſſo. h duplũ fauore ecclie. licet ibi ꝑſteꝰ in alijs ſimplũ ⁊ qꝛ de ſportulis clericoꝝ ẽ generaliter dictũ. ſubijcit de oĩbus ſportulis in autẽ. generaliter autẽ. ⁊c. vel põ legi. e. in §. memorati. qꝛ ibi tractaꝰ de ſatiſdatione rei. nũc generaliter diꝰ de ſatiſdatione actoris.

Autentica.

Generaliter. hec auten. loquiꝰ de ſatiſdatione actoris. ſed lex codicis de ſatiſdatione rei clerici. ſꝫ qꝛ alibi cõmodius poni non poterat. poniꝰ h. ſꝫ nũquid clerico agenti remittitur hodie. ſicut ⁊ fugienti. vt in auten. e. §. ſi qs aũt ꝑ pecuniaria col. ij. Rñ. ñ vt. j. de ep. ... epim9 ... ne. Itẽ nõne hec autẽtica ſuꝑflua ꝑ illã q̃ ẽ. j. de litis ... auꝰ. libellũ ⁊ cetera. Rñ. nõ illa enim auꝰ. libellũ. datũ iudici ꝺ ... ichoãda lite ꝑſtaꝰ. h poſt ... libellum iudici de diffiniẽda cauſa daꝰ ſicꝫ illa pꝛiꝰ q̃ iſta ꝑſtaꝰ.
k Per ſe. i. ſi ſciat ſcribere.
lz Per tabularios. quũ neſcit
l Conſcribat. nunq̃d ex hac ſcriptura oriꝰ actio. vel ad quid ſit. Rñ. vt iudicis officiũ in exigenda decima interueniat. licet ſtipulatio nõ fuit ſubiecta. vel dic ꝙ cõditio ex lege oriꝰ ex hac ſcriptura vt. ff. de condi. ex le. l. i.

m ¶ Actis.i.ſcriptura inde facta auctore iudice.
n ¶ Officij.i.officialiū.⁊ ē ꝑiculū in hoc ꝙ ſi nō recipiāt̃ fideiuſſorē vel min⁹ ydoneū ſit eoꝝ ꝑiculo q̄ ad hoc deputati ſunt.⁊ ꝓſtat hoc cautio ꝯuēto vel executor. hoc ex q̄z pacto hꝫ reus vtilē actōē.vt.ff.rem pup.ſal.fo.l.nō q̄ſi.Et ē forma cautōis q̄ ſequit̃ ꝙ vſq₃ ⁊c.hꝫ ꝯ.j.de ap.l.cos.in fi. vbi nō ſatiſdāt q̄ diffiniēda lite.So.ē ſpāle in cā appellationis.vel hec corrigit illā.
o ¶ Si vict⁹.ecce ſecundū ꝑictū cautōis
p ¶ Iniuſte.qȝ ſp ꝓſumit̃ q̄n ꝑdit.vt.j.de iudi.ꝓperādū.§.ſin aūt reus. ſm q̄ſdā tū dicerē iuſta ignorantia excuſari. vel auc. de iudi.§.opor.col.vi. ⁊ dic vt ibi.
q ¶ Expenſaꝝ.facta rum a reo.
r ¶ Partē.⁊ ā̄plius ſi reus plus expēdit q̄ ſit decima ps litis ne ſit ꝯ alias leges q̄ dicūt oē dānū reſarciri vt.j.de li.ꝯē.auc.libellū.⁊.j.de dila.auc.qȝ fieri.⁊.j.de fru.⁊ li.ex.l.terminato.⁊ in auc. de litig.§.oēs.col.viij. Itē ꝙ ſulūmē ꝙ ſtitrans etiā ꝓ q̄libet ſpē vel re ponas.vt.ff.de le.ij.l.q̄ſq̄s.in fi.ti.⁊ de v.ſig.l.cū ſtipulamur.⁊ l.ꝓxie.
s ¶ Pulſato.al's pulſator.
t ¶ Sup ꝗſdē.ſ.duobus.ſ. ꝙ permaneat vſq₃ ad terminū lit.⁊ ꝙ det decimā ptē ſi ſuccūbat. Itē ⁊ ꝙ nō pt dare fideiuſſorem vt ſubijcit qȝ intelligē ꝯmode.vt.ff.de v.ſig.l.nepos.⁊ eſt ſi.ad hoc.j.de aſſer.tol.l.i.§ oēs.⁊.ff.q ſat̃ da.co.l de die.§.fi.
v ¶ Decē.al's in decē.⁊ al's in denis.
x ¶ Cauſa faciēda ſine fideiuſſore.
y ¶ Vtriuſq₃.apud arbitrū apud quē dicta cautio non ꝓſtat̃ ſꝫ ꝯ puto.q̄ iudiciuȝ ordinariū imitat̃.vt ff.de arbi.l.i.⁊.j.de iudi.l.rē nō nouā.dic ḡ niſi cā moueat̃ ex conſenſu vtriuſq₃ ptis ⁊c.i.niſi remittat̃ p̄dicta cautio ꝯſenſu ptiū.vt ar.ff.de fer.l.i.

In auten. de litigioſis.§.excludendum.colla.viij.

Generalit̃ āt iudex ¶ Com pdeat libellū pulſato non porrigi ſportulaſue ab eo exigi niſi ꝑus actor in libello p ſe[k] vel ꝑ tabularios ꝯſcribat[l] ⁊ in actis[m] fideiuſſorē ꝑiculo ꝯpetentis officij[n] preſtet ꝙ vſq₃ ad finem litis ꝑmaneat eamq₃ p ſe vel ꝓcuratorem exerceat: ⁊ ſi victus[o] fuerit iniuſte[p] mouiſſe litem expenſaꝝ[q] ſumptuumq₃ nomie decimam ptem[r] q̄titatis in libello comprehēſe pulſato[s] reſtituat: vel ſi fideiuſſorem dare nō valeat ſuper eiſdem[t] iuratoriam exponat cautionem.⁊ tactis ſacroſanctis euangelijs affirmabit ſe fideiuſſorem dare non poſſe. pena iudici ⁊ eius officio imminente decem[v] libraꝝ auri ſi aliter verſati fuerint partis executoris autem bona publicabunt̃ ⁊ damnabunt̃ in exiliū niſi cā[x] moueat̃ ex cōſenſu vtriuſq₃[y] partis.

¶ Impa. Leo Iuliano.pp.

Decernimus vt poſt hac[z] nec̄ monachi aut quicūq₃ alij cuiuſlibet ſtatus atq₃ fortune in edes publicas vel in q̄cūq₃ loca ꝑpli voluptatibus fabricata venerabilem crucē ⁊ ſanctoꝝ martyrum reliquias illicite inferre conent̃: vel occupare audeant ea que ad publicas cauſas vel ad populi oblectamenta conſtructa ſunt. quum.n. religioſe edes nō deſunt[a] poſſunt[b] ibi conſultis prius vt oportet religioſiſſimis epiſcopis reliquias martyꝝ non quoꝝundam vſurpatione ſed arbitrio reuerendiſſimoꝝ antiſtitum collocare. ideo patientiā ⁊ modeſtiā ſuam quā leges nr̄e ⁊ publica diſciplina ⁊ ipſoꝝ monachoꝝ nomen[c] expoſcit ſtudioſe vnuſquiſq₃ tam monachus q̄ȝ cuiuſlibet alterius profeſſionis retineat: ⁊ perpetuo obſeruare procuret.

¶ Idem August. Eutio.pp.

Quiſquis[d] emeſis militie ſue ſtipēdijs[e] expletis officijs[f] ſiue mūeribus q̄ cuicūq₃ ꝯditione[g] aut ꝯſuetudine aut lege debebātur ad ꝯſortiū ſe ꝯtulerit clericoꝝ ⁊ inter miniſtros vere orthodoxe fidei maluerit numerari nullius prorſus ſententie acerbitate reuocetur: nec a dei templis quibus ſe ꝯſecrauit[h] importunis intentionibus abſtrahat̃. ſꝫ iiſdem beatiſſimis miniſterijs ſecurus ꝑmaneat ⁊ quietus.ad q̄ poſt longi laboris laſſitudinem ob reliq̄ vite requiem conſilio meliore ꝯtractus? ¶ His actionibus ſi que cōtra eum eiuſq₃ patrimonium legittima intentōe competunt ꝓ iuris ordine reſponſurus.exceptis primipilaribus[k] quos p̄ceptis tui culminis ⁊ publicis vtilitatibus in ꝑpetuum eſſe ſubiectos ſacratiſſime ꝯſtitutionis ſtatuta ſanxerunt.

¶ Impa. Leo Nicoſtrato pre. pre.

Nulli licere decernim⁹ ſi teſtō heres[l] ſit inſtitutus ſiue ab inteſtato[m] ſuccedat[n] ſeu fideicōmiſſarius[o] vel legatari⁹ inueniat̃ diſpoſitiones pij teſtatoris infringere vel improba mente violare aſſerēdo incertum[p] eſſe legatum vel fideicōmiſſum quod redemptioni relinquit̃ captiuoꝝum. ſed modis omnibus exactū[q] pro voluntate teſtatoris pie rei negocio proficere. ¶ Et ſi quidem teſtator ſignificauerit per quem[r] deſiderat redemptionē fieri captiuoꝝum is qui ſpāliter deſignatus[s] eſt legati vel fideicommiſſa habeat exigendi[t] licentiam[v] ⁊ p ſua ſci

i ¶ Ad q̄.ſ.monaſteria.[illegible] ſurus ḡ officialis rōnibus ſubiectꝰ fit clericus.⁊ ſic eſt ꝯ.ē.e.l.officiales.in pn. So.hoc q̄n tpus ſue milītie ſiue officij ē finitū.ibi nō vt pꝫ ex p̄ncipio hui⁹ legis.⁊ in his ita diſtingue vt officiales ceteri finito offō clericali poſſint teneant̃ vel nō vt hic.ſꝫ nōdū finito offō poſſint publice clericari ſi nō teneant̃.ſꝫ clādeſtine ſi tranſeāt puniant̃.ſi do teneant̃ ꝓ rōcinijs nō pn̄t ibi primipilarꝫ do ſit vel nō ſit finitū offm̄ nō pn̄t clericari ſi teneātur.vt hic ſubijc̄.alioquin ſic vt ibi.
l ¶ Primipilaribus.q̄ ſi teneant̃ nō pn̄t clericari etiā offō finito al's do pn̄t vt mō dixi p lege.ꝯ.eo.officiales.ſꝫ alij dicūt ꝙ hic dic de his q̄ p̄mū gerūt pilū in bello.ibi dō his q̄ p̄mi ſunt adminiſtratores ⁊ rōnales p̄ncipis.ſꝫ bul.ꝯ. vt.ſ. hoc in p̄mis adminiſtrantibus vel caſtaldis. ibi do de his q̄ ferunt p̄mū pilū. ſꝫ prima vera.

Nulli inſtitutꝰ q̄ grauatus ē dare tale legatum.
m ¶ Ab inteſtato.codicillis [illegible]
n ¶ Succedat. q̄ in codicillis grauatus eſt dare tale legatū.
o ¶ Fideicōmiſſari⁹ quibus ē tale legatū relictū.nā ⁊ ab iſtis pt relinqui.

Decernimus.vt poſt hac.i.poſt hāc
a ¶ Deſunt.cū multa ſint
b ¶ Poſſūt.i.monachi.
c ¶ Nomen.dr̄.n.monachus a monos qȝ ē vnus.⁊ [illegible] qȝ eſt triſtis.q̄ ſolus ⁊ triſtis eſſe dꝫ.nō in tumultu.⁊ ſic ē ar.ex vi nominis.vt.j.de offi.ꝓfect.vr.l.ſtudentibus.⁊.[illegible]d.l.ad[illegible].ita vt funeratus in pn.⁊ inſti.de do.§.eſt ⁊ aliud.⁊.ff.de [illegible].l.tugurij.ſꝫ ar.ꝯ.e.ti.l.taberna.
d Diſq̄s.emenſis.i.euacuatis ſiue finitis.
e ¶ Stipendijs.vt miles.
f ¶ Officijs.i.officialibus vel curialibus.
g ¶ Conditōe.homini.
h ¶ Conſecrauit.i.dedit.ſic.ꝯ.ti.i.auc. ingreſſi.

p ¶ Incertū.ꝑ q̄ȝ videbat̃ nō valere.vt inſti.de le.§.incertē.ſꝫ ꝯ ē vt hoc.⁊.j.e.ſi q̄s ad declinandā.⁊.ꝯ.e.id qȝ.
q ¶ Exactum.ſ.legatū.
r ¶ Per quē.i.aliquē.
s ¶ Deſignatus ē.ſ.executor.
t ¶ Exigēdi.ab herede vel legatario
v ¶ Licenā.vt ar.ff.de relig.ſi q̄s.§.funus.q̄d aūt ſi nō faciat.hn̄.coꝫ pt cātiue.vt in auc.de ec.ti.§.ſi aūt q̄ hoc facere.coll.ix. Itē q̄ actōē agit deſignata ꝑſona vel epūs.hn̄.ꝯditōe ex hac lege.vt.i.pr.§.vel officio iudicis.⁊ idem auxilium habet ille cui eſt relictum vt xenodochium contra epm̄ vel deſignatā ꝑſonā.⁊ facit ad hoc.ff.de leg.i.ſi q̄s a ticio.⁊ qȝ ibi notat̃.⁊.ff.de ali.leg.in.l.alio herede.⁊ de le.i.ſi a pluribus.in pn̄c.⁊.l.q̄dā.§.ſi ſcriptus.ſꝫ hoc ſpāle.vel dic vt ibi plene no.ſꝫ ar.ꝯ.ff.ad trebel.l.lucius.§.menia
a. ¶ Teſtatore.i.ſicut ſcit teſtatorē voluiſſe

b Orit.i.ortus ē.⁊ ſic tpˢ p tpe ponit.v...ff.de neg.geſ.l.iij.§.hec verba.⁊.ff.de re.iud.nec ex ſolenni alibi ponit nōs pfuturo tpe.vt ff.de vſufru.l.ſi fur.ibi ſumittit ⁊c. Itē quid ſi in vna ē ort⁹.i alia domiciliū habet.Rñ.epus vtriuſqꝫ ciuitatꝫ poterit agere.vt.ff.ad munici.l.ei⁹.§.celſus.⁊.l.aſſumptio.§.iure.⁊.j.de adopti.l.in adoptione.⁊qdē.in fine. ar.ↄ.ff.de ver.ſig.l.pꝛouinciales.

c Cūctatiōe.i.dubitatiōe.

d Cōuenit.i.conueniēs eſt.

e Impletur⁹.alioquin ſuccedit archiepus in eo faciēdo.vt in auten.de eccl.ti.§.ſi autē q̄ hꝫ facere col.ix.⁊ in aut.licet teſtatoꝛ ⁊c.⁊ ſic lege h̄.aut.licet teſtatoꝛ ⁊c quē de eccl.ti.§.ſi q̄s aūt p redēptione.et qꝫ dicit idē in economo.ſ.quū epſ deeſt.

f Geſtis.i.ſcriptꝫ.

g Interuenientib⁹ apud principē.

h Debebit.q̄ſi faciēdo inuētarium.

i Poſt vnius.hoc ē poſt redemptionē captiuoꝝ ⁊ ē hꝫ q̄ſi redditio rationū.

k Spaciū.i.a tempoꝛe accepte pecunie numerādum.

l Captiuoꝝ.i.redemptoꝝ.

m Diſpēdio.ſic.j.ti.i.eā dementie.

n Conficiant.id ē ↄficifaciant.

o Hūanitat.i.in redēptiōe captiuoꝝ.

p Barbare.i.ignote.

q Impletur⁹.ſcꝫ epus.

r In vico facit.ff.ad muni.l.q̄ ex vico.

ſ Sub q̄.ſ.ciuitate.

t Territoriū q̄d ſit habes.ff.de ver.ſig.l.pupill⁹.§.territoriū

v Fraudatoꝝ.id ē fraudātiū puta heredū vel legatarioꝝ al's grauatoꝝ.

x Nec delatoꝛis.delatoꝛ dicit q̄ aliēa bona defert fiſco.et ñ pbat ⁊ infamat.vt.ff.de iure fiſ.l.ij.ſꝫ h̄ nō erat delatoꝛ.ſic ⁊ i auten.de ñ alie.§.ſi.col.ij.⁊.s.e.ſi q̄s i hac.

y Publicas.id ē epi vel pſidis.

z Deduxerint.i.ꝯ ducere voluerint. Sequit aut.Licet teſtatoꝛ.

Sique duo dicit lex iſta.pꝛimo qꝫ epiſcopus nō eligat per pecuniā.ſcdo punit

entia votum adipleat teſtatoꝛis[a]. Si vaūt pſona non deſignata teſtatoꝛis abſolute tm̄mō ſummaꝫ legati vl' fideicōmiſſi taxauerit que debeat memoꝛate cauſe pficere.vir reuerendiſſimus epiſcopus illius ciuitatis in qua teſtatoꝛ oꝛitur[b] habeat facultatem exigendi quod huiuſ rei gratia fuerit derelictū pium defuncti propoſitū ſine vlla cunctatione[c] vt conuenit[d] impleturus[e] quū autē vir religioſiſſimuſ epiſcopus hmōi pecunias relictas pꝛo arbitrio fuerit conſecutus.ſtatim geſtis[f] interuenientibus[g] earum quantitatꝫ et tempus quo eas ſuſceperit.apd̄ rectoꝛē prouincie publicare debebit[h] poſt[i] vnius vero anni ſpacium[k] ⁊ numerum captiuoꝝ[l] ⁊ data pro his pcia eum manifeſtare pꝛecipimus.vt per omnia impleantur pie deficientium voluntates.ita tamē vt gratiſ ⁊ ſine vllo diſpendio[m] predicta geſta conficiantur[n].ne humanitatis[o] obtentu pecunie indigioꝝ diſpendijs erogentur.qꝫ ſi teſtatoꝛ qui huiuſmodi legatum vel fideicōmiſſuꝫ non deſignata perſona reliquit.barbare[p] ſit nationis ⁊ de ei⁹ patria aliqua emerſerit ambiguitas vir reuerendiſſimus epiſcopus ciuitatis ei⁹ in qua idem teſtatoꝛ defunctus eſt.habeat legati vel fideicōmiſſi petitionem defuncti pꝓpoſitum modis oībus impleturus[q]. Qd̄ ſi in vico[r] vel in territoꝛio moꝛtem teſtatoꝛ obierit illius ciuitatis vir reuerendiſſimus epus exactionē habebit.ſub q̄[ſ] vicus vel territoꝛium[t] eſſe dignoſcitur et ne pium defuncti pꝓpoſitum iꝓba fraudatoꝛum[v] calliditate deleatur.q̄cq̄d pꝛo hmōi cauſa a teſtatoꝛe relictum fuerit.vniuerſi qui id q̄cunqꝫ modo cognouerunt.vl' in viri clariſſimi rectoꝛis pꝛouincie:vel in vrbis epi noticiam deferendi liberā habeant facultatem.nec delatoꝛis[x] nomen ſuppoſitionēqꝫ foꝛmident.quum fides atqꝫ induſtria taꝫ laude q̄ꝫ honeſtate non careat.ac pietate pariter quū veritatem in publicas[y] aures in lucēqꝫ deduxerint[z].

In auten.de eccle.titu.§.ſi quis autem p redemptione coll.ix.

Licet teſtatoꝛ. COR vel donatoꝛ interdixerit ei aliq̄d.ad hoc pꝛincipiuꝫ

dantē ⁊ accipiētē.pena infamie ſi ↄ factū fuerit ⁊ h̄ ē ius coꝛ.

b Gradū vel qualibet eccleſiaſticā adminiſtrationē.vt i aut.e.§.ſꝫ neqꝫ clerici.⁊.§.ſꝫ neqꝫ xenodochium.col.ix.

c Nulla a munerib⁹.

d Proferat.i.eligat.

e Precꝫ a quocūqꝫ dati.vt.ff.de calum.l.generaliter.

in hac re habere.idem eſt in economo.ſed ſi ij qui facere iuſſi ſunt neglexerint ſemel vl' bis ab epo vl' economo admoniti.p publicas pſonaſ amittāt lucrum quod eis contingebat ex voluntate defuncti.et epus habeat licentiam vendendi illd̄ lucrum et aliud quod diſtribui debeat ⁊ diſtribuere.quod ſi non fecerit rationem reddere debet.

Idem.aa.Armaſco.

Si quenqꝫ[a] vel i hac vrbe regia vel in ceteris pꝛouincijs q̄ toto oꝛbe diffuſe ſūt.ad epiſcopatus gradū[b] pꝛouehi deo auctoꝛe contigerit.puris hominū mentibus.nuda[c] electionis ſcientia.ſincero omnium iudicio pꝛoferatur[d] nemo graduꝫ ſacerdocij venalitate precij mercet[e] quātū quiſqꝫ mereat nō q̄ntum[g] dare ſufficit extimet.pꝛofecto enim quis locus tutus[h] ⁊ que cauſa poterit eſſe excuſata ſi venerandā dei templa[i] pecunijs expugnent.queꝫ[k] murum integritatis aut vallum fidei pꝛouidebimus.ſi auri ſacra[l] fames[m] penetralia[n] veneranda pꝛoſerpit[o] deniqꝫ quid cautū eē poterit aut ſecurum.ſi ſanctitas[p] incoꝛrupta coꝛrumpit.ceſſet altarib⁹ imminere pꝛophanus ardoꝛ auaricie.et a ſacris aditis repellat piaculare[q] flagiciuꝫ[r] ita caſtus ⁊ humilis noſtris tpibus eligatur epus.vt locoꝝ quocunqꝫ puenerit[s] omnia vite pꝛoprie integritate purificet.non precio[t] ſꝫ precib⁹[v] oꝛdinet antiſtes.tantū[x] ab ambitu debet eſſe ſepoſitus.vt queratur cogendus[y] rogatus recedat.inuitatus effugiat.ſola illi ſuffraget neceſſitas[z] excuſandi.pꝛofecto eni indignus eſt ſacerdotio niſi fuerit oꝛdinatus inuitus.ita ſane quiſquis hanc ſanctam ⁊ venerandam antiſtitis ſedem pecunie interuentu ſubnixe.aut ſi quis alteruꝫ oꝛdinaret vl' eligeret aliquid accepiſſe detegit inſtar publici criminis ⁊ leſe maieſtatis accuſatione pꝓpoſita.a gradu ſacerdotij repellat.ne hoc ſolum deinceps honoꝛe priuari.ſed ppetue q̄qꝫ infamie dānari decernimus.vt eos quos par facinus coinquinat ⁊ eq̄ vtroſqꝫ ſimilis pena comitet.

Idem Augu.Dioſcoꝛo.pp.

Orphanotrophos h⁹ indite vrbis nulla ſbtilitate iuꝝ

f Exerceat.rōe ſcientie ⁊ honeſtatꝫ.

g Quāti eligēdo cui⁹ ſit menti ⁊ cuiuſ ſit bonitatis.

h Loc⁹ in oꝛdinibus ⁊ honoꝛib⁹.

i Tēpla.i.epatus

k Quē murū.id ē hōſtem.

l Sacra.i.execrabilis fames.q: vt famelicus panē.ſic ipſi aurum.

m Fames.i.cupiditas auri.

n Penetralia.id ē veneranda que facta ſunt penetralia.

o Proſerpit.i.latenter ſubintrat.vel id ē inuadit p̄cio dando a ſe vel alio.

p Sanctitas.i.hi q̄ dnt eē ſci.alioqn ↄ s.de ſum.tri.in fi.clare ibi nihil ē ei.⁊c.

q Piaculare.id ē purgabile pūs reb⁹ ij cūbēs.vl' dic delictuꝫ ſanguinē piandū.ad inſtar leſe maieſtat.vt.j.in fi.l.

r Flagitiū.dādo a ſe vel ab alio.

ſ Precio,dando a ſe vel ab alio.

t Precib⁹.ad ſe recipiat nō a ſe correcꝫ vt eligat.vt inuit.j.ſtari ad h̄ fac.ſ.lex ad l.iul.repo.l.fi.⁊ i aut.quō opoꝛꝫ.e.§.⁊ hac col.ix.⁊ i aut.e.i pn.

v Tantū.i.tm̄ vel adeo.

x Cogēd⁹.ſ.vt velit.ff.de tutel.l.q̄ hꝫ.§ ſi pupill⁹.alias ñ pōt eē.niſi velit.vt i aut.quō opoꝛ.e.§.ſꝫ et ſic eū ↄſtitutū ⁊c.col.ix.⁊ in decret.lxxiij.di.ca.vbi.Itē ñ q̄ eparū ⁊c.vt.viij.q.i.c.q̄ epm ſꝫ ibi vt pſit nō vt preſit.

y Neceſſitas.id ē ncitas excuſet eū.

z Inuit⁹.i.volēs nam ſuſpectus eſt q̄ opas ingerit in in

uitū. vt in aut. vt. ꝗ. qui ob pbi. res mi. §. qm̄. coll. vi. ⁊ ff. ad. l. cor. de fal. l. vroꝛ. §. i. ⁊ de pcu. l. qui oīa. nota equale delictū equalē exi‑ gere pnā. vt hic. ⁊ in aut. vt frm ſi. §. ſi. coll. vi. ⁊ ff. ad. l. aql. illud. ⁊ in aut. de mād a. pꝛin. §. titulos. ſed. ar. cōtra. j. de hereti. quicunqȝ in ſi. ⁊ ff. ad. l. iul. de adulte. l. ſi adulterium. cum inceſtu

Rū. ſed ꝯ. j. primo. §. vbi ꝯueniunt in ciuitate ꝯſtantinopolitana ſed dicq ibi erāt. p a. . s factis ſuis. vt pꝫ i. pdicto. §. ibi ꝯtigerit reparari ⁊c. ⁊ in alio. §. in hac in prin. ſed hic videt obſtare. j. e. §. ve rū ſi appitoꝛ. ſꝫ ibi nō vocant prima vice de prouincia.

¶ Apud ſuos vl̄ p ſeipos vel p datos iudices ꝯgnoſcentes. vt. j. e. iubemus. §. ſi. q e. ꝯ in eo. q dꝫ litigatorem venire ad domū iudicis. hic ecōtra vl̄ ibi in criminalib⁹ hic in ciuilib⁹ vt ibi dicā

Rphanotro‑ phos idite. de hic. ſ. ꝯſtanti nopolitane. ſꝫ hodie idē p totum orbē. vt in aut. de eccle. ti. §. ſi. coll. ix. ſed ⁊ p legem iſtā videt generalit dici ibi in puincijs ve ro ⁊ cetera.

c ¶ Fideiuſſiōis. ſcꝫ rē ra. ha. q nec tutoꝛi incūbit. nec iudicio ſi ſti q tutoꝛi incūbit vt j. de admi. tu. l. ſi. §. de feſiōeꝫ. ⁊. §. ſe. ⁊. l. tu‑ toꝛes debita.

d ¶ Tabularijs. alte rū eoꝝ ſufficit ſm̄. J vl̄ tabularijs vl̄ corā iudice. vl̄ pone aut p ⁊. vt. ſ. vtrunqȝ exiga tur. ⁊ dic tabularijs. i. tabulario ſic. j. de iuꝛ deli. l. ſi. §. ꝗ. ⁊ in autē. de here. ⁊ fal. §. ſi vero abſunt. coll. i. ⁊ dic q erāt iſti tabularij pu‑ blice pſōe alie. q̄ no‑ tarij ⁊ que quoddaꝫ habeant officiū. ⁊ hoc mō poterit intelligi. j ꝺ admi. tutoꝝ. l. tuto res vl̄ veri⁹ dic q no‑ tarij erant. ⁊ ſic dicā l. tutores intelligas.

e ¶ Cauſam. quia ñ poteſt ſeruari. vt. j. de admi. tuto. l. lex. q tu‑ toꝛes. vel q ſterilis. vt. ff. ꝺ iure do. l. ſi. i ſi.

f ¶ Contractum. ⁊ ſi ne decreto. vt dicunt. ſed pi. dicit debere cū decreto fieri vt hic di cit pri⁹ habita ⁊c. cū ⁊ ſimilitudinē habe ant vt tutoꝛe. vt. s. in principio.

g ¶ Obnoxij. nunquid ergo ipi vexabūt orphanos p expenſis Rū nō q pietatis cā faciūt. vt. j. ꝺ neg. geſ. l. ij. de nup. l. pſen. et

obſiſtente eoꝝ quidem qui pupilli ſunt. quaſi tutores. adoleſcentiū ve ro quaſi curatores ſine vllo fideiuſ ſionis c grauamine. in emergentib⁹ cauſis tam in iudicio q̄ extra iudici um. vt opus exegerit ad ſimilitudi nem tutoris ⁊ curatoris pſonarum ⁊ negocia eorum ſi qua poſſint ha‑ bere defendere ac vendicare iubem⁹ ita videlicet vt pñtibus publicis p ſonis. i. tabularijs d aut interuenien‑ tibus geſtis. in hac quidē inclita v2 be apud virū pfectiſſimū magiſtrū cenſus. in puincijs vero apud mode ratores eorū. vel defenſores locoꝝ res eoꝝ eis tradant. a quibus ſunt cuſtodiende. vt ſi quas earundē re rum propter fenus forſitan vel aliā vrgentem cauſam e vel eo q ſeruari non poſſunt alienare proſpexerint: p us habita extimatione licebit eiſ a‑ lienationis inire ꝯtractum f vt p̄cia eorum que exinde colligunt ab iiſ‑ dem pſonis cuſtodiantur. ¶ Huiuſ modi aūt pium atqȝ religioſū offici um pro tē orphanotrophos ita pa gere ꝯuenit vt minime ratiocinijs tu telarib⁹ ſeu curationibus obnoxij g ſint. graue enī atqȝ iniquū ē callidis quorundaꝫ ſi ita contigerit machi‑ nationibus eos vexari. qui pp ter ti‑ morem dei a parentibus atqȝ ſubſtan tijs deſtitutos. minores ſuſtentare atqȝ velut affectōe paterna educare feſtinant.

¶ Idem Auguſ. Entrio: pre. pre.

Omnes q b vbiqȝ ſūt vel poſt hac fuerint orthodoxe fidei ſa cerdotes ⁊ clerici. cuiuſcūqȝ ſint ordis gradus monachi quoqȝ i cauſis ciuilibus ex nullius penitus maioris minoꝛiſue ſententia i iudicij

commonitoria. ad extranea iudicia ptrahantur. aut prouinciam k aut lo cum aut regionē quā habitāt exire cogant k nullus eorum eccleſias vl̄ monaſteria. ppria que religionis in‑ tuitu habitant relinquere miſerabi‑ li neceſſitate videat. ſed apud ſuos l iudices ordinarios. i. prouinciarum rectores locis quibus degunt in ec‑ cleſiarum miniſterijs obſecundent omniumqȝ contra ſe agentium exci‑ piant m actiones. vt is horis ſaltem atqȝ tempibus quib⁹ religioſos vi‑ ros a turbulenta obſeruatione p̄to rij n vacare cōtigerit. cumqȝ eos ad tempus petitoꝝ intentio o calumni oſa laxauerit. ad ſua ſe monaſteria ⁊ venerabiles eccleſias conferentes. ſapienti animo. precatōe ſolicita. fa ciliuſqȝ de proximo ſacroſanctis al‑ taribus obſecundent in ſuis larib⁹ domicilijſqȝ conſtituti p. ¶ In hac q autem regia vrbe ſi quando cuiuſ‑ cunqȝ rei cauſa epōs vel pſbyteros. ceteroſqȝ clericos qui ſacroſāctis ec cleſ ijs obſequuntur ſiue monachoſ ex alijs quibuſcunqȝ puincijs conti gerit reperiri. quos tamen in litem qſ quaꝫ vocare voluerit. nullo alio ſit licituꝫ memoratos cuiqȝ pulſare iu‑ dicio. niſi in tue r ſublimitatis exa‑ mine dumtaxat. vbi eis s ⁊ beatitudi nis honoꝛ debitus reſeruetur. ⁊ oꝛa‑ toꝝum t affluens in defenſionib⁹ co pia large pſtet. ¶ Preterea v cuꝫ in prouincijs ex eius qui regit puin‑ ciam fuerint ſentētia x vel interlocu tione cōuenti. ſiue illi ſacerdotes ſi ue cuiuſcunqȝ grad⁹ clerici ſiue mo nachi habeāt. dummō approbentur orthodoxi. qui in proprijs cauſis cō tractibuſue pulſantur. non alio q̄

m ¶ Excipiāt. id eſt recipiant.

n ¶ Pretoꝛij loc⁹ eſt vbi cāe ventilant. ali as dꝫ loc⁹ vbi pater‑ fami. in die moꝛat vt ff. de vſu. ⁊ ha. l. plenū §. i.

o ¶ Intētio. ſ. illiuſ q agit ꝯ eccleſiaſticoſ viros q calumnioſa eſt preſumptiue vel prima facie.

p ¶ Cōſtituti. al's ſta tuti. ſ. clerici ⁊ al's cōſtitutis. ſ. altarib⁹.

q ¶ In hac. ecce ſe‑ cundus caſus genera lis. ſupius ꝗ dixit de puincialib⁹ clericis i puincijs ꝯueniēdis. ⁊ corā q iudice. nūc di cit de extraneis q ſūt in vrbe ꝯſtantinopoli tana ꝯueniendiſ ⁊ co ram quo.

q ꝗ claudicaret ſi ipi nō teneant eis. ſed alij non teneant qꝺ eſſe nō debet. vt. ff. de arbi. ſicū dies. §. pe. hodie vero hmōi oēs adminiſtra toꝛes rationē reddere tenent. vnde corrigit qꝺ hic dicit. ⁊ qꝺ dici tur in autē. de eccleſiaſticis titulis. §. ſi. coll. x. vbi idem dicitur qꝺ hic. ⁊ hoc p autē. ꝺo. ti. §. economos añt. ſed pa t hodie non reddit rationem filio de adminiſtratione aduenticioꝝ nec ſatiſdat. vt. j. de bo. que lib. l. cum oportet. §. non aūt. ⁊. l. ſi. §. hoc pculdubio. ⁊ au ten. de nup. §. ⁊ hoc ita. coll. iiij.

Omnes q. primo ⁊ ſcōo ponit duos generales caſus. tertio redit ad pmū. qrto ad ſcōm. qnto de vtroqȝ. ſexto de pi‑ mo ſeptio ⁊ octauo de ſcōo. nono ⁊ decimo ⁊ vndecimo ⁊ duodecimo de vtroqȝ.

i ¶ Snīa cōmunitoꝛia Aꝫ. niſi in caſu. j. e. §. verum. ſi apparitoꝛ. ſꝫ non eſt extraneum.

k ¶ Cogant. ſed nonne idem eſt in quolibet alio laico. ſed dic ſpe‑ cialiter de clericis dicit ne videant negligi. vt. ff. de iureiurā. l. item apud. §. hoc edictū. ⁊ ll ꝯ fecerit cauſaꝫ actoꝛ amittat iure canonū vt. x. q. i. c inolita. idē iure legis. vt. j. de iuriſ. o. iu. l. in criminali. ꝗ

r ¶ Tue ſubaudi. o pfecte. vl̄ etiā epe vl̄ archiepe. vt. s. e. cū cle‑ ricis. ſꝫ hodie corā epo tm̄ monachus. vt i aut. cauſa ⁊ idē in alijs clericis. vt in aut. cleric⁹ qꝫ. quas lege hic. accur.

s ¶ Eis. ſ. clericis.

t ¶ Oratoꝝ. ſ. aduocatorum.

v ¶ Preterea. redit ad primum.

x ¶ Sententia commonitoꝛia.

a ¶ Fideiuſſores. ſed ꝺ hodie corrigit. pp ter duo ⁊ q̄re non daf. ⁊ q tales fideiubere non dn̄t. vt in autē. eo. §. ſi quis aūt pro pecuni aria. ⁊. §. aliū. Accurſius.

b ¶ Flagitat. i. poſtulat.

c ¶ Innoxie. pſumptiue. ⁊ ad ꝺ. ff. de redebitoꝛia. l. q ſi nolit. §. ſi qs exegerit. ⁊ ff. ad treb. l. cogi. §. pinde.

d ¶ In hac. redit ad ſcōm

e ¶ Quod. ſ. iudicium.

f ¶ Fideiuſſionib⁹. imo ꝯ. vt. s. e. cū clericis. §. memorati. ſꝫ ibi de clericis ꝯſtātinopolitanis. hic de puincialib⁹ q ſunt in ciuitate cōſtātinopolitana. aꝫ. hodie tm̄ neminem dant. vt in autē. e. §. ſi quis

autem ꝑ pecuniaria
g ¶ Profeſſioni. cum iureiurando ſm azo quod eſt falſum. vt. s. cum clericis. §. penul.
h ¶ Obligatõibꝫ. i. ſub hipotheca reꝝ ſuaꝝ vt inſti. de ſatiſda. §. ſed hec hodie.
i ¶ Hoc nihilominꝰ nũc de vtroqꝫ. vel dic verius ꝺ primo ne ſit ꝯ. s. pr. §. ad id qꝺ in fi. hic ꝺꝫ de fideiuſſoribus
k ¶ A ſacerdote. id ē epõ ⁊ idem in actore vt inſtit. de cura. §. fi. ſꝫ ⁊ qñ alius q̃ʒ economus cõuenit̃ vt dixi. s. e. aut̃. ſed hodie
l ¶ Quem. ſ. economum
m ¶ Defenſoris. alius eſt ergo ꝺfenſor vt patronus forte. ⁊ aliꝰ economus.
n ¶ Cõmitti. hodie ñeminem. vt. s. pr. § dixit
o ¶ Precipimus. ſi ī ꝓuincia ꝯuenit̃ t̃nullum dat. vt. s. pr. §. et s. e. cum clericis. que ſunt contra
p ¶ Executõibꝫ. nũc redit ad primum.
q ¶ Judicis. qualia ſunt ꝓuincialia iudicia
r ¶ Semiſſem. i. mediũ aureũ ſiue biſantium
s ¶ Audiẽtibꝫ. nõ q̃ poteſt huic priuilꝫo renũciare cl̃icus. et ſic ē ar. ꝯ. ſ. e. l. ſi quis in cõſcribẽdo. ſꝫ ibi ſolui
t ¶ Dex. nunc ad. q̃. al̃s ſi vero apparitor
v ¶ Eos. ſ. cl̃icos ꝓuinciales ꝑ delegatũ illuc miſſum cognoſcens ne ſit ꝯ. s. e. l. in prin.
x ¶ Eum. ſ. executorē
y ¶ In hac. hoc ꝺ ſecundo. ⁊ his duobus caſibꝫ eſt cõtra. s. e. l. cum clericis. in fi. ſo. vt ibi
z ¶ Summe. ſpecies etiam intellige. vt. ff de le. iij. l. quiſquis.
a ¶ Preterea. nũc de vtroqꝫ
b ¶ Amiſſione. ne videat̃ in dignitate mori.
c ¶ Priuilegijs. de vtroqꝫ
d ¶ Eas. ſ. eccias
e ¶ Remittimꝰ. vt. j. qui morbꝫ. l. vnica. ⁊ j. q̃ etate. li. x. ⁊ j. ꝺ excu. muneꝝ. l. mariaꝝ. ⁊ l. fi. ⁊ j. de ꝓfeſſo. et me. l. medicos. li. x. et j. de ſuarijs ⁊ porciarijs. l. i.
f ¶ Preſea. lucratiua. i. a pena. tñ excuſat̃ qñqꝫ. vt. ff. ad. l. iul. ma. l. famoſi. ⁊ j. ꝺ aboli. l. iij. cogant̃. ſpāle eſt in cl̃icis. q̃ tpe hꝰ. l. late nondũ fuit de ſumptibꝫ litꝫ ſtatutũ qꝺ eſt hodie. j. de iudi. ꝓperādũ

eccie ꝓprie defenſores ſeu quos economos appellauint fideiuſſores ꝑbeant: ne dum executoris ꝓtinaꝫ auarã ꝓteruitas extraneos ⁊ idoneos fideiuſſores[a] flagitat[b] multiplex iniurie[c] pauptati infligat̃ incõmoduꝫ ¶ In hac ãt vrbe iclita iuẽti ex quacunqꝫ ꝓuincia veniẽtes: cum in tue amplitudis iudicõ qꝺ[e] eis ſolum delegauimꝰ lite pulſati fuint fuerẽ diſſimi orthodoxe fidei ſacerdotes ſeu certe economi aut eccie defenſores: ſeu clerici in cauſis ciuilibꝫ ſuis ſiue eccĩaſticis nulla ꝑbendi fideiuſſores moleſtent̃ iniuria: ſed aut vicarijs fideiuſſionibꝫ ꝯ dent̃. quas tñ ſtipulationum cautela ſolẽnis valuit: aut cautõni ⁊ ꝓfeſſioni[g] ꝓprie aut factatum ſuaꝝ obligatõibꝫ[h] ꝯmittantur. ¶ Hoc nihilominus obſuando vt in cauſ eccĩaſticis nllm alium conueniri fas ſit: niſi eum quem diſpenſatorem paupuꝫ. i. economuꝫ eccie epi tractatus elegerit. hunc enĩ ſine dubio a ſacerdote cõuenit ordiari quẽ[l] tñ ꝯuentũ defenſoris[m] eccie fidei cõmitti[n] ꝑcipimus[o] ¶ Executoribꝫ[p] in minoribꝫ quidem iudicijs[q] omnibus in ipa ꝯuentõne ſacerdotuꝫ ſiue clericoꝝ nõ amplius q̃ʒ vnũ ſemiſſem[r] aut ſperãtibꝫ aut ẽt audẽtibꝫ[s] accipe ¶ Lex ſi apparitor[t] tue magnitudinis: ex ſnĩa tue ſedis ampliſſime in ꝓuincia degentes eos[v] ꝯuenirimonuerit iubemus ñ ãplius eũ[x] q̃ʒ duos ſolidos ſportulaꝝ nomĩe accipe. In hac[y] vero vrbe magnifica idem apparitor tue magnitudis vno aureo ſportulaꝝ gratia a ꝓuĩcialibꝫ clericis conuentus ſit. quãtelibet ſumme[z] qui ꝯuẽtus fuerit exponatur obnoxius. ¶ Preterea[a] nullꝫ executor vexare ꝯtumelijs clericos. nullꝫ ipulſionibꝫ moleſtare. nullis exprobrare conuicijs aut corpalibꝫ iiurijs fatigare conet̃ is qui eiuſmodi aliq̃d aggreſſi fuint poſt amiſſionem[b] cinguli ⁊ patrimonij vltia ꝓtinꝰ animaduerſione plectendis. ¶ Priuilegijs[c] ſane ſingulis quibuſcunqꝫ ſacroſanctis eccleſijs orthodoxe fidei xenodochijs ſeu ptochijs tam generaliter q̃ʒ ſpecialiter attributis ꝑpetuo obſeruãdis: nullus eas[d] earũqꝫ ſacerdotes aut clericos cuiuſcunqꝫ gradus ſint aut monachos aut ptochios aut xenodochios orthodoxe fidei ꝺputatos. extraordinarijs muneribꝫ ꝑcipimus ꝑgrauari. eas etenĩ ſarcinas oneris quas pleriſqꝫ perſonis diuerſa ratõne remittimus[e] imponi beatiſſimis viris noſtro ſeculo inconueniens eẽ iudicamꝰ. ¶ Preterea ne cui temeritas ſua lucratiua[f] concedatur. ſed vt impudẽs calumniantium refrenet̃ audacia iubemus quotiens hi qui ſacerdotes ſeu clericos ſeu monachos ceteroſqꝫ ſupius deſignatos. vel in tue magnitudinis examine. vel in ꝓuinciali iudicio ꝓpoſita actõne conuenerunt ſi cauſa cognita cõuicti fuerint ſine iuſta cã eos in legittĩa petitõne pulſaſſe. omnes eis[g] legittimas expenſas ſumptuſqꝫ quos ab exordio cepte controuerſie ipoꝝ vicio toleraſſe eos cõſtiterit reddere cogantur. vt hac ſaltem cenſure iuſtiſſime formidine reuocati[h] improbis aſſiduis conflictationibus occipati acquieſcãt[i]. iãqꝫ ſopitis clamoribꝫ iurgioꝝ magiſtra[k] deinceps neceſſitate retinere[l]

fm yr. Aliq̃ dicũt q̃ cl̃icis reddant̃ damna q̃ ẽt extra iudicia ſunt paſſi. Aliq̃ vt bul. q̃ ẽt ſi plus q̃ʒ dñt expendãt totũ eis reddit̃. qꝺ non eſt in alijs. media placet.
g ¶ Eis. ſ. clericis ſupradictis
h ¶ Reuocati. al̃s territi
i ¶ Acqeſcãt. ſ. nobis ꝑpipiẽtibꝫ eis retinere ſeipſos ab improbitatõe.
k ¶ Magĩa. nos enĩ magĩri ſumus impone᷑ ꝙ neceſſitatem
l ¶ Retinere. i. ꝯtinẽ᷑ de ſe doloſe. Sequit̃ aut̃. Cauſa

In autent. apud quos opteat cauſas dicere monachos. col. vi.

Cauſa que fit cuꝫ monacho vel muliere qualibet in monaſterio conſiſtẽte non apud ciuilem iudicem ventiletur ſed apud epiſcopum[n] qui ꝺ perſone preſentia quod conuenit ſtatuens ſiue per abbates ſiue per alios hoc fieri debeat[o] qui rem ſecunduꝫ legem diſponat. et faciat regulas ſalua perſone debita reuerentia. ſi vero contra fiat pene que ſtatute ſunt imminebunt. iudex ꝟeniꝫ qui ꝺ his ſententiam proferre preſumpſerit. ab adminiſtratione depulſus tanq̃ʒ diuinitati contumeliam inferẽs pena decem librarum auri vna cum officio[q] ſuo multabitur ſanctiſſimo noſtro erario inferenda. executoribus autem qui admonitiõem ferre

Cauſa. cũ monacho forte erat obligatꝰ añ monaſterij ingreſſum. naꝫ ſi poſtea meũ cum ꝯtrax vel michi dãnũ daret ñ teneret̃ eccĩa. vt. j. vñ vi. l. meminerint. ⁊ ꝺ ſer. fu. l. quicunqꝫ.
n ¶ Apud epm. qꝺ ſi eſt exẽptus a iuriſdictione epi. rñ. tunc coraꝫ ſuo ſupiori rñdebit
o ¶ Deat. i. pñtatio ex pte mõachi. nã ipſe abbas ſi ſponte velit pt vt hic. ſed al. dixit etiã inuitũ rñdere abbatẽ. cum meliꝰ veritatẽ nouit. hic q̃ no. hic q̃ ſi ſit cũ monacho ⁊ libellus datur et rñdet abbas vel ſindicus monachus ñ. q̃a vt mortuꝰ eſt vt. j. e. t. de nobis. §. i. et quia vt ſeruꝰ. vt. ff. ſi q̃ñs cau. quotiens. ⁊ ſic etiam conciptam libellum noie filij. ⁊ rñdebit pater. vt. C. de bo. ma. l. i. In aduẽticia tñ hereditate filiofa delata trimẽbꝫ fit diſtictõ. cũ aut pr ⁊ filiꝰ ꝯſentiant aut filiꝰ tm̃ aut tm̃ pater. vt. j. de bo. que. li. l. ſi. in his qui ſunt

ſub cura eſt l'cura.etas diſtinguit' vt maioꝛ infante poſſit l' ipe cō
ueniri auctoꝛitate tutoꝛis l' curatoꝛis niſi ſit abſens l' ipe tutoꝛ l'
curatoꝛ qn̄ vero minoꝛ ſcʒ infante tūc tutoꝛ.vt.ff.d admi.tu.l.i.§
i.ſʒ ꝛ ſi ꝯ collegiū noīe talis monachi actio ꝓponat' nō reprobo vt
s.e.auc.ſed hodie.§.actōnes.ideꝙ puto ſeruari ſi monach' agere

tum.vt.ff.de fur.l.is qui opem
c ¶ Per epm.itē acta coꝛā p̄ſide conſpiciēte an recte p̄ceſſerit et
an ꝓbet' reus.vt in coꝛ.de ſan.epiſ.§.ſi vo prius.col.ix.ꝛ tūc ſpoli
at aut deponit eū vt nō puniat' in dignitate exiſtē s.vt in.l.oēs vbi
cunꝙ.§.preterea

velit vt abbas vl' ſin
dicus agat. Itē nūꝙ
q̄d monach' de veri
tate dicēda iurabit.
ſi agat' de eo q̄d ꝑ euꝫ
factū ē ſicut dixim'
i minoꝛe.xxij.an.rū.
ita.vt ar.j.de q̄ſti.in
terrogari.nā ad iu
dicē ſpectat inquire
re veritatē.vt.C.de
eden.is apud ꝛ.j.de
iudi.l.iudices
p ¶ Iudex.ſeclaris
q ¶ Cū officio.i.iu
dex inquiꝙ ꝛ officia
les in aliīs.v.vt ar.ff
de ver.ob.ſtipulatio
iſta.§.eū.ꝛ.l.euꝫ qui
ita.in pri.ſec' ſi dixiſ
ſent in denis.vt.ff.d
le.i.ſi q̄s teſtō.ꝛ hoc ſi
ep̄us facit ius.alias
aditur ciuilis iudex.
vt in autē.de ſanctiſ.
epiſ.§.ſi q̄s aūt ꝓ crie
ꝛ hec autē.ē in autē.
apud q̄s opꝛtet cām
di.mo. Sequitur
alia autē.clericus

Autentica.

Clericus q̄ꝙ
pecūiaria lar
ge accipe.ad
d'ſiam criminalis.ff.
de ver.ſig.l.pecunie.
s ¶ Prius.nā eo de
ficiente venit' ad p̄ſi
dē.vt in auc. de ſan.
epiſ.§.ſi q̄s aūt ꝓ pe
cuniaria.col.ix.
t ¶ Damno.ſ.geſto
rū l' expēſarū imēſa
rū ſportule tn̄ debent
a clerico p̄ſtari vt.s.
e.auten.ſed hodie.q̄
eſt contra
v ¶ Natura cauſe.
vt q? eſt liberalis.vt
j.de peda.iudi.placet
in fi.l' actōe iniuriaꝝ

preſumpſerint ab his ſanctiſſimis
epiſcopis in locis decanicis detrudē
di nec de cetero vllam exactioneꝫ fa
cere permittendis

In auten. vt clerici apud proprios
epiſcopos conueniantur col. vi.

Clericus quoꝙ in C. O. N.
lite pecuniaria ꝛ prius ˢ apō
epum conueniatur. per quē
ſine damno ᵗ cauſa decidat' ꝙ ſi natu
ra cauſe ᵛ vel alia ˣ ratio facit vt ne
gocium apud eum decidi nō ſit poſ
ſibile per ciuilem procedat iudicem
obſeruatis clericoꝝ priuilegijs.neꝙ
moꝛa ʸ circa talia fiat. ¶ Sed in ciui
li ᶻ crimine ciuilis preſit iudex.vt lis
duos non egrediatur mēſes.nec tn̄
puniatur.ꝛ ᵇ ſi reus ſit inuentus pri
uſꝙ per epiſcopum ᶜ ſacerdotio ſpo
lietur. ¶ Si crimine ſit eccleſiaſti
cum ᵈ epiſcopalis ᵉ erit examinatio
ꝛ caſtigatio.

Noua conſtitutio. Fre. Impa.

Statuimus ᶠ vt null' C. O. N.
s eccleſiaſticam perſonam in
criminali ᵍ queſtione vel ci
uili trahere ad iudicium ſeculare pre
ſumat contra conſtitutiones impia
les ꝛ canonicas ſanctiones.q̄d ſi fe
cerit actoꝛ a iure ſuo cadat. iudicatū
non teneat.ꝛ iudex extunc officio iu
dicandi priuatus ſit.ſancimus etiā
ſi qui clericis vel eccleſiaſticis perſo
nis iuſticiam denegare preſumpſerit
tercio ʰ requiſiti ⁱ ſuam iuriſdictio
nem amittant.

¶ Idem Au'.ꝛ ceſar Eutrio.pec.p̄.

Sacroſancte orthodoxe fidei
epiſcopi atꝙ p̄bri diaconi ᵏ
quoꝙ qui ſel' ꝓbatis moꝛi
bus itegritate caſtiſſima ad hūc gra
dū meruerint ꝑuenire ea quecunꝙ
in eodem clericatus gradu locoꝙ vi
uentes acquirere ꝛ habere potuerit.
etiā ſi in patris auiꝙ aut proaui po
teſtate conſtituti ˡ ſint ꝛ adhuc ſup
ſtites habeantur tanꝙ ꝓpꝛia bona ᵐ
vendicent ⁿ. ¶ De his ſi quando
libitū fuerit eis teſtandi vl' donādi
vel quolibet alio titulo alienandi li
bera ⁿ facultate cōceſſa.vt ea bona q̄
quo ᵒ tpe nunꝙ fratrib' ꝛ ſoroꝛib'
aut ex eis genitis conferantur ᵖ.ſed
ad eoꝛum filios poſteros ᵠ ꝛ quoſcū
ꝙ extraneos heredes perueniāt.nec
a patribus auis aut proauis.ſed
ab ipſoꝛum liberis tāꝙ precipua vē
dicentur.certe is lucro cedant quib'
ipſi ad peculium vel inter viuos ali
enatione habita vel moꝛtis tempoꝛe
vltima ꝛ iure cognita voluntate cō
ceſſerunt.

In auten. conſtitutio que de digni
tatibus.§ palam col. vi.

Sed dignitas ᵃ C. O. N.
s epiſcopalis ſoluit ius patrie
ꝑtātis.ſicut ꝛ cōſularis ᵇ dig
nitas ꝛ p̄fectura viroꝝ p̄toꝛioꝝ ꝛ vr
bicaria ꝛ magiſteriū militare ᶜ ꝛ oīs
dignitas valens liberare a curia ᵈ li
berat a patria poteſtate cum ᵉ hoc cin
gulum ſue poteſtatis premium pre
ſtet ᶠ honoꝛatis ᵍ ita tamē vt filij eo
rum ʰ poſt moꝛtem auoꝛum recidāt

d ¶ Eccleſiaſticum.
expone vt.s.

e ¶ Epiſcopalis hoc
ſi clerico īfert' ſi ve
ro laico cognoſcit p̄
ſes cū epo vt in aut.
de mā.pri.ſi vero ca
nonicū.ꝛ ē hec au. ex
ti.vt de.apud ꝓpꝛ.e
§.hec ſeadē coll.vi.tn̄
verba de ſanc.epiſ.§.
ſi q̄s aūt pecuniquē.ꝛ.§
ſequentibus col.ix.
clericus ḡ ſimplr vt
dictū eſt ſub epo cō
uenitur.ſed eps ſub
archiepiſ.archieps
ſub patriarcha.patri
archa coꝛā papa.vt
in aut'.de ſan.epiſ.§.
ſi quis vero ſanctiſſi
moꝝ.col.ix.ꝛ duob'
§.ſe.ꝛ ſi a ſnīa epi ap
pellatur itur ad p̄ſi
dē l' defenſoꝛē ciuita
tis.vt in.§.ſi q̄s aūt
litigantiū.ſed a ſnīa
archiepi ad patriar
cham appellat'.vt.§.
q̄s vero ſantiſſimo
rum.ꝛ.§.fin aūt
Sequitur auc.Sta
tuimus.
¶ Conſtō.Fre.

a cognato coꝛā eo mouet'.vt.ff.de iniur.l.lex coꝛne.in prin.
x ¶ Alia rō.vt q? ſit eps infirmus.vt.ff.de iud.ſi longi' in prin.l'
fuerat iā illius cauſe aduocat'.vt.ff.de iuriſdi.o.iud.l.p̄roꝛ.ꝛ.j.d
aſſeſ.l.fi.vel q? clericus ſuo priuilegio renūciauit.vt.j.de pac.ſi q̄s
in ſcribēdo lʒ ſit cōtra extra de fo.cope.ſi diligenti.
y ¶ Moꝛa.foꝛte vltra duos mēſes vt ſtatim ſubijcit in crimina
libus in coꝛ.tn̄ nō apperit ſicut nec hic
z ¶ Ciuili crimine.puta de homicidio de falſo.ꝛ de adulterio ꝛ ſi
milibus.Sed eccl'iaſticū crimē vt de articulis fidei ꝛ de ſimonia
ſʒ certe īmo quodlibet crimē publicū canonicū eſt ciuile ſi agatur
ad penā legalē imponendā.ſi vero ad penā eccl'iaſticā.ſcʒ vt excōi
cetur vl' deponat' ēt ciuile dicā canonicū hec tn̄ hodie coꝛrigit'.vt
in proxima auten.ſtatuimus
a ¶ Menſes.a tpe ꝯteſtatōis cōputandos.vt in coꝛ.hm' aut.ꝛ
ē ſpāle alis durāt vſꝙ ad duos annos.vt.j.cer.tem.l.fi.
b ¶ Et ſi reus ſit.innuit ꝙ abſoluere ꝑt abſoluēdū.ſed nō dāna
re damnandū.ſic.j.vbi ſe.vl' clā.l.quotiēs.§.ſedendi.eſt ḡ vera
regula nemo q̄ ꝯdēnare nō pōt abſoluere pōt.vt.ff.de re.iu.l.ne
mo.ſed nō in eundē vt hic.ſicut q̄ pōt legare ſuo ꝛ dn̄o ꝛ econtra
nō tn̄ eandē rē vl' ſeruitutē.vt.ff.de le.ij.debitoꝛ in fi.ꝛ de ſerui.ꝛ ſi
tenet'.Itē qui p̄ſtat opē furto tenet' furti.nō tn̄ qui p̄ſtet operā
furto manifeſto tenet' furti manifeſti.ſed nō manifeſti furti tanꝫ

Statuim'.hec ſumit' ex auc.d ſta.ꝛ ꝯſue.§.ſtatuim' col.iiij
g ¶ In criminali.coꝛrigit ḡ autē.clericus que coꝛā p̄ſide
ire ꝑmittebat prius in crimine ciuili.
h ¶ Tercio ad maliciā ſuperandā.vt.j.de iudi.auc.iubem'.ꝛ no
ta hic ꝙ ēt priuilegiū meret' amittere ꝛc.vt.j.de iudeis.l.iudeos
i ¶ Requiſiti.a clericis.
Sacroſancte diaconi.idem in aliīs clericis vt ſtatim habes
o in auten.p̄bros
l ¶ Cōſtituti ſunt.hec q̄ ad epm hodie coꝛrigit'.q? nō eſt
in p̄tāte.ꝛ ſic lege hic prius autē.ſed epiſcopalis dignitas ꝛc.q̄ eſt
conſtitutio que de dig.§.palam col.
m ¶ Bona.tanꝙ caſtrenſe peculium
n ¶ Vendicent.ſcilicet epiſcopi
n ¶ Libera volūtate.quantū ad hoc diſtinguunt' adminiſtratoꝛes
ab aliīs clericis.ꝛ ideo prius lege auten.licentiam ꝛc.ꝛ eſt in aut.
de ec.ti.§.interdicimus.ſecūdo auten.preſby.que eſt de ſanc.epiſ.
§.preſbyteros.col.ix.
o ¶ Quoquo tpe.nunꝙ nec in dimenſione veniant
p ¶ Conferantur ex neceſſitate
q ¶ Poſteros non ergo patri conceditur occupare ab inteſtato.ꝛ
ſic eſt ſpāle alias cōtra in caſtrenſi l' quaſi peculio.vt.ff.de caſtren.
pec.l.ij.Item contra huic legi in fi.s.e.l.ij.ſol.vt ibi

Autentica.

S Ed dignitas epiſcopalis. adueniens filioſa.

b ¶ Conſularis. ſi filiuſfa. fit cõſul. vel prefec. p. vł prefectus vrbis vel magiſtermilitũ vt ſubijcit fit ſui iuris.

c ¶ Militare. ſoluit ius patrie poteſtatis.

d ¶ A curia. id ẽ a curiali cõditione a q̃ liberat̃ q̃s p. xij. dignitates q̃ numerant̃. j. de decur. l. fi. li. x.

e ¶ Cum h. ſ. p̃miuz ſue poteſtatis ⁊c̃.

f ¶ Preſtet. ſcʒ epiſcopalis dignitas.

g ¶ Honoratis. ſcʒ tñ etiam ſi adhuc ñ ſunt in admiſtratione epatus. qd̃ i duabus alijs eſt admiſſũ ſcʒ in cõſulatu ⁊ patriciatu. vt in cor. hui⁹ auten. et inſti. q̃. mo. ius pa. po. ſol. §. filiuſ ſʒ certe liberãt demuʒ qñ adminiſtrant. vt d. l. de decur. l. fi.

h ¶ Eoꝝ. ſ. epoꝝ.

i ¶ Poteſtate epi.

k ¶ Eos epos. et eſt ſpeciale h. regularit̃ cõtra. vt. ff. de adop. ſi pr̃ filiũ. ⁊ inſti. qui. mo. ius pa. po. ſol. §. i

in eoꝝ poteſtateʒ. ac ſi cõtigiſſet eos ᵏ parentum morte ⁊ nõ ex preſente lege ſue poteſtatis fieri

In auten. de ſanctis epiſ. §. interdicimus. collatione. ix.

Con.

L Icentiã ˡ habeat epõs quecũqʒ añ epatuʒ ꝓbatũ ᵐ fuerit habuiſſe ⁿ ⁊ quecunqʒ poſt epatũ iure ᵒ cognationis vſqʒ ad q̃rtuʒ gdũ ad eũ ᵖ ꝑuenerũt. ad q̃s voluerit vltima volũtate trãſmittere ᑫ ceteris reb⁹ ab eo alio mõ ʳ acquiſitis dominio eccleſie reſuatʒ niſi in vtilitatẽ eccleſie vł opib⁹ pietatis cõſumpte ſint. eadẽ diſtinctiõe habita in adminiſtrationib⁹ cuiuſcũqʒ religioſi. Item ſi quis epõs aut miniſter eccleſie moriat̃ ſine teſtamẽ ˢ o. ⁊ ſucceſſione. ſucceſſio cõpetit eccleſie in qua conſtituti ſunt.

In auten. de ſanctiſ. epiſ. §. preſbyteros autem. collatione. ix.

Con.

P Reſbyteros ᵗ diaconos ſubdiaconos lectores ⁊ cantores. q̃s oẽs clericos appellamus ſes ᵘ quolibet mõ venientes ad coniugiũ hẽre ſub ſua ptãte precipim⁹: ad ſimilitudineʒ ᵛ caſtrenſiũ peculioꝝ. et donare cui volunt ſcḿ leges. ⁊ in his teſtari. lʒ ſub parentuʒ ptãte ſint: ſic tñ vt filij eorũ aut his nõ extantib⁹ parentes eorum legittimam ferant ˣ partem.

Autentica.

L Icẽtiaʒ. hec loquit̃ i p̃relatis. ſequẽs in alijs clericis.

m ¶ Probatũ. ergo p̃ſumptio eſt ꝓ eccleſia niſi cõfuerit ꝓbatum. ſic. j. de do. inter vir. ⁊ vxo. l. ẽt. ⁊. ff. in ter virũ ⁊ vxorẽ. l. q̃n tus. ⁊ de aſſnu. le. l. annua. §. fi. ſʒ ar. cõ. j. arbitu. ſi defunct⁹. ſʒ ſcḿ Io. et azo. hoc ipõ ꝓbat̃ q̃ nõ probat̃ cõtrarij ſic et. j. qui teſ. fa. po. l. ij.

n ¶ Habuiſſe. epiſcopum.

¶ Iure cognationis. non exigit̃ q̃ ſucceſſerint cognatis. ſʒ q̃ potuerint ſuccedere. vñ ſi epõs donauerit inter viuos idẽ puto. ꝑ q̃rto autẽ gradu iõ ponit̃. q̃ vſqʒ ad graduʒ illuʒ veriſimile eſt q̃ habuit iure dilectionis naturalis. i. q̃ tõne naturalis cognationis cõſtringat. nã a remotiorib⁹ potius occaſione rerũ eccłie q̃ ſanguinis videt̃ habere. cũ nemo iactare ſua p̃ſumat̃. ff. de ꝓba. cum de indebito. §. i. ſed Io. ⁊ Azo. dicunt ideʒ ẽt ſi nõ cognatus ẽet. ſi modo nõ det gr̃a bñficij collati. vt de ho. eccle. nã nunc eſt remuneratio loco bñficij collati. vt ſic fiat eccleſie. vt. ff. de pe. here. ſed ẽt ſi §. cõſuluit. et hoc prolet̃ contra eccleſiam. nam in coꝝ non eſt mentio cognationis. ſed ſic genere cõiuncto.

p ¶ Ad eum. ſcʒ epiſcopum.

q ¶ Tranſmittere. vel inter viuos vt. ar. inſti. de le. fi. ſ. cani. tol.

¶ Idem. a. Dioſcoro. p̃. p̃.

O Mnia priuilegia que a retro principib⁹ aut a nr̃a ſerenitate vł a iudiciarijs diſpoſitionibus ʸ a ut a liberalitatib⁹ ᶻ ꝓ ſingulis quibuſcũqʒ tpib⁹ ᵃ vel cõſtitutione ſiue circa ius metatoꝝ ᵇ ſiue in alijs quibuſlibet reb⁹ preſtita ſint. orphanotrophijs ſiue aſiſterijs vł eccleſijs l ptochijs ſeu xenodochijs aut mõaſterijs ᶜ aut ceteris dom⁹ ᵈ ac rebus

¶ Alio modo. ſub preterquam ſit dictum.

Autentica

P Reſbyteros. hanc autẽ. legunt quidam. j. e. ſup. l. eũ. lege.

t ¶ Appellam⁹. cleros dr̃ ſors q̃ ſorte debʒ eligi. vt elect⁹ eſt mathias. i. diuina electione. non alia noticia.

iuris eoꝝ ᵉ ad curã economi viri religioſiſſimi p̃ſbyteri ⁊ orphanotrophij. vel ad eos ᶠ qui p⁹ eũ ᵍ loco ei⁹ ſucceſſerint ptinẽtib⁹. ad ſilitudinẽ ʰ Zotici btĩſſime memorie. q̃ ᵏ prius hmõi pietatꝭ offm̃ inueniſſe dr̃ ˡ per hãc pragmaticã ſanctionẽ firma illibataqʒ in ꝑpetuũ cuſtodiri decernimus valde eñi h̃ videt̃ neceſſariũ ᵐ cũ exinde ⁿ ſuſtẽtatio ⁊ educatio orphanis atqʒ egenis. ⁊ vſib⁹ eccleſiaſticis ᵒ ac ptochijs ⁊ aſſiſterijs cõparet̃. dom⁹ ẽt aliaſqʒ res ſupius nominatas ad curã memorati viri ᵖ pertinentes. vł poſtmodũ q̃libʒ mõ ad ei⁹ ſolicitudinẽ vł eoꝝ qui p⁹ eũ ᑫ ad eiuſdẽ orphanotrophi curaʒ vocati fuerint ꝑuenturas. inſtar maioris venerabilis eccleſie huius inclyte vrb oib⁹ priuilegijs q̃ nũc eadem ſancta eccleſia. vł nunc adipiſcitur vel poſtea merebit̃. perpotiri pietatis intuitu decernimus.

¶ Idem Auguſ. Sebaſtiano. p̃. p̃.

I Llem⁹ aſcripticioꝝ creatiões ſcḿ veterẽ cõſtitutionẽ. niſi dñorũ poſſeſſioneʒ vñ oriũdi ſunt eiuſdem cõcurrerit cõſenſus. nullius penitus eſſe momenti. ſed iiſdẽ fundorũ dñis qui faciende creationi nõ ſicut dictũ eſt euidenter cõſenſerint ius ꝓpriũ ad ſilitudinẽ ceterorũ colonoꝝ in ſuos aſcripticios exercẽdi tanq̃ ſi nulla creatio interceſſiſſʒ tribui facultateʒ. ideoqʒ hec ſup illis q̃ agricolis decernim⁹ obſeruari. qui cum eſſent aſcripticiẽ nexibus cõditionis aſcripti. ſolitariã vitã videlicet appetentes. quibuſlibet ſeſe monaſterijs cõtra voluntatem dominorum fundorum duxerint offerẽdos

In auten. de ſanctiſ. epiſ. §. aſcripticios collatione. ix.

v ¶ Ad ſimilitudinẽ. nõ ꝑ oĩa vt ſubijcit ſic tantum ⁊c̃.

x ¶ Ferant. ſ. ꝑ querelam inofficioſi teſtamenti. vt in auẽ. vt cum de ap. cog. §. ⁊ hoc quidem de parentum. coll. viij. tu dic cõditione ex hac lege ⁊ ſic non eſt cõ. j. q̃ teſ. fa. poſ. l. fi. ⁊ de inoffi. teſ. in. l. fi. ⁊. j. e. ti. l. cũ lege. que dicit in tali peculio ceſſare querelam.

z

o ¶ Omnia priuilegia. diſpoſitionibus vt ſportularum.

z ¶ Liberalitatibus ſcʒ principum.

a ¶ Tempoꝛib⁹. in preteritum ⁊ futuruʒ.

b ¶ Metatorũ. i. militum. non eñ milites in domo religioſa debent hoſpitari. vt. s. e. l. i. ⁊ dicunt̃ metati a metior metiris. quia ī certas metas caſtra cõficiebant. ⁊ foſſis circũdabant.

c ¶ Monaſterijs. i. locis ipſis in quibus ſunt ſite eccleſie.

d ¶ Dom⁹. q̃ ſunt de iure eccleſiaꝝ. vt ne preſtent tributa.

e ¶ Eoꝝ. ſ. monaſterioꝝ. reb⁹ dico ꝑtinentib⁹ ad curam. ⁊c̃.

f ¶ Vel ad eos. ⁊ ptinentib⁹ ad eos. id eſt ad curam eorum.

g ¶ Eum. ſcʒ economum.

h ¶ Eius. dic economi.

i ¶ Ad ſimilitudinem. pertinent dico ad curam economi. ſcilicʒ ad ſimilitudinem ⁊c̃.

k ¶ Qui economus. Accurſius.

l ¶ Dicitur. fuit ẽ hic prior hoſpitalarius. oĩa quidem p̃dicta priuilegia per hanc ⁊c̃. ⁊ h̃ qd̃ dat̃ hoſpitalario datur. et cuidam alij. ſcilicet ſancte marie de ſanſon. que eſt in cõſtantinopoli. vt in auẽ.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

decreti.§.fi.col.ix.
n ℭ Neceſſariū.vt illa puiſia ſint firma q̃ ſunt reb᷒ pſtita
u ℭ Exinde.i.vt reb᷒ pdict̄.q̃ ſuſtētatio.ſ.ꝑger q̄ eſt.j.
o ℭ Eccl̄aſticis.i.eccl̄aſticoꝝ viroꝝ.
p ℭ Viri.ſ.economi.
ℭ Adipiſcit̄.i.adeptus ē defenſor hui᷒ inclite vrbis.
q ℭ Eū.economū.

ℭ Idem.a.Sebaſtiano.pp̄.

S.7 hec ē.vt ſupioꝝ de ſanc. epiſ.hec.§.ſi ſeruus.illa in.§.aſſcripticios.col.ix.
d ℭ Omnes.ſ.clericos.
e ℭ Sententijs.ſ.ꝯmonitorijs.
f ℭ Pariter.al's parēter.

Plem᷒.creationes in cl'icos.
r ℭ Idēq̄.q.d.qd dixi in clericis.h in mōachis.aliū dicit pmū caſum aſcripticijs.ſcdm̄ de agricolis.ſ3 nō eſt dīra
Sequit̄ autentica
Autentica
v Scripticios.
a aſcripti.nō ḡ in alijs locis qd ē notādū.7 addit hec auc̄.illi legi.ſ.e.ti.q̄ſq̄s.q2 ibi dn̄o volēte tantū fiebat.
x ℭ Adimpleāt.p ſe vel aliū.vt.ſ.e.q̄ſqs.7 l.ad ſimilitudinē.Idē p ter volūtatē pt.ſ3 an ꝯ volūtatē pt fieri clericus.q̄dā vt Ir.nō vt ar.ff.de pcur.pom. p.in fi.ſ3 dic ar.ꝯ.vt in nouel.e.ti.§.ſi aſcripticius clericus 7c̄
y ℭ Seruos.phibet mus.ſ3 aſcriptici᷒ dn̄o volēte poterat ſeruus aūt ē etiā dn̄o volente nō poterat.ḡ aſcripticius nō eſt ſeruus.
Sequitur autentica
Autentica
Si ſeruus.nō pacientiā cōſenſui ꝯpari libertat̄ fauore.ſic.ff.ad munic.q̄ries.j.ad vell.ſi ſine.§.fi.7.ff.de do.inter vi.7 vx.ſi ſeruus cōis.7.ff.loca.itē quū q̄rit̄.§.fi.itē ꝯ.ff.de ſtat.ho.l.hō liber.in fi.So.vt ibi.
z ℭ Ignorāteq̄ pſumit̄.vt.ff.ꝺ pba.de riuer.j.q̄ militare nō poſ.ſup ſeruis.
a ℭ Liceat.i.licitum ſit.
b ℭ Probare.i.qd poſſederit eū ſeruum añ ordinatōez.nā ille dz pbare ſe nō eē ſeruū quū non ſit diu in libertate morat᷒.7 bona fide.vt.ff.de aq̄.poſſ.l.iij.§.ſi ſeruus.7 hoc ſi ſecularis ſit clericus.7 ſic loquit̄.ſi aūt mōachus ſit puta q̄ mōaſteriū eum poſſideat 7 ego dico pbare ſeruilē ꝯditionē eū eſſe meū ſeruū.vt in a[...] mōachis.ſ.h aūt.coll̄.i.ſed q̄d ſi eſt factus ſacerdos.vt in d[...] iſtius auc̄.h̄n.remaneat ſacerdos.ſ3 peculiū dn̄o reddit̄ dyaconus ſe reddat dn̄o vel aliū ſeruū.p ſe eque bonū.vt in decre.liū.di.[...] ſi ſeruus.ſi aūt ep̄s ſcuit duplū dn̄o emēdat.vt ea.di.c.ſi ſeruus.loquitur h̄ ḡ in clericis vſq̄ ſubdyaconū incluſiue.
c ℭ Reddat̄.curialis dō reddit̄ curie ſue.liber do clericus factus 7 relinquēs ꝯ.naſteriū tradat̄ curie.vt.j.e.auc̄.ſ3 neq̄ curiale.q̄ eſt.

Aſcripticios in iis CON. poſſeſſiōib᷒ qb᷒ aſcpti ſunt 7 pter volūtatē dn̄oꝝ clericos fieri pmittimus ita tamen vt clerici facti impoſitā ſibi agriculturam adimpleāt[x] ſubrogato quem maluerint. ℭ Seruos[y] ſane clericoꝝ conſortijs ſociari volentibus quoq̄ et ꝯſentientibus dominis modis omnibus phibemus quū liceat eorum dominis data ſeruis ꝓprijs libertate licitum eis ad ſuſcipiendos honores clericorum iter ſi hoc voluerint aperire.

In auten. de ſanctiſ.epiſ.§.ſi ſeruus.colla.ix.

Si ſeruus[s] ſciente CON. dn̄o 7 nō ꝯdicēte ordinet̄ clericus.7 h̄ ipo liber 7 ingenu᷒ erit. ſi vel ignorante dn̄o ordinatio fiat liceat[a] domino intra ſpacium vnius anni ſeruilem fortunam pbare[b] 7 ſuum ſeruum recipe.ſi vero ſeruus ſciēte domino ſiue ignorāte clericus ordinatus liberq̄ factus ſit eccleſiaſtico officio relicto ad ſecularē ꝯuerſationem redierit:ſuo domino reddatur[c]. ℭ Omnes p̄terea viroꝝ rum clariſſimorum puincias moderantium ſententijs[d] abſq̄ vlla priuilegij differentia qui tamen p̄ſidiali iuriſdictiōi ſubiecti ſunt.ſiue ep̄i vel quilibet clerici aut monachi aut cuiuſlibet conditionis ſint pariter[f] rñdere decernimus:nulla impoſterum viris clariſſimis puinciarum rectoribus ad loca in quibus incuſate pſone conſiſtunt pueniendi neceſſitate penitus imponenda:quū nō ſolū legib᷒ verū etiā naturali[h] quoq̄ iuri conueniat quos res exegerit iudicialibus ad iudicium vocati[h] ſententijs nō ipos iudices quod dici etiā iniuſtū eſt ad ſubiectos deduci.ſ3 ꝑ datos ab his iudices cauſa ad examinationem in locis vbi incuſati degūt pcedere[i]

Seruis ſi dn̄oꝝ fuerint volūtate muniti ſolitariā vitā[k] participādi licētia nō denegetur:cū eoꝝ ꝯſn̄ nō ignorēt.7 ſi ſeruis ſuis ad monaſterioꝝ cultum migrandi tribuerint facultatem eorundem ſeruoꝝ dummō nec idem ſerui in eodem monachorum habitu durauerint ſpoliandos eſſe cenſemus.alioquin ſi relicta forte vita ſolitaria ad aliā ſeſe[l] ꝯdictionem tranſtulerit certum eſt eos ad ſeruitutis iugū quā monaſtice pfeſſionis cultu euaſerāt reuerſuros.

In auten.de ſanct.epiſ.in.§.hoc quidem.colla.ix.

Epiſcopal' ordo li CON. berat[m] a ſuili fortūa vel aſcripticia[e] ſ3 nō a curiali[n] vel officiali:nā 7 poſt ordinē durat ita vt per ſubiectā vel interpoſitā pſonā officium adimpleat.

In auten.de mona.§.hic autem nobis.colla.ix.

Ser 7 ſi legitimo p CON. batus expimēto mōach᷒ efficiat̄ iugū ſuitutis euadit.debent.n.p trienniū añq̄ mōachi efficiantur in monaſterio pmanere[p].poſtea vero ſi monachi fuerint facti liberi fiunt.

ℭ Idem Iuſti.a.Archi.pp̄.

Repetit[r] a pmulgatōe nō ſolū iudices quorūlibet per tribunaliū:ꝟ etiā defenſores eccl'aꝝ huius alme vrbis quos[t] turpiſſimū inſinuandi vltimas deficiētium volūtates gen᷒ irrepſerat remouendos eſſe cenſemus ne rē attingāt que nemini pſus omnium ſcdm̄ ꝯſtitutionum p̄cepta q̄ magiſtro cenſus competit[s] abſurdū etenim eſt clericis immo etiam obprobrioſum ſi peritos[o] ſe velint oſtendere diſceptationū eſſe forenſium teme[...]

g ℭ Nāli.diuio.ſ.q̄ dr.ois aīa ſubdita ſit regi q̄ſi p̄cellēti 7 ducib᷒ tāq̄ ab eo miſſis vñ 7 illō.Qui maior eſt vēm fiat tanq̄ minor.vñ ſ3 magni ſint clerici tñ pñt iure etiā ciuili conueniri.vt.ff q̄s or.in bo.poſſ.ſer.l.ij.§.ſi pſes.7 ar.i auc̄.e.§.vt aūt.coll̄.ix.
h ℭ Vocari.ſ.re 7 v[er]bo niſi in caſibus vbi ſit m̄i vocatio v[er]bo vt ff.de in ius vo.ſed 7 ſi his.
i ℭ Procedere.ſic ḡ venire debent vocari etiā inuiti.ſ3 cāe examinatio ſit in locis vbi degūt iudice aliq̄ delegāte cāz.7 ſic ſoluit̄ ꝯ.ſ.e.oēs q̄ vbiq̄.in pnc.vbi dicebat eos non debere vocari ext̄ ſuā puinciā.vel h in magnis iudicib᷒:ibi in puis.vel h corrigit vel hec in [...]inali illa in ciuili.vel veri᷒ ibi phibet eos vocari ext̄ ſuū pſidatū.h in ſuo pmitit.ſed hec hodie ſunt correcta p auc̄.cā.7 p auc̄.clericus.7 auc̄.ſtatuimus quas oēs habes.ſ.e.l.omnes.

k Seruis vitā.ſ. s mōachoꝝ.nō ita ſi alias fiebat cleric᷒.vt.ſ.l.pr.§.ſecundus.ſed 7 illō ibi corrigit̄ p auc̄.ſi ſeruus.

l ℭ Quā.ſ.ſeruitutē.alias quōd.ſ.iugū.
ℭ Sequit̄ autentica epiſcopalis in eo.titu.§.ſed hec quidē.
Autentica.

Epiſcopalis.liberat.ſ.ſeruū.
n ℭ Curiali.niſi p.xx.an.pus excelſerit vitā.vt.ſ.e.ti.auc̄.ſed neq̄. Sequit̄ auc̄.verum. Autentica.
o Serum.efficiat̄.ſ.ſeruus.
p ℭ Permāere.h ſi dubia ē ei᷒ ꝯditio.alioq̄n put abbati videbit̄ ſtatim cucullā ponere poterit 7 facē mōachū.vt in auc̄.e.§.ſi q̄s aūt.7 ē hec de mo.§.huic aūt.col.i.

ratoribus huius ſancionis pena q̄n
quaginta librarum auri [b] ferendis.

¶ Idem. a. Joanni. pp.

Si quis [c] ad declinandam le
gem [d] falcidiam. quum deſi
derat totam ſuam ſubſtanti
am pro redemptione captiuorū re
linquere. coſ ip̄os captiuos ſcripſe
rit heredes. ne videatur quaſi icer
tis perſonis heredibus inſtitutis iu
dicium ſuum obpugnandum reli
quiſſe. ſancimus huiuſmodi talē in
ſtitutionē pietatis intuitu valere [e] ⁊
non eſſe reſpuendum. ſed et ſi paupe
res quidem ſcripſerit heredes. et nō
inueniatur certū ptochium. vl' cer
te eccleſie pauperes de quibus teſta
tor cogitauerit. ſed ſic incerto voca
bulo pauperes fuerint heredes inſti
tuti. ſimilimodo [f] et huiuſmodi in
ſtitutionē valere decernimus. ¶ Et
ſi quidē captiuos ſcripſerit heredes
ciuitatis in qua teſtator larem foue
re ac degere [g] noſcitur. epiſcopus et
economus hereditatem ſuſcipiant.
et omni modo in redemptionem ca
ptiuorum procedat hereditas. ſiue
p̄ annos redditus ſiue venditionē
mobilium ſiue ſe mouentium [h] rerū
fit. nullo penitus ex hoc lucro vl' eco
nomo vel epiſcopo vel ſacroſancte
eccleſie relinquendo. ſi enim p̄pter
hoc a ſpeciali herede receſſum eſt. vt
non falcidie ratio inducatur. quō fe
rendum eſt hoc quod in ſacro vene
rit per falcidiam vel aliam occaſio
nē minui [i]. ¶ Ubi autem indiſcrete [k]
pauperes ſcripti ſunt heredes. ibi xe
nonē eius ciuitatis omnimodo he
reditatem nanciſci. et per xenodochi
um in egrotātes fieri patrimonij di
ſtributionem. ſm̄ ꝙ in captiuis con
ſtituimus. vel per redditum annali
um erogationum. vel per venditio
nem rerum mobilium. vel ſeſe mo
uentium. vt ex his res imobiles cō
parentur. et annuus victus egrotā
tibus accedat. quis enim pauperior
eſt hominib' qui et inopia tenti ſūt.
⁊ in xenone repoſiti. ⁊ ſuis corporib'
laborantes. neceſſarium victum ſibi
non poſſunt afferre. ¶ Licentia om
nimodo danda [m] et in priore [n] et in ſe
cunda [o] ſpecie. et actione mouere et
debita exigere. vt i captiuos ⁊ i egro
tantes conſumant. ſi enim heredū
eis [p] vt ius et nomen demus ſine fal
cidie [q] tamen legis emolumento. ne
ceſſe eſt eos debita exigere et credito
ribus reſpondere. ſin autem amplio
res in ciuitate xenones vel ptochia
ſunt. ne incerta videatur pecuniarū
datio [r] tunc ei xenoni vel ptochio q̄
pauperior [s] eſſe dignoſcitur. eaſdem
res vel pecunias aſſignari. hec vice
diſcutiendo a viro reuerendiſſimo
locorum antiſtite et ſub eo conſtitu
tis clericis. ſin autem nullus xenon
in ciuitate inueniatur. tunc ſcd'm de
captiuis ſanctionē pro tempore. eco
nomus ſacroſancte eccleſie vel epi
ſcōpus hereditatem accipiat. et ſine
falcidie ratione pauperibus. qui in
ciuitate ſunt. vel penitus mendicā
tes vel alio ſuſtentatione egentes.
eedem pecunie diſtribuantur. hec ta
men omnia locum habere ſancim'
quando non certi xenonis. vel certi
ptochij. vel certe eccleſie nomina
tio a teſtatore ſubſecuta eſt. ſed icer
tus eſt eius ſenſus. ſin autem in per
ſonam certam venerabilem vel certā
domum reſpexerit. ei tantūmodo he
reditatem vel legatum cōpetere ſan
cimus. nulla falcidia nec in hac par
te intercedente. In omnibus autē
huiuſmodi caſibus celeſtes iracun
dias. ſacroſanctarum rerum admi
niſtratores expectant. ſi qualecunq;
lucrum ex huiuſmodi gubernationi
bus ſibi acquiſierint. vel ſi hoc com
mitti ab alio conſenſerint [v] et nō gra
uiſſima pena et interminatōe quod
perperam factum eſt ſtudeant corri
gere.

In auc. vt quū de appel. cognoſcit.
§. ſi vnū de predictis. coll. viij.

Si captiui [x] ali C o n
cuius liberi ſeu cognati re
demptionem eius neglexe
rint. non ſolum exheredari poſſunt.
ſed etiam lege denegatur eis ſucceſ
ſio. ⁊ [y] ſi fuerint ſcripti tm̄ valeat te
ſtamentum in alijs capitulis [z] hec er
go ſucceſſio defertur eccleſie illi' ciui
tatis expendenda. ſ. in captiuorum
redemptionem. multomagis ſi ex
traneos inſtituiſſet qui ſuperſederint
excipitur minor decem octo annis.
qui autem redimere ſtudent [a] ſi pro
prias non habeant pecunias. ſup re
bus ipſius in eam cauſam recte con
trahunt. et etiam ſi minoris viginti
quinq; annis ſint. maiores tamē de
cem octo. qui tamen pro maioribus
vigintiquinq; annis hic accipiuntur [b]
et captiui ſi reuerſi fuerint cogūtur
habere ratum [c] contractum. eadē pe
na eſt parentum ſi redemptionē ne
glexerint liberorū.

¶ Idem. a. Joanni. pp.

Cum lege leoniana [d] viris re
uerendiſſimis epis et p̄ſby
teris ⁊ diaconis peculiū hīc
q̄ſi caſtrēſe ꝯceſſum. eo addito [e] vt
in epiſcopo teſtari poſſit dubitaba
tur ſi huiuſmodi teſtamēta debeāt [f]
de iofficioſo querela expugnari. quū
de omnibus perſonis que huiuſmo
di peculium meruerūt eadē fuerat

Reperita. nā
⁊ alibi ē h' di
ctū. vt. j. ē te
ſta. ꝯſulta. q̄ fuit poſ
iſta.
r ¶ Quos. ſ. defen
ſores.
s ¶ Cōpetit etiā de
fenſori ciuitatis. vt i
auten. de defen. ciui.
§. iterum. col. iij. imo
etiā veteri iure defen
ſori ciuitatis cōpete
bat. vt. j. de teſtis. oīa
⁊ infra de vo. l. i. hac ⁊
ſit publicatio ſic. q' i
ſtitui' heres i teſtam̄
to ſcripto a teſtatore
vel alio priuato. vel
etiam ſine ſcriptura
adit magiſtrū cēſus
cū illa ſcriptura cum
teſtes recognoſcunt
ſua ſigilla. vel dicta
teſtiū in publicā ſcri
pturā redigāt. ⁊ erit
plena amodo ſecuri
tas. licet teſtes pereāt
vel prima ſcriptura.
vt h. ⁊. j. de teſti. l. ij. ſ;
q̄dā nūcupatiuū nō
dicūt publicandum
q' ḡ modicū lucri p
his dabat. cupidi h'
ſibi vſurpabant. qđ
lex hec remouet.
a ¶ Si pitos. vt p
hibita faciant. pmiſ
ſa aūt a lege faciunt.
vt. s. eo. placet. et iō
ſcire leges ⁊ debēt. vt
j. de le. ⁊ ꝯſti. l. leges.
b ¶ Auri. ⁊ etiā ſa
crilegiū cōmittūt. vt
j. de crimie. ſacri. l. ij.
Si quis ad de
c clinādā. i. ad
euitandā
d ¶ Legē falcidiā.
ſ; dolo bono ⁊ ē ſilis
dol' in auten. vt licet
et matri aui. i prin
ci. col. viij.
e ¶ Valere. ſ; nō ne
ſuperflunt hec. p. l. s.
eo. nulli. rub. non. q'
hec ē in inſtitutione.
illa in ſingularib' re
lictis.
f ¶ Similimō. et h' vi
det ſupfluū p. l. s. eo.
id qđ paupib'. ſ; ⁊ il
lud in ſingularib' re
lictis. ſ; licet euitet h'
mō falcidia iure iſtō
tis. an euitat fal. iu
re nature. vt poſſit ex
heredari fili' vl' p̄ter
iri. rub. nō. nā q̄ vult
deū inſtituere ⁊ filiū
exheredare. aliū p
cōſilio querat ⁊ q̄ re
cipiat. nō Auguſtinū
vt. xvij. q. iiij. capitu
lo finali.
g ¶ Degere. vbi de
iure. ſ. naturali dubi
tatur. ſic ⁊ s. e. l. nulli.

§. ſin aūt p̄ſona. ⁊. §.
ꝙ ſi teſtator ꝯ auct. d
ꝯdi. inde. q̄ ꝯdino. §.
certa.
h ¶ Mouentiū. qđ
ꝯ imobilib' certe idē
eadē rōne.
i ¶ Minui. ſic etiā
de' pōt heres inſtitui
i autē. d ec. ti. §. ſi q̄s
āt i noie coll'. ix. et ei
legari. vt ad. l. fal. l. i.
§. ad municipiū. idē
d aliq̄ ſcōꝝ. vt i autē.
d. eccl'i. §. ſi q̄ſ āt vni
uerſoꝝ. ⁊ oib' his ca
ſib' videt ceſſare fal.
quū ad pias cās ſūt
relicta. vt i autē. eccl'.
ti. §. ſi āt heres. et ſic
corrigit lex illa. ff. ad
l. fal. l. i. §. ad muni. q̄
permittebat detrahi
falcidiā de legato reli
cto do. vl' aliđ q̄ñ do
aliud q̄ñ ad piā cām
aliq̄ vt R. ⁊ Al. dicūt
ꝙ tūc demum ceſſat
fal. in legato ad piaſ
cās relicto q̄ñ heres
ſuit ꝯtumax i ſoluē
do. ⁊ ſic itelligūt dcā;
auc. de eccl'. ti. §. ſi āt
heres. col'. ix.
k ¶ Indiſcrete. i. in
diſtincte. xenonē q̄ſi
heredē. ⁊ h' q̄ñ ē vnus
xenō. ⁊ ali' nō dicat
ſpectare. ad ſe heredi
tatem.
l ¶ Cōpetit. h' ē pl' i
paupib' q̄ captiuis
q' ibi nō emunt alie
poſſeſſiones.
m ¶ Danda. ſ. epo
vl' xenoni. q̄s q̄ſi here
des dicim'.
n ¶ In priore. vbi
captiui ſūt heredes.
o ¶ Et in ſcđa. vbi
paupes.
p ¶ Eis. ſ. epis eco
nomis.
q ¶ Sine fal. ē ḡ he
res noie. ſ; ñ re. vt in
ff. de fideicōmiſ. he. §
reſtituta. ⁊. ff. de cura.
fu. l. pe. hodie etiā ſi
certa p̄ſona iſtituit
ceſſat fal. i relicto ad
pias cās vt nō dix'
r ¶ Datio. i. relictū
a teſtatore vt detur.
s ¶ Pauperior. ⁊ pro
deſt paupertas. vt h. ⁊
ff. de tranſ. l. cum hi. §
in p̄ſona. et. §. ſi i an
nos. ⁊. j. d opiſ. li. l. i. ⁊

ff.nam.ſi.pcuratorē.§.ſi ignorātes.⁊ in auť.de eccle.ti.§.ſi q̄s aūt nō valent coll.ix.⁊ vilitas.vt.ff.q̄ ⁊ a quibꝫ ſi quis heres.ar.5.j.au tē.de teſtibꝫ.§.ſancimus coll.vij.

t ¶ Antiſtite.i.epo ſactionē.vt.s.ſi quid.

v ¶ Cōſenſerint.nota aliquē puniri q2 ꝯſenſit malo.vel nō cor rigit.ac ſi ipſe faceret ſic.C.de cōmu.⁊ mer. l.ij.⁊.i.decre.ij.q.vij.c. negligere. Sequitur auť.ſi captiui.

Autentica.

SI captiui hec ē cū ꝺ ap.cog §.ſi vnū de pꝛ dictis coll.viij.

y ¶ Etſi.i.quamuis

z ¶ Captis nota er go q̄nꝫ ſpālia hic.p mū q valēt legata lꝫ nō valeat teſtamētū regl̄ariter ꝯ.vt.C.de fideic.eam quā ſcōꝫ q id qꝺ auferť indig no nō applicať eccłie. ſed regl̄arit ꝯtra.vt.j de his quibꝫ vt īdig nis hereditas.tertiū q qui nō eſt dn̄s rem captiui alienat legis auctoritate pmitten te.regulariť ꝯ.vt.ff. de acq.re.do.tradit ō q̄to q2 mioꝛ.xviij.ā no.nō patiť hui⁹ legꝭ penā.cū tn̄ al's regu lariť etiā ipuleres do li capaceſ ex delicto te neanť.vt iſti.de obli. ex de.§.ſi.q̄ntū q2 ma ioꝛ.xviij.ānis mioꝛ. xxv.an.nō reſtituiť ſi gulariť ꝯ.vt.ff.de mi no.l.i.

a ¶ Studēt.loquiť forte de is tn̄ q̄ vene rūt ad ſucceſſionem. nec eñ differť ſucceſ ſio cuilibet redimēti vt in furioſi liberꝭ.vt. j.ti.j.auten.liberi.

b ¶ Accipiunť.ſic ꝯcordat cum iure lō gobardoꝛum.

c ¶ Referatū.nam qꝺ legitime ē factū reſcindi nō dꝫ.vt.j.ꝺ admi.tu.ſancimus.

d Dm lege leo niana quā ha bes.C.s.ſacroſancta.

e ¶ Addito.ſ.ea lege in fi.

f ¶ Debeant.i.poſſint.

g ¶ Exorta.⁊ ſimilē hēs ſolutōꝫ vt nō poſſit expugnari p querelā vt.j.de inof.teſ.l.fi.§.in his itaqꝫ.⁊.j.qui teſt.fa.poſ.l.fi.

h ¶ Scōm leges.⁊ ſm legū ſolēnitatē.vt.s.ti.i.l.generali.

i ¶ Elogia.i.teſtamenta.

k ¶ Sup his.ſ.peculijs.

l ¶ Subiacere.hodie poſt peculiū.i.teſtamētū ſup his peculijs fa ctū videť.ſubiacere q̄rele.vt in auť.vt cū de appel.cog. ſancim⁹ itaqꝫ nō licer.coll.viij.⁊.s.e.auť.pſbyteros.quā quidā hic legunt vel dicvt ibi dixim⁹ in auť.pſbyteros.Itē in epo alia rōne cor rigiť hec lex.q2 quū hodie ſit ſui iuris.vt.s.e.in auť.ſed epalis.non pōt habere peculiū.vt.j.de ioffi.teſ.l.fi.nec tn̄ teſtari niſi ꝺ his rebꝫ que dicunť.s.e.auť.licentiam.

SI quis.ſ.cleric⁹.vł al's priuilegiat⁹.

n ¶ Licere.imo vł licere.vt.ff.de iur.oim iu.ſi ꝯuenerit q̄ eſt ꝯ.ſꝫ ꝺ fuit pactū i ſcripturā redactū.ibi nō.ſꝫ hec nō va let.vt.j.de pac.l.pactū.qꝺ bona fide ⁊c.vel illa in actoꝛe.hec in reo ⁊ hec nō valet.vt.ff.de reg.iuř.nō dꝫ actori tu diſtingue an velit p pactū iuriſdictōꝫ.pꝛogare qꝺ n̄ pōt niſi lite ꝯteſtata.vt ibi.an cui tare qꝺ poſſunt vt hic.fallit aūt hec regl̄a i multis caſibꝫ q̄s dic.vt j.de pa.ſi q̄s in ꝯſcribēdo.vbi ē hec lex de verbo ad verbum.⁊ que ꝺ deſunt ibi ſupplebis.

queſtio exoꝛta g ſancimus itaqꝫ vi ris reuerēdiſſimis epis ⁊ pſbyteris ⁊ diacōis.qui tale peculiū quaſi ca ſtrenſe poſſident.ſup his tantum mō rebus que quaſi caſtrēſis pecu lij ſunt:non ſolum vltima cōdere ſꝫ leges elogia i licere.qꝺ ex leoniana ꝯſtitutione deſcēdit.ſed etiā eoꝝ vl timas voluntates ſup his k tn̄ mō habitas de inofficioſo querele mini me ſubiacere.

¶ Idem.a.Johanni.pre.pre.

SI quis m in ꝯſcribēdo inſtru mento ſeſe ꝯfeſſus fuerit n̄ pꝛiū foꝛi pſcriptōe.ꝑpt ſac dotij pꝛogatiuā.ſancimus nō licere n ei aduerſus ſua pacta venire ⁊ ꝯtra hentes decipe.cum regula ſit antiq̄ iuris.omnes licentiā habere is que pꝛo ſe inducta ſunt renunciare:quā generalem legem in omnibus caſi bus obtinere ſancimus.qui o nec p iudicialem ſn̄iam vel amicabilē cō uentionem ſopiti ſunt.

¶ Idem.a.Johanni.pre.pre.

GEneraliť p ſancimus omnes viros reuerendiſſimos epi ſcopos.nec non pſbyteros. ſiue diaconos.⁊ pcipue monachos ſꝫ nō ſint clerici imunnitatē ipo q iu re oēs habere.tutele ſiue teſtamēta rie ſiue datiue ſiue legittime.⁊ non ſolum tutele eſſe eos expꝛtes.ſed eti am cure.nō ſolū pupilloꝝ ⁊ adultoꝝ ſꝫ ⁊ furioſi ⁊ ſurdi ⁊ muti.⁊ aliaꝝ pꝛ ſonarū quibus tutoꝛes vel curato res a veteribus legibꝫ danť r eos tn̄ clericos ⁊ monachos hmōi habere be neficium ſancimus.qui apud ſacro ſanctas eccleſias vel monaſteria pꝛ manent non deuagātes.neqꝫ circa diuina miniſteria deſides.quum p pter hocipſum beneficium eis indul gemus:vt omnibus alijs derelictis s dei omnipotentis miniſterijs inhere ant.⁊ hoc non ſolum in veteri roma vel in hac regia ciuitate.ſed in oī ter ra vbicunqꝫ chꝛiſtianoꝛum nomen excolitur obtinere ſancimus.

In autentica de ſanct.epiſco.§.deo aūt amabiles.collatione.ix.

PResbyteros diaco nos vel ſubdyaconos t iure cognationis ad tutelam vel curam vocatos permittimus ſuſci pere:ſi tamen intra quattuoꝛ men ſes ex quo vocati ſunt apud compe tentem iudicem ſcriptis manifeſtā uerint.q huiuſmodi munus ſponte ſua ſuſceperint.ſi quis autem hoc fe cerit v nullum circa aliam tutelā vel curam pꝛeiudicium ex hoc patiatur epiſcopos autem vel monachos tu toꝛes fieri nulla ratione permittim⁹

¶ Idem.Auguſti.Hermogeni ma giſtro officioꝛum.

RAptoꝛes virginum vel dia coniſſarum x vel viduarum. que deo fuerint dedicatē.peſ ſima criminum peccantes capitis ſupplicio plectendoſqꝫ eſſe decerni mus.quod non ſolum ad iniuriam hominum.ſed ad ipſius omnipo tentis dei irreuerentiam y commit titur:qui itaqꝫ hmōi crimen com miſerint ⁊ qui eis auxiliū tempoꝛe inuaſionis pꝛebuerint.vbi inuenti fuerint i ipa rapina.⁊ adhuc flagrā te crimine dephenſi.a parentibus ſanctimonialium virginum vel vi duarum vel dyaconiſſaꝝ.aut eaꝝ cō ſanguineis vel tutoꝛibus ſeu curato

o ¶ Qui.ſ.caſus.

p GEnerāť.nō ſūt clerici.q2 nec hoies.vt i auť.de mo.§.i.coll.i. ſcōm q̄ſdā.tu dic nō ſūt clerici.ſ.ſp.q̄nꝫ eñ ſunt q̄nꝫ non.

q ¶ Ipo iure.nā ⁊ ſi j.ꝯſtituta tpa.l.dieꝝ nō ſe excuſāt.tn̄ nō p iudicāt ſibi.qꝺ ī alio nō ꝯtingit.vt inſt.de excu.tu.§.q aūt.⁊ vt j.ꝺ ap.ciues.hodie au tē.nō pn̄t niſi legitti mi.exceptis epis et mōachis.q̄ nec legit timi eſſe pn̄t.vt ī auť tē.e.§.deo āt.coll.viij.

r ¶ Danť.vt.pdigo ⁊ illis q̄ ſuis rebꝫ ſup eſſe nō pn̄t.vt i auté. e.§.deo aūt.⁊ iſti.ꝺ cu ra.§.furioſi.quā auť. lege que incipit pꝛe ſbyteros.

s ¶ Derelictis.ſic q̄ ceſſante cā ceſſat effe ctus.ſic [illegible] ſupra.l.i. ⁊.ꝺ teſti.mi.l.i.⁊ ꝺ teſ. mi.l.fi.⁊.s.e.auť.ſed neqꝫ.⁊ auť.ſi ſeruus. ⁊.ff.p ſo.l.actōē.§.itē ſi alicui⁹ ⁊ iſti.ꝺ excu. tu.§.itē qꝺ rei.⁊.ff.de excuſa.tu.ſi duas.§. pe.ar.ꝯ.ff.de poſtu.l.i. §.ſerū.ſed ibi īoulſi ua hec eſt ſinal' cā.

Sequiť auť.pſbyte ros.

Autentica

PResbyteros.ſubdyaconos.hic nota q his.ſ.tantum qui in ſacris oꝛdinibus conſtituti datur immunitas.ergo in inferioꝛibꝫ denegatur.compelluntur ergo exoꝛciſte.⁊ alij eſſe tutoꝛes.ſed iſti poſſunt eſſe legittimi volentes:ſed non teſta mentarij vel datiui.epiſcopus autem vel monachus nullo mo do.vt.j.e.auten.in fi.

v ¶ Si quis ꝺ fecerit.i.ſi declarauerit hec.j.iiij.menſes.ergo ſi nō fecerit.ꝺ pꝛiudicat in alios ſm.P.ſed ſm.Py.⁊ Jr.⁊ Azo.⁊ nos ꝯ ⁊ dic ſi quis hoc fecerit.i.ſi ita tutelam ſuſcepit ſolenniter.nec eti am eam aliter ſuſcipe debet.nullū ex hoc ⁊c.vt.j.de excu.tu.l.volū tarie.j.de is qui ſponſe tu.ſub.l.ij.⁊.iij.li.x.Itē nunquid ſuſceptō vnius excuſat ab alijs vt alie tres tutele excuſant.vt inſti.ꝺ excu. tu.§.item tria.ꝺn̄.ſic ſm.P.ſed tu dic ſuum priuilegium excuſa re eum.non ſuſceptio huius.ſed p hanc ſuſceptiōꝫ renunciatum non videtur priuilegio vt dictum eſt.

r Tutoꝛes diaconiſſaꝝ idem in qualibet muliere.

y ¶ Irreuerētiā.i.ꝯ reuerētiā ſic ⁊.j.ꝺ hereticis.l.manichęos

z ¶ Cōuicti.i.p dephenſionē vt negare n̄ poſſint.ſic ⁊.j.quādo li.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

vnicuiq; ſine iu.l.ij.ſed ar.contra.j.de iudeis.l.nullus. Sc̃ľ.illud regula re eſt iſtud ſpeciale.
b ¶ Spectabiles.nota qui ſint clariſſimi qui ſpectabiles
c ¶ Proſcriptõe.oẽm em̃ honorẽ ⁊c̃.vt.j.vbi ſe.vel cla.l.i.Az.
d ¶ Conſtituta.⁊ ita ↄſecrata.ac.
e ¶ Addicanť.i.ſi pe tanť infra annu;. poſtea aũt habet fiſcus. vt in auten.c.ſi q̃s ra puerit
f ¶ Plenam poſſeſſionem.ſ.ciuile; ñ naturalem.vt.ff.de acq. poſſ.l.naturaliter. az. alij dicũt eam nõ eſſe fructuariam ſed hře fructum.vt ⁊.ff.de vſufru.defuncta.§.vl. tercij dicũt ꝑ hanc legem q fructuari⁹ nl̃lam habeat poſſeſſio; prima verior eſt
g ¶ Ceterol.p̃ter ſeruos q̃ ↄcremanť. vt.j de rap.v.⁊ que hic deſunt ibi ſupplẽtur in mulč capitulis
h ¶ Capitali.non ẽt ſpolianť dictis bonis immo habebũt bona ſui heredis
i Eo nobis ꝑ ꝑeramus.dic in animo.
k ¶ Iam q̃dem ſanctimonialẽ eligẽs vitam.
l ¶ In p̃ñti.autẽ.ſ.l.
m ¶ Sponſa vero.ſ. ſeculo renuncians.
n ¶ Duplum.id eſt duplatum
o ¶ Accepiſſe.ide; ſi qualibet alia cauſa legittima dirimãt ſpõſalia.vt.j.de ſponſa.l. fi.§.his quoq;.
p ¶ Nam ⁊ maritis in ſponſo ⁊ ſponſa aliqua ſunt inouata. in maritis aũt non.na; ꝓ quia ⁊c̃
q ¶ Lege.ſ. greca.nõ aũt de illa que ẽ i aut̃ e.§.ſponſalib⁹.et.§.ſi vo ↄſtante.que hoc idem dicit.q illã p⁹ iſtam poſuit
r ¶ Legitime.id eſt legittimo pacto.⁊ eſt hic figura endyadis. vt ibi pateris libam⁹ ⁊ auro.i.pateris aureis.nam pactus erat vir ſi p̃cederet mľier ſe lucrari media; dotem.et vxor ſi p̃cederet vir mediã donationem añ nupť.ľ dic legittime.i.cu; vir laborat inopia ⁊ matrimoniũ ſit ſine dote. nam tunc ſi p̃moriať vxor locupler. vel ecõtra vir ⁊ vxor ſupſteſ laborat inopia ectũtib⁹ trib⁹ filijs vel paucioribus ſupſtes ſuccedit i quartã.vt.j.vñ vir ⁊ vxor. ꝓterea vel pone mľierẽ feciſſe pactũ de lucrãda dimidia donatõe ꝑ nu. ⁊ vir de lucrãda tercia pte doť.

rib⁹ ↄuicti⁹ interficianť. ¶ Si naũt poſt ↄmiſſum tã deteſtabile crimen aut potẽtatu raptor ſe defendere potuerit.in hac q̃dẽ tã regia vrbe tã viri excellẽtiſſimi p̃fecti p̃torio q̃ glorioſiſſimus p̃fect⁹ vrb.in p̃uĩcijs ẽt tã viri eminẽtiſſimi p̃fecti p̃torio ꝑ Illiricũ ⁊ aphricã q̃ mgr̃i militũ ꝑ diuſas noſtri orb regiões necnõ vir ſpectabil p̃fect⁹ egipti ⁊ vicarij et ꝓcõſules. ⁊ nihilomin⁹ viri ſpectabiles[b] duces.⁊ viri clariſſimi rectores p̃uinciar. necnõ alij c⁹ libet ordis iudices q̃ in locis illis inuenti fuerint ſimile ſtudiũ cũ magna ſollicitudie adhibeãt vt eos poſſint ↄphendere ⁊ ↄphenſos in tali crimie poſt legittimas ⁊ iuris cognitas ꝓbatões ſine fori ꝓſcriptõe[c] duriſſimis penis afficiant[h] ⁊ mort; cõdemnẽt ſupplicio. ¶ Bona ãt eor; ſi hoc cõmiſſum fuerit vel in ſanctimonialẽ virginẽ q̃ i aſiſterio vel mõaſterio degit: ſiue eadẽ virgo diaconiſſa cõſtituta[d] ſit ſiue ñ eidẽ mõaſterio vel aſiſterio vbi ↄſecrata eſt addicanť[e] vt ex reb⁹ ⁊ ipa ſolaciũ hẽat dũ viuit ſufficiens. ⁊ res oẽs ſacroſanctũ aſiſteriũ ſeu monaſterium pleno hẽat dñio ¶ Si autem diaconiſſa cuiuſcũq; eccleſie ſit nullo tñ monaſterio cõſtituto.ſed ꝑ ſe degit: raptoris eius ſub ſtã eccie cui⁹ diaconiſſa eſt aſſigneť. vt ex his fact⁹ tatib⁹ ipa q̃dem vſufructũ dũ ſupereſt ab eadẽ eccĩa ↄſequať. eccleſia vo oẽm ꝓprietatẽ ⁊ plenã poſſeſſione; earũdem re; noſtro hẽat bñficio neminem vel iudice vel quacũq; alia ꝑſona hec audẽte ↄtẽnere. ¶ Penas aũt quas p̃diximus.i.mortis et bonor; amiſſionẽ ↄſtituimus: ñ tm̃ aduerſus raptores ſʒ ẽt ↄ eos qui hos comitati ſuint.in ipa iuaſiõe ⁊ rapina. ceteros[g] ãt oẽs q̃ ↄſcij ⁊ miniſtri huius crimis repti ⁊ cõuicti fuerint. vľ eos ſuſcepint. vel quãcũq; opem eis intulerint ſiue maſculi ſiue feie ſint cuiuſcũq; ↄditõis vel gradus vel dignitatis: pene capitali[h] tm̃mõ ſubijcimus vt huic pene oẽs ſubiaceãt. ſiue volẽtib⁹ ſiue nolẽtib⁹ ſanctimonialẽ virginib⁹ ſiue alijs ſupradictis mulierib; tale facin⁹ fuerit ꝑpetrãtũ ¶ Idem.a. Ioan.p̃.p̃.

debet em̃ reduci maius pactum ad minus vt ſiat legittimu;. vt.j. de do.añ nup.l.fi.§.pater. Item q̃d ſi ambo ingrediant.tñ neuter lucrať.vt.j.aut̃.c.§.ſi vero ↄſtãte.in fi.ſed q̃d ſi volũt ex ↄſenſu diuertere.tñ ñ p̃nt niſi caſtitat̃ ↄcupiſcẽtia.vt in aut̃.vt li.ma.⁊ a.§ q vero ex ↄſenſu.col.viij. Item no.hic renũciantẽ ſeculo hři pro mortuo.vt in aut̃.de nup.§.diſtrahuntur. col.iiij.ſed arg.ↄ.ff.de do.l.ex ea pte.§.in fi.iam

De a nob auxiliũ p̃bente oĩa que ꝓ honore ſcẽ eccie catholice ad dei placitũ fieri ꝓpera mus[i] legib⁹ ↄſtituere ⁊ opib⁹ adimplere deſideramus. ⁊ iam q̃dem[k] mľta cum ei⁹ auxilio ſtatuimus que eccleſiaſtice doctrine atq; ſtatui conueniunt. in p̃ñti[l] vero hoc deliberatõne diximus corrigẽdũ q̃ɔ hactenus cõtra dei timorẽ fiebat. cognitũ etẽm nobis eſt q ſi ſponſus vel ſpõſa poſt datas ⁊ acceptas arras volũit ſe diuino deputare ſuſtio. ⁊ a ſeclari cõuerſatõe recedere: ac in ſanctimonialẽ vita viuere atq; in dei timore permanere. compellebať vir q̃dem ea q̃ de arrar nõie dederat amittere. ſponſa[m] vero que in duplum[n] q̃ɔ acceperat reddere quod noſtre mãſuetudinis ſatis religioni eẽ ↄtrium ẽ viſu;. vnde ꝑ p̃ñtem legem imperpetuum valiturã iubemus: vt ſi q̃ ſpõſus vľ ſponſa deſiderauit ſeculi iſtius vitã contemnere ⁊ in ſanctimonialiũ cõuerſatõe viuere. ſpõſus q̃dem oĩa q̃ arrar nõie ſponſe cũ coniuge dediſſet ſine vlla diminutiõe recipiat. ſpõſa autem non duplum ſicut hactenus ſed hoc tantummodo ſponſo reſtituat. quod arrarum nomĩe acceperat: ⁊ nichil amplius reddere compellať niſi quod probata fuerit accepiſſe[o]. nam ⁊ maritis[p] ⁊ vxoribus qui ſeculo renunciauit. iam anteriori lege[q] a nobis ꝓuiſum eſt vt ſiue maritus ſiue vxor religionis cauſa a coniugio receſſerit ⁊ ſolitariam vitam elegerit: vnuſquiſq; eorum res ſuas recipiat. quas ꝓ dote vel añ nuptias donatõne p̃ſtiterat. ⁊ hoc tantummodo lucri nomĩe conſequatur ab eo q̃ ſolitariam vitam elegerit q̃ɔ debuit legittime[r] vel ex pacto ꝑ caſũ mortis exigere. ¶ Docẽt cognitũ nobis correctione noſtra dignum eſſe iudicamus. vt ſi quis in parentũ poteſtate conſtitutus vel ↄſtituta ľ forſitan iure huius abſolutus[s] vel abſoluta elegerit ſe monaſterio vel clero ſociare: et per reliquum vite ſue tempus ſanctimonialiter degere voluerit non liceat parentibus eoſde; vel eaſdem quocunq; modo abſtrahere vel propter hanc tantummodo

ſ ¶ Abſolut⁹.ꝑ emãcipatõem puta
t ¶ Quaſi ingratu;. ob hoc ipſum q intrauit monaſteriũ exheredari ñ d; vt hic ⁊.ſ. in aut̃.c.§.nulla.et.§. interdicimus iã. ſed q̃d ſi añ ingreſſũ cã; ingratitudinis cõmiſit vi̇̃r q ñ poſſit exheredãi. q tali igreſſus oẽm macula; abſtergit. vt in auten.de mona.in princ̃.col.i. vel illud itellige õ pactis de quib⁹ ſatfacere p̃t deo in monaſterio cõſtitutus. Item q̃ño vouet fili⁹ fa. nã voto nõ d; obligari. vt de polli.ſi q̃s re;.§. voto.que eſt.ↄ.ſʒ hec corrigit. vel hic ſeipſ; ibi aliquod dandum
v ¶ Quartam.que ẽ hodie triens ľ ſemis. vt.j.de inof.teſt.autẽ. nouiſſima.

x ¶ Parentũ.ſed an ceter; agnať ľ ↄgnatis ſuccedere poſſit. vi̇̃r q non.q eoru; cognatõ eſt in celiſ ñ in terra. vt in autent̃. quõ op.epi. viue.§. ñ egrediant. coll.i.ſʒ dico ↄ.ſ.q̃ɔ d; ñ hñt cognatõem in terra ver; eſt vt ea occaſione exeãt mõaſteria ad collocãdũ cognatiõem ñ anneram naturalem retinẽt. vt.j.de codicil.l.fi.⁊ de reg.iu.l. iura.ſic ergo no.q ñ nocet mutatõ ſtatus ad ſuccedendũ. vt.ff. vñ li.l.ſi.
y ¶ Heredes.filij
z ¶ Pertinere.vt et.j.auten.e.ſanc.epiſ.§. monachum. collatione.ix.et hoc ſi tenuit ingreſſus. alias ſi expreſſum non valet. nec valet tacitum. id eſt. rerum tranſlatio. vt.ff. de ſeruitute.

rı.p. [illegible] ſic.§.q.lʒ hauſtū in fi.§. a ¶ His verſus eſt iſte
b ¶ Tenorem grecarū legū.vt.j.ne chriſtianum man.l.i.
c ¶ Eripiant.vt ⁊.j.de here.l.manicheos in fi.ſed vt hoc ꝯ paulū q̄ dixit ſerui ſubditi eſtote dn̄is veſtris. ⁊ nō tm̄ bonis ⁊ modeſtis ſʒ et diſcolis.ſʒ illud intelligit dum ſerui ſunt.nō aūt ꝓhibet fieri eos liberos p.l.iſtaʒ. ⁊ ſic pꝰ ea feceēt lib.

alıud ſm canones vt.ri.q.i.in.c.q̄cūʒ ⁊ ex̄ de ap.c.cū ſit romana.
m ¶ Mulctā ipropꝛie ponitur.vt.ff.de ver.ſig.l.ſi qua pena ⁊.l. aliud.§.i.Accurſius.
n ¶ Sanctio q̄ eſt infra quoꝝ ap.nō reci.ab executione in fi.
o ¶ Expendere id eſt ſoluere.vt.j.

d ¶ Reducere ar.j. in aut.vt nulli iud.§ adulterā vbi vir re cuperat vxorem
e ¶ Gnauiter.i.ſapienter Ignauiter.id eſt ſtulte
f ¶ De epāli audiē tia acſi dicat de iurī dictōe epi
g ¶ Curā q̄ʒ.i.reuerendā ſolicitudineʒ epi.

h Negociatores.i.mercatores ſubaudi et ſi q̄.⁊c.⁊ dic nr̄aʒ ſcʒ pꝛīcipis.ſolebant eni negociatores q̄dā xp̄ianos captos ab hoſtibꝰ redimere. ⁊ exigebāt vltra id qd dab āt.ſed hodie nihil p̄t pāti ꝟ opaʒ quīquēnalē dn̄t eri gere.vt.j.de cap.l.fi. ⁊ vt hic fiāt xp̄iani.i. epi ꝓuideant quibꝰ verꝰ ⁊c.⁊ ſupple.iter ꝓuideāt adiu.⁊c.vt legas ſine ſuppletōe. ſic ḡ ſtatuit hic modus i mercādo ⁊ ſic ē ꝯ.j.ꝺ iudeis.nemo extꝰ ⁊.ff.ad.l.iuli. de an.l.fi.ſol.ſpāle ē in mercatura hoim. ꝟ ibi nolebat vēdere hic ſic.ſm B ponēs hic caſuʒ in qualibet mercatura rerū.q̄b hoies indigēt ad viuendū ⁊ ſunt venales ar.ff.ꝺ of.pre.vt. l.i.§.cura ⁊.ff.de mu. ⁊ ho.l.fi.§.itē ⁊ epi.
i ¶ Chriſtiani.i.epi alq̄ habēt xp̄ianos ⁊ in fi.hn̄t epi ⁊ tunc eſt plana
k Si clericꝰ q̄ri tur q̄re ꝺ ſit dictū in clerico ⁊ an idē ſit in laico.voluerūt quidaʒ dicere qd nō.eſt aūt poſitū in clericis q̄ꝛ i eis maioꝛ exigit honeſtas.quia cui plꝰ cōmittit ab eo plus exigit.vt no.e.ti.i.l. pbri [illegible] nam iō punit in clericis q̄ꝛ i eis magʒ ⁊ dubitabat.nā credidiſſet forte aliquis q̄ occaſione priuilegioꝝ q̄ ꝯceſſa ſunt clericis forte et illud eēt ꝯceſſum qd remouet hec lex.ſʒ vt hūc clericū n̄ debere puniri cū appellatio non teneat.vt.j.quoꝝ ap.re.l.ante [illegible] ⁊.ff.de ſer.ex por.l.ſi vēditori. ⁊.j.ſi mā.ita fuerint aliena.l.ea quidē ſʒ certe lʒ n̄ teneat appellatio,ſn̄ pena nō deerit ⁊ ꝓ hoc.ff.ad.l.cor.de fal.ſi q̄s.
l ¶ Cauſa qd p̄ſumit ſꝑ ſm ioh.⁊ iō n ō valet.vt.j.quoꝝ ap.l.ab ſtinendū.⁊ de fal.l.ſatis.⁊ ſic nō.nō appellari ſm legē ante ſniam diffi.vt hic ⁊.j.quoꝝ ap.l.ante niſi in caſibꝰ.vt.ff.de ap.reci.l.q̄.ſʒ

cām quaſi ingratū f vel ingratam a ſua hereditate vel ſucceſſione repellere.ſed neceſſe ſit eis omnimō cum vltimā voluntatē ſuā ſiue ꝑſcriptu ram ſiue alio legittimo mō cōficiāt quartā v quidē portionē ſecundum leges noſtras eis relinquere.ſin aūt ⁊ amplius voluerint eis largiri hec eoꝝ voluntati concedimus. ¶ Si vero vltimā voluntatē parentes neq̄ teſtō neq̄ alio vltimo elogio declaraſſe monſtrati fuerint.oēm parentū x ſubſtantiā heredes y quibus ab inteſtato cōpetit ſcd̄m leges noſtras ſibi defendant.nullo eis impedimento ex ſanctimoniali conuerſatione generando.ſiue ſoli ſiue cum alijs ad ſucceſſionē vocent. ¶ Huiꝰ aūt perpetue legis noſtre beneficia eos volumus obtinere:qui in monaſterio vel clericatu perſeuerauerit nam ſi qui eoꝝ de quibus p̄ſentem legem poſuimus ſanctimonialeʒ vitam elegerint.ad ſecularem aūt conuerſatōnem remeauerint.iubemus omnes eorum res ad iura eiuſ eccliē vel monaſterij a quo receſſerint ptinere z. ¶ His a ita diſpoſitis repetita lege iubemus vt nullus iudeus ꝟ paganus aut hereticus xp̄ianos ſeruos habeat.q̄ ſi inuenti in tali reatu fuerint.ſancimus ſeruoſ omnibꝰ modis liberos eſſe ſecundū anteriorem noſtrarum leguʒ tenorē b ¶ In preſenti autem hoc amplius decernimus.vt ſi quis ex ſupradictis iudeis vel paganis vel hereticis habuit ſeruos nōdum catholice fidej ſanctiſſimis miſterijs inbutos.et predicti ſerui deſiderauerint ad orthodoxam fidem venire.poſtq̄ catholice eccleſie ſociati fuerint in libertatem modis omnibus ex preſenti lege eripiantur c et eos tam iudices prouinciarum q̄ ſacroſancte eccleſie defenſores necnon beatiſſimi epiſcopi defendant nihil pro eorum precijs penitus accipientibus dominis. ¶ Et ſi forte poſt hac etiaʒ ipſi domini eorum ad orthodoxam fidem conuerſi fuerint non licet eis ad ſeruitutem reducere d illos qui eos ad orthodoxam fidem precesserint.ſed ſi quis talia vſurpauerit penis grauiſſimiſ ſubiacebit. ¶ Hec igitur omnia que pietatiſ intuitu noſtro ſanxit eternitas omnes iudices ⁊ religioſiſſimi antiſtites ſiue aphꝛicane dioceſeos in qua maxime huiꝰ cōuicia frequētari cognouimus.ſeu aliarum prouinciarum rectores grauiter e ⁊ ſtudioſiſſime obſeruari procurent.naʒ contemptores huius non ſolum pecuniaria mulcta ſed ⁊ capitis ſupplicio ferientur.

De epiſcopali audientia ⁊ de diuerſis capit.que ad ius curāq̄ g ⁊ reuerentiam ptinent pontificalem.iiij

¶ Impa.valētinianꝰ ⁊ valens.aug. ad Iulianū comitem orientis.

Negociatores h ſi q̄ ad domū noſtrā ptinent ne cōmoduʒ mercandi videantur excedere chriſtianos i quibus verus cultꝰ eſt adiuuare paupes ⁊ poſitoſ in neceſſitate prouideant epi.

¶ Idem.a.ad Claudium.pre.pre.

Si clericꝰ k añ diffinitiuā ſniam ſ fruſtratorie dilatōiſ cā l ad appellatōis auxiliū ꝯuolauerit mlctā m q̄nq̄gita libraꝝ argēti quā ꝯ hmōi appellatōes ſanctio n generalis imponit cogat expēdere o hanc p aūt nō fiſco nr̄o volumus accedere ſed paupibus fideliter erogari q

¶ Impa.Grati.Valenti.Theo.et archa.aaaa.Neoptomio.pre.pre.

Nemo r deiceps tardiores fortaſſis affatꝰ s nr̄e perennitatis expectet.exequāt iudices qd indulgere ꝯſueuimꝰ t vbi primꝰ dies paſcaliſ v extiterit nullū teneat carcer incluſuʒ oim vincula diſſoluant.ſed ab x his ſecernimꝰ y eos a quibꝰ ꝯtaminari potiꝰ gaudia leticiāq̄ cōem ſi dimittant aiaduertimuſ.q̄s eni ſacrilego z diebꝰ ſanctis indulgeat.q̄s adultero a vel ſtupꝛi vel inceſti reo.tpe caſtitatis ignoſcat.quis vero raptorem virginis in ſumma quiete ⁊

p ¶ Hanc.i.penam
q ¶ Erogari ſpāle ē hic ⁊ alias fiſco.vt.j. de mō mulctā.l.mulctarū ⁊ no.hāc leges ſm Bulg.q̄ añ lites cōteſ.locꝰ ē recuſatōni.vt.j.de iudi.aptiſſimi in medio nō eſt locꝰ remedio ſm leges.vt.j.de ſentētijs ⁊ interlocu.l.fi.⁊ i p̄ allegata.l.aptiſſimi ⁊ hic in fi.locꝰ eſt appellatōi vt.j.de ap.l. eos.
q ¶ Erogari ab epō ⁊ ſic facit ad titulū.

r Nemo.ſ.iudex
s ¶ Affatuſ id ē iſcripta q̄ tarde dānꝰ q̄nq̄ cū ſumꝰ alijs intenti vt in auten.de ap.§. i.col.iij.
t ¶ Cōſueuimꝰ.nō intuitu pſone ꝟ ſpāli ꝓrogatiua.q̄ꝛ tūc nō egredit pſonā.vt inſti.de iu.na.§.ſʒ qd pꝛicipi.inſpicitur ḡ cōſuetudo.vt.ff.de pig.ac.l.vniuerſoꝝ ⁊ de ferijs.l.p̄ſides.⁊ j.de ferijs.l.puinciaꝝ ⁊.ff.qd cū eo.l.fi.⁊ de le.i.ſi ſeruus pluriuʒ §.fi.ſed ar.cōtra.ff.de rebus eoꝝ.l.i.§.ſi defunctus
v ¶ Paſcalis.qui ſcilicet dies dicitur per ſeptem dies,añ ⁊ per vij.poſt.vt.j.de fer.l.omnes.
x ¶ Ab his.ſ.que dicta ſunt.e.proxi.rn̄.
y ¶ Secernimus.id eſt excipimus.
z ¶ Sacrilego.ſacrilegus eſt ille qui rem ſacram ſurripuit ſiue ꝺ loco ſacro ſiue non.vt.ff.ad.l.iul.pecu.l.ſacrilegus
a ¶ Adultero ꝓ eadem ponunt hec duo cū dixerit.e.ꝺ adultero
b ¶ De domino id eſt a domino

c

c ¶ Nō debet nā fruſtra aliquē inuocat q̄ ei eū ꝯmiſit vt. b. ꝛ. ff. ꝺ minoribꝫ auxiliū in fi. ꝛ. ff. ꝺ ritu nup. filia. §. ſi ignominioſa ꝛ in autē. vt liceat matri ꝛ auie. §. q2 vero ꝯperiunt̄. collatione. viij.
d ¶ Concludim⁹. ſ. aliqs qbꝫ ꝓmiſim⁹ crimina minora.
e ¶ Cōſuetudini. nota ꝙ due vices faciunt ꝯſuetudinē. ꝛ ꝺlicta

naꝛ pena ſʒ vt nō impōat̄. Itē ſolū appellāt non exercent.
b ¶ Tempꝫ ſuffragant̄. olim bidui vl̄ tridui hodie. x. dierū vt in auten. de appel. in prin.
Si q̄. ſ. non ſub diti ei⁹ iuriſdictio ni. alias in eū cōpromit tere nō pn̄t vt. ff. ꝺ arbitris. ſed ſm ſuū. §. ij. Itē ponunt

iterata pl⁹ puniri. ꝛ ſic ff. de iure pa. l. i. et de penis aut dāna. §. qſi qs ꝛ. j. ad. l. iul. de vi. l. fu⁹. §. fi. et. j. de ſeruis fu. l. qcunqꝫ ꝛ. ar. ſ. ad. l. vell. ſi mulier. ꝛ ꝺ bonis li. l. fi. §. vbi aūt. ꝛ de le. i. l. fideicō miſſū. §. ſi qs. x. et in autē. de defen. ci. §. ſi. colla. iij. ꝛ de vacati. mu. l. i. §. i.
Mime. id ē ioculatri ces et mi mimates.
f ¶ Habitu. i. portāt veſtes monachorū.
g ¶ Deo dedicate. ꝛ ħ ad curā epi ꝑtinet et eſt generalior ho die hec ꝓhibitio. vt i aut̄. e. §. pe. col. viij.
a Archigerōtes id ē archypre ſyteri ab ar chos q eſt princeps et gerōta ſenex. quia maiores et ſeniores ſacerdotes qui ſunt archipſbyteri. alij di cunt. i. archiepi. l. di id eſt maiores ſacer dotes.
i ¶ Diocete. i. diaco nes ſm quoſdā vel id ē epi ſic dicti a dio ceſi. vl̄. i. alij ſacerdo tes.
k ¶ Erga. opa ſiota norū. i. metalla ħ eſt eoꝝ q̄ dānati erāt in metalla.
l ¶ Dirigant̄. vt eis cōfiteant̄ peccata. et iſtis pniam indulge ant.
m ¶ Tuū. o pfecte.
n ¶ Excubijs. id eſt vigilijs.
Addictos. id ē deditos vl̄ deputatos l̄ ꝯdēnatos vl̄ iudica tos vt dā mnent̄ ad mortem.
p ¶ Eoꝝ repere nul li ei. dic.
q ¶ Synoditas. id eſt qui preſunt ſynodis vel ꝯgregationibus vt prelati.
r ¶ Vendicare. ſcilicet auctoritate ſua.
ſ ¶ Perſecutione. ideo q2 cum ꝑgunt qlibet debet eos ver berare.
t ¶ Primates. id eſt minores officiales curie.
v ¶ Vendicet̄. nō. puniri clericū a iudice ciuili ceſſante priuile gio ꝓpt̄ facinoris enormitatē vt ꝛ. j. vbi ſena. vl̄ cla. l. i. ꝛ ħ cū pu nit̄ in pr̄imonio ſuo. in pſona aūt nō punit̄ niſi prius ab epo ſpo liet̄ vt. s. ti. i. aut̄. deric⁹. ꝛ ē lex iſta ꝺ ꝓbo ad ꝓbū. j. ꝺ appel. l. addi ctos.
x ¶ Cetera. que eis commiſſa ſunt.
y ¶ Redundabit. ſcilicet hic.
z ¶ Si quid. id eſt aliquid.
ꝛ ¶ Ipſi ſcꝫ epiſcopi.
a ¶ Quibꝫ. ſ. dānatis. vl̄ dic ēt clericis vt appellent ꝓ damnat̄. etiā eis inuitis. vt. ff. de appel. l. nō tm̄. nec obſtat ꝙ clerici non de bent intereſſe. cā e ſanguinis ſm canonē. q2 nō interſunt vt impo

gaudio cōi pſequat̄ inſtāti⁹. nullum accipiat vinculoꝝ requiē q̄ qeſcere ſepultos quadā ſcelerū imanitate ñ ſinit: patient̄ tormēta venefic⁹ ma leficus adult̄ violatorqꝫ monete. ho micida pricida. qd̄ fecit ſꝑ expectet. reus ēt maieſtatꝫ de dn̄io b adūſus quē talia molit⁹ ē veniā ſperare nō debet. Is c ꝙ tali ſub aſtrictione dam natis indultū ſerenitatis nr̄e eo pce pti fine ꝯcludim⁹ d. vt remiſſionem venie crimīa niſi ſemel ꝯmiſſa ñ ha beāt. nec in eos liberalitatꝫ auguſte referat̄ hūanitas. qui ipunitatē ve teris admiſſi nō emendationi poti⁹ qꝫ ꝯſuetudini e deputauerint.

¶ Impa. Theodo. et Archadius et Honorius Ruphino. p. p.

m Mime f ꝛ qui ludibrio corpo ris ſui queſtū faciūt. publi co habitu f eaꝝ vginū. q̄ deo g dedi cate ſunt non vtantur

¶ Imp. Arch. ꝛ Ho. Emadio p. p.

Archigerontes h ꝛ diocete i ergaſiotanoꝝ k non niſi chri ſtiani dirigant̄ l. qd̄ offm̄ tu um m ſolicite obſeruet excubijs n

¶ Impa. Arch. ꝛ Ho. Ruphi. p. p.

a Addictos o ꝛ ꝓ criminū ima nitate dānatos nulli clerico rū vl̄ monachoꝝ eoꝝ p et qs ſynoditas q vocauit ꝓ vim atqꝫ vſur pationē vēdicare r liceat: ac tenere ſed reos ad locū pene ſub pſecutō ne ſ ꝑgentes. null⁹ tueat̄ aut defedat ſʒ ſciat ſe cognitor triginta librarū auri multa. ꝛ pmates t officij. capi tali eſſe ſnīa feriēdos. niſi vſurpatio iſta aut ꝓtin⁹ vindicet̄ v aut ſi tāta clericoꝝ vl̄ monachoꝝ audacia ē. vt bellū poti⁹ qꝫ iudiciū futuꝝ ee exiſti met̄. ad clementiā nr̄am ꝯmiſſa refe rātur. vt arbitrio nr̄o mox ſeuerior vltio ꝓcedat ¶ Ad epoꝝ ſane culpā vt cetera x redūdabit y ſi qd̄ z forte in ea pte regionis in q̄ ipſi ꝛ ꝑlos chri

ſtiane religionis doctrine iſinuatio ne moderant̄ ex ijs q̄ fieri hac lege ꝓ hibuim⁹ a mōachis ꝑpetratū ee co gnouerit nec vīdicauerint. qbꝫ a i cā criminali hūanitatꝫ ꝯſideratōe ſi tē pora b ſuffragant̄. interponē de ꝓuo cationis copiam non denegemus.

¶ Idem. a a. Ethiano. p. p.

Si q̄ ex ꝯſenſu apd̄ ſacre legꝫ antiſtitē c litigare voluerint nō vetabunt̄ d ſʒ experient̄ illius in ci uili f dūtaxat negocio. more arbitri reſidētꝫ ſpōte g iudiciū. qd̄ h his ob ee nō poterit. nec debebit. qs ad pre dicti cognitoris examē ꝯuētos poti⁹ affuiſſe. qꝫ ſpōte veniſſe ꝯſtiterit.

¶ Imp. Arc. ꝛ Hono. Etheode. p. p.

e Epiſcopale iudiciū ſit ratū oībꝫ q̄ ſe audiri k a ſacerdoti bus elegerit. eāqꝫ illoꝝ iudi catōi adhibendā ee tuerātiā. quam vris referre neceſſe ē ptātibꝫ a qbꝫ ñ lʒ ꝓuocari. ꝑ iudicis qꝫ officia. ne ſit caſſa epal̄ cognitio diffinitōi executō tribuat̄ m

In aut̄. de ſanc. epiſ. §. ſi quis contra aliquem.

Si qs litigātiū n ¶ C. Fi. intra dece dies ꝯdicat ijs q̄ iudicata ſūt: tūc iudex o loco rū cāꝫ examiet. ꝛ ſi iuenerit iudiciū recte factū. et ꝑ ſnīam ſuā ꝓpriā hoc ꝯfirmat. ꝛ executōni ꝓprie tradat q̄ ſudicata ſūt: et nō liceat ſcd̄o in tali cā victo appellare. ſi vo iudicis ſnīa ꝯtraria fuerit q tūc lʒ a ſnīa iudic̄ ap pellare r ſi tn̄ ex impiali iuſſione aut iudiciali precepto eps iudicat inter quaſcunqꝫ perſonas: appellatio aut ad principem s aut ad eum qui trāſ miſit negociū transferatur.

¶ Imp. Hono. ꝛ Theo. Ceci. p. p.

i Iudices dn̄icis diebꝫ ꝓductos reos ꝺ cuſtodia carcerali videāt vt interrogēt ne ijs hūanitatis clauſis ꝑ corruptos carceꝝ cuſtodes neget̄ t victualē ſubſtantiam nō ha

q̄dā ꝙ ſint laici. nā clerici nō pn̄t declina re iuriſdictionē ſui epi. vt. ar. in autē. de ſanct. epiſ. §. econo mos gūt. in fi. col. ix. ꝛ ħ dicūt ēt q̄dam de creniſſe. ſed nō pt̄ ꝓ bari ꝑ legē vel cano nē aliquē. q2 ille. §. economos. loquitur in ſpāli caſu redden rōnis. ſed ſm Lo tha. ꝛ ſm ħ iura eps nullā habebat iuriſ dictionē. vt. eti. i. cū clericis. ꝛ. l. oīs q̄ ꝛ. l. iubem⁹. §. fi. et ſic ſm eū nō eſt neceſſe pdi cta ſic exponi ſed cer te imo habebat vt. j. e. epiſcopale.

d ¶ Antiſtitem. ħe tanqꝫ apud iudicem cōpromiſſariū. id eſt arbitrum.
e ¶ Nō vetabūtur. ſic nec apud quēpiā ex ordinariū iudicē.
f ¶ In ciuili. nam in criminali nō ſic tenet. vt. ff. de arbi. non di ſtinguemus. §. nihil
g ¶ Sponte. immo poſtqꝫ ꝯſentiūt ex ne ceſſitate iā compelli luntur. ſed dixerunt quidā econtra ꝙ epiſcopus ſponte reſidet in ter eos q̄ eum elegerunt ꝛ non cogitur ſententiam dicere licet ce teri arbitri cogant̄ vt. ff. de arbi. l. iij. §. i. vel dic inſpecto initio.
h ¶ Quod. ſcilicet iudicium.
i ¶ Affuiſſe. ſi habes affuiſſe ſubaudi coacte. ꝛ eſſe. ff. de iu. l. ij. in prin. ꝛ de au. pref. l. i. §. fi. vl̄ ſi habes abfuiſſe. tūc dic. i. nunqꝫ in eū eos ꝯſenſiſſe. vl̄ ēt ſi ꝯſenſerint tūc ſnīe eſt vna ꝑs abſens. nā nō valet ſnīa altera pte abſente plata niſi in ꝯpromiſſo ħ eſſʒ di ctum vt. ff. de arbi. diem. §. ſi quis litigatorum. Itē nota ꝙ vſqꝫ ad hāc legem tractauit de cura epiſcopi. nūc de audientia incipit tractare in hac lege.
e Epiſcopale. audiri. hec lex loquit̄ cū dūa non ſubditi ꝯſen tiunt in epm. nec in ex ordinariū. ꝛ ꝓrogāt iuriſdictionē eius ſupior eē cū in arbitrū. ſed auten. ſi qs litigantiū quādo

inter ſubditos iudicauit. ⁊ ita nõ corriget legẽ iſtã in eo q᷑ b᷑ dicit nõ appellari. ſed ſcđm alios corriget vt ibi ſtatim dicit. Jtẽ in dubio pſumit̃ in eũ vt in iudicez ↄſenſũ potius q̃ in arbitriũ. vt ſic ſententia valeat ⁊ actõz pariat. vt. ff. de re du. quotiẽs. niſi pena vł ſimile ſit appoſitũ qđ declaret eſſe arbitriũ. vt. ff. de le. i. ſi ſeruus pluꝛ §. ſi.

r ℭ Ordinibus. eius loci vt ciuitatis
d ℭ Deerit. i. non debebit deeſſe.

Mathematicos. ſic dici a matheſi penultima pducta qđ ẽ diuinare. ñ a matheſi pe. coꝛ. nã ſcire fac̃ matheſis. ſꝫ diuinare matheſis.

dentibus. faciant miniſtrare libell[v] duobus aut trib᷒ diurnis vel quot extimauerint cõmentarienſes[x] decretis [y] quorum ſumptibus proficiant alimonie[z] pauperum. quos [a] ad lauacrum[b] ſub fida cuſtodia duci oportet. mulcta iudicibus viginti librarum auri ⁊ officijs eoꝛ eiuſdem ponderis conſtituta. ordinibus [c] quoqꝫ trium librarum auri mulcta ꝓpoſita ſi ſaluberrima ſtatuta ↄtempſerit nec deerit[d] antiſtitum cura laudabilis chriſtiane religionis. que ad obſeruationem conſtituti iudicis ingerat hanc monitionem.

ℭ Idem. aa. Ceciliano. pre. pre.

Athematicos[e] ſi nõ parati m ſunt codicib᷒ erroꝛis ꝓprij ſub oculis[f] epõꝝ incendio cõcrematis catholice religionis cultui fidem tradere. nunqꝫ ad errorẽ pteritum redituri. non ſolum vrbe romana. ſed etiam oib᷒ ciuitatibus pelli[g] decernimus. q̃ſi hoc non fecerint. ⁊ contra clementie noſtre ſalubre conſtitutum in ciuitatibus fuerint cõprehenſi. vel ſecreta erroꝛis ſui ⁊ pfeſſionis inſinuauerint. deportationis penam excipiant.

ℭ Idem. aa. Thco. pre. pre.

Chriſtiã os[h] ꝑmoꝝ locorũ volumus ſolicitudinẽ gerere vt romanos captiuos q̃ reuerſi fuerint nemo teneat. nemo iniurijs aut damnis afficiat.

ℭ Imp. The. Valẽ. Florẽtino. p̃. p̃.

Si lenões patres ⁊ domini s ſuis filiabus vel ãcill᷑ peccandi neceſſitatem impoſuerint liceat filiabus ⁊ ãcillis epõꝝ implorato ſuffragio omni miſeriarum neceſſitate abſolui.

ℭ Imp. Marco. ↄſtãtino. pre. pre.

Decernim᷒ vt q̃cunqꝫ catholicaꝝ eccleſiaꝝ que[l] ſub viro religioſiſſimo archiepõ huius alme vrbis ſũt. ſiue reuerendiſſimũ defenſorẽ economum ſiue de eccleſiaſticis ſiue de ꝓprijs ⁊ [l] ad ipm ptinentibus cauſis. vel quicũqꝫ [m] alterũ earundem eccleſiaꝝ clericũ aliqua voluerit lite pulſare: apud memoratũ beatiſſimũ archiepm cauſã dicat in negocijs audiendis fidem ac ſinceritatem geminam prebiturum.[m] ⁊ ſacerdotis ⁊ iudicis[n] volẽtibus tñ actoribus pateat epale[o] iudicium. ac illius qui huiuſcemodi intendit in ſacroſanctas eccleſias vel in predictos clericos actionem. ad religioſum antiſtitẽ[o] cognitorez ducatur ſi inuitus.[q]

ℭ Imp. Luci. ⁊ Anto. nicoſtra. p̃. p̃.

Emo vł i foro magnitudis n tue. vel in ꝓuinciali iudicio. vel apud quẽquã iudicẽ accedat ad ↄſortiũ togatoꝝ niſi ſacroſctẽ catholice religionis fuerit imbut᷒ miſterijs[s] ſin aũt aliquid quoquo modo vel quadã machinatione factum vel attentatũ[t] fuerit officium[v] quidem ſublimitatis tue centum librarum auri iacturam p condemnatione ſuſtineat. idez vero quicunqꝫ auſus fuerit contra prouidũ noſtre ſerenitatis decretum. officiuz

l ℭ Diis. loquit̃. p̃. p̃. a quoꝝ ſñijs nõ appellat̃ ſic nec ab epo. vt hic. vt. ⁊. ff. de of. p̃. p̃. l. i. §. ſi. ⁊ d̃ mio. pfe. ſꝫ ſupplicari poſſit. vt j. de ſen. p̃. p̃. l. i.

m ℭ Tribuat̃. nota ſniam p epm latã a prãte exequẽdã. ſic g̃ vt a mgr̃o latã vel doctore. ⁊ no. ar. p ſnia doctoꝝ. Sequit̃ autẽ. ſi qs litigantium.

Autentica

Si qs litigãtium hec ẽ i autẽ. c. §. ſi quis ↄ aliquẽ. coll. ix.

o ℭ Cõtradicat appellãdo a ſnĩa epi.

p ℭ Iudex hec aut ẽ. corrigit dupłr legem epalem ſm q̃ſdã. pmo q2 ibi exequat̃ epſ pfecto p̃. hic aũt minoꝛ reputat̃ etiã magiſtratu mũicipali cũ demũ ad maiorẽ appellat̃ a mioꝛe vt i autẽ d̃ ap. §. pe. ⁊ §. ſi. coll. iiij. ſcđo q2 p illam legẽ nõ appellat̃ a ſententia epi. p hãc ſic. tu dic ñ corrigi. q2 b᷑ ↄgiuit inter ſubditos et oꝛdinari᷒. vt ex coꝛpe p̃cedenti. hũc §. illa qñ inter nõ ſubditos ⁊ pleni᷒ dic vt in coꝛpe. ſcđo no. hic ſpeciale q᷑ ſcđo nõ appellat̃ ab eodẽ litigatoꝛe. ſic ⁊ i autẽ. de ap. §. illđ. ⁊. j. de aſſer. tol. l. i. §. i. ⁊. j. de p̃tiimp. of. ſi quis. ⁊ in aut. de ſanct. epis. §. ſi vero col. ix. regularit̃. ↄ. vt j. ne liceat in vna ea dẽqꝫ cauſa. l. i.

q ℭ Fuerit. ſ. ſententia epi.

r ℭ Appellare ⁊ ſcđm oꝛdinẽ legũ a appellatõi deferri vt in corpo.

s ℭ Ad principẽ diſtinctõe habita q̃ fit. j. de ap. p̃cipimus in ſi. et in aut. de ap. §. illud in ſi. col. iiij. vł intellig. fieri idip̃m ad illos cognoſcere ex ei᷒ delegatõe. vel loquit̃ autẽ. illa cum ẽ delegata vniuerſitas cauſaꝝ. hec cũ aliqua cã ſpecialis. Jtẽ ſm az. qñqꝫ hoc fallit in delegato ad cãm ſpecialẽ ſi ipe delegauerit alij. nã appellatur ad eũ non ad principẽ. vt. j. qui p ſua iuriſdictõe. l. i. in ſi. ⁊ eſt. ↄ regulam generalẽ. vt. ff. quis ⁊ a quo. ap. l. i. §. ſed ibi in delegato ab alio ⁊ nõ a principe ⁊ ad vniuerſitatẽ cauſarum.

t Iudices negẽt. ⁊ ad hoc. j. de cuſ. reo. l. i. ⁊ l. ſi.

v ℭ Libellis. i. panib᷒ a libum libi. vł a liba libe qđ ẽ panis albus ⁊ ſubcinericius. ⁊ ſic eſt diminutiuũ ⁊ b᷑ eſt qđ d᷑ in auctoritate puer fugitiuus noluit libum a ſacerdote accipere.

x ℭ Cõmentarienſes. i. carcerum cuſtodes. vt. j. de cuſtodia reoꝝ. l. ad commentarienſem.

y ℭ Decretis. id eſt aſſignatis.

z ℭ Alimonie. i. que pauperibus ſunt relicte. cum nulli ſunt pauperiores iſtis. vt. s. l. ii. ſi quis adde. §. ſin autem.

a ℭ Quos incarceratos.

b ℭ Lauacrum. vt ſtupam.

f ℭ Sub ocul. i. pñtib᷒ ocul̃ epoꝝ ⁊ ſic ponit ſub. p ↄ. vt ⁊. j. de re. cer. ⁊ iuriur. l. generalr̃ ibi ſub ipo iudice ⁊ cetera.

g ℭ Pelli. i. expelli. ſꝫ certe imo magis pũiri. vt. j. de mathematicis. l. ⁊ ſi excepta. ↄ. ſꝫ dic. ibi opabat̃ i maliũ. hic tñ liberos hẽbat. vt i ↄria.

h Chriſtiãos id ẽ epos ⁊ b᷑ hẽs j. de cap. l. ſi. ⁊ ar. s. e. l. i.

Si lenões. ſ. abſolui emãcipant̃ ſilie manumittãt̃ ãcille ſcđm oẽs. ⁊ iõ nõ muret̃. ſ. hec iter p̃tatõ. vt. ff. de le. ⁊. ſe. cõ. l. minime ⁊ expſſe hẽs. j. de ſpectacul̃ li. x. l. ſi. ſed. ↄ. ff. de is q̃ ſunt ſui iur. l. ſi dñs vbi dic q᷑ cõpellitur vẽdere. ſo. hic corrigit̃ vł hic paſſim pſtituit. ibi cũ vno vel altero tñ cõpulit. itẽ no ſpãle. vt cõpellat̃ pr̃ emancipare ſic et ff. de ↄdi. ⁊ demõ. ſicut ⁊ ſi qs a pr̃e ma. fue. l. ſi. ⁊. ff. de adop. ⁊ ſi pubes. re gł̃ariter. ↄ. vt inſti. q̃ mo. iuſ pã. poſ. ſoluit̃. §. ſi.

Decernimus. vt quicunqꝫ. ſ. actoꝛ.

l ℭ Que. ſ. eccleſia

l ℭ Et pro id eſt

m ℭ Quicunqꝫ. ſ. actoꝛ.

m ℭ Prebiturum. ſ. epm.

n ℭ Et iudicis. nam ⁊ in ſe ſinceritatẽ habere debet. ⁊ q2 epiſcop᷒. ⁊ quia iudex. ⁊ no. ex hac lege economum debere eſſe clericũ. alioquin quare diceret archiepiſcopum in eum habere iuriſdictionez ⁊ ad idem. ff. quod cuiuſcunqꝫ vniuerſi. no. l. plane. ſed ibi dic̃ põt non dicit debet quicunqꝫ actoꝛ.

o ℭ Epale. i. archiepale. ⁊ facit. s. ti. i. autentica clericus.

o ℭ Antiſtitem. i. epm

p ℭ Ducat̃ nã. ⁊. p̃. p̃. eligẽ p̃ actoꝛ. vt. s. ti. i. cũ cleric̃. ⁊. l. oẽs. §. ſ.

q ℭ Inuitus. quia prefectum poteſt eligere. innuit ergo hic q᷑ alias inuitus agat. ⁊ ſic eſt contra. j. vt nemo inuit᷒ agere. vel accuſ. l. i. So. hic eſt inuitus. quia alias nõ poteſt conſequi quod debetur. vt. ff. de ſepera. l. i. in prin.

Nemo o prefecte.

r ℭ Ad togatorum. i. aduocatoꝝ.

s ℭ Miſterijs. nõ eſt neceſſe q᷑ ſit theologus vł auditus theologiã. ſed q᷑ ſit baptiſat᷒. ⁊ in ſe habeat alia miſteria xp̃ianitatis ⁊ non ſit hereticus.

t ℭ Attentatũ. punit̃ affectus ⁊c. ⁊ ſi nõ ſequat̃ effect᷒ ⁊c. vt ⁊ dixi

mus. j. de fur. ſi quis non dicam. z de bo. dic vt ibi]
v ¶ Officium. i. officiales
z ¶ Idem vero. ſ. aduocatus
a ¶ Preſtiterit. ſic ḡ demū ſecuto effectu puniť aduocat[us] hꝫ i offi-
cialib[us] aliud ſit mō dixi. z eſt rō. q2 grauius puniť vt hic dicit
b ¶ Proſcriptiōis. i. amiſſiōis bonoꝝ
c ¶ Attētatum. ſcientib[us] eis
d ¶ Dimidie. nūqd ergo ad tps relegatis bona auferunť. Rñ. ñ vt. ff. de interdic. z re. l. relegatoꝝ. §. ad tps. q eſt ꝯ. ſed hoc eſt ſpāle vt ſ legato p hmōi crimen in qnquennium bona adimanť. vl' dic non auferunť p iudicem ſed p. l. ſcriptam vt hic Item exilium improprie d2 hic cuꝫ ꝓprie qñ imperpetuū ſit d2 exilium. vt. ff. d pu. iu. l. ij. et eſt hec lex de ꝟbo ad ꝟbū. j. d poſtul. l. nemo.

Si legib[us] ſpōſalicias arras mulierib[us] datas

f ¶ Sponſa. p verba de futuro
g ¶ Diuerſitatē. vl' ſecte vel ñā iuſtam cām vt habes d ꝟbo ad ꝟbum. j. de ſpon. l. ſi. §. his quoq
h ¶ Probatum fuerit. nō pſumiť ignaris niſi pbeť ſciens ſic. j. qui ini. ñ poſ. ſup ſeruis. z. ff. de pba. l. verius. ſed ar. ꝯ. ff. de proba. cum de indebito. item qd dicit ſciētiaꝫ parentum filijs no cere. eſt ꝯ. ff. d iii. z fa. ig. l. iniqſſimū. So. ñ obijciť q2 pntes ſciūt ſed q2 pſumiť ipa ſcire. z q pater certiorauerit eam z. j. de in in te. re. mi. l. de tutela. z ff. vñ cognati. l. octauo. §. i. z. ij. z de liberali cauſa ſi filiuꝫ. vel dic pntes imputant ſibi ſuam. filia ſuā ſciam
i ¶ Imputare z arras in duplū reddāt nam non d3 certiorari q ñ ignorauit z c'vt ff. de ac. emp. l. i.
k ¶ Ignari. mulier l' pentes eius
l ¶ Interceſſerit. qa poſtea cepit eē in tali religione vel cā. z eſt ſic. ff. vt in poſ. lega. l. plane. ea enī q de nouo emergunt auxilio indigēt. ff. de inter. ac. l. de etate. §. ex cauſa
m ¶ Liberi. i. in libertate ſtent
n ¶ Modo. id eſt ſimili diſtinctione
o ¶ De ſponſ. i. qd dixi qñ ſponſa recipit vel parens ei[us]. idē dico ecōtra ſi ſpōſus recipit vel eius pr. illis dic quod dixi quando vir

aduocatiōis p ſubreptionē arripere z phibitū patrocinium preſtiterit[a] aduocatiōis offō remot[us] filū pſcriptiōis[b] atq ppetui exilij ſpecialiter ſuſtinebit ſciturus etiā puinciaꝝ rectorib[us] q is ſub cur[us] admiſtratione aliqd hmōi fuerit attentatū[c] partis bonoꝝ dimidie[d] pſcriptōnē. et penā exilij p quīquēniū ſuſtinebit

¶ Idem. a. Eritrio p. p.

Si legib[us] phibite nō ſint ſperate nuptie. z p[ost] arras ſponſalicias[e]. ſpōſa ꝯiugiū ſpōſi ꝓpter religiōis diuerſitatē[g] recuſauerit. ſi quidē pbatū fuerit[h] ante datas eaſdē ſponſalicias arras hoc idē mulierē vl' parētes ei[us] cognouiſſe ſibi debeāt imputare[i] ſi vero hoꝝ ignari[k] ſpōſalicias arras ſuſceperūt vel p[ost] arras datas tal' cā penitētie interceſſerit[l] iſdē tātūmodo redditis[l] ſup alteri[us] ſimplici pena liberi[m] cuſtodiant qd ſimili mō[n] etiā d' ſpōſis[o] ſup recipiēdis nec nō arris preſtitis cuſtodiri cenſemus.

¶ Idē augu. Eutichio p. p.

i Volumus eos tātūmodo ad defenſoris[p] curā pagendā ordinari. qui ſacroſāctis orthodore religiōis imbuti[q] miſterijs hec in primis[r] ſubiectoꝝ[s] teſtificatione pñte quoq religioſiſſimo fidei orthodore antiſtite. p depoſitiōes[t] cum ſacramēti religione celebrādas patefecerint[v] ita enim eos pcipim[us] ordinari vt reuerēdiſſimoꝝ epoꝝ necnon clericoꝝ z honoratoꝝ ac poſſeſſorum z curialium decreto cōſtituantur[x]

Noua conſtitutō Frederici ſecūdi.

Statuimus aūt COll.
hoc edicto in ꝑpetuum valituro: vt poteſtates cōſules ſeu rectores quibuſcūq fungant' officijs p defenſiōe fidei pſtent publice iuramētū q de terris ſue iuriſditioni ſubiectis vniuerſos hereticos ab eccia denotatos bona fide p viribus extirpare ſtudebūt ita vt amodo qñcūq quis in ptātē ꝑpalē ſiue ꝑpetuā fuit aſſumptus: teneat' hoc caplm iuramēto affirmare. alioqn neq p poteſtatib[us] neq p cōſulibus habeant'. eoꝝq ſniās extunc decernimus irritas z inanes

Ex titulo de defenſoribus ciuitatum coll. iij.

Reſides gentium COll.
p p vnāquāq ciuitatē preparant non viliſſimos hoīes: ſed nobiliores ciuitatū hitatores qbus aliqua eſt rō bone opīonis conſtitutos noīari defenſores p circlm. vt eo expleto rurſus ad eā dē ſolicitudinem reuertanť. decreto facto cū iureiurādo: omniū poſſeſſoꝝ in illa ciuitate ꝯſiſtētiū electōne faciēda. a deo amabili epō z venerabili clero z alijs in ciuitate bone opinioni ſtudētib[us]. z nulli lꝫ defenſoris ordiatōnē declinare: alioquin quinq librāꝝ auri pena coercebiť que in opas ciuitatis expendeť. z poſt pene ſolutiōem nihilominus defenſoris officiū ſuſcipe cogať. z iurabit oīa ſm leges z ius agere z ꝯfirmabiť ex pcepto glorioſiſſimoꝝ noſtroꝝ prefectorum. z in biennio ſolo adminiſtrabit. z iudex potius q̄ defenſor eſſe videbitur. z vt teſtamēta z donatōes apd hunc inſinuenť z acta apud hūc componanť. z hēat ex puinciali officio vnū executorem z duos officiales. et iudicet in cauſ pecuniarijs vſq ad trecentos aureos. pterea hēat dfenſor publicam habitatōnē. in qua iſtrumenta recondat z vnum hoīeꝫ qui acta conſeruet.

¶ Impa. Iuſti. Menne.

Si pñs[a] ſit qui pecuniā nūerafſe vel alias res[b] dediſſe ſcriptus eſt. aliquā ꝓ adminiſtratōne in puīcijs gerat vt difficile videať denūciatōnē eidē pecunie ñ nūerate mittere. licētiā damus ei q̄ mēorata exceptōe vti velit. alios iudices adire z p eos ei māifeſtare cui exceptōi hmōi obijcit factā a ſe. ſup ñ nūata pecunia q̄rlā eē. q ſi nō ſit ali[us] admiſtrator ciuil' l' militaꝝ. l' per aliquā cāꝫ ei ſit difficile q̄ mēoratāꝫ qrelā oppōit cū adire: z ea q̄ dcā ſūt facere liāꝫ dam[us] z p viꝝ reuēdiſſimū epꝫ eādē ſuā exceptōꝫ creditori māifeſtare. z ita tpſ ſtatutū infrīge qd ēt in exceptōe[c] dotꝫ ñ nūate locū ħre ſceptū ē. ¶ Idē aug. demoſ. p. p.

a ¶ Subiectorū. i. ſubditoꝝ
¶ Per depoſitōes. i. ſcripturas a tabellione ꝯfectas in qb[us] ꝯtineať q ſic intrauit ſicut poniť. j. de teſta. l. hac ꝯſultiſſima. §. ſi quis.
v ¶ Patefecerit. hodie hec z alia iurat vt in auť. iuſiurā. qd p. col. ij.
x ¶ Conſtituanť. de hac electiōe plene dicť auť. de defen. ci. §. interim. coll. iij. quā qdaꝫ hñt hic pſidis z c. Sequiť auť. ſtatuim[us] q̄ eſt noua]

eſt alteri[us] ſecte. idem ſi mulier z vir velit repetere arras
p Dixmus defenſoris. ſ. ciuitatis.
q ¶ Imbuti. non eſt neceſſe q ſit theologus ſed q ſit xpianus. z miſteria xpianitatis habeat in ſe
r ¶ Hec in primis. ſ. q ſic ſint imbuti.

Autentica

Si pñs. i. preſens. z rade ſt. z qd autem ſi abeſt cā alic[uius] poteſtatis. an. interim poſſiꝫ eum hic ꝯuenire. rñ. ſic vt hic innuit naꝫ loquiť qñ coram eodem dñt agi. z hēs. ff. ex q. cau. ma. l. itē ait pretor. §. i. z. l. ergo. z ar. ꝯ. e. l. ſi.
¶ Alias res. q ꝯſiſtūt pondere nūero vl' menſura z ſi mutuo tm̄ ſit. alioqn ñ poſſet ſic venire ꝯ ſcripturā ꝓpriā niſi p argumēta ſcriptis ſublata. vt. j. de ñ nu. pe. l. generale
a ¶ Factā. i. poſitā
b ¶ Interrumpeſa.

j. e. l. ſi. z de an. excep. l. vt prefectus
c ¶ In exceptōe. ſalicet oppōnenda a extraneo qui dicitur numeraſſe dotem p vxore. nam mulieres remote ſunt ab officijs ciuilibus vel publicis. vt. ff. de re. iu. l. ij. z facit. j. de non nu. pe. l. in cōtra-

enbus.§.fi.vbi eſt hec lex de ſclo ad ſcbū.⁊ auc.ibi poſita.idē qđ in his exceptōib.dicūt qđā in oib alijs excep.qđ non pl3.cū l3 diu nō opponant tpa nō currūt.vt.ff.de doli excep.l.pure.§.fi.

a ℂ Locū opponēdo pri vel extneo.

N Emini.oēs alios ꝯphēdit niſi colligērē de q̄ ſub ẏc.⁊ ſic eti am dn̄m pmū.

v ℂ Lex añt.ſ.xq̄.ta.⁊ v ꝗ h caſu ⁊ in ꝓdigo dat a lege curator.vt h.⁊ inſti.de cu.§.i.al's ſp̄ē datiuus cū multē alijs ꝑſonis dec.vt inſti.de cur.§.iij.⁊.ff.de poſtu.l.cui.⁊.l.itē.⁊.l.⁊ qui.

x ℂ Pmates.expone vt ſup.

y ℂ Sufficientē.diuicie.n.a ſatiſdatōe excuſant.ſ3 ar.ꝯ.ff.de ꝓcu.ſi minor.§.fi.⁊.l.ſeq. So.ſpāle h ꝑpt neceſſitate officij.vt inſti.de excu.tu.in pn.ḡ in h releuat.ar.ff.de iure iu.eū q̄.at defenſor ex volūtate vn̄ nō excuſat ꝗ̄tūcūq3 ſit locuples.

N Emini licere[b] volumus ſiue ab ingenuis genitorib' puer paruulus ꝓcreatus ſiue a libertina progenie ſiue ſeruili conditione[c] maculatus expoſitus ſit eum puerum in ſuum dominum vendicare ſiue nomine domini ſiue aſcripticie ſiue colonarie[d] conditionis ſed neq3 his qui eos nutriendos ſuſtulerint licentiam concedimus penit' cum quadam diſtinctione[e] eos tollere.ſed nullo diſcrimine[f] habito hi qui ab huiuſmodi dominibus educati vel nutriti vel aucti ſunt liberi ingenui appareant ⁊ ſibi acquirant ⁊ in poſteritatem ſuam vel extraneos heredes omia que habuerit quoquo mō voluerint tranſmittāt.hec obſeruantibus nō ſolum p̄ſidib' ꝓuinciarum:ſed etiam viris religioſiſſimis epis.

ℂ Idem augu.Ju.pre.pre.

[g] Ex creationibus curatorum qui furioſis vtriuſq3 ſexus [h] dantur.neceſſarium nobis viſum eſt conſtituere:quemadmodum ea celebrari oportet[b] ⁊ ſiquidē pater curatorem furioſo vel furioſe in vltimo elogio heredibus inſtitutis vel exheredatis dederit[i]:vbi ⁊ fideiuſſionem ceſſare neceſſe eſt paterno[k] teſtimonio ꝓ ſatiſdatione ſufficiente:⁊ ipſe qui datus eſt ad curationem[l] perueniat ita tamen vt in prouincijs apud preſidis earum preſente tam viro religioſiſſimo locorum antiſtite q3 tribus primatibus[m] actis interuenientibus:tactis ſacroſanctis ſcripturis depromat[n] omnia ſe recte cum vtilitate furioſi agere.neq3 p̄termittere que vtilia eſſe furioſo putauerit:neq3 admittere[o] ea q̄ non vtilia furioſo eſſe exiſtimauerit ⁊ inuentario[p] cum omni ſubtilitate publice conſcripto res[q] ſuſcipiat ⁊ ſecundum ſui opinionem diſponat[s] ſub hypotheca[t] rerum ad eum ꝑtinentium ad ſimilitudinem tutorum pupilli vel adulti curatorum.

ℂ Si autem teſtamentum quidem parens non confecerit.lex[v] autē curatorem vtpote agnatum curauerit vel eo ceſſante non ydoneo forſitā exiſtente ex iudiciali electione curatorem ei dare neceſſe fuerit:tunc ſc3 in ꝓuincijs apud ꝓſides cuiuſcūq3 ꝓuincie ⁊ virum religioſiſſimū epm ciuitatis.necnō tres ꝓmates[x] creatio ꝓcedat:ita vt ſiquidē curator ſubſtantiā ẏdoneā poſſidet ⁊ ſufficiētē[y] ad fidem gubernatōnis ſine aliqua ſatiſdatiōe nominatio ꝓcedat.Sin autem nō talis eius cenſus inueniatur tunc ⁊ fideiuſſio in q̄ntum poſſibile eſt ab eo exploretur[z] creatōe omnimodo ſacroſanctis ſcripturis ꝓpoſitis[a] in omni cauſa[b] celebranda.Ipſo autem curatore cuiuſcūq3 ſubſtātie vl' dignitatis eſt prefatum[c] ſacramentum ꝓ vtiliter rebus gerendis preſtante:⁊ inuentarium[d] publice conſcribente:⁊ hypotheca[e] rerum curatoris modis omibus adhibēda[f].quatenus res poſſint furioſi vndiq3 vtiliter gubernari.

ℂ Idem augu.Julia.p̄p̄.

T Am dementis q3 furioſi liberi cuiuſcūq3 ſexus pſſit ꝯtrahere legittimas nuptias tam dote q3 ante nuptias donatione a curatore eorum preſtanda[g] exiſtimatione[h] tamen in hac quidem regia vrbe excellentiſſimi p̄fecti vrbis in ꝓuincijs autem virorum clariſſimorum quarum p̄ſidium vel locorum antiſtitum tam opinione perſone q3 dotis moderatione[i] ⁊ ante nuptias donationis ſtatuenda[k] preſentibus tā curatoribus dementis quam furioſi:necnon is qui ex genere eorum[l] nobiliores[m] ſunt ita tamen vt nulla ex hac cauſa oriatur.vel in hac regia vrbe vel in ꝓuincijs iactura ſubſtantie furioſi vel dementis vel mēte capti.ſed gratis omnia procedāt ne tale hominum infortinuum etiam expenſarum detrimento pregrauetur[n].

In autentica vt cum de appel.cognoſcitur.§.ſi vnum de predictis.collatio ne.viij.

[l] Jteri[a] furioſi q̄ curā ei'[b] negligūt ꝓbere tā exheredatōne digni ſunt q3 alijs penis[c] legittimis.nā ſi q̄s ali' at teſtatōe[d] ad eos miſſa cū adhuc negligāt in domo ſua eū ſuſcepit ⁊ ꝓcurat ex hoc ei erit ſucceſſor legittimus l3 teſtatus[e] eēt in liberos forſitā manētib' alijs teſtamēti capl's[f].eadem pena parentibus imponitur ſi liberis in furore conſtitutis curare neglexerint. **COM.**

ℂ Idem augu.Joanni pre.

S Ancimus[g] vt ſi q̄n abfuerit is q̄ res alienas vl' creditori obnoxias detinet ⁊ deſiderat dn̄s rei vel creditor ſuā intētionem

b ℂ Loci.oppo[n]ēdo.

c ℂ Cōditōe.vt q̄r ſ[er]uus vel aſcripticie.⁊ dn̄s de vtroq3 ſubẏcē ⁊ hoc q̄n dn̄o volēte fuit expoſitus.ſec' ſi eo ignorāte.⁊.j.de infan.l.ij.⁊.j.de lo.lib.l.ij.⁊ fac.ff.de li.ag.l.necare.

d ℂ Colonarie.ſi eq̄ alius vnus ⁊ ali' alr.

e ℂ Diſtinctiōe.forte an q̄ recepit eos ſub ꝯdi.vt ſui fierent an nō.⁊ ad hec.j.cōia de ſucceſſ.l.nutritoribus.⁊.j.de infan.ex.l.fi.in pn.vbi ē hec.l.q̄ſi de ſclo ad ſcbū.

f ℂ Diſcrimine.i.diſtinctione.

g Ex creatōib.i. electionibus

h ℂ Oportet ⁊ dicunt h de ſclo ad ſcbū.j.de cur.fu.l.fi.§.l3 cū antiq̄as.

i ℂ Dederit.qđ pōt.vt.ff.de te.tu.pr.⁊ inſti.de pu.ſub.§.nō ſolum.

k ℂ Pterno.vt inſtit.de ſatiſ.tu.§.i.⁊ eo3 facit grāde p̄iudiciū ꝯ alios ꝓ filio.ff.de lib.ag.l.i.§.iulia.

l ℂ Ad curatō3.ꝑ cōfirmatō3.nō.n.l3 datiō.vt inſti.de cu.§.i.⁊.ff.de cur.fu.l.pe.⁊.ff de ꝯfir.tu.l.ij.⁊.iij.⁊.l.vtilitatem.

m ℂ Primatib.forte eccl'aſticis.ſ.archipſbro archidyacono ⁊ decano.vt exponit i auc.ð ſan.e.§.i.col.ix

n ℂ Depromat.ſ.curator.⁊ media ꝑducitur.i.iuret.⁊ h e p̄mū

o ℂ Admittē.i.facē

p ℂ Jnuētario.⁊ h ē ſcđm.

q ℂ Cōſcꝑto.ſ.mor vt.j.de admi.tut.l.tutores.⁊.ff.ð admi.tuto.l.tutor q̄ repto2ū in pn.⁊ h ē hodie ius in q̄libet cura cōe.vt i auc.vt hi qui ob.§.fi.col.vi.ſed an curator ad litē fat inuētariū:h̄n.nō cū nō poſſit ei ſolui ad inſtar ꝓcur.ad litē ar.ff.de ſolu.h iure.ar.ꝯ.§.de epiſc.⁊ cle.l.nulli.§.cū aūt.

r ℂ Res.ſ.furioſi.

s ℂ Diſponat.tertiū

t ℂ Sub hypotheca.tacita ꝑ id qđ dic ad ſimitudinē ⁊c.vt.j.de admi.tut.ꝑ oēs.

z ℂ Exploꝛat.al's ꝯ.ſatiſdatio pauperi remittit ⁊ a diuite exigit.vt.ff.ſi cui pl' q̄3 ꝑ.l.fal.l.cū nō facile.

a ℂ Propoſitis.p̄ſidi ⁊ epo p̄matib.vt ⁊ alias.j.de iudi.l.rē nō.⁊ ſubaudias ⁊ tactis

b ℂ Jn oīcā.ſ.ſiue def'ndeit ſiue nō.

c ℂ Prefatū.hoc ē p̄mum.

d ℂ Jnuētariū.h ē ſcđm.

e ℂ Hypotheca.h eſt terciū.

f ℂ Adhibēda.tria.n fac ſacrm inuētariū ⁊ hypothecam.

T Am demēt3 ꝯhere vn̄ tamē ſint legitime etat3 in maſculo.xiiij in feia.xij.an.vt inſti.de nup.

g ℂ Preſtāda.ꝓ facultatib ⁊ dignitate vt h ſubẏc.⁊.ff.de iu.doq̄ro.⁊.ff.de admi.tu.l.cū plures.§.fi.

h ℂ Exiſtimatiōe.i.arbitrio.

i ℂ Tā opinione.ſc3 inſpecta

k ℂ Statuēda dote.⁊ dic opi.ꝑſone ⁊ moderatōe dot' ⁊ añ nuptias donatōis ⁊c.vt.j.ð nup.l.ſi furioſi.vbi habes hec oīa

l ℂ Eoꝝ.filioꝝ.

m ℂ Nobiliores.nō heriguñ.ſ3 ſic eſt ꝯſue

n ℂ Pregrauetur.tudo [?] nā nihil dabis tabellioni.vt i decr.xij.q.ij.q.caritatē.⁊ ſic nō q̄ ñ dz addi afflictō aflicto.vij.q.i.cū ꝑcuſſio

vt.ff.de offi.pſi.diu⁹ ſed ar.ↄtra.ff.d tu.et cu.da.ab hiſ.l.roma n⁹.ꝛ lege.h. auten.li beri furioſi.

Autentica.

Liberi furio ſi.i.patris. b ¶Ei⁹.ali⁹ as ei.ſ.patri furioſo c ¶Penis q̄s ſubij cit nā ſi quis ꝛc.ac. d ¶Atteſtatõe.no. auctoritate dentiaꝛ rõis.et alia que dixi m⁹.s.ti.i.auten.ſi ca ptiui. e ¶Teſtat⁹ ante fu rorem. f ¶Capitulis.ſ; q̄d ſi nemo pcurat.dico filios eſſe heredes.ſ; eis auferendã here ditatē vt ab īdignis. et fiſco applicandã ar.ff.de his q̄b⁹ vt in digni.l.iiij.et eſt hec auf. vt cũ de ap.cog.§.ſi vnũ de predictis col. viij.

Ancim⁹ ſpo g nere.rei ven. vel hipothe ce interrũpendã pre ſcrip.ꝛ.fa.s.l.ſi pſes ꝛ.j.de nõ nu.pe.l.cõ tractibꝰ.§.fin.ꝛ diri pl.ene d ānali ex.l.vt p ectus. h ¶Facere.ꝛ ſuffice r e bad pleniſſimam interruptõem. i ¶De hereticis ru brica.s.de miſterijs catholice fidei ꝛ eoꝝ priuilegijs nũc de ei⁹ aduerſarijs ꝛ eoꝝ penis.

Priuilegia.in dulta ſũt vt clericis vt.s. de epiſ.ꝛ cle.l.cũ cleri cis.ꝛ de ſacroſan.ec. l.placet. l ¶Hereticos.ſ; cle ricos vl papas vl ſa cerdotes eoꝝ q̄s ſic appellant. m ¶Et ſubijci.ſic ḡ qui ē puniend⁹ non dꝫ hr̄e p̄miũ vt.j.e. curiales. ¶Seq̄tur auten.Itē priuilegi um q̄ eſt in auten.de pri.dotis.hereticorũ mu.octaua col.circa prin.

Autentica.

Te priuilegi i um an̄ ponit habes.j.qui po.i pi.ha.l.aſſiduiſ n ¶Hipothecis.vt j.d rei.vx.act.in.§.i. o ¶Et oīa alia.vt ī quãtũ facere poſſit dãnet.Itē.vt tacite ſtipulatam dotē ſibi

proponere[g] ꝛ non ei licētia ſit abſen te aduerſario ſu ↄ qui rẽ detinet vl infantia vel furore laborãte.et ne minem tutorem vel curatorem ha bente.vel in ſumma poteſtate cõſti tuto licentia ei detur adire preſidẽ prouincie.vel libellum porrigere.et hec in querimoniam deducere.ꝛ in tra cõſtituta tempora ꝛ interrupti onem temporis facere[h] ſin autem nullo poterit modo preſidem adire ſaltem ad epũm locorum eat et ſuã manifeſtare voluntatem ſcriptis de properet.

De hereticis[i] et manicheis ꝛ ſama ritanis.

¶Impa.Conſtantinus.ad Grati lianum.

Priuilegia que contempla tione religionis indulta[k] ſunt.catholice tm̄ legis ob ſeruatoribus prodeſſe oportet.here ticos non ſolum his priuilegijs ali enos eſſe volum⁹.ſed aduerſis mu neribus conſtringi et ſubijci.

In autenti.d priuilegio dotis he re.[l] mu.col.viij

Te priuilegiũ **Con** i dotis quo mulier creditori bus tempore prioribus an teponitur[m].nec non de tacitis hipo thecis[n].ꝛ omnia[o] alia.lege mulieri bus data claudunt[p] ijs qui catholi cam non pticipant cõmunionem.

¶Impa.Gra.ꝛ.Val.ꝛ the.ad hie ſperium.

Omnes vetite legibus diui nis ꝛ imperialibus conſtitu tionib⁹ hereſes.ppetuo q̄e ſcant.ꝛ nemo vlterius conetur qui receperit prophana precepta vel doce re vel diſcere[r].nec antiſtites eorun dem[s] audeãt fidē inſinuare quã nõ habent[t].ꝛ miniſtros creare qui nõ[v] ſunt.nec per conueniētiam[x] iudican tium omnium quibus per conſtitu tiones paternas ſuper hec cura mã data ē.eiuſmodi audacia negligat[y] et creſcat.hereticorum autem voca bulo continentur et latis aduerſus eos ſanctionibus debent ſuccumbere qui vel leui argumento[z] a iudicio ca tholice religionis tramite detecti fu erint deuiare.

¶Imp.Arch.ꝛ ho.aa.Clearchio p̄fo vrbis.

Cuncti heretici pculdubio nouerint omia ſibi loca adi mēda[a] eſſe.ſiue ſub eccleſia rum nomine teneantur.ſiue diaco nica appellentur.vel etiã decanica.ſi ue in priuatis domib⁹ vel locis hu iuſmodi cetibus copiã prebere vide antur.his edib⁹ vel locis priuatis eccleſie catholice vendicandis.ad h̄ interdicatur his omnibus ad leta nias faciendas.noctu vel die profa nis coire cõuentionibus.ſtatuta vi delicet ↄdemnatõe centũ librarũ au ri contra officiũ ſublimitatis[b] tue.vl pſidale ſi quid huiuſmodi fieri vel in publicis vel priuatis edibus cõ cedantur.

¶Idē.Thc.aaa.Senecioni p̄.vr.

Anicheos[c] ſiue manicheas m ſeu donatiſtas meritiſſima ſeueritate pſequimur.huic it.q; hominum generi nihil ex mo ribus.nihil ex legibus ſit commune cum ceteris.ac primũ quidem volu mus eſſe publicũ[d] crimen.quia q̄d ī religionē[e] diuinã cõmittitur in om nium fertur iniuriam.quos omniũ bonorum publicatõne pſequimur. ipſos quoq; volumus amoueri ab omni liberalitate ꝛ ſucceſſione.quo libet titulo veniente.preterea nõ do nandi non emendi.nõ vendēdi.nõ poſtremo contrahendi.cuiq; conui cto relinquim⁹ facultatē.in mortẽ q; inquiſitio tendatur.nam ſi in cri minibus maieſtatis licet memoriã accuſare defuncti.nõ inmerito ꝛ hic debet[f] ſubire tale iudiciũ.ergo ꝛ ſu prema illius ſcriptura irrita ſit ſiue teſtõ ſiue codicillo ſiue epiſtola.ſiue quolibet genere reliquerit volunta tem.qui manicheus fuiſſe ↄuincit. ſ; nec filios heredes exiſtere.aut adi re pmittim⁹.niſi a paterna prauita te diſceſſerint.delicti enim veniã pe nitentibus[g] dam⁹.in eos etiã aucto ritatis noſtre aculei dirigantur.qui eos domib⁹ ſuis dãnanda pmiſſio ne defendunt.ſeruos inſup extra no xam eſſe volumus ſi dñm ſacrilegũ euitãtes ad eccleſiã catholicã ſerui tio[h] fideliori tranſierint.

Noua conſtitutio Frederici imp.

Si vo dñs **Con.** tpalis[i] requiſitus et admo nitus ab eccleſia terram ſu am purgare neglexerit:ab heretica prauitate.poſt annũ a tpe admoni tionis elapſum terrã ipſius exponi mus catholicis occupandã.qui[k] eã exterminatis hereticis abſq; vlla cõ tradictõe poſſideãt.ꝛ in fidei purita te cõſeruēt.ſaluo iure dominij prin cipalis[k].dũmodo ſup hoc nullũ p ſtet obſtaculum.nec aliquod impe dimētũ opponat[l].eadē nihilomin⁹ lege obſeruata cõtra eos qui nõ ha bent dominos principales[m].

Noua conſti.Frede.imperato.

Redentes[c] **Con.** c preterea receptatores.defenſo res et fautores hereticorũ dãnamus.firmiter ſtatuētes vt ſi poſtq; quilibet talium fuerit excõ municatione nodatus:ſatiſfacere contempſerit infra annum.ex tunc

reddi intelligat.vt.j d rei vx.ac.l.i.i prin. q ¶Claudũt.i.dene gant.

Omnes diſce re.nã culpa ſi s milis eſt tã p̄ hibita diſcere q̃ do cere.vt.j.de male.et mathe.l.culpa. s ¶Eorũdē.ſ.here ticorum. t ¶Non hñt.falſus denari⁹ nõ ē denari⁹ v ¶Qui nõ ſũt.qui nõ ē miniſter.miſtr ↄdere nõ põt vt.ff.d neg.geſ.aliena.§.q̄ quam. x ¶Cõueniētiã cõ ſenſuz vl negligētiã y ¶Negligat.i.ne glecta creſcat. z ¶Leui argumēto .i.erret i illo arti.qui manifeſte dꝫ ſciri.q̄a pertinaciter illũ aſſerit. nõ ãt ſi illũ dicat cã diſputãdi.ꝛ ad h̄ q̄d p delicto ī leui re.cõ miſſo magna ſeq̄t pe na.nõ ãt dico q̄ leue ſit delictũ.fa.j.d li.et eoꝝ li.l.ij.ꝛ de pmice rio li.xij.l.i.vl d; here tic⁹ q̄ nõ ē mēbꝝ ſctē eccliē.vl q̄ ſũt diuer ſarũ hereſiũ vt ī auf. de priuilegio dotis. col.viij.vl q̄ non cre dũt q̄ttuor ↄcilia.vt j.e.q̄cunq; in prin.et auten.vt cũ [illegible]el. co.§.generaliter col. viij.ꝛ aliſ ſm̄ alios mo dis põt dici heretic⁹ vt nota extra de he reticis capitulo vlti.

Uncti adimẽ a da.cã coẽũdã vt.s.de ſũma trini.l.ij.et de epiſ.ꝛ cle.l.ↄuenticulã.et.j. de is q̄ ad ec.ↄfu.l.iij ꝛ in auten.d inſdic. col.hereticoꝝ col.ix. ¶Sublimitatis loquit.pp.

Anicheos q̄ xp̄m di cũt nõ ēē vex hoiẽ.ſicẽ cõtra ariani purũ hoiẽ eſſe dicunt. d ¶Ceterũ.de q̄ ſtat im ponit exemplũ. d ¶Publicũ q̄libet d pplo poſſit accuſar e ¶Q̄d ī religi.l.ꝫ ſicꝫ.s.de raptores in principio. f ¶Debet ſubire.ē ergo ſimile crimē he reſeos crimi leſe.ma ie.vt vtrumq; poſſit poſt mortē accuſari vt h et.j.ad.l.iu.ma. l.ſi.ſic ꝛ ī apoſtatis vt

ſ. de apoſtatis. l. hiq. ⁊ hec vſq₃ ad quinqué nū forte i oibus tri/bus p̄dictis. vt. j. de apoſ. l. ſi quis defun/cta.

g ¶ Penitus. ſic. de ſumma tri. l. ſi. in fi. niſi in caſu. vt. j. de apoſ. l. ſi q̄s defunctus.

h ¶ Seruitio fideli/ori. vt. s. de epiſ. ⁊ cle. l. ſi. §. ſi. ⁊. j. ne xp̄um nā cipiū. l. i.

¶ Sequit̄ aut̄. ſi vo dn̄s tpalis que hic d̄ficit ⁊ i auc. credētes p̄terea. que ā be ſunt Frederici in. x. col.

I vo tpalis nō ſpūalis vt puta aliquis comes hꝫ in feudum vnā terraꝫ a quodā rege i qua ſunt mul/ti heretici

k ¶ Qui. ſ. catholici

l ¶ Principalis. ſcꝫ regi ſ qui dedit comi ti infeudū.

l ¶ Apponat. qui et orthodoxi p̄nt ciui/ta tē intrare ⁊ hereti/cos repellere

m ¶ Principales. ſ. ſi ipē rex poſſidet ci/uitatē ⁊ n̄ legit̄ hec i ſcholis

c Redētes. ad/uocatus. ſcꝫ hereticus

Arriani. diui/dūt in trini/tatē ſubſtan/tiā ⁊ p̄ri filiū coeter/nū nō negant.

p ¶ Macedoniani q̄ neg āt ſpiritum. ſanc tū eſſe deum.

q ¶ Pneumatochi. pneuma. i. ſpūs thocos. i. mr̄ inde. pneu matochi qui ſpirituꝫ ex mr̄e ipſa p̄ceſſiſſe dicebāt de filio dei.

r ¶ Apollonariani qui xp̄m corpus ſine ania aſſumpſiſſe di/cunt. io.

s ¶ In romano. vt in auten. de ec. t. §. fin auū, ortho. col. ix.

t ¶ Ciuitatib͡ꝫ alias fa/cultatib͡ꝫ.

v ¶ Iniuria ſic e cō/tra. s. de epiſ. ⁊. cle. l. ſi quē quam

x ¶ Vindicandis. i. vindicantib͡ꝫ

y ¶ Eccleſie. ⁊c. ſi q̄s contra nō legitur hec in ſcholis

b Amnato nec hec legitur

a ¶ Superſti/tionis. i. miraculoſe hereſis

b ¶ Cōgrui. i. nomē

ipſo iure ſi factus infamis nec ad pu/blica officia ſeu conſilia vel ad eligē/dum aliquos adhiberi nec ad teſti/monium admittatur. ſit etiam inte/ſtabilis. nec teſtamenti liberam ha/beat factionē. nec ad hereditatis ſuc/ceſſionem accedat. nullus preterea ei ſuper quocūq₃ negocio ſed ipē aliis reſpondere cogatur. qd̄ ſi forte iudex extiterit eius ſententia nullam obti/neat firmitatem. nec cauſe alique ad eius audientiam perueniantur. ſi vo aduocatus fuerit eius patrocinium nullatenꝰ admittatur. ſi vo tabellio inſtrumenta confecta per ipſum nul/lius penitus ſint momenti

¶ Impa. The. a. Valen. ceſar. flo/rentino. pre. pre.

Arriani [o] et Macedoniani [p] Pneumathochi [q] ⁊ apollo/nariani [r] ſiue ſabatiani Eu/nomiani Thedaite ſiue Theſalite Decatiſte ſeu Valentiniani papani/ſte Montaniſte ſeu Priſcillianiſte l' Phriges vel Pepulite Marcioni/ſte Barbariani Meſſaliani Eutite ſiue Eutiſiate donaſtite Audiani I/dropercitiſte Taſcotrigite batrahite Hermogeniani Photiniani Pau/liani Marcelliani Ophite Euchra/tiſte appotatiſte Sacco fori ⁊ ceteri qui ad vltimam vſq₃ ſcelerꝫ nequiciā peruenerant Manichei nuſq₃ in ſo/lo romano [s] conueniēdi morandiq₃ habeant facultatem. manicheis e/tiam de ciuitatibus [t] expellendis ⁊ vl/timo ſupplicio tradendis. quoniam his nihil relinquendum loci eſt in q̄ ipſis etiam elementis fiat iniuria [v]. cunctiſq₃ legibus que contra eos ce/teroſq₃ qui noſtre fidei refragantur. olim late ſunt diuerſiſq₃ prolate tē/poribus ſemper vigidi obſeruantia valituris. ſiue de donationib͡ꝫ i here/ticorum conuenticula que ipſi auda/cter eccleſias nuncupare conantur factis ſiue ex vltima voluntate reb͡ꝫ qualitercunq₃ relictis ſiue de priua/tis edificiis in quibus vnq₃ domo permittente vel conuiuente conue/nerit venerande nobis catholice vē/dicandis [x] eccleſie [y]. ſiue de procura/tore qui hoc neſciente domino fece/rit decem librarum auri multam vl̄ exilium ſi ſit ingenuus ſubituro me/tallum vero poſt verbera ſi ſeruilis condictionis ſit. ita vt nec in publi/cum conuenient locum. nec edificare ſibi quaſi eccleſias nec ad circūſcri/ptionem legum quicq₃ meditari va/leant. omni ciuili ⁊ militari. curiarū etiam ⁊ defenſo⁊ ⁊ iudicum ſubvi/ginti librarum auri interminatōne prohibendi auxilio. illis ⁊ etiā in ſua omnibus manentibus firmitate q̄ de milicia peniſq₃ variis de diuerſis q₃ ſunt hereticis promulgata. vt nec

ſpeciale quidem beneficium aduer/ſus leges valeat impetrari.

¶ Idem. Au. Leontio. pre. pre.

Damnato [z] portentuoſe ſuper/ſtitionis [a] autore Neſtorio nota congrui [b] nominis eiꝰ inuratur [c] gregalibus [d] nec xp̄iano/rum appellatione abutantur. ſꝫ quē admoduꝫ arriani ab arrio lege diue memorie Conſtantini ob ſimilitu/dineꝫ impietatis. porphiriani a por/phirio nuncupantur. ſic vbiq₃ par/ticipes nepharie ſecte Neſtoriꝫ Ne/ſtoriani vocentur vt cuius ſcelus ſūt in deſerendo deum imitati eius vo/cabulum iure eſſe videantur ſortiti [e] nec non impios libros nefandi ⁊ ſa/crilegi Neſtoriꝫ aduerſus venerabi/lem orthodoxorū ſectā. decretaq₃ ſā/ctiſſimi cetus antiſtitū epheſi habi/ti ſcriptos habere vel legere aut de/ſcribere quiſq₃ audeat quos diligēti ſtudio requiri. ac publice cōburi de/cernimus. ita vt nemo in religionis diſputatōne aliquā ſupradicti noīs faciat mentōꝫ aut quibuſdā eo⁊ ha/bendi cōciliꝫ gratia i edib͡ꝫ. aut villa aut ſuburbano ſuo aut alio quolibꝫ loco cōuenticulā. clā aut apte p̄be/at quos oēs cetus celebrandi licētia priuari ſtatuimus [f] ſcientib͡ꝫ vniuer/ſis violatorē huius legis publicati/one bono⁊ eſſe coh ercendū.

¶ Idē. Au. florentino. pre. p̄.

Vriales [g] oīm ciuitatū one/roſis quin et milicie ſiue di/uerſis officiis facultatū [h] et p̄ſonaliū munerū obligatos. ſuis or/dinibus cuiuſcūq₃ ſecte ſint inheret cenſemus. ne videamur hoīb͡ꝫ exe/crandis cōtumelioſo [i] ambitu imu/nitatis bn̄ficium p̄ſtitiſſe. quos vo/lumus huius cōſtitutōis auctorita/te [k] dānari

¶ Impa. valē. ⁊ Mar. Pal. p̄. p̄.

Quicunq₃ in hac ſacra vrbe l' alexādria ciuitate l' in omni egiptiaca dioceſi diuerſiſq₃ aliis p̄uinciis eutichetis [m] p̄phanā p̄uerſitatē ſequūtur [n] ⁊ ita n̄ credūt vt trecēti decēocto ſancti patres tra/diderunt catholicā fidē in nicena ci/uitate fundantes centū quoq₃ ⁊ q̄n/quaginta alii venerabiles epiſcopi qui in alma vrbe Conſtantinopo/litana poſtea cōuenerūt. ⁊ ſic ana/ſtaſius ⁊ theophilus. ⁊ cirillus ſan/cte recordatōis epi alexandrie citatꝫ credebāt quos etiā Epheſina ſino/dus cui bte mēorie Cirillꝰ p̄efuit in qua neſtoriꝫ erro⁊ expulſus eſt in vniuerſis ſecuta eſt. quos ⁊ nuper venerabil' calcedonēſis ſinodus eſt ſecuta p̄oribꝰ cōſiliis ſacerdotuꝫ ex omni prorſus p̄te cōſentiēs. nihil

c ¶ Inuratur. i. im/ponatur

d ¶ Gregalib͡ꝫ. i. ne/ſtorio ⁊ iis qui eum ſe/quuntur

e ¶ Sortiti. ſic. s. de epiſ. ⁊ cle. decernimꝰ.

f ¶ Statuimus. vt. s. e. l. cuncti. s. de epiſ. et cle. l. conuenticulā. ⁊ s. de ſum. tri. l. q.

Curiales he/reticos. vt q2 in patrimo/nio l' p̄ſona debēt ſer/uire curie

h ¶ Facultatū. ſ. no/mine.

i ¶ Cōtumelioſo. i. cōtumelioſam eo⁊ū petitōnē in eo q2 am/biebāt. i. petebāt im/munitatē ⁊ erant he/retici.

k ¶ Autoritate no/ſtra nō tribuit imu/nitatē. vt. ff. de inter/dic. ⁊ re. l. relegato⁊ū in fi. ⁊. s. e. l. i. ⁊. ff. ſo/ma. l. ſi ab hoſtibus §. i.

Quicunq₃ hic nota: quar/

q̃ adimẽs ſacroſancto ſymbolo neq̃ adijciens ſeu euthicetis dogmata fu neſta condemnans. ſciant[a] ſe eſſe he reticos appollinariſtas. appollina ris[b] enim facinoroſiſſimam ſectam eutiches et dioſcorus mente ſacrile ga ſunt ſecuti. ideoq̃ hi homines q̃ apollinaris[b] vel euthichetis peruer ſitatem ſequunt̃ illis penis que di uorum retro principum conſtitutiõ nibus ꝯtra appollinariſtas. vel ſere nitatis noſtre poſtmodum ſanctio nes. contra euthicianiſtas. vel hac iſta auguſtiſſima lege contra eoſdem decrete ſunt. nouerint ſe eſſe plecten dos: idcirco apollinariſte[c] hoc eſt eu tichianiſte quibus ⁊ ſi eſt in appel latione diuerſitas. tamen eſt in here ſis prauitate coniunctio. ⁊ diſp̄ qui dem nomen ſed idem ſacrilegium ſi ue in hac alma vrbe diuerſiſq̃ pro uincijs. ſiue in allexandrina ciuita te ſiue intra egyptiacã diocesim ſũt ⁊ nec ita credunt vt ſupradicti vene rabiles patres credebant. neq̃ viro reuerendiſſimo alexandrine vrb an tiſtiti. procerio fidem orthodoxã te nenti communicãt. epiſcopos ⁊ pre ſbyteros alioſq̃ clericos creare ⁊ ha bere prohibemus ſcientibus tã hijs euthichianiſtis ⁊ apolinariſtis q̃ au ſi fuerint cuiq̃ epiſcopi. vel presby teri. vel clerici nomen imponere: q̃ hijs qui paſſi fuerint impoſitum ſibi nomen ſacerdotale retinere. penam exilij cum facultatum ſuarum amiſ ſione ſe ſubituros. ❡ Uniuerſi pre terea appolinariſte vel euthichiani ſte non eccleſias. non monaſteria ſi bi conſtruant. paraſinaxin et conuẽ ticulam tam diurnam q̃ nocturnã non contrahant. neq̃ ad locũ neq̃ ad poſſeſſiones cuiuſquam. neq̃ ad monaſterium vl' quemcũq̃ alterũ[d] locũ operaturi ſecte funeſtiſſime cõ gregentur. ❡ Q̃d ſi fecerint ⁊ factũ fuiſſe domino volente conſtiterit p⁹ rem in examine iudicis approbatã. domum vel poſſeſſionẽ eius in qua conueniunt vel monaſterium ei⁹ ci uitatis orthodoxe eccleſie in cui⁹ ter ritorio eſt iubem⁹ adici[e] ſi vo igno rante domino. ſciente vero eo q̃ pen ſiones dom⁹ exigit. vel actore vel cõ ductore predij. paraſinaxi ⁊ conuen ticulam interdictam collegerint cõ ductor vel procurator ſiue actor. vl' quicũq̃ eos in domum vel poſſeſſio nem vel monaſterium receperint. ac paſſi fuerit. illicitas paraſinaxes cõ uentuſq̃ celebrari. ſi vilis ⁊ abiecte ſint condictionis. fuſtibus publice ⁊ in penam ſuam et in aliorum coer ceantur[f] exemplum: ſi honeſte vero perſone ſunt. decem libras auri mul cte nomine fiſco noſtro cogantur in ferre ❡ Nullum preterea. apolinari ſtam vel euthichianiſtam ad aliquã iubem⁹ aſpirare militiam: ſi qui ve ro in quacunq̃ militia inuenti fue rint. militari ſoluti cingulo honeſto rum hominum ⁊ palacij cõmuniõe priuentur. nec in aliq̃ nec in qua na ti ſunt ciuitate vel vico aut regione verſentur. ſi qui vero in hac vrbe al ma nati ſunt tam ſacratiſſimo comi tatu q̃ omni prouincia metropoli tana ciuitate pellantur. ❡ Nulli in ſuper euthichianiſte vel apolinari ſte publice vl' priuatim conuocandi cetus et circulos contrahendi. ⁊ d̃ er rore hereticorum diſputandi ac per uerſitatem facinoroſi dogmatis aſ ſerendi tribuatur facultas. ❡ Nulli etiam contra venerabilem calcedo nenſem ſynodum liceat. vel aliquid dictare vel ſcribere vel edere. atq̃ e mittere. aut aliorum dicta vel ſcrip ta ſuper eadẽ re proferre. nemo hu iuſmodi hẽre libros et ſacrilega ſcrip torũ audeat monimenta ſeruare. q̃ ſi qui in his criminib⁹ fuerint depre henſi ꝑpetua deportatione dãnent̃[g] ❡ Eos vo qui[h] diſcẽdi ſtudio adie rint. vt de infauſta hereſi diſputan tes. decem librarum auri que fiſco[i] noſtro inferende ſunt iubemus ſub ire diſpendium. vltimo etiam ſup plicio coerceãtur qui illicita docere tentauerint ❡ Omnes vero huiuſ modi[k] carte ac libri qui funeſtũ eu thichetis hoc eſt ⁊ apolinaris com plexi fuerint dogma. incendio cõcre mantur vt facinoroſe peruerſitatis veſtigia ita flammis combuſta pere ant. equum namq̃ eſt vt immaniſſi ma ſacrilegia par[l] pene magnitudo ꝑcellat. ſcientibus moderatoribus etiam prouinciarũ eorumq̃ appa ritoribus defenſoribus etiam ciuita tum q̃ ſi ea que legis huius religio ſiſſima ſanctione cuſtodienda decer nimus aut neglexerint[m] aut aliqua permiſerint temeritate violari. dña rium librarũ aure mulctam fiſco no ſtro inferre cogantur inſuper etiam exiſtimationis ſue periculum ſuſti nebunt.

❡ Idem. aa. Ericio. p̄. p̄

Si qui orthodoxe religionis emptione vera l' ficticia aut quocunq̃ alio iure vel titu lo predia ⁊ poſſeſſiones reſq̃ immo biles in quibus orthodoxe fidei ec cleſie vl' oratoria conſtituta ſunt in heretice ſecte cõtraria orthodoxe fi dei ſententiam quamcunq̃ perſonam transferre voluerint. nullam hmõi vl' inter viuos habitam l' ſecreto iu dicio ꝯpoſitã valere volum⁹ volun tatẽ etiam ſi ab orthodoxe fidei vẽ ditore vel quocunq̃ modo aliena tore ꝯmenticio[n] fraudis ſub q̃libet occaſione fuerit aſſignata. ſed irrita omnia hmõi documenta[o] ⁊ tãq̃ pe

tuor cõcilia. vt. j. ſta tim notabo. ⁊ non le gitur hec lex in ſcho'.
m ❡ Euthichet. qui fuit heretic⁹. vt. s. de epiſ. ⁊ cle. l. q̃m. ⁊ no. hereticũ eſſe q̃ non credit q̃tuor ꝯcilioꝝ ſtatuta. ſ. Niceni Cõ ſtãtinopolitãi Ephe ſini. calcedonẽſ. vt s. d̃ ſũma tri. l. nemo
n ❡ Sequunt̃. acci pe. ſ. ſciãt. ⁊c. p. xix. li neas.
a ❡ Sciãt. vſq̃ huc durat ꝯſtructio
b ❡ Apolinaris. qui fuit mgr̄ Euthichet.
c ❡ Apollinariſte. id eſt apolinariſtas. vt poſſit ꝯſtrui cum ver bo. ſcz prohibem⁹.
d ❡ Uniuerſali. al' terũ. no. alterũ de tri bus dici vt ⁊. j. d̃ fur tis. l. q̃lle. ⁊. ff. loca. hec diſtinctio. §. cum fundũ. et de vulgari ſub. l. cũ filio. §. fi. io. proprie aũt alter d̃r de duobus.

e ❡ Quod ſi fecerit. adici. vt ⁊. s. de epi. et cle. l. ꝯuenticulam et ar. s. e. arriani ⁊. j. de fal. mo. l. i. ſ. ar. ꝯ. j. de paga. l. fi. ⁊. ſ. l. pri. ſed ibi ſolues.
f ❡ Coerceant̃. vt ⁊ ff. depoſiti. l. bona fi des. ⁊ de cuſto. reo. di uus. et de penis ſi q̃s aliq̃d. §. q̃ abortiõis. et de penis aut facta. §. fi.
g ❡ Dãnent̃ diſcen tes hereſim in decem

libras auri. ſed fuãs tes deportant̃. docen tes moriant̃ idem ſi ad ſacrificiũ vl' in te plũ ꝯuenerũt. vt. j. d̃ paga. ſacri. l. i.
h ❡ Qui deſcendi. ſ. d̃ mare. l. culpa. ꝯtra So. h ñ didicit ſz tãtum iuit cã diſcendi.
i ❡ Fiſco forte hodie eccl'ie vt in autẽ. d̃ in terdic. col. ix. col. v. ⁊ ecli. §. ſi q̃s ãt. ortho. col. ix.
k ❡ Huiuſmõi char te. ſic. s. tit. i. l. mathe maticos.
l ❡ Par pene. ſic. s. ti. q. l. ſi quẽq̃ in fi.
m ❡ Neglexerit. pu nitur negligentia vt j. de offi. p̄. p̄. l. fi. q̃s et j. de paga. ſacri. l. i. et in autẽ. de ſanc. ec. §. ante pe. col. ix.

n ❡ Si qui. ꝯmẽ ticio. q̃ fin gebat locare vendebat
o ❡ Documẽta. in ſtrumenta.
p ❡ Decernim⁹ vẽ dicari. ac. eccl'ie d̃. ⁊ l. arriani ꝯtra. et. l. q̃ cũq̃. §. q̃d ſi fecerit ꝯtra. So. hic loquit̃ de illis predijs vl' do mib⁹ in q̃bo erãt ꝯſti tute orthodoxe fidei eccl'ie vl' oratoria. ⁊ poſtea ſunt alienate hereticis. ibi ſũt he poſ ſeſſiones in q̃bo nul

la ſunt oratoria traſl
lata [illegible].vł hic loq
tur cū traſlate ſūt in
aliquā ſingulare pſo
nam hereticā. ibi cuȝ
alicui ɔgregatōi here
ticoꝝ ad hoc vt ibi ɔue
ticulas ſuas faciāt. et
tunc nō fiſci ȝ eccle
catholice iurib⁹ applī
cāda ſūt. vt in auť. de
inter. col. here. ⁊ de ec.
ti. §. fin aūt orth. aliq
dicūt hoc origi p dictaſ
auť. vt hodie ſp eccle
ſie vēdicent. q2 ſatis
dici pōt vt dicto. §. or
thodore nec hec legiť.
q ℂ Redditiua. q2 ip
ſi reddant.
r ℂ Priuari. repete
ſp nō dubitari pōt.
C Ognouim⁹.
alter. vbi. ſcȝ
př vel mater
ſ ℂ Alt. i. př vł mať
v ℂ Repellēdis. vt ⁊
s. e. l. manicheos.
x ℂ Iurib⁹. ſȝ hodie
diſtinguiť cleric⁹ a la
ico. vt in auť. vt cū de
ap. cog. §. ⁊ generale.
coľ. viij. quā auť hēs
ſtatim. idem eſt de ne
ſtoria. ⁊c̄.
y ℂ Alere. vt. j. d alē.
li. l. i.
z ℂ Et neptib⁹ dať.
vt. ⁊. j. de iure do. l. mē
a ℂ Nepotib⁹. repeť
te ſp neceſſitatē impo
nimus.
b ℂ Liberalitatib⁹ i
[illegible]. vt. ff. de adi. le.
l. rem legatā. ⁊ de le. ij
l. vniuer fa. §. fi. de fal
Sequiť auť. idē ē de.

Autentica

i De de neſto
riāiſſumiť aľ
vt cū de ap. ⁊
§. generalē. coľ. viij.
d ℂ Acephal. q non
hūt caput. i. prelatū
e ℂ Quo trāſacto. ſ
ānio ſic ḡ pſcribiť ec
cleſiep annū. ſic ⁊ in
auť. de ſanc. epiſc. §.
pe. col. ix. ſed an a plaꝫ
to pōt repetere eccľia
dampnum quod ha
bet rñ. ſic ⁊ ſi ñ eſt ſol
uendo debet reſtitui.
vt. ſ. de iud. l. pro ora
dum §. fi. ⁊. j. vnde. vi.
l. meminerint. Et hic
ſequiť auten. nota
ſazaros.

Q Uoniā mul
ti orthodo
roꝝ nec p
eis heretico producē
te cū pro vtraꝗ parꝫ
te hodie dicant. vt. ꝯ ꝺ
iude. l. de ſabbati. ⁊ e.
de epi. ⁊ cle. auť. ſed
iudex idem ſm cano
nē vt pro vtra parte

nitus nec ſcripta eſſent cenſemus.
hec enim predia ⁊ poſſeſſiones que
in hereticas perſonas quocunꝗ mo
do tranſlate fuerint vel collate. fiſci
noſtri iuribus decernimus [x] vendi
cari. ſiue enim apud dominos poſſeſ
ſeſſores ſiue orthodoxos ea predia
maneant. ſeu ad fiſci noſtri iura per
uenerint. neceſſe eſt in his eccleſias
⁊ oratoria conſtituta diligentius et
ſolicitius inſtaurari. noſtre etenim
ſerenitatis vndiꝗ ad hunc exitum
prouidentia ducit vt omnipotentis
dei templa in quibus noſtre fidei in
ſtituta perdurant cultu aſſiduo per
omnia ſecula redditiua [q] ſeruentur.
nec enim dubitari poteſt ꝙ in here
ticos tales veniant poſſeſſiones in q̄
bus vere fidei eccleſie vel oratoria
conſtituta ſunt ⁊ integritas colitur
omnino ab iiſdem deſeri atꝗ deſti
tui ⁊ omni cultu vacare. omnibus
ſacris et ſolitis viduari miſteriis.
omni ſplendore priuari [r]. nullis po
pulorum conuentionibus. nullis
clericorum obſeruationibus cele
brari. et ex hoc ſine dubio quidēȝ eaſ
dem eccleſias perire. ruere compla
nari. nec enim de earum inſtauratio
ne heretici potuerint aliquando co
gitare. quas penitus eſſe nolebant.
que omnia reſecantes ad preſentez
legem peruenimus.

ℂ Imperator Iuſtinia. Demoſthe
ni. pre. pre.

C Ognouimus multos eē or
thodoxos liberos quib⁹ nec
pater nec mater orthodoxe
ſunt religionis. ⁊ ideo ſancimus ſi
tantum in caſu vbi alter [s] orthodo
xe religionis eſt alter [t] aliene. ſed eti
am in is caſibus in quibus vterꝗ
parens aliene ſecte ſit. id eſt pater ⁊
mater. hi tantummodo liberi ad eo
rum ſucceſſionem ſiue teſtamento
ſiue ab inteſtato vocentur. ⁊ donati
ones ſeu liberalitates alias ab is ac
cipere poſſint. qui orthodoxorum ve
nerabili ſunt nomine decorati. cete
ris liberis eorum qui non vel omni
potentis amorem. ſed paternam vł
maternam impiam affectionem ſe
cuti ſunt. ab omni beneficio repellē
dis [v] liberis autem orthodoxis non
exiſtentibus ad agnationez vel cog
nationem earum. orthodoxos tam
eaſdem res vel ſucceſſiones peruent
re ꝙ ſi vel agnatio vł cognatio recta
non inueniatur. tunc eaſdem res fi
ſci noſtri iuribus [x] vendicari. ℂ Sȝ
ne videamur orientibus quidēȝ
genitoribus prouideri. liberis viuē
tibus autem nullam inferre proui
dentiam. quod etiam ex facto nobis
cognitum eſt. neceſſitatem imponi
mus talibus genitoribus. orthodo
xos liberos ſecundum ſui patrimo

nii quantitatem alere [y]. ⁊ omnia eiſ
preſtare que ad quotidianam vite
conuerſationem ſufficiant. ſed ⁊ do
tes pro filiabus vel nepotibus [z] dare
⁊ ante nuptias donatiōes pro filiis
vel nepotibus [a] preſcribere in omni
caſu ſecundum vires patrimōii hu
iuſmodi liberalitatibus [b] eſtiman
dis. ne propter diuini amoris electi
onem paterna vel materna fuerint
liberi prouiſione defraudati. omni
bus videlicet que noſtre conſtituti
onis de penis paganorum a. mani
cheorum. ac barbarorum ⁊ ſamari
tanorum. ac montanitanorum. ⁊ ta
ſcordatarum. ⁊ offitarum. ceterorumꝗ
hereticoruȝ conſtituerunt cā. ex hac
noſtra lege confirmandis. ⁊ imper
petuum valituris.

In auten. vt cum de appella. cognio
§. generalem. colla. viij.

i Dem eſt de Neſto- ℂ OA
rianis [c] ⁊ acephalis [d] quia ſi
quis ex his liberos habet. ec
cleſie ſancte communicantes: his ſo
lis poteſt tranſmittere hereditatem
ſi permixti ſunt portio interim infi
delium maneat apud orthodoxos.
ipſis ſi conuerſi fuerint reſtituenda
queda m. ſed abſꝗ rōne fructuum ⁊
adminiſtrationis. permanebunt āt
apud orthodoxos. ſi ipſi pſeueraue
rint in nequicia. ſi aūt omnes pueri
ſi liberi ſint. vocantur cognati recte
fidei. quibus non inuentis ſi cleric⁹
fuerit. eccleſia intra annum admit
tatur. quo tranſacto [e] ſi non fuerit
clericus. fiſcus ſuccedat.

Noua conſt. Frede. imperatoris.

G Azaros. Patere ℂ OM
nos. Leoniſtas. ſperōiſtas ⁊
amaldiſtas. ⁊ circumciſos. ⁊
omnes hereticos vtriuſꝗ ſex⁹ quo
cunꝗ nomine cenſeantur. perpetua
damnamus infamia. diffidamus
atꝗ bannimus cenſemus vt bona
talium confiſcentur. nec ad eos vl
terius reuertantur. ita ꝙ filii ad eo
rum ſucceſſionem peruenire nō poſ
ſint. cum longe grauius ſit eternaȝ
q̄ȝ temporalem offendere maieſta
tem. qui vero inuenti fuerint ſola ſu
perſtitione notabiles niſi ad man
datum eccleſie iuxta conſideratio
nem ſuſpitionis. ⁊ qualitatem per
ſone propriam innocentiā congrua
purgatione monſtrauerint. tanꝗ in
fames ⁊ banniti ab omnibus habe
antur. item ſi ſic per annum permā
ſerint. extunc eos ſicut hereticos cō
demnamus.

ℂ Idem Iuſtinianus Iohāni. p. p.
q Uoniā [f] multi iudices i diri
mendis litigiis nos iterpella
uerint. i digētes nro oraculo
vt eis reſpondeť q̄d ꝺ teſtib⁹ hereticis
ſtatuendū ſit. vtꝝ ne accipianť eoꝝ

dicat. vt. iij. q. c. ix. hor
tamur. ⁊. xiiij. q. v. c. ñ
ſane. ſed an ps ortho
doxa poſſit tali priui
legio renunciare. Rñ
vtiꝗ q2 ⁊ tacita vo
luntas pdeſt. vt. j. de
teſti. l. ſi quis. Itē an
orthodoxus ꝯ hereti
cum poſſit teſtificari.
Rñ. ſic. vt in nouellis
e. ⁊ in decretis.
g ℂ Cōmunionem.
hoc itellige ſcōm q̄d
in fi. huius. l. diſtin
guiť. ſ. in iudiciali te
ſtimonio.

h ¶ Introduci.i.niſi iudeus iudeo niſi c. helina cethego vt hic. et s.de epi.z.c.ſi quecų̄.in fi.z.ff.ſo.ma.l.viro.z.j.de lib.cã.l.ſi filiũ. et de inof.teſt.l.in arenã.z.ff.ſi quis omiſ.c.te.l q̃dam.z.l.ſi ꝓ ſolue. §.i.z.ff.ne q̃s in lo.pu.l.ij.§.idẽ.ſed ar.ↄ.ff.de pu.iu.l.is qui
i ¶ Similitudine.ſic.s.de epi.z de.c.ſi quecų̄.in fi.

ↄſe.vi.i.§.de eccia℞.ſed ar.ↄ.ff.de dolo.l.z eleganter.§.non ſolũ.
S I q̃s piaculare.i piandũ ſanguine.l.ↄ℞ amittere ...
a ¶ Per etatem.q̃libet rebaptiſans z q̃libet capax criminis. per etatem rebaptiſatus patiuntur flagicium piaculare. vel forte loquit᷑ de eo q̃ rebaptiſanti p̄buit in r̃ndẽdo miniſteriũ.

a ¶ Teſtimoniũ.et inter ſe
b ¶ Iudicialia. teſti.i.de his que i iudicijs terminant᷑ vel videntur.vt de ↄfeſſionibꝰ z teſtificatiõibꝰ z interlocutõia aliqua l' diffinitiua an ſit ita lata.alij dicunt vt iudicialia q̃ incipiũt a iudicio.vt ſi agat᷑ iniuria℞ vel furti et iudex teſtes q̃ſierit. hi q̃dem adhiberi ñ poterũt ſic in ↄ̃tcibꝰ adhibentur in pſcriptiõe ḡ quam viderint poterũt ferre teſtimoniũ ſcḋm primam opi.cũ nõ iudicialia phibeant᷑
c ¶ Pertraſtimus.z poterũt ẽt pduci in iudicio
d ¶ Anguſtet᷑.nã hoc edictũ de teſtibꝰ phibitoriũ eſt.ſ.ceterarũ pſona℞.z ſic q̃libet admittit᷑ qui ñ phibet᷑ l' aliqua lege excuſat᷑. vt.ff.de teſti.l.i.et fac. vt phatõnũ facultas amplieť.vt.j.de iuriurã.l.generalr.i prin. z.ff.de incẽ.l.ne quid. §.de his.z.ff.de teſti.l. ſui.z.j.d iure deli.l.ſi. §.ſi ꝓ.ſed vid₃ ẽt in ↄ̃tcibꝰ nõ admitti.q₃ heretici ſunt ĩfames. vt.s.de ſum.tri.l.i.in fi.z infames ferre teſtimoniũ ñ pñt; vt.ff. de teſti.l.iij.§.i.ſ₃ huic rñ.s.de ſum.tri.l.i.itẽ ſignãt hic q̃dã talem auť.ſed hodie nlli iudeo ꝑmittit᷑ ferre teſtimoniũ ↄ orthodoxum niſi in curialibꝰ cõdi.vt in auť.de here.z in auť.vt heretici curiales.§. illud. vel in auť.de teſti.heretico℞ ſed certe ñ inuenitur hec auť.inter auť. ſed dicũt q̃dam repiri in nouellis

D Iuinã ſanctiõnẽ.s.e.l.manicheos.z hec non legit᷑
f ¶ Ne ſanctũ baptiſma iteret᷑.gen⁹ eſt heret᷑ rebaptiſare baptiſatum
a N Ariſtitẽ.errorẽ.ſ.iuris. ſec⁹ ſi d facto dubitet᷑ rebaptiſatũ eẽ.necẽ ẽt dici ſiterãtũ.q d ignorat᷑ admiſſum.vt in decre.de

teſtimõia an reſpuant᷑.ſancim⁹ ↄ orthodoxos q̃dẽ litigãtes nemĩ heretico vel is ẽt q̃ iudaicã ſupſtitiõe₃ colunt eẽ in teſtionia cõionẽ ſiũ vtra q₃ ps orthodoxa ſit ſiue alta. Inter ſe aũt hereticis vel iudeis vbi litigandũ exiſtimauint ↄcedim⁹ fedus permixtũ.z dignos litigatoribꝰ etiã teſtes itroduci excepť.ſ.his vel quos manichei⁹ furor c⁹ pxẽ z boduitas eẽ mãifeſtũ eſt. vel pagana ſupſtitiõ detinet.ſamaritis nihilomin⁹ z qui illi non abſiles ſunt.i.mõtaniſtis et taſcodrois.z ophitis q̃bꝰ p reat⁹ ſimi/tudine l' õis litimus actus iterdict⁹ ẽ. ſed his q̃dẽ manicheis z boduit₃ et paganis necñ ſamaritis z montaniſtis z taſcodrois z ophitis oẽ teſtimoniũ ſicut z alias ↄuerſatiões legittimas ſancim⁹ eẽ iterdictũ. alijs ꝓ hereticis tãtũmõ iudicia teſtionia circa orthodoxos ſcḋm qḋ ↄſtitutum eſt volumus eẽ inhibita.cete℞ teſtamẽtaria teſtimonia eo℞ et q̃ in vltimis elogijs vel in ↄ̃tcibꝰ ↄſiſtũt ꝓpť vtilitatẽ neceſſarij vſus eis ſinẽ vlla diſtinctõe ꝑmittim⁹ ne pbatõnum facultas anguſtet᷑
¶ Idem aug.ioan.pre.pre.
D Iuinã nr̃am ſanctõem per quã iuſſimus nẽiem errore ↄſtrictũ heretico℞ hereditatẽ vel legatũ ſeu fideicõmiſſum accipere ẽt in vltimis militũ voluntatibus locum hẽre precipim⁹: ſiue cõi iure ſiue militari teſtent᷑

Ne ſanctum baptiſma iteretur.

¶ Imp.Ua.gra.valẽs aug.ad flo.
a N Ariſtitẽ q̃ ſcitatẽ baptiſmatis illicita vſurpatõe geminauerit ſacerdotõ indignũ eſſe cẽſemus.eo℞ ei ↄdemnam⁹ errorẽ qui aplo℞ p̃cepta calcãtes xp̃iãi nominis ſacra ſortitos.alio ruſus baptiſmate ñ purificãt.ſed incẽſcãt lauacri noie polluẽtes
¶ Imp.ho.antho.pre.pre.
S I q̃s rebaptiſare quẽpiã d miſtris catholice ſecte fuerit detect⁹ vna cũ eo qui peculiare crimẽ ↄmiſit.ſi tñ capax criminis ſit p etatẽ₃ hic cui pſuaſum ſit vltimo ſupplicio pcellatur.
¶ Imp.Theo.a.ad Florẽ.
n Ulli hereticorum dãda lnĩa eſt vel ingenuos vel ſuos xp̃ianos qui orthodoxo℞ ſunt initiati miſterijs.ad ſuũ rurſus baptiſma deducendi.nec ꝓ illos quos emerũt vel qualr̃cũq₃ habuerint nec

dum ſue ſupſtitiõi ↄiũctos phibẽdi catholice ſequi religionẽ eccie. qḋ qui fecerit vel cum ſit ingenuus i ſe fieri paſſus ſit.vel factum non detulerit.exilio ac decem libra℞ auri mlcta damnabit᷑.teſtamẽti z donatiõis faciẽde vtriq₃ denegãda lnĩa. q̃ oĩa ita cuſtodiri decernimus:vt nulli iudicum liceat delatũ ad ſe crimẽ minori aut nulli cohertõni mandare. niſi ipſe idem pati velit quod alijs diſſimulando conceſſit

De apoſtatis Rubrica.vij.

¶ Imp.Con.ad phalaſum p̃.p̃.
S I quis lege venerabili ↄſtitutus z ex xp̃iano iudeus effectus.ſacrilegis cetibus aggreget᷑ cum accuſatõ fuit approbata facultates eiuſdem dño fiſci iubem⁹ vendicari ¶ Imp.gra.va.et the. aaa.ad Ipichium pre.pre.
s S I quis defunctum violate atq₃ diſerte xp̃iane religiõis accuſat.eũq₃ ad ſacrilegia tẽplo℞ vl in ritus iudaicos tranſiſſe cõtendit. eaq₃ gratia teſtari minime potuiſſe cõfirmat.intra iuge quinquenniũ qḋ inofficioſis actõibꝰ ↄſtitutũ ẽ propriãs exigat actões:futuriq₃ iudicij hmõi ſortiat᷑ exordiũ ¶ Imp. The.Ua.z Arch.aaa.Fabiano
S I qui ſanctã fidem pdiderint z ſanctum baptiſma heretica ſupſtitõe pfanauerit: a cõſortio oĩm ſegregati ſint. teſtionijs alieni.teſti vt añ iã ſancimus ñ habeãt factionem.nulli i hereditate ſuccedãt.a nemĩe ſcribant᷑ heredes. quos etiam p̃cepimus pcul abijci: ac longius mandari.niſi pene viſu₃ fuiſſet eſſe maioris.verſari inter homines z hominũ carere ſuffragijs ſed nec vnq₃ in ſtatum priſtinum reuertantur.nec flagiciũ mo℞ obliterabit᷑ penitẽtia.neq₃ vmbra aliqua exquiſita defenſionis aut muniminis obducet᷑ q̃m quidem eos qui fidem quam deo dedicauerant polluerũt z pdentes diuinum miſterium in prophana migrauerunt.tueri ea q̃ ſunt commentitia z concinnata non poſſunt.lapſis etenĩ z errantibꝰ ſubuenitur.perditis vero hoc eſt ſanctum baptiſma pfanantibꝰ nullo remedio penitẽtie q̃ ſolet alijs criminibꝰ adeſſe ſuccurritur
¶ Impat᷑. The. z Ualen.aa.Baſſo pre.pre.
a Apoſtata℞ ſacrilegu₃ nomẽ ſingulo℞ vox cõtinne accu

k ¶ Ultio ſupplicio. qḋ mortẽ interptani vt.ff.de pe.l.vl.
n Ulli heretico rum initiati vt q₃ xp̃iani erãt tñ.z ita cathecumini ſ... nõ baptiſati.
m ¶ Eccie z auferũtur hodie dñis eorũ. vt.j.ne xp̃ianũ mã.l. prima
n ¶ Qḋ q̃ fecerit ſi hereticus rebaptiſat ingenuos vel ſeruos p prios.
o ¶ Exilio minore ſi hic patit᷑ penã cu₃ adhuc non fuerit baptiſatus q̃₃ ſi fuiſſ₃. vt.s. l.px.alij hoc referũt d pena exilij ad eum q̃ ſciuit z non detulit.ñ aũt ad baptiſantem. prima placet
p ¶ De apoſtatis. q̃ dñr apoſtate hẽs.j.e. apoſtata℞.§.ſi ne huiuſmodi,z.l.ſi.in fi.

S I quis.prius non legit᷑. in ſcḋa no.q. de inoff.actõibꝰ q̃nquẽnium ſtatuit᷑.vt.j. de inof.te.§ q̃s filiu₃.ſ₃ videt᷑ p pro... agi. vt in.c.apoſtatũ.Sol.illa corrigit hanc ibi. l' hic poſt morte₃ teſtatoris ibi viuẽte teſtatore dicit ſe poſſe deferre
r ¶ Contendit. accu

ſatoꝛ vl' etiã ꝯtendit de alia hereſi.
s ¶ Iuge.i.ꝯtinuũ.
t ¶ Actionib9.i.q̃re
le.de inof.teſt.
v ¶ Exoꝛdiũ.i.vſq3 a dquinquenniũ.

a Hi q̃ ſuffragiiſ ꝗre ḡ heretici repellunt' ꝺ ciuitatib9 non apoſtate vt.s.de ſum.tri.l.iij. Bñ.q2 alios detere nt ⁊ eadẽ rõne repellun tur clerici apoſtatan tes.vt.j.e.l.ñ.
y ¶ Oblitterabitur id eſt delebitur.
3 ¶ Obducet.i.dele bit flagitium.
a ¶ Et errantib9 he reticis.i.volentibus ad fidẽ ꝯuerti q̃3 nun q̃3 habuerũt.vt.s.de ſũ.tri.in f.claras in fi. ⁊ de hereticis.l.iiij.in fi.ſed nõ qui iã ꝺ fide fuerũt ⁊ poſtea ab ea diuiſerũt ſeoĩno.vt hic.vel dic quo ad pe nã mundi nõ ꝓdeſt penitere.quo ad deũ ſic.vt ⁊ ibi coꝛ ꝯtritũ ⁊ humiliatũ deus nõ deſpiciet.⁊ alibi dixi ꝯfitebo2 ⁊ tu remiſiſ ti ĩpietatẽ pcti mei.

a Poſtarap cõ tinue ⁊ fine li bello.
c ¶ Inceſſet.i.inceſ ſanter accuſet.
d ¶ Quib9 niſi.j.q̃n quidẽ poſt moꝛtẽ vt.s.e.l.ij.
e ¶ Deferat' pmo li beris.ſcđo agnatis.vt.s.de here.l.cogno uimus.
f ¶ Perpetuari.cu3 alia crimia vſq3 ad.xx. an.regulariter poꝛ rigant'.vt.j.ad.l.coꝛ. de fal.l.querela.
g ¶ Simulatõis.id eſt accuſationis.vt.j de ac.l.ea quidẽ ⁊ fa.j. de te.l.cum legẽ.
h ¶ Mãdauerit.vt iudei vel pagani.

Qm̃ q̃cunq3 non legitur.

e Os q̃ nec hec ſed ꝯ.s.e.l.iij ſꝫ ibi ſolũ
l ¶ Nemini liceat.ſig nũ cruc3 hũi ponẽ ẽ cõ trariũ religiõi ⁊ ꝺ ꝺ poĩt.⁊ lege pter ⁊ dic grauiſſimã pẽa.i.foꝛ mortis.vt.ff.de pe.l. vltima.

Qm ſit gra uiſſima.ſcili cet moꝛte q̃ grauiſſima.vt.j.de pe. l.vltima

ſationis inceſſet ⁊ nullis finita tem poꝛibus huiuſmodi criminis arce atur indago.quibus quamuis pre terita interdicta ſufficiant tamen eti am illud iteramus.ne poſtq̃3 a fide deuiauerint.teſtandi aut donãdi q̃p piam habeant facultatem.ſed nec vẽ ditionis ſpecie.facere legi fraudem ſinantur totumq3 ab inteſtato chri ſtianitatem ſectantibus propinquis potiſſimum deferatur [e] in tantũ au tem contra huiuſmodi ſacrilegia ꝑ petuari [f] volumus actionẽ.vt vni uerſis ab inteſtato venientibus.eti am poſt moꝛtem peccantis abſolu tam vocem ſimulationis [g] congrue non negemus.nec id patiemur ob ſtare.ſi nihil in conteſtatione pfa to dicatur viuente productum.

¶ Sed ne huiuſmõi interp̃tatõ cri minis latius incerto vagetur erro re.eos preſentibus inſectamur oꝛa culis.qui nomine chriſtianitatis in ducti ſacrificia vel fecerint vel facien da mandauerint [h] quorum etiam poſt moꝛtem comprobata perfidia. hac ratione plectenda eſt.vt dona tionibus teſtimoniiſq3 reciſis.bi q̃ bus hoc deferret legittima ſucceſſio huiuſmodi perſonarum hereditate potiantur.

¶ Imp.The.⁊ vale.aa.floren.p.p.

Clm quicunq3 ſuũ vl' ĩgẽu um inuitum ſeu ſuaſiõe ple ctenda ex cultu chriſtiane re ligionis in nefandã ſectam ritumue tranſduxit.cum diſpendio fortuna rum capite puniendum eſſe cenſe mus.

¶ Imp.Uale.⁊ Mar.aa.pala.p.p.

Os qui [k] catholicarum eccle e ſiarum clerici vel orthodoxe religionis cultu apolinaris vel euthichetis hereſim ⁊ dogmata ab hominanda ſecuti fuerint.omnib9 penis que prioꝛib9 legibus aduerſ9 hereticos conſtitute ſunt.iubemus teneri:⁊ extra ipſum quoq3 romani imperij ſolum repelli ſicut de mani cheis precedentium legum ſtatuta ſanxerunt.

Nemini liceat ſignum ſaluatoris chriſti humo vel ſilice vel in marmo re inſculpere aut depingere.

¶ Imp.The.vale.aa.Eudo.p.p.

Clm [m] ſit nobis cura diligẽs per omnia ſuperni numinis religionem tueri ſignu3 ſal uatoris chriſti nemini licere vl' in ſo lo vel in ſilice vel in marmoꝛib9 hu mi poſitis inſculpere vel pingere.ſꝫ quocunq3 reperitur tolli.grauiſſima pena mulctando eo qui contrariu3 ſtatutis noſtris temptauerit.ſpeciali ter imperamus.

De iudeis ⁊ celicolis.ix.

¶ Imp.an.⁊ clau.aa.Hyſtropho.

q Uod [o] coꝛne lia ſaluia vni uerſitatibus iudeoꝛum qui in antichocenſium ciuitate ꝯſtituti ſũt legauit.peti non [p] poteſt

¶ Impera.Con.a.ad Euagium.p. preto.

Iudeis [q] et maioꝛibus eoꝛum ⁊ patriarchis volumus intimari q̃ ſi quis hanc legẽm aliquã qui eoꝛum feralem [r] fugerit ſectam ⁊ ad dei cultum reſpexit.ſaxis aut a lio furoꝛis genere quod nunc fieri cognouimus auſus fuerit attenta re:mox flammis dedendus eſt.et cum omnibus ſuis participibus cõ cremandis.

¶ Imp.Ualen.⁊ valẽs.aa.Remi.

i N ſynagoga [s] iudaice legis veluti hoſpicij merito irruẽ tes iubeas emigrare.quos [v] priuatoꝛum domus non religionũ [x] loca habitationum merito conue nit attingere.

¶ Imp.Ualẽ.gra.⁊ the.aaa.hipo.

Iuſſio [y] qua ſibi iudaice legiſ ho mines blandiuntur.per quam eis curialium numerum debea tur immunitas [z] reſcindatur

¶ Imp.va.the.⁊ archa.aaa.victio pre.preto.

n N E quis chriſtianam [a] mulie rem in coniugium iude9 ac cipiat.neq3 iudee chriſtian9 coniugium ſoꝛtiatur.nam ſi quis aliquid huiuſmodi admiſerit adul terij vicem commiſſi huiuſmodi cri men obtinebit.libertate in accuſan dum publicis quoq3 vocibus relax ata.

¶ Idem.aaa.Inf̃a.comiti oꝛiẽtis

Nemo iudeoꝛum moꝛem ſu um in coniunctionibus [c] re tinebit.nec [d] iuxta legem ſu am nuptias ſoꝛtiatur:nec in diuer ſa ſub vno tempoꝛe coniugia con ueniat.

¶ Imp.Gra.Ualen.⁊ Theo.aaa. Euthiciano.

i Iudei cõi romano iuꝛ viuẽ tes in cãis q̃ tam ad ſupſti tõẽ [e] eoꝛ.q̃3 ad foꝛ ⁊ leges ac iura ptinẽt adeãt ſolẽni moꝛe iudi cia.oẽſq3 romãis legib9 ꝯferãt ⁊ ex cipiãt actõẽs:ſi q̃ vero ex his cõi pa ctione ad ſimilitudinẽ arbitroꝛu3 [f] apud iudeos in ciuili [g] dũtaxat ne gocio putauerint litigan dũ.ſoꝛtiri eoꝛ iudiciũ iure publico ñ vetent' [h] ſentẽtias iudices exequant' tã q̃3 ex eoꝛum etiam ſententia cognitoꝛis arbitri fuerit attributi.

¶ Imp.hono.⁊ archa aa.ad iudẽos

Nemo exterus [i] religiõis iudẽ oꝛũ iudeis ꝓcia ſtatuet:cum venalia ꝓponant':iuſtũ ẽ eñi ſua cuiq3 cõmittere:itaq3 rectoꝛes prouinciarũ vobis [k] nullum diſcuſ

n ¶ De iudeis.q̃ iu dei ⁊ celicole m̃ta ꝓ ponũt ꝯria religioni idõ de his dic.⁊ ſunt ce licole q̃ plãetas colũt

q Qod coꝛne lia.ꝓpriũ no men eſt

p ¶ Nõ põt.vt.⁊.j. de q̃.inſti.collegiũ.ſe cus ſi vni eoꝛ.vt.ff.ꝺ re.du.l.cũ ſenatus.

Iudeis non le gitur in ſcholis

r ¶ Feralem.i. crudelem.

i N ſinagoga i.in domo iu deoꝛum

t ¶ Irruentes.ſ. milites irruẽtes.⁊ eſt ꝯ.s.de ſũ.tri.l.ij.Sp. vt ibj.
v ¶ Quos.ſ.milites
x ¶ Religionũ.ſ.iu deoꝛ.ſũt eñi q̃ ad eoꝛ opinionẽ religio ſan

Iuſſio.ſ.lex.
z ¶ Immuni tas.i.inferiꝛ eñ immũitatẽ hẽbant añ q̃3 xp̃s venit.⁊ i ꝺgi nẽ.⁊ fa.ff.de decu.l.ge neraliter.§.fi.

n Sẽs xp̃iana dz eñi ẽẽ coi catio diuini iuris.vt.ff.ꝺ ritu nup. l.i.

b ¶ Relaxata.⁊ fine i ſcriptõe forte ſꝫ reglã rit.ꝯ.j.q̃ accuſare nõ poſ.l.iij.

Nemo i ꝯiũcti onib9.i.mrĩ monijs.

d ¶ Nec iux legẽ.ip ſi ei ſtatuerit vt q̃ſdã pſonas ducere liceat qs duci nõ lꝫ.vt auiã ⁊ ſoꝛoꝛe3 forte.⁊ hec lex his ꝓhibet.

Iudei ſupſti tõẽ.i.ad fide3 eoꝛum.

f ¶ Arbitroꝛũ.a xp̃i anis electoꝛum.
g ¶ In ciuili.ſec' in criminali.vt.ff.de ar bi.nõ diſtinguemus §.iuli.
h ¶ Eoꝛ.ſ.arbitroꝛ ⁊ dic ſine pena.vt.j.ꝺ arbi.cũ antea.

Nemo exterus nec etiam iu dei inter ſe. nec xp̃iani.vt.ff.reri amo.l.non eñ.⁊.j.de monopolis.l.i.niſi ex cã.vt.s.ꝺ epali audi. l.i.⁊.ff.de offi.p.vt.l.i §.cure.⁊ ad.l.iul.de ã no.l.ſi.§.i.

k ¶ Vobis.ſ.iudeis
l ¶ Vos.q̄ n̄ ſubibūt talē penā n̄.t.. ſtatuit vt mō dixi.
Dicitq̄ʒ.non legitur.ac.
n ¶ Mancipent̄.i.vendicentur.
Iudeos.ſolēnia puto coronam ſpineam ⁊ crucem
b ¶ Ritus.i.ↄ
ſuetudines ſuas
c ¶ Temerauerint.priui
legium enim debet
amittere. qui ↄceſſa
ſibi abutit̄ ptāte. vt.
lxxiiij.di.ca. vbi.⁊.ff.
de pecu.l.liberam.⁊.ff
de ne.ge.qui ſine.⁊ in
aut̄.ꝺ tabel.§.nos au
tem.col.vi.

forē aut moderatorē eē ↄcedāt.q̄ ſi quis ſumere ſibi curā p̄ter vos pro ceresq̄ʒ veſtros audeat eū velut aliēa appetētē ſupplicio coercere feſtinēt.

¶ Idem.aa.Enrichiano p̄.p̄.

Q Vicūq̄ʒ[m] ex iudeis obnoxij curie ↄprobant̄ curie manci pentur[n]

¶ Imp.ho.⁊ thx.aa.anto.p̄.p̄.

i Iudeos quoſdā feſtiuitatis ſue ſolēnia[a] ad pene quādaʒ recordatōnē incēdere:⁊ ſan cte crucis aſſimulatā ſpeciē in cōtēp tum xp̄iane fidei ſacrilega mēte ex urere:p̄uinciaꝝ rectores p̄hibeāt.ne loc̄ ſuis ſi dei noſtre ſignū immiſce ant ſed ritus[b] ſuos citra ↄtēptū xp̄i ane legis retineāt amiſſuri ſine du bio p̄miſſa hacten⁹ niſi ab illicitis tē perauerint[c]

¶ Idem.aa. Ionio p̄.p̄.

C Elicolaꝝ nomen inauditū quodammodo nouū crimē ſupſtitōis vēdicauit:hi niſi ad dei cultum venerationemq̄ʒ xp̄ia nam ↄuerſi fuīnt.his legib⁹ quibuſ p̄cipim⁹ hereticoſ aſtringi ſe quo q̄ʒ nouerint attinēdos.edificia āt eo rum que neſcio cui dogmatis noui cō uētus hn̄t eccleſijs vendicent̄. ¶ Cer tum eſt enī quicquid a fide xp̄iano rum diſcrepat legi xp̄iane eē ↄtrium.

¶ Idē.aa.eidem Ionio p̄.p̄.

d Die ſabbati ac reliquis ſubtē pore quo iudei cult⁹ ſui reue rentiam ſuēt neiem[e] aut fa cere aliquid aut vlla ex p̄te ↄueniri de bere p̄cipimus[f] ita tn̄ vt nec illud ter minis eodem die xp̄ianos orthodoxoſ conuenire[g] ne xp̄iani forte ex interpel latōe iudeoꝝ ab officialib⁹ prefatis dieb⁹ aliquā ſuſtineāt moleſtiā cum fiſcalib⁹ commodis ⁊ litigijs priua torū conſtat reliquos dies poſſe ſuf ficere

¶ Idē.aa.Philip.pre.pre.

N Ullus[h] tāq̄ʒ iude⁹ cū ſit ino cēs obterat̄[i] nec expoſitū eū ad ↄtūeliā religio[k] qualiſcū q̄ʒ efficiat non paſſim[l] eoꝝ ſinagoge vel habitacula ↄcremēt̄ vel perperā ſi ne vlla rōne ledant̄:cum alioqui ēt ſi ſit aliquis ſcelerib⁹ implicitus.id circo tn̄ iudeorū vigor vtriſq̄ʒ pub lici tutela videt̄ in medio cōſtituta. ne quiſq̄ʒ ſibiipſi permittere vale at vltōnem[m] ſed vt hec p̄ſonis iude orum volum⁹ eē p̄uiſuʒ.ita id quo q̄ʒ monēdū eſſe cēſem⁹ ne iudei for ſitan inſoleſcāt elatiq̄ʒ ſui ſecuritate

C Elicolaꝝ.ↄtrū q̄ non eſt mecū ↄ me ē. ſic.ff.de reg.iu.q̄ non facit.⁊.ff.ꝺ fideicō.li. ſi eum.§.pe.⁊ ad treb. ſi cui pure.§.i.
d ¶ De nemineʒ. licʒ iudeum.

f ¶ Precipimus.vel a iudeis vel a xp̄ianis.
g ¶ Couenire.fa.j.de fru.⁊ li.ex.l.ſi.⁊ de reſcin. ven.l.ratas.⁊.ff.q̄ꝺ q̄ſq̄ʒ iur.l.i.ſed ↄ.j.de le.⁊ ↄſti.l.qꝺ fauore.So.vt ibi.
Nullus.ſ.iudeus inocēs a crimine quo inculpatur
i ¶ Obteratur.i.verberetur

quicq̄ʒ p̄cipites in xp̄ianam reueren tiam vltionis admittant.

¶ Idem.aa.aureliano pre.pre.

e Si qua[n] inter xp̄ianos ⁊ iude os ſit cōtētio:nō a ſeniorib⁹ iudeoꝝ ſed ab ordinarijs iu dicibus dirimatur

¶ Idem.aa.aſclepiodoro

I Udei[o] ⁊ bonoꝝ p̄ſcriptōe ⁊ p̄pe tuo exilio dānabunt̄ ſi noſtre ſi dei hoīem circūcidiſſe eos vel circūcidēdū mādaſſe conſtiterit.

¶ Imp.Thx.⁊ Valen.Ioan.comi ti ſacrarum largi.

i Iudeoꝝ[p] primates q̄ in vtri uſq̄ʒ paleſtie ſine differētijs noiant̄.vel in alijs p̄uincijs degūt p̄iculo ſuo anniuerſariū cāo nē de ſinagogis omnib⁹ palatinis compellētib⁹ exigant.ad eam formā quam patriarche quoddam corona ri auri nomīe poſtulabāt.et hoc qꝺ de occidētib⁹ patriarchis cōferre cō ſueuerat noſtris largitiōib⁹ inferat̄

¶ Idem.aa.Floren.p.p.

H Ac valitura in omne euū le ge ſancim⁹ neiem iudeum q̄ bus omēs adminiſtratōes ſeu dignitates interdicte[q] ſunt.nec dēfē ſoris ciuitatis fungi ſaltem officio. nec patrie honorē arripe cōcedim⁹. ne acquiſiti ſibi officij auctoritate muniti aduerſus xp̄ianos ⁊ ipos ple rumq̄ʒ ſacre religionis antiſtites ve luti inſultātes fidei noſtre iudicādi vel p̄nūciandi quālibet hēant pote ſtatem ¶ Illud ēt pari ↄſideratōe rōis arguētes p̄cipimus ne qua iu daica ſinagoga in nouam fabricam ſurgat.fulciēdi veteres p̄miſſa licen tia que ruinaʒ minant̄. ¶ Quiſquis igitur vel inſulas cepit queſit; digni tatib⁹ non potiatur. vel ſi ad officia vetita ſubrepſerit his penitus repel letur.vel ſi ſinagogā extruxerit com pendio catholice eccleſie nouerit ſe laboraſſe.⁊ qui ad honores ⁊ digni tates irrepſit hēat̄ vt ātea ↄditiōis extreme.⁊ ſi honorariā illicite p̄me ruerit dignitateʒ.⁊ q̄ ſinagoge fabri cā cepit n̄ ſtudio repandi.cum dam nō quinquagita libraꝝ auri fraude tur auſibus ſuis.cernat preterea bo na ſua p̄ſcripta mox pene[l] ſanguinis deſtināduſ:que ſi de alterius expu gnauerit peruerſa doctrina.

Ne xp̄ianum[r] mancipiū heretic⁹ vel paganus vel iudeus habeat vel poſ ſideat vel circumcidat.

la ¶ Religio obterē tis.⁊ dic expoſitum.i. expoſito eo.
l ¶ Paſſim.i. indiſti cte āteq̄ʒ cognoſcam de crimine

m ¶ Vltōem.ſʒ nū quid eo caſu p̄mittet̄ vū menō vult venire an̄ iudicē. nec iudex p̄t eū cogere.ſīn. ſm io.ſic.ar.j.de decuri.l. generaliter.li.x.⁊.ff. de his que in frau.cred. ait p̄tor.§.ſi debitores ⁊.e.de epiſ.⁊ cle.ſi quis curialis.illud aūt con ſtat q̄ ↄ quaſdā p̄ſo nas q̄ncq̄ʒ hoc li.vt.j. qn̄ lice.ſiue iu.ſe vin. l.ſi.⁊ de fac cū hac.l.ſ. ne q̄s in ſua cā iue.l. i.⁊.ff.quoꝝ le.l.i.⁊.ff.

de vſufru.l. cuius.§. deniq3.ff.q̃ in frau. cre.l.fi.⁊ de fur.inter dũ.⁊.j.ti.ij.l.xpian⁹ ⁊.ff.de ori.iur3.l.ij.§. poſt originẽ

S J qua p vos legite.

¶ Impa.Con.a.ad Euagnum

Judeus¹ ſeruum chriſtianũ nec comparare debebit.nec largita tio vel alio quocunq3 titulo cõ ſequatur.ꝙ ſi aliquis iudeorum mã cipium vel chriſtianum habuerit^a vel ſecte alterius ſeu nationis credi derit: ex quacunq3 cauſa poſſiden dum ⁊ id circumciderit. non ſolum mancipij damno mulctetur.verum etiam capitali^e ſententia puniatur. ipſi ſeruo pro premio libertati do nando

De paganis et ^v templis ⁊ eorum ſa crificijs. xi.

¶ Impa.Conſtan.a.ad Thaurum pre.pre.

Placuit in omnibus locis at q3 vrbibus vniuerſis claudi protinus templa ⁊ acceſſu ve tito omnibus licentiam delinquẽdi perditis abnegari.volumus etiam cunctos ſacrificijs abſtinere.ꝙ ſi ali quid forte huiuſmodi perpetrauerit gladio vltore ſternantur.facultates etia3 perempti fiſco decernimus vẽ dicari.⁊ ſimiliter puniri rectores p uinciarum ſi facinora vindicare ne glexerint.

¶ Impa.Gra.[illegible]alen.⁊ The.aaa. Oratio.pre.p.

Nequis^r mortalium ita faci endi ſacrificij ſumat audaci am vt inſpectione iecoris ex torumq3 preſagio vane ſpẽ promiſ ſionis accipiat.vel quod eſt deteri⁹ futura ſub execrabili conſultatione cognoſcat.acerbioris ⁊ enim immi nebit ſupplicij cruciatus ei qui circa vetitum preſentium vel futurarum rerum explorare tẽptauerit verita tem.

¶ Impa.Archa ⁊ hono.aa.macro bio.⁊ Proeliano

Sicut³ ſacrificia templorum prohibemus.ita volumus publicorũ operum ornamẽ ta ſeruari.ac ne ſibi aliqua auctori tate blandiantur qui ea conantur e uertere ſi quod reſcriptũ.ſi qua lex forte pretẽditur arreptes huiuſmo di chartes ex eorum manibus ad no ſtram ſcientiam referantur

¶ Idem.aa.appollodoro.proconſu li aphrice.

Ut prophanos^b ritus iam ſa lubri lege ſummouimuſ.ita feſtos conuentus ciuium et communem omnium leticiam non pa timur ſummoueri.vnde abſq3 vllo ſacrificio atq3 vlla ſuperſtitione dã nabili exhiberi populorum volupta tes ſecundum veterem conſuetudi nem iuri etiam feſta conuiuia ſi quã do exigunt publica vota decernim⁹

¶ Impera.Ho.⁊ The.aa.ad pplm

Omnia loca^c que ſacris error veterũ deputauit nẽc rei iu bemus ſociari.quod ante3 ex eo iure vbicunq3 ad ſingulas quaſcunq3 p ſonas vel precedentium principum largitas vel noſtra maieſtas volu it peruenire id in eorum patrimo nijs eterna firmitate perduret.cave ro que multiplicibus cõſtitutis ad venerabilem eccleſiam volumus p tinere chriſtiana ſibi merito religio vendicabit

¶ Idem.aa.Aſclepiodoro

Chriſtianis qui vere ſunt vl' dicuntur ſpecialiter deman damus.vt iudeis ac paga nis quiete degentibus.nihil tentã tibus turbulentum legibuſq3 cõtra rium non audeant manus inferre re ligionis autoritate abuſi.nam ſi cõ tra ſecuros fuerint violenti vel eo rum bona diripuerint.non ea ſola q̃ abſtulerint.ſed conuicti in duplũ^d que rapuerint reſtituere compellen tur.rectores etiam prouinciarum ⁊ officia ⁊ principales cognoſcant ſe ſi non ipſi talia vindicent ſed fieri a popularib⁹ hec permiſerint.vt eos qui fecerint puniendos

¶ Impera.Ualen.Marci.palladio pre.pre.

Nemo^e venerantis adoran tiſq3 animo delubra que oli iam clauſa ſunt reſeret.abſit a ſeclo noſtro nefandis execrãdiſq3 ſimulacris honorem priſtinum red di.redimiri ſertis templorum impi os poſtes.profanos ſacris accendi ignes adoleri in iiſdem tura.victi mas cedi.pateris vina libari ⁊ reli gionis loco extimari ſacrilegium q̃ſ quis contra hanc ſerenitatis noſtre ſanctionem.⁊ contra interdicta ſan ctiſſimarum veterum conſtitutionũ ſacrificia exercere tẽptauerit.apud publicum iudicem reus tanti faci noris legittime accuſetur ⁊ conuict⁹ proſcriptionem omnium bonorum ſuorum ⁊ vltimum ſupplicium ſub eat. ¶ Conſcij etiam ac miniſtri ſa crificiorum eandem penam que in illum fuerit irrogata ſuſtineant.vt hoc legis noſtre ſerenitate pterriti metu pene deſinant ſacrificia inter dicta celebrare ¶ Et ſi vir clariſſim⁹ rector prouincie poſt accuſationem legittimam ⁊ poſt crimen in cogni tione conuictum tantum ſcelus diſ ſimulauerit vindicare.quinquagin ta libras auri ipſe iudex etiam offici um eius confeſtim fiſco noſtro infer re cogatur.

¶ Impera.Leo.⁊ An.aa.dioſcoro. pre.pre.

Nemo ea que ſepius pagane ſuperſtitionis hominibus i terdicta ſũt audeat ptentare ſciens ꝙ crimen publicũ cõmittit q̃ hec auſus fuerit perpetrare in tm̃ aute3 hmõi facinora volumus eſſe reſecã

r ¶ Ne xpianũ.nã hereticus.q3 õnino eſt religioni ꝙ heretic⁹ habeat xpianũ mãci piũ.ideo de hoc ponit

Judeus.hĩc

f Fit xpianũ ſui ſi ficit hec et vt pe nam patiatur ad nõ xpianũ duo ſunt ne ceſſaria ⁊ poſſidere ⁊ circũcidere.vt ibi dicit.

t ¶ Capitali .i.pp̃e tuo exilio.⁊ ſic accor dat.s.ti.i.iudei.na3 illa ẽ capitalis pena vt.ff.de penis.l.rei ca pitalis ⁊ de pu.iudi. l.ij.⁊ facit.s.de epiſ.⁊ de.l.fi.accu.

v ¶ De paganis et tẽplis ⁊ co. de iudeis qui in quibuſdã no biſcũ cõueniũt dixit. nunc de paganis qui prorſus diſcrepant dicit.

p Placuit p vos legite.

n Nequis p vos legite. ſi.j. de maleficis l.v

s Sicut.p vos legite

a ¶ Arrepte no.ꝙ ſi aduerſarius retinet inſtrumẽtu3 quod credo et dico falſu3.poſſum.ipm vi eripere ⁊ vilania fa re vt hic colligitur.⁊ melius poſſum ipm arripere ⁊ ad princi pem illud referre.

u Ut profanos per vos legi te

o Omnia p vos ⁊ facit.s.de he reti.l.iij.

i Judei per vo legatis

F Judeorũ.ꝗmã tes vidi catis p vos

b Ac valiturã. iterdicta ſũt imo vt ꝙ ad honores admittãtur vt.ff.de decur.l.gene raliter.§.fi.que eſt cõ. ſo.quidã dicũt hanc corrigere: alij dicũt qd hic erãt iudei ibi nõ licet iudaicam ſu perſtitionẽ vl' vitam ſeruarent.alij quibi fuit ſpecialiter indul gentia.prima verior.

Xpiſtianis. in duplum ſpeciale regulariter contra. vt inſti. vi. bo. rap. in prin. et ſa. e. de iudeis. l. nullus.

c

N Emo. hanc et ſequentem legite p vos.

f ¶ De his qui ad eccleſias confugiunt. ac.

Udei ſimulant idē ē ſi nō ſimulant ſed iſta v̄ba denotāt frequentiam.

h ¶ Crimia. i. penas que p criminib9 ipōnuntur.

a ¶ Arceant. i. extrahant ab eccleſia. ac.

b ¶ Necante. ſic et s. de ſacroſanc. ec. l. q ſub pretextu.

F Ideli ꝯfugientes. ſ. chriſtianos liberos homines.

d ¶ Abducere. pter homicidas ꝛ adulteros ꝛ virginū raptores. tributoꝝ quoqꝫ exactionē. ꝛ intra tēpla decēter fieri ꝯuenit. vt i autē. ꝺ man. pri. §. neqꝫ autē. col. iij. hodie idē ſi p quo cūqꝫ maleficio fugiat ad eccleſiaz vt ide abſtrahat. vt no. in d. auten.

e I ſu9 q̄ grauiter dn̄m offendit.

f ¶ Abſtrahat a clericis ſi pn̄t vel ſi non pn̄t vt ſubijcit

g ¶ Indicet. i. ſignificet ar. q aliqs tenetur indicare furez. ſꝫ ar. ꝯ. ff. de pſcrip. v. ſolent. et de cōdic. ob tur. cām. l. iiij. §. fi.

h ¶ Cōfigi. i. cū lancea occidi.

i ¶ Cōcertatiōe. ſic ꝛ. j. ad. l. iul. ꝺ vi. pu. vl̄ priuata. l. qm̄.

k ¶ Criminatiōis. i. non accuſabit de crimine homicidij. lꝫ alias ſicut p libero itar pro ſuo locū habeat lex cor. ꝺ ſiccarijs vt ff. ad. l. acquil. l. inde neratius. §. pe.

D Enūciam9. ſa. j. de ſedic. l. ij. ꝛ fi. et. s. de epiſ. ꝛ cle. l. ꝯuenticulā. ꝛ. ff. de col. illi. l. iij. ff. ad. l. iul. ma. l. fi.

m ¶ Colligere ex pticulis.

n ¶ Celebrare. i. ordinate collecta. ac.

o ¶ Coneť. tractare ꝯuenticulā vt irruat in eccl'iaz ſic. s. ꝺ epi. et cle. ſi q̄s in hoc.

p ¶ A quibuſdaz. i. q ꝯfugerit in eccleſiā vel. i. cōgregauerint in eccleſia.

q ¶ Preſidium. no. tm̄ tumultū ꝛ impetum in eccl'iaz ꝯmittere;

da vt ēt ſi in alieno p̄dio l' domo aliquid tale ppetrať. ſcientib9 videlicꝫ dn̄is. p̄diu quidē vl' dom9 ſanctiſſimis iurib9 erarij addiceni. ¶ Dn̄i vo p h ſolo q ſciētes ꝯſenſerint ſua loca talib9 ꝯtamiari ſcelerib9. ſiqdez dignitate vl' militia q̄daz decoranť. amiſſione militie vl' dignitatꝫ. necnō rez ſuaꝝ pſcriptione plectantur priuate vo ꝯditionis vl' plebeie cōſtituti. poſt cruciatus corpis. opib9 metalloꝝ perpetuo deputeť exilio

De is q ad eccleſias ꝯfugiūt vel ibi exclamāt ꝛ neqꝫ ab eccl'ia extrahať.

¶ Impa. Archadi. et hono. a a. Antheralo. prefecto pretorio.

I Udei qui reatu aliq̄ vl' debitis fatigati ſimulāt ſe chriſtiane legi velle ꝯiūgi. vt ad eccl'ias ꝯfugientes euitare poſſint crimīa h vl' pōdera debitoꝝ arceanť a nec anꝫ b ſuſcipiantur qꝫ debita vniūſa reddiderit l' fuerit purgati innocētia ꝺmōſtrata

¶ Imp. Tho. ꝛ Uo. a a. Yonio. p̄. p̄.

F Idelis deuotaqꝫ pceptione ſancim9. nemini licere ad ſacroſanctas eccleſias ꝯfugiētes c abducere d ſub hac videlicꝫ diffinitione. vt ſi quiſqꝫ contra hāc legem venire tentauerit. ſciat ſe maieſtatis crimine eſſe retinendum.

¶ Idem. aa. ecimo. p̄. p̄.

S I ſu9 e cuiuſqꝫ eccl'iam altaria ve armamat9 nullis h ſuſpicantib9 inopinat9 irruerit. exinde protin9 abſtrahať f vl' ꝯtinuo dn̄o. l' ei vn̄ eū tā furioſa formido pripuit indicet g eiqꝫ mox abſtrahendi copia non negeť. ſed ſi armoꝝ fiducia reſiſtendi aīos inſania ipellēte cōceperit arripiēdi extrahēdiqꝫ eū dn̄o quib9 id pōt efficere virib9 ꝯcedať q ſi etiam illū ꝯfigi h in ꝯcertatione i pugnaqꝫ ꝯtigerit. nulla erit ei9 nota nec ꝯſtande criminationis k relinqueť occaſio. ſi is qui ex ſtatu ſuili in hoſtil' ꝛ homicide ꝯditōez trāſilijt ſit occi

¶ Imp. Mar. ad populū. ſus

D Enūciam9 vob oib9 vt i ſacroſanctis eccleſijs ꝛ in alijs quidez venerabilib9 locis in quib9 cū pace ꝛ quiete vota ꝯpetit celebrari. abſtineať ab om̄i ſeditione. nemo ꝯclamationib9 vtatur. nemo moueat tumultuz. aut īpetū cōmittat. vel ꝯuenticulā collecta multitudine in q̄libet pte ciuitať. vl' vici vel

P Reſenti ꝯſtituta. i. ea q̄ ſunt cōſtituta in hac pn̄ti lege. vel verum9 pn̄tes ꝛ pſtabim9 id qꝺ in hac pn̄ti l. eſt ꝯſtitutuz.

s ¶ Preſtamus. i. preſtabimus.

¶ Conditionis. nec g̃ ſui ſed ꝯ. s. e. ſi ſu9. So. ibi armati. h nō vel hic de liberis tm̄ vt. j. ꝛ §. ꝛ hoc. ꝛ ſm̄ h liberorū hoīm ſunt multe ꝯditiones. vt inſti. ꝺ iur p. §. fi. l' dic tertō q large h ꝯditio hominis dicit. q. d. ſiue miles ſiue nō. ſiue diues ſiue pauper. ſiue magnus ſiue non. et ergt eccl'ie ſecūdaz terria. ſol.

cuiuſcūqꝫ loci colligere m ac celebrare n coneť o nā ſi quis aliqd ꝯ leges a quibuſdaz p extimet ppetrari liceat ei adire iudicē ꝛ legitimū poſtulare pſidiū q ſciāt ſane oēs q ſi q̄s ꝯ huius edicti normā. aut agere aliquid aut ſeditionē mouere tētauerit. vltimo ſupplicio ſubiacebit.

¶ Imp. Leo. a. Eutrio. p̄. p̄.

P Reſenti lege decernim9 per om̄ia loca valitura. excepta hac vrbe regia in q̄ nos diuinitate p picia degētes. quotiēs vl' exegerit inuocati ſingul' cauſis atqꝫ pſonis p ſentanea ꝯſtituta r pſtam9 s nullos penitus cuiuſcūqꝫ ꝯditiōis t ſint de ſacroſanctis eccleſijs orthodore fidei expelli v aut trahi vl' ptrahi ꝯfugas x nec p his venerabiles ep̄os aut religioſos economos exigi q̄ a cōfugis debeanť eis q̄ h moliri aut facere aut nuda ſaltē cogitatōne y atqꝫ tractatu auſi fuerint tētare capitali aut vltimi ſupplicij animaduiſione plectendis Ex his ḡ locis eoꝝ q̄ finib9 q̄s anteriorū legū pſcripta ſanxerit nullos expelli aut eijci aliqn̄ patimur. nec in ipſis eccleſijs reuerendis ita quēqꝫ detineri atqꝫ ꝯſtrigi. vt ei aliquid aut victualiuz z rerū aut veſtis negeť. aut requies ¶ Sed ſiquidez ipſi refuge appareāt publice a ꝛ ſe in ſacris locis offerent querētib9 ꝯuenīēdos b ipſis ſuata loci reuerentia iudicū quib9 ſubiacet ſentētijs c moneanť. rurſuz datiri q̄le ſibi quiſqꝫ p ſperorit ꝯuenire ¶ Qꝺ ſi in finibus eccleſiaſticis latitāt religioſiſſimus econom9 ſeu defenſor eccleſie vl' certe quem his negocijs ꝯmodiorē autoritas ep̄alis elegerit recōditā latētēqꝫ pſonā decēter ſine vllo incōmodo monit9 e iuxt fines eccleſie ſi inuenit pn̄tet f ¶ Cū āt monit9 fuerit in publico priuato ve ꝯctu ſcī ōe ciuili g in ei9 h ſit arbitrio ſiue p ſe ſiue ſi magis elegerit i inſtructo ſolēnit k procuratore directo l i ei9 iudic cuius pulſať ſentētijs examie rn̄dere m ¶ Sꝫ ſi h facere detractet aut differat iudicioꝝ legūqꝫ ſolit9 n ordo ſueť itaqꝫ ſi res imobiles o poſſidꝫ p9 edictoꝝ ſolēniū citatione ſnia iudicātis vſqꝫ admodū p debit' tonoꝝ ei9 ſiue p̄dioꝝ traditio ſiue venditio celebreť. qꝺ ſi res mobiles hꝫ. eaſqꝫ extra termios occultat eccleſie ſētētia iu amicoꝝ vel ēt de ea eccl'ia. vt. j. e. §. pe.

v ¶ Expelli. ſ. p clericos.

x ¶ Confugas. niſi in caſibus. vt dixi. s. e. fideli.

y ¶ Cogitatione. cōtra. ff. ꝺ penis cogitationis. So. h priuilegiū eccl'ie. vel ad terrorē dictū eſt. vel dic aut p et. ſ. nuda cogitatione ex tractatu. vel diſtingue. qꝛ aut eſt cogitatō adeo nuda vt non trāſierit in aliqꝺ conamen. ꝛ tunc nō puniť vt ibi aut trāſit i aliqꝺ conamen lꝫ nō venerit ad effectuz. ꝛ tunc in grauiorib9 punitur. vt h ꝛ. j. ad. l. iul. ma. l. quiſquis. ꝛ. ff. de extrao. crimi. l. i. ꝛ. s. ꝺ. epiſ. ꝛ cle. ſi q̄s nō dicam. maxime quia i maleficijs voluntaſ ſpectať non exit9. vt ff. ad. l. cor. de ſic. l. diuus adria. et ſic lego aut p ꝛ. vt modo dixi. in minorib9 autez oportet ſeq effectum vt. ff. qꝺ quiſqꝫ iure. l. i. in. fi. ꝛ ad. l. cor. de fal. q̄ falſum.

y ¶ Quos. ſ. fines.

z ¶ Uictualiū miſſoꝝ de domo ſua vel

a ¶ Publice. id eſt. j. ſep

dicātis ⁊ executoris ſolicitudine pq̄ſite quocūq; occultant͛ erute ꝑ equitatis tramite mōq; debiti publicis rōnib⁹ ꝓuatiſq; ꝓficiāt. Sane ſi intra fines habent͛ eccle vel apud quē libet ex clericis abſcōdite ſiue depoſite fuiſſe exiſtimetur: ſtudio ⁊ prudentia viri reuerēdiſſimi economi ſiue defenſoris eccleſie diligentia inquiſite quolibet modo ad ſacroſanctam eccleſiam peruenientes ꝓferantur. vt pari equitatis ordine ex eiſdē bonis fiſco vel reipublice ſiue creditoribus ⁊ quibuſcunq; iuſtis petitoribus ad modum debiti conſulatur. ¶ Sic vbi poſite vel commodate dicantur inquirendis tantam volumus eſſe cautelam vt ſi ſola ſuſpitione apud aliquem aſſerantur abſcondite de ſua[r] etiā conſcientia ſatiſfacere auctoritate venerabilis antiſtitis iubeatur. ¶ Adijcientes ꝙ ea que de principalibus ꝑſonis decernimus in caſibus fideiuſſorum ſiue mandatorum ſeu reorum[s] ad eos ptinentium vel familiarium ⁊ ſociorum vel participum: ⁊ omnimodo in iiſdem caſibus obnoxiorum perſonis precipimus obſeruari. ſcilicet ſi ipſos quoq; ſecum confuge intra eccleſiarum terminos habere voluerint. vt ex eorum quoq; bonis publica debita priuataq; ſoluantur: ⁊ ꝑ eos[t] rerum que vbicumq; depoſite ſunt ꝓcedat inquiſitio. Et hoc quidem de ingenuis liberiſq; perſonis. Sane ſi ſeruus aut colonus vel aſcripticius familiaris ſiue liber ⁊ huiuſmodi aliqua perſona domeſtica[v] vel conditioni ſubdita cōquaſſatis rebus certis atq; ſubtractis ſeu ſeipſum furatus[x] ad ſacroſancta[y] loca contulerit ſtatim a religioſis[z] economis ſeu defenſoribus vbi primū hec ſcire potuerint per eos videlicet ad quos hoc pertinet ipſis preſentibus pro eccleſiaſtica diſciplina ⁊ qualitate commiſſi aut vltione competenti[a] aut interceſſione[b] humaniſſima[c] procedente remiſſione venie et ſacramenti interuentione[d] ſecuri ad locum ſtatumq; proprium reuertantur: rebus quas ſecum habuerint reformādis[e] diutius enim eos intra eccleſias non conuenit cōmorari ne patronis ſeu dominis ꝑ ipſorum abſentiam obſequia iuſta denegentur: ⁊ ipſi ꝑ incommodum et eccleſie ⁊ egentium pauperum[f] alantur expēſis. ¶ Inter hec autem que ſedulo ad ~~religioſi~~ economi ſiue defenſoris eccleſie ſollicitudinem curamq; reſpiciunt. erit etiam obſeruādum vt ſingulorum intra eccleſias ꝯfugientium ꝑſonas cauſaſq; inceſſanter conquirant[g]: deinde iudices vel eos ad quos cauſe ⁊ perſone ꝑtinent inſtantius inſtruant[h] vt equitatis conuenientiam diligentius exequantur.

De his qui in eccleſijs manumittuntur. .xiij.

Impa. Conſtan. ad Protogenē epiſcopum.

[i] IAm dudum[k] placuit vt in eccleſia catholica libertatem domini ſuis famulis ꝑſtare poſſint ſub aſpectu ple-

ta tamen eccleſie
b ¶ Conueniendos. i. citādos ꝯlo.
c ¶ Seruata. q2 citabit͛ ꝯbis nō re.
d ¶ Sententijs. i. cōmonitorijs.
e ¶ Monitus. ſ. ab eo vt fiat h. vel dic monit⁹ eſſe genitiui caſus
f ¶ Pōnitet. volenti monere vel orare.
g ¶ Ciuili. ſz in criali nō pt. ff. de pb. iu. l. p. §. ad crimen.
h ¶ Eius. fugitiui.
i ¶ Elegerit. nō ſ licet eſſe ꝑ ſe vl ꝑ ꝓcu. agē vel indere. vt. j. de ꝓ. ꝯl. l. fi. ⁊ ff. de iureiur. l. ſz ſi vni⁹. §. idē ait.
k ¶ Solenit. ſ. vt caueat iudicatū ſol. ⁊ defen. vt inſti. de ſat. §. pe. ⁊ ff. de ꝓcu. l. fi. ⁊ ꝙ dñs de calū. iuret hodie. vt j. de iura. ca. l. ij. §. fin aūt.
l ¶ Directo. i. deſtinato.
m ¶ Rūdere. ar. h. ⁊ ff. de ꝓcur. nō ſolū in pn. ⁊ l. ſz his. ꝯ eos q̄ dicūt cū ꝓcuratore n̄ fieri li. ꝯteſt. ſic nec de calū. iurari. Ac.
n ¶ Solitus ordo. nō ē h ordo q̄ ſequit͛ hic. vt ꝑ immobiles accipiāt poſtea mobiles. ſz eſt ꝯ. vt. ff. de re iu. l. a diuo. §. i. ſic. ff de pecu. le. l. q̄dā. nō. n. ordo ſcripture ſeruatur. vt. ff. de ſol. nō. n. ⁊. d. l. q̄dā.
o ¶ Poſſidet. ſ. fugiens ad ecclās.
p ¶ Vſq; admodū. h referas ad venditionem. nā ſm hec iura fiebat miſſio in oia bona. ſz venditio ſm menſurā debiti. vt. ff. q̄. ex cau. in poſſ. ea. l. i. ⁊ l. fulcinius. ff. ⁊. §. a deo aūt. hodie autē vtrūq; fit ꝑ meſura. vt. j. de bo. au. iu. poſſ. auc. ⁊ q̄ iurat. Sz dñs Ot. hic ſcripſit ꝙ etiā venditio fiebat olim añ legē iſtā oim rerū. vel pt dici ſm Al. ꝙ lex illa. ff. q̄. ex cau. in poſſ. l. i. loquit͛ q̄n fit miſſ o li. ꝯtē dicaūt cū añ vt ar. ff. de reg. iu. nō ſolent. alij dicūt ⁊ ꝙ hec fit inſtīo noui iuris vt fiat miſſio ꝑ menſura debiti. ſz p̄ma verior eſt. Itē notāt q̄dā ꝙ añ lit. ꝯteſta. fert͛ diffinitiua qḋ eſt ſpāle ſm. Ot. ⁊ ꝑ eo. j. quō ⁊ q̄ñ iu. auc. q̄ ſemel. ⁊. ff. de iudi. ſi ptor. ⁊. j. de inge. manu. l. diffamare. ⁊ j. vbi q̄s de cu. cō. l. fi. ⁊ j. ad treb. l. pe. §. cū aūt. ⁊. j. vbi de cri. agi opor. auc. q̄ in ꝓuincia. ſz. H. ⁊ Jo. cō. ⁊ pt dici hic li. fuiſſe ꝯteſt. ꝑ nūq; fugeret ad ecclās. ⁊ eſt hec alia ſo. ⁊ ꝑ eis eſt. j. de rem. ap. l. fi. § fi. cū q̄ ſit ibi ſpāle. ḡ oportet hoc eſſe ius cōe. vt. ff. ad muni. l. i. ⁊ ꝙ dic͛ vbi decurio vel coar. eſt ſpāle. ⁊ eo mō ad illā q̄ in ꝓuincia. ⁊ ē hec alia ſo. ꝑterea hec nō eſt diffinitiua ſz interlocutoria ex qua fit miſſio ⁊ venditio. vt. j. de bo. auc. iu. poſſ. l. fi. hec ē ꝟa.
q ¶ Traditio. i. in poſſeſſionē miſſio. hz. ſ. fugiēs ad ecclīas.
r ¶ De ſua etiā ꝯſcia. nō quē debere ꝑ ſacrm̄ ſe purgare vt hic ⁊. j. de pe. iudi. auc. nouo. ⁊ de reis poſt. l. ij. ⁊ de vſu. ... §. fi. ⁊. ff. de incē. rui. l. i. §. i. ⁊ de eden. ꝑtor. §. ij. ⁊. j. de ercu. tu. l. ſz. ⁊ de bo. auc. iu. poſſ. l. fi. ⁊ de iure do. impe. l. fi. §. pe. ⁊ de fi. inſtru. l. fi. ⁊ de iur. deli. ſcimus. § fi. ꝯbo. ⁊ de pub. iu. ꝯ q̄. ⁊. j. de ꝓcur. reū. ⁊. j. q̄ñ ⁊ q̄bus q̄rta pe. l. ij. ⁊ ex his legibus ſacrm̄ delatū referri nō pōt.
s ¶ Rep. ſ. inquiſitiōe.
t ¶ Per eos. defenſorē ⁊ economū.
v ¶ Sane domeſtica. h aſſignant͛ q̄dā domeſtice ꝑſone. ff. de fur. ſi libertos. ⁊ de pe. l. reſpiciendū. §. domeſtica. ⁊. j. de q̄ſtio. ꝑdē. Itē vxor viro ⁊ eō ſunt domeſtici. ar. j. de re. mili. q̄cūq;. ⁊. ff. de edi. edic. ediles etiā. §. familie ⁊. j. de teſta. l. familiaria. ⁊ ad ſil. l. i. §. ſi vir. ar. ꝯ. j. de q̄ſti. l. iij. ⁊ ꝑ ſunt hec ad illud ꝙ habet. j. ꝯ teſti. etiā
x ¶ Furat⁹. hñ refertur ad libtū cū ſit lib.
y ¶ Sacroſancta. nō ſunt. ſz poti⁹ dñi nequitia. ſ. ꝑua. ⁊ ſic non debuit fugē. ſi aūt magna dñi ſeuicia tūc dic vt inſti. de his q̄ ſunt ſui iu. §. fi. ⁊ ſic nō ob. ꝯ. e. ſeruus. Itē fac. j. de ſer. fu. l. i.
z ¶ Religioſis intercedete inteceſſione hūaniſſima. dico qḋ ē. j. a religioſis.
a ¶ Cōpetēti. vbi friuola de cā receſſit.
b ¶ Interceſſiōe quā fac economus.
c ¶ Hūaniſſima. vbi iuſta cā aufugit. ⁊ ſic nō deliq̄rat ſeruus
d ¶ Interuētōe iurabit. n. dñs ꝙ eū nō ledet ob h. ſic ⁊ in auc. de mo. §. ij. coll. i. ⁊ in auc. de ſan. epiſ. §. ſi q̄s aūt ad mōachā. col' ix. ⁊ ſumit har. ꝙ ſic inter vir ꝙ nō ledet vxorē cū eā repetit. ⁊ de hoc ē vt lit. nō ꝯt. c. i.
e ¶ Reformādis. dño ⁊ patrono
f ¶ Pauperꝝ. nam res clericorum pauperum ſunt. vt. ā. de epiſ. et cle. l. ij. ⁊ plene dic de ꝯfugientib⁹. q2 aut ſeruus fugit aut liber. ꝑrimo caſu aut ꝓpter dñi ſeuiciā magnā. ⁊ tūc ſerua. inſti. de his qui ſunt ſui iur. §. fi. aut ꝓpter delictū magnū ſerui. ⁊ tūc ꝯua. ā. e. ſi ſeruus. aut ꝓpter ꝑuū vel nullū ⁊ ſerua qḋ hic. § pe. dr. ⁊ hoc inq̄rat ꝑlatus vel eps vt in fi. huius legis. Si liber aut nō xp̄ianus. ⁊ tunc ſerua. vt. ā. e. l. i. ſi xp̄ianus ⁊ tunc hz. xxx. dies vt aut ex ecclām exeat ſecuritate renūciata. aut intra eā non renūciata. vt in auc. de man. ꝑn. §. ſz neq;. poſt qḋ ſpaciū ſerua ſcdm ꝙ dr. ā. e. in. §. cū autē monitus. ſz hec fallit in caſib⁹ vt dixi. ā. e. l. ij.
g ¶ Conquirāt. economus ⁊ defenſor.
h ¶ Inſtruāt. economus ⁊ defenſor.
¶ De his q̄ in eccla. fauet eccla fugientibus in eā. vt. ā. ti. pri. fauet. ⁊ manumittēdis vt hic.
i IAm dudū. dñi etiā miores. xxv. an. ſic ⁊ corā iudice. vt in ſ. i. de liber. ſimul...
l ¶ Plebis. i. populi.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK Baden-Württemberg

m Antiſtib⁹. i. antiſtite. plurale pro ſingulari. et. s. de epiſ. et cle. l. orphanotrophos.
n Faciant. i. manumittant.
o Qua. i. ſcriptura.
p Vice dñi ipi manumittẽtes.
q Signent. i. ſcribant et ſigillent qḋ ẽ vice ſcripture tabelliõis corã iudice. vel di pro tabellione poni qḋ ñ ẽ opus i ſcribẽdo teſtamento.
r Vobis. q̃ q̃rũ an b fieri poſſit.
ſ Pacto. i. in eccl'a vel extra corã iudice vel dic pacto. i. ipoſitione opa℞ q̃s volet
t Teſtimoniũ. licet alq̃ nõ ſint teſtes ſm py. imo tot⁹ pp'ls ſunt teſtes.
Qui religioſa meritã. q℞ bene ſeruierãt.
a Decurſis. i. corã iudice. dic. i. p curſuz ſeruatis.
b His laicis mioribus.
c Clericis. ſed an idem in laicis. rñ. ſic p. l. iſti. de liber. §. mulieris. vbi dicit in eccleſiis. ſ; nõ p. l. iſtã niſi i clericis i quib⁹ erat ſpeciale.
d Plenũ. i. plenã libertatẽ et ſi i clericis ſpeciale. hodie cõmune ius ẽ. vt inſti. de libertinis. §. fi. et in cor. auc. vt lib. de cetero. §. i.
e Interpte. nõ ex peccato iudice. ſ; ipo iure. ſm Jr. vel dic teſtẽ tabelliõnẽ. vt. s. e. l. i. Et no. q℞ q̃dã dicunt h ẽ ſpeciale vt añ aditã hereditatẽ cõpetat libertas. qḋ falſũ ẽ. q℞ ẽ ꝯ regulaz cõem. vt. ff. de ꝯtra. tabel. l. filiũ. et. j. de fideicõ. l. eã. et de cadu. tol. §. in nouiſſimo. ſub audi g̃ b publicare. ſ. et adire hereditatis.
f De legib⁹ et cõſtitutionibus. s. de religione q̃ ad fidẽ et eccleſiã ptinet. nũc de ea q̃ ad leges ſacras. vt. j. e. l. leges ſacratiſſime.
Inter equitatẽ. cũ dubiũ ſit an ius ſcriptũ ſit et ſtrictuz an equũ ſi nõ ẽ q̃ facit ius ſup ea eq̃tate nobis ſolũ l; iſpicẽ.
h Jus. ſ. ſcriptũ et pone caſũ etiã i iure ſcripto et ſtricto et equitate nõ ſcripta. vt. ff. q̃ et a quib⁹ pſpexit. et. ff. mãdati int cãs. §. nõ oĩa. in his legib⁹ ẽ eq̃tas nõ ſcripta ꝯria iuri ſcripto et ſtricto. Itẽ q̃nq; lati⁹ poti⁹ ponit equitas q̃ ius ſcriptũ vt. j. ad ma. l. p. q̃nq; ſtricti⁹ vt. ff. ad ma. ſ; iul. §. mutui. et dic interpoſitã. i. interponendã a nobis l; eã inſpicere. vel dic int poſitã ꝑpe. ſ. in ſuis iuſticie finib⁹ et huic intellectui nõ obſtat. j. de iud. placuit. q℞ ibi loq̃ ẽ d eq̃tate ſcripta. itẽ põt poi eodẽ mõ i iure ſcpto. l'ñ ſcpto et eq̃tate ñ ſcripta. vt in monacho an poſſit ſuccedere in feudũ. rigor ſic i alq̃s bonis pñs. vt ẽ de epiſ. et cle. l. deo nobis. eq̃tas nõ. et expone inſpoſitam vt prius. Itẽ põt poni in equitate ſcripta et iure ſcripto et ſtricto. vt. j. de fur. ſi q̃s pſuaſerit et inſti. de lege fuſi. ca. et. ff. ad tur. l. i. §. q̃ opas. et intpoſita ꝑpe ponit et nobis. i. a nobis ſolis oʒ. et licet inſpicere ſm oẽs et ſic cõcordat di. l. j. de iud. placuit. Itẽ q℞ e. q℞ dicit ſoli principi licere. ẽ ꝯ. ff. e. l. nõ pñt. vbi etiã q̃libet iudex b facit trahẽdo de ſimilib⁹ ad ſimilia. ſ; dic q℞ illa interpretatio nõ ẽ generalis l; cẽ illi⁹ tñ. cũ res inter alios acta. et. j. res inter alios. etc. ſ; hec

interpretatio ẽ neceſſaria et generalis et pbabilis. et in ſcriptis redigenda. doctoris aũt tñ pbabilis vt. j. de pfeſ. q̃i in vrbe ... l. i. li. xij. nã nemo ẽ aſtrictus ſtare verbis mgri. neceſſaria tñ vt iudicis in vna cã que ẽ in ſcriptis redigenda. generalis tñ vt cõſuetudo. vt. ff. e. nõ pñt. et. l. nã vt. et. l. ſi de interptatiõe. et. l. nã pedi⁹. Itẽ ꝯ. ff. e. nõ ambigit et. ff. q̃b⁹ appellare ñ liceat. l. i. §. fi. et inſti. de iure na. §. lex ẽ. et. j. de of. pp. l. normã. Rñ. iſti faciũt autoritate principis. vt. j. e. ſi imꝑial'. in fi.

bis[l] aſſiſtentibus chriſtianorum antiſtitibus[m] id faciant[n] vt propter facti memoriam vice actorum interponatur qualiſcunque ſcriptura in qua[o] ipſi vice[p] teſtium ſignent[q] vnde a vobis[r] quoque ipſis non immerito dande et relinquende ſunt libertates. quo quiſque veſtrum pacto[s] voluerit dummodo veſtre voluntatis euidens appareat teſtimonium[t]

Idem. a. Oſio.

Qui religioſa[a] mente in eccleſie gremio ſeruis ſuis meritam conceſſerint libertatem eandem eo iure donaſſe videantur. quo ciuitas romana ſolennitatibus decurſis[a] dari conſueuit. ſed hoc dumtaxat his[b] qui ſub aſpectu antiſtitum dederint placuit relaxari. clericis[c] autem amplius concedimus. vt cum ſuis famulis tribuunt libertatem. non ſolum in conſpectu eccleſie ac religioſi populi plenum[d] fructum libertatis conceſſiſſe dicantur. verum etiam cum poſtremo iudicio dederint libertates. ſeu quibuſlibet verbis dari preceperint. ita vt ex die publicate voluntatis ſine aliquo iuris teſte vel interprete[e] competat directa libertas.

De legibus[f] et conſtitutionibus principum. xiiii.

Impera. Con. a. Baſſo. pre. p.

Inter equitatem[g] iuſque[h] interpoſitam interpretationem nobis ſolis et oportet et licet inſpicere.

Impera. The. et va. a. ad ſenatum.

Leges ex relationibus iudicum vel ſugeſtionibus iudicantium. vel conſultatione[k] in commune florentiſſimorum ſacri noſtri palacii procerum[l] auditorium. introducto negocio ſtatuimus[m] vel quibuſlibet corporibus[n] aut legatis. aut prouincie[p] vel ciuitati[q] aut curie[r] donauimus. nec generalia[s] iura ſint. ſed leges fiancijs dumtaxat negocijs atque perſonis pro quibus fuerint promulgata. nec ab aliquo retractentur. notam infamie[v] ſubituro eo qui vel aſtute[x] ea interpretari voluerit. vel impetrato impugnare reſcripto[y] vel habituro fructus per ſubreptionem eliciti[z]. et iudicetur ſi diſſimulauerint vel vlterius litigantem audierint. vel aliquid allegandum admiſerint. et ſub quodam ambiguitatis colore ad nos retulerint. triginta librarum auri condemnatione plectendi ſunt.

Idem. aa. ad ſenatum.

Leges[c] vt generales ab omnibus equaliter in poſterum[d] obſeruentur que vel a nobis emiſſe ad venerabilem cetum[e] oratione conduntur. vel inſerto edicti[f] vocabulo nuncupantur. ſiue eas nobis ſpontaneus motus ingeſſerit. ſiue precatio[g] ſiue relatio[h] vel lis mota legis occaſionem poſtulauerit. nam ſatis eſt edicti eas nuncupatione cenſeri vel per omnes populos iudicum programate[h] diuulgari vel expreſſius continere[k] quod principes cenſuerunt. ea que in certis negocijs ſtatuta ſunt. ſimilium quoque cauſarum facta[l] committere. ſed et ſi generalis lex vocata eſt vel ad omnes iuſſa

Quae ex relationibus relatõ abſq̃. ſuggeſti o pñtz. vel relatio i ſcriptz. ſuggeſtõ ſine ſcriptz. vel relatõ ſimplex. ſugeſtio ꝯſulendo. et pone i rege ſcribente principi p marchione lancea. vt etiã daret ſibi qḋdã caſtrũ. q℞ b ñ fuerat
k Cõſultatio. pñt vel etiã alicui⁹ iudicis vt auferat caſtr tali militi. qui multũ ſeruierat princip. et imperator p priuilegiũ ꝯcedit et pcipit ñ auferri.
l Procerũ. i. ꝯſiliarior.
m Statuim⁹ imo ſtatutum in cõmuni auditorio ẽ generale ius. vt. j. e. ſi imꝑial' q̃ ẽ ꝯ. So. b i priuilegio ibi generalit. vel ibi ptib⁹ pñtib⁹ et cognitionalit. hec vna tñ pñte et q℞ dic introducto negocio. ſ. ab vna pte.
n Corporib⁹ pſonarum vel mercatorum.
o Legati romanor.
p Prouincie. vt antiochie. vt. j. de decurio. eos.
q Ciuitati. i. metropoli ... vt. j. d metro. l. i. li. xi.
r Curie. i. ordine decurionũ.
ſ Nec generalia iura. ñ g̃ decretales epñe generales ſũt. vt vi. d. f. ſ; ꝯriũ ẽ vt. xx. di. c. i. et pl⁹ valẽt ex q̃ expoſitores ſcõꝝ patꝝ vt. e. di. c. ij. Itẽ huic ꝯ. s. d no. co. fa. circa fi. ſ; ibi d his q̃ ſũt i iuris corpore clauſe. b ñ. ſic et. j. l. pror. i fi. itẽ ꝯ. j. q̃ ſit lõga cõ. l. fi. i fi. ſ; expõe ibi ppetue. i. ſine pfinitiõe tpis. vt. j. d diuer. reſcrip. falſo. ñ ãt ppetue. i generalr. vel itellige generalit int ipas pſonas et int alios nõ. Itẽ ꝯ. ff. qḋ quiſq; iuris. l. i. ſ; ibi ñ excedit pſonã rõne ſui fauoris ſz rõne odij. l'r diſtingue poſtulatio fcã fuerat nec ne. vt i. l. iij. kalli⁹ ti.
t Negocijs. ñ g̃ ptinẽt ad ꝯſequẽtiã vt iſti. d iure na. §. ſ; qḋ principi. et. ff. de cõ. prin. l. i. in fi.
v Infamie. ipo iure vel p ſniam.
x Aſtute. i. malicioſe.
y Reſcripto. ſ. qḋ velit alid reſcriptũ ꝯ priſmũ ipetrare.
z Eliciti. i. reſcripti.
a Retulerint. p h vel g̃ relatio et ſic ẽ ꝯ in auc. de iud. §. fi. col. vi. ſ; di lingue. vt. j. de relati. l. i.
b Triginta cõtra. s. de ſacroſan. ec. placet. s. de epiſ. et cle. ſi eccl'ie

ibi eñ alie pene imponunt. sed ibi alia priuilegia fuerant violata hic al… vel hic iudices violauerunt. ibi alij.

Leges. s. de singlaribꝰ le. obseruandis dixit nūc de genera-libꝰ. ⁊ ponit signū generalitatis. vt. j. tanq̄.

In posterū. vt inhibita declinent ⁊c. vt. j. e. l. leges.

e Certū. senatoꝝ. l. vt. j. de cadu. tol. l. i. in fi. ⁊ ff. de re. l. i.

f Edicti. hic. s. hac edictali le. ⁊c. vt. j. de secū. nup. l. hac edictali.

g Precatio inter presentes.

h Relatō. inter absē-tes.

i Programate. i. scriptura publice p̄cedēte. vt hēs fere in oi̇ p̄stitutiōe aut fi.

k Diuulgari repe-te latis est

l Continere. s. ge-neralitas in eis.

l Qd̄. i. q2. vel qn̄.

Facta. i. fines.

Edicti hī nō est in cor. al's est generale etiā sine his signis. vt. s. de nouo. co. cō. in fi.

m Preiudicātibꝰ. vt ⁊ ff. ad. l. fal. l. i. §. fi coheredis. sed p̄. j. e. l. fi. So. ibi a capite vsq̄ ad fi. audiuit prin-ceps negotiū. hic nō. vel ibi diffinitiue. hic interloquēdo. Itē. p̄. ff. q metus causa. l. metū. §. sed qd̄ p̄toꝝ. i fi. sed illa est recepta in cor. iu. hic de his que nō sūt recepte. vel solue vt ibi. itē p̄. j. de con. pec. l. fi. ⁊ ff. de iur. … fac. igno. l. pe. §. fi. sed ⁊ ibi d̄ his que sunt recepte in cor. juris. vt. s. e. l. in prin.

n Generalitatis. repete nec.

sa est pertinere. vim obtineat edicti[l] interlocutionibus quas in vno ne-gocio iudicantes protulimus vel po-stea proferemus. non in cōmune p̄ iudicantibus[m] nec is que specialiter quibusdam cōcessa sunt ciuitatibus vel p̄uincijs vel corporibus ad genera-litatis[n] obseruantiam p̄tinentibus

Idem. aa. Volusianum. p̄. p̄.

Digna vox est maiestate reg-nantis[o] legibus alligatū se principē p̄fiteri. adeo[p] de au-ctoritate[q] iuris nr̄a pendet auctori-tas. reuera maius imperio est. sum-mittere legibus principatū[r] ⁊ oracu-lo[s] p̄sentis edicti qd̄[t] nobis licere n̄ patimur iudicamus[x].

Idem. aa. Florentio. pre.

Non dubiū[y] est in legem cō-mittere eum. qui verba legis āplexus p̄tra legis nitit̄ vo-luntatē. nec penas insertas legibus euitabit. qui se p̄tra iuris sententiā

seua prerogatiua verborum fraudu-lenter excusat. nullum enim[a] pactū[b] nullamq̄ conuentionem[c] nullū cō-tractum[d] inter eos videri volum9 subsecutum. qui contrahunt lege p̄-hibente contrahere. qd̄ ad oēs etiā legum interp̄tationes tam veterū[e] q̄ nouellas[f] trahi generaliter im-peramus. vt legislatori qd̄ fieri non vult. tm̄ prohibuisse sufficiat cetera q̄ quasi expssa ex legis liceat volun-tate colligere. hoc est vt ea que lege fieri p̄hibent̄. si fuerint facta non so-lum inutilia sed p̄ infectis[g] etiā ha-beātur. licet legislator fieri prohibu-erit tm̄. nec specialiter dixerit inuti-le esse debere qd̄ factum est. sed et si quid fuerit subsecutum ex eo[h] vel ob id[i] qd̄ interdicente lege factū ē. istud quoq̄ cassū ⁊ inutile esse p̄cipimus. scd̄m itaq̄ predictam regulā qua[k] vbicunq̄ nō seruari factū lege p̄hi-bēte cēsuimus. certū est nec stipula-

vt. ⁊ ff. de sepul. vio. l. iij. … fi. Itē vbicūq̄ verbū generalr̄ positū re-stringit̄. vt. ff. d̄ cal. l. i hereded̄. ⁊ l. hec actō. ecōtra qn̄q̄ extēdit̄ verbū legis. vt insti. de re p̄ di. §. appellatōe. ⁊ ff. de iur. om. iu. si q̄s id. §. fi. sic ḡ mentē nō licet offēdere. siue eadē sit cū sensu verboꝝ siue non Sed an v̄ba legis tm̄ liceat offēdere l3 mēs vel eq̄tas sit p̄triū. pla-centi. q nō. vt. ff. q̄ et a q̄bꝰ p̄sperit … d̄ te-stamēto mi. qd̄ p̄sti-tutū. vt. ff. de exerci. l. i. §. si is. ⁊ q̄ pe. tu. l. de vendi. … Jo. p̄. ff. de iur pro. rediḡ. §. quā-uis. ⁊ totū illud gene-rale. sensū n̄ v̄ba spe-ctare. vt. ff. de adimē. le. l. iiij. §. p̄ditio. ⁊ q̄ cū eo. l3 si filiꝰ. ⁊ de in-ius vo. l. q̄uis. et in-dic si p alia mentē ⁊ ē redacta i scripṫ tūc snia Jo. tenet. si non tūc placēti. vt. ff. d̄ le. iij. nō aliter. ⁊ d̄ exer-ci. l. i. §. si eo ⁊ de test. mi. qd̄ p̄stitutū. ⁊ s. e. l. i. Itē dic q̄ mōis si at fr ius legi. vt dixi. ff. e. l. contra.

o Digna. ponit cām ⁊ eiꝰ rōnem ⁊ cōmendatiōē ⁊ exemplū. sed qūo digna ē vox cū sit falsū. vt. ff. e. princeps legibꝰ so-lutꝰ. ⁊ ff. de le. ij. ex impfecto. ⁊ in aut. de p̄suli. §. fi. col. iiij. ⁊ j. de test. ex impfecto. Rñ. digna est si dicat se velle. nō q fit vt isti. q̄ mo. te. insti. §. fi. ⁊ in p̄allegata. l. ex impfecto. alij dicūt q hic p̄-mittit̄ mentiri. vt insti. de ac. §. alie. qd̄ non placet.

p Adeo h̄ est tm̄ de auctoritate iuris nr̄a pendet auctoritas ⁊ i̇-periū adeo vt digna vox sit maiestate regnantis ⁊c.

q De auctoritate. hec rō primi dicti ⁊ q dic̄ iuris. l. legis regie est de impio trāsferendo de populo in principē. vt insti. de iure. na. §. s3 qd̄ principi. ⁊ j. de veteri iure enu. l. i. §. h̄ etiam.

r Principatū subaudi. q̄ leges principatui. siue impio. quasi diceret maior est honor ⁊ ē maior p̄uenientia cū impiū sit de for-tuna. vn̄ dictū apud iuuenalē si fortuna volet fiet d̄ rethore p̄sul. si volet hec eadē fiet de p̄sule rethor. ac leges diuio nutu sunt p̄late vt. j. de pre. lon. tem. l. fi. ⁊ sic immutabilis.

s Oraculo. i. exēplo ⁊ qd̄ dicit edicti. i. generalis legis al's po-nit̄ edictū p̄ edicto p̄toris. vel pōt dici q oraculū est qd̄ ad oratio-nem alicuius vel p̄ces concessum est.

t Oraculū est diuturna voluntas ore hois declarata. j. de p̄s. lon. tem. l. fi. in fi.

v Quod. s. esse solutos legibus.

x Iudicamꝰ. s. successori nr̄o ⁊ nō dicit precipimus. q2 par i pa-rem non h3 impiū. vt. ff. de arbi. l. nā ⁊ magistratus. ⁊ ad tre. l. ille a quo. §. tempestiuum.

Non dubiū. hec lex assignat duos modos quibꝰ facit quis p̄tra legē vel cōmittit in legem. primꝰ qn̄ quis facit i frau-dem … ps. j. q metus cā. … sc̄bs qn̄ quis facit p̄ leges. q̄ dic p̄ exemplū qn̄ lex aliquid p̄hibet nō aūt vltra p̄gredit̄. circa annihilandū p̄ctū. s. vt nō valeat. vt. j. q̄ res expor. l. fi. ⁊ insti. de nu. §. affinitatis. ⁊ s. e. de sa. sāc. ec. l. nemo. ⁊ i talibꝰ q̄s ob tricat dic h̄ lex

z Amplexꝰ. i. circūplectēs adeo vt a verbis tanq̄ iudex recede-re nolit. immo tn̄ ex q̄bꝰ coꝝ significatio. vt. ff. quēadmodū vsu-fru. ca. l. iij. §. de fine re. ⁊ ff. de aq. co. ⁊ esti. l. i. §. q̄situ. Item vbicūq̄ ponit̄ actō p̄ accusatōe ⁊ ecōtra. vt i aut. de san. epi. §. si q̄s aūt col.

a Nullum. enim p̄ certe.

b Pactū. s. ad excipiendū. vel dic expssum.

c Couentōē. ad agendū. vel tacitū. vel dic p̄ eodē poni

d Nullū p̄ctū. vbi hīcinde p̄hit̄ obligatō. vt. ff. de v. sig. l. labeo.

e Tā veteres vt digesta.

f Quam nouellas vt codex.

g Pro infectis. opponit̄ de maleficijs. s3 hic loquit̄ i is q̄ de iure sortiunt̄ effectū. vt pacta ⁊ sitia. itē opponit̄ de is q̄ nō dnt fieri fa-cta tn̄ tenēt. vt. ff. qn̄ ap. sit. l. i. §. biduū. sed illud nō est p̄ legē. sed p̄-ter legē. lex ei n̄ resistit s3 n̄ assistit. Itē opponit̄ d̄ is q̄ postea p̄firmāt̄ vt. j. de p̄tracti. iudi. l. i. ⁊. j. de nup. ⁊ si p̄tra. sed ea sunt p̄hibita fie-ri vel inchoari. nō p̄firmari. Itē opponit̄ de is que inutilia sūt per exceptōē vt in mace. ⁊ vell. ⁊ dolo. ⁊ metu. Rñ. p̄inde ē ac si ipo iur̄ sint inutilia quoad effectū. vt. ff. de re. iu. nihil interest. Itē oppo-nit̄ de libero hoie vēdito int̄ ignorātes. vt. ff. de p̄hen. emp. ⁊ liberti. Rñ. hic delinq̄t vterq̄. ibi alter tm̄ reputa vēditor. vt ibi notaui. vel nullus. Itē opponit̄. ff. ad mu. l. titiꝰ in p̄n. s3 actio i factū aufert̄. p̄ eū cuiꝰ interest. vel. Rñ. vt ibi. Itē opponit̄. ff. de p̄di. ob turpem cām. l. idē. §. fi. qd̄ meretrici. s3 nō facit turpit̄ q accipit.

h Ex eo vt ex vēditōe vel alio p̄ctu traditō. s3 opponit̄. q2 ex p̄-ctu inutili qn̄q̄ dniū trāsfert̄. vt. ff. de dolo ⁊ elegant. §. i. Rñ. q̄ acti-onē h3 hēre ipā rē vel. vt. ff. de re. iu. l. q̄ actōi. Itē opponit̄ … pari cāu turpitudis potior ē p̄ditio possidētis. vt. s. de p̄di. ob tur. cā. l. ij si certe repetit fiscꝰ. vt. ff. de iur. fis. l. lucīꝰ. itē opponit̄ de filiofa. i quē trāsit dniū pecūe date mutuo. s3 ibi creditor delinq̄t mutuādo. n̄ filiꝰ accipiēdo. hic aūt loquit̄ vbi delinq̄t vterq̄ fm̄ Jr.

i Ob id. vt fideiussor vel pignus. sed opponitur. j. de predi. mi. ⁊ si is. So. fm̄. O3. hoc in perpetuo prohibitis. sed alienatio prediū minoris non est perpetuo prohibita. quandoq̄ eñ cōcedit̄ vt ob es alienum. vt. j. ti. i. l. ob es ⁊ sc̄dm hec nulla oppositio obstaret. sed certe si in perpetuo prohibitis tantum seruaretur hec lex. i pau-cissimis casibus locū haberet. quia vix est aliquid sic generale cui non derogetur p̄ speciale. vt. ff. de re. iu. ois diffinitio. dic ergo p̄hibi-tum esse res minoꝝ alienari in coꝝ p̄iudicium. non aūt p̄iudicat̄ minori si tutor sit obligatꝰ. vel res giꝰ. sic r̄ opponit̄ ⁊ r̄ndet̄. ff. de arb. l. si pupillus. ⁊ s. de sa. sā. ec. iubemꝰ. §. sane. vel si vel' eu tare omes oppositōes dic q i ppetuo p̄hibitis loquat̄. nō nō plꝰ. vel solue ad oia ⁊ dic vt dixi in p̄n. legis. q loq̄t̄ qn̄ lex aliqd p̄hibet ⁊ vlī nō p̄-cedit. vt. s. de sa. sā. ec. l. neo marrꝰ res. si aūt vlī p̄cedat s̄m qd̄ sta-tuit nec h3 locū hec lex generalr̄ cū ssp̄ale clausule hēant locū. vt. ff. d̄

ꝟ.ob.ꝺoli.ꝛ ꝺe penis.l.ſanctio.ꝛ q̄.e ca… na.ſed ꝛ ſi p.§.ꝺide.nec ob.qꝺ hic ꝺꝛ lꝫ legiſlatoꝛ ꝛc̄.vbi inuit ide ēē ſiue vltra ꝓceſſerit ſiū non.qꝛ hmōi ꝟbum n̄ ſp̄ innuit ꝯriū.vt.ff ꝺe ꝟ.ob.l.qcunqꝫ.§.ꝗ.
Itē opponit ꝺe barbario q̄ n̄ ꝺebuit eſſe in ꝺignitate.ſed ibi erroꝛ cōis. Itē opponit alteri ſtipulari ꝛc̄.ſed ibi p̄ter legem

g ❡Qua.al's quam.vbiqꝫ ſeruari.et tunc ꝺictio factū regit;a ꝺꝫ lꝫ ꝓhibente.al' quaſ vbiqꝫ n̄ ſeruari
a ❡Stipulatōnē vt ff.ꝺe ꝟ.ob.l.generalr.
b ❡Mandatū.vt in ſti.man.§.illud
c ❡Nec ſactis.vt.ff ꝺe pac.iuregē.§.generalem.ꝛ in auc.ſceni cas non ſolum.§.i.ſꝫ ꝯ.ꝗ.ſi aduerſus ven.l.i.So.fm.m.hic in ꝑpetuo ꝓhibet.tu ꝺic fm.H.ꝙ ibi fuit fm ꝟenditō.qꝛ cum ꝺecreto ꝛ ſacrm reſtōnē ꝺenegat
Qod fauoꝛe pone caſ.vt.ꝗ.ꝺe ꝓcu.nō eo minus.ꝛ.ꝗ.ꝺe ſi.inſtr.plures.ꝛ.ff.ꝺe car.e.l.iꝗ.§.ꝺue.ꝛ.ꝗ.ꝺe ſe.nu.generalr.§.in his.et ff.ꝺe mino.ſi iudex.et fa.ff.e.nullā.ſed ꝯ.ff.qꝺ quiſqꝫ iur.l.i.So.refert an ad poſtulatōnē fuerit ꝯceſſum vt ibi.an n̄ vt.e.t.l.iꝗ in prin.ꝛ hic.Itē ꝯ.inſti.ꝺe aut.tu.§.neqꝫ ſed certe ēt ꝺānū minoꝛibꝫ poterat ibi eſſe in ꝟeꝛādo vt.ff.ꝺe mino.l.minoꝛ.xxv.ānis Item obligaret creditoꝛibꝫ hereditarijs Item ꝯ.ꝗ.ꝺe q̄ſti.priuem.ſed ꝛ illuꝺ euēit ꝓpter ꝑplexitatē quādam.qꝛ n̄ poſſit torq̄ri ꝓ eo q̄n ꝛ ꝯ eū.nā ꝓ vtraqꝫ pte ꝺixiſſet veritatem.vt.s.ꝺe epi.ꝛ cle.auc.ſꝫ iudex Item ꝯ.s.ꝺe iudeis.l.ꝺie ſabbati.illꝺ ſpeciale ꝓ feſtiuitate iudeoꝛum.vel ibi cōfeſſio priuilegij n̄ ſtetit in ſinibꝫ ꝯfeſſionis.ſed vltra ꝓceſſit hic ſtetit.l' ibi ꝺuo ꝓcepta ſunt.
Item ꝯ.ff.ꝺe iure annu.aur.l.iꝗ.ſed ibi priuilegio ſuo renūciaſſe viꝺꝛ cum ꝺixit ſe ingenuum. Item ꝯ.ff.ꝺe excu.tu.l.cum oꝛꝺe.ſed ibi libertus hēbat priuilegium fauoꝛe patroni n̄ ꝓ ſe ꝙ ab alia tutela excuſaret.vnde ſi impetrat ius ānu.aure.ꝑdit ciuitatē.qꝛ n̄ ſibi erat priuilegiū. Itē ꝯ.ff.ꝺe peri.ꝛ cō.rei ven.ſi vina.ꝛ ꝺiſtingue an pacto vt ibi an lege vel a principe vt hic fauoꝛ inducat.pmo caſu obtiet q̄ꝺ ibi.ſcꝺo qꝺ hic ꝺicit ſed hoc non valet.vt.ff.ꝺe lege ꝯmiſ.l.iꝗ.ꝛ ꝺe in ꝺiē adiec.ſab.ſed tu ꝺic ꝙ ibi non eſt fauoꝛ.qꝛ n̄ eſt extra ius cōe.tūc eñ ꝺꝛ fauoꝛ vel priuilegiū cum eſt extra ius cōe.nam ꝺꝛ priuilegium id eſt priuata lex.iꝗ.ꝺi.priuilegia.item ꝯ.ff.ꝺe pac.ꝺo.int generū.§.ꝗ inter.ſed ibi ꝓprie n̄ fuit aliquis fauoꝛ
l Eges futuris.vt.ꝗ.ꝺe vſur.l.ꝺe vſuris
❡Cautū fit.vt.s.ꝺe ſa.ſan.ec.l.añpe.ꝛ pe.ꝛ ſi.ſꝫ q̄ꝺ ſi agat et cā poſt legē factā ꝛ ꝺe ꝯcto inito añ legē.ꝺic ꝟeteri fūmi legem vt in auc.vt cū ꝺe ap.co.in prin.col.viꝗ.ꝛ in auc.hec ꝯſtō interp̄

tiong[a] hmōi tenere nec mādatū[b] vllius ēē mometi nec factm[c] admitti.
❡ Idē.aa.Floꝛētino p̄.p̄.
Qod fauoꝛe[d] quoꝛūdā cōſtitutū eſt q̄buſdā caſibꝫ ad leſionē coꝝ volū' iuētū viꝺꝛi
❡ Idē.aa.viro p̄.p̄.ꝛ ꝯſuli ꝺſignat
l Eges ꝛ ꝯſtōnes futis[e] to. certū ē ꝺare foꝛmā negocijs n̄ ad fcā p̄terita reuocari niſi noīatim ꝛ ꝺe p̄terito tpe ꝛ adhuc pēꝺentibꝫ negocijs cautum[f] ſit
❡ Idem.aa.ad ſenatum
h Umanū ēē ꝓbam' ſi q̄ꝺ ꝺcetero in publica[g] vel priuata[h] cā emerſit neceſſariū qꝺ foꝛmam gn̄alē ꝛ antiq̄s legibꝫ nō inſertam expoſcat id ab oibꝫ tā ꝓceribus noſtri palacij q̄ꝫ glorioſiſſimo cetu nr̄o p̄cꝫ ꝯſcripti tractari.ꝛ ſi vniūſis tā iudicibꝫ q̄ꝫ nob placuit.tūc legata[i] ꝺictari ꝛ ſic ea ꝺe vno collectis oibꝫ recenſeri.ꝛ cum omnes conſenſerint tūc ꝺemum in ſacro nr̄i nominis ꝯſiſtoꝛio recitari[k] vt vniūſoꝛum ꝯſenſus noſtre ſerenitatis autoꝛitate firmet.ſcitote igit p̄cꝫ ꝯſcripti n̄ aliter in poſteꝝ legem a nr̄a clementia[m] ꝓmulgādā.niſi ſupradicta foꝛma fuit obſuata.bn̄ ēteñ cognouimus qꝺ cū nr̄o ꝯſilio fuit oꝛdinatū id ad beatitudinē nr̄i impij ꝛ ad noſtram gloꝛiam redūdare[n]
❡ Imp.Ual.ꝛ mar.aa.ad palladiū
l Eges ſacratiſſime q̄ ꝯſtrigūt hoim vitas: itelligi ab oibꝫ ꝺnt[o] vt vniūſi p̄ſcripto[p] eaꝝ māifeſti' ꝯgnito vel inhibita ꝺclinēt vel ꝑmiſſa[r] ſectent.ſi q̄ꝺ vero in hiſꝺem legibꝫ latū foꝛtaſſis obſcurius[s] fuit: oꝑtet id ab impatoꝛia interp̄tatiōe pateſieri.ꝺuriciāqꝫ[t] legū nr̄e humanitati incōgruā emēdari
❡ Imp.Leo.ꝛ zeno.aa.

h tat.ꝯſti.ꝗ.col.vi.ꝛ.ꝗ.ꝺe teſta.iubemus.in ſi.
❡Omanū in publica.vt ſi q̄rat an ciuitas poſſit ꝺare ī feuꝺum.
h ❡Priuata.vt an poſſit mōach' vel clic' ſuccedere in feudum
i ❡Legata.i.ꝺelegata vt ꝺicetur

c Um ꝺ nouo[a] iur ꝙ iuē fato vſu[b] n̄ aꝺhuc ſtabilitū ē ꝺubitatō emergat.ncāria ē tā[c] ſuggeſtio iudicātis q̄ꝫ ſn̄ie principalis auctoꝛitas
❡ Imp.Iuſti.a.ꝺemoſtheni p̄.p̄.
s I impialis[d] maieſtas cāꝫ cognitōnali[r] examinaūit.ꝛ ꝑtibus cominus[e] ꝯſtitutꝫ ſniaꝫ ꝺixerit.oēs oio iudices q̄ ſub noſtro impio ſunt ſciāt hic ēē legē n̄ ſolū illi cāe ꝓ qua ꝓducta ē.ſꝫ oibꝫ ſilib[us]b quid eñ maius quid ſanctius ē imꝑiali maieſtate.vel quis tante ſupbie faſtidio tumidus eſt vt regalem ſenſum contemnat.cū ꝟeterꝫ iuris conditoꝛes conſtitutōnes que ex imꝑiali ꝺecreto ꝓceſſerūt.legis[f] vicē obtinere apte ꝺiluciꝺeqꝫ ꝺiffiniunt cum igitur ꝛ hoc in ꝟeteribꝫ legibus inuenimus ꝺubitatum ſi imperialis ſenſus legem interp̄tatus ē an oꝑoꝛteat huiuſmodi regiam interpꝛetationem obtinere.eoꝝ quidē vanam ſubtilitatē tā riſimus q̄ꝫ coꝛrigēdaꝫ ēē cenſemus. ❡ Diffinimus omnē impatoꝝ legum interp̄tatiōem ſiue in precibus ſiue in iudicijs ſiue in alio quocūqꝫ mō factā ratā ꝛ indubitatam hēri.ſi eñi in p̄nti tp̄e leges conꝺere ſoli imperatoꝛi[b] conceſſum eſt.ꝛ leges[c] interpꝛetari ſolo ꝺignū impio eſſe opꝫ. ❡ Cur aūt ex ſuggeſtionibus ꝓcerum ſi ꝺubitatō in litibus oꝛiatur ꝛ ſeſe non eſſe idoneos vel ſufficientes ad ꝺeciſionem litis illi exiſtiment ad nos ꝺecurrit ꝛ quare omnes ambiguitates iudicū quas ex legibus oꝛiri euenit.aures accipiunt nr̄e.ſi n̄ a nobis interp̄tatio mera procedat.vel quis legū enigmata[f] ſoluere et omnibus aperire idoneus eſſe videbitur niſi cui legiſlatoꝛem eſſe conceſſum ē ❡ Explo…

h ❡Receſeri.i.tractari an equum ſit.
l ❡Uniuerſoꝝ.vniuerſitas q̄ ꝯſentit.et ſic eſt arg.ꝯ.ff.ꝺe acq.poſ.l.i.in ſi.ꝛ.ff.ꝺ libe.vniuer.l.i.
m ❡Pꝛomulganda arg.ꝓ vr.ad id qꝺ ꝺixit.ſ.ꝺe emē.iuſti.co.in ſi.ſed pt rn̄deri qꝺ in princi.cū ꝯdidit legem iſtaꝫ n̄ credebat ampli' ſe coꝛrigere.l' emēdare leges q̄s fecerat in coꝛ.iuris.ſed mutauit ꝓpoſitū.nā qꝺ medicamēta moꝛbis hoc exhibent iura negocijs ꝛc̄.vt i auc.hec ꝯſtō innouat ꝛc̄.
n ❡Redūdare.vt.ꝛ.ꝗ ꝺe repu.n̄ ꝺubium

l Eges ꝺnt.vt ꝛ.ꝗ.ꝺe iu.ꝺ fa.ig.l.conſtōes.ſed ꝯ.s ꝺe ep̄.ꝛ cle.l.repetita.ꝛ.ꝗ.ꝺe iure ꝺeli.l.ſi.in prin.So.vt in ambabus ꝺiximus.
p ❡Pꝛeſcripto ꝺcoꝛ
q ❡Uel ꝓ ne ſꝫ vel pet
r ❡Permiſſa.hoc ſꝫ lꝫ ēt impata ꝯtinent al's ponit alr.vt.ff.e.l.legis virtus
s ❡Obſcuri'.vt n̄ nomine ꝺatoꝝ ēt ꝺōata ꝯtineant.vt.ꝗ.ꝺ ꝺo…auc.ex teſtō ꝺixi.ꝛ idē vbicūqꝫ eſt ꝺiſſenſio ꝺn̄oꝛum
t ❡Duricia.qꝺ eſt

c neceſſe.vt.ff.q̄ ꝛ a quibꝫ.l.ꝑſperit.ac.
❡Um ꝺe nouo.ſupi' ꝺe legibꝫ ꝯdiꝺ ꝛ ꝯdēdis ꝺixit.nunc ꝺe eis itelligēdis.ꝛ pone exēplū in nouo iur.ſic ſtatuit ſua nouum ſacta minoꝝ inuiolabilr cuſtodiri an tn̄ ꝺet exceptō ēpꝛoꝛi an ꝛ actō interrogabit ꝺe hoc princeps.ꝛ ipe rn̄debit.ſine eo tn̄ p̄t ꝺici ꝙ actō ꝺat.vt.ff.ꝺe acq.re.ꝺo.ſtatuas.ꝛ.ff.ſa.ꝺe.inter coheredes.§.ꝗ.ꝛ ꝺ le.iꝗ.cuꝫ q̄s.§.nuptura.ꝛ ꝺiſtingue hic cū ꝺubitatio in iudicio ꝯtingit aut ſup vno nouo negocio vt an ciuitas poſſit ꝺari in feudū.aut lege aliqua.pmo caſu ꝺn̄s impatoꝛ eſt ꝯſulēdus ſi eſt p̄ns.vt.s.e.humanum.ꝛ.ꝗ.ꝺe veteri iure enu.l.ꝗ.§.ſed quia.ꝛ ff.ꝺe fideicom.l.i.ꝗ…ꝛ ar.ꝗ.ꝺe iudi.l.ſi.ibi ne compellat ꝛc̄.ſi autē non ſit eius copia tunc procedam ꝺe ſimilibꝫ ad ſimilia.vt.ff.e.nō poſſunt.ſi ꝺo ſuper.l.ſcripta ſiquidem certo modo p̄ conſuetudinem eſt intellecta.eius intellectui ſtabitur.vt.ff.e.l.minime.ꝛ.l ſi ꝺe interpꝛetatōne.ꝙ ſi ex conſuetudine n̄ eſt certificata recurrit

vt dictū est ad principē si sit eius copia vt hic ꝛ.ff.e.ꝛ ideo.ꝛ.l.nā vt ait in prin.ibi l'certe iurisdictōe ꝛc.alioquin interpretabor in benigniorē ptē.vt.ff.e.benignus ꝛ.l.i. ambigua sed si dubitē que sit benignior verborū significationi stabo.vt.ff.de cōdi.ꝛ demō.l. publius.§.i.q̄ꝫ vt primo standū significatōi verbor̄ vt.ff.de le. iij.nō aliter tertio p cedā de sīlibus ad si milia.vt.ff.e.l.neqꝫ leges ꝛ hoc dixi.ff.e.l. nō possunt.

x ❡ Vsu.i.ꝯsuetudie

y ❡ Tam si a primo incipias.hic duo sūt necessaria sc.iꝫ.diui. ꝛ deli.potuit

Si impialis hanc legē intellige i is q nō sunt decisa p legē vt in feudis ꝛ sīlibus in aliqs eni poti⁹ legē seruarem⁹ scriptam cū hec snia nō sit lex cōstituta vt debet cō stitui.vt.s.e.huma num.

a ❡ Cominus.i.pre sentialiter. alias nō valet.vt.ff.de re iud. de vnoquoqꝫ. Item magis ob absentiā quā qꝛ ius nō habe bat lata vt.vt.ff.de euic.si id.ꝛ.ff.de dof. tes.q̄ repudiant.§.fi.

b ❡ Sibi.s.s.e.l.q̄ sol.vt ibi.item s.j.d sentētijs.l.nemo.§ hic principis. ibi ali terius iudicis

c ❡ Legis vice.vt in sti.de iure na.§.sꝫ qd principi

d ❡ Soli impatori hic expone.vt.j.stati

e ❡ Leges nō rīdet Aut.pro cente

f ❡ Enigmata.i.sb tiles dubitationes.

g ❡ Explosis.i.re motis

h ❡ Sol⁹ impator ita qꝛ nullus ali⁹ so lus.vn̄ populus ro manus pōt ēt hodie leges cōdere.vt isti. de iu.ena.§.lex.Itē senatus.ff.e.nō am bigitur.ē ergo exclu siuū sol⁹ singula ge nerū nō genera sin gulorum.vt ibi Sci pio sol⁹ ciuitatē ser uauit et nullus ali⁹ solus.magis autē populus seruauit item non obstat.l.d of.pre.pre.formā. qꝛ autoritate princi pis fa.vt hic subijcit qꝛ populus trāstulit potestatē i principē nā expone.i.conces sit.vt.ff.de of.ei⁹ cui mā.est iur.l.i.in fi. aliq̄ vero dicūt.qꝛ ho die populus roma nus non posset legē

itaqꝫ hmōi ridiculosis ābiguitatib⁹ tā conditor q̄ꝫ interpres legū solus impator iuste existimabit nihil hac lege derogāte veteris iuris cōditori bus:qꝛ hoc eis maiestas impialis p misit[l].

De mandatis[k] principum

❡ Impa. va. gra. ad eugeniu.p.pre.

Si quis asserit cū mandatis nr̄is se venisse secretis.oēs sciant nemini quicq̄ꝫ nisi qd scriptis[l] probauerit ē credendū nec vllius dignitate terreri.siue vllius tribuni siue notarij siue comitis p ferant dignitatē.sed sacras nostras litteras esse querendas

De senatusconsultis[m]. xvi.

❡ Impa.va.ꝛ the.aa.ad senem

Vlamuis senatuscōsultū per petuā p se obtineat firmita tē[n].tn̄ ēt nr̄is legib⁹ id pseq̄ mur adijciētes vt si q̄s q̄ spāli suppli catōe eliciendū aliqd rescriptū tēta uerit.vt trāsire formā liceat statu tor̄[o] tertia primorij pte mlctet ꝛ dā nat⁹ ambitus crie[p] maneat infamis

De veteri iure[q] enucleando.ꝛ de autoritate iuris prudentium qui in.ff. referuntur. xvij.

❡ Impa.Iusti.Tribuniano magi stro questo.sacri palacij

Deo autore[r] nostrū guberna te imperiū qd nobis a cele sti maiestate traditū est.ꝛ bel la feliciter pagimus ꝛ pacē decoram⁹ ꝛ statū rei publice sustentam⁹ et ita nr̄os aīos ad dei oīpotentis erigim⁹ adiutoriū vt neqꝫ armis[s] cōfidam⁹ neqꝫ nr̄is militibus neqꝫ bellor̄ du cibus l' nr̄o ingenio.sed oēm spē ad solam referamus sūme puidentiam trinitatis.vn̄ ꝛ mūdi totius elemē ta pcesserunt.ꝛ eorū dispositō in or bē terrarū aducta est.cū itaqꝫ nihil tā studiosū in oībus reb⁹ inueniat q̄ꝫ legū autoritas que ꝛ diuinas ꝛ hu manas res bn̄ disponit ꝛ oēm iniq̄ tatē expellit.❡ Reperimus[t] aūt oēz legū tramitē qui ab vrbe romana cō dita ꝛ romuleis descendit tpib⁹.ita esse cōfusum vt in infinitū extendat ꝛ nullius humane nature capacita te concludat.primū nobis fuit stu diū a sacratissimis retro pricipibus initiū sumere ꝛ eor̄ cōstitutiōes emē dare.ꝛ vie dilucide tradere quaten⁹ in vnū codicē cōgregate ꝛ oē supua cua silitudine ꝛ nequissima discor dia absolute vniuersis hominibus

p̄p̄tū sue sinceritatis p̄beāt p̄sidiū hoc quoqꝫ ope consūmato ꝛ in vno volumine nostro prefulgēte coadu nato.cum ex paucis ꝛ tenuioribus releuati ad summam ꝛ plenissimā iuris emendationem peruenire pro peremus.ꝛ omnem romanam san ctionem ꝛ colligere ꝛ emendere ꝛ tot autorum dispersa volumina vno co dice[v] indita ostendere qd nemo ali us neqꝫ sperare neqꝫ optare ausus ē res quidem nobis difficillima.imo magis impossibilis videbatur.sed manibus ad celum erectis ꝛ eterno auxilio inuocato eam quoqꝫ curam nostris reposuim⁹ animis deo freti qui ꝛ res penitus desperatas dona re ꝛ consūmare sue virtutis magni tudie pōt.❡ Et ad sinceritatis tue[x] optimum respexerimus ministeriū tibiqꝫ primo ꝛ hoc opus commisi mus ingenij cui documentis ex no stri codicis ordinatione acceptis.et iussimus quos probaueris tam ex facundissimis antecessoribus q̄ꝫ ex viris disertissimis togatis fori am plissime sedis ad sociandum labo rem eligere.His itaqꝫ collectis ꝛ in nostrum palacium introductis no bisqꝫ tuo testimonio placitis totam rem faciendam permisimus.ita tn̄ vt tui vigilantissimi animi guberna tione res omnes celebrentur.❡ Iu bemus igitur vobis antiquorū pru dentium quibus autoritatem con scribendarum interpretandarumqꝫ legum sacratissimi principes prebue runt.libros ad ius romanum perti nētes et legere et elimare.vt ex his[z] omnibus materia colligatur.nulla secundum quod possibile est.neqꝫ si militudine neqꝫ discordia derelicta et ex his hoc colligi quod vnum p omnibus sufficiat.❡ Qui autem ꝛ alios libros ad ius pertinentes scri pserunt[a] quorum scripture a nullis autoribus recepte nec vsitate sunt neqꝫ nos eorum volumina nostrā inquietare dignamur sanctionem[b] cunqꝫ hec materia a summa nostri numinis liberalitate collecta fuerit[c] oportet eam[d] pulcherrimo opere extruere.et quasi ppriū sacratissimū templū iusticie cōsecrare ꝛ in libros quinquaginta ꝛ certos titulos totū ius dirigere.tam secundū nostri cō stitutionem codicis q̄ꝫ edicti perpe tui imitationē prout hoc vobis cō modi⁹ ēē apparuerit vt nil extra me moratā cōsūmatōz possit ēē derelic

condere ꝛc.

i ❡ Permisit.i.ratum hr̄buit.vt in pemio insti.§.cūqꝫ ꝛ sa.j.de veteri iure enu.l.i.in prin.tercie col.

k ❡ De mandatis principum.s.de constitu.prin.egit.sed quia mandata sunt constitutiones speciales.ideo de his supponit.

l Si quis scri ptis.nō aūt testib⁹.vt et ar.s.de epis.ꝛ cle.si q̄ per calū.§.fi.et no.j. si minor sema.di.l. iij.

m ❡ De senat⁹cōsul. Quāuis firmi tatē vt insti. de iur.na.§.se natusconsultus.

o ❡ Statutorum a senatu.

p ❡ Crimine.et sic etiā deporteretur vt.j. ad.l.iul.de ambi.l.i. ꝛ hoc quia magne au toritatis est sena tusconsultus.vt.ff. qui et a quib⁹ ap.nō licet.l.i.ꝛ de su.l.q̄mi nus ꝛ facit.j.de preci. impera.offe.l.rescri pta.

q ❡ Ru.d veteri iu re.d iure nouo dixit nūc de veteri.

r Deo autor.pri ma lex dicit qꝛ mādat fi eri digesta ꝛ quibus ꝛ q̄liter faciāt ex q̄i bus libris.scd̄a dicit qd facta sunt ꝛ dicit q̄liter ꝛ ex quibus li bris ꝛ seruari pcepit itē dicit qd mādauit fieri insti.ꝛ quib⁹ ꝛ ex qua materia ꝛ tandē pcipit seruari

s ❡ Neqꝫ armis vn̄ illud neqꝫ in fortitu dine equi neqꝫ i cur ribus ꝛc.

t ❡ Reperimus.col lige hic q̄ sit materia hui⁹ operis.i.digesti

v ❡ Codice.i.dige sto

x ❡ Tue tribuniano loquit.vt.j.l.proxi.§. nos itaqꝫ in.i.col.

y ❡ His.i.sapiētib⁹ a tribuniano electis

z ❡ Ex his ēt hic col lige que sit materia huius operis

a ❡ Sepsert n̄ ex lice

tia principis.
b ¶ Sanctionē.i.di
geſtum.
c ¶ Fuerit.i.qꝛ vos
legiſtis et elimaueri
tis.
d ¶ Eam.ſ.materiā
a ¶ Prerogatiua.ſer
uanda.ar.ꝯ.j.de off.
rec.puin.l.potioris.
⁊no.hoc verbum.
b ¶ Ex multitudie.
ſic prodeſt.vt.ff.d tei
ſti.ob carmē.§ fi.
c ¶ In not.i.libris
papi.notat per iſtos
alios ⁊ ſic nihil habe
bāt illi libri papi.⁊c̄.

tū.ſed his libris quinquaginta ius
totum antiquum ꝑ milleſimum et
quadringenteſimum fere annuz cō
fuſum.⁊a nobis purgatum.q̄ſi quo
dam muro vallatū.nihil extra ſe ha
beat. ¶ Omnibus autoribus iuris
equa dignitate pollentib⸫.⁊ nemini
quadam prerogatiua[a] ſeruanda.qꝛ
non omnes in omnia ſed certi ꝑ cer
ta.vel meliores vel deteriores inue
niuntur.ſed nec ex multitudine[b]
autoꝝ qđ melius eſt et equius iudi
catote:cum poſſit vnius forſitan et
deterioris ſnia ⁊ multos et maiores
in aliq̄ pte ſupare et iđ ea q̄ antea in
not[c] Emilij papiniani et ex Vlpia
no ⁊ paulo nec nō ⁊ marciano aſcri
pta ſunt.q̄ antea nullam vim obti
nebant.ptim ꝓpter honorē ſplendiſ
ſimi Papiniani non ſtatim reſpue
re[d] ſed ſi quid ex his ad repletionez
ſummi ingenij papi.laborū vel inter
pretationē neceſſariū eſſe ꝓſpexeris
et hic ponere legis vicem obtinens
non moremini.vt oēs qui relati fue
rint in hoc codice prudētiſſimi viri.
habeant autoritatem tanq̄ ſi ⁊ eorū
ſtudia ex principalib⸫ cōſtitutionib⸫
profecta.⁊ a nro diuino fuerint ore
profuſa ¶ Omnia[e] enim nra meri
to facim⸫.qꝛ ex nobis omnis ei⸫ im
partieꝰ autoritas nam qui nō in ſub
tiliter[f] factum emendat laudabilior
eſt eo qui primus inuenit ¶ Sed hꝰ
ſtudioſuz vob eſſe volum⸫.vt ſi q̄d
in veterib⸫ nō bn̄ poſituz libris inue
niatis.vel aliqđ ſuperfluū vel min⸫
ꝑfectum ſupervacua longitudin e ſe
mota.⁊ qđ impfectū eſt repleatis ⁊
omne op⸫ moderatū ⁊ quā pulcher
rimū oſtendatis. ¶ Hoc etiaz nihil
ominus obſeruando vt ſi aliquid i
veterib⸫ legib⸫ vel ꝯſtitutionibus q̄s
antiqui in ſuis libris poſuerunt nō
recte[g] ſcriptum inueniatis.hoc re for
metis ⁊ ordini moderato tradatis.
vt hꝰ videaꝰ eſſe verū ⁊ optimū ⁊ q̄ſi
ab initio ſcriptū.qđ a nob electum
⁊ ibi poſitum fuerit:⁊ nemo ex ꝯpa
ratione veteris voluminis q̄ſi vitio
ſam ſcripturaz arguere audeat.cum
enim lege antiqua q̄ regia nuncupa
tur omne ius omniſq3 poteſtas po
puli romani in impatoriam tranſla
ta[h] ſint poteſtatem ¶ Nos vo ſan
ctionē omnez non diuiſim⸫ in alias
⁊ alias ꝯditorū ptes ſed totaz nram
eſſe volum⸫.ne quid poſſit antiqui
tas nris legib⸫ abrogare.et interim
volum⸫ eadez oia cum repoſita ſunt
obtinere.vt ſi aliter fuerant apđ ve
teres conſcripta in contrarium au
tem in compoſitione inueniantur
nulluz crimen ſcripture imputetur.
ſed noſtre electioni hoc aſcribatur.
¶ Nulla itaq3 in omnibus predicti
codicis membris antinomia.ſic eni

a vetuſtate greco vocabulo nuncu
patur.aliquem ſibi vendicet locuz:
ſed ſit vna concordia.vna ꝯſequen
tia aduerſario[i] nemine conſtituto.
ſed et ſimilitudinem ſm quod dic
tum eſt.ab huiuſmodi conſumatio
ne voluminis exulare.et ea que ſacra
tiſſimis conſtitutionibus quas in
codicem noſtrum redigimus cauta
ſunt.iterum poni ex veteri iure non
concedimus.cum diualium conſti
tutionum ſanctio ſufficit ad eorum
autoritatē niſi forte vel propter eo
rum diuiſionem.vel propter reple
tionem.vel propter pleniorez inda
ginem.hoc contigerit.⁊ hoc tamen
per raro ne ex continuatione huiuſ
modi lapſus oriatur aliquid in tali
prato ſpinoſum ¶ Sed et ſi que le
ges in veteribus libris poſite.iaz in
deſuetudinem abierunt.nullo mo
do eaſdem vobis ponere permittim⸫
cum hec tantummodo obtinere vo
lumus.que vel iudiciorum frequen
tiſſimus ordo exercuit.vel longa cō
ſuetudo huius alme.vrbis compro
bauit.ſm ſaluū Iuliani ſcripturaz
que iudicat debere omnes ciuitates
conſuetudinem rome[k] ſequi et lege
re.que caput eſt orbis terrarum.nō
ipſam alias ciuitates.romaz aut in
telligendum eſt non ſolum veterez.
ſed ⁊ regiam noſtram que deo propi
tio cum melioribus condita eſt au
gurijs ¶ Ideoq3 iubemus duobus
iſtis codicib⸫ omnia gubernari vno
conſtitutionuz.altero iuris enuclea
ti.et futuro codice[m] componēdi.vl
ſi quid aliud a nobis fuit promul
gatum.inſtitutionum vicem obti
nens[n] vt rudis anim⸫ ſtudioſi.ſim
plicib⸫ enutritus facilius ad altio
ris prudentie redigatur ſcientiam:
noſtram autem conſummationem
que a vobis deo annuente componi
tur.digeſtorum ſeu pandectaruz no
men habere ſancimus.nullis iuriſ
peritis in poſterum audentibus cō
mentarios[o] illi applicare.et verboſi
tate ſua ſupradicti codicis compen
dium confundere.quemadmodum
et in antiquioribus temporibus fa
ctum eſt.cum per contrarias interp
tantium ſententias totum ius pene
conturbatum eſt.ſed et ſufficiat per
indices tantummodo et titulorum
ſubtilitatem.que paratithica nun
cupatur quedam admonitoria[p] eis
facere nullo ex interpretatione[q] eo
rum vicio oriundo ¶ Ne autem per
ſcripturam aliquam fiat in poſteruz
dubitatio iubemus non per ſigno
rum captiones ⁊ compendioſa eni
gmata.que multas per ſe et per ſuuz
vitiuz antinomias induxerunt.eiuſ
dem codicis textum conſcribi.etiam
ſi numerus librorum ſignificatur[r]

tertiam ſed ſuperior
§.q̄ ad ordinationez
h ¶ Tranſlata.id ē
ꝯceſſa.vt.ff.de of.ei⸫
cui man.ē iur.l.i.i.ſi.
i ¶ Aduerſario no
ta nullum ꝯtrariuz.
vel ſimile in legibus
reperiri.vt.j.l.pri.§.
contrarium.
k ¶ Rome ſeq̄ vt ⁊
ff.de le et ſe.cō.de qui
bus.Item nota ro
mam.caput orbis.
l ¶ Codicibus.i.co
dice et.ff.
m ¶ Codice.id ē di
geſto:
n ¶ Obtinens.idez
repete iubemus.

d ¶ Reſpuere vel iđ
e ¶ Omnia.enī no.
omnia enim ⁊c̄.
f ¶ Subtiliꝰ.ſi ha
bes nō ſubtiliꝰ dic ſi
ſubtiliꝰ factū q̄ non
emendat ⁊c̄.ſi habes
non in ſubtiliter dic
emendat nō inſubti
liter ſed ſubtiliꝰ ſic.
⁊.ff.de hre.iſti.l.i.§.q̄
g ¶ Recte q̄ ad ſen

o ¶ Cōmentarios.
ſcz faciendo et addē
do nouas leges non
autem prohibet expo
ni iſtas.ſed verius ē
q[r] reprobz vt ſtatim
ponit.

p ¶ A[d]monitoria. ſ. ſigna annotationis q[ue] tenent vicē concordantiarum.
q ¶ Ex interpretatōe. de q[uo] dixi. §. de le. 1 cō. l. i.
r ¶ Significat. q[uod] dicit forte iul. li. x. continue. n. dz ſcribi.
s ¶ Codex. i. digeſtū
t ¶ Digeſtus. ſ. factus.

aut aliud quicq[ue]. nec enim per ſpecialia ſigna numerorum manifeſtari: ſed per litterarum conſequentiā explanari concedimus. omnia igitur deo placito facere tua prudentia vna cum alijs facundiſſimis ſtudeat: 1 tam ſubtili q[uam] celerrimo fini tradere. vt codex[s] conſumatus 1 in quinquaginta libros digeſtus[t] nobis offeratur in maximam 1 eternam rei memoriam. deiq[ue] omnipotentis prudentiam augmentum: noſtri imperij noſtriq[ue] miniſterij gloriā.

¶ Imperator Flauius Juſti. ad ſenatū 1 oēs populos.

Tanta[v] circa nos diuine humanitatis eſt prudentia vt ſemper eternis liberalitatibus nos ſuſtentare dignetur. poſt bella enim parthica eterna pace ſopita poſtq[ue] vandalicam gentem ere ptam chartaginem immo magis omnem libiam romano imperio iterum ſociatam 1 leges antiquas iam ſenio 1 grauatas p[er] noſtram vigilantiam p[re]buit in nouam pulchritudinem: p[er] moderatum peruenire compendium quod nemo ante noſtrum imperiū nunquā ſperauit. neq[ue] humano ingenio poſſibile eſſe penitus exiſtimauit. ¶ Erat. n. mirabile romanā ſanctionē ab vrbe condita vſq[ue] ad noſtri imperij tpa q[ue][x] pene in mille 1 q[ua]dringē tos ānos decurrūt. inteſtinis preliis vacillantē[y] hocq[ue] 1 imperiales conſtitutiones extendentem[z] in vnam reducere conſonantiam. vt nihil neq[ue] contrariū[3] neq[ue] idem neq[ue] ſimile in ea inueniatur. 1 ne gemine leges p[ro] rebus ſingulis poſite vſq[ue] appareant. namq[ue] hoc celeſtis quidem prudentie peculiare fuit humane vero imbecillitati nullo mō poſſibile. ¶ Nos itaq[ue] more ſolito ad immortalitatis reſpeximus preſidium[a] 1 ſummo numine inuocato deū auctorem 1 totius operis preſulem fieri optauimus. omne ſtudium tribuniano viro excelſo magiſtro officiorum 1 exqueſtori ſacri noſtri palatij 1 conſuli credidimus. eiq[ue] omne miniſteriū huiuſmōi ordinatōis impoſuimus vt ipſe vna cū alijs illuſtribus viris noſtrū deſideriū impleret. Et noſtra q[uo]q[ue] maieſtas ſemper inueſtigando 1 ſcrutando ea que ab his componebantur. quicquid dubium 1 incertum inueniebatur cum numine celeſti recte emendabāt 1 in competentē formam redigebat. ¶ Omnia igitur confecta ſunt dn̄o 1 deo noſtro ieſu xp̄o poſſibilitatē tam nobis q[uam] noſtris in hoc ſatellitibus preſtante. 1 principales quidē conſtitutiōes duodecim libris digeſtas etiam ante in codicē noſtro nomine preſulgētē contulimus. poſtea vero maximū opus aggredientes ipſa vetuſtatis ſtudioſiſſima opera iam pene confuſa 1 diſſoluta eidē viro excelſo permiſimus tam colligere q[uam] certo moderamini tradere. ſed cū omnia percūctamur a prefato viro excelſo ſuggeſtū eſt duo pene milia librorum eſſe conſcripta: 1 plus quā tricieſcentū milia[b] verſuum a veteribus effuſa q[ue] neceſſe ē omnia 1 legere 1 preſeruari. 1 ex his ſi quid optimū fuiſſet eligere. qd̄ celeſti fulgore 1 ſumme trinitatis fauore confectū ē. ſm̄ noſtra mandata q[ue] ab initio ad memoratū virum excellum fecimus 1 in quinquaginta libros oē qd̄ vtiliſſimū erat collectum ē 1 oēs ambiguitates decīſe ſunt nullo ſeditioſo relicto nemeq[ue] 1 impoſuimus libris digeſtorum ſeu pandectarum. quia oēs diſputationes 1 deciſiones in ſe habeant legittimas. nam qd̄ vndiq[ue] fuit collectū h[oc] in ſinus ſuos receperūt[c] in centum quinquaginta pene milia verſuū totū opus conſumantes 1 in ſeptem partes eos[d] digeſſimus nō perperā neq[ue] ſine rōne ſz in numerorum naturam[e] 1 artem[f] reſpicientes 1 conſentaneam eis diuiſionem partium conſtituentes. ¶ Igitur prima quidē pars totius compoſitionis que greco vocabulo prota nuncupatur in quattuor libros repoſita ē. ¶ Scd̄a aūt articulus. vij. libros hz qui de iudicijs appellantur. ¶ In tertia vero congregatōe omia q[ue] de rebus nominatur conſulimus octo libris eis deputatis. ¶ Quartus aūt locus qui 1 totius compoſitōis q[ua]ſi quidā inuenitur vmbilicus reliquos octo libros ſuſcepit. in quibus omnia q[ue] ad hypothecam ptinēt repoſita ſunt vt nō a pignoratitia actione in libris de rebus poſita multum diſtarēt. alio libro eidē inſerto volumini qui edilium ediliciū 1 redibitoriā actōz 1 duple ſtipulationē que de euictionibus compoſita ē ptinet. q[uia] hec omia titulis emptionū 1 venditionū conſentanea ſunt 1 predicte actiōes q[ua]ſi pediſſequa illarum ab initio proceſſerunt in vetuſtioris quidem edicti ordinatōe in loca deuia 1 multo diſtantia deuagantes p[er] noſtram autē prudentiam[h] his cōgregate. cum oportuerat ea q[ue] de eodem pene loquuntur in confinio ponere alius itaq[ue] liber poſt duos primos nobis excogitatus eſt de vſuris et traiectitijs pecunijs. 1 de inſtrumētis 1 teſtibus. 1 de probationibus necnon preſumptionibus et memorati tres ſingulares libri iuxta compoſitionem de rebus poſiti ſunt poſt hoc ſi qua de ſponſalibus 1 nuptijs vel dotibus legibus dicta ſunt repoſuimus. tribus librorum voluminibus ea concludētes. de tutelis autem 1 curationibus geminos cōſcripſimus 1 memoratā ordinatōez octo librorum mediam totius operis repoſuimus. oia vndiq[ue] tā vti

u[v] Tanta q[ue]. ſcilicet pa
t ¶ Vacillā tē. ſ. ſanctiōez. 1 vocat tā imperatorū q[uam] aliorum legez ſanctionem
y ¶ Extēdētē. repete ſanctiōez.
3 ¶ Contrariū. neq[ue] idē niſi ſimilitudine adi

iuuet. vt. §. l. pr. §. nul la. 1 de no. co. fa. §. i.
a ¶ Preſidiū. i. deū q[ui] ē preſidiū mortuis.
b ¶ Cētena milia verſuū. verſus appellat leges vel rūſa.
c ¶ Receperūt. ſ. digeſta.
d ¶ Eos. ſ. verſus.
e ¶ Naturā 1 artē. conſtat enim ex digmoribus partibus. ſ. tribus 1 ſic trinitate. 1 q[ua]ttuor 1 ſic q[ua]ttuor elementis. 1 incipit hic liber digeſtorum diuidere.

f ¶ Eis. ſ. verſibus
g ¶ Prouidētiā. i. digeſtorum compilatōez.
a ¶ Continētē. ſ. coordinationem.

b ¶ Qui.ſ.articulꝰ
ſextaiꝫ libri et adijci
untur.
c ¶ Narratio ſub
audi adiungatur.
d ¶ Trebelliani re
pete.ſ.narratio adiū
gatur.
e ¶ Reſpuentes.ſcꝫ
nos.

liſſima ꝗꝫ pulcherrima iura continē
tem. ¶ Quintus autem exorit nobꝭ
digeſtorum articulus.in quo de te
ſtis vel codicillis tam priuatorum
ꝗꝫ militũ.omne quicquid antiqui
tus dictum eſt.inueniat quis depo
ſitum.quibꝰ de teſtamentis appellat
de legatis āt ⁊ fideicōmiſſis quinqꝫ
librorũ numerus aggregatus eſt.
cumqꝫ nihil tam peculiare fuerat. ꝗꝫ
vt legatis quidē legis falcidie.na r
ratio fideicōmiſſis autem ſenatuſ
conſulti trebelliani ſingulis libris
vtereqꝫ eorum applicatis. tota pars
quinta in nouem libros coadunata
eſt. ſolum autem ſenatuſconſultū
trebellianum ponendum eſſe exiſti
mamus.captioſas etenim. et ipſis
veteribus odioſas pegaſiani ſena
tuſconſulti ambages.et vtriuſqꝫ ſe
natus ad ſe taꝫ ſuperuacuas ꝗꝫ ſcru
puloſas aduerſitates reſpuētes. to
tum ius ſuper his poſitum trebelli
ano ſenatuſconſulto adiudicauimꝰ
ſed in his nihil de caducis a nobis
memoratum eſt.ne cauſa que in re
bus non proſpere geſtis et triſtibuſ
temporibus romanis increpuit.ca
lamitatibus bello coaleſcens ciui
li in noſtris remanet temporibus.
que fauor celeſtis et pacis vigor fir
mabit.⁊ ſuper omnes gentes in bel
licis victorijs poſuit.ne luctuoſum
monumētum leta ſecula inumbra
re concedatur. ¶ Sexta deinde ps
digeſtorum exoritur in quibus om
nes bonorum poſſeſſiōes poſite ſūt
que tam ad ingenuos ꝗꝫ ad liberti
nos reſpiciunt. et iusꝰ omne quod
de gradibus affinitatibus deſcendit
legitimeqꝫ hereditatis. et omnis
ab inteſtato ſucceſſio. et tertullianū
et orphicianum ſenatuſconſultum.
ex quibus matres et filij inuicem ſi
bi heredes exiſtunt. in geminos li
bros contulimus.bonorum poſſeſ
ſionis multitudinem in compendi
oſum et manifeſtiſſimum ordinem
concludentes.poſt hec ea que d ope
ris noui nunciationibus. damniqꝫ
infecti.et pro edificijs dirutis.et eo
rum inſidijs.et que de aqua pluuia
li arcenda.veteribus autoribus pla
cita ſunt.necnon de publicanis ⁊ do
nationibus tam inter viuos quam
mortis cauſa conficiendis.cauta le
gibus inuenimus.in librum ſingu
laremqꝫ deduximus. de manumiſſio
nibus autem et de liberali cauſa ali
us liber reſpondit quemadmoduꝫ
et de acquiſitione tā domini ꝗꝫ poſ
ſeſſionis.et titulis qui eaꝫ inducūt.
multe et varie lectiones vniſunt in
ſerte volumini.alio libro deputato
his qui iudicati vel in iure confeſſi
ſunt et de bonorum detentionibus.

¶ Monumentuꝫ
ſcꝫ memoria.
¶ Ius repete po
ſitum.
¶ Regulariter. h
apparet quod regule
iuris ſunt de digeſto
¶ Perfectus. ſ. li
ber.
¶ Extendētem. ſ.
docentem.

et de venditionibus.et vt ne quid
in fraudem creditorum fiat. poſtqꝫ
hec omia interdicta glomerata ſūt.
et deinceps exceptiones.et de tem
porum prolixitatibus. et de obliga
tionibus.et actionibus liber item
ſingularis extenditur.vt prefata ſe
xta pars totius digeſtorum volu
minis octo libris diffiniat. ¶ Se
ptimus autē et nouiſſimus articu
lus digeſtorum ſex libris formatus
eſt.quo de ſtipulationibus ⁊ de fide
iuſſoribus et mandatoribus.necnō
nouationibus et ſolutionibus.⁊ ac
ceptilationibus. et de pretorijs ſti
pulationibus.omne quidē ius in
uenitur.in gemino volumine inſcri
ptum eſſe. quod in libris antiquis
nec numerari poſſibile fuit. et poſt
hoc duo ſtribiles libri poſiti ſūt pro
delictis priuatis extraordinarijs.nec
non publicis criminibus. qui om
nem continent ſeueritatem penarū
ꝗꝫ atrocitatem. quibus permixti
ſunt: et ea que audacibus homini
bus cauta ſunt.qui ſe celare conan
tur.et contumaces exiſtunt. et de pe
nis que condemnatis infliguntur
vel conceduntur.necnon de eorum
ſubſtantijs.liber [illegible] ſingularis
pro appellationibus nobis excogita
tus eſt contra ſententias tam ciui
les ꝗꝫ criminales cauſas finientes.
cetera autem omnia que de munici
palibus vel publicis operibus vel
nundinis et pollicitatōibꝰ ac diuer
ſis cognitionibus et cenſibus. vel
ſignificatione verborum a veteri
bus inuenta ſunt. queqꝫ regulari
terꝰ diffinita.in ſe recipit quinqua
geſimus totius conſumationis per
fectus. ¶ Que omnia cōfecta ſunt
per virum excelſum necnon pruden
tiſſimum magiſtrum exqueſtorem
et conſulem.tribunianum.qui ſimi
liter eloquentie et legittime ſcien
tie artibus decoratus et in ipſis re
rum experimentis emicuit. nihilqꝫ
maius nec carius noſtris vnꝗꝫ iuſ
ſionibus duxit.necnon per alios vi
ros magnificos et ſtudioſiſſimos p
fecta ſunt.id eſt conſtantinum virū
illuſtrem comitem ſacrarum largiti
onum et magiſtrum ſcrinij librorū
ſacrarumqꝫ cognitionum.qui ſem
per nobis ex bona opiniōe et gloria
ſeſe commendauit.necnon theophi
lum virum illuſtrem magiſtrum iu
riſperitum in hac ſplendiſſima ciui
tate.laudabiliter optimam legū gu
bernationem extendentem et doro
theum virum illuſtrem et facundiſ
ſimum queſtorem quidem in beri
thenſiū ſplēdidiſſima ciuitate.leges
diſcipulis tradentē propter eiꝰ opti
mā opinionē ⁊ gloriā ad nos dedu

l ¶ Scriptū eſt. hic
no.vt.s.l.pri.§.omīa
enim ⁊c.
m ¶ Sed cuꝫ. nūc
mandat inſtitutiōeſ
fieri.

n ¶ Tribus annis.
no.tribꝰ ānis factas
leges.qḋ facit ad id
qḋ notat.s. de inſti.
co.cōfir.in fi.iteꝫ no.
viliſſima pecūia poſ
ſe libros ꝯparari vt.
j.dꝫ qḋ hodie eſt fal
ſum.
o ¶ Si quid aūt.no
ta quedam bona ver
ba.

ximus pticipemq̃ eius operis feci-
mus. ſed anatolium virũ illuſtrem
magiſtrum qui ⁊ ipſe apud beriten-
ſes iuris interpres conſtitutus. ⁊ ad
hoc opus adiectus eſt vir ab antiq̃
ſtirpe legittima procedens. cum ⁊ pa
ter eius leontius ⁊ auus edoxus q̃
poſt patricium inclite recordatio-
nis queſtorem et anteceſſorem. et le
ontium virum glorioſiſſimum pre-
fertorium conſularem. atq̃ patrici-
um filium eius. optimam ſui memo
riam in legibus reliquerunt. necnõ
⁊ Cratinum virum illuſtrem ⁊ co-
mitem ſacrarum largitionum. ⁊ op
timum anteceſſorem huius alme vr
bis conſtitutum. qui omnes ad pre
dictum opus electi ſunt vna cum ſte
phano. mẽna proſdotio eutholimio
thimotheo leonide. leoncõ platone
Jacobo et conſtantino Johanne
viris prudentiſſimis qui patroni q̃
dem ſunt cauſarum apud maximã
ſedem prefecture. que orientalibus
pretorijs preſidet omnes autem ſue
virtutis teſtimoniumq̃ vndiq̃ ⁊ ac
cipientes ⁊ a nobis ad tanti operis
conſumationem electi ſunt. ⁊ cum
omnes in vnum conueniunt guber
nante tribuniano viro excelſo. vt tã
tum opus nobis autoribus poſſint
conficere deo propitio in quinqua
ginta libros opus conſummatum ẽ
¶ Tanta autem a nobis antiquita-
ti habita eſt reuerentia. vt nomina
prudentiũ taciturnitati tradere nul
lo modo patiamur. ſed vnuſquiſq̃
eorum qui autor legis fuit. noſtris
digeſtis inſcriptus eſt. hoc tantum
modo a nobis effecto. vt ſi quid in
legibus eorũm vel ſuperuacuum vl'
imperfectum aut minus idoneũ vi
ſum eſt. vel adiectionem vel diminu
tionem neceſſariam accipiat. ⁊ rectiſ
ſimis tradatur regulis. ⁊ in multis
ſimilibus vl' contrarijs quod recti9
habere apparebat hoc pro alijs om-
nibus poſitum eſt. vnaq̃ omnibus
auctoritate indulta vt quicquid ibi
ſcriptum eſt hoc noſtrum appareat.
⁊ ex noſtra voluntate compoſitum.
nemine audente comparare ea que
antiquitas habebat. is que noſtra au
toritas introduxit. quia multa ⁊ ma
xima ſunt. que propter vtilitatem re
rum transformata ſunt. adeo vt ſi
principalis conſtitutio fuerat in ve-
teribus libris relata neq̃ eis peper-
cimus. ſed ⁊ hanc corrigendam eſſe
putauimus. ⁊ in melius reſtauran-
dam nominibus ⁊ enim veteribus
relictis quicquid legum veritati de-
corum ⁊ neceſſariũ fuit. hoc noſtris
emendatiõibꝫ ſeruauimus. ⁊ prop
pter hanc cauſam ⁊ ſi quid inter eoſ
dubitabatur hoc iam in tutiſſimã
quietem peruenit nullo titubante re

licto. ¶ Sed cum proſpeximus q̃
ad portandam tantã ſapientie mo
lem non ſunt idonei homines ru-
des. ⁊ qui in primis legum veſtibul'
ſtant ⁊ intrare ad archana eorum p
perant. et aliam mediocrem erudit-
onem properandam eſſe cenſemus.
vt ſub ea colorati ⁊ quaſi primitijs
omnium imbuti poſſint ad penetra
lia eorum intrare ⁊ formam legum
pulcherrimam non cõniuentibus
oculis accipere ⁊ ideo tribuniano vi
ro excelſo qui ad totius operis gu-
bernationem electus eſt. nec nõ the-
ophilo ⁊ dorotheo viris illuſtribus
⁊ facundiſſimis anteceſſoribus ac-
cerſitis mandauimus. quatenus li-
bris quos veteres compoſuerunt.
qui prima legum argumenta conti-
nebant ⁊ inſtitutiones vocabantur
ſeparatim collectis quicquid ex his
vtile ⁊ aptiſſimum ⁊ vndiq̃ ſit eli-
matum ⁊ rebus que in preſenti euo
in vſu vertuntur conſentaneum in-
uenitur hoc capere ſtudeant. ⁊ in q̃t
tuor libros reponere ⁊ totius eru-
ditõnis prima fundamenta atq̃ ele
menta ponere quibus iuuenes ſuf-
fulti poſſint grauiora et perfectiora
legum ſcita ſuſtentare admonuim9
autem eos vt memores etiã noſtra
rum fiant conſtitutionum quas p
emendatione iuris promulgauim9
⁊ in confectione inſtitutionum etiã
eandem emendationem ponere nõ
morentur. vt ſit manifeſtũ ⁊ quid an
tea vacillabat ⁊ quid poſtea in ſtabi
litatem redactum eſt quod opus ab
his perfectum vt nobis oblatum ⁊
relictum eſt. prono ſuſcepimus aio.
⁊ noſtris ſenſibus non indignum
eſſe iudicauimus ⁊ predictos libroſ
conſtitutionum vicem habere iuſſi-
mus. qd' in oratione noſtra quã eis
libris prepoſuimus. apertius decla-
ratur. ¶ Omni igitur romani iuriſ
diſpoſitione compoſita et in tribus
voluminibus inſtitutionum ⁊ dige
ſtorum pandectarum. necnon cõſti
tutionum perfecta ⁊ tribus annis
conſummata que vt primum ſepara
ri ceperit neq̃ in totum decennium
compleri ſperabatur. omnipotenti
deo ⁊ hanc operam ad hominũ ſu-
ſtentationẽ pijs obtulimus animis
vberesq̃ gratias maxime diuinita-
ti reddidimus que nobis preſtitit ⁊
bella feliciter agere et honeſta pace
potiri ⁊ non tantum noſtro ſed etiã
omni euo tam inſtanti q̃ poſterioꝛ
leges optimas ponere. ¶ Omnibꝫ
itaq̃ hoĩbus eandem ſanctionẽ ma
nifeſtam facere neceſſarium eis pro
ſpeximus. vt ſit eis cognitum quã-
ta ↄfuſione ⁊ infinitate abſoluti in
q̃tã moderatõꝫ ⁊ legittimam veri-
tatẽ peruenerint legiſq̃ in poſterũ

habeāt tam di.ectas ꝗ compendio
ſas. omnibuſq; in promptu poſitas
et ad poſſidendi libros earum facili-
tatem idoneam. vt non mole diui-
tiarum expenſa poſſint homines ſu-
peruacua legum multitudinis adi-
piſci volumina ſed viliſſima pecūia
facilis eorum comparatio pateat tā
ditioribus ꝗ tenuioribus minimo
precio magna prudentia reparanda
¶ Si quid[o] autem in tanta legum
compoſitione que ab immēſo libro-
rum numero collecta eſt. ſimile forſi
tan raro inueniatur. nemo vitupe-
randum exiſtimet. ſed primum qui-
dem imbecillitati humane que na-
turaliter ineſt hoc inſcribat quia om
nium habere memoriam ⁊ penitus
in nullo peccare. diuinitatis magis
eſt ꝗ mortalitatis. quod et maiori-
bus dictum eſt. Inde ſciant ꝙ ſimi
litudo in quibuſdam et his breuiſſi
mis aſſumpta non inutilis ē et nec
citra noſtrum propoſitum hoc ſub-
ſecutum. aut enim ita lex neceſſaria
erat vt diuerſis titulis propter rez
cognitionem applicari eam oporte-
at. aut cum fuerat alijs diuerſis per
mixta. impoſſibile erat eam per par-
tes detrahi. ne totum confūdatur. ⁊
in iꝗ partibus in quibus perfectiſſi
me iuſſiones expoſite veterum fue-
rant. quod particulariter in eas fue-
rat ſparſum. hoc diuidere et ſepera-
re penitus erat inciuile. ne tam ſen-
ſus ꝗ aures legentium ex hoc ꝑtur
bentur. ¶ Similiq; modo ſi quid
principalibus conſtitutionibꝫ cau-
tum eſt. hoc in digeſtorum volumi-
ne poni nullo conceſſimus modo.
quaſi ꝯſtitutionum recitatione ſuf-
ficiente. niſi ⁊ hoc raro eiſdem cau
ſis quibus ſimilitudo aſſumpta eſt
¶ Contrarium[a] autem aliquod in
hoc codice[b] poſitum nullum locuz
ſibi vendicabit nec inuenitur: ſiq̄s
ſubtili animo diuerſitatis rationes
excutiet. ſed eſt aliquid nouum in-
uentum vel occulte poſitum. quod
diſſonantie querelaz diſſoluit: ⁊ ali-
am naturam inducit. diſcordie fineſ
effugientem ¶ Sz et ſi aliquid for
ſitan pretermiſſum eſt. quod in tan-
tis milibus quaſi in profundo poſi
tum latitabat. et cum idoneum fue-
rat poni. obſcuritate inuolutum ne
ceſſario derelictum eſt. quis hoc rep̄
hendere recto animo poſſit. primo
quidem propter ingenij mortal' exi-
guitatem. deinde propter ipſius rei
vitium. quod multis inutilitatibuſ
permixtum. nullam ſibi ad erudien
dum prebuit copiam. deinde qz mul
to vtilius[c] eſt pauca idonee effuge-
re. ꝗ multis inutilibus homines ꝑ
grauari ¶ Mirabile autem aliquid
ex his libris emerſit. ꝙ multitudo
antiqua preſente breuitate paucior
inuenitur. homines etenim qui an-
tea lites agebant licz multe leges po
ſite fuerant. tamē ex paucis lites ꝓ-
ferebāt. vel propter inopiam libro-
rum. quos comparare eis impoſſi-
bile erat. vel propter ipſam inſcitiaz
⁊ voluntatem iudicum. magiſq; le-
gittima autoritate lites dirimeban
tur. in preſenti autem conſumatiōe
noſtrorum digeſtorum ex tantis le-
ges collecte ſunt voluminibus quo
rum nomina et antiquiores homi-
nes. non dicimus neſciebant ſz nec
vnꝗ audiebant. que omnia collec-
ta ſunt ſubſtantia ampliſſima ꝯgre-
gata. vt egena quidez antiqua mul-
titudo inueniatur. opulētiſſima au-
tem breuitas noſtra efficiatur ¶ An
tique autem ſapientie librorū copiā
maxime tribunianus vir excellentiſ
ſimus prebuit. in quibus multi fue-
rant ⁊ ipſis eruditiſſimis hominibꝫ
incogniti. quibus omnibus perlec
tis quicquid ex his pulcherrimum
erat hoc ſemotum in optimam com
poſitionē noſtram peruenit. ſed hu
ius operis conditores non ſoluz ea
volumina perlegerunt ex quibꝫ le-
ges poſite ſunt. ſed etiam alia mul-
ta. qui nihil vel vtile vel nouum in
eis inuenientes. quod exceptuz no-
ſtris digeſtis applicarent optimo a
nimo reſpuerent ¶ Sed quia diui
ne[d] res quidem perfectiſſime ſunt.
humani vero iuris conditio ſemper
in infinitū decurrit. et nihil eſt in eo
quod ſtare poſſit perpetuo. multas
etenim formas edere natura nouas
deproperat. non deſperamus quedā
poſtea emergi negocia q̄ adhuc le-
gum laqueis non ſunt innodata. ſi
quid igitur tale contigerit. auguſtū
imploretur remedium quia ideo im-
perialem fortunaz rebus humanis
de' prepoſuit. vt poſſit omnia que
nouiter contingunt et emendare et
componere. et modis et regulis cō
petentibus tradere et hoc non pri-
mum a nobis dictum eſt. ſed ab an-
tiqua deſcendit proſapia. cum et ip-
ſe Julianus legum et edicti perpe-
tui ſubtiliſſimus conditor ſuis libris
hoc retulit. vt ſi quid imperfectum
inueniatur ab imperiali ſanctione h'
repleatur. et hoc non ipſe ſolus ſed
et diuus Adrianus in compoſitio-
ne edicti ⁊ ſenatuſconſulti quod eū
ſecutum eſt hic apertiſſime diffini-
uit. vt ſi quid in edicto poſitum nō
inueniatur hoc ad eius regulas eiuſq;
cōiecturas et imitationes poſſit no-
ua conſtituere autoritas ¶ Hec igi
tur omnia ſcientes patres conſcrip
ti. ⁊ omnes orbis terrarum homīes
gratias quidem ampliſſimas agite
ſumme diuinitati. que noſtris tempo

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

nibus tam ſaluberrimum opus ſertauit. quo enim antiquitas digna diuino non eſt viſa iudicio. hoc noſtris temporibus indultum eſt. has itaqꝫ leges ⁊ adorate ⁊ obſeruate. oībus antiquioribus quieſcentibus. nemoqꝫ veſtrum audeat vel comparare eas prioribus. vel ſi quid diſſonans in vtroqꝫ eſt: requirere: quia omne quod hic poſituz eſt hoc vnicum ⁊ ſolum obſeruari cenſemus. nec in iudicio nec in alio certamine vbi leges neceſſarie ſunt. ex aliis libris niſi ab eiſdem inſtitutionibus noſtriſqꝫ digeſtis et conſtitutionibus. a nobis compoſitis vel promulgatis aliquid vel recitare vel oſtendere conetur. niſi temerator velit falſitatis crimini ſubiectus. vna cum iudice qui ei audientiam accomodauerit penis grauiſſimis laborare. ¶ Ne autem incognitum fiat vobis ex quibus veterum libris hec conſumatio ordinata eſt. iuſſimus ⁊ hoc in premordiis digeſtorum noſtrorum inſcribi. vt manifeſtiſſimum ſit ex quibus legiſlatoribus quibuſqꝫ libris eorum et quot milibus hoc iuſticie romane templuz edificatum eſt. legiſlatores autem vel commentatores eos eligimus. qui digni tanto opere fuerant. et quos anteriores piiſſimi principes admittere non ſunt indignati. omnibus vnis dignitatis apice impartito. nec ſibi quodam aliquam prerogatiuam vendicante. cum enim conſtitutionum vices ⁊ has leges obtinere cenſuimus quaſi ex nobis promulgatas: quod amplius aut minus in quibuſdam eſſe intelligatur. quum vna dignitas vna poteſtas omnibus eſt indulta. hoc autē quod ab initio nobis viſum eſt. cuz hoc opus fieri deo annuente mandabamus. tempeſtiuum nobis eſſe videtur ⁊ in preſenti ſancire. vt nemo neqꝫ eorum qui in preſenti iuriſperitiam habent. nec qui poſtea fuerint. audeant commentarios his legibus annectere. niſi tantum ſi velint eas in grecam vocem tranſformare ſub eodem ordine eadem conſequentia ſub qua voces romane poſite ſunt. hoc qđ greci. katapoda dicunt. ⁊ ſi quid forſitan per titulorum ſubtilitatem adnotare maluerint. ⁊ ea que paratithica nuncupātur[c] componere. alias autem leguz interpretatiōes immo magis peruerſiones eas tractare nō concedimus ne verboſitas eorū aliquod legibus noſtris afferat ex confuſione dedecus quod in antiquis edicti perpetui commentatoribus factum eſt. q̄ opus moderate confectuz. huc atqꝫ illuc in diuerſas ſententias producentes. in infinitum detraxerunt. vt pene omnem romanam ſanctionez eſſe confuſam[f] quod ſi non paſſi ſumus quemadmodum poſteritatis admittatur vana diſcordia. ¶ Si quid autem tale facere auſi fuerint ipſi quidem falſitatis rei conſtituātur volumina autem eorum omnino corrumpatur. ¶ Si quid vero vt ſupra dictum eſt ambiguum fuerit viſum. hoc ad imperiale culmen per iudices referatur. ⁊ ex autoritate auguſta manifeſtetur. cui ſolum conceſſum eſt condere leges ⁊ interpretari. ¶ Eandem penam falſitatis conſtituimus ⁊ aduerſus eos q̄ in poſterum leges noſtras per ſignorum obſcuritates auſi fuerint cōſcribere. omnia em̄ nomina prudentium ⁊ titulos ⁊ librorū numeros p conſequentias litterarū volum⁹ nō per ſigna manifeſtari. ita vt qui talem librum ſibi comparauerit. i quo ſigna poſita ſunt in qualemcunqꝫ[g] locum libri vel voluminis ſciat inutilem ſe eſſe codicꝫ dominū. ¶ Neqꝫ em̄ licentiam aperimus ex tali codice in iudicium aliquid recitari. qui in quacunqꝫ ſua parte ſignorū habet maliciam. ipſe autem librarius qui eas inſcribere auſus fuerit. non ſolum criminali pena ſecundum qđ dictum eſt plectetur. ſed etiam libri extimationem in duplum domino reddat. et ſi ipſe dominus ignorāſ talem librum vel comparauerit vl̄ confici curauerit: quod ⁊ antea a nobis diſpoſitum eſt inſtitutione quā ad legum profeſſores demiſimus. leges autem noſtras que in his codicibus. vel inſtitutionum. ſed elementorum. et digeſtorum vel pandectarum poſuimus. ſuum obtinere robur ex noſtro tertio[a] feliciſſimo ſancimus conſulatu. preſentis duodecime[b] indictionis tertio kalendas ianuarias. in omne euum valituras. vna cum noſtris cōſtitutionibus pollentes. ⁊ ſuum vigorem in iudiciis oſtendentes in oībus cauſis ſiue que poſtea emerſerint. ſiue i iudiciis adhuc pendentibus. nec eas iudicialis vel amicabilis forma compeſcuit. que etenim tam vel iudiciali ſententia finita ſunt vel amicabili ſopita pacto. hec reſuſcitari nullo volumus modo. ¶ Bene autē perauimus in tertio noſtro conſulatu. ⁊ has leges edere. q2 maximi dei ⁊ domini noſtri ieſu chriſti auxiliuz feliciſſimum euū noſtre reipublice donauit. cum in hunc ⁊ bella parthica abolita ſunt ⁊ quieti ppetue tradita. et tertia pars totius mundi nobis accreuit. poſt europam enim et aſiam ⁊ tota libia noſtro imperio adiūcta eſt. et tanto operi legum caput

a ¶ Cōtrariū nota.
b ¶ Codice. i. digeſto
c ¶ Vnd'. no. ⁊ i auc. de refer. col. ij. ⁊ i auc. de tabel. §. ij. col. v. ⁊ i decre. xviij. di. c. tales.
d ¶ Sz q2 diuie no.
e ¶ Nūcupant. ſ. ex pri. i fi. ꝯ. vl' dic vt ibi notat.
f ¶ Cōfuſā. ſ. facerēt
g ¶ In q̄lemcūqꝫ locū. no. totū falſū eſſe rōne ptis ſic. ff. de fur. l. vulgaris. §. q̄ꝫ tā vas ad ſilla. ⁊ l. iiij. §. ſi q̄s tabulas. ſꝫ dic ꝯ in iſtrumētis. vt. j. de trāſ. l. ſi ex falſis.
h ¶ Duodecime indictiōis. a. d no. co. ꝯ. in fi. ꝯ ſo. vt ibi.
i ¶ De iuris ⁊ fa. ig. q2 in p̄dictis iuribus q̄ſꝫ errat ⁊ ni factis iō de hoc ponit.

Q Uāuis age reso miles. i. defēderes. ſic ff. de edē. l. i. ⁊ de re iudi. ſepe. ſic. ecōtra. j. d teſti. l. i. vl' ppie. q2 q̄ excipit agitat. vt. ff. d exce. l. i. nā reus in exceptiōe eſt actor

l ¶ Armate. milites nros ⁊c. ⁊ vt. j. de iure deli. l. fi. in pn. ſꝫ q̄d ſi ruſtic⁹. Rn̄. idē ſi n̄ potuit ꝯſulere pitiores vt. ff. e. regla. §. ſꝫ iur. aliō i aliis. vt. j. ſniaz reſcin. nō poſ. l. pemptorias.
m ¶ Allegatiōes. i. exceptiōes. ſ. pēptorias
n ¶ Permitto. ipſo iure. aliꝫ p reſti. in integrum.
o ¶ Ex ſnīa. ſ. actōe i factū q̄ orit' ex ſnīa. vt. j. de re. cre. l. ſi mori
p ¶ Vn tria p miliſte faciūt. q2 miles q̄ certat de dāno vitando. ⁊ q2 re⁹. duo ꝯ eū. ſ. res iudicata. ⁊ iuriſ igrātia. Itē no. ꝗ ca ſum vbi pemptoria poſt ſniam opponit. ſcōs. ff. de re. iudi. neſcenius. §. fi. Terti⁹. ff. de fideiuſſo. fideiuſſores. §. idē. Rn̄. ali⁹. ff. ad mace. tā ⁊ ſi. q̄nt⁹. j. de pcu. nez. ſerti⁹. ff. de mi. l. minor xxv. an. omiſſā. ali⁹. ff. ſol'. via. lex diuerſo. §. fi. Ali⁹ vbicūqꝫ dico iudiciū nullū fuiſſe. q2 iudex icompetēs v' ex cōicatus. vt. j. q̄n pu. non eſt ne. p totū. ⁊. j. ſi. a nō cōpe. iu. p totū. ſꝫ i ꝯrie dicat' exceptio ꝗ cāu. ⁊ i falſo pcu. cū nullū ſit iudiciū. vt

dicta. l. ſꝫ al's nō pter iſtos cāus poſt ſniaz opponi non pōt. vt. j. ſniam reſcin. nō poſ. l. pemptoria. de dilatoria dic. vt. j. de pba. l. exceptiones.
q ¶ Cū igrātia. non poſſis o fili.
r ¶ Deſideras. imo videt' audiri. j. d' ipudi. he. l. fi. q̄ eſt ꝯ. ſo. illud i pēna. ꝗ in mīna ꝗ nō placet. q2 ⁊ i mīna videt' admitti poſſe poſt renūciatōz. vt ff. ad tertu. l. filiꝗ. §. i q̄ ē ꝯ ſo. refert an renūciet vel ꝗ an dicat. nō adeo. q2 magis differt tūc. vt. ar. j. vn̄ li. l. fi. vl' hic pterierat ān⁹ j. quē. p. l. iſtā potuerit adire filiꝗ. ⁊ iō dic ſera pce. tu dic q2 ꝗ a li⁹ adiuerat ibi nō. ar. ff. de mi. q2 ſi mior. §. ſceuola. ⁊. ff. de ſucce. ed. l. i. §. ſꝫ videndū. ⁊ dicta. l. j. de repu. he. l. fi. ⁊ no. tria. facē ꝯ iſtū. q2 maior. ⁊ q2 ius igrauit. ⁊ q2 de lucro certat.

S I emācipata ſec⁹ ſi nō emācipata. q2 tūc ētie niū audit'. vt. j. de rep. he. l. fi. q̄ eſt ꝯ. i mo voluit ꝗ iure proprio. itē qđ tria faciūt ꝯ iſtā. q2 maior. q2 de lucro certat. quia i iure certauit.

t ¶ Mult' rōnib⁹. cū potuiſti ꝯſulere pitiores. al's ſec⁹. vt. ff. de bo. poſ. i bonorz. ſꝫ vl' q2 iuriſ igrātia nō obſit i dānis vitādis. vt. ff. e. iuriſ. ⁊. l. error. ꝗ āt ē dānū cū ptis hereditas ſit debita filio. vt. j. de e. l. fi. §. pe. ſꝫ ꝗ n̄. nō eſt debita. ſꝫ q̄ſi debita. vt. j. de cu. fu. l. fi. §. i. ⁊ ſic nō ē vere dānū. Itē admitti pōt ex alio capite q2 renūciatio nocet tm̄ in illa q̄ ſibi tūc cōpetebat. ſ. vn̄ liberi. vt. ff. d ſuc. edict. l. i. §. ſed videndum.

S I poſt diuiſionem factam. ſ. ſine iudice.

b Tibi filio. heredi inſtituto in teſtamento non ſolenni cũ quodam extraneo
c Compabit᷑. q̃n habebas totum ab inteſtato.
d Fide veri. quia eſt falſum
e Non poſſe. q2 minus ſolẽne. ⁊ ſic no. ꝙ ſtat᷑ teſtõ ⁊ pſumitur ſolenne donec ꝯ ꝓbet᷑
f Obtineas. ꝯ ẽ. ff. fa. her. cum putarem vbi poſt ſniam nõ retractat᷑ diuiſio etiã ſi nõ erat coheres. ſo. ibi cum iudice hic ſiñ iudice fuit facta diuiſio vt ibi in fi. Iteꝝ ꝯ. j. de teſta. l. ñ dubiũ. §. fi. So. vt ibi Item vidoꝛ nullo mõ reperi eo caſu cũ fuit nõ ſolenne. naturalꝛ enĩ erat debitum qđ ſolutum ꝑ ignorantiã iuris non repetitur. vt. ſ. e. ſi quiſ. tñ. ẜm quoſdam extraneis naturaliter debent᷑ legata ex non ſolenni voluntate. non autem heredes inter ſe tali obligatõe tenent᷑. qđ nõ placet. quia ſicut cuꝫ eſt ſolenne obligant᷑ inter ſe ciuiliter ⁊ naturaliter. ſic cuꝫ nõ ſolẽne dñt naturalꝛ obligari. vt video in ſtipulatõne que ibi eſt ſolennis naſcit᷑ ciuil’ ⁊ natural’ obligatio. vbi ꝟo non ſolennis natural’ tñ naſcitur. dic ergo ꝙ hic fuit error facti non iuriſ. credebat enĩ teſtamẽtuꝫ hẽre. vij. ſigilla cuꝫ ñ hẽret niſi ſex. forte oſtendebatur ei quaſi eſſent. vij. ⁊ ſic ex ꝓbabili ignorantia facti ſolutũ repetit᷑. vt. ff. ad mace. l. fi. ſed q̃a actõne repetit᷑. Rñ. illam medietatẽ medietatis quam ei dedit credẽs eſſe accipientẽ rei ven. cum errãs dñium nõ mutauit. vt. ff. de cõ. cã da. dedi. §. pe. aliam ꝑ ꝯdi. inde. vel ſine cã. vt. ff. de ꝯdi. ſine cã. l. i. ſꝫ. P. dicebat hũc ñ tradidiſſe. ⁊ ideo dic᷑ obtineas. ſ. tu filius. i. retineas ẜm eum

impoſitum eſt. omniaq̃ȝ celeſtia do- na noſtro tercio ꝯſulatu indulta ſũt omẽs itaq̃ȝ iudices noſtri ꝑ ſua iuriſdictione eaſdem leges ſuſcipiant. et tam in ſuis iudicijs q̃ȝ in hac regia vrbe habeant ⁊ ꝓponant. ⁊ p̃cipue vir excelſus huius alme vrbis prefectus. cure aũt erit trib9 excelſis p̃fectis pretorio tam orientalis q̃ȝ illiricis necnon ⁊ libicis ꝑ ſuas autoritates omnib9 qui ſue iuriſdictõi ſuppoſiti ſunt eas manifeſtare

De iuris ⁊ facti[l] ignorantia

Imp. An. a. mari. militi

Quãuis cum cãm ageres[k] tuam ignorãtia iuris ꝓpt᷑ ſimplicitatẽ armate militie allegatõnes[m] ꝯpetẽtes omiſeris. tñ ſi nondũ ſatiſfeciſti ꝑmitto[n] tibi ſi ceperis ex ſnĩa[o] ꝯueniri. defenſiõib9 tuis vti[p] Idem. a. Iuliano

c Cum ignorãtia iuris excuſari facile ñ poſſis[q] ſi maioꝛ ãnis hereditati mẽis tue renunciaſti ſera p̃ce ſubuenire tibi deſideras[r].

Imp. Philip. a. marcel.

Si emãcipata[a] a p̃re itra ãnũ poſſeſſionẽ petere ceſſaſti: ꝑ tendere iuris ignorãtiã null[e] rõibus potes Imp. Diocle. ⁊ Maxi. aa. iuliano

Si poſt diuiſionẽ[a] factam teſtamẽti vicium in lucẽ emerſerit. ex his q̃ ꝑ ignorãtiã cõfecta ſunt. ꝑiudiciũ tibi[b] non cõparabitur[c] oſtẽde igit᷑ hoc apud rectorem viꝝ clariſſimũ amicum noſtrũ. teſtamentum vel fide veri[d] deficere. l’ iuris ratõe ſtare ñ poſſe[e] vt infirmata ſcripẜa q̃ teſtamẽti vice ꝓlata ẽ ſolidã ſucceſſionẽ obtineas[f]

Idem. aa. ⁊ cc. Marcello.

Cum falſa[g] demõſtratõe mutari ſub a veritatis minime poſſit. rñ dendo id[h] quod paternum erat ex maternis eſſe bonis nihil egiſti[i]

Idẽ. aa. ⁊ cc. Thauro ⁊ pollioni

Si non tranſactiõis[k] cã ſꝫ indebitã errore[l] facti olei mãteriam. vos archantico[m] ſtipulanti dare ſpopondiſſe rectoꝛ ani aduerterit, ꝑuincie. reddito[n] qđ debꝫ is reſidui[o] liberatõẽm condicentes[p] audiet.

Idẽ. aa. ⁊ ceſares zoe

Error facti[q] necdũ finito[r] negocio nec nocet[s] nã cã decisa

ꝓſumit᷑ ita eẽ niſi ꝯ ꝓbet᷑. vt. j. de erro. aduo. l. ij. ſed ad iſtã primam regulã ſunt ſignata ꝯria in primis. ff. de inter. ac. l. de etate. §. fi. ſed nõ ob. q2 ibi loquit᷑ q̃n dixit ex certa ſcia. tũc enĩ ita demũ lꝫ ei penitere ſi nulla captõ ſit actoris. ⁊ ſi eſt captio penitet añ litẽ ꝯte. Iteꝫ ſignatũ eſt ꝯ. ff. de ꝯfeſ. l. ſi is cũ quo. ſed ibi dicit ꝙ fuit cõfeſſus ex certa ſcia. vel ẽ ibi ſpeciale. q2 vidoꝛ ꝯfiteri q̃ſi ex traſactiõe cũ cõtenebat᷑ actõe q̃ creſcit ꝑ inficiatõeꝫ. Itẽ ꝯ dic᷑. ff. ad vel. l. ſi mulier in iure. vbi dic᷑ iuuari muliere errãtẽ ſenatus vell. ſed tñ. nõ negat᷑ ꝓbet q̃n h9 legis auxiliũ poſſit hẽre. vel dic ꝙ ibi vbi dicit extimauit ſe heredes credebat ſuũ creditorẽ. poſtea repit ꝙ nõ erat inuenit᷑ itercẽſiſſe. ſubuenit᷑ q̃ dẽ ei vl’ dic ꝙ erat iã ꝯ eã lata ſnĩa poſtq̃ȝ auxilium vel᷑. ꝯpetit adhuc ẽ ſignarũ. aliđ ꝯ. j. đ li. cã. l. iulem9. ſꝫ illđ eſt verũ quo ad p̃ſumptõꝫ ñ tñ nocet ſi ꝓbetur ꝯ iſta tñ ꝛ̃gula fallit in caſu. j. arbi. tu. l. fi. Idno. ꝙ dic᷑. ꝑ. ſecus eſſe in errore aduocati q̃ ñ ꝛ̃uocat᷑ niſi ifra triduũ. vt. j. de erro. aduo. l. fi. ⁊ induxit rõnẽ q2 melius p̃t q̃s errorem alienũ q̃ȝ ſuuꝫ reꝑhendere vt pꝫ in ludis de ſcachis. nã melius videt q̃ ibi aſſiſtit q̃ȝ qui ludit. ſꝫ niſi preceptores itelligũt aliter legẽ iſtã vt ibi dic᷑ cã. ⁊. j. de fideiuſ. l. iiij. ⁊. ff. de dona. l. ij. ⁊. ff. de nox. l. electõ. §. neq̃ȝ facti. pone caſum. ff. fa. herc᷑. cum putarem. Item in qualibet exceptõne etiam dilatoria que omiſſa ꝑ errorẽ facti poſſunt oꝑponi, poſt etiam litẽ ꝯteſtatõem. al’s pone, in debito ſoluto

a Dum falſa. hipothecaria cõueniebat᷑ filius in bonis maternis. ⁊ erat heres patris ⁊ matris.

h Id qđ paternũ. ſiue in facto errando. quia credebat matrem emiſſe quod pater emerat. ſiue in iure. quia credebat donatõnem a patre in matrem vxorem tenuiſſe. ⁊ hoc ẽ extra ius. ſi autem in iure error iuris non excuſat. ſed facit ſic. vt. ff. de confeſ. l. non fatetur

i Nihil egiſti. quo ad dñm ꝑdendum vel mutãdũ. in quo ſola voluntas ñ ſufficit. ſed in poſſeſſiõe ſic. vt. ff. de acq. poſſ. l. ſi q̃s vi. §. differẽtiam. ſed ar. ꝯ iſtam. ff. de pac. tale. in ꝑin.

s Si ñ traſactõnis. tũc enĩ ſecus vt. ſ. de ꝯdi. inde. l. ij.

l Errore facti. an idem ſi fuit error iuris. quidam nõ vt hic. nos ꝯ. cum non debeat nocere in damno vitando. vt. ff. de iur. ⁊ fa. ig. l. error. in fi. ⁊ dic ꝙ ſicut ciuil’r ⁊ naturalꝛ indebitũ vel naturaliter tñ. ſecus ſi eſt naturalꝛ debitũ. nã tũc ſolutũ ñ repetitur. vt. ff. de ꝯdi. inde. fideiuſ. ⁊. ſ. e. cum quis

m Archantico. ꝓprium nomen
n Reddito. ſ. tu debitor
o Reſidui. debebat enĩ. l. cados olei ⁊ ꝓmiſit. c.
p Cõdicẽtes. ꝑ ꝯdictõꝫ ſine cã. vt. ff. de con. ſine cã. l. qui ſine

q Error. lex iſta p̃t itelligi ⁊ in errore q̃ iteruenerat circa ꝯfeſſionẽ factã in iudicio. ⁊ in eo q̃ infuenit in eã q̃ facta eſt ex iudiciũ. ſꝫ in eo q̃ ſit extra iudiciũ dic vt. s. e. q̃ falſa. nã ibi non nocet negocio ñ finito ſꝫ eo finito. ſ. ꝑ traſactõꝫ vel ſniam poſtea ſubſecutã ſic. vt. s. l. pr. eſt tñ dña q2 dũ ꝯfeſſus eſt ex iudicium poteſt retractare nec p̃ſumit᷑ ita eẽ. ſꝫ ſi a. ꝯ. ſi tñ in iudicio ꝯfitetur

r Finito traſactõe vel ſnĩa vel iureiurando
s Nocet. nĩ ꝑ ceꝫ ꝯtrium.
t Tali. i. errore facti. ſed ꝯ. j. de erro. cal. l. i. So. immo ꝯcor. vt ibi. Item ꝯ. j. de re. ere. l. fi. ⁊ ſi ex fal. inſtru. ꝑ totum. ⁊ de re iud. diuus ⁊. ff. de iureiurã. admonendi. So. in his omnib9 dolus eſt admiſſ9 ab aduerſario qui non debꝫ ei patrocinari. vt. j. de le. i. ſi legatari9 Item contra. j. ſi aduerſus rem iu. l. ij. ſed illud ratõne etatis non erroris. Item contra. j. de fur. l. fi. §. ſi autem neſcius. ſꝫ dic ꝙ ibi non inſtaurat᷑ aduerſus eũdẽ ſed aduerſus aliũ. ſ. furem. Itẽ ꝯ. ff. q̃ñ ac. de pe. eſt an. l. ij. Sol᷑. ibi erat cõis error ſicq̃ȝ ꝓbabil᷑. vt. ff. ad mace. l. iij. ⁊ de of. ꝓto. barbari9. vel ibi falſo ex certa ſnĩa aduerſari9 aliq̃d allegauit. ſic. ff. de iud. ſi p̃toꝛ. §. marcellus. ⁊ ſic ſoluit᷑. ff. de inſti. l. hẽbat. vel ibi in. l. hẽbat poſt ſniam ñ agit ex ea cã qua prius egit ſed ex alia. Itẽ ꝙ dicit errorẽ facti ñ nocere. verꝫ eſt mercie alieni ſed ſui nocet in iudicio. vt ar. ff. ꝓ ſuo. l. fi. ⁊. ff. de ꝯfeſ. l. nõ fatet᷑. §. fi. ⁊ dixi plene. ff. e. l. regula

e Dum teſtamẽtũ. in quo eſt inſtitutus agnat9 q̃ ab inteſtato erat ſucceſſurus

x Orcini. i. directo iuſſi eẽ liberi. vt inſti. de ſingu. re. ꝑ fideicõ. relictis. §. liberi9. ⁊ dñr ab orthos qđ eſt rectum. vel dñr ab orco quia manumittunt᷑ ab eis qui tendunt ad orcum
y Iudicium. i. voluntas
z Nõ potuerũt. immo videt᷑ ꝙ errãtis heredis voluntas ei p̃iudicet. vt. ff. ad. l. fal. l. i. §. ſi legatarius. vbi errãtis voluntas tollit heredi interdcẽm quoꝝ le. ſed ibi ratõne poſſeſſionis p̃iudicat hic ꝟo in ꝓprietate. vel dic vt ibi nota. Item no. ꝙ yr. gloſauit hic cũ ex ignorantia deficit id quod fieret a ſciente vt fuit hoc pactuꝫ al’s delictum. yr. expone hic deficit libertas ꝓpter ignorantiam que va-

leret ſi eſſet ſciens. ⁊ ꝙ ſubijcit hoc pactū.ſ.tacitū dande libertatꝫ Itē ꝙ ſubijcit al's delictū.ſ.deficit rōe ignorātie.vt.j.ad.l.cor. de fic.l.i.⁊ ſic ponit vt.i.ſicut.l' dic qḋ a ſciēte fieret.q.d.idē ſi a ſciēte nā ſiue tacitū pactū vt hic ſiue expſſum factū inter dn̄m ⁊ ſeruuꝫ de libertate dāda in futurū nō vꝫ.vt.j.de tranſac.interpoſitas.⁊.j. de coll'.deregē.l.i.ſed nec mō dat.nā hec verba non ſunt dāde libertatis.vt.j.de teſtō mili.l.ex his verbis. ſed pōt videri ꝙ hic aliud ꝗ ibi qꝛ hic naturaliter erat debita libertas ⁊ voluntate teſtatoris. ibi nullo iure pterea ꝙ ſubijcit l' delictū exponūt quidā ⁊ alio modo. i.aliud ē in debito qꝛ libertas valet.⁊ va exemplū vt.j.ſi mā.ita fu.alie.vt ma.l.i.vel al's delictuꝫ.i.aliud ē ſi q̄s ſcient' d̄linquat vl' al's delictū.i.aliud ſi q̄s iuris ignorantia fatet' ſe d̄liquiſſe vt.ff.de cōfeſ.l.nō fatet' prima placet.

3 ❡ Nō potuerunt remane būt ꝗ ſerui

N On idcirco qḋ a vobis.ſ.libertis al's ſeruis

b ❡ Cōſenſus.vt.ff. de iuriſ.om.iudi.ſi p errorē.⁊.ff.de iudi.l.ij.in prin.⁊.j.loca ad pbatōnē.Sed q̄d.ſi hic fuit ſciēs.tn̄.ideꝫ licet quidā ꝯdicant.

c Dm q̄s.ponē caſū in indebito ciuiliter.ſed naturaliter debito.vt.j.ad.l.fal. error vl' dicet voluntate nō ſolenni credebat heres debere legatū ⁊ diſtinguē. qꝛ aut eſt ciuiliter indebitū.ſed naturaliter debitū ⁊ tūc ſolutū p ignorantiā facti repetit' iuris nō vt hic ⁊ d̄ſſ ctal.error.⁊.ff.de cōdi.inde.fideicōmiſſum.⁊.j.de ꝯdi.inde.fideicōmiſſum.⁊.ff.ad macc.l.ſi.fallit in muliere ⁊ minore qui repetunt ēt p ignorantiā iuris ſolutū tale indebitū.vt.ff.ad vell'.q̄uis.§.interdū.⁊.ff.de cōdi.inde.interdū ſm.p.diri i tali debito ſoluto ſiue p errorē facti ſiue iuris ñ repetit ⁊ dicebat ſpāle in.l.fal.⁊ muliere ⁊ minore.itē ꝯ ſi debitū eſt iure ciuili ſed naturali' indebitū ſolutū p errorē iuris l' facti repetit.vt.ff.de ꝯdi.inde.ſi nō ſortē.§.indebitū.⁊.§.adeo fallit.inſti.de ob.ex quaſi ꝯ.§.ſi.⁊.j.de cōdi.inde.in ſūma in pri.⁊.ff.ma.⁊ fidiſ.§.in oib⁹. Itē ſi ē indebitū vtroqꝫ iure ſiue errore facti ſiue iuris ſolutū repetit'.vt p totū ti.de cōdi.inde.C.⁊.ff.ſed fallit in caſib⁹ quos mō ſupiori caſu notaui.ſi autē eſt vtroqꝫ iure debitū.ſed ope exceptionis indebitū.⁊ ſi q̄d eſt dilatoria debitū ſolutū p errorē facti repetit'.ſecus ſi iuris. vt.ff.de cōdi.inde.l.in diē ⁊.ff.mā.fideiuſſor.§.q̄uis l' ſm aꝫ.idē vtrobiqꝫ vt.ff mā.fideiuſſor.in.§.q̄uis.ſi autē ppetua ſi quidē fauorabilis.vt vell'.ſolutū ſiue iuris ſiue facti errore repetit'.ſi vo odioſa vt macedoniā ſolutū p ignorantiā iuris ñ repetit'. vt.ff.de ꝯdi.inde.l.q̄ excep.ſꝫ p facti errorē pbabilē repetit'.vt.ff.ad ma.l.ſi.ſi vo dubitet' an ſit ppetua l' dilatoria exceptō ſolutū ſiue iuris ſiue facti errore repetit'.vt.ff.de cōdi.inde.ſufficit quocūqꝫ caſu dixi ſolutū repeti ibidē ⁊ certa ſcīa ſolutū nō repetit'.ff.de ꝯdi.inde.l.i. Itē ſi eſt tut⁹ exceptōe q̄ ſit inducta ad rigorē iuris ꝯfundū ⁊ ſoluat nl'ōmō repetit.vt.ff.de ꝯdi.inde.iuli.⁊.j.d̄ cōdi.inde.l.i.itē op. in caſu hui⁹.l.nō neeſt tut⁹ fauorabil' exceptōe heres ꝗ ſolutū repetit' per

velamento tali[t] nō inſtauratur.

❡ Idem.aa.⁊.cc.dioniſio

C Um teſtāṁ[v] nullo iure ꝯſtiterit ex eius qui ab inteſtato ſucceſſit pfeſſione ſola velut ex teſtamento libertas per errorēꝫ pꝛſitentis decimi[x] vel proprij liberti ſi non ipſius acceſſit iudicium[y] cum errantis voluntas nulla ſit effici nō potuerunt[3].

❡ Idem.aa.⁊.cc.Caio.⁊ anteinio

n N On idcirco[a] minus ꝙ a vobis velut a libertis debitam accepiſſe pecuniā ſanius d̄icitur.cum nullus ſit errantis cōſenſus[b] mouere ſtatus queſtionem. pꝛhibentur eius heredes

❡ Idem.aa.⁊.cc.philippo

C Um quis ius[c] ignorās indebitam pecuniā pſoluerit ceſſat repetitio. p ignorātiā enī facti repetitionē tantū indebiti ſoluti cōpetere tibi notū eſt.

❡ Impa.Cōſtantin⁹.valeriano

q D Amus[d] ſiue nec feminis ius ignorātib⁹ ſubueniri ſoleat.tn̄ cōtra etatē adhuc impfectā[e] locū hec nō habere retro principum ſtatuta declarant

❡ Idem.a.valeriano

C Onſtōnes[f] principum.nec ignorare quēꝗ̄ nec diſſimulare[g] permittimus

❡ Im.Leo.⁊ Anto aa. eritio.p.p.

n N E paſſim[h] liceat mulierib⁹ oēs ſuos cōtractus retracta

dictā.l.q̄ excep.ſed tn̄.nō d̄r heres hr̄e exceptōꝫ cū legatarij nullaꝫ habeāt actionē ex nō ſolēni volūtate ſi eſt ſolēnis ⁊ excedūt legata dodrantē ipo iure remanet in bonis heredis quarta. vt.j.ad fal.l.pe.⁊.ff.ad.l.fal.plauci⁹.vn̄ nō d̄r hr̄e actiōꝫ legatari⁹ ſic ꝗ nec heres exceptōꝫ.ſed in minore dic vt.j.ſi aduerſus cre.l.i.⁊ hic oia intellige in minore

q Q Damus ponecaſū.vt.ſ.e.ſi emācipata.

e ❡ Impfectā.qꝛ ē minor ⁊ ſi reſtituit'. vt.ff.de mi.ait ptor.§.ſi.

f ❡ Onſtōnes.aliud in legib⁹ aliqs ſm quoſdā qḋ nō placet io.vt ar.j.ti.i.l.i.i pn. tertie colū.⁊.ſ.de le.⁊ cō.leges ⁊ fa.in auc vt facte noue cōſti.

g ❡ Diſſimulare qḋ nō ē ſimulo diſſimuloqꝫ qḋ ē ⁊ hec diſtīctio pbat'.ff.de ꝯcuſ.l.i.

re in hisq̄ ptermiſerit l' ignorauerit ſtatuimus ſi per ignorantiam iuris damnum aliquod circa ius vel ſubſtantiaꝫ ſuam patiantur in is tantū modo in quibus preteritarum legū autoritas eis ſuffragatur ſubueniri.

De precibus[k] imperatori offerendis.⁊ de quibus rebus ſupplicare liceat ⁊ vbi xv.

❡ Impa.dio.⁊ max.aa.Firmino

L Icet ſeruilis[l] cōditio deferendi precis[m] facile capax ñ ſit.tn̄ admiſſi ſceleris atrocitas ⁊ laudabilis fidei exemplum[n] ſuper vendicanda[o] nece domini hortamento fuit.vt prefecto pretorio iuxta annotationis[p] noſtre decretum demādaremus quem adire cura.vt auditis is que in libello contuliſti et reos inueſtigare ⁊ ſeuiſſimam vindictam iuxta legum cenſuram exigere curet[q].

❡ Impa.Cōſtan.a.Seuero.p.p.

q Q Voties[r] reſcripto noſtro moratoria[a] preſcriptio[b] remittit' adit⁹ ſupplicādi pādatur.qḋ aūt tocius negocij cognitōꝫ tollit ⁊ vires principalis negocij exhaurit.⁊ ſine graui partis alterius diſpēdio cōuelli[c] nō pōt. nec pſcriptionis igitur peremptorie relaxatio petatur

❡ Impa.dio.⁊ max.aa.⁊.cc ad populum

N Ec damnoſa[d] fiſco nec iuri

h N E paſſim.i. diſtincte.

i ❡ Autoritas.ſunt enī leges q̄ dā q ſpāliter puidēt eis vt in interceſſione.vt.j.ad vell'.ſi ſiū Itē vt ab inceſto crimine excuſet'.ſi ſolā iuris noſtra obſeruātia deficit vt.ff.ad.l.iul.de adul.ſi adulteriū. Itē i ſatiſdatōe iudicio ſiſti recepta minus idonea.vt.ff. qui ſatiſda.cogū.de die.§.minori.itē cuꝫ īdebitū ſoluit vt ex onere' probatōe.vt.ff de pro.cum de indebito.§.i.item ſi rationes in iudicio non edit. vt.ff.de eden.l.i.§.ſi.item cum ſtipulatur dotem nouando d̄ bono debitore ad inopem.vt.ff.ſol.l.ſi cū dotē.§.ſi mulier. Itē cū legatum ſibi aſcribit dictante matre.vt.ff.ad.l.cor.de fal.l.diuus claudius.§.q̄ſiti.itē vt.ff.ad turpi.l.§.accuſationē in ſi.§.⁊.l.mulier. itē.j.de fa.mo.l.i.§.viduas.itē.ff.de iur.ſi.l.ij.in ſi. ſꝫ nō ne regulariter etiā marib⁹ iurꝫ ignorātia nō nocet in dāno vitādo.vt.ff.e.l.error in ſi.ſic ꝗ femine deterioris ꝯditōis eē videt' cū certis caſibus eis ſubueniat'.ſed marib⁹ ſp.ſed certe hic dicit illis caſibus eas iuuari quibus ⁊ mares ⁊ eo amplius in p̄dictis in quib⁹ non iuuarentur mares.vnde dic qḋ in predictis caſibus iuuātur mulieres vltra mares

k ❡ De precib⁹ impatori offerendis.dixit de iure qḋ ꝯſiſtit in ſacris ⁊ ſacerdotibus.nunc de eo qḋ in magiſtratib⁹ ⁊ primo de principe.premittens a quibus ⁊ qualiter adeatur

l Licet ſeruilis.i.ſeruus

m ❡ Precis.aut deferat preces princip' nec alias in iudicio eſſe pōt niſi in caſib⁹.vt dixi.ff.de iudi.l.vic.⁊ iſdem caſibus poterit forte ſupplicare.ſed licet regulariter non admittatur vt hic.ſi tamen fuerit admiſſus valet.quod ei conceditur. vt.j.l.vniuerſis

n ❡ Exemplum.vt.j.de pba.l.exēplo.⁊.ff.de pe.l.aut facta.§.ſi.⁊ l.ſi q̄s aliq̄d.§.qui abortionis

o ❡ Vindicanda.hoc petebat ſibi licere

p ❡ Annotatōis.i.ſcpture facte motu pricipis i ſiſi ei negocō ſe

cerat idem. vel de preſenti decreto dicit.

q ¶ Curet. et etiam libertatem habebit in premium. vt. ſ. pro quibus cauſis ſerui pre. ac. li. l. i. et. ff. qui ſine ma. ad li. p. l. qui ob necem. ſic et ſi accuſat quem crimine leſe maieſtatis audit̃ vt ſ. ad. l. iul. ma. nullus. et. ff. ad. l. iul. ma. l. famoſi.

Quotiens. po ne caſum in debitore petẽte dilatõez tpalẽ q̃ ẽ audiend⁹. q2 ĩ mora modici tpis. etc. vt. ff. d iudi. ſi dbitori. ſi ãt pemptoriã peteret ñ audit̃. et ſi ẽ nihil ẽ ↄ. vl̃ pone caſũ in creditore q̃ petebat vt ſtatim ſibi ſolueret̃ cuȝ debitor haberet tpalẽ exceptionez. audit̃ cũ. ſec⁹ ſi ppetuã hȝ debitor. q2 nõ audiet̃ vt h. et ẽm hunc caſum prime pti ẽ ↄ vt. ſ. de pac. int̃ emp. l. antepe. Sz ibi ſmagnuz temp⁹ petebat auferri debitori h pp̃uum vl̃ ſolue vt ibi. Itẽ ↄ ſecũde pti. vt ſ. de reſcin. vẽ. l. ratas ſed ibi nõ fuit ↄceſſa ſed dic ſi ↄcederetur ſequeret̃ incõueniẽſ ſed quero an ex certa ſcia princeps poſſit ↄcedere. Rñ. ſic in actionib⁹ q̃ ſunt d iure ciuili. ſec⁹ ĩ dñio rei mee qd̃ vellet michi auferre etiã ex certa ſcia cũ illud habeam de iure genti. ſiue naturali qd̃ eſt imutabile vt inſti. d iur̃ naturali. §. pe.

contraria poſtulari oportet.

¶ Impa. Grati. et Valen. et Theo. a a a. Flo. prefecto pretorio.

Vniuerſa ſcripta q̃ in debitoruȝ cauſis ſup preſtandis [f] dilationib⁹ promulgant̃ non aliter valeant [g] niſi fideiuſſio idonea ſup ſolutione debiti prebeatur.

¶ Imp. valen. et valẽs ad volu. p̃.

o Iq̃s [h] adũſus pfectoꝝ p̃toꝛio ſententias dupĩt ſupplicãdũ victuſq3 fuerit d vno. nullã habebit licentiam iteꝝ ſup eadem cauſa ſupplicandi.

In aut. vt ſpon. largi. §. aliud. col. ij.

Que ſupplicatio glorioſiſſimis p̃fectis [k] vel eoꝝ ↄſiliarijs vl̃ cãs introducentib⁹ [l] intra. x. dies p⁹ ſniam offerenda [m] ẽ q̃ ſubſecuto [n] ſnia [o] non aliter executioni mandabit̃. q3 ſi victrix [p] ps fideiuſſionẽ ↄdignã p̃buerit. tm̃ reſtituendi cum legittimis augmẽtis [q] q̃tuȝ fuerit ↄdemnatio q̃ legittima retractatione ſnia reſoluet̃. niſi ſub hac forma [r] porrigat̃ ſupplicatio executio cauſe ſine fideiuſſione ꝓcedat retractationis iure ille ſuato qui ſe grauatum putauerit.

¶ Impa. Valens et valẽ. et Mari.

a ¶ Moratoria. id eſt dilatoria.

b ¶ Preſcriptio. i. exceptio. c ¶ Cõuelli. i. ↄcedi petet̃ vt. ſ. e. l. reſcripta. et. s. de ſa. ſan. ec. priuilegia et. ſ. de emãcipati. nec auus et. ſ. ſi p vim vl̃ alio mõ. l. fi. et. ff. de religi. ſi q̃s ſepul. in prin.

n Et dãnoſa. fiſco vt q fiſc⁹ teneat̃ de euictione vltra q̃driennũ. cũ vendit rẽ alienã vt ſuã. vt inſti. de vſuc. §. fi. Itez q nõ ſoluant̃ tributa ſȝ deſiderat̃ ſecũda iuſſio vt in aut. vt nulli iudi. §. et hoc vero iubemus.

e ¶ Nec iuri puta minori. xiiij. annis liceat teſtari vt. ſ. qñ ꝓuo. non eſt nec̃. q̃. et. ſ. ſi ↄ ius vel vti. pu. l. fi.

Vniuerſa. preſtandis ipſis debitoribus.

g ¶ Valeant. i. ſortiant̃ effectũ vt p̃leat̃ creditori et p̃leat̃ ãntq̃3 imperret̃ reſcriptũ. alit̃ indultũ ẽ ẽm P. ſed tu dic q tenȝ ſȝ eo vti nõ p̃t niſi det fideiuſſorẽ ſi aduerſarius poſtulat. ar. ſo. ma. ſi ↄſtante. §. q̃. ſed an et b on⁹. ſ. dandi fideiuſſorẽ p priuit̃. remitti p̃t. rñdeo non cũ eſſet graue alteri pti vt. s. e. l. ij.

o I q̃s ſupplicandũ. nã appellari nõ pt vt. ſ. de ſen. p̃ p̃. l. i. et s. de epi. au. l. epale. et. ff. de offi. p̃ p̃. l. i. §. pe. ſed videt̃ ñ poſſe ſupplicari vt. ſ. ne liceat in vna eadẽq3. c. tertio. ꝓuoca. in rubrica et in textu. ſed certe ibi iã fuerat iudicatũ bis vel ter. vñ ſicut nõ p̃t ab illo appellari ſic nec ab iſto ſupplicari. alij dicunt q b in pricipali cã tulit ſniaȝ. ibi in cã ap. ¶ Sequit̃ autẽ. q̃ ſup. q̃ ẽ ex coꝛ. vt ſpõ. lar. §. aliud. col. ix.

Autentica.

Que ſupplicatio p̃fectis. idẽ ipſe q̃ retractat ẽm. P. et. B. q ſec⁹ eſt in appellatione vt. ſ. de ap. l. eos. vel ei⁹ ↄſiliarij qd̃ eſſet abſurdũ. dic q̃ eis offerat̃ libellus. ſi princeps vel prefectus cognoſcet vt. ff. de mino. l. minoꝛ. et. l. preſenti.

l ¶ Introducentib⁹. ſ. referendarijs vt in auten. vt liti. iur. §. fi.

m ¶ Offerenda et inſcriptis. vt et in appel. contingit.

n ¶ Subſecuto. id eſt ſupplicatione ſubſecuta. ſ. decem dies.

o ¶ Snia a q̃ ſupplicatũ eſt. p ¶ Victrix. ps. ſ. a ctoꝛ. ac.

q ¶ Augmentis. ſ. fructib⁹ et acceſſionibus.

r ¶ Forma. i. ſ. x. dies ſupple et det̃ glorioſ p̃fec. et eoꝝ cõ. t. cãs intro.

s ¶ Retractationis. ſed quõ. Rñ. ſi ↄ ius ↄſtitutiõis eſt lata. alias cũ nec appellatio recipiat̃ poſt. x. dies nec ſupplicatio ibi ẽm quoſdã. alij dicũt grauari eum in fideiuſſore tm̃. Itẽ ſi. et hec retractatõ vſq3 ad bienniũ vt h et. ſ. de ſen. pre. l. i. et ibi plene no. Itẽ no. hic pendente ſupplicatione mãdare ſnia executioni. nõ ſic pendente ap. vt. ff. nihil intro. appel. inter. l. i.

ad voluſianum.

v Vniuerſis ſit̃ hanc obſuãtiã remittim⁹: vt a q̃cũq3 libere conditionis cõſtituto l̃ ſuo ſupplicãte ĩpetratũ [t] fuerit reſcriptũ mime [v] req̃rat̃ p quẽ p̃ces oblate ſũt

¶ Imp. Theo. et valẽ. a aa. ad ſena.

Reſcripta ↄ ius [x] elicita. ab oĩbus iudicib⁹ precipim⁹ refutari [y] niſi forte aliquid ẽ qd̃ nõ [z] ledat aliũ et qd̃ proſit petẽti vel crimẽ [a] ſupplicantib⁹ indulgeat.

¶ Idem. a a. Floren. prefecto pre.

i Inſtrumẽtoꝝ [b] exẽpla nõ proſit p̃cib⁹ adiũxiſſe ſed neceſſe ſit eoꝝ in ſupplicatõne vim exprimi vt rñſuro pĩcipi ꝟba p̃catio rẽ apiat cognoſcendaȝ. iſq3 ſolis cũ neceſſitas exegerit ꝟbis p̃cib⁹ inſerendis. quoꝝ de ſenſu inter ptes ita dubitari contigerit vt etiã merito noſtrum expectetur iudicium.

Quando libellus [c] principi dat⁹ facit litis conteſtationem. rx.

¶ Imp. Archadi. et Hono. a a. Remigio. prefecto pretorio.

Oblatũ [b] non eſt conteſtatiõnẽ intelligi et ſi noſtre fuerit tranquillitati oblate [e] caſq3

v Vniuerſ. impetratuȝ. pro alio lȝ admitti nõ debuerint. vt. s. e. l. i. q̃d aũt ſi pro ſe. Rñ. valet ſi ſciuit princeps. nõ alias. vt. ar. infra. qui admitti ad. b. poſ. l. bonoꝛum et. ff. de b. poſ. l. ſeruus.

v ¶ Minime requiratur. ſcȝ per quem vt dicet. ff. d inoffi. teſtã. poſthumus. §. ſi quis. et de pe. here. Itez veniunt. §. quo. et d ver. ob. cum ſeruus. acc.

Reſcripta ↄtra ius. puta vt liceat peremptoriam opponere poſt ſententiam. non autem poteſt intelligi in illis priuilegijs que prohibita ſunt a iure peti. nam tunc non valent etiã ſi alij non noceret et prodeſſet petenti vt. ſ. ſi nup. ex re. pe. l. i. quod vult finis huiuſmodi. l. loquit̃ ergo de iſtis priuilegijs vel reſcriptis de quib⁹ non d̃r in. l. quod non debeant tribui. ſed ſunt ↄt̃ id qd̃ dicit lex ille qd̃ dictat ius ↄmune. et pone exemplum de hoc vltimo. vt. §. neq3 dam noſa in fi. notaui.

y ¶ Refutari. vt. ſ. ſi contra iuſ. l. fi. et. s. de ſacroſan. ec. l. iubemus nullam et de eman. li. l. iiij.

z ¶ Nõ ledat aliũ vt. ff. de ſenato. l. fi. et. ſ. de p̃p̃oſa. cubi. li. xij. l. fi. et de decu. li. x. l. neq3 dorotheum. Item q dicit non ledit. ſcȝ proꝛſus ſecus ſi modicum. vt. s. e. quotiens. et. ff. ne quid in lo. pu. l. ij. §. ſi quis a principe. et ne quid in flu. pu. l. i. §. ſunt q̃ putant. et de reli. et ſump. fu. ſi quis ſepul. in prin.

a ¶ Crimẽ. i. crimis penã. et da exemplũ de infamia mlieri. ſ. tpe luctus nubenti remiſſa vt. ſ. ad tercul. l. ſi q̃ in ſcenica vt. ſ. de nup. l. imperiales in fi. Itẽ vt. ſ. de ſen. paſ. l. fi. in fi. et per totum

i Inſtrumentoꝝ. vt cum q̃s de quadam pte teſtĩ quereret et in p̃ces originẽ toti⁹ rei oñdere vellet. ſufficit em̃ vim inſtrumenti principij pari et ſenſum eoꝝ ꝟboꝝ de q̃b⁹ fuerit dubitãdum vt hic ad hoc. ſ. de ap. l. ampliorẽ. et. l. ne cauſas. et. ff. de eden. argentarius. §. i. et. ſ. ſi ↄtra ius. vel vti. pu. l. i. et. ar. ff. de tranſac. vt mſuȝ ſed ſolue vt ibi.

c ¶ Qñ libellus prin. g nãliter de p̃cib⁹ dixi. nunc de effectu q2 q̃ ad quedã ꝓ ↄteſtatione litis habentur.

Oblatũ nõ eſt ↄteſtatiõez nõ q̃ ad effectũ in caſib⁹ q̃ ſunt

j.l.pri.na illa hanc reſtringit.
e Oblate.immo etiã executor ẽ mittẽdus.vt.j.de pſcript.xxx.an.ſicut.in pñ.q̃ eſt ↄ̃ſo.h in proꝛ̃iis.vt.j.l.pri.ibi de aliis.vel h coꝛã ꝓncipe.ibi coꝛã alio iudice.
f Exerceri.ꝛ h caſꝰ pt loq.ff.de ac.ꝛ ob.l.ↄ̃ſtõibꝫ.ꝛ fac ar.ↄ̃.ff.d in ius vo.l.libertus.ꝗ So.vt ibi

Temporales ad eas.ẽ q̃ nece petit ꝛ cõcedi.
h Annali.vt i iniuriaꝝ ꝛ vi bo.rap.ꝛ q̃d metus cã.ꝛ alie q̃ nõ ſunt rei pſecutorie ff de ac.ꝛ ob.l.in honorariis.Itẽ ↄ̃.j.de anna.ex.l.vt pfectus.vbi ciuiles ꝑ libellũ ꝑpetuã tur.ſꝫ ibi ſpãle in quatuoꝛ caſibꝫ.Itẽ ibi nõ fuit.libellus datꝰ ꝓncipi ſꝫ epo vel dño ꝑſidi.
Ut lite pendẽte.de ꝓcibꝫ ꝛ eaꝝ effectu nũc q̃ñ ſit vel non ſit ſupplicandũ.
k Vel poſt ꝓuocationẽ.ſ.amiſſam.
k Licet.ſupplicaſti.vt non poſſes ↄ̃ueniꝛe ſub tũ iudice.ꝛ hãc ſupplicatõeꝫ porrexiſti añ li.ↄ̃teſt.vel poſt.nã etiã añ nõ ẽ adeũdus ꝓnceps niſi pus defenſoꝛ req̃ſitus nõ fac ius.vt in auc.vt diffe.iudi.§.ſi vo.ꝛ d man.pñ.§.ꝛ nõ ꝑmittas.col.iij.
l Impetrares.i.cõcederet
m Pronũciauerit ↄ̃ te.
n Suggeris.i.dicꝫ tidẽ ſi añ ſniaꝫ fuiſſꝫ indultũ ꝑ diffinitiuã ſniaꝫ.ꝛ ad h.j.ꝓ trãſ gcti.l.cãs.ꝛ.j.de erro.aduo.l.ſentẽtiis.ꝛ.j.ſen.reſcin.non poſſe.l.iij.
o Decreto.i.diffinitiua ſnia.ꝛ ad hoc.j de trãſac.l.cauſis.ꝛ.j.de erro.aduo.l.ſentẽtiis.ꝛ.j.ſen.reſcin.nõ poſſe.l.iij.
p Nõ patrocinaꝛ.i.nõ iuuat
Supplicare.ſi.ſꝫ.tria nõ tpa añ litẽ.ꝛ tũc

aduerſus herede quoq; eius in quẽ porrecte ſunt vel ab herede eius qui meruit exerceri.

Impa.Iuſti.Menne.pp.

Temporales actiões que ꝑ oblatione ꝓcũ ꝛ ad eas reſcriptione ꝑpetuanꝛ.diffinire neceſſariũ eſſe duximꝰ.ne q̃s putet ad alias etiã q̃ certis taxantur tempibꝫ hoc pertinere.ſciãt igitur oẽs eas tãtummodo ꝑ obligationem ꝓcum ꝛ ad eas ꝑpetuari reſcripta que a pretoꝛe conſtitute annali[h] tempoꝛe coartate ſunt.

Ut lite pendente[i] vel poſt ꝓuocationem[k] vel poſt diffinitiuam ſententiã nulli liceat ſupplicare.

Impa.Alex.a.Cupio.

Licet poſtq̃ ſupplicaſti ꝓuſquam reſcriptum impetrares[l] ꝓſes ꝓuincie vir clariſſimus ꝓnunciauerit[m] cum tñ a ſentẽtia nõ ꝓuocaueris.reſcriptũ quod poſtea ſecutũ eſſe ſuggeris[n] ad retrahenda ea q̃ decreto[o] terminata ſunt nõ patrocinatur[p].

Impa.Conſtan.ꝓbiano ſuo ſalutem.

Supplicare cauſa pendẽte nõ licet[q] niſi vel actoꝛ[r] vel ꝓnunciatõis[s] editio denegeꝛ.qui aũt terminatã reſcripto vel ↄ̃ſultation queſtionẽ[t] exquiſito ſuffragio refragare conabitur omnem litis extimationem[v] aduerſario ſuo ꝓtinus comdemneꝛ:omni venia deneganda ſi quis cõtra hoc venire tentauerit.

Idẽ.a.ad vniuerſos ꝓuinciales.

Qui licitam ꝓuocationem omiſerit perpetuo ſilere debebit nec a nob impudẽs petere ꝑ ſupplicationẽ auxilium tentet:q̃d ſi fecerit deſiderio ſuõ carebit:ꝛ

ꝫ ſupplicare dũmõ ꝓus ſit req̃ſitus ſuus iudex.ꝛ nõ fac ius.vt dixi.ↄ̃.l.pri.Itẽ poſt li.ↄ̃teſt.ꝛ tũc nõ lꝫ vt h niſi in caſibꝫ q̃ excipiunꝛ hic.tertiũ poſt ſniaꝫ poſt decẽ dies.ꝛ tũc nõ lꝫ vt in fi.huius.l.ꝛ.j l.pri.ꝛ hoc in his que petunꝛ ꝓ ꝓpa cauſa.ſi aũt aliud ꝓuilegiũ peteret q̃ñcunq; peti põt.
r Actoꝝ.i.eoꝝ q̃ agũt in iudicio.ſ.atteſtatõnũ ꝛ ↄ̃feſſionũ q̃ publicãda ſunt vt h.ꝛ in auc.de teſti.§.q2 vo.coll.vij.
s Pronũciatõis.ſ.interlocutoꝛie.vel etiã foꝛte diffinitiue.illiꝰ iudicis a q̃ appellaꝛ.vt.j.de edẽ.is apud quẽ.ꝛ de ap.q̃m nõnulli.ꝛ.l.a ꝓcõſulibꝫ.de tertio etiã pt ſupplicari lite pen.ſ.vt iudex ꝓcedat.Itẽ de q̃rto vt alius aſſocieꝛ cũ foꝛte ille ſuſpectus ſit.vt in auc.in medio li.§.ſup h.col.viij.
t Queſtionẽ.ꝑ diffinitiuã ſniaꝫ a q̃ nõ eſt appellatũ.alꝛs nec ter

minata videꝛ ſuffragio.ſ.ſcripti.ff.ad turp.l.i.in fi.ꝛ de pe.l.rei capitalis.
v Extimatõeꝫ.ꝛ ſic in duplũ.
q Vi licitã omiſerit.q̃d aũt ſi illicitã omiſit.vt q2 totiẽs appellauerat q2 appellari iã nõ poterat.vel ex ꝯa ↄ̃tũacia fuerat dãnatus.Bñ.pt tũc ſupplicare ſm q̃ſ dã ar.hꝰ legis.q̃d nõ plꝫ.nec altero caſu ex ↄ̃tũacia ↄ̃ſequaꝛ ꝓuilegiũ.vt.ff.de neg.ge.ſiue hereditaria.altero infinitas incurraꝛ vt.ↄ̃.de ſacroſan.ec.l.ſi.

ignominie pena notabitur.

Si contra ius vel vtilitatem[x] publicam vel ꝑ mẽdaciũ fuerit aliquid poſtulatũ vel impetratum.

Impa.Dyocle.ꝛ Maxi.aa.ꝛ cc.Gregorio.

Non idcirco minus is cui ex noſtro reſcripto cognitio delata[y] eſt iudicare poteſt:q̃d ex geſtis[z] quedam in ꝓcibus[a] omiſſa ꝓponis.

Idem.aa.ꝛ cc.Stacio.

Reſcriptõe[b] mendacioꝝ oppoſita[c] ſi in iuris[d] narratõe mẽdaciũ repiatur ſiue in facti[e] ſiue in tacendi[f] fraude ꝓ[g] tenoꝛe veritatis nõ deꝓcantis affirmatione datum iudicem cognoſcere debere[h] ꝛ ſcdm hoc de cauſa ↄ̃uenit proferre ſententiam[i].

Impa.Conſtan.a.ad baſſum.

Quiri iubemus decẽ libꝛaꝝ auri mulcta iudices[a] q̃ meruerũt ꝓcũ argui falſitate.

Idẽ.a.ad pontianũ ↄ̃ſu.campanie.

Et ſi nõ ↄ̃gnitio[b] ſꝫ executio[c] mãdaꝛ de veritate ꝓcum[d] inquiri opoꝛtet vt ſi fraus[e] inuenerit de oĩ negocio cognoſcatur.

Idẽ.Lx.ꝛ valẽ.aa.ad ſena.

Et ſi legibus[g] cõſentaneũ ſacrũ oꝛaculũ mẽdax[h] ꝓcatoꝛ attulerit precatoꝛ careat[i] penitus impetratis.ꝛ ſi in vna mentientis inueniaꝛ improbitas etiam ſe veritati ſubiaceat iudicãtis:

Impa.anaſta.a.martino.pp.

Omnes cuiuſcunq; maioꝛis vel minoꝛis adminiſtratõis noſtre vniuerſe reipublice iudices monemus vt nullũ reſcriptũ nullã pꝛagmaticã ſanctionẽ:nullaꝫ ſacrã annotationem[k] que gñali iuri vel vtilitati publice aduerſa eſſe

x Siↄ̃ ius vel vti.pu.tractãdo de ꝓcibꝫ fecꝛ mẽtõeꝫ de reſcꝑtẽ.ideo de his gñaliter ſupponit.
Non idcirco.delata.i.delegatã.puta appellatõis.
z Ex geſtis.apd ꝑmũ iudicẽ.
a In ꝓcibꝫ ꝓncipi porrectiꝫ.q2 videbaꝛ ꝑ mendaciũ ipetratũ.ꝛ ſic nullũ.ſꝫ nõ valet.ſꝫ ar.ↄ̃.j.l.pr.Sol.vt ibi.
b Reſcriptõe.i.exceptõe.
c Oppoſita ab eoꝝ quẽ eſt impetratũ
d Iuris.ſ.ſcripti vt q2 dixi legẽ dicẽ.j.xx.dieꝫ poſſe appellari.q̃d nõ plꝫ cũ oĩa iura ſint in eiꝰ ꝑtãte.vt j.de teſta.oim.ꝛ.j.vñ vi.meminerint.ꝛ q2 multi ſunt circa eũ ſꝑ iuriſꝑiti.dic q̃ iure cõſuetudinariꝫ cũ ius aliud ſcriptũ aliõ nõ ſcriptũ.vt inſti.de iu.na.gẽ.ꝛ ci.§.ↄ̃ſtat.dicebat.n.ↄ̃ſuetudineꝫ eſſe terre ſue q2.j.xx.dies poterat appellari.vel dic iure.i.q̃litate facti.dicebat.n.ſe.j.x.dies appellaſſe cũ poſtea appellaſſꝫ ſic ponitius.ff.de q̃reſtu.l.ſi.
e In facti.ſ.narratõe.q2 dixit ſe appellaſſe cũ nõ eſſet vex.
f In tacẽdi.vt q2 dicebat ſe appellaſſe ꝛ i ꝯitate appellauerat.ſꝫ nõ exꝑimebat.s.q̃ cauſa cũ talis erat.s.q̃ nõ poſſet appellari q̃ ſunt mulcte.vt.j.q̃ꝛ ap.nõ re.ꝑ to.ꝛ marie in.l.ſi.Itẽ exẽplũ.ff.de euic.ſi rẽ.§.ſi.ꝛ.ff.de in ius vo.ſꝫ ſi hac.§.patronũ.
g Pro tenoꝛe ↄ̃tẽto in reſcripto.
h Debere.q̃ttuoꝛ modis intelligiꝛ hic fraus.ꝑ vt ꝓnũciet ſe iudicẽ nõ eſſe ſm P.Scdo q2 ſit alꝛs oꝛdinarius ꝑrium dictus delegatus ſm P.Tertio q2 ↄ̃ſenſerũt ꝑtes in delegatũ.nõ in hoc q̃d ꝑ mendaciũ eſt impetratũ.Quarto q2 delegatus nõ cogſcit ſꝫ aliꝰ q̃ erat oꝛdinarius ꝑtium.ꝛ ſm hos modos.iij.non cognoſcat ex vi

reſcripti de principali negocio. ſʒ q: vl' ptes ɔſenſerūt vl' q: alias erat ordinari⁹ vel nullo modo vt in primo. quinto ſcd̄m azo. erui reſcripti ſeq̄ndo veritatē tacitā. nō mēdaciū expſſuʒ cognoſcat de toto negocio. ꝛ ſcd̄m decre. extra de reſcriptis ſup litteris.

i ❡ Sententiā. i. ferret ſententiā ſup h̄. ſ. vtrū fuerit impetratū per mēdaciū an nō. ſm P. ꝛ ſic cā dubitationis habet iuriſditionē quā al's nō haberet. vt ar. ff. de iudi. ſi quis ex aliena ꝛ. ff. ſi quis in ius vo. l. pe. et de li. cā ordinata. ꝛ j. ſi aduerſus rē iu. ſi cauſa vl' dic ſic ſcd̄m azo. q: ferret ſententiā ſup cauſa principali ꝛ illō q̄d erat p mendaciū impetratū illi nō pderit. ſed ſcd̄m h̄ ɔ huic. l. videt̄. j. e. ti. l. ꝛ ſi legib' nam videtur hic q: mēdax pcator nō pſus careat impetratʒ q: ſaltem iudicē hʒ ex h̄ reſcripto p mendaciū impetrato. ſed hic loquit̄ de eo q̄ al's erat ordinari⁹ pciū. alias ſecus eſſet ſm ir. ſed ar. ɔ huic ſolutioni. ff. de of. ei⁹ cui man. eſt iur. l. ſi ptor. Sʒ non ob. q: ibi tenuit delegatio hic nō. vel intellige q̄d hic dicit cū partes ɔſenſerūt in delegatōe iuriſdictionis ſʒ in forma iudicādi nō ɔſenſerāt ſed vn⁹ impetrauit p mendaciū. vel dic datū a lege. i. ordinariū nō a principe datū iudicē. ꝛ ſm ordia litterā p tenore veritatis datū iudicē cognoſcere debere. nō datū p depcantis affirmatōe. itē. s. ɔ. l. p xi. ſʒ illa in reſcriptis hec in priuilegijs. vl' ibi ea tacuit q̄ ſi dicta fuiſſent nihilominus impetraſſet. h̄ nō. vt. ff. ď ven. inſpi. l. i. §. fi. vel diſtingue vtrū p errorē fuerit falſuʒ dictū vl' nō vt apparet p oēs ſolos quia ex vi reſcripti ď pricipali cā nūq̄ iudicat̄. vl' dic ex vi reſcripti eſſe p veritatis tenore nō p affirmatione depcantis vt. j. e. ꝛ ſi legib' ſm azo. ꝛ ſic veritas tacita habet̄ p expſſa. vt. ff. de ſerui. l. ſi cui.

Punit iudices. nō ergo timeāt miſeri plati ſi veritatez ſequant̄. cū deo ꝛ pape p hoc placeāt. j. de ap. l. fi. in. fi. vt em̄ alias q̄dā in ſermōe tacite excipiunt vt. ff. ď ſerui. ſi cui. ſic ꝛ hic veritas tacita pro expreſſa habetur. vt ſecundū eā procedat vt. s. e. l. ij.

e ❡ Si nō cognitio cauſe principal'. vel dic executōis.

c ❡ Sed executio. i. cū h̄ ɔſiſtat in mixto imperio mādari nō pōt. vt ff. de iur. om. iu. l. iubere. ꝛ. l. i. ꝛ de of. e. cui man. l. i. ſed princeps mandat vt hic. nō ali⁹. vel hic mādauit cognitionē executōis. i. eſſet mādanda vl' nō. ſʒ ipa miſſio nō pōt mādari. vel h̄ primū decretū ibi ſcd̄m. vt. ff. de offi. ei⁹ cui mā. l. cognitio in. §. fi.

d ❡ Precū dixit reū dānatū nō dixit vez vel tacuit ap.

e ❡ Fraus puta dixit latā eſſe ſententiā cū adhuc nō eſſet.

f ❡ De omni puta de principali cā ꝛ tota ſʒ a q̄. h̄n. ab iſto et dic de. h̄ vt extra de ſen. ꝛ re iudi. c. ď cetero. itē ɔ. j. de execu. rei iu. ſi vt ꝓponis. ſʒ hic inē uenit fraus ibi non. vel dic denūcio h̄ de iudice executore. vel hic de mēdacio ibi ſup cā principali.

g ❡ Sī legibus ɔſentaneuʒ. ſ. alias. vt q: nō ledat aliuʒ ꝛ ꝓſit petenti. vt. s. de pci. impa. of. reſcript̄.

h ❡ Emendax. vt q: dixit ſe ſtrenuū militem. ꝛ multos latrones a ꝓrehendiſſe ꝛ tráſfugas demōſtraſſe. ob talia em̄ ɔſueuit crimina remittere ꝛ aliqua priuilegia cōcedere dñs impator. vt. ff. de re mili. oēs. §. fi. at in oibus eſt mentitus.

l ❡ Careat vt. j. ti. l. fi. ꝛ. j. ſi nup. ex repe. l. i. ꝛ. t. s. de ſena cō. l. i. ſʒ certe imo videt̄ valere ſcd̄m veritatē vt s. e. l. ij. q̄ ē ɔ So. ibi.

h ❡ Oēs. annotationē. q̄ fit ipo motu vt. s. de legib'. l. iij.

l ❡ Generali vt ꝛ. e. de pcib' imp. of. reſcri. pta. ꝛ. l. dānoſa. ꝛ ſan. eccle. iubemus nulla ꝛ. ff. ne q̄d in loco pu. l. ij. §. ſi q̄s ꝛ. j. ď tráſac. l. cās. j. ď op. pu. l. ij. ꝛ. s. de le. ꝛ. cō. l. iij. ꝛ. j. ď. vect. l. oim. ꝛ diſtingue. q: ſi reſcriptū ē ɔ ius dei vl' euāgelio nō valʒ vt. ff. de arbi. nā ꝛ magiſtrat⁹ diſtinguere tñ pōt lex hūana legē diuinam vt illō in ore duo. ꝛc. nā diſtinguit teſtamētū ab al'ijs. ꝛ eſt ratio vt. C. ď fidei cō. l. fi. cū ꝛ aplš dicat eſtote ſubditi pricipi tāq̄ pcellēti ꝛ ducib' ab eo miſſis. ſi vo ɔ ius hūanū vl' ɔ naturale vl' gētiū ñ valʒ. vt ſi petā q: res alten⁹ mihi det̄. nā dñia reꝝ ſūt ď iure gētiū vt. ff. ď iuſticia ꝛ iure. ex h̄. ꝛ tūc ñ valet cū ſint imutabilia vt iſti. de iur̄ na. §. pe. fallit. i caſib' vt. C. ď vē. re. fi. cū pri. l. i. ꝛ. j. ď q̄dri. preſ. l. fi. ꝛ fallit rōe ſucceſſoꝝ vt p totū. ij. ď b. dā. Itē rōe publice vtili

videat̄ in diſceptatōe cuiuſlibet litigij patiant̄ ꝓferri. ſʒ generales ſacras ɔſtitutōes modis oib' nō dubitēt obſeruandas.

De diuerſis reſcriptis ꝛ pragmaticis ſanctionib⁹. Rubri. xxiij.

❡ Impa. alexan. a. Sipero.

Si libellū[a] de cōmuni cauſa tu frater de tuus dediſti quāuis reſcriptū ad vni⁹ pſonā directū ſit. vtriuſq̄ tñ ꝓſpectū[c] eſt.

❡ Impa. valen. ꝛ the. ꝛ archa. aaa. ad vicentiū.

Alſo[e] aſſeuerat̄. autoritatez [f] reſcriptoꝝ deuoluto ſpacio anni obtinere firmitatē ſuā nō oportere. cū ea que ad ius reſcribunt̄ perennia[g] eſſe debent: ſi mō tēpus intra q̄d allegari vl' audiri debeant nō ſit ɔprehenſum[r].

❡ Imp. dio. ꝛ maxi. aa. criſpino. pp̄.

Sancim⁹ vt autentica ipa atq̄ originalia reſcripta ex noſtra etiā māu ſubſcripta nō exempla[s] eoꝝ inſinuent̄[t].

❡ Impa. Coſt. a. ad liſitanos.

Si qua bñficia pſonalia ſine [ſ] die ꝛ ɔſule fuerint de ph̄eſa autoritate careant[t].

❡ Impa. valen. ꝛ the. ꝛ Archa. aaa. ad vicentiū.

Sacrilegij[u] inſtar eſt diuinis ſup quibuſcūq̄ adminiſtratioib' vl' dignitatib' ꝓmulgandis obuiare beneficijs.

❡ Impa. Leo. a. Vila. mgr̄o officiorum et patricio.

Sacri affat⁹[x] quoſcūq̄ noſtre [s] māſuetudinis in quacunq̄ pte paginaꝝ ſcripſit autoritas nō alio vultu[y] penit⁹ aut colore niſi purpurea tātūmodo inſcriptōe luſtrent̄[z]. ſcʒ vt cocti muricis et ſtricti cochylij ardore ſignent̄[a]. eaq̄ tātūmodo fas ſit ꝓferri vel dici reſcripta in quibuſcūq̄ iudicijs q̄ i chartis ſiue membranis ſubnotatio nr̄e ſubſcriptōis impſſerit. hāc aūt ſacri encauſti ɔfectōez nulli ſit licitū aut ɔceſſū habere aut q̄rere. aut a quoq̄ ſperarat eo videlicet q̄ h̄ aggreſſus fuit tirānico ſpiritu poſt ꝓſcriptōez bonoꝝ oim̄ capitali nō imerito pena plectendo.

❡ Impa. zeno. a. Sebaſ. pp̄.

Uniuerſa reſcripta ſiue in pſonā[b] pcantiū ſiue ad quēlibʒ iudicē manauerit q̄ vl' annotatio[c] vel queuis pragmatica[d] ſanctio noiet̄. ſub ea ɔditōe ꝓferri pcipim⁹ ſi pces veritate nitunt̄. nec aliquē fructū mēdax pcatoꝝ oraculi pcipiat impetrati. ſʒ in iudicio aſſeueret veritatē. niſi queſtio[e] fidei precū impiali bñficio mōſtret̄ inſerta. nā ꝛ vir magnific⁹ queſtoꝝ[f] ꝛ viri ſpectabiles magiſtri ſcrinioꝝ. qui ſine pre fata a dictōe q̄lecūq̄ diuinū reſponſum dictauerint. ꝛ iudices q̄ ſuſceperint. reprehenſionē ſubibūt. ꝛ q̄ illicite dictata ſcribere auſi fuerint cuicunq̄ ſcrinij memoriales ſeu pragmaticarij vel adiutores primicerij. amiſſiōe cinguli ferient̄: pragmaticas p̄terea ſanctiōes nō ad ſingulorū pces ſup priuatis negocijs ꝓferri pcipim⁹. ſʒ ſʒ qñ corp⁹ aut ſchola aut officiū aut curia vl' ciuitas vel ꝓuincia vl' q̄dā vniuerſitas hoim ob cauſam publicā fuderit pces manere decernim⁹ vt his etiaʒ veritatis[g] queſtio reſeruetur.

De ſtatuis[h] ꝛ imaginibus

❡ Impa. archa. ꝛ hono. aa. pp̄.

Si quis iudicū accepiſſe[i] eneas[k] vel argēteas vel marmoreas ſtatuas extra imperiale[l] [ſ] beneficiū in adminiſtratōe poſitus detegetur. emolumenta que accepit in ea poſit⁹ dignitate quaꝫ polluit. cū extortis[m] titulis vl' ꝓſumptis in q̄druplū fiſco nr̄o inferat̄. ſimulq̄ nouerit extiatōis ſue pene ſe ſbituꝝ nec eos[n] ſane a piclo pudoꝝ h̄ri poꝝ

tac. ff. de reli. l. ſi quis ſepulch. circa prin. ſi aūt ē ꝯ ius ciuile ut cer ca actões q̄ ſunt de iu re ciuili. ff. de ori. iu. l. ij. §. oīm. ſi q̄dē ut p̄ ſue tollat̄ nō vlaet. ſi vt differat̄ vz. vt. ſ. ꝺ p̄. imp. of. q̄nes. q̄d ſi dixit impator nō ob ſtāte tali. ſīn. valer. ff de le. iij. ſi q̄s. in p̄n. ꝛ in auc. ꝺ teſta. imp. § pe. col. viij. alij hic nō exigūt ſꝫ diſtinguūt an ex certa ſcia conce dat vel nō. ar. ff. ſi q̄s cau. ſꝫ ꝛ ſi q̄s. §. fi. ꝛ. l. ſi q̄s. §. fi. ſi aūt ē ꝯ pub licā vtilitatē vz tūc de mū ſi ſcđa iuſſio. int̄ cedat nō alit̄ vt hic. ꝛ in auc. de m̄ā. p̄n. de in de. ꝛ in auc. vt nl̄li iu. §. ꝛ h̄ p̄o iubemus. ſi p̄o p̄ mēdaciū valet ſꝫ ſm̄ ꝯitatē dat̄ iu dex vz p̄cedere. vt. ſ. e l. ij. ſꝫ. P. dixit etiam tūc valere ſi modicā ꝯtineat leſionē. ꝛ hoc no. ff. de ꝯſti. p̄n. l. i. in fi.

m ❧ De diuerſis re ſcript̄ dixi. ſ. de reſcp. ꝯ ius elicit̄. nūc gn̄ali ter de oibus.

S I libellum p̄ imperrando iudice.

o ❧ Proſpectū. q̄ꝛ q̄ in p̄ratōib dicunt̄ ꝛc vt. ff. de ꝑ. ob. l. ticia. § idē rn̄. ſꝫ cū nō p̄ bn̄fi ciū rōe ꝯſortꝫ ad aliū porrigit̄. vt. ff. que ad. ſer. amit. ſi cōēꝫ. ꝛ. ff. ſi ſer. vendi. l. loci. §. ſi fundus. ꝛ fac in auc. vt liceat ma. ꝛ aue. §. ad h̄. in fi. col. viij. ꝛ. j. ſi ꝯ vnus ex plu. ap. l. i. ꝛ. ij. ꝛ. j. ad exhi. ſi res. ſꝫ ar. ꝯ. ff. de mino. q̄ ſi minor. §. ſi ſuus. ꝛ ff. de ꝯdi. fur. l. iij.

p Alſo. aduerſ f bium.

q ❧ Perhen nia ſine fine. ſic ponit̄ ff. de ſtu. l. i. §. ij. ꝛ ar. j. de pe. l. ſuus. vel ꝯi⁹ ſi ad agendū vſq; ad xxx. an. vt. j. de p̄ſcrip. xxx. an. ſic ſi ad excipi endū tūc ꝑpetuo. ff. ꝺ do. ex. l. pure. §. fi. ſec⁹ āt ſi ad faciendū. ff. ꝺ nūdi. l. q̄ eſt ꝯ. ꝛ ē rō q̄ re pūt ſū nūdinarū x. an. p̄it vt ibi. q̄ꝛ in p̄iudiciū vniuerſoꝝ impetrat̄. ſꝫ alia in p̄iudiciū ſingularis p̄ſone

r ❧ Compꝑhenſu; vt ar. ff. de euic. l. ſi rem. in. §. fi.

ſumus immunes qui adulandi ſtu dio: aut metu inconſtātis ignauie° tranſire. que ſunt interdicta tenta uerit.

❧ Imp. the. ꝛ valē. aa. ꝛ cc. Cio. pp.

SI q̄n noſtre ſtatue vel imagi nes eriguntur ſeu diebus vt aſſolet feſtis ſiue cōib: aſſit iudex ad orationis ambicioſo faſti dio vt ornamētum dei vel loco ꝛ no ſtre recordatōis ſui p̄bet acceſſiſſe p̄ ſentia[r].

❧ Impa. The. a. Flo. pp.

i IN noſtre[s] ſerenitatis imagi nib; ac ſtatuis erigēdis p̄ua te collatōis iniuriā ꝓpulſari p̄cipimus ne quid in eis ſuū collato rem agnoſcat.

❧ Idem. aa. ꝛ cc. ad notū comitem ꝛ magiſtrum offi.

CErtutū premia tribui me rentib; ꝯuenit ꝛ alioꝝ hono res alijs dānatoꝝ occaſio nem: id circo quotiēs vel iudicibus noſtris vel cuilibet alteri ſtatua fue rit a quocunq; collegio ſeu ordō. vel in hac ſacratiſſima ciuitate vel in p̄ uincijs poſtulata: nequaq; ex diſcri ptione ſumptus colligi patimur. ſꝫ eius cuius ad honorem petitur expē ſis ꝓprijs ſtatuam collocare precipi mus.

De his qui ad ſtatuas confugi unt. rx

❧ Impa. Valen. theo. ꝛ archa. aaa. Cineo. pp.

q Vi ad ſtatuas[t] vel euitandi metus vel creāde inuidie cā confugerint ſi certas habu erint cauſas quib; confugere ad im peratoria ſimulacra [illegible]: iure ac legibus vindicentur. ſi vero pro bati fuerint artibus ſuis inuidiam inimicis creare voluiſſe vltrix in eos ſententia[u] feratur.

De offi. pp.° orientis ꝛ illirici.

❧ Impa. Alex. Theo.

LItellus[e] p̄fecto pretorio da tus p̄litis conteſtati haberi non poteſt.

❧ Idem. a. reſtituto.

f Formam[f] a prefecto p̄torio datā ꝛ ſi generalis ſit mini me legibus vel conſtitutio nibus contraria ſi nihil poſtea ex au ctoritate in ea innouatum eſt: ſerua ri equum eſt.

❧ Impa. Valen. theo. ꝛ archa. aaa. thiciano. pp.

SI quos iudices[g] vel propter aduerſam vel longinquā cor poris valitudinē. vel propter negligentiā vel furtū vel ſiſe aliq̄ᵭ vicium ſublimitas tua inutiles eſſe reperit. his[g] ab adminiſtratione re motis[h] ꝛ inuicem coꝝ alijs ſubroga tis furibuſq; penis legittimis actis[i] ad noſtre manſuetudinis ſententi am non crimina ſed vindicta refera tur.

❧ Idem. aaa. Doro comiti ꝛ magi ſtro vtriuſq; militie.

d EX ordinario iudice[k] ſp̄ illu ſtris eſt cognitio p̄fecture: li cet militari viro ab co[l] facta fuerit iniuria.

❧ Impa. Archa. ꝛ hono. ꝛ theo. aaa. anthemio. pp.

SI qui poſt has velut indebi tis oneribus ad preces credi derint conuolandum: ſiue de nauicularijs rationibus ſiue trāſ uectionibus reſcripta que de omni bus his atq; huiuſmodi ordinatio nibus emitti contigerit. ad ſedē ſub limitatis tue reſcribant.

De offi. pp. aphri. ꝛ de omni eiuſdē dyoceſeos ſtatu.

i IN nomine domini noſtri ie ſu chriſti imperator ceſar Fla uius Juſtinianus alemani cus Goticus Germanicus Fran cus Atticus Alemanicus Vanda licus Aphricanus Pius Felix In clitus victor ac triumphator acſem per auguſtus. Archelao prefec. pre. aphrice.

QVas[a] gratias aut quas lau des domino deo noſtro ieſu xp̄o exhibere debeamus: nec mens noſtra p̄t ꝯcipe. nec lingua p̄ ferre. multas quidē antea a deo me ruimus largitates. ꝛ innumerabi lia circa nos eiuſdem beneficia con fitemur: pro quibus nihil dignum nos egiſſe cognoſcimus: p̄ omnib; tñ hoc q̄ᵭ nunc omnipotens deus nos pro ſua laude ꝛ pro ſuo nomi ne demonſtrare dignatus eſt. exce dit omnia mirabilia opa q̄ in ſeculo ꝯtigerunt vt aphrica per nos tam breui tempe recipet libertatem. an tea centum ꝛ quinq; annos a van dalis captiuata. qui animaꝝ fuerāt ſimul hoſtes ꝛ corpoꝝ. nā aīas qui dem diuerſa tormenta atq; ſupplicia non ferentes rebaptizādo ad ſuam perfidiam transferebant. corpora ve ro liberis natalibus clara. iugo bar barico duriſſime ſubiugabant. ip ſas quoq; dei ſacroſanctas eccleſi as ſuis perfidijs maculabant. ali quas vero ex his ſtabula fecerunt: vidimus venerabiles viros qui ab ſciſſis radicitus linguis penas ſuas miſerabiliter loquebantur. alij vero poſt diuerſa tormenta per diuerſas diſperſi prouincias. vitam in exilio

SAncim⁹. nō exēpla. ar. q̄ p̄ origina ꝛ a ē p̄bādū. vt. j. de edē. p̄curator. ꝛ. ff. de fi. in ſtru. l. ij.

t ❧ Inſinuent̄. i. in diciū oñdant̄ ad ali quā p̄batōꝫ faciēdā. vel inſinuent̄. i. publi cent̄ ad etnā mēoriā rei ad fidē habendā. de q̄ publicatōe loq̄t̄ j. de teſta. ꝛ publi. eoꝝ l. ꝯſulta.

t Q I q̄ careāt. ꝯ s ſ. de no. co. cō po. §. pe. ſo. vt ibi.

SAcrilegū. dic caſum. vt. ff. de re. iur. q̄dā ꝯſulebāt. ꝛ fac. j. ꝺ cri. ſacri. l. ij. ꝛ. ſ. de ſacro ſan. ec. p̄lꝫ. ꝛ de p̄c. im pe. of. l. vniuerſis.

x Sacri affat⁹. i. s nr̄a reſcripta ꝛ nō q̄dam re ferri hac. l. ſine q̄bus nō vz reſcp̄tū q̄ tñ ho die nō ſeruant̄.

y ❧ Vultu. i. aſpectu z ❧ Luſtrent. i. ſcribē tur ex tota vel luſtrēt̄ i. illuminent̄. ſ. cina brent̄.

a ❧ Signent̄. i. illu minent̄ affat⁹. eſt aūt murex piſcis q̄ dꝫ co q̄. ꝛ ꝯchiliū ē aīal ſiñ capite q̄ᵭ dꝫ ꝯburi ꝛ poſtea vtriūq; teri. vt ex eo fiāt ſigna in re ſcriptis

DIuerſa. i. p̄ ſonā vbi im perator allo q̄tur p̄ſos p̄cātes.

c ❧ Annotatio. q̄ fit ſpōtaneo motu

d ❧ Pragmatica. i. cā ventilata in a. a. io

e ❧ Queſtio toꝛio ſidei. i. inq̄ſitio. id eſt ſugior adiectio ſi p̄

ces veritate nitūt. ſed ſecūdū canones val. reſcriptū. et ſi hec ver
ba nō apponāt q2 tacite intelligūtur vt extra de reſcri. c. ij. ⁊ ad hoc
s. ti. l. et ſi non cognitio. Sꝫ P. dixit ſcōm. l. ſi nō inſerāt valere re
ſcriptum. qđ eſt ꝯtra hanc legē. itē dixi ꝙ ſi eſt inſerta hec clauſu
la pſumit ꝓ impetrante vt vex dixerit ſi aūt nō expreſſerit tūc cō
tra eū pſumit. q̄ di
ſtinctio non ꝓbat le
ge.
f Queſtor. i. can
cellari⁹ hodie. ⁊ no.
q2 in fi. reſcripti dꝫ eē
ſubſcriptio queſto
ris qua ptineat inter
quos ⁊ ad quē fuerit
iudicē ⁊ ꝑ quā dire
cta pſonam vt i au
ten. vt diui. ius ſub
ſcrip. ha. gl. queſtio
colla.
g Veritatis. i. ſi
pces veritate nitan
tur. debet enim h̄ ap
poni ſcōm leges. licꝫ
P. dixit ꝯ ſꝫ nō bene.
h De ſtatuis et
imagi. q2 ꝑ reſcripta
ꝯcedebant fieri ima
gines in ſuū vel alie
nū honorē. iō de his
ponit. et eſt differen
tia inter ſtatuam et
imaginem. q2 in ſta
tua nihil eſt qđ hoīs
effigiem nō deſignet
ſed in imagine ſic ⁊ ē
pictura vel dic dixit
de principe nūc dū ſta
tuis ⁊ ima. q̄ ad ipi⁹
ꝑtinēt reuerentiam.
S I quis acce
piſſe. i. fieri ꝑ
miſiſſe.
k Eneas. de re.
l Imꝑiale. i. ſine
licentia principis.
m Tituli. videt
enī illicite extorſiſſe
id ē accepiſſe dignita
tem quā mō ꝑdit.
n Eos puta offici
ales.
o Ignauie. i. ꝑ ig
nauiā vel ſecordiā.
I qñ adora
r tionis q2 nō
debet adora
ri ſibi dñs impator.
q Probet. ſcilicet
iudex.
r Preſentia. i. ꝓ
pter ſui pñtiam.
E Nite ꝓpulſa
ri. i. procul ab
ijci et remoue
ri ſa. j. l. prox.
Virtutum
e no. ſic. ff. d iu
ſti. ⁊ iure. l. i.
in prin. ⁊. j. de nup. ſi
libert⁹ ⁊. s. de epiſ. et
cle. l. quoniā venera
bilis.
v Poſtulata. a pri
cipe vt mādet iudici
terre ꝙ ꝑmittat eā
fieri.
x De his q̄ ad ſta.
confu.

peregerūt. quo ergo ſermone aut qui
bus opib⁹ dignas dō grās agere va
leam⁹. q̄ per me vltimū ſeruū ſuū
eccl'ie ſue iniurias vindicare digna
tus ē. ⁊ tantaꝝ ꝓuinciaꝝ populos a
iugo ſeruitutis eripe. qđ beneficiū
dei anteceſſores noſtri nō meruerūt
quib⁹ nō ſolū aphricā liberare nō li
cuit. ſꝫ etiā ipam romā viderunt ab
eiſdē Uandalis captā. ⁊ oīa imperi
alia ornamēta in aphricā exinde trāſ
lata. Nūc vo de⁹ ꝑ ſuā miſericodiaꝫ
nō ſolū aphricā ⁊ oēs eius ꝓuinciaſ
nobis tradidit. ſed ⁊ ipa imperialia
ornamēto que captiua roma fuerāt
ablata nobis reſtituit. ergo poſt tan
ta beneficia que nobis diuinitas cō
tulit hoc de domini dei noſtri miſe
ricordia poſtulamus. vt prouicias
quas nobis reſtituere dignatus eſt
firmas et illeſas cuſtodiat. et faciat
nos eas ſecundū voluntatē ſuā ac
placitū gubernare. ⁊ vniuerſa aphri
ca ſentiat dei miſericordiā. et cogno
ſcant eius habitatores q̄ꝫ a duriſſi
ma captiuitate ⁊ iugo barbarico li
berati ſūt. quāta libertate ſub felici
ſimo nr̄o imperio degere meruerūt
hoc etiā deprecātes exoram⁹ precib⁹
ſancte ⁊ glorioſe ſemꝑ virginis dei
genitricis Marie. ⁊ quicquid min⁹
eſt rei publice noſtre. ꝑ nos vltimoſ
ſeruos ſuos reſtituat in ſuo nomie
de⁹. ⁊ dignos nos faciat ſeruitiū ei⁹
adimplere. deo itaqꝫ auxiliante ꝓ fe
licitate reipublice noſtre per hāc di
uinā legē ſancimus vt oīs aphrica.
quā nobis deus preſtitit ꝑ ipi⁹ mi
ſericordiā optimū ſuſcipiat ordinē.
⁊ ꝓpriā hēat prefecturam. vt ſicē ori
ens atqꝫ illiricum. ita et aphrica pre
toriana maxima poteſtate ſpecialit
a noſtra clementia decoretur. cuius
ſedem iubemus eſſe cartagineꝫ. ⁊ in
prefectione publicarum carthariū
prefecturis alijs eius nomen adiun
gi. quam nunc tuam excellentiā gu
bernare decernimus. ⁊ ab ea auxili
ante deo ſeptem prouincie cum ſuis
iudicibus diſponantur. quaꝝ tingi
quē proconſularis anteā vocabat.
cartago ⁊ bizantium. ac tripolis re
ctores habebant cōſulares. relique
vero. i. numidia et mauritania ⁊ ſar
dinia. a preſidibus cum dei auxilio
gubernentur. ⁊ in officio quidē tue
magnitudinis. necnō pro tempo
re viri magnifici pfecti aphrice tre
centos nonagintaſex viros ꝑ diuer
ſa ſcrinia et officia militare decerni

Q Ui ad ſtatuas iudic. i. blaſphēie. ʒ Artib⁹. ſ. malicijſ
a Sententia. nam vinculis publicis mācipāt. vt. ff. de
penis. capitalium. §. ad ſtatuas. et facit inſti. de is qui ſūt
ſui vel alie. iu. §. fi. ac.
b De off. prefec. p. orientis.

mus. in officijs vero conſulariū. ac
preſidū quinquaginta hoīes ꝑ ſin
gula officia eſſe ſancimus. que vero
emolumenta ſiue magnificētia tua
ſiue conſulares ⁊ pſides. ⁊ qđ vnuſ
quiſqꝫ ex officio eoꝝ de publico con
ſequi debet. noticia ſubt⁹ annexa de
clarat. Optam⁹ ergo vt omēs iudi
ces noſtri ſecundū voluntatem ⁊ ti
morē dei et noſtrā electionē atqꝫ or
dinationē ſic ſuas adminiſtratiōes
gubernare ſtudeāt. et nullus eoꝝ
aut cupiditati ſit deditus. aut violē
tias aliquas vel ipſe inferat vel iu
dicibus aut officijs eoꝝ. aut quibuſ
cunqꝫ alijs collatoribus inferre per
mittat. licet enim per omnes ꝓuin
cias noſtro deo iuuante feſtinemus
vt illeſos habeant collatores. ma
xime tū tributarijs dioceſeos aphri
cane conſulimus. qui poſt tantoꝝ
temporum captiuitatem meruerūt
deo iuuante lumen libertatis aſpi
cere. ergo iubemus omnes violenti
as ⁊ omnem auariciam ceſſare. ⁊ iu
ſticiam atqꝫ veritatem circa omnes
nr̄os tributarios reſeruari. ſic eteni
deus placatur. et ipſi poſſunt celeri⁹
ſicē collatores alij rei noſtre publice
releuari atqꝫ florere. ſportulas etiā
ab officio tam viri magnifici prefe
cti pretorio aphricani. quam reliquoꝝ
iudicum ſic exigi iubemus. quomo
do in noſtris legibus eſt diſpoſitū.
et ab omni republica noſtra cuſtodi
tur. vt nullus audeat quacunqꝫ tpe
vel quocūqꝫ mō eaꝝ excedere quan
titatē. Hoc etiā in preſenti ſancti
one credim⁹ ordinādū. vt nō mīta
diſplēdia ꝯplexiōe carthaꝝ vel codi
cilloꝝ vel nr̄o laterculo vel in ſcrini
is pfectipre. ꝑ aphricā iudices ſuſti
nere videant. q2 ſi ipſi diſpendijs le
ſi nō fuerint in illā habent neceſſita
tem eiuſdem noſtre aphrice tributa
rios pregrauandi. Iubemus ergo
vt iudices dioceſeos aphricane tā
ciuiles q̄ꝫ militares in noſtro later
culo pro codicillorum atqꝫ cartulaꝝ
promotionis ſue conſuetudinib⁹.
nihil vltra q̄ꝫ ſex ſolidos prebeant.
et vero in ſcrinio prefectorum non
vltra duodecim ſolidos cogantur
inferre. quem modū ſi quis exceſſe
rit. ipſe quidem iudex triginta libra
rum auri diſpendio ſubiacebit. offi
ciū vo eius nō ſolū ſimile diſpendi
um. ſed et capitale periculū ſuſtine
bit. Nam ⁊ ſi aliquis ex quacunqꝫ
parte auſus fuerit iuſſiōes noſtras

c Libellus ſup
plicatori⁹.
d Nō po
teſt. lꝫ fuerit reſcptū
da eū libellū ⁊ ſic nō
parificat in hoc prin
cipi. ar. s. quādo li.
prin. pa. li. ⁊ ꝗ ſecūs
in cal vt. j. l. pxi.
E Ormā alias
normā et ali
as formam. ⁊
no. pfectū facere le
gē ſicut pri. ſic nec ab
ei⁹ ſententia appella
tur. vt. j. de ſen. pfec.
l. i.
I quos iudi
f ces.
g Dis. ſcꝫ
iudicib⁹.
h Remotis ſicut
ep̄s degradat ſi eſt in
utilis ⁊ ad h̄. s. de he.
⁊ ma. quicūqꝫ ⁊. j. de
ſuis ſu. l. mācipia. ⁊
ff. de ſuſpec. tu. h̄ eñ
§. fi. et. ff. de cuſt. re. l.
carceris.
i Actis. al's ſuba
ctis.
S E ordinario
iudice delin
quente.
l Ab eo. ſ. ordina
rio.
m De offi. pp. a
phrice ⁊ cetera.

Uas laudeſ
q no. q̄dā bōa
verba circa
prin. ⁊ nō legunt iſte
due leges.
b Ultimū. i. vilio
reꝫ ſiue minimū. ſic
papa reſcripꝫ ſuuſ
ſeruoꝝ et cetera.
c Exoram⁹. ſ. deū.
d Prefacione. pu.
id ē cū nos ſcribim⁹
pfectꝫ. ⁊ huic videan
tur ſcribere in ē alios
e Cui ſedē.
f Ab ea. ſ. ſede.
g Annexa vt. j. §.
h̄ eſt ā ſile verbum. j. l.
pxi. §. ad h̄ iubem⁹.

F In nomīe do mini no. in no mine dñi inci pie pdū. vt in auẗ. de armis in pn̄. col. vi ⁊ in auẗ. de queſti. in pn̄. col. vi.

excedere ⁊ non feſtinauerit cum dei
timore ea ſeruare non ſolum digni
tatis aut ſubſtantie piculum ſuſti-
nebit ſed etiã vltimo ſupplicio ſub
iacebit.

¶ Idem. a. Baſiliano magiſtro mi
litum per orientem

IN nomine domini[h] noſtri ie-
ſu chriſti ad omnia concilia om
neſq; actus ſemper per deum
progredimur. per ipſum enim iura
imperij ſuſcepimus. per ipſum pacē
cum. perſis ineternum confirmaui
mus per ipſum acerbiſſimos hoſtes
⁊ fortiſſimos tirannos deiecimus.
per ipſum multas difficultates ſu-
perauimus. per ipſum ⁊ aphricam
defendere ⁊ ſub noſtrum imperium
redigere nobis conceſſum eſt. per ip
ſum quoq; vt noſtro moderamine
recto gubernetur ⁊ firme cuſtodia
tur confidimus. vt iam per eius gra
tiam etiam ciuilium adminiſtratio
nuẽ iudices ⁊ officia ſingulis aphri
canis prouincijs conſtituimus. at-
tribuentes q̄d emolumentorum v-
nuſquiſq; percipere debeat. ¶ Ad ei⁹
igitur prouidentiam ⁊ animum no
ſtrum referentes. ⁊ armatas militi-
as ⁊ duces militum ordinare diſpo-
ſuimus. ſancimus itaq; vt dux mili-
tum tripolitane prouincie in lepti
magneſi ciuitate ſedes interim[i] ha-
beat. ¶ Dux vero Bizazene prouin
cie ⁊ in capſa ⁊ alepte ciuitatibus in
terim ſedeat. ¶ Dux vero numidie
prouincie conſtantinienſi ciuitate ſe
des interim habeat. ¶ Dux autem
mauritanie prouincie in ceſarienſi
ciuitate interim ſedeat. ¶ Iubemus
etiam vt in traiecto que eſt cōtra hi
ſpaniam qui ſepta dicitur quantos
prouiderit tua magnitudo de militi
bus vna cum tribuno ſuo homine
prudente ⁊ deuotionem ſeruāte rei
publice noſtre per omnia conſtitua-
tis qui poſſint ⁊ ipſum traiectum ſer
uare ſemper. omnia quecunq; parti
bus Hiſpanie vel Gallie ſeu fran-
corum aguntur. viro ſpectabili duci
denunciare v. ipſe tue magnitudi-
ni referat in quo traiecto etiam dro
mones[k] quantos prouideris ordi-
nari facias. ¶ In ſardinia autem
iubemus ducem ordinari ⁊ eum iux
ta montes vbi barbarice gentes vi-
dentur ſedere habentē milites pro
cuſtodia locorum quantos ibi tua
magnitudo preuiderit ⁊ omnes di-
ligenter pro commiſſis ſue cuſtodie
prouincijs inuigilent ⁊ ab omni ho
ſtium incurſione ſubiectos noſtros
tueantur illeſos vt feſtinent die no-
cteq; dei inuocandi auxilium ⁊ dili-
genter laborādo vſq; ad illos fines
prouincias aphricanas extendere.
vbi ante inuaſionem vandalorum
⁊ maurorum reſpublica romana fi-
nes habuerat. ⁊ vbi cuſtodes antiq̄
ſeruabant ſicut ex clauſuris ⁊ burgis
oſtenditur. maxime autem ciuitates
que prope clauſuras[m] ⁊ antea tene-
bantur cum eſſent ſub romano im-
perio conſtitute auxiliante diuina
miſericordia cum hoſtes per partes
expelluntur feſtinate comprehende-
re atq; munire. ⁊ in illis locis duces
⁊ milites per partes accedāt vbi an
tea fines ⁊ clauſure prouinciarum
erant quando integre aphricane ſer
uabantur ſub romano imperio pro-
uincie. q̄d deo annuente cuius au-
xilio nobis reſtitute ſunt ſperamus
cito noſtris prouenire temporibus.
vt ⁊ in ſecuritate ⁊ pace prouincie cū
antiquis finibus integre reſeruen-
tur. ⁊ vigilijs ⁊ laboribus deuotiſſi-
morum militum pro tempore ducū
cuſtodiantur illeſe. quoniam ita cō-
uenit vt ſemper cuſtodes fines pro-
uincie ſeruent. ne detur hoſtibus li-
centia incurrendi aut deuaſtandi lo
ca que noſtri ſubiecti poſſident. quā
tos autē milites ſiue pedeſtres ſiue
equites per vnumquenq; militem
qui[n] debent ad cuſtiendas prouin
cias ⁊ ciuitates tua magnitudo pro
ut conſiderauerit ordinem nobis
referat. vt ſi preuiderimus ſufficien
tem eſſe ordinationem confirmem⁹
eam. ſin autem proſpexerimus et a-
liquid amplius fieri vt eam augmē
temus. ¶ Quid autem dux ſtipen-
diorum nomine pro ſe ſuiſq; homi-
nibus. ⁊ quid eius officium conſeq̄-
tur hoc in ſubdicta declaratur noti-
cia. ¶ Sicut ergo predictum eſt in-
terim nunc duces ac milites ſecūdū
noſtram diſpoſitionem in locis ſeu
ciuitatibus in quibus iuſſerimus ſe
deant. donec deo auxiliante nobis
ac reipublice noſtre plures noſtros
in illis locis conſtitui poſſint in qui
bus vniuſcuiuſq; prouīcie antiqu⁹
limes conſtitutus erat quādo florē
te romana repu. memorate prouīcie
integre tenebantur. pro limitaneis
vero ordinandis quia neceſſarium
nobis eſſe videtur vt extra comitatē
ſes milites qui per caſtra milites li-
mitanei conſtituantur qui poſſint ⁊
caſtra ⁊ ciuitates limitis defendere
terras colere. ⁊ vt alij prouinciales
videntes eos per partes ad illa loca
ſe conferant et exemplum fecimus.
vnius numeri limitaneorum. vt ſe-
cundum exemplum q̄d nos miſim⁹
per caſtra ⁊ loca que preuiderit tua
magnitudo eos ad ſimilitudinem

l ¶ Maxime. aduerbium

m ¶ Clauſuras. i. ſuperq; limina.

i ¶ Interim exponc. vt. ſ. e. l. §. ſic ergo pre dictum

k ¶ Dromones. genus nauis

n ¶ Qui debent. mit
ti ſubaudi. ac.
o ¶ Eam ordinatõ
nem ꝺ prouincijs ſic
ff. ꝺ mūe. ⁊ ho. vt gra
datim.
a ¶ Scḋm labores
ſuos ſic. ſ. de magiſ.
off. l. nemo.

noſtri exempli ordinet. ſic tamen vt
vniuerſis de prouincijs idonea cor-
pora aut ꝺ illis quos antea milites
habebant limitaneorum conſtitu-
tas numero. ī vnoquoqꝫ limite vt
ſi forſitan commotio aliqua fuerit
poſſint ipſi limitanei ſine comitatē-
ſibus militibus vna cum militibuſ
et ducibꝫ ſuis adiuuare loca vbi di-
ſpoſiti fuerint. nō longe limitem exe
untes. nec ipſi limitanei nec duces
eorum vt nullum etiam diſpendi-
um a ducibus vel ducianis predicti
limitanei ſuſtineant. nec aliquas ſi-
bi conſuetudines de eorum ſtipen-
dijs per fraudem ad ſuum lucrum
conuertant. hoc autem non ſolum
in limitaneos volumus obſeruari
ſed in cōmitatenſes milites. ⁊ vnū-
quemqꝫ ducem et tribunos eorun-
dem militum iubemus vt ſemp mi-
lites ad exercitationez armorum tē-
dant. et non concedant eos deuaga
ri. vt ſi quando neceſſitas contige-
rit poſſint inimicis reſiſtere. et nul-
lum audeant duces vel tribuni cō-
mentalem ꝺ ipſis dimittere. nedū
ſibi lucrum ſtudeant conficere ꝫ cu-
ſtoditas noſtras relinquunt prouin
cias. nam ſi vſurpauerint memora-
ti duces vel officia eorum ſeu tribu
ni commentalem de militibus relin
quere. aut aliquod lucrum de eoꝝ
emolumentis ſibi acquirere hoc nō
ſolum in quadruplum iubemus pu
blico rependere. ſed etiam et digni-
tate eos priuari. magis enim debēt
duces et tribuni ſupra deputata ſibi
emolumenta ſꝫm labores[a] ſuos de
noſtra largitate remunerationē ſpe
rare. et non de cōmeatis militū aut
de eorum ſtipendijs lucrum ſibi ac-
quirere. quoniam ideo ordinati ſūt
milites vt per ipſos prouincie vin-
dicentur. precipue cum ſufficienter
et ipſis eorum ducibus et officijs e-
molumenta preſtitimus. et ſemper
prouidemus vnumquenqꝫ ſꝫm labo
res ſuos ad gradus meliores et ma
iores dignitates perducere. poſtqꝫ
vero deo placuerit et per tuam ma-
gnitudinē limes omnis in antiquū
ſtatum peruenerit et bene ordinat⁹
fuerit tūc vbicunqꝫ neceſſitas emer-
ſerit viri ſpectabiles duces inuicem
ſibi quando vſus exegerit auxiliuꝫ
prebeant. prouincie ſeu milites ea-
rum vigilijs et laboribꝰ deo iuuā
te illeſi cuſtodiantur. ſicut autē iu-
bemus audaces et feroces ꝯtra ini-
micos iudices ac milites noſtros eſſe
ſic volumus eos mites et beniuo-
los circa collatores noſtros exiſtere
et nullum dampnum nullamqꝫ leſio
nem in eos efficere. ¶ Si autem

b ¶ Auſ⁹ fuerit. ali-
as vſurpauerit.
c ¶ Reducti. ſ. erunt
d ¶ Fuerit. id eſt ſit
e ¶ Docuerit. ſ. ma
gnitudo.
f ¶ Caſtella et ſic pa
pa pōt facere de vno
epatu duos. ac.
g ¶ Annexa. e. l. px.

quiſqꝫ de militibus auſus[b] fuerit
quamcunqꝫ leſionez tributarijs no
ſtris inferre. periculo viri ſpectabi-
lis ducis ſeu tribuni et principis di
gna vindicta afficiatur. vt indem-
nes tributarij noſtri cuſtodiantur.
ſi vero pro quibuſdam cauſis inter
pellatio apud noſtros iudices facta
fuerit. iubemus non amplius ſpor-
tularum nomine qꝫ noſtris legibuſ
diffinitum eſt executores accipere pe
nam eiſdez legibus inſertam extrāſ
greſſione formidantes. ¶ Cum au-
tem deo annuēte aphricane noſtre
prouincie per tuam magnitudinem
ſꝫm noſtram diſpoſitionem ordina
te. ⁊ milites ī antiquū ſtatum reduc
ti[c] ⁊ offitis aphrica ſic detentata fue
rit[d] ſicut erat. ¶ Cum ergo hec om-
nia iuuante deo preſente tua magni
tudine diſpoſita ⁊ perfecta fuerint. ⁊
per labores tuos ātiquos fines om
nis aphrica receperit et docuerit[e] nos
de omni ordinatione totius aphri-
cane dioceſeos. id eſt quanti et qui
milites in quibus locis vel ciuitati
bus collocati ſunt. et quanti limita
nei ⁊ in quibus locis et milicijs cō-
ſtituti ſunt. tunc iubemus tuaꝫ ma
gnitudinem ad noſtram clementiā
remeare. ¶ Interea vero ſi aliquas
ciuitates ſeu caſtella[f] per limitem cō
ſtituta prouideri tua magnitudo ni
mie eſſe magnitudinis et propter hō
non bene cuſtodiri. ad talem modū
ea conſtrui diſponat per paucos be-
ne ſeruari. ¶ Cum autē magnitu-
do tua omnibus diſpoſitis ad nos
remeare iuſſa fuerit. duces vniuſ-
cuiuſqꝫ limites quotiens pro com-
ponēdis ciuitatibus ſeu caſtris pro
ſtipendijs ſuis ac pro annonis ali-
quod opus habuerint. celerius ad
virum magnificum prefectum per
aphricam ſignificent. vt ipſe que ne
ceſſaria fuerint feſtinet facere. ne ali
qua protractio prouincijs noceat. ea
vero que ipſe fecerit vel que adhuc
neceſſarie procuranda ſunt. poſtea
vir memoratus magnificus prefec
tus aphrice[h] et viri ſpectabiles du-
ces et de alijs omnibus que agūtur
frequenter ad nos referant. vt bene
facta confirmemus. et que oportu
nius debent fieri ex noſtra diſpoſi-
tione peragant. hoc etiaꝫ decernim⁹
vt iudices q̄ ordinādi ſunt ꝑ aphri-
canos limites nihil amplius in ſa-
cratiſſimo palatio cuilibꝫ pſone aut
dignitati vł in pretorio ꝑ aphricam
ꝑfecture et magiſterie ꝑtāti ꝑbeant
niſi qꝫtum ſubter annexa[g] declarat
noticia. ¶ Nam ſi quis amplius qꝫ
in ſubdita noticia taxatum eſt vſur
pauerit ſe accipe. triginta libras au

h ¶ Ab eis recipiāt
Quidaꝫ hn̄t hic pl⁹
ſcꝫ qꝫtuꝫ quilibꝫ dux
cum ſuis hominibꝫ
capiat. quidam nō.
⁊ ſic eſt noticia ꝺ qua
fecit mentionem.

Excedentibus
redundaſſet
id eſt ſi totuꝫ
cōmitterem⁹ anno-
ne prefecto.
l ¶ Prefecture. ſ. vr
bis.

m ¶ Lateat cũ ipſe habeat.
n ¶ Poteſtates. pfe cti vrbis. vt .c.ti.l.iiij
o ¶ Exerat. i. habeat.
o ¶ Noie vocatẽ. pfectus vrb. ⁊ ipſe.
p ¶ Ex ipſo noie no. duo hic q̃ inferior ſub ſit ſuperiori. ⁊ q̃ noĩ deſeruiendũ. vt. j. ð de ſen. ci. l. defenſores. et s. de epi. ⁊ cle. docemi mus

ri mulcte dependet nomine. ¶ Cuꝫ et periculo indignationis noſtre ſe renitatis ſubiacebit. Nulla aliã qua libet perſõa aut dignitate vt officio accipiente aliquid ab eis[b] preter il los quorum nomina in ſubiecta no ticia continentur. ¶ Ad hoc iubem[9] vt deo iuuante vniuſquiſq̃ dux ſeu eorum officia ſcõꝫ q̃ noticia ſubter annexa detinetur emolumenta ſua ex tribus aphricane prouincie ex ka lendis Septembris inſtantis feli ciſſime tertiedecime inditionis per cipiant. ¶ Et hec noticia deo volen te debet delegari iudicibus ⁊ eorum officiis in aphrica conſtitutis pro ã nonis ⁊ captu per ſingulos annos prebendis. ita vero ducis tripolita ne prouincie ⁊ hominibus eius an no nonageſimo ſingula annona ſo lidõ. quinq̃ capi. centumquinqua ginta nouem ſinguli cap. ſol idõ. du cento ſoctoginta duos. aſſeſſori du cis. ⁊ officio ac hominibus eius qua draginta an. nonaginta ⁊ ſeptem. Item viro clariſſimo duci Numi die ⁊ hominibus eius ſimiliter. iteꝫ duci ſardinie inſule ⁊ hominibus e[9] ſimiliter. Item noticia conſuetu di num que in ſacro laterculo ⁊ in pre torio ampliſſime prefecture per aph ricam tam in officio magiſtrimili tum pro tempore ẽ eũt prebere opor tet vniuſcuiuſq̃ limitis. ſicut in ſa cro laterculo ſex ſolidis in officiis magiſterie militum poteſtatis pro i ſinuandis diuinis adminiſtratio nibus ſeu diuine ſerenitatis affati bus. ſol. xij. pro officio ampliſſime prefecture per aphricam pro in ſinu andis eius chartis ſol. xij. gloria ita q̃ tua que per hanc pragmaticam ſã ctionem noſtram ſtatuuntur eterni tatis effectu mancipari obſeruariq̃ precipimus.

De officio prefecti vrbis. xxviij.

¶ Imp. vale. ⁊ va. aa. voluſião. p. p.

STudentibus nobis ſtatũ vrb ⁊ ãnonariã rõem aliqñ fir mare. in aio ſubijt eiuſdẽ an none curã non oĩbꝫ deferre ptãtibꝫ. ⁊ ne pfectura vrb abrogatũ ſibi ali quid putaret. ſi totũ ad officiũ ãno nariẽ redundaſſet [k] eiuſdẽ pfecture[l] ſol licitudinis neceſſitatẽ mãdam[9]. ſed nõ ita vt lateat[m] officiũ annonarie pfecture. ſꝫ vt ambe ptãtes[n] in q̃tuꝫ ſibi negocij eſt tueat ciuilẽ annonã. ſitq̃ ſocietas in numeris. ita vt infe rior gradus meritũ ſuperioris agno ſcat. atq̃ ita ſuperior poteſtas ſe exer ceat[o] vt ſciat ex ipſo[p] noie quid pfecto debeatur annone.

¶ Idem. aa. ad Pelagium. p. vr.

QUod[q] pmulgatis ſãctõibꝫ[r] tua ſinceritas reſcriptũ eſſe ñ neſcit. etiam ex pcepto nro

competenter obſeruet[s] nec quaſdaꝫ perſonas de prouincia exiſtimet ad uocandas[u] niſi tantummodo ſuos officiales ⁊ homines populares hu ius alme vrbis ſeditioni obnoxios

¶ Impa. Va. Gra. ⁊ Valens. aaa. ad Ruphinum.

PRefectura[x] vrbis cunctis q̃ intra vrbem ſunt antecellat dignitatibus ⁊ poteſtatibus tantuꝫ ex omni parte deriuans quã tum ſine omni iniuria atq̃ detrimẽ to alieni honoris vſurpat[y].

¶ Impera. Theo. Valẽ. Archadi. aaa. Seuerino comiti largitionũ.

OMnia[z] corporatorum gene ra[a] que in conſtantinopoli tana ciuitate verſantur. vni uerſoſq̃ ciues atq̃ populares pre fecture vrbane rei moderamine cog noſcas.

¶ Imp. Theo. Conſtantino p. vr.

PRimicerius[b] adiutor quod in eodeꝫ gradu tue ſedes of ficium per biennium ex con ſuetudine priſce ordinationis me ruit. curam inſuper perſonaruꝫ. vſur patione omni atq̃ ambitione ceſ ſante ſuſcipiat. etiam hoc adiecto. vt ſi quis memorato ordine vel cõ ditionis humane vel ſine preuen tus. vel alia quacunq̃ ratione mili tie gradum proprie amiſiſſe mon ſtrabitur. ſolite ambitionis iniuria vacante. locum is qui iuxta matri cule veritatem ſequitur obtineat

De officio magiſtrimilitum[d]

¶ Impa. Valen. ⁊ Gra. ⁊ Theo. aa a. Euſi. pre. pre.

VIri illuſtres comites et ma giſtri peditum et equitum in prouinciales nullam peni tus ha beant poteſtatem. nec ampliſ ſima prefectura in militares viros.

¶ Imperatores Theo. et Hono. a a. ad Hypacium magiſtrummili tum.

APparitores per orientem ſta tutos officij tui ad illud iu dicium trahi minime opor tebit. ſciat igitur illuſtris magnificẽ tia tua ſub te ſiue ciuiliter ſiue crimi naliter appetantur eos litigare de bere.

¶ Imperator zeno. a. Sebaſtiano prefecto pre.

OS[e] que vltra ſtatutos in officio magiſterie per orien tem poteſtatis militant. ci uilium quoq̃ iudicum ſententijs[f] ſuper quolibet negocio ſubiacere ip ſis quin etiam ſtatutis ĩ tributarijs collatiõibꝫ ciuilium[g] q̃ꝫ iudicũ di ſpoſitionibus proculdubio peritu ris.

¶ Imp. Anaſtaſius Iohan. magi ſtromilitum per illiricum.

REfectura. ñ legitur
y ¶ Vſurpat no. p incipiẽtibꝫ ali que libꝫ q̃ rogãt ſco lares q̃ eos audiãt ſi ne piudicio aliorum
OMnia. ñ legi.
a ¶ Genera. vt piſtorum vel ſimilium.
PRimiceri[9]. p ſonaꝝ. ſ. alia ruꝫ ſuſcipiat curam.
c ¶ Locum. ſic. ff. de mu. ⁊ ho. l. vt gradati ⁊. j. de aduo. diuer. iu. l. Pretoꝫ. ſꝫ ar. õ. vt in au. de mo. ſ. pe. col. i.
d ¶ De officio mgri militũ. hec nõ legitur nec ſeq̃ns de of. q̃ſto. nec ſeq̃ns de of. mgri officiorũ niſi i. l. nemo vbi no. ſi. e. s. de of. p. p. aphrice. l. ij. ſ. ⁊ ſp. ⁊. j. de pr. ſacro ſcri. l. vnicunq̃ li. x.

EOs pcipim[9] ſubaudi. eis ſubiacere ſen tentijs ciuiliũ iudicũ ſup q̃libet negocio q̃ militãt vlt ſtatutos ſ. milites ĩ officio ma giſterie ptãtis p oriẽ tẽ nota q̃ qui ñ ſunt in mtricula ſunt tã q̃ priuati.
f ¶ Sententijs ſubi audi iubemus.
g ¶ Ciuiliũ repete pi turis.
MIlites conſti tuti. ſ. primo ſed oĩa ĩ ſuo ſtatu remaneãt ⁊ mi lites in ſuis locis ſi ne expenſe.

QUod hec lex nõ legitur
r ¶ Sanctõi bꝫ quas nõ hẽmus q̃ dicebãt q̃ꝫ ſequit. et fac. ff. e. l. i. ſ. cũ vrbẽ.
s ¶ Tua loquit pre fecto vrbis.
t ¶ Obſeruet. hoc. ſ.
u ¶ Aduocandas co ram ſe. q̃ in eũ non hꝫ iuriſditionem.

b ¶ Procraſtinatõne. loquitur magiſtro militum.
c ¶ Omnia. repete deſtinare.
d ¶ Per armeniam

e ¶ Um ꝓpicia. hic icipit lex. cū ꝓpicia
f ¶ Sed quā. al's q̄a.
g ¶ De officio q̄ſtoris. hic ti. ñ legitur.

o ¶ Fficia. nota contra petr. de vico qui locat queſtus ſine principe
l ¶ Militantes. ſ. queſtores

m ¶ Peragere. ſine licentia principis.
n ¶ De offi. ma. of.

¶ Priuilegiis. i quo ſubaudi ille.

Milites de locis i quib' cõſiſtūt ad alia loca ſñ ſpāli nr̄e ſerenitat; auc̄te nl'la tenus trāſferri precipimus. ne eorū expenſe in locis: in quibus conſiſtunt inſinuātur: ſed ſi forte quedā vrgens et neceſſaria cauſa emerſerit vtilitati ac ſecuritati publice. tam ampliſſimā pretorianā prefecturā q̄ꝫ tuā ſedē ſine vlla ꝓcraſtinatiõe ᵇ ꝓſpicere penit' oportet: ⁊ ſuggeſtiões ad nr̄as aures deſtinare. iudicātes tam loca de q̄b' milites trāſferendi ſunt. quā ea ad q̄ puenire eos oportet noīaq; fortiſſimoꝝ nūoꝝ in quibus iiſdem milites referunt necnõ quātitatē annonaꝝ ⁊ añ oia ᶜ cauſam ob quā iſdē milites trāſferēdi ſunt: vt poſt talē ſuggeſtionē a noſtra autoritate competētia ꝓcedant

¶ Imp. iuſti. a. ʒite viro illuſtri magiſtro militū per armeniā ᵈ ⁊ pontū pollemanicum

Um ꝓpicia ᵉ diuinitate romanum nob' ſit delatū impiuꝫ ſolicita cura cauta diligētia ꝑtractātes. ꝓſpeximus oportet ēt ptib' armenie ⁊ ponto pollemoniaco ⁊ gentib' ꝓpaium mgr̄m militum ꝑ hāc legem ꝯſtituere tuamq; magnitudinē cõſidentes certaſq; ꝓuicias. i. magnam armeniā que interior dicebat. ⁊ gentes añ nicenam videlꝫ ingelinaꝫ archimenā ſophonā ⁊ pzimā ⁊ ſc̄dam armeniam ⁊ põtuꝫ pollemoniacūq; tue cure cum ſuis ducib' ꝯmiſimus comite armenie penit' ſublato. cunctoſq; ſubdim' nūos ñ mõ quos in p̄ñti nouos ꝯſtituimus. ſed ēt ꝺ pre ſentalib' ⁊ oziētalib' ⁊ aliis agminibus ſegregatos. non tñ eoꝝ quantitatem agminū minuētes: ſed quia ᶠ plꝰes addidim' ſine reipublice grauamie ⁊ ſine augmēto ſumptuū aliquātos ſubtrarim'. ita tñ vt p' hāc ſubtractõem āpliores remāſerūt q̄ꝫ vſq; ad nr̄a felicia fuerāt tp̄a.

De officio ᵍ queſtoris

¶ Imp. Tx. a. Saluſtio queſtori.

Oti' mioris laterculi curā ſcias ad tue ſublimitatꝭ ſolicitudinē ꝑtiere. ita vt tuo arbitratu ⁊ ſcrinio mēozie toti' mioris laterculi dignitates hoc ē p̄fecture ꝯ ois tribunat' ⁊ p̄poſiture caſtroꝝ ʰ iuxta ꝯſuetudinē priſcam clemētie mēe auctoritate deinceps mittant.

¶ Ide. a. Eliconi militi ⁊ magiſtro officii.

Omnes minores laterculi dignitates que ſub cura q̄dem ac ſolicitudine viri illuſtris queſtoris eſſe antea videbant. poſtea vero vel vniuſe vel medie ad magiſtrorū militū ꝑtātem diſpoſitõemq; trāſierāt: placuit nūc clemētie mee vetuſti temporis more reuocato: ad priſca deinceps iura reuocare ⁱ

¶ Imp. Ana. euchio mg̃ro of.

Fficia ᵏ ⁊ ꝓductiões que ptinēt ad viros deuotos in ſacro ſcrinio memorie militātes ˡ nemi liceat ſub quacūq; occaſione ſine vlla diuine ſubſcriptõis liberalitate pagere ᵐ eo quicūq; in h' fuerit poſtea facinore cõuictus publicatõne bonoꝝ ſuoꝝ mulctando officio quoq; rectoris prouincie in qua non allegato ſup gerenda ſolicitudine ſacro reſcripto aliquis auſus fuerit. eandem curam ſibimet vſurpare trium librarum auri diſpēdio feriendo.

De officio magiſtri ⁿ officiorum

¶ Imp. Conſtātinus ad agētes in rebus

Priuilegiis ᵒ dudū ſcole noſtre idultis itegre reſeruatis ad ducenā ⁊ cetera ⁊ biarchiā nēo ſuffragio niſi labore vnuſquiſq; ꝑueniat. principatū uo adipiſcātur matricula decurrēte. ita vt ad curas agēdas ⁊ curſum illi exeāt quos ordo militie vocat. ⁊ ei' labor adiutor p̄terea in quo tot' ſcole ſtat' ⁊ mg̃ri ſecuritas ꝯſtituta eſt idone' ꝓbitatē moꝝ ac bonis actib' p̄dit'. nr̄is ꝑ magr̄m obtutib' offerat. vt nr̄o ordinetur arbitrio

¶ Impa. valē. tx. ⁊ grãt. aaa. ad patriciū mgr̄ꝫ of.

Emo agētū in reb' ordinē militie atq; ſtipēdia pūtat. ēt ſi nr̄i nois ꝑ obreptiõꝫ detulerit indultū ᵖ ac ſi q̄s formam admiſſi ᑫ eiuſmõi docebit obtuliſſe i locum ex quo indecent emerſerit reūtat vt is gradus ceſos añcedat queꝫ ſtipendia melioza vel labor ꝓlixior fecerit anteire.

¶ Impa. vlx. ⁊ val. aa. pleicio comiti ⁊ magiſtro officioꝝ.

Scolariū noſtroꝝ deuotõ ꝓbata a noſtris pentib' circa maxime ſerenitatis nr̄e affectõne enituit. inde quicq̄d ad fouēda ſuadāq; eoꝝ priuilegia poſtulat ſtatim credimus admittēdū. idoq; ſuggeſtionem tui culmīs approbantes: viris ſpectabilibus comitibus ſcolarum verberandi regradandi de ſenatores ʳ et ducenarios ˢ licentiam denegauimus. ea nāq; que tali

t ¶ Oti' caſtroꝝ vt deutacuri. al's deauratori vel petrus de vico

u ¶ Omnes reuocare. vt redeat ad queſtorem.

Neſſio indultum.i.reſcriptum.
q ¶ Adiniſſi.i.ipetrati
r ¶ Scolarium ſenatores.i.filios ſenatorum.qui erant ſcolares in milicia.
s ¶ Et ducenarios.i.eoꝝ filios.
i Dlemus.ꝑcepit nota ꝑ locus in ſcolā ſcolari recedente non debeat alius locū illum ſibi vēdicaē ſine licētia dñi. Itez nota ꝑ ꝑlenda nam vno canonico mortuo nō debet alius i locū eius ſubrogari ſine licentia pape
v ¶ De officiō comitis ſacrarū largitionum hic eſt illuſtris. ſ.j.ō aſſe.l.ſi.ꝛ non legitur.

Palatinis.i.officialibus palacij principis qui ſunt comites largitionum
y ¶ Conquerentur i.dicant principi
z ¶ Deſidia.ſicut.j.de priua.car.l.i.§.i.at ſequens ti.de of. rerū priua.non legit

a ¶ Prouiderint.q.d.vnus index accuſſalium
b ¶ Largitionis.i.ꝓpter hoc eſt ti.hꝫ
c ¶ De officiō comi. rerum
s I quod.ſ.ſi quid negociorum
e ¶ Priuate.i.priuatoris ceſaris

commotionē dignā ſunt ad tue ſublimitatis volumus referri noticiam.

¶ Idem.a.Mono.magiſtro.offi.

Ure tui ꝑpetui culminis credimus iniungendū.vt ſupꝰo illimite ſub tua iuriſdictōne conſtituto quemadmoduz ſemilitum numerū habeat caſtrorumqꝫ ac clauſorum cura procedat.qȯ ſingulis annis ſignificare nobis propria ſuggeſtiōe procuret

¶ Impera.Iuſti.ꝛ Iuſtini.aa.Ticiano magiſtro offi.

i Ubemus eum ad miliciam deuotiſſimorum ſcolarium de cetero peruenire qui noſtruz meruit iudicium.nec licere pro tēpore tui culminis adminiſtrationem habenti.ſine huiuſmodi probatoria aliquem inter eoſdez viros deuotos ſcolares ſuis referre preceptionibus ¶ Sed ſciatis qui ſine ſacro reſcripto ad eandem peruenire miliciam auſus fuerit non ſolum ea ſe priuari verum etiam pena viginti librarum auri ſubijci.illud etiam obſeruari de cetero volumus.vt ſi quis locus ſtatutorum ſcolarium in quacunqꝫ ſcola vacauerit ille ſubrogetur quez noſtra pietas per ſacrum reſcriptum vacantem ſubire locum precepit[x] ad hec quadrimeſtruos breues eorūdē ſcolarium cura tue ſublimitatis ꝛ ꝑ tempore viri excellentiſſimi magiſtri officiorum conſcribi volumus ꝛ eoſ ſacro ſcrinio laterculi preſtari ibi deponendos.vt ſemper noticia eorundem ſcolarium certa ſit.neqꝫ publico damnum aliquod infligatur.

De officio comitis[v] ſacrarum largitionum. xxij.

¶ Imper.archad.ꝛ Hono.aa.limecio comiti.

Palatinis[x] hec cura debet eē ꝑcipua vt periculo proprio notarijs deſtinatis ſuper negligentia iudicum ſi ita res exegerit conquerantur[y] ne eorum ſit impunita deſidia[z] ¶ Iudices quoqꝫ de eorum nominibus referre conuenit quos cōmodis proprijs vtilitatibꝫ publicis ſtudere prouiderit[a] breues etiam quadrimeſtruos ad officium palatinum nouerint dirigendos aurumqꝫ exactum ad ſacras largitiones[b] ſine vlla dilatione eſſe mittendum.

De offi.comitis rerum[c] priuatarum

¶ Impa.valen.ꝛ valens ad horatium comitem bizantium

s I quod[d] negociorum fuerit actitatū.in quibus aliquid cōmodi fiſcalis appareat ad officiuz rei priuate[e] tua grauitas acta tranſ

mittat vt inſtructiōe percepta quid ſibimet[f] iuris auxilio debeatur agnoſcat.

¶ Imp.archa.ꝛ Hono.aa.minerio comiti ꝛ pre.pre.

Ad palatinorum curam ꝛ rationalium officia omnium rerum noſtrarum ꝛ totius ꝑpetuarij hoc eſt emphitheoticarij iuris exactio reuertatur

¶ Impa.archa.ꝛ Hono.minc.comiti.

s I quis iudicum vir illuſtris vel prefectus vrbis cognitionem comitis rerum priuatarum examini debitam ſibimet vendicandam cenſuerit vel tuitionem contra eiuſdem ſtatuta ſedis preſtiterit ad quinquaginta librarum auri illationem pene nomine.ꝛ officium eius teneatur quā decet in articulo[g] erigi manſuetudinis noſtre erario ſociandam

De offi.ꝓcon.ꝛ legati[h]. xxiij.

¶ Imp.conſtan.a.proconſu.aphri

Legati[i] non ſolum ciuiles ſed etiam criminales cauſas audiant.ita vt ſi ſententiaz in reos ferendam prouiderint ad ꝓconſules eos tranſmittere[k] nō morentur.

¶ Impa.Archa.ꝛ Hono.ſimplicō proconſuli aſie

o Fficium helleſponti conſularis eterne recordationis patrē ſerenitatis noſtre adijt[l] ꝛ expoſitis ſuis incommodis in quibus a vicarianis apparitoribus vrgebatur orauit ſub imperio tue ſublimitatis agere[m] poteſtatem cuius[n] allegatōes humane procliuius piū principem[o] cōmouerint[p] quas et nos obtinere cenſemus

De offi.comitis[q] orientis. xxv

¶ Impa.Leo.a.viſeno.pre.pre.

Iculos quia litarchia ꝛ ſyriarchia muneribus in prima ſyria deputati ſunt per officia tam viri ſpectabilis comitis orientis qꝫ viri clariſſimi rectoris prouincie flagitari precepimus.alitarchie quidem ludi cura viri ſpectabilis comitis orientis ꝛ eius officio ſyriarchie non ſolicitudine viri clariſſimi moderantis prouinciam eiuſqꝫ apparitionis exerceātur.nulliqꝫ penitus curialium nec ſi voluerint idem munus vel honorē ſubeundi licentia permittatur

De offi.prefec.[r] augu. xxvi.

¶ Im.val.theo.arc.aaa.florē.ꝑ.au.

o Uia tributa ꝑ egyptiacaz diœceſiz in cura ꝛ ꝓuicia claritatis tue[s] a moderatoribꝫ ꝓuiciaꝝ exigi iubem⁹. ¶ Si q̄ tñ ex

f ¶ Sibimet.i.fiſco
Si quis in articulo.id eſt ſtatim
h ¶ De offi.ꝓcōſu.et le.
i Legati.i.delegati proconſulum
k ¶ Tranſmittere.excepto crimine ſuſpecti de quo ēt ꝓnunciauit.ꝛ no.duo i eo legato ſpālia.ꝛ qꝫ de omni crīe cognoſcit ꝛ qꝫ ēt ꝓnūciat i crie ſuſpecti vt h ic ꝛ.ff.de offi.ꝓconſul.ſolent.ꝛ.ff.de ſuſpe.tu.l.i.§.i
Officiū adijt.ſ.ſuis ingreſſibus ad eum.
m ¶ Agere.i.viuere
n ¶ Cuius.i.officij.
o ¶ Principē.pcēm ſerenitatis noſtre q̄ eſt.s.

p ¶ Cōmouerint no.qȯ pia allegatio mouit principem
q ¶ De officiō comitis oriētis ꝓcurator erat rerum que erāt in oriente ꝛ non legitur hic ti.
r ¶ De offi.ꝑfec.au.hic eſt ſpectabilis vt j.de priua.car.l.i.
o Omnia.tue loquitur ꝑfecto auguſtali.

P Refectus pu niẽdi immo videt͂. vt. ff. de of. pręſ. illicitas. § q̄ vniuerſas. que eſt ꝯtra. So. ſpeciale in hoc vt nõ habeat ius gladij. vel dic nõ habet in hos habet tñ in alios.
b ¶ De offi. vi. non legitur.

poſſeſſionib⁹ ſiue militarib⁹ ſiue nõ militaribus ad inferẽda que debẽt audaces extiterint eos p militare et auxilium ſi op⁹ exegerit ad ſolutionem compelli cenſemus.

¶ Imperato. Theodoſi⁹ Archadi⁹ et Honorius Ruphino. p̄. p̄.

P Refectus pretorij [a] auguſtalis ordinariorum ſub ſe iudicum examinã di flagicia ⁊ ſuper his referendi non amouendi vl' puniendi [a] habeat poteſtatem.

De officio [b] vicarij.

¶ Impera. Ual. et valens et gratia Antonio. prefecto preto.

In ciuilib⁹ cauſis vicarios comitib⁹ militum [c] conuenit anteferri in militaribus negocijs comites vicarijs anteponi quotieſcunq̧ ſocietas in iudicando cõtigerit priori loco vicarius ponderetur: comes adiunctus accedat. ſi quidez prefecture meritum ceteris dignitatibus anteſtet ⁊ vicaria dignitas ipſo nomine eius ſe trahere iudicij portionem ſacre cognitionis habeat poteſtatem ⁊ iudicationis noſtre ſoleat l' debeat repreſentare reuerentiã [d]

¶ Idem. a a. ad heſperium. p̄. p̄.

R Elationes vicariorũ ſi qñ vſ⁹ attulerit ad noſtrã manſuetudinem referantur. relationes enim iudicum libenter audimus. ne adminiſtratorum decreſcere videatur auctoritas ſi eorum conſulta veluti prophanorum preces a noſtris aditis repellamus.

De officio pretoris.

¶ Impa. Conſtan. ad ſenatum.

P Retori defertur hec iuriſdictio ſancientib⁹ nob vt liberale negocium ipſe diſceptator examinet. ſane interponi ab eo decreta ꝯuenit: vt ſiue in integrum reſtitutõ referenda eſt. probatis dumtaxat cauſis. ab eodem etiã interponatur decretum: ſeu tutoris dandi ſeu ordinandi curatoris impleatur ab eo interpoſitio decretoꝝ quippe cum apud eum quoq̧ adipiſci debeat patronoꝝ iudicio ſedula ſeruitus libertatez. nec ſane debita filiorum votis patrum vota ceſſabunt: vt patente copia liberos ſuos exuant [g] poteſtate maḡ proprijs obſequijs emãcipatos. cum ſeſe intelligant his obſequijs plus debere. a quib⁹ ſeſe meminerint vinculis ſacris erutos.

¶ Impa. Ualentinianus et Marcianus. a. Ticiano. p̄. p̄.

P Res [h] tantummodo pretores electe opinionis in hac vrbe per ſingulos annos iudicio ſenatus precipimus ordinari: qui competentes cauſas ac debitos actus integre diſceptare atq̧ tractare debebunt: vt hi tantuz tres, ex his qui ꝓprium [l] larem in hac alma vrbe habeant non ex prouincijs eligant͂. nec ſi quis forte propter alias cauſas ad hanc vrbem de prouincijs venerit. ad preture vocetur mun⁹: ſed hi tantummodo vt dictum eſt qui hic domicilium fouent. ita tamẽ vt nec ipſi ſumptus quoſdam inferre cogantur inuiti. ſed habeant ſpõtanee libertatis arbitrium.

De officio rectoris [k] ꝓuincie ⁊ vt nulli patrie ſue adminiſtratio ſine ſpeciali permiſſu principis ꝑmittat͂

¶ Impa. Alex. a. Juliano.

P Oteſt de falſo cauſam cognoſcens preſes prouincie incidentem proprietatis queſtionem dirimere.

¶ Impa. Conſtan. ad Maxi.

P Reſides [m] prouinciarum oportet ſi quis potentiorum extiterit inſolentior [n] et ipſi vindicare non poſſunt. aut examiare aut pronunciare nequeunt de ei⁹ nomie ad nos aut certe ad pretorianę prefecture ſententiam referre. q̄ prouideatur qualiter publice diſciplinę et leſis tenuioribus ꝯſulatur.

¶ Idem. a. ad prouinciales.

I Uſtiſſimos ⁊ vigilantiſſimos iudices publicis acclamationibus collaudandi dam⁹ omnibus poteſtatem. vt honoris ei auctioris proferamus proceſſus ⁊ econtrario iniuſtos et maleficos querelarum vocibus accuſandi [o] vt cẽſure noſtre vigor eos abſumat [p] naz ſi vere voces [q] ſint nec ad libidinẽ per clientellas effuſe. diligenter inueſtigabimus prefecti pretorio et comitibus qui per prouincias conſtituti ſunt prouincialium noſtrorum voces ad noſtrã ſententiã referentib⁹

¶ Idem. a. ad eoſdem.

I N officiales [r] prefectoꝝ curſum publicum laniantes vel prauia contra vtilitatem publicam [s] molientes. vindicandi tibi [t] dedim⁹ poteſtatem. ita vt prefectos de eorũ culpa facias certiores.

¶ Imp. Ual. et valens. a a. ad probianum prefectum vrbis.

M Aioꝝ grad⁹ iudicib⁹ ab inferiorib⁹ ꝯpetens reuerẽtia tribuatur [v]: ſed vbi publica tractat͂ vtilitas ⁊ ſi minor iudex veritatem inueſtigauerit. nulla maiori irrogat͂ iniuria. ſane qui inſignia dignitatꝫ ad hoc exercet vt indignis iniurijs exiſtimet afficiandos. eos q̄ officia cum poteſtate moderantur. non declinabis noſtre indignatiõis aculeõs.

¶ Imp. Ualen. gratia ⁊ The. a a a. Cincio.

C Iuitas phodiorum iniuriã ſuã nõ tam decenter q̄s ſero ꝯqueſta ẽ. vñ inuiolabili obſuatõe

prefecti ⁊. ſic per medium prefectũ. ff. de of. p̄ p̄. l. i.
f ¶ De of. preto. ſpectabilis eſt. ⁊ dic primam legẽ q̄ tractat de of. eius. no. etiam ſedula ſeruitus. ⁊ q̄ plus fuiet emãcipatus patri q̄ ſi ẽ in poteſtate.

i In ciuilibus militum cui⁹ ẽ hic vicari⁹
d ¶ Reuerentiã cũ ꝓfectus repreſentet reuerentiam principis. ⁊ iſte ſit vicarius

P Retori erãt. id eſt liberentur.
Res oli. x viij.
et vt. ff. de origi. iu. l. ij. § dende diuus auguſtus.

f ¶ Propꝛiũ larẽ. ſic ⁊.ſ. de epi. ⁊ cle. l. in ec cleſijs. ſꝫ ꝯ. ſ. ꝺ. cri. fal. l. fi. ſꝫ ſpãle in ꝑtore. Itẽ ꝯ. ff. de of. ꝑ. l. bar barius

k ¶ De of. rec. ꝑ. clariſſimus ẽ. vt. j. de pri ua. car. l. i.

Preſt. po. ca. q̃dã fecerunt ſcribi i inſtro rem q̃ ab alio poſſide bat ſuã eſſe. q̃ cum de falſo accãret dixit ſe nõ poſſe accãri. q2 recꝑ erat. vł dic ꝺ falſo me accuſas ſꝫ ego dico te ſeruũ meũ eſſe. ⁊ ſic ꝯtrarias tu ipſi° tibi refero qõnẽ vt ⁊ al's ſ. de adul. q̃m aler. vel tertio dic petebã fun dũ a muliere ⁊ oñdebã inſtrm. ipa illõ de falſo accãbat ego eã dico non admitti. q2 ſcia eſt q̃ nõ admittit ad pub. accãtões. ſed ipa dic ſuũ fundũ. ⁊ ſic ꝑ ſua re debere admitti. vt. j. q̃ ac. ñ poſ. l. ſenatuſcõ. ⁊ fac. j. de fal. l. ⁊ ſi ad te. ⁊ de oꝛ. iu. l. i.

m Reſides. B ñ legitur nec ſe quẽs videt tñ notabilia

n ¶ Inſolẽtioꝛ. i. inobediens.

p Poſtiſſimos. ac cuſandi repete damus ꝑtãtẽ.

p ¶ Abſumat. ſic de epi. ⁊ cleri. q̃m venera bilis

q ¶ Doces. ꝯ malos iudices

r Nõ officiales ⁊ fac. j. ꝺ ſpoꝛ tu. l. ij.

s ¶ Publicã. officiũ publicum

t ¶ Tibi. ꝑſidi.

Pretẽtioꝛis tri buat. vt ⁊. ꝯ. de of. ꝑ. vꝛ. ſtu dentibus.

x ¶ Irrogat. al's iu ria ⁊ al's pẽa. ⁊ fac. j. ꝺ of. iu. l. ſinguli. ⁊. ꝯ. de re. iu. e. l. i. ꝟ. oib9. ⁊. ꝟ. ſed neq3. ⁊c.

y Uiras. inge nium. i. ſuper bia.

Pi oꝛdinariã dignitate al. ꝑtãtẽ.

a ¶ Pꝛofligauerit q2 accepit ꝺ ſalario ſequẽ tis ꝑtãtis

b Cẽs in ecle ſia. i. ꝯ ꝑcep ta h9 legis

ſancimus vt quoniam tempoꝛe hyemis nauigatio ſepe periculoſa eſt. ſemper incerta in illis quinq3 vrbibus que potioꝛis eſſe ceteris aſſerũtur viciſſim hyemẽ dum ſibi iudices recognoſcant ꝙ ſi cuiq3 tale extiſtat ingenium' vt ꝑcepta noſtra cõtemnat quinquaginta ab eo argenti libꝛe centum ab eius officio ſi aliter factum fuerit fiſci noſtri vrbib9 inferant.

¶ Imp. valẽ. theo. arch. Cineo. pp.

Qui oꝛdinariã geſſerit poteſtatem' quicquid ex veteri iure delegatõis titulus ꝓfligauerit' cũ diſpẽdio pudoꝛis atq3 foꝛtune de ꝓprijs facultatibus intra ꝓuinciã poſitus inferre debebit.

¶ Idem. aa. Cineo. pp.

Ne quis ᵇ iudicum in prouin n tia ſua pꝛefectianum vel palatinũ vel militem ex his etiam vel omnibus qui antea huiuſmodi officijs fuerint commoꝛati in terceſſoꝛem id eſt executoꝛem cuiuſq3 litigatoꝛis petitionem in quolibet ſeu pꝛiuato ſeu publico negocio putet eſſe tribuendum. nam peccantem circa conſulta celeſtiaᵇ cum ſuo officio non ſolum detrimentũ fame ſed etiam patrimoniorum damna comitent.

¶ Idẽ. aa. Polemio. pp. Illirici.

Ullus' ꝓuincie moderatoꝛ auguſtiſſimã vrbẽ ſine iuſſiõe nr̃a adire audeat. nã ſi patuerit quẽ contra decreti noſtri ꝑcepta veniſſe. his ꝯgrua condemnatione plectetur.

¶ Impa. archa. ⁊ ho. aa. imneo comiti ſcrinij.

Ullis palatinis tibi obſecũ n dantib9 cũ ꝓuincialib9 volumus eſſe ꝯmertiũ. ſꝫ iudices ſcire debebunt hoc ſibi ꝑcipue eſſe cõmiſſum: vt ipſi a ꝓuincialibus exigant ⁊ ꝯſueta depoſcant. palatinũ vo poſſeſſoꝛ' non terreat qui non ſibi ſed iudicibus atq3 officijs preceptus imminere.

¶ Impa. ho. ⁊ the. aa. Theodoꝛo. pp.

Moderatoꝛes ꝓuinciaꝝ curã agere iubem' ne q̃d potẽtiũ ꝓcuratoꝛes ꝑperã in ceſſeq3 ꝯmittant.

¶ Idẽ. aa. cronaſio. pp.

Omnes ꝑ ꝓuincias apparitoꝛ o res ꝑ inueterata ducte iuxta motũ iudicis nudatos: verberibus ſi ita res exierit ſubijcere ꝑcipimus: ⁊ vt facilis executio rerum publicaꝝ ſit ⁊ officioꝝ inſolentia cõpꝛimat ⁊ iudicũ ſerenitati ꝯpetens reddat auctoꝛitas.

¶ Impa. Leo. a. conſtanti.

Iſos coartalib9 adhuc obſequijs obligatus regimẽ ꝓuintie vel cingulũ cuiuſlibet militie dignitatiſue quoq̃mõ meruerit ꝯ licitum vſurpatis impetratiſue careat: etiã ſi vltroue a noſtra liberalitate ius regendi ꝓuincie vel militie ſeu dignitatis cuiuſpiam ſibi iactauerit delatum fuiſſe.

¶ Idem. a. Conſtan. pp.

Ullii iudicũ q̃ ꝓuincias regũt n in ciuitatib9 vbi ſacra palaciaᶠ vel ꝑtoꝛia ſunt liceat his relictis ꝑuatoꝝ ſibi domos ad habitandũ veluti ꝑtoꝛia ſibi vendicare: ſꝫ ſacratiſſima mõis oib9 inhabitare palatia ſeu ꝑtoꝛia. vt hac neceſſitate compellant eoꝛum repationi ꝓuidere: vbi aũt ⁊ palaciũ eſt ⁊ ꝑtoꝛiũ palacium quidẽ habitatõni ꝑſidis ꝑtoꝛium autem vel ſuſcipiendis cõſeruandiſq3 ſpeciebꝫ publicis hoꝛreorum vice vel alij neceſſarie rei deputet ꝙ ſi quis aliq̃ diſſimulare tẽtauerit, ꝓtinus eum atq3 officium quinquaginta libraꝝ auri multã ad reparandũ ſacꝝ quod neglexerit palaciũ ſoluere ſancimus.

De officio pꝛefecti vigilum^g

¶ Impa. Theodo. ⁊ archa. Nebꝛideo ꝑfecto uigilum.

Refecti vigilũ h9 vrbis nihil de capitalib9 cauſis ſua auctoꝛitate ſtatuere debet: ſꝫ ſi q̃d hmõi euenerit culmini tueᵇ ꝑtãtis referri de mẽoꝛatis cauſis celſioꝛe ſentẽtia iudicet.

De officio^i ciuilium iudicum.

¶ Impa archa. Hono. ⁊ theo. aaa. Curcio. pp.

Onoꝛatiᵏ qui litẽ hẽc noſcũ h tur: his hoꝛis atq3 tpib9 quib9 cãꝝ merita vel facta pandũturˡ reſidendi cũ iudice nõ habeant ſa cultatem.

¶ Impa. Ho. ⁊ Theo. aa. Ante. pp.

Si quisᵐ ꝑ pvblicis functionib9 q̃ flagitant: aliquo ſe defẽdere tẽtet munimie: adeat iudicẽ ⁊ ꝓmat q̃ duxerit aſſerenda: quem ſi iudex quod nõ arbitramur minus audire maluerit. ipſe quidem adminiſtratoꝛ triginta libraꝝ auri apparitoꝛ vo eius quinquaginta feriat diſpendio.

De officio militarium^n iudicum.

¶ Impa. Ualẽ. The. Arch. magiſtris ⁊ comitib9 vtriuſq3 militie.

Unq̃ oio° in negocijs ꝑuat n toꝝ vel tuitio militaris vł executio tribuat.

¶ Impa. Hono. ⁊ Theodo. Maximo. pp.

Nulli poſſeſſoꝛi. i. ciuis vł ruſticus.

d ¶ Nõ terreat. i. nõ ibit ad eũ. ⁊ ita palatini imminẽt iudicib9 ⁊ iudices collatoꝛibus.

e Omnes. inſolẽtia. i. off. cuiuſq3 aliũ ſui appa ritoꝝ inobediẽtia

Ulli palacia ꝑncipũ.

g ¶ De offõ ꝑfecti vigilũ. lꝫ cepit terat de clariſſimis ſꝫ tñ eſt ſpectabil. ff. e. l. iij. q̃re q̃ lꝫ ponit. tñ cõſiderant ꝑma ipa ꝑmũ nõ erat ꝑfectus vigilũ. imo erat q̃dem q̃ ꝑerat excub9s. vt ff. e. l. i. in fi. ⁊ de oꝛ. iu. l. i. ꝟ. hec oſa. ⁊ nõ legitur hic ti.

h Refecti tue ꝑ p fecti pꝛetoꝛio vel vrbis.

i ¶ De offõ ciuiliũ iudicum.

Onoꝛati. id eſt aduocati.

l ¶ Pandũt. vt. j. ꝺ poſt. q̃ſq̃s. in fi. ſꝫ in alijs hoꝛis ſedere pñt. vt. j. de of. diuer. iu. l. fi. ſequẽs ti. ꝺ of. mi. iu. vel de of. ꝑ. an nonenõ legit ſꝫ. ꝯ. l. i. ſigna. ꝯ. ff. de rei vẽ. l. q̃ reſtituet. So. vt ibi Itẽ ſequẽs ne comi tib9 rei mili. nõ legit.

m Iq̃s. al's eſt s rubꝛica h. de officio ꝑfecti annone.

Unq̃. oino. dic vt in ſupiori rubꝛica.

p Recipim'. in p. eo iudicõ magiſtri militũ.

a ¶ Comitianū .i. comitē, q̄ p̄eſt prouincie.

N Emo alias iuuer.

Uces principibus. maioribus ducibus.

¶ Ne rei militaris.

O Mnē. exactiones in collectam.

f ¶ Miniſterium vt lauacra ei p̄ſtent.

g ¶ De officio diuerſo℞ iudicū.

n Emo mater fa. q̄ ipſa ſit habes. ff. de his qui ſui vel ali. iu. ſunt. l. nā ciuium.

i ¶ Protrahat. ſic ⁊ ff. de in ius vo. l. neq̄ impuberes. ⁊. l. plerūq̄. ⁊. ll. ſequentib⁹. et potes h̄ dicere auten. que eſt in auten. vt nulli iud. §. neceſſariū. col. ix. ⁊ eſt ſcripta. j. de cuſto. reo. ſuper. l. quoniam.

k ¶ Eius. ſ. mlieris.

l ¶ Que. ſ. mulier.

m ¶ Neceſſitatib⁹ .i. debitis idē tamen in priuatis.

n ¶ Poſſe. ſeruāri publicis neceſſitatibus quod h̄r. j.

S Inguli celſioribus .i. legū doctorib⁹. ſic e. de of. recto. puin. l. potioris. ⁊. j. l. pro.

ſ Ciant principes. id ē maiores officiales.

q ¶ Et corniculari id eſt excubatores.

r ¶ Honoratis. ſ. doctoribus.

O Recipim⁹ ne quando curiales vel priuate condictionis homies ad militare exhibeātur iudicium vel cōtra ſe agentium actiones accipiant: vel litigare i cogantur. interminatōe aūt quinq̄ginta libra℞ auri aduerſ⁹ cōitianū officiū poni decernim⁹. ſi quid et cōtra hoc aliqñ tentauerit.

¶ Imp. Theo. ⁊ Ualenti. aa. Anatalio mgro militū.

n Emo^b de his qui in viroꝝ ſpectabiliū ducum officiis militauerit. ſcale agentium rebus quacunq̄ ſubreptione p⁹ cōpleta3 militiā ſocietur. nec agendi vice vl viri clariſſimi p̄cipis accipiat facultatē. ſi quis autē aduerſus hec perhēnitatis noſtre decreta venire conetur militia ſpoliat⁹. proſcriptionis pena propt̄e bono℞ tercia conſtringatur.

¶ [illegible]aa. Nomo. mag. ⁊ comi. officiorum.

D Uces militū^c ⁊ p̄cipue quibus gentes que maxime cauende ſunt appropinquant. in iſtis limitib⁹ cōmorari ⁊ milites ad p̄priū redigere numerū imminētibus magiſteriis p̄tātibus diuturniſq̄ co℞ exercitationib⁹ inherere p̄cipimus. caſtro℞ quin refectōis etiam luxuriarūq̄ curā habeant. quib⁹ cū principibus caſtro℞q̄ p̄poſitis p labo℞ viciſſitudine limitaneoꝝ militū duodecim anno℞ p̄tē diſtribuendā videlicet inter eos magiſterie poteſtatis arbitrio deputamus.

Cōſtitutio greca. ne rei militaris comitib⁹ vl tribunis lauac℞ p̄ſtet.

¶ Impp. Ar. Ho. ⁊ The. antemio.

o Mnē^e inquietudinē a curiis ⁊ ciuitatibus precipimus prohiberi. nec vlla priuata ab his ſuccendi balnea ad tributo℞ vel ducum alio℞ vel militarium comitū vſus. nec ad exactōꝫ aliquaꝫ p hac cauſa p̄fligari. illuſtrib⁹ eni tātū mō viris comitib⁹ ac magiſtris militū. ſi tñ id voluerint hoc miniſterium^f indulgem⁹. dupli pena violatoribus h⁹ ſanctionis imminente.

De officio^g diuerſorum iudicum.

¶ Imp. Con. ad domiciū. celſuꝫ vicarium.

N Emo iudex aliquē officialeꝫ ad eā domū in qua materfa.^h degit. cum aliquo precepto exiſtimet eſſe mittendū. vt eandē in publicū p̄trahat^i. quū certū ſit debita ei^k que^l intra domum cōſiderato ſexu ſemet cōtineat domus eī⁹ vl cuiuſcunq̄ rei habita diſtractōe publicis neceſſitatib⁹^m poſſe^n ſeruari q̄ ſi quis in publicū matrē fa. p⁹ hac crediderit p̄trahendā. inter maximos reos citra vllā indulgentiā capitali pena plectetur.

In auten. vt nulli iudicū. §. neceſſarium col. viij.

ſ Ed hodie nono iure p fiſcalib⁹ vel priuatis debitis. nulla mulier ꝯcludi. ſed ad iudicē veniat p ſe vel p procuratorē ſuū. vel mittat vnū vel alteru quaten⁹ negociū legittime exequant. ſi ꝯ factū fuit maiores iudices. xx. libras auri. minores decē puniant. obedientes aūt eis ſingulis ſpoliabunt. et penis ſubiacebūt corporalib⁹ ⁊ in exiliū damnabunt.

¶ Imp. Ualen. Theo. et Archad. aaa. ad principiū p̄fectū vrbis.

S Inguli quiq̄ iudices ſciant celſioribus^o viris ⁊ his quorum nōnunq̄ iudicio p̄uehunt. honorificentiā debitā eſſe preſtandam. nec in ſubſcriptionib⁹ ſuis fratres audeant nominare. apparitione mulctanda cui⁹ hec cura eſt.

¶ Idem. aaa. Conſtan. pre. p̄. Galliarum.

ſ Ciant^p principes ⁊ cornicularii^q et primates officioꝝ iudices etiam trinas libras auri a ſuis facultatibus eruendas. ſi honoratis^r viris quibus etiā conſiſtorium noſtrum ingrediendi facultas prebeetur. ſecretarii iudicis non patuerit ingreſſus aut reuerentia non fuerit in ſalutatione delata aut ſedendi cum iudice ſocietas denegata^s.

Ut omnes iudices tam ciuiles q̄ militares poſt adminiſtrationē depoſitam. per quinquaginta dies in ciuitatibus vl certis locis permaneant.

¶ Imp. zeno. a. Sebaſtiaō p̄.

N Emo^t ex viris clariſſimis preſidibus prouinciarum vel cōſularib⁹ aut cōrectoribus neve qui adminiſtratōnis maioris inſulas meruerint. i. viri ſpectabiles p̄conſules ⁊ p̄fectus auguſtalis aut comes orientis. aut cuiuſlibet tractus vicarius. aut quicūq̄ dux vl comes cuiuſlibet militis vl diuina℞ comes domo℞ poſtq̄ ſibi ſucceſſum fuerit audeat excedere ꝯ locis quos rexiſſe noſcit. anteq̄ q̄nquaginta^v dierū ꝯſtitutus numer⁹ finiat. ſꝫ p id tempus p̄ſides q̄dē ⁊ ꝯſulares necnon correctores i metropoli ſpectabiles vero iudices tā ciuiles q̄ militares in ciuitatib⁹ adminiſtrate dioceſeos illuſtrioribus. publice non domi vl intra ſacroſanctos terminos vel religiones aut potentes domos latitantes. ſꝫ in celeberrimis locis oim

s ¶ Denegata vt j. vbi ſena. vl cla. l. fi. §. ſedēdi. niſi in caſu. vt. s. de of. ci. iudi. l. i.

N Emo excedere .i. recedere

v ¶ Anteq̄ quiquaginta nota.

x ¶ Sup furnis ſcilicet ſuis ⁊ domeſticorum et manipulariorū vt. j. ad. l. iul. re. l. ꝗ. ⁊ in quadruplū dānatur vt ibidē dicit. ⁊. j. n. q̄. cōſiliarios. ⁊ j. vbi de ratioci. l. fi.

y ¶ Reſpōdeat. apō epm cauſam examinantē ex nō ſcripto ſicut et cū fugit. vel etiā apud principem vl eū cui cōmiſit. vt. j. aūt. vt iu. ſine quoquo ſuf. § ſi q̄s āt. et ꝯ. ſimiter quacunq̄. ⁊. §. neceſſitateꝫ. coll. viij. vl apō ſuperiorem magiſtratū. vel apō eum cui ꝯmiſit. p̄p̄. vt in fi. h⁹ legiſ.

¶ Copia. alias diuina .i. reuocatoria.

a ¶ Inferre coget. Itē velut ſeru⁹ inhoneſtus capi pōt. vt i auten. vt iu. ſine q̄q̄ ſuf. §. neceſſitatē. ⁊. j. eo. l. §. ipſe autem.

b ¶ Peruenerit. niſi ꝑ duos dies ſtatim vt in autē. de adminiſtratione. ſi do nullū mirētur nunciū ſꝑ iudicem vſq̄ in aduentū ſucceſſoris. vt. ff. de of. pro con. l. meminiſſe nam cū aūt ꝑmiſſus erit, cet oīa preter membri abſciſionē ⁊ vltimum ſuppliciū. vt in autē. de col. §. i. philemus. coll. viij.

c ¶ Debito honore in eo nō ſeruato hodie vt in auf. vt iudi. ſine quoq̄ ſuf. §. neceſſitatem. colla. ij.

d ¶ Irretit⁹. ꝑ accuſatorē qui inſcripſit.

quos nuper gubernauerant ora vertentur. vt pateat omnibus facultas libera ſuper furtis aut criminibus querimoniam commouendi. ita vt ab omni defenſus iniuria: prouiſione poſt eum adminiſtrātis ac periculo officij nec minus curialium ⁊ defenſoris ciuitatis iuratorie tantummō cautioni commiſſus poſtq̄ fuerit in querimoniam deuocatus: pulſare volentibus vt dictum eſt pro legum reſpondeat ratione. nec illum ante prefinitum tempus de prouincia diſcedendi excuſationem ei tribuat vel diuine vocis copia vel codicilli alterius adminiſtrationis oblati. vel preceptum ampliſſime tue ſedis. vt alterius prouincie vices moderatoris obtineat. aut preceptum prefate vel alterius ciuilis ſeu militaris cuiuſcunq̄ poteſtatis. vt quamcunq̄ ſolicitudinem publicam gerat aut exhibeatur aut deducatur. aut poſtremum cuiuſlibet occaſionis excogitata calliditas excludatur. vt modis omnibus que pro vniuerſarum prouinciarum ſalute ſancimus. ſortiantur effectum. Quod ſi quis temeritate punienda ſaluberrimam legem circumſcribendam vel violandā crediderit licet ⁊ maieſtatis re⁹ nō immerito iudicetur. attamen quinquaginta librarum auri mulctam publicis calculis inferre[a] cogetur. ſimili pena plectendo qui poſt eum adminiſtratione ſuſcepta minime eū curauerit honeſte retinendo. aut ſuper eius fugam ꝑtinus referendam.

¶ Adminiſtrationem aūt deponere non volumus deceſſorē anteq̄ ſucceſſor ad prouincie fines peruenerit[b] licet litteris ad eum ſeu programmate vel edicto officium ⁊ prouinciales viſus fuerit. poſt aūt qui p̄ſentem fugiens nō obſeruauerit legem vbicunq̄ repertus fuerit. licet in hac florentiſſima ciuitate ad prouinciam ſine vllo penitus obſtaculo preceptione tui culminis. cura etiam viri clariſſimi rectoris prouincie. in qua repertus fuerit deducetur. per ſex menſium curricula ibidem moraturus. quatenus inter ea minime poſſint crimina vel furta celari.

¶ Officium etiā quod debito[c] cum honore ſeruato non prohibuerit contra legis tenorem diſcedere triginta librarum auri diſpendio feriatur. Quod ſi intra quinquaginta dierum numerum forte fuerit pulſatus: et prefato elapſo tempore nec dum finita lis fuerit. ciuiliter quidem ſuper furtorum ſceleribus pulſatus. dato procuratore inſtructo poſt quinquaginta dies protinus habeat licentiam diſcedendi. accuſatione vero ſuper criminib⁹ facta ꝑ inſcriptionem laqueos irretitus[d] vſq̄ ad terminum cauſe ibidem neceſſario perdurabit[e] ¶ Sciant autē iudices vniuerſi apud quos vel adminiſtrationis iure vel ex preceptione ampliſſime tue[f] ſedis huiuſmodi controuerſie ciuiliter vel criminaliter ventilentur inter viginti dierum ſpacium debere ſe prefata litigia poſtq̄ orta[g] fuerint terminare[h] nam ſi ſuperſederint ipſos quidem decem librarum auri condemnationem ſubire cenſemus. accuſationem vero ſeu ciuilem intentionem ſemel in iudicium deductam prefato modo[i] legitime terminari.

In auten. vt iudi. ſine quoquo ſuffragio. §. neceſſitate. collatione. ij.

CON

Si vero anteq̄ cōpleantur quinquaginta dies fugiens capiatur detineatur a prouincialibus. ⁊ omne quod datum fuit ei occaſione furti actionis ne exigatur preſente tamē deo amabili epiſcopo ⁊ cauſam ex non ſcripto examinante.

De officio[k] eius qui vicem alicuius iudicis obtinet. xlvi.

¶ Imp. Gordian⁹. a. Domicio.

In cauſa que ſpectat ad vtilitatem reipublice[l] eum qui vice preſidis[o] prouincie adminiſtrat potuiſſe cognoſcere in dubium non venit: ſane ſi in aliquo captum eſt ius reipublice[m] iuxta ſcita diuorum principum defenſores reipublice ſi modo adeſſe fiduciam negocio putant: reſtitutionis auxiliū poſſunt flagitare[n]

Mandata imperatoris the. ⁊ valen. aa. miſſa anthiochio. p. p. preferenda que ſic habent.

Suggerente magnificentia veſtra docta. imperialis eternitas debere eos[p] qui preceptione principali ſeu noſtre ſedis[q] ampliſſime tueri locū rectorum prouinciarum noſcuntur autoritatē habere[r] tutores ſeu cu. petentibus dare. decretū etiā interponere ad alienandas minorum ſimiliter eis perſonarum ſeu curialium facultates. ⁊ emancipationes quoq̄ legibus celebrare. ⁊ oīa que ad iuriſdictionē rectoris prouincie ꝑtinent actitare[t] precipe dignata eſt ꝑ diſpoſitione veſtre celſitudinis prefatas huiuſmodi ſolicitudines peragendi habere licentiam.

De aſſeſſoribus[u] ⁊ domeſticis ⁊ cancellariis iudicum. xlvij.

¶ Imp. Dio. ⁊ Maxi. aa. Paulino.

Studiorum labor meretur vt ij qui in publicis adminiſtrationibus conſtituti ſociare ſibi conſiliorum participes cupiunt. ſpe premiorum atq̄ honorificentia ſua prouocent eos quorum prudentiā putant ſibi eē neceſſariā. nō metu terribili

e ¶ Perdurabit. et patietur penā ꝑ qualitate delicti. vt. ff. ad. l. iul. re. l. lex. §. fin.

f ¶ Tue. o pre. pre.

g ¶ Orata. ꝑ conteſtationem.

h ¶ Terminare. ſpecialē. vt. j. de iu. ꝓperā. dum in pain.

i ¶ Prefato modō. ſ. j. viginti dierum.

k ¶ De officio ei⁹ qui alicuius in ob.

l In cā reipu. ciuitati alicuius eſt ſicut i iudicio ſtitutus ciuitas. vt. j. de iur. reipu. l. i. ⁊ i contra. vt. c. l. l. rē. ⁊. j. q̄ ex ca. ma. l. rē pub ⁊ h̄ pz q̄ de pſide dixit alīs dō procuratore ceſaris cognoſcende.

m ¶ Reſp. ordiabit aut reſp. ſindicū vel actorē ꝯ priuatū ⁊ cognoſcet pſes prouincie vel eius vicarius.

n ¶ Flagitare. ad inſtar pupilli. vt. j. de iure. reipu. remp. ⁊. j. q̄ ex ca. ma. reſp.

o Pgerēte. vel ſtrato pfecte

p ¶ Eos vicarios.

q ¶ Sedis ampliſſime vel alterius q̄ hz merū imperiū. vt. ff. de of. ei⁹ cui mā. eſt iuriſdi. l. i.

r ¶ Rector decedētium vel abſentiū. q̄ decedētes dicunt mortui ⁊ ſubſtituti vicarij dicunt ſuffecti. ſecus ſi delegaret. q2 talia delegari nō pnt. vt ff. de of. ei⁹ cui mā. eſt iuriſdi. l. mādata. ⁊. ff de re. iur. oim. eſt enim hic vicari⁹ ordinari⁹ a lege nō delegatus.

s ¶ Pre. faciendi hec que dicit. ſ. tutores.

t ¶ Actitare preter vltimū ſuppliciū fortem ⁊ membri abſciſionem vt in aut. de col. §. philemus coll. ix.

u ¶ De aſſeſſoribus. Studiorum prouocēt. e. dō ſtatuis ⁊ imagi. l. ⁊ virtutum.

Reſides. libellos. ſ. petitõibꝰ q̄ fiunt ſup alienādis predijs
p minoꝝ. ⁊ p trāſactõe alimentoꝝ ⁊ alijs faciēdis que ſunt
mix. impn̄. ſecus in teſtamēto vbi p aliū ſubſcribit q̄s. vt
ſ. de teſ. l. ſi. ⁊. l. iubemus. §. ꝙ ſi non fuerit obſeruatum.
b ¶ Si quis preſes.
c ¶ Onſiliarios. id ē aſſeſſores
d ¶ Cancellarios. vt ſuos notarios
e ¶ Officio. vt ſui milites ⁊ alij de familia. de quoꝝ oīm delictis tenent᷑ vt hic ⁊. ſ. ad. iul. re. l. 1.

⁊ neceſſitate incōgrua libertati
¶ Jmp. Con. ad baſſum p̄. p̄.
Reſides ñ p aſſeſſores ſed p
p ſe ſubſcribāt libellos[a]. qḋ ſi
q̄s[b] aſſeſſori ſubſcriptōēz icō
ſultis nob̄ pmiſit mox aſſeſſoꝛ qui
ſubſcripſit exilio puniat᷑. p̄ſidis vo
nomē ad nos referri iubem⁹ vt ī euꝫ
ſeueri⁹ vindicet᷑ ¶ Jmp. archa. ⁊
ho. aa. meſſale p̄. p̄.

Onſiliarios[c] iudicū ⁊ cācel
larios[d] ⁊ eos q̄ domeſticoꝝ
fungunt᷑ offõ[e] p⁹ dpoſitā admiſtra
tionē p q̄nq̄ginta dies in ꝓuicia reſi
dere p̄cipim⁹[f]. poſſeſſio āt tenebit᷑ q̄ ac
cuſat⁹ hmōi pſonā ſubtraxerit[g] ea qꝫ
in q̄druplū reſtitui iubem⁹ q̄ deſide
rant ablata. vt duplū ſpoliat⁹ acci
piat ⁊ duplū noſter fiſcus acq̄rat[h].
¶ Jdē. aa. ⁊ thx. ad celianū vicariū.
Omeſtic⁹ iudic̄ a publicis
d actibꝰ arceat᷑. ꝙ ſi ncitatibus
publicis ſeſe ꝯiuict⁹ fuīt mi
ſcuiſſe: ſtati eū ad maioꝝ ptāꝫ[k] exa
mē deduci optet. vt ꝯpetēs in eum
vindicta pmat᷑ ¶ Jmp. ho. ⁊ the.
Seleu pre. pre.

Emo in ꝓuicijs q̄ ſemel do
meſtici ł cācellarij miſteriuꝫ
geſſerit ad eādē obſuatōꝫ aliq̄ ābiti
one[l] iteꝝ remeare ꝯcedat᷑
¶ Jdē. aa. vitaliano duci libie.
Emo de domeſtic̄ ducū ł co
n mitū militariū officijs eoꝝ
ꝯnūat⁹ p⁹ ꝯpletū ſui tpis ac
tū ad eādē rurſus ſolicitudineꝫ au
deat aſpirare. x. libraꝝ auri ꝯdēnatōe
ꝓpoſita ſi q̄s hāc violare voluīt ſan
ctionē eadē pena offō quoqꝫ ei⁹ coer
cendo ſi p ābitōꝫ vel auariciā ex his
aliq̄d temerarie ꝯſenſerit ¶ Jdē
aa. euſtachio p̄. p̄.

Elut[m] caſtrēſe pculiū filiuſ
fa. aſſeſſores et p⁹ pris obitū
vēdicēt. q̄ ꝯſilijs ꝓprijs admiſtrato
res iuuare ꝯſueuert. ſi q̄d licitꝫ hōe
ſtiſqꝫ lucris coadunare potuerunt
¶ Jdē. aa. aſclepiodoro p̄. p̄.
n Ullus iudicū ad ꝓuinciā ſi
bi ꝯmiſſam queq̄ꝫ ſecū duce
re[n] audeat cui domeſtici ł cācellarij
nomē iponāt[o] nec ꝓfectū ad ſe vn̄cūqꝫ
ſuſcipiat. ne fame nota cū honoꝝ pu
blicatōe plectat᷑. pīcīo ei primatū of
ficij cācellarios ſub fide geſtoꝝ ex eo
dē offō electos iudicibꝰ applicari iu
bem⁹: ita vt p⁹ depoſitā admiſtratō
nē nec militiā deſerāt[p] ⁊ ꝓuicialibuſ
pn̄tiā ſui exhibeāt. quo volētibꝰ ſit
accuſandi eos facltas. ſi eni idonea

cā exegerit ad detegēda iudic̄ flagi
cia ⁊ q̄ōni eos ſubdi optet[q].
¶ Jm. thx. ⁊ val. aa. ad tauꝝ
Ji p⁹ depoſitā[r] admiſtratōꝫ
iudicū pn̄tiā ł exhibitiōꝫ do
meſticoꝝ q̄rimonia ꝓuicialiū aut cu
rialiū ł alia publica neceſſitas poſtu
lauīt p eoſdē admiſtratōres quoꝝ
domeſtici fuīnt iudicō legibuſqꝫ tra
dant᷑ ¶ Jdē. aa. Florē. p̄p̄.
i Jn ꝯſiliarijs obſuari cenſe
muſ vt in eū q̄ in ſua ꝓuicia
vltra q̄tuoꝛ mēſes moderatoribus
aſſederit[t] adūſus leges antiquas et
diuoꝝ retro principū[u] cita pſcriptio
honoꝝ ⁊ accuſatō publici criminis im
mineat niſi p celeſte oracl'm ł āpliſſi
me tue ſedis p̄ceptōꝫ ſeſe defendat
¶ Jdem. aa. zaylo p̄. p̄.

On paꝝ aſſeſſoribꝰ maioꝝ
ingratuū qꝫ ipſ iudicibꝰ nr̄e
beniuolētie libtas tribuēda eſt. iōqꝫ
ꝯſiliarios viroꝝ illuſtriū p̄fectoꝝ:
tam p̄torio qꝫ hꝰ inclite vrb̄ eminen
tiſſimoꝝūqꝫ magiſtroꝝ militū. necn̄
etiam viri illuſtris magiſtri officio
rum. ſiue p̄dicto officio iā functi ſunt
ſeu fungentur in poſteꝝ. p⁹ depoſi
tum etiam officium ab omi indicti
onis onere ſiue ciuilium ſeu milita
rium iudicum prorſus immunes eē
precipimus. vt nec ab ampliſſima
q̄dem ſede tui culminis eis vlla mole
ſtia ſuper ſuſcipiēdo quolibet graua
mine penitus iniūgatur quinq̄gita
librarum auri officio tui culminis cō
demnatōe mulctādo. ſi quid aduer
ſus ſtatutā clementie noſtre innoua
ri conceſſerit ¶ Jmp. val. ⁊ mar.
aa. paladio p̄. p̄.
l Jceat omnibꝰ iudicibꝰ illu
ſtri p̄ditis ptāte ꝯſiliarios ſi
bi eoſdem ſcōo ⁊ tercio ⁊ ſepi⁹[v] iniū
gere. q̄ꝛ q̄ ſemel recte cognitus eſt ñ
debet ob hoc ſolū qḋ iā ꝓbatus ē im
probari
¶ Jdē Juſti. a. demoſtheni p̄. p̄.

Emo ex hiſ qui aduocati cāꝫ
rum ꝯſtituta ſunt vel fuerint
ēt in hac regia vrbe in quo
cunqꝫ iudicio deputati. ⁊ in alijs oſ
bus ꝓuincijs noſtro ſubiectis impe
rio audeat in vno eodē tpe tam ad
uocatōe vti qꝫ ꝯſiliarij cuiuſcunqꝫ
magiſtratus. quibus reſpu. gerēda
ꝯmittitur curam accipere cum ſatis
abundeqꝫ ſufficiat. vel per aduoca
tionem cauſis perfectiſſime patroci
nari vel aſſeſſoris offō fungi: ne cuꝫ
in vtrūqꝫ[x] feſtinet: neutrum bene p

b ¶ Fiſcus. vt ⁊. ſ. de modo mulc. l. ſi. §. quod ſi quis
d Omeſticus arceat᷑. i. non ſit patronus in cauſis
h ¶ Poteſtatis. i. p̄ſidis.
Emo ambitōe. nō enim pt quis ꝯinuare honores. vt hic
⁊. ff. de mu. ⁊ ho. l. honor. §. gerēdoꝝ. ⁊. ſ. l. nemo. ſecus aūt ſi
nō eſt ibi ambitō. vt
ſ. e. l. lig. ⁊. ſ. de prin. a
gen. in re. li. xij. l. ex a
gentibꝰ. vel illa ī aſſeſ
ſore. hec in domeſtico
vel cācellario

f ¶ Precipim⁹. vt. s. vt oēs iu. tā ci. qꝫ mi. l. i. in prin.
g ¶ Subtraxerit. vt ⁊. ſ. de exac. tri. l. ij. li. x. ⁊. ff. ad ſil. l. legem. § ꝑ.

p ¶ Elut. nota. ⁊ facit. ſ. de adi
tio. diuer. iudi. l. fori.
⁊. ſ. de inoffi. teſta. l. ſi

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

n ❡ Nõ ſecũ duce. imo vt cũ inde hẽt nõ pt. vt. j. l. i ꝯſiliarꝗs ſuis in aſſeſſore. h in alq̃s. vt h noie ſꝫ n̄ recrat cãcellari o ❡ Imponat. cũ nõ ſint tales. al's ꝯ. s. e. ꝯſiliarios.
p ❡ Deferant. al's deferãt.
q ❡ Oportet. ⁊ ſic tenet ꝑ his q̃s ſecũ duc. vt. ff. de of. ꝑ. l. obſuare
r I poſt. ſic. j. e
s abol. fallacie. ſꝫ ar. ꝯ. j. de te. l. nimis graue.

tatio de tributũ. q꜡ ꝑ capite dat ita ãnona de tributũ. q꜡ ꝑ capite migratus dat. v. dici. s.
f ❡ Omnibus capite. i. capitatõe.
g ❡ Dignitatꝫ. i. debito ⁊ capite ꝓſtando.
h ❡ Particularibꝫ. ſingulorꝫ deſcriptõibꝫ cauſa legunt

N ꝯſiliarꝗs ꝑuincia. s. e. nil's ꝯ. So. vt ibi.
t ❡ Aſſederit. ex iuſ ſu ꝑncipis. al's nec. j. tps h pt. ff. ex q. cau. ma. l. q. q. ⁊ l. ſicut
v Iceat. ⁊ ſepius cũ alq̃ nõ inueniũt idonei. ff. de mu. ⁊ ho. l. honor. §. fi. ⁊ in auc. de defen. ci. §. fi. col. iq. ⁊. j. de aduo. diuer. iu. l. fi. q̃s togatꝫ. alioq̃n ꝯ. vt. s. e. l. nẽo. vel. s. male et in ꝑ anno. h hñ
Nemo. c? cũcꝫ migratus nõ ꝑt q̃s g̃ eſſe ſimul aſſeſſor ⁊ aduocatus. ſic nec iudex ⁊ aduocatus. vt. j. de poſtu. q̃ſq̃s. nec in duabus militijs. vt. j. qui mi. nõ poſ. l. v. §. in poſterũ. ſic nec ples hẽre honores. vt. ff. ad muni. libertus. §. ꝓſeq̃o. vt. ff. e. l. pe. Itẽ nec vice duarꝫ ꝑſonarꝫ. vt. ff de pac. l. ſiples. ⁊. j. de pr. ſacro ſcri. l. hac. nec in duabꝫ ſocietatibꝫ vt. ff. de colli. l. i. §. fi.
y ❡ In vtrũcꝫ. ſeſtinet vñ illud. Qui binos lepores vna ſecta ſeq̃tur. Sepi? alter q̃nq̃ carebit vtroq̃
z ❡ Vnũ ſufficere. vt ff. de rebꝫ eorꝫ. l. magis puto. §. in ꝑmis. ⁊. ff. de ne. ge. at q̃ nã. §. cũ me.
a ❡ Alias. q̃ſdã lr̃as ſic. c. de le. ⁊ cõ. l. n̄ dubiũ. ⁊. j. de na. li. l. legẽ in fi.
b ❡ Vendicare. depoſita etiã aduocatõe.
c ❡ Incorupti. i. bõi
d ❡ Iudicis. vt. ff. de iur. o. iu. l. ꝑtor. nec teſtis. vt. ff. de teſti. l. fi.
e ❡ De ãnonis. gñaliter de ãnonis. ſpãliter de capitatõe dic. ⁊ ſic ⁊. ſ. de ſeq. ⁊ aq̃. vel dic de ãnonis ⁊c. i. de ãnonis q̃ ꝑ capite ⁊ ꝑſona migratuũ ⁊ aſſeſſorũ dabat. ⁊ h ẽ q̃d dr̃ j. de ãno. mi. l. fi. ⁊ de erroga. mili. an̄. l. fi. q̃d nũ milites ãnonas ⁊ capita ſingulis dieb꜠ ꝯſeq̃bant. ſi c̃. n. capi

agat: ſꝫ ſiue aduocatus eſſe maluerit h cũ debita ſolertia implere poſſit. vel ſi aſſeſſionẽ elegerit in ea videlicet ꝑmaneat. ita tñ vt poſt ꝯſiliarij ſollicitudinem depoſitã: liceat ei ad munus reuocationis reuerti.

❡ Nec ſit ꝯceſſum cuiq̃ duobꝫ magiſtratibus aſſidere ⁊ vtriuſcꝫ iudicij curam peragere. necꝫ enim facile credendum eſt etiam duabus neceſſarijs rebus vnum [z] ſufficere. nam quum vni iudicio affuerit alteri abſtrahi neceſſe eſt. ſicꝫ nulli eorum ydoneum in totum inueniri: ſed altera aſſeſſione penitus ſemota vni? migratus eẽ ꝯtentũ iudicio nec callidis machinatiõibꝫ hm̃õi legem putet quis eſſe circũſcribendã. ⁊ ſi non ꝯſiliarij ſignũ quod ſolitũ ẽ chartis imponat. ſed alias [a] quaſdam literas excogitatas aſſimulauerit. eſtimãs ei licere. fungi quidem memorato officio ſub hm̃õi tamen vmbra latere: quum in legem committunt hi qui vigorem eius ſcrupuloſis ⁊ excogitatis artibus eludere feſtinant. nec ſibi blandiri quenq̃ oportet q̃d etiã pñtis legis aculeos poſſit euadere. queadmodum ⁊ anteriores leges per hanc repoſitas deludebat.

❡ Si quis etenim in tali ꝯmiſſo fuerit inuentus: ſciat ſe de matriculis aduocatorꝫ penitus eſſe delendum: ⁊ decem librarum auri mulctam noſtris priuatis largitionibus illaturꝫ ꝑ virum illuſtrem comitem rerum priuatarum exigendam ⁊ aliam maiorem regalis culminis ſubiturꝫ offenſam. quũ nec ipſe iudex qui hoc fieri paſſus eſt: ⁊ ſciens prudenſq̃ hoc commiſerit ſine impiali commotõe remanebit. eadem pena quidẽ ſubijcienda: etiam eo vel eis qui in his cauſis quarum patrocinium adepti ſunt quibuſcꝫ aduocationẽ ſuã ꝯſtiterit aſſeſſiões c̃ cũcꝫ migratus colore audeat vel audeãt vendicare [b]: ne affectionis ſue vel aduocationis memor incorrupti [c] iudicis [d] non poſſit nomen ꝓferre.

De annonis [e] ⁊ capitation [e] adminiſtrantium vel aſſeſſorꝫ aliorũue publi. ſolicitudines gerentium ⁊ eorum qui aliquas conſecuti ſunt dignitates. xviij

❡ Impera. Theodo. ⁊ Valentinus Floren. pp.

Omnibus tam viris ſpectabilibus q̃ viris clariſſimis iudicibꝫ qui ꝑ ꝓuincias ſiue militarẽ ſiue ciuilem adminiſtrationẽ gerũt necnõ comiti ꝯmerciorꝫ magiſtro eris ſiue priuate rei rationali ꝑ ponticam atq̃ aſianam dyoceſim. idem ⁊ aſſeſſoribus iudicũ ſingulorum in prebendis ſolacijs annonarꝫ hic fixus aut ſtabilis ſeruabit modus vt ea pro annonis ⁊ capite [f] dignitatis [g] ſue debitis ꝓcia ꝯſequant: que ꝑticularibus [h] delegatoribꝫ ſolent contineri. [i]

De contractibus [k] iudicũ vel eorum qui ſunt circa eos: ⁊ inhibendis donationibus in eos faciendis ⁊ ne adminiſtratõnis tempore proprias edes edificent ſine ſanctione pragmatica.

❡ Impa. Iuſti. a. Menne. pp.
Vicunq̃ adminiſtratõnẽ in hac flo[re]ntiſſima vrbe gerunt [q] emere [k] quidẽ mobiles res vl' immobiles vel domũ extruere non aliter poſſint: niſi ſpecialem noſtri numinis hoc eis permittentem diuinam reſcriptionem meruerint. donationes vero oĩmõ recuſent. ſcientes non eſſe validas eas in quibuſcunq̃ rebus ⁊ quacũq̃ extimatiõe: niſi poſt adminiſtratõnẽ depoſitam vel ſpãliter in ſcriptis donator eandem donationem ratam habuerit: vel tempus quinquennale preterierit in quo nulla querela ſuꝑ iiſdem donationibus vel ab ipſo donatore: vel ab eius ſucceſſoribus facta ſit.

❡ Prouincias [m] vero moderantibus non ſolum donationes ſed etiã emptiones quarumcunq̃ mobiliũ vel immobiliũ rerꝫ. preter eas que ad alimonias [n] vel teſtes pertinent. ⁊ edificatõnes [o] licet ſacri apices aliquid eorꝫ ꝑmiſerint penitus interdicim?. nec ratũ ſit quod his donatione vel venditione datum [p] ſit licet quinquennale tps poſt depoſitã adminiſtratiõnẽ exceſſerit vel conſenſus donatoris vel venditoris poſt eandẽ adminiſtratõẽ adiectus ſit: hec aũt etiã ad domeſticos ⁊ conſiliarios eorum trahi neceſſariũ duximus. illud etiã adijcientes vt nec ꝑ interpoſitam ꝑſonam [q] aliquid eorum ſine ꝑiculo poſſit perpetrari. que etiam ad preterita negocia referri ſancimus. niſi trãſactõe vel iudicatõe [r] ſopita ſit

i ❡ De ꝯtribꝫ iudicũ
k Dicitꝫ emẽ
q vt. ff. de ꝯ. ẽp. l. nõ lꝫ. ⁊. l. officia. ⁊ de iur. fiſ. aufert §. ũ.
l ❡ Preterierit. ſic. j. ſi minor fa. ra. ha. l. fi.
m ❡ Prouincias. h in minoribꝫ. ſꝫ in ꝑſidibꝫ q̃ ſunt clariſſimi vt. j. de ꝑua. car. l. i. et ita inf̃ minores. q̃d iuris ſit audi vbi non poſſint hm̃õi ꝯtctus ratificari. nihilominus ḡ ⁊ in defenſore ciuitatꝫ vel magĩratu municipali q̃ non hñt merꝫ imperiũ ſꝫ modicã iuriſdictõẽ ⁊ coertõẽ. ff. de iur. o. iu. l. magĩratibus. ſꝫ ꝑſides etiam merꝫ impiũ. vt. ff. de of. ꝑ. illicitas. §. q̃ vniuerſa. ſꝫ q̃d ſi duo ſũt in magĩratu an aliter emere ꝑter offõ ſi alter autoret. vꝫ q̃ ſic. ſicut in duobꝫ tutoribꝫ vno autorante alter emit. ff. de auto. tut. l. pupillus. §. ſane. Sꝫ ꝯputo. q꜡ ibi eſt media ꝑſona vt pupilli cui ꝓſtat auctras. q꜡ ⁊ ipſe ꝯſentit q̃d dici ñ pt in vniuerſitate q̃ ꝯſentiat. vt. ff. de libe. vniuer. l. i. vel q̃d ẽ verius ipſe migrat? vniuerſitatẽ repñtat vñ nõ inuenit media ꝑſona. vt. s. in pupillo dictũ eſt.
n ❡ Alimonias. nõ ſic. ff. de of. ꝑ. plebiſcito.
o ❡ Et edificatõnes repete ꝑhibemus
p ❡ Datũ ſit. vel q꜡ ex rebꝫ ciuitatũ alq̃s vẽdiderat. vt. j. de vẽ. re. ci. l. fi. l. x.
q ❡ Perſonarꝫ. vt q̃ me. cã. l. pe. ⁊ fac. j. ſi cer. pe. l. eos. ⁊. l. pe.
r ❡ Iudicatõe. i. ſententia.

a De mō mulctarum que a iudicibus hñtibus merū imperiū nō aliis. vt. ff. de iu. l. ij. §. fi. 7 j. l. ij. 7. iij. quas lege.

Mulcta dānū extraordinarie. 7 no. p condemnatis bono rū nomine bonū ar. q2 nō sunt infames. cū extra ordinem con demnentur

c Curator logica. i. rationalis a logos e quod est sermo inde analogista. vt. ff. de admi. 7 peri. tuto. l. quidā decedens.

d Mulcta seuera. i. crudelis.

e Erario nisi i casibus. 7. s. de epi. au. l. ij. 7. ff. de iur. pa diu. §. fi.

f Exculpitur. i. aufertur.

g Vel cursui. i. salario aduocatoꝝ.

h Hos. qui ordinario delegati non nisi i casu vt j. de spor. l. ij.

i Procōsularem. id est videtur in epo quod in pcōsule 7 istis vt. s. de epi. au. l. epale. 7 in aut. d sanc. epi. l. sin aūt economi. col. ix.

k Spectabiles secus in magistratibus. vt. j. ti. i. l. defensores

l Trine. sed cō. j. de ser. fu. l. iij. §. i. Sol. vt ibi.

m Q. si quis. scz iudex. n Excesserit. s. iudex.

o Autor. i. iudex.

p Fisco vero nrō. vt. s. de assessoribus. consiliarios.

q Secretiār. q. d. pdictus modus seruabitur in delinquentes. nisi reperiant̄ cōmisisse peculatū vel furtū vel alia crimina que grauius coerceri solent. tūc enim maior mulcta pōt a pdictis indici.

r Peculiaribus. sic ponitur in auten. de trien. 7 se. §. hic a nobis. coll. iij.

s In cuiuslibz. i. cō vel sup dūmō i casibus predictis.

t Proferat̄. etiam vltra summā pdictā.

v Varietate. rep bat̄ varietas. sz ar. cō ff. d col. bo. l. nōnūq̄ in prin. 7 diri. ff. de p cul. l. in cause i prin.

x Paupertas. vt et ff. de of. presi. illicitas §. fi.

y Defensoribus. q sūt minimi. qui nec merū nec mixtū hñt imperiū vt in auten. e. §. nulla. in fi. col. iij.

De modo mulctarū que a iudicibus infliguntur.

Impa. Seuerus et An. aa. Ferrino.

Mulcta dānū fame non irrogat.

Imp. Alexāder a Decimo.

Procuratores meos vel rationales. mulcte indicende ius non habere. sepe rescriptum est.

p

Impa. Gordia. Celeri.

Curator rei publice. qui greco vocabulo logista nuncupat̄. mulctādi ius nō habet.

Impa. Gra. Val. 7 The. aaa. Eutropio.

Illustres viros pfectos pretorio vsq3 ad quinquaginta libraꝝ auri mulctam cuz peccatū grauissimū erit. finitimus puenire.

i

Impa. Val. 7 The. Ar. aa. ad tempestatum.

Mulctaꝝ seuera compendia erario nrō ptinus esse quēdā nullus ignoret. nec ipse iudex id quod ad penā admissi facinoris exculpit̄. vel publicis opibus vel cursui publico vel aliis necessariis causis specialiter deputauerit.

Impa. Ar. 7 hono. messale. pp.

Hos qui ordinario prouincias iure moderant̄. erga coꝝ psonas quos culpa reddit obnoxios vltra duaꝝ vnciaꝝ auri summā cōdēnare nō patimur. pcōsulare vo ptātez si mlctādi necessitas imminebit. senaꝝ vnciaꝝ auri summa cohibebit. in q̄ forma etiā comes orientis atq3 pfectus augustalis erit. ceteri vo spectabiles iudices 7 q̄ vice nr̄e admistratōis gubnacula susceperint. vltra tres auri vncias sibi intelligāt licentiā denegatā. id q3 obseruandū a moderatore eē censem9 vt in vni9 correctiōe psone si ad id ōtinuatio peti impulerit. trine tantūmodo in āno cōdēnatōis sub pstituta summa seueritas exerceat̄. Q3 si quis pdictū modū excesserit hus autor ad missi cōdēnat9. ad duplire stitutionē fisco vo nr̄o ad inferendā eā quātitatē quā mulcte nomie inflixerit tenebit̄. nec tñ ad hus legis moderatorē ptinere se credāt. qui i peculiaribus. aut manubiis id est depdationibus aut cōcussionibus furtis

e

ed modicam cohertionē. vt in eo. ti. §. audient.

Si quis de. defensori loquitur.

a Causis. aliter ponitur quinq3 minima summa. vt. ff. si cui plus q3 per. l. fal. l. iij. §. quāuis hodie vsq3 ad trecentos aureos. vt in auten. e. §. et iudicatur.

altisq3 flagitiis q̄ coerceri seuerius cōuenit. fuerint dephensi. s. vt scripta p iudices memoratos. in cuiuslibet fuerit dirigēda dispendiū sñia pferat̄. nec putēt factū facile eē. vt aut pcipiti psuasiōe cōdēnent quē culpa nō ingruat. aut erubescēda varietate iudicii p pprio arbitrio imutādū esse quod iusserit. nisi paupertas cōdemnati hoc psuaserit.

De defensoribus ciuitatum.

Impa. Val. 7 vale. Senece defensori.

Si quis de tenuioribus ac minusculariis in rebus interpellandū te esse crediderit. i minoribus causis. i. vsq3 ad quinquaginta solidoꝝ summā acta iudicialia conficiat. scz vt si qñ quis vel debitū iustū vel suū q̄ p fugā fuerit elapsus. vel quod vltra delegauerit vel quolibz huiusmōi tua disceptatiōe restituas. ceteras vo q̄ digne forensi magnitudine videbunt̄ ordinario insinuato rectori.

Idē 7 Gra. a. ad pbum. pp.

Defensores ciuitatū non ex decurionū seu cohortaliū corpore. sz ex aliis idoneis psonis huic officio deputētur.

d

Idem. aa. 7 Gratianus ad senatum.

Utili rōne pspectū ē. vt ignoscēte quieta rusticitas peculiaris patrocinii. i. loco defensoris bñficio pfruat̄. vt apō eū in pecuniariis causis litigandi habeat facultatem.

Impa. Gra. 7 Uale. et The. aa. Theodoro. pp.

In defēsoribus vniuersaꝝ puinciaꝝ erit ad mistratōis hec forma. 7 tpis quinquennii spatii metiendū. s. vt primis pentis vicē plebi exhibeas. discriptōibus rusticos suburbanosq3 nō patiaris affligi. officialiū insolētie 7 iudicū pcacitati salua reuerētia pudoris occurras. ingrediēdi cū voles ad iudicē liberā habeas facultatē. sup exigēdi dāna vel spolia plus petentium ab his quos liberorum loco tueri debes excludas. nec patiaris quicq3 vltra delegatōez solitā ab his exigi. quos certum est nisi tali remedio nō posse repari.

i

Imp. Val. Theo. 7. Ar. Patronio p. Augustali.

Defensores nihil sibi solēniter

b Judicialia. id est iusta.

c Vltra delegationē forte q2 a fisco annonā cōsequebat̄. vt. j. de nume. actu. l. exceptores. l. xij.

d Constitues. id est constitui facias.

Defensores. idonei. s. catholici. vt. s. d epi. au. l. iubemus.

d

In defensoribus. nō legitur hec. l.

g Quinquēnij. hodie bienniū vt in auten. e. §. interim.

h Procacitati. repete occurras.

i Judicē. i. pside.

k Exigendi. i. inferendi.

Defensores mercas. nisi in casu vt. j. de spor. l. ij.

m Plebem. i. populum.

n Desināt. sic nomina sūt cōsequentia rebus. vt institut. de dona. l. est et aliud. 7 ar. j. de ferijs. l. a nullo.

o Per ocēs. nō legitur. coalescere. id est nimis crescere.

p Sarafari. i. pside

Defensores. si legitur.

Defensores. imbuti. vt. s. de epis. l. iubemus 7 i auté. iusiur. quod pstat̄. col. ij.

b

Hbemus nō legit hec. l.

Oportebit. i. d pstario habetur p libello dati.

v Cōdiderit. s. acta recipe. x Exerceat̄. als exerat̄. per psides quū defensores facere voluit.

Illi liberari vt. ff. de of. pcon. l. legat9

n

z De magistratibus municipi. hic ti. tractat de magistratibus castrorum villaꝝ nō ciuitatum.

Decuriōes. tres mēses anq3 incipitēorū.

m Magistrat9 faciet. j. t. i. l. pt.

c Officio iuridici alexandrie.

E[x]Pleuimus dūtaxat. q. d. nō apud alium in eadē ciuitate
e ¶ Dicerentur. vt. ff. e. l. i. ⁊. s. ti. i. l. q̄. ⁊. j. de dona. l. in hac.
¶ Explicit liber primus. Et incipit liber ſecundus
Ee edendo. dictū eſt. s. d̄ mgr̄atibus. ſequit̄ de iudicijs que
d p magiſtrat⁹ exercent̄. vt. ff. de orig. iu. l. ij. §. p⁹ originem. ⁊ prīg de edē ad intentionē fundandā. facit etiam ad hunc ſecundū intellectū vt. ff. ad. l. fal. maritus. §. fina.
l ¶ Officiū. dicit vna lex q̄ ſi tutor non faciat rōnes l' factas nō exhibeat ſiue nō edit habere locū actōe tutele. vt. ff. de tu. ⁊ ra. di. l. i. §. officio. ⁊ dicit alia ꝯ procuratorē nō edentē dari mādati contra

do q̄d eſt pparatoriū iudiciorū. ⁊ nota q̄ triplicit̄ dicit̄ de edē do. s. actionū. vt. j. e. l. i. ⁊. l. nō eſt. ⁊. l. iuſtū ⁊. l. ſi. ⁊ inſtrorꝫ. vt. j. e. l. q. ⁊. l. qui accuſare. ⁊. l. procurator. ⁊ dicit̄ de edēdo. i. demōſtrādo ab edo edis. ſed q̄rit̄ quare dicit de edēdo p gerundiuū ⁊ nō de editōe. Itē q̄re non ſubiūrit accuſatiuū ⁊ dic vt diximus. ff. e in rubrica.

Pſe diſpi ce. i. diuer
i ſis modiſ aſpice oēs ſpecie̅ pbationis.
h ¶ Quēdmodū. ſ. vl' ex cā dpoſiti l' alia. cū multa ſint genera credendi. vl' dic q̄ ſpe cie pbatōis hoc ē per teſtes l' inſtrumenta vel confeſſionem
i ¶ Rationes. i. codi cē ratonū in q̄ acce pta ⁊ data ſolent de ſcribi. vt. ff. e. ſi quis §. rōes. alq̄ intelligūt in inſtrumētis
k ¶ Idē ex cā. vt faci at edi. ſ. me l' procura tore meo mādante ſcripte ſunt no aliter vt. ff. e. ſi quis. §. pti nere. ⁊ ptor. §. i. l' q̄ ſel' edite ſunt. debent ⁊ iter edi q̄ actor a miſit ſibi editū iſtru mentū fortuito caſu vt. ff. e. ſi q̄s. §. phibꝫ ⁊. j. de inſtru. l. illate. ⁊ in hoc ē ḡ cāe cogni tio ſi ſint ſcripte me mādante. l' procurato re meo l' nō. Itē an miſerim caſu fortui to l' nō. ſ. ſel' editum. ſed quō pōt poni caſus in rōnibus. cū fe mina nō poſſit eē ar gētaria vt. ff. e. femi ⁊ hic dicit feminā te neri. ⁊c. hic ſucceſſit argentario. vt. ff. e. l. quedā. §. nihil. Itē quō p officiū ſit ex hibitio. imo p actōꝫ vt. ff. e. ſi q̄s. §. ex hoc ſed dicut ibi dixi. al' q̄ q̄ intelligūt in inſtru mētiſ. dicūt ex cauſa edere reū actori. ſ. ad replicatōꝫ pbandaꝫ nō intentōnē fundā dam. vt. j. e. l. ſi. in fi. ⁊ ſic ēt loquit̄ l. q̄ ac cuſare. ſ. vt nō petat

nihil indebitū vendicātes. nōis ſui tm̄ fungant̄ officio. nullas infligant mulctas [l] ſeniores non exerceant q̄ ſtiones. plebem [m] vel decuriones ab omni improborum inſolentia ⁊ te meritate tueant̄. vt id tm̄ q̄d eſſe di cuntur. eſſe nō deſinant [n].

¶ Idem a. Tatiano. pre. pre.

P[er] oēs [o] regiones in quibꝫ fera ⁊ periculi ſui neſcia latro nū feruet inſania. pbatiſſi mi q̄ꝫ ⁊ diſcretiſſimi defenſoris aſſint diſcipline ⁊ quotidianis actibꝫ pſint q̄ nō ſināt crimina impunita coale ſcere [o] remoueant patrocinia q̄ fer uorē reis ⁊ auxiliū ſceleris impartie do maturari [p] ſcelera fecerint

¶ Impa. valen. The. ⁊ archadius. Cegliano.

D[e]feſores [q] ciuitatū oblatoſ
d ſibi reos i ipo latrocinio vl' ꝯgreſſu violētie aut ppetra to homicidio. aut ſtupro l' raptu vel adulterio deprehenſos ⁊ actis publicꝫ ſibi traditoſ expſſo crīe. cū is a q̄bus fuerit accuſati mox ſub idonea pſe cutōe ad iudiciū dirigant.

¶ Impa. Ho. ⁊ The. Ceciliano

D[e]fenſores ita pcipim⁹ ordi nari vt ſacris orthodoxe re ligionis imbuti [r] miſterijs reuerēdiſſimoꝝ epoꝝ necnō clericoꝝ ⁊ honoratoꝝ ac poſſeſſorū ⁊ curialiū decreto ꝯſtituant. de quoꝝ ordinatō ne referendū ē ad illuſtriſſimā ptori anā ptātem vt litteris eiuſdē magni fice ſedis eoꝝ ſolidet̄ autoritas. ꝙ ſi q̄da qualibet pſona ꝯ publicā diſci plinā in leſionem poſſeſſorū fieri co gnouerint defenſores deferēdi habe ant ptātē ad illuſtres ⁊ magnificos viros. p. p. ⁊ illuſtres viros magros equitū ⁊ peditū magiſtros ēt officij orū ⁊ comites tam ſacrarū largitio num q̄ꝫ rerum priuatarum

¶ Idem aa. Cecilio. pre. pre.

V[o]lumus [s] cura ac ſolertia de fenſorū minime poſſeſſores maioribꝫ mēſuris ⁊ ponderi bus a ſusceptoribꝫ pgrauari. ſed eoſ deprehenſos ad iudiciū dirigi cū ipſo cōmiſſe fraudis iudicio. ¶ Illud ēt fieri pmittimus vt ſi pūincialibus nrīs ꝯteſtari iniurie leſiones ſuas cu pientibus actoꝝ confectio a defenſo ribus denegetur. licētia eis tribuat̄. querele ꝓprie libellū conſcriptum eo tpe quo fuerat ꝯteſtandū in freq̄ē tioribus ciuitatum locis ꝓponendi

cōueniendiq̄ꝫ ſcribas tabularios et cetera officia publica cōmonendi. p que libellū colligi oportebit [t] atq̄ꝫ in uitis. s. memoratis perſonis ſub acto rū cōfectione ingerendi quorum queſtione fides poſſit inquiri. qua probata in eos quos geſtorum peri tam confectionē negaſſe cōſtiterit [v] vigor iudiciarius [x] exerceatur

¶ Impetator Theodo. ⁊ Valent. Ciro pre. pre.

N[u]Ulli defenſorum licere decer nimus ſi de publica ſolicitu dine voluerit ſe liberari [y] niſi diuinos affatus intimauerit tue ſub limitatis officio triginta librarū au ri. penam tam moderatoribus pro uinciarum q̄ꝫ ceteris iudicibus vel temeratoribus ſacri nr̄i oraculi ſubi turis ſi neglecta fuerit autoritas pri cipalis

De magiſtratibus [z] municipalibus

¶ Impa. Conſtā. ad florentinum

D[e]curiones ad magiſtratum
d vl' exactionem annonarum ante tres mēſes [a] l' amplius noiari debēt. vt ſi querimonia eorū iuſta videat̄ ſine impedimēto in ab ſoluendi locū alius ſubrogetur.

¶ Impa. valen. ⁊ valenti. ad Geri monianum

M[agiſtratus] Agiſtratus [b] conficiendo rū actoꝝ habeat ptātem.

De offi. iudicis [c] alexandrie.

¶ Impa. Leo ⁊ anto. aa. Ale. duci ⁊ pfecto auguſtali.

V[o]lumus apud alexādrie dū
i taxat clariſſime ciuitatis iuri dicū licitum ⁊ conceſſum eſſe ſingulis quibuſcūq̄ꝫ volentibus do nationis conſcripte ſolēniter inſtru mēta reſuare eis deniq̄ꝫ robur adij ciet geſtorum ſeries apud eundem virum confecta tanq̄ꝫ ſi apud viruꝫ clariſſimum moderatorem prouicie vel magiſtratus vel defenſores ple bis habita fuiſſe dicerentur [e].

Explicit liber primus Incipit liber ſecundus de edendo [f].

¶ Impa. pius Antonin⁹ emilio.

Q[ui]ſq̄s [g] diſpice queadmodū [h] pecuniam quante depo ſuiſſe dicis do beri tibi pro bes. nam q̄d deſideras vt ratōes [i] ſuas adūſaria tu

ſociū p ſocio. vt. ff. e l. quedā. ſic ḡ cum ſp argentari⁹ cōficiat l' ſcribat rōnes mādato ſcolaris l' eius procuratoris locū habꝫ mādati l' nō offi. iu. l' actio in factū ex illo edicto de edendo. ſic ḡ tractatus de edēdo vt̄ deſtructus ⁊ vbi cūq̄ꝫ notāt doctores dari officiū iudicis l' act. in factū. tm̄. quoti enſcūq̄ꝫ ab initio ꝯ hit̄ cū aliquo vt ge rat negocia mea l' ſit ſocius me⁹ vt fuit in §. officio. vel ſit tutor ⁊ gerat negocia mea ⁊ faciat librū rōnum vt fuit in. l. quedā vl' in tutore procuratore ⁊ ſocō locū habeat tu tele l' mādati vl' p ſo cio. vt in pallegatis legibus aut non fuit ab initio ꝯtrctū ſed di xit tantuꝫ ſcholaris argentario vt ſcribat rōnes hꝫ locū officiū iu. vl' act. in fac. ex il lo edicto de edendo. vt. ff. de edēdo. l. ſi q̄s ex argētarijs. §. ex h.

F[ui]S apud is. ſcꝫ iudex. ⁊ dic q̄n q̄ꝫ modis ca ſum. primo reis. i. c. ſ ap. vt. j. de app. l. nec cās. ⁊. l. a pconſulibus ⁊. l. eos. i. ſi. ſcd̄o reis. i. cauſa principalis.